

Vanget Maart 1884 voor f2.-

L. van Lasse van Yssel

1847

ALLE DE
GEDICHTEN

V A N

J. ANTONIDES VANDER GOES.

Hier by komt het Leven des Dichters.

VIERDE DRUK.

B. Picart del. et fecit 1725.

Te ROTTERDAM,
By **ARNOLD WILLIS**, Boekverkooper
over den Rystuin. 1730.

APPENDIX

GEORGETOWN

1857

J. H. HARRIS, PRINTER

100 N. 2nd St. GEORGETOWN, S. C.

1857

GEORGETOWN

1857

A E N D E N L E Z E R .

Ik hebbeden Drukker, die een nette uitgave dezer Gedichten wilde toestellen, niet willen weigeren op my te nemen de overzieninge der zelve, om dat ik myn leet gezien heb aen de havelooze en floridige drukken, die men voorheen daer van gemaekt heeft. Indien men de zinlykheit en begeerte des Schryvers, die hy uitgedrukt heeft in de ziekte, die hem de laetste geweest is, had opgevolgt, gelyk betamelyk ware geweest, had men dit werk niet alleen met grooter netheit aen den dagh gebragt, maer ook vele gedichten afgesneden, die naer het gevoelen huns makers zelfs den dagh, of ten minste (als ik'er myn oordeel zal tusschen voegen) zijnen naem, onwaerdigh waren: welke, my zelf van hem aangewezen, ik terstondt den dichtkundigen met den vinger toonen kan. Van dezen aert is vooral het Treurspel van Trazil, waer aen hy in de vroege jaren zijner jeugt zijne krachten heeft gewilt of beproeven of oeffenen, zonder het minste voornemen van dat Toneelstuk der werrelt oit op te dragen. Zoo dat wy onzen hedensdaegsche Keurmeesteren, die zoo breedt opgeven van hunne bedrevenheit in Toneelpözy en kennisse der Toneelwetten, die, gelyk tegenwoordigh alles, naer den Franschen zwier geschikt worden,

A E N D E N L E Z E R.

den, de vryheit laten van dit Spel te strepen waer 't hun believen zal, zonder dat zy behoeven te vreezen dat ik de bescherming daer van zal opnemen, als wetende uit Antonides eigen mont, dat het voor hun niet gemaakt is. Zoo is het ook gelegen met de Vertalingen, door hem gemaakt, van Silius, van Ovidius en Horatius, welker raeuheit genoegh te kennen geeft, dat zyn voornemen geenszins gestrekt heeft om eenigen lof hier door te behalen, maer alleen om zynen schrijfstyl en ader te oefnen, op den voorgang van Vondel, Oudaen, Dekker en anderen, die dezen wegh ingeslagen zijn, die reedts lang te voren betreden was van Latynsche dichteren, die om dezelve rede, by wyze van uitbreiding, met verandering van zangmaten in de Latynsche spraek deze Lierzangen hebben uitgedrukt, en dus een loffelyk voorbeeld gegeven aen de jeugt, om op die wijze in de dichtkunst te vorderen. Zeker de Dichter, hoe vernuftig, was niet om zyne werken zoo los in het licht te brengen: en gelijk hy over lange jaren (dat my uit eenen brief van zyn hant gebleken is) met den Heer Joan van Broekhuizen, met wien hy groote gemeenschap had, dit uitgeven wilde overleggen, na datze beide alle de stukken wel zouden doorlezen, en gewikt en gewogen hebben; zoo heeft hy daerna gewilt dat 'er mijn oogh over gaen zou, op dat niets den dagh zou beschouwen, dan dat verdiende gelezen te worden. Was ik nu meester van

deze

A E N D E N L E Z E R .

deze keure, ik kan u verzekeren, Lezer, dat dit boek vry kleener zijn zou. Maer dewijl nu alles in yders handen is, hebben wy ons gedwongen gevonden niet alleen alle de Gedichten, die te voren gedrukt zijn, in deze verzameling te brengen, maer ook het een en 't ander, dat overgeslagen was, daer by te voegen; waer onder ook plaets heeft moeten hebben het Graffschrift op den Amirael de Liefde, dat ons de Edele Heer Gerard van Papenbroek, Schepen dezer Stede, een uitstekend minnaer dezer zinnlykheden, allereerst in gedachten gebragt heeft. Dit is, Lezer, het geen ik u te zeggen had wegens de gelegenheit en gedaente van dit werk. Want onnut en ontydig schynt my iet hier by te voegen tot lof van dezen schranderen geest: eerst om dat zyn gaven u genoeg bekend zijn, daer na om dat iemants lof of laster zynen naem niet zal vergrooten of verkleenen. Zeg ik 'er ook iet toe, daer zal een ander komen (gelyk het vooral in deze elendige eeu toegaet) die, om wys te schynen, alle aenpryzingen zal beftaen te beknibbelen. Want zou Antonides, die wel wist en gaerne bekende hoe weinig hy by Vondel halen kon, vry zijn van een onvoordeelig vonnis van den eenen of anderen Keurmeester, daer Vondels naem na zoo vele jaren, sedert zijn leven vervlogen, schendig en onbeschaemt wort aengetaft van menschen, die zich zoo veel op Vondels zangmaten als de Ezel op de lier verstaen? De tydt zeker is dan

A E N D E N L E Z E R.

gekomen dat die Vorst der dichteren, die nogh noit van iemant veracht is, in onze dagen ook heeft moeten veracht en beschempt worden van ik weet niet wat Fransche beuzelaers, die op den voorgang van onzen helthartigen Geneeffchen Wyzeman, in ons lant aengedreven om de domme Hollanders te hervormen, zich de keure over alle boeken aenmatigen, en ons aenwyzen de bedervinge van onzen smaek, waer door wy zoelendig misleidt zijn, dat wy Vondel voor onzen Virgilius aenzien; daer immers ons gezicht zoo helder had moeten zijn, dat wy den eenen of anderen Franschen Wintbreker voor den eenigen Virgyl of Homeer hadden moeten nemen, en ons ter navolginge voorstellen. Ik zou my hier kunnen inlaten in een onderzoek, wie toch onder de Françoisen zoo zeer heeft uitgeblonken dat hy Vondels naem kan verduisteren, en wydt en breedt deze zaek uithalen; ten ware voor my onlangs ook andere pennen loffelyk voor de eere des Agrippiners gestreden hadden, en ik in allen gevalle oordeelde meer dan genoegh te zijn enkel te verhalen dat 'er op dezen tydt zulke stoute lettervlegels gevonden worden, en met onzen Antonides uit te roepen:

*Maer wat de laster van zyn eeuwigh werk kan zegen,
'T is niet dan wiltzang, die zich zelf komt wederleggen.*

Als ik dit dus aenroer (en hoe kan ik het voorby?) moet men denken dat ik het ook aenroer ter verda-
di-

A E N D E N L E Z E R .

diginge van Antonides zelf, die zeker in zyne faem moet beledigt worden, indien de Fenix, dien hy achter aen vliegt, op zulk eene wijze mishandelt wort. Wat my belangt, ik geef ook al wat iemant omtrent de kennisse der Poëzy, waer in ik niet ontkenne dat ik my van kintsbeen af tamelijk geoëffent hebbe, in my mogt erkennen, gewillig over aen de ongebondenheit dezer oordeelaren, die, alle Schriften behandelende naer hun belang, uit gunst, uit ongunst, uit vlei- of lasterzucht, en andere redenen, met de Schrijveren omspringen naer hun welgevallen, en, door zoo rondt en meesterlyk te zeggen wat Schryver met oordeel de penne voert, of niet, klaer genoeg voorgeven dat de gansche Oordeelkunde by hen is. Ik laet, zeg ik, alle die Opzamelaers van nieuwe tydingen hier mede begaen, zonder my eens te willen bemoejen met het geen ik wel zou weten te zeggen op het geen zy buiten hunne Boekzalen aen den dagh gebracht hebben, en hun dus betaelt te zetten het ongelijk, dat zy luiden van geeft en oordeel door hunne onbezonne en quaetaerdige uitdruxelen gedaen hebben: en in tegendeel aen te wyzen hun averechts gevoelen, waer mede zy luiden in top verheffen die niet noemens waerdig zyn; even zoo weinig als ik my store aen het bespottelyk gewoel der Krabbelaren, door het Hooft der Tydingkrameren tot voorstandt zijner zake tegen my uitgezonden. Welke luiden nochtans met geen rede kunnen zeggen waerom zy zich dezelve

aen-

A E N D E N L E Z E R.

aentrekken, en op eene oneerlyke wyze hunnen naem verzwynen, om dat kennelyk genoeg is hoe weinig zulk boos bedrijf overeenkomt met hun karakter, dat hen vermaent vrede en geen oorlog te blazen; gelijk zy ook uit dien hoofde de rede verbergen, die my aengezet heeft om den Heer de Klerk, hunnen hooftman, te keer te gaen. Zelfs luiden van bezadigtheit, die geen hevigheit hier omtrent in my hebben willen dulden, moet ik dit te gemoet voeren:

Benedictis si certasset, audisset bene.

en by gevolg hun deze spreuk te overwegen geven:

Male dictis si quis certat, audiat male.

Quam quis non praestat, ne exigat modestiam.

Dit is den geleerden genoegh gezegt, dien het alleen toestaet kennis hier van te nemen, en die wel weten dat ik my met den voorlezer der Remonstrantsche Schole niet zou bemoeit hebben, had hy der gedachtenisse van mijnen afgestorven vriend, die hem daer noit reden toe gegeven had, niet te kort gedaen. Want hy had zyne Krameryen wel kunnen vervolgen, zonder zich, door het aengrypen van anderen, zoo veel onrust op den hals te halen. Ook had hy niet moeten zeggen, dat de hedensdaegsche poëten den ouden geleken even als de apen den menschen, ongedachtig aen de verdiensten van Huig de Groot, dien hy immers zoo wel als ik voor eenen der Vorsten in den staet der letteren erkent; welke letterhelt, dien de Heer van Broekhuizen ook stelde

A E N D E N L E Z E R.

tegen de ouden, in zyne vaerzen getoont heeft dat hy de ouden in die soort van wellprekētheit niet alleen geēvenaert, maer ook dikwils verre voorby gestreeft heeft. By wien ook te voegen zyn de beroemde mannen Daniel Heins, en Dominicus Baudius, die in deze renbaan even grooten prys behaelt, even groote eere ingelegt hebben. Dit was onzen Keurmeester ontschoten, gelyk hem ook ontschoten was, dat hy zelf de hant aen Latynsche vaerzen geslagen, en dus zyne eige vermaningen vergeten had. Op dit boek nu, dat ik hier aen den dagh breng, zal hy minder, hoop ik, te zeggen weten, of, zoo hem wat aengebragt wort van zyne lievelingen, dat den Haegsche Keurmeesteren overlaten; dewyl zijn eige stelling is, dat men in zijne moedertael schryven moet. Doch of dit Schryven wel of qualyk is, dat gaet zijn oordeel te boven. Had hy evenwel zijn eige les waergenomen, zou ik op zijne vaerzen zoo veel niet te zeggen geweten hebben, als ik 'er nu over gezegt heb; en nogh meer zou kunnen zeggen, ook zeggen zal, indien hy niet aflact van mijnen vrienden, mannen, daer hy niet by halen kan, in den schilt te varen, en te wroeten in de affchen der overledenen, die zich niet ter were kunnen stellen, in weêrwil der biffende honden, die van my elders afgemaelt geene opmerking verdienen. Alle deze dingen toonen hoe langer, hoe meer, dat 'er in den fract der letteren niets verderfelyker is dan het byeenhalen van zulke uitrexelen, waer omtrent alle deze Uittrekkers de maet te buiten gaen, als men uitzondere de letterlievende Heeren, die te Leip-

A E N D E N L E Z E R.

zich sedert lange jaren eenen anderen wegh hebben ingeslagen, en daarom van allen aenstoot vrij zyn. Want hier te lande dient dat gedurig Register der uitgekomene boeken nergens anders toe, dan om jonge luiden, en onbedrevene platters te doen snappen van dingen, die ze niet verstaen, en in gezelschappen, op wagens, in schuiten, en andere byeenkomsten veel praets te voeren, zonder dat ze nu noodig hebben de Schryvers zelfs, die nogtans van hun zelfs mosten gelezen worden, in te zien; hangende dus enkel af van de uitspraek dezer gewaende Aristarchen, die zich voor al ten toon stellen in de werken van onze Nederduitsche dichtgeesten op hunne waerde te schatten; een zaek, die met hun begrip geen overeenkomst heeft.

Dus verre heeft my de yver voor onzen grooten voorganger, den Heere Jooft van den Vondel, vervoert: wiens bequaemheit in de dichtkunst van stuk tot stuk te ontleden een onvruchtbare arbeit ware. Ik twijffele niet of alle edele geesten, die begaeft met eenige zucht tot de dichtkunst, hun licht aen het zijne ontsteken, zullen mijn zeggen bekrachtigen, en zich verzettende tegen het inbreken van zulk een baldadigheid, nevens my weten, hoe onwrikbaer de zegetekens zyn, ten spijt der bastaerdije van hem opgerecht. Het geen ik verder van Antonides te zeggen heb, roer ik aen in de weinige bladen, die ik over zyn leven beschreven heb. Tot die verzende ik u, Lezer, en wensch u alle heil en welvaert. In Amsterdam den xxx van Slagtmaent des Jaers
 MDCCXIII.

Op de

G E D I C H T E N

Van den HEER

D^R. J. A N T O N I D E S vander G O E S;

Na zyn overlyden by een verzaamelt

Door zyn Vader

A N T O N Y J A N S Z. vander G O E S.

DE Goefche Zwaan, alom te kennen
Aen zyn verheeve en vlugge vaart,
Beweegt voor 't laafte borft en pennen,
En vliegt al zingend' hemelwaart.
Het aardryk kon niet meêr omvangen
Zyn grooten geest. dat was te klein
Voor zyn doorluchtige gezangen,
En luiſter vol bekoorlykheên.
Hy, waard in klaarder licht te praalen,
Blinkt aan 't geftarnte uit onzen dag.
Maer, och! de Zangberg miſt zyn ſtraalen,
En ſchud en beefd van zulk een ſlag.
En wie zou niet voor eeuwig klaagen?
De Maas, en 't Y hiel 't rouwkleed aan;
Het koor der dichteren verſlaagen,
Zach niemand bly ten reije gaan.
Men floeg de maat met ſchreiende oogen,
Zo met Appolloos dubb'len zoon,
Dien duiſchen Maro, was vervlogen
't Geluit van zyn vergoeden toon.

Wy misten die gewyde gaven
 Van zyn vernuft, men geen gezigt,
 Noch geen gedachten na te draaven.
 Och! ja, vergeetelheid had licht
 Dien ryken schat, wel waard te looven,
 Gelyk Prometheus 't heilig vuur,
 Al te onbedachtzaam durven rooven.
 Wat stond die schaa' gantsch Neerland duur,
 In honderd eeuwen niet te boeten!
 En 't zou in honderd jaar misschien
 Dat groot geluk niet weér ontmoeten
 Van zulk een Licht der kunst te zien,
 Indien zyn Vader, uit ontfermen,
 Het deftig dicht, zo waard geacht,
 Niet had getrokken uit haare armen,
 En 't leet van zyn verlies verzacht.
 Die groote Zoon, ten top verheven,
 Krygt nu, door 't vaderlyk beleit,
 Ten tweedemaal het lieve leeven,
 Geheiligt aan de onsterff'lykheid.
 Die Fenixdichter is herbooren,
 Hy leeft en is niet doot, ô neen!
 Hy streelt noch yder 't hart door de ooren,
 Als Prins der maatzang aangebeên,
 Daar hy op vleugels van zyn dichten
 De lucht doorzweeft, en met zyn taal,
 En trant doct alle toonen zwichten,
 Ja, als een schelle nachtegael,
 Aan velden, vlieten, bosschen, boomen
 Den beurtzang leert, en keur van stof
 Uit zyn vermaarde luit laat stroomen,
 Waar de Echo wedergalmt zyn lof.
 Of stelt hy zyn gewyde snaaren,
 Als een Arion, op de zec,
 Straks stillen winden, lucht en baaren,

't Word alles op zyn toon gedwee ;
De zeegoôn en godeffen dansen,
Bekoort van 't hemelfche muzyk,
Op 't vlak der zilv're waterglanffen.
Wie ziet, wie hoort ooit zyns gelyk,
Als hy de krygstrompet laat klinken,
Der helden lof, in stryd op stryd,
Doet eeuwig aan de starren blinken,
Als een Homeer van onzen tyd?
Hoe schaatt'ren al Neptunus zaalen,
In 't midden van het krygsgefchreeuw,
Wanneer hy zingt het zegepraalen
Van Hollands fieren waterleeuw!
Steekt hy by 't licht der vredevonken
Zijn zangluft aan, men ziet terftond
Bellone aan band volmaakt geklonken ;
Hy fluit dat bloedig spook den mond,
En brengt gevoelen in de steenen,
Gelyk Amphion, daar zyn Lier
Helpt 's grooten Vondels Lyk beweenen.
Met welk een kracht van heilig vier
Kan hy die Rynzwacn evenaaren,
Wanneer hy aan Palermos strand
Laat Michaël ten hemel vaaren,
Op 't dreunen van zyn oorlogstrant!
De geeft van Sofokles, verzezen
In zyn Trazil, voert aan den dag
Wat zyn verftand, alom gepreezen,
In treurtooneelgedicht vermag.
Indien 't hem luft weêr zacht te kweelen,
Hoe vroolyk, aangenaam en zoet
Weet hy 't verliest gehoor te streelen,
Te fchilderen den minnegloed,
Op Nazoos dichtspoor, met behaagen
De bruid ee bruijom hand aan hand,

Op wieken van de Min gedraagen,
Te zingen naar het ledekant!
Elk is verplicht aan zyne klanken;
Maar wie zyn onwaardeerb'ren geeft
Grootmoedig eeren moet en danken,
'T past u, ô Yfroom, allermeest,
U, die zo lang uw baaren bruiffchen
Om uw geduchte Waereltstad,
En uw vermaarde wapenkruiffen
Zich spieg'len in 't doorluchtig nat,
Uit uwe kruik in zee gedreeven,
Uw kroon de zon in 't aanschyn blinkt,
Ziet uwen roem en magt beschreven
Door hem, met onuitwisbaare inkt,
U kroonende als monarch der vlieten;
Wil dan deze Orpheus van ons land,
Uit louter goud, naar 't leeven gieten,
En laet zyn beeltenis uw strand
Verëeuwigen, gelyk zyn dichten,
Van waar hy, als een baak in zee,
Uw koopvaardyvloot noch zal lichten,
Door wind en stroom, van reê tot reê;
Terwyl zyn lof zal eeuwig leven
In deze blaên, en met zyn naam
Langs zee, langs lucht en landen zweven,
Door duizend monden van de Faam,
En duizenden geleerde tongen,
Van zyn gedicht nooit moê gezongen.

KATRYNE LESCAILJE.

Op de
G E D I C H T E N

Van den

Hoogdrawenden en Geestrijken Poët

JOANNES ANTONIDES vander GOES,

Na zijn dood, door zijn Vader, by een vergadert.

ZO is die Geest, zo braef, zo eêl, zo groot,
Antonides, de prins der dicht'ren doot!
Dat helder licht van Neêrlant, uitgeschenen;
En, als een rook, uit ons gezicht verdwënen!

O neen; ik mis. hy rijft ter grafzerke uit,
En leeft op nieuws, gelyk een groene spruit,
Of Fenix, uit zijn eigen asch geboren,
En laat zich weêr, gelijk voorhënen, horen.

Daar zie ik hem: daar komt, daar komt hy aan,
Gelyk een schoone en witgepluimde zwaan
Door menigte van dorpen en van steden,
Den Rijnstroom af, komt zakken na beneden.

Daar drijft hy op zijn wicken door de lucht;
Daar vaart hy voort, en neemt een hooger vlucht,
En, zonder lang te dralen óf te marren,
Vliegt hemelwaarts, en zet het na de starren.

Daer keert hy weêr te rug, daar strijkt hy weêr,
En zet zich op den boort des Amstels neêr,

En

En tart door zang en liefelijke toonen
De zwanen, die Mæanders boort bewonen.

Verlekkert op het goddelijk geluit,
Steekt de Amstelnimf het hoofd ter biezen uit,
En blijft met onverzadelijk verlangen
Aan 's Dichters mond en gulde lippen hangen:.

Het zy hy zingt van Venus en haar zoon,
En kroont de bruid met eene mirtekroon;
Het zy hy treurt met treurigen en droeven,
En trooft de geen die hulp en trooft behoeven:

Het zy hy voert op 't koninglijk toneel
Trazil, de bron van Sinaas lantkrakkeel,
Met al de magt der hollende Tartaren
Den vorst Zunchin in zijne kroon gevaren:

Het zy hy bluft d'ontstokene oorlogsbrant,
En legt Belloon, dat ongedierte, aen bant,
En lokt de Vreê, daar oorlog voor moet zwichten,
Ten hemel uit, door zijne toverdichten:

Het zy hy draaft en steigert na de Zon,
Op 't vliegend paard van prins Bellerophon,
En reift in 't kort door alle 's werlds oorden,
Na Oost en West, na Zuiden en na Noorden:

Of zich begeeft in 't diepst van 't Zeegevegt,
Daar vloot aan vloot en boort aen boort gehegt
Den anderen doen zinken, branden, rooken,
Dat d'aarde beeft en al de golven koken.

My dunkt, ik hoor van ver het naar geluit,
En vang den klank die op de duinen fluit.

My dunkt, ik zie in 't midden van de baren,
Die in den grond, en die ten hemel varen.

Bedrieg ik my, of zie en hoor ik wel?
Ik hoor en zie het bloedig oorlogspjel,
Het droef geschrei van mannen en van vrouwen,
Den bliexm en den donder der kartouwen.

Daar ginder zie ik 't onweêr komen aan,
Daar hoor ik een afgrijfelijke Orkaan,
En alle vier de winden los gebroken
De zee op 't feltt bespringen en bestoken.

Als 't hem gelieft, is al de zee ontroert,
En hemelhoog tot aan 't gestarnt gevoert:
Als 't hem gelieft, is 't onweêr aan 't bedaren,
De Noordewind ten kerker ingevaren.

Dat is naer eisch de dingen afgemaakt,
Dat is het hart ten boezem uitgehaalt,
Dat is Natuur geschildert na het leven,
Dat is de konst ten hoogsten top geheven:

Dat heet, door zang de stenen, grofen zwaar,
Te leiden en te stap'len op elkaêr;
Dat heet, het vee en wilde beesten temmen;
Dat heet, de zee en woefte golven kemmen.

Zo zong weleer, met ongehoorden zwier,
Arion op zijn goddelijke lier,
En streelde 't oor, en kittelde de zinnen
Der lang op hem verliefde Meereminnen.

Zo zong weleer, op 's vaders gulden toon,
Kalliopes en Phoebus groote zoon,

In 't midden van de dieren en de boomen,
Op Strymons rand, en Hebrus groene zoomen.

Zo zong weleer de stichter van de stad,
Die Kadmus naam, Amphions muuren, had,
En deed het volk, ja steenen zelf, vergaren
Op de eerste klank der koninglijke snaaren.

Zo zong by ons, op geenen mind'ren trant,
De Goefche zwaan, berugt door Nederland,
Die ieder met zijn zangen kon bekoren,
En gaf de zee, het bosch, de steenen ooren.

Wat is het Land aan 't heerelyk gedicht
Des braven mans, wat is het Y verpligt,
Dat voor geen Teems, geen Seine, of Taag te strijken,
Geen wateren in glory hoeft te wijken?

Zijn zoeten zang had Amstels burgery
Maar eens gehoord; zijn naam, gelijk als hy,
Was doot, en in vergetelheit gekomen,
Had 's Vaders zorg dit Werk niet ondernomen.

Hy die hem eerst het lieve leven gaf,
Doet na zijn dood hem rijzen uit het graf,
En geeft op nieuws, het geen hy had gegeven,
Ten tweedemaal zijn Zoon het lieve leven.

Hy zamelt en vergadert, hier en daar,
De kostelyke scherven by malkaer;
Hy schift en scheid de stukken en papieren,
En vlegt zijn Zoon nooit dorrende laurieren.

Dus zag men eer zijns zoons verftroide leên,
Van klepperen en raderen vertreên,

Op 't eenzaam strand; by 't barnen van de baaren,
Den vader van Hippolytus vergaren.

Dus rukte Apol zijn Zoon uit 's moeders schoot,
En trok hem uit de klauwen van de dood:
Hy schonk hem 't licht, en deed hem roem behalen,
Van daar hy rijst, tot daar hy weer gaat dalen.

Gy leeft dan ook, door 's Vaders nyv're hand,
O Goezenaar, o roem van Nederland,
En krijgt van hem, voor 't geen gy hebt verloren,
Een beter gift dan hy u gaf te voren.

Het leven dat u nu te leven staat,
Van eed'ler aart, van heerlijker draad,
Dat Phoebus zoons zich na hun dood beloven,
Kan niemand u, noch tijd, noch dood, ontroven.

Zoo ver het Y den volk'ren is bekend,
En door het zout zijn steven keert en wend,
Zal uwe faam, met Amstels schatten groeien,
En meer en meer, in alle landen, bloeien.

Uw groote geest, wien 't lichaem viel te klein,
In ruimer lucht, in beter lucht, getreên,
Zweeft nu op geen vergankelijke schachten,
En rent door 't blauw op enkele gedachten.

Leef lang, leef lang, tot Y en Amstels eer,
Men zette u by den grooten Vondel neêr,
En late u beide, in 't midden onzer vlieten,
Een beeld, gelijk het Rotterdamse, gieten.

Of is u dit niet eers genoeg gedaan,
Men doe de Goefche en Agrippijnse Zwaan,

In geenen deel, by die 'er staat te lijken,
Benevens hem, aan onzen hemel prijken.

Zoo kan de Lier, die aan uw zy zal staan,
Somwile noch met u ten reie gaan;
Het bly geflarnte, aan 's hemels hooge tranfen,
Op 't zoet muzijk van uwe snaaren danfen.

Zoo zie u aan de reiziger op zee,
En zegge: Wat is 't wonder dat die twee
Aan 't blauw gewelf, als starren, staan en pronken,
Die hier op aard, gelijk twee zonnen, blonken?

PETRUS. FRANCIVS.

Op de hoogdravende

G E D I C H T E N

Van wylen

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES,

Door zyn' Vader verzaamelt en uitgegeven.

Antonides, ons jammerlyk onttoogen,
Van Ten Maas zoo bitterlyk betreurt,
Daar d'Yparnäs om schreit uit duizend oogen,
Dien 't sterfslot in de lente viel te beurt,
Door herffstramp, die hem trof, te vroeg begraven,
Antonides, wiens hooge beldentoon
Het laag verliet, om boven 't zwerk te draven,
Zoo jong verziert met Febus lauwerkroon;
Die puikpoët, dat wonder onzer dagen,
Dat Zeeusche licht, dat edel kunstjuweel,

Keert

Keert niet te rug door zuchten, kermen, klagen
 Der nasmert: doch hy storf hier niet geheel.
 Het beste deel, de geest, bleef noch in 't leven.
 De geest, die zich verspreit in meenig dicht,
 Ter goeder uur weér aan den dag gegeven,
 Brengt door den druk Antonides in 't licht.
 Zyn Ystroom laat zich aan al d'eeuwen hooren,
 Zoo ver 's Lands vloot de vrye zee beschiet.
 Zyn lofdicht noopt het heldenhart met spooren,
 Terwyl het staal, noch loot, noch doodt ontziet.
 De Ruiter, Tromp, van Gent, en andre Helden,
 Staan hier in 't spits, ten dienst van 't vaderlandt.
 Hy leert hun deught met lof en dank vergelden.
 Zyn Vreëdicht leit den kryg en moord aan band.
 Zyn luit vermaakt de taaffels en de sponden,
 Daar hy een' toon op 't huwlyksleven zet,
 En zingt de vreught en vrucht der trouverbonden,
 Verlangt de Bruidt naar 't kuische brui loftbest.
 Zyn lierzang heeft Latyn noch Griek te wyken.
 Op 't jaargety der vrienden wekt hy vreugt.
 Zyn lykdicht treurt en troost: het leit de lyken
 Ten grave, en meldt d'onsserflykheit der deugt.
 Zyn mengeldicht geeft keur van kunstafreelen.
 Zyn byschrift brengt meer leven in de print,
 Dan al de versf der krachtighste penseelen,
 Daar 't oog alteen den schyn van 't weezen vindt,
 Zyn treurtooneel toont Sinaas ongelukken,
 De boosheit van de dolle dwinglandy,
 Delende die de grootsten kon verdrukken,
 De broosheit van de booste heerschappy.
 Dus leeft en zweeft zyn geest in al de blaären,
 Naeukeurig door zyn vaders hant vergaert.
 Dees dichtkunst tart het roesten van de jaaren:
 Nu zulk een zorg die voor bederf bewaart.

G. BRANDT.

Aan zyn' vader.
Geen sterven kan, o vader, u verhinderen
Dat gy uw zoon noch naa zyn dood verplicht.
Gy brengt al wat zyn geest ooit teelde in 't licht.
Men noem u dan den grootvaêr zyn'er kinderen.

G. B.

Op de
G E D I C H T E N

Van wylen den uitsteekende Dichter
Dr. JOANNES ANTONIDES vander GOES,

Door zyn vader verzamelt.

Antonides, is 't waar? is 't waar? zyt gy geweest?
En moet myn droeve galm nu klaagen aan uw' geest?
Uw' geest, uw' groote geest, van Godlyk vuur gedreven,
Die, schoonze 't lyf verlaat, in eeuwigheid zal leeven;
Moet ik die met Cipresse en letteren van druk
Ontmoeten? dat 's voor ons een deerlyk ongeluk!
Ach, al te deerelyk! te deerelyk! voor vrinden,
Die by uw leeven u zo teêr, zo trouw beminden.

O groote Ziel, die nu, in 't ongenaakbaar licht,
Bespiegeit van naby, met uw volmaakt gezicht,
De starren, Zon, en Maan, en andere plaaneeten,
Daar gy by Pegasus op Parnassus zyt gezeten;
'k Misgun die vreugde u niet, Apolloos dubb'le Zoon,
Pronk eeuwig, eeuwig, met zyn onverwelkb're kroon;
Wat heeft hy u een schat van kunst en geest-gegeeven!
Gy gaaft de zieken, door zyn kruiden, weêr nieuw leeven.
O Arts van lichaams geest! o Arts van lichaams kwaal!
O Arts der Poëzy, van Roomsche en Duitsche taal!
Leef gy om hoog, terwyl wy hier om laag uw' dichten
Gebruiken, om 't verstand van blindheid te verlichten;
Een werk, zo zacht, zo glad, zo groots, waar meê de s'aam
De Nyt gêmuilband houd, tot glory van uw' naam.
Indien ik ben beluft myn geesten te vermaaken,
'Te aanschouwen hoe een Vorst in 't Keizerlyk scharlaken

Ten

Ten troon treed, ik kan straks myn heeten lust verzaên.
't Zyik den Zeemonarch de strand wil zien beslaan
Met duizend kielen, die, uit duizenden kartouwen,
In donder, vlam en vuur de dood gezelschap houwen,
Wanneer gy door uw' pen de Helden voert in 't vier;
Die eeuwig leeven op het veld van uw papier,
Of dat ik schep vermaak in teed're minnezangen,
Die zo veel zielen, als 'er hooren kunnen, vangen;
Het zy ook wat voor stof, die deſtig is, my ſmaakt,
Ik vind die in uw boek geheel en al volmaakt.
Zweeg ik, Antonides, de golven zouden ſpreeken,
En de Ygod zou van vreugd 't hoofd uit zyn kerker ſteeken,
Om dat gy zyn gezach en aanzien zette in 't licht,
En maakte zynen naam onſterfelyk door uw dicht.
Wat gaaft gy menigmaal, door uw' vergoode ſnaaren,
't Geleide aan zyne Vloot door 't barnen van de baaren,
Van daar het Zonnelicht aan de Ooſterkimmen blinkt,
Tot daar 't in 't Weſte weêr met flauwer ſtraalen zinkt!
Zoo ver zal ook uw' lof al de Aardkloot om braveeren,
Als gy zyn kielen door het pekſel deed laveeren,
Men ſpille tyd, noch zorg, noch geef zich in gevaer
Om Landen te bezien; men leeze uw' Yſtroom maar.
Wat zynwe aan u verplicht! wat hebt ge ons nagelaaten
Een ryke ſtof, vol pit, vol merg, vol honigraaten!
Wat draagt uw' vader 't werk een vaderlyke gunſt!
Wat is het wel geplaatſt, geſchikt na orde en kunſt!
Zo zorgde Varius voor Maroos heldenblaaren,
Die vry zyn voor den roeſt, en kanker van de Jaaren;
Gelyk als de uwe zyn. Zo leeft gy naa uw' dood.
Zo wordt van tyd tot tyd uwe eer en lof vergroot.
Indien ik naar waardy u zou een Graſſteê bouwen;
Zo moſt my voor een tyd uw' geeſt wat onderhouden;
Dan zoud gy 't ſchitt'ren zien van Marmer, Jaspis, Goud;
Zo ſchoon als gy 't wel eer voor Vondel hebt gebouwt.

J. PLUIMER.
Op

Op de

G E D I C H T E N

Van

D^r. JOANNES ANTONIDES

vander G O E S.

Helaas! wat hoor ik! ach de lucht,
Looft klacht op klacht, en zucht op zucht;
De wolken schreijen met de winden,
Apollo treurt; de Zangberg beeft;
De dichtkunst twyfelt of ze leeft;
Het laat zich al in droefheit vinden.

Waar berg ik my in deezen nood?
Myn vriend Antonides is dood;
Die Heldendichter, 's waerelts wonder:
De ziel, de zuil, de held're zon
Der Nederduitſche Helikon,
Gaat op den klaaren middag onder.

Be-

Bedaar, ſchep moet, verſlaage geest,
Antonides is niet geweest,
Hy leeft door 't Y op alle ſtroomen;
Hy leid met zyn vergode hand,
Als in triomf, Bellone aan band;
En heeft de onsterf'lykheit bekomen.

Hy leeft met helden, die voorheen,
Op 't bed van eer, zyn overleên,
Noch in hun lof, door hem gezongen;
Dies hy met dubb'le lauren praalt,
Van daar de zonne ryft en daalt,
En leeft, op goôn en menſchen tongen.

't Is nodeloos dan meer beweent
Zyn heilige aſſche en kout gebeent;
Zyn Vader geeft hem ons herboren,
In deeze blaên, daar al wat leeft,
En luſt tot de edle dichtkunft heeft,
Antonides kan zien en hooren.

PIETER de la CROIX.

Op

Op de

W E R K E N

Van den HEER

Dⁿ. J. A N T O N I D E S vander G O E S.

— *A quo, ceu fonte perenni,
Vatum Pieriis ora rigantur aquis.*

A Ntonides ten starren ingevaaren,
Op 't zoet geluit, en klinken van zyn snaaren,
Liet achter zig een schat, een erffenis,
Die ruim genoeg onze aandacht waardig is.
En kan het ons, en mag het ons gebeuren,
Dat pronkjuweel met ongeslote deuren,
T'aanschouwen, nu met vlyt by een vergaert,
En voor bederf van tyd en nyt bewaert?
Myn Zangheldin door deeze uitneementheden,
Zoo schoon geschikt in order, en geleeden,
Verbystert, kent nog ziet zich zelve niet;
Maar tracht alleen op 't zwakke harders riet
Antonides te volgen, zagt te quelen,
Daar zyn trompet weet krachtig voor te speelen:
'T zy die den lof des Ystrooms maakt bekend,
En draagt van 't eene aan 's werelts ander end;
Of 't bloedig zwaart van Mars rukt uit de scheede;
Of vlijt zyn toon op d'aangenaame Vreede,
En sluit Bellone, en haar geweld aan band;
Of leid de Bruid met vreugd naa 't Ledekant,
En dekt haar zacht met Leliën, en Roozen,
Ter rechter tyd geplukt, en uitgekozen;

Of

Of voert het Hof van Sine op ons tooneel,
Daar Vorst Trazil, in 't barnen van 't krakkeel,
Beroert met kracht den Schouburg en zyn deelen.
Wy zwygen hier van zoo veel andre speelen,
En zangen, die hy zelf voor bastert kent;
Om dat een hand, het speeltuig ongewent
Dat schoon muzyk ontfiert, en dooft zyn luister.
Voor 't Zonnelicht is al 't gestarrent duister;
Maar 't voegt niet dat een kaers op 't middaglicht
Haar stralen schiete, en flikker voor 't gezicht.
Antonides moet maar alleenig zingen.
Zyn stem heeft magt om helder door te dringen.
Wie met hem zingt, hy schreeuwe uit al zyn kracht,
Wort slechts gelyk een Marfyas geacht,
Die meer zig zelf als andren kan vermaaken;
Die speelt en blaast met opgezwollen kaaken,
En daegt, verwaant, Apol ten Speelstryt uit,
Al heeft hy maar een weggeworpen fluit.
Doch zoo zyn kunst nogh iemand kan bekoren,
Die Midas dient gekroont met ezels ooren.
Antonides verdient de lauwerkroon:
Hy zingt een onnavolgelijken toon.
Maar wie behoeft hem eer of lof te geeven?
Hy heeft die zelf met eige hand geschreeven,
En groeit, en groent, zo lang de koopvaardy,
En oorlogsvloot, zig baakere op het Y.

BARTOLOMEUS VAN GENT.

OP DEN NIEUWEN DRUK

VAN

J. ANTONIDES vander GOES
GEDICHTEN,

uitgegeven door den heer

DR. DAVID VAN HOOGSTRATEN.

O Star, die aen de Zeeusche stroomen
Voorheen uw' opgang hebt genomen,
En 't gansche Neêrlant door het licht
Verquikt van uw bekoorlyk dicht ;
Hoe zien we u weder na uw dalen
Getoit en opgehemelt pralen
Aen Pindus hoogverlichten trans,
Terwyl HOOGSTRATEN uwen glans
Nu in den heldren dagh komt zetten,
En zuiveren van zoo veel smetten?
Sprei uwen luister wyt en zyt.
Geen lasterzucht, geen bitze nyt,
Geen Fransche Nachtuil kan het flonkeren
Van uwe glanssen nu verdonkeren.
Gy zyt naest d'Agrippynsche zon
De roem van onzen Helikon,
Verlokkende alle Neêrlantsche oogen,
Die onverzaet en opgetogen
Met lust de grootse majesteit
Bespieglen en de lieflykheit,
Die in uw aenschyn is te lezen,
En van geen dichtpen wordt volprezen.
O Goesche leistar, licht ons voor
Langs 't Agrippynsche zonnespoor,
Eerbiedigh van ons aengebden.
Zoo volgt men u met wisse schreden.

J. DE HAES.

Op den

N I E U W E N D R U K

Der Gedichten van Wylen den heere

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES,

ANTONIDES, de prins van 't godtlyk Heldendicht;
De duitſche Euripides die vorſt Trazil deed ſmooren;
De ſchrand're Varro voor Inheemſche en Uitheemſche ooren;
De Goeſche Zwaan, die voor geen Mantuaner zwicht;
De Flonkerſtar, die aan den Pindushemel licht;
De Aartsheiligh van Parnas en Febus Tempelkooren;
De Letterfenix, die, uit godtlyk brein gebooren,
Den Zangberg aan zyn' langvolzongen Yſtroom ſticht;
Deez' Helt, vereeuwigt in het kunſtpaleis der Goôn,
Die Romie en Griekenland verſtomden door zyn' toon,
Herleeft in onze lucht weêr blyde en onbezweeken!
's Mans Hoofſche lettertrant, geſchoeit op Maro's leeft,
Vergood zyn heilig dicht en vluggen fenixgeeft,
Als Godt Apol zyn Lier om hoog in 't Tweelingteeken!

PR. VAN DE WALLE.

MDCCXXIX.

H E T

Bakhuizen maelde dus den Fenix der poeten,
Dat wonder van onze eeu. van hoogen geest bezeten.
Gansch Neerland luistert naer to' orakel van zyn mond,
Het eelfte, dat Parnas ons oit van boven zond.

D. van Hoogstraten.

H E T
L E V E N
V A N

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES.

23713

23713

HET LEVEN

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES.

IK weet niet of ik zal aenzien voor een spel van 't Geval, dat ik op my neme de moeite van eenigh verhael op te stellen van een der uitmuntendste vernuftten, op eenen tydt, waer in ik de pen pas neêrgelegd had, die ik opgenomen had om de gedachtenisse uit te breiden van twee vermaerde mannen, die met dezen in eenen en zelve tydt geleefd, en uit overeenkomst van zynlykheden gemeenzaem omgegaen hebben. Tot welk bestaen ik gedreven was ten deele door den plicht, dien ik den overledenen schuldigh was, ten deele door aenzoeck van veele luiden van letteren, ten deele ook door het vermaek, dat ik gevoele, zoo meenigmael ik de gedachtenis vernieuwe der geestryke mannen, met welke ik het geluk gehad heb van te verkeerren, te weten Oudaen, Francius, Broekhuizen, Vollenhoven, Moonen, Bake, de Branden, en Rotgans, nu alle door de doot van my afgescheiden. Nogh minder weet ik of my al dienstig is eene schets te geven van hem, die door gansch Nederlandt in ongemeenen lof heeft uitgeblonken: dewyl ik dat doende my inlaet tot het verheffen eener kunst: die niet alleen van de meeste menschen weinig geacht, maer ook versmaedt en verworpen wort. Want wie ziet tegenwoordig naer deze oeffening van welsprekenheit om? wie bevluytigtze? wie bemoeit 'er zich mede? of wie draegt haer zucht en eerbiedigheit toe? want datze veel eer doorgaet voor een samenhang van beuzelingen en kinderspel, zelf by vele bezette en bezadigde luiden, kan van niemant ontkent worden. My de oirzaak van dezen afkeer nasporende komt niets zoo gereedt te vore, als de magtige mecnigte van rymers en krabbelaers, die, de een voor den anderen niet willende wijken, hunne vodden aen den dagh geven,

en

Inleiding.

Verachting der Poezy.

Oirzaak van dezen afkeer.

en het schoone papier bemorffen en bekladden; waer door fraeie geesten, die altydt weinig in getal zijn, geheel verdonkert en als in vergetelheit gestelt worden: dewijl zeer weinige menschen gevonden worden, die hun oordeel of kunnen of willen te koste leggen, tot het opmaken van een behoorlyk onderscheit tusschen den eenen schryver en den anderen. Hier by komt de hoogste ongebondenheit en vrypostigheid van menschen, die zich niet verstaende op deze teedere en naeuwlijstende gaven des verstant, echter als opperste Gezaghebbers een vonnis vellen, dat geen tegensprack lydt. Niets is zoo ongerijmt, of men begrypt het in de gedachten, en drukt het met de tong en pen uit, ook tot nadeel van velen, die niet beholpen met ydelen lof, in stilte hun letteroeffeningen vervolgen: helpende hier noch rede, noch maet, noch wet, noch voorgang van anderen, die enkel de zedigheit betrachten, en yder de eere laten, die hem toekomt. Dus verongelykt men zelfs de vriendeplichten: men doet zyn eigen oordeel geweld aen: men verkracht de achting, die men zynen medeburgeren schuldigh is, en legt zelf alle inzicht voor de nakomelingen af. Dus is in deze letterlekkernyen, als in de lustigste hoven, de bruskheit en dartelheit ingebroken, om alles te vernielen en te schande te maken; even als de Prins der Latynsche dichteren zegt dat † de gure winden de bloemen beschadigen, en vuile zwijnen de heldere bronnen be-roeren en bevekken. Maer deze aenmerking, waer aen van dagh tot dagh nieuwe stof verschafft wort, leit mij ongevoeligh van den wegh, dien ik heb te vervolgen om tot myn oogwit te geraken.

† Virg.
Ecl. 2.

Myn voorneemen is dan hier een afbeelding te maken van JOANNES ANTONIDES VANDER GOES, om de begeerte des Drukkers te gemoet te komen, die eindelyk zich heeft laten gelegen leggen aen een sierlyke uitgave der Gedichten van dezen man, die in ons vaderlant altydt gewilt, en by de kunst-kenners in grote waerde geweest zyn. JOANNES ANTONIDES
(want

Geboorte
van Antoni-
des.

1647.

1651.

Hy komt
mer zyne
ouderen
ter woon-
t' Amster-
dam.

Zyn Va-
der, een
hebbelyk
dijger.

Hy trage
zich in de
Latynsche
poëzy te
oeffenen.

(want in zyne kintsheit geheeten Jan Antonisz, naer den lagen
zwier der oude eenvoudige burgeren, en voor al der nede-
rige Doopsgezinden, hoedanig zyn ouders waren, nam hy
dezen naem aen op den raedt van zeker geleert man, die zyne
toekomende vermaertheit te gemoet zag; en voegde daer
den toenaem zyns Vaderlants bij) wert geboren binnen Gocs
in Zeelant, op den derden van Bloemaent des jaers 1647,
uit geringe, dogh eerlyke en geschikte Oudren, Antoni
Janffen, of Janz. en Magdalena Steenarts. Deze uit inzicht
hunner huisselyke zaken besloten vier jaren daer na het gewest
van Zeelant te verlaten, en zich in de magtige koopstadt
Amsterdam neder te slaen. Hier gekomen wenddenze allen
vlyt en yver aen om hunnen zoon in alle stilheit en zedigheit
op te brengen. Acht of negen jaeren out geworden zynde
wert hy der zorge toebetrouwt van Adrianus Junius, die de
Schoolvoogdy toen ter tydt in Amsterdam bekleedde, dezelve
dien Francius en Broekhuizen tot leitsman hunner leeroeffe-
ningen gehad hadden. Op byzondere uren ontfing hy ook
onderrechting van Jacobus Coccejus, eertyds Conrector der
Schole te Haerlem. Deze loopbaen ten einde zynde, niet
zonder openbaren lof van sneedigheid en wakkerheit, begaf
hy zich by den uitnemenden Wiskunstenaer Abraham de Graef,
die hem de boeken van Euclides uitleide. Alle deze hulp-
middelen gaven ongemeene vordering aen zynen geest, waer
in een zucht tot poëzy was, hem aengeërft door zynen Vader,
die, schoon ongelettert, egter van een hebbelyk verstant
verzien was, waer van men de blyken ziet in een meenigte
van Gedichten, meest op huwelyken van vrienden en beken-
den gestelt; waer in een goede natuur, bequaemheit van
zeggen, en geen ongerymde tael te bespeuren is. Der La-
tynsche sprake magtig geworden, zoo dat hy ook de pen in 't
Latyn voeren konde, wilde hy bezoeken of hy daer in de poëzy
zou kunnen oeffenen, en schikte zich hierom tot het lezen
der beroemste dichteren, die ons uit de Roomsche outhheit
zyn overgebleven, Virgilius namelyk, Horatius, Ovidius,

Va-

Valerius Flaccus, Claudianus en Statius, met wiens geest, als wy in het leven van Broekhuizen hebben aengemerkt, hy eenige gemeenschap had. Waer by hy, om te zien, hoe verre de voornaemste nieuwe dichters by de oude halen konden, zich bezig hielt met de overtreffelyke gedichten van Huig de Groot, beide de Heinsen, den doorsluchtigen Ferdinand van Frustenbergh, en de geleerde Jesuiten, Sarbievius, Wallius, Hofschius, Rapyn', ook Sannazaer, en andere Italiaensche dichters te doorlezen. Hier door aengezet nam hy, zeg ik, een proef van wat hy in die tael op maet kon uitvoeren, en het schein dat hem de Zanggodinnen niet tegenvielen. Waerom Broekhuizen hem ook eenige jaren daerna aenging, om hem hier toe op te wekken, als hebbende eenige staeltjes van zyn begonnen werk opgenomen, die my ook daerna voorgekomen zyn. Hier van vint men geen duister bewys in Broekhuizens Latynsche † Gedichten, door ons uitgegeven, en by Francois Halma sierlyk gedrukt. Dogh de aanwassende glori des grooten Keulenaers Joost van den Vondel, en de naem, dien de Ridder Hoofft te voren al door zyne Nederduitsche pen behaelt had, veranderden deze zinlykheit, en deden hem overhellen tot zyne moederlyke tael, die toen ter tydt van vele brave mannen, van ons † elders genoemt, zodanig geschuimt en gezuivert was, datze voor geen uitheemsche talen te wyken had. Zoo ging het ook met den lust onzer wakkere tydt genooten, Vollenhove, Moonen, en Kaspar Brant, die niet ongelukkig in het behandelen der Latynsche poëzy, door ik weet niet welken trek gedreven werden om hunne edele geesten aen de Duitsche te besteden. Dan hun dagelyx behandelen van hunnen Neêrlantschen stijl, dienze op den predikstoel noodigh hadden, gaf hier gelegentheit toe. Zich hier toe zettende keerde hy weder naer de oude Roomsche dichters, en vertaelde met overleg en raedt van geleerde mannen, eenige stukken uit Ovidius, Silius Italicus, Horatius, en anderen, om hier door naer het loffelyk exempel

† *Vid.*
Broekhu-
si poemata
pag. 4:2.
 Vondels
 roem
 brengt
 hem tot
 andere ge-
 dagten.

† Zie de
 Berechten
 voor de
 Aenmer-
 kingen o-
 ver de Ge-
 slagten
 der zelf-
 standige
 Naem-
 woorden.

Hy keert
 weder tot
 het lezen
 der
 Room-
 sche poë-
 tica.

der

der besten' zijne dichtader te verrijken. Hier op beving hem een zucht tot het opslaen van iets groots, en een Toneelwerk voort te brengen, dat voor het zwacrste in de kunst gehouden wort. De beroerten, en stactwisselingen, in Sina voorgevallen, verschaften hem stof om een Treurspel hier van te dichten, en het naer de hoofstpersonaedje te vernomen. Hy zette dit werk op, en weefde 't af, en gaf het den naam van *Trazil, of overrompelt Sina*. Terwyl dit onder handen was, quam het Vondel, toen onledig met het opmaken van zynen *Zunchin*, mede een Sineesch Treurspel, ter ooren. Hy ging hier op den jongeling bezoeken, las zyn werk, vragende of hij van meening ware het uit te geven. Hoorende neen, zeide hy dat 'er veel fraeis in was, en dat hy tot bevestiging van zyn zeggen, daer ict uit ontleene, en in zyn eigen werk brengen zou; gelyk de schryver van Vondels leven heeft aengetekent. Zyn edele aert, geprikkelt door den lof van zoo groot een' man, die hem zelf quam bezoeken om zyne beginselen te zien, breidde zich wel haest verder uit, en men zag van tydt tot tydt eenige pryfwaerdige stukken voor den dag komen, als, *Het verbont der Deensche Majesteit, en der Vereenigde Nederlanden: de Nederlaeg der Turken: Het tweede Burgermeesterschap van den Heere Lambert Reinst*, en meer andere. Hier op quam *de Teems in brandt*, dat in den jare 1667 gevolgt wert van het gedicht op den vrede met Engelant en Hollant, dat hy den titel gaf van *Bellone aen bant*. Toen dit uitquam, stonden alle kenners verzet, en Vondel zelf als voor 't hoofd geslagen, die den lof deszelven zoo breed uitmat, dat hy tot den vader des digters die hem het gedicht gebragt had, openhartig zeide: *Het is zoo schoon, dat ik 'er mynen naem wel onder zetten wil*. Hier op hoorde men het gejuich van al wat tael-en digtkunde verstondt: en het gansche gedicht, ettelyke hondert regelen lang, wert van vele geestryke jongelingen van buiten geleert, om het vast in hun geheugenisse te houden. Eer voedt kunst, en de lof van brave mannen steekt alle edele harten aen. Van

Hy dicht een Treurspel

Zunchin, of ondergang der Sineesche Heerschappy. Vondel bezoekt hem.

en bedient zich van een plaats uit dat spel.

1657.

Bellone aen bant.

Eer voedt de kunst.

hy over-
legt een
grooter
werk aen
te vangen.

De Y-
froom
1671.

Totju-
ding hier
over.

dezen gloet wert Antonides ook gevoelig gerackt. Zoo dat hij in zyn' yver voortvarende zich liet voorstaen dat hy aen eenigh groot werk de handen most slaen, op dat zyne oeffening zonder verpozing mogt zijn. Hier op viel hy aen het bevatten, aen het schikken en verdeelen van een werk, dat hy onder den naem van den *Yfroom* in vier boeken ondernam, en gelukkig uitvoerde. Hy bragt het in 't licht in den jare 1671. toen hy pas den ouderdom van vierentwintig jaren bereikt had, tot verwondering van al de werrelt, die in hare eerste opgetogenheit riep, dat de kunst nu in dezen jongen helt haer hoogsten top bereikt had. Vondel vereerde het boek met een schoon gedicht, gevolgt van de uitmuntende mannen Konstantyn Huigens, Diederyk Buifero, Joan Six, Joachim Oudaen, Petrus Francius, Joannes Vollenhove, Kaspar Brant en anderen die aen 't hooft van dit schoon lichaem gezien worden. Geen mensch, hoe ongerackt anders van zielroerende gedichten, wert 'er gevonden, of hy had 'er smaek in. Wat my belangt, als ik my erinner eenige vermakelykheden, my in zulk een foort van uitspanningen in myne jeugt voorgekomen, wensch ik niet zelden het vermaak te mogen genieten, waer mede ik overgoten wert, toen ik den *Yfroom* voor de eerste mael las. My slaet ook voor, door welke eene verwondering Oudaen, een groot kenner van zulke vruchten des geësts, was opgetrokken, wanneer hem Antonides de afgedrukte bladen had t'huis gezonden: en met wat genoegen hy Heiman Dullaert en mynen zaligen Vader deel gaf aen het gezicht van zulk een ongemeene schilderij. Het genoegen zeker, dat myn Vader daer in schepte, wort niet duister bespeurt in een gedicht, hier over aen Oudaen geschreven, waer in deze regels gelezen worden:

*Ik zag my zelven blind, daer ik den Yfroom las
Van uw' Antonides. Die ryke waterplas,
Die stroom van Amsterdam, door hem in top geheven;*

Mag

*Mag nu veele eeuwen lang in Duitſche vaerzen leven.
 Oudaen, die Vondels maet met rede meenig jaer
 In cere hielt, gelyk een groot verwonderaer
 Van 's mans doorluchten geest, om u myn hart t'ontdekken,
 Ik dagt, de Zangberg zou by Vondels tydt niet wekken
 Een' dichter hem gelyk. Nu ryst dees blonde zon
 Op zulk een' hoogen draf, als of de Paerdebron,
 Dat edel nat, van haer alleen was ingedronken.
 Nu heeft 'er niemant meer in rymens lust te ontvonken.
 De kroon der dichteren past dezen jongen belt.
 Ja wat oit lauwer won in Febus worstelvelt,
 Zwicht voor dit morgenlicht der negen Zanggodinnen.*

Dezen vaerzen waren de uitwerking zyner verwondering, die tevens den Heer van Zuilichem, den Heer Joan Six, toen Schepen en daarna Burgermeester der Stad Amsterdam, de Predikanten Vollenhove en Moonen, en al wie van kunst kon oordeelen, beving. Voor alle anderen wert hier door tot agting en genegenheit voor den dichter bewogen de wel-edele Heer Diederijk Buizero, Heer van Heeraertsheiningen, die hem geen geringe gunst bewees. Want vindende zulk een zeltsaem vernuft gebonden aen eenen Artsenywinkel of Apotheek, waer toe hem zyne ouders hadden opgebracht (even als men vóór had gehad met Joan van Broekhuizen) begreep hy wel dat zulk een slaeffsche bediening, die zoo wel voor den nacht als voor den dagh bloot staet, een grote hinderpael móst strekken aen de oefeningen, waer aen de geest zich overgaf, die vooral behoortlyke ledigheit behoefde. Derhalven rustte hy niet voor dat onze dichter zich van dezen lastigen arbeit ontfloeg: nochte ontzagh zich groote kosten te dragen om zynen staet van leven voor een gemakkelyker te verwisfelen. Want hy zag hem aen als den naesten aen Vondel, welken dichter hij, als een andere Mecenas, ook gunst en agting bewezen had. Door zulk een vaerdige hulp gestijft begaf hy zich naer de Hooge Scholē van Utrecht, na dat de

Groot be-
 wys van
 agting des
 Heeren
 Diederyk
 Buizero.

Franschen die stadt, die hun zonder slag of stoot ingeruimt was, weder verlaten hadden. Hier had hy veel onderhout met den doorluchtigen Joannes Georgius Greuius, die toen ter tydt voor den geleerdsten man in deze gewesten gehouden werdt; en met Doctor Henrik van Zolingen, eenen ervaren Arts, die hem bystondt met heilzame onderrechtingen, op welk een wyze hy tot volkome kennisse der Geneeskunst, om welke te bevytigen hy te Utrecht gekomen was, zou geraken. Eenigen tydt hier door gebragt hebbende wert hy met lofter kennisse dezer kunst ingewydt, en met den titel van Doctor vereert, met voornemen om zich met dat beroep te generen, en zyne uren, die daer van overschieten zouden, met het beoeffenen der dichtkunst en het hanteren der boeken te slyten.

Hy wort
Doctor
der Ge-
neeskunst:

Maer de heer Buifero, een man, dien de Fortuin rykelyk met goederen verzien had; waer door hy een onbekrompen leven leidde, hielt hem zoo onafscheidelyk by zich, dat hy byna noit zonder hem was, het zy hy zich in Hollant of in Zeelant ophielt. In welk gewest hy in den jare 1674 binnen Middelburg dien befaemden Beronicus ontmoette, die zyn grasschrift op Hopman de Haze voor de vuist tot yders verwondering in Latynsche en Griexse vaerzen overgoot, en tekens gaf van eene vreemde behendigheit, die † anderen voor my hebben te boek geslagen. Weinig tydt daerna kreeg de heer Buifero, die, Sekretaris en Raedt van Vlissingen, te Rotterdam groepen was, om in die stadt een lidt te zyn van den Zeeraedt, die zynen zetel heeft aen den Maestroom, goede gelegenheit om zynen gunsteling te begiftigen met een voorname plaets in de Sekretarye van dat Hof, met toezegging van nogh grooter voordeelen, zoo in tydt en wylen het vergeven der zelve aen hem mogt staen.

16. 4

† Vid.
Borremans
si Var.
Lett. Cap.
C.

en met
een ampt
begiftigt.

hy be-
geeft zich
in den
Echren
staet.

Dus zyn eigen meester geworden, en in staet gebragt van een gezin te kunnen onderhouden, liet hy zyn gedagten gaen op een huwelyk; die hy voorts vestigde op Suzanna Bormans, zuster van den predikant Petrus Bormans, een overvriendelyk mensch, en zoet op poëzy, waer mede hy zich in den

den jare 1678. in huwlyk begaf met onderling genoeg. Deze Bruiloft wert van verscheide dichteren met zegenwenschen en blyde gezangen vereert, onder die ook van Petrus Francius, eenen man alom door zyne Latynsche poëzy, waer in hy toen ter tydt met Niklaes Heins, en Joan van Broekhuizen uitftak, vermaert. Dees zond, toen de andere gedichten in eenen bondel by een verzamelt, en al afgedrukt waren, een kort dogh fraci gedicht, het welk (om dat het in weinig handen is, dewyl men het heeft verzuimt te voegen in zyne Latynsche gedichten, die sedert in 't licht gekomen zyn) my lust hier by te voegen tot genoeg der genen, die my meenigmael een affchrift daer van hebben afgevordert. Het bestont uit deze regelen:

*Calliopen Batavam Batavo conjungere Phoebos,
Et vatem vati nestere gaudet Hymen.
Rottera, connubio quid non sperabis ab isto?
Quanta poëtarum mox oritura sege?
Dotibus ingenii patrem si filius aequat,
Quot natos, vates tot dabit iste torus.
Dotibus ingenii referat si filia matrem,
Quot natas, vates tot dabit iste torus.
Altera Piëridas, proles dabit altera Phoebum:
Parnasum referet ingeniosa domus.
At vos aeterno sociati foedere amantes,
Unum quos studium junxit & unus amor,
Vivite felices, & plures reddite Phoebos,
Et plures olim reddite Piëridas.*

Hoewel de geestigheid dezer uitdruxelen niet in het Nederduitsch te agterhalen is, zal ik echter den Nederduitschen Lezer te gemoet komen met het uitbreiden van den zin des zelveu gedichts, zoo als my dat nu uit de pen wil vallen:

*Een Duitſche Apoll's trout, gedreven door de min,
 Op Hymens hoogen laſt, een Duitſche Zanggodin.
 O Rotterdam, zoo breedt op uwen vloedt gezeten,
 Wat wachtge een meenigte van geeſtige poëten!
 Heeft elke zoon, die ſtaet te komen, 's Vaders aert,
 Is elke zoon gewis den hoogen Zangbergh waert.
 Zoo elke dochter ook de moeder zal gelyken,
 Zal zy met lauwerblaën, gelyk de moeder, pryken.
 Dus wort het huis herſchept in eenen Helikon.
 Maer gy, vereenigt paer, dat dus de min verwon,
 Door eene en zelve zucht, en zelve trek gedreven,
 Leef lang gelukkig, zoo zultge ons Apollen geven,
 En Zanggodinnen, die door hun beroemt verſtandt
 Zich zelfs vereeuwigen ten roem van Nederlant.*

Ik heb gewilt dat dit hier gelezen wierde, om dat het weinigen bekend is. Maer veel minder is dit volgende bekend. Te weten Antonides in dien ſtaet zynde, waer naer hy lang gewenſcht had, wert bevangen van eenen luim om zelf op dit Trougeval iets te dichten. In die dagen was by hem gehuiſveſt de heer Joan Pluimer, van wiens vrientſchap hy veel werk maekte, en wiens poëtschen geeft hy met eenen agting toedroeg. Dezen opeubaerde hy zyn voornemen, en de vaerdigheid zyner drift gevoelende begon, wandelende over den vloer, hem een gedicht voor te zeggen, dat Pluimer van regel tot regel uit zynen mondt op het papier bragt, gelyk ik het hier neder ſtelle:

Joan Pluimer.

Antonides maekt een gedicht op zyn eigen huwlyk.

A E N D E N H E E R E

J O A N A N T O N I D E S ,

E N M E J U F F E R

S U Z A N N A B O R M A N S .

IS dus *Kupido* op *Antonides* verbolgen,
Dat hy door zijne zweep het huwelijk moct volgen,
En 't *Zanggodinnendom*, en 't heilig *Helikon*,
Het aengenaem *Parnas*, de zuivre *Hengstebron*,
En wat 'er meer verstrekt waranden voor poëten,
Zal moeten om een maegt verlaten en vergeten?
Geeft dan de *Poëzy* zoo slecht een lauwerkroon?
Of is de *vleierey* van *Cithere* zo schoon?
Och! schei'er uit. stel uw gedachten niet tot minnen.
Begeef u weder tot den rei der zanggodinnen.
Volhart gy *Vondel* na te treden op dien voet,
Waer op gy hem zoo lang gevolgt hebt vol van moet.
Al steekt een *Marsyas*, uit bittre nijt en tooren
De keel op: 't is maer wint: men kent hem aen zijn ooren.
En schoon hy noch *Apol* dorst lastren zonder vrees
Ruk hem de ruige pels niet verder van het vleesch.
En of men naeulijks hem kan strafs genoeg doen dragen,
Ik bid voor hem, om deeze aenstaende winterdagen.
Zijn bloet, al is 't verbrant van gift en zwarte gal,
Zou licht bevroezen in zoo gruwzaam een geval.
Ei laet hem leven, schoon 't maer tot zijn straf zal wezen,
Die niemant prijft, en ook van niemant wort geprezen.
En of de *Satyr*s, hier een *Forbas*, daer *Liceet*
De bruitschoffeerder, noch zoo kermen op zijn leet,
En een kort einde van zyn zware pijnen hopen,
Daerze in een *Schouwburg* van geboomten om hem loopen,
En, schuw voor 't licht, gelijk vleermuizen en gebroet

Van

Van uilen, zwart van nijt om uw doorluchten moet,
 Zich zelfs verscheuren, en Lykambes eint verwachten;
 Streef gy maar voort. het is uw lof dat ze u verachten.
 Niet zal d'onwetenden meer steken in 't gezicht;
 Als dat'cr geesselt met verhevenheit van dicht.
 Maer Marsyas zou my wel d'orden doen vergeten.
 Of heeft de razerny der Min my me bezeten?
 Want die belooft doch niet als hinder in 't verstant.
 De zinnelooze alleen begeef zich in den brant;
 Maar die u heeft verrukt met hare minnebressen,
 Is meer bemint als gy van al de Zanggodessen.
 Zy is een maegt als zy, dat maakt een vast verbont,
 Zy is als zy mee in haer levens morgenstont.
 Zy heeft de Hengstebrou mé op haer beurt gedronken.
 Minerve heeft haer mé den Nektar ingeschonken.
 Zy blaekt, zoo wel als gy door Febus heilig vier.
 Kom, strengel hare Mirt dan onder uw Laurier.

Lib. XI. Hy had'er deze woorden uit de Eneade van † Virgilius
 onder gevoegt:

Quos gloria Turni

Obliqua invidia stimulisque agitabat amaris.

dat is naer Vondels vertaling:

Die doorgaens verbittert en gestoort

En aengehitst van nyt en hare vlekverwanten,

Zich tegen Turnus eer met slimme treken kantten.

De voornaemste stof van dit Bruiloftdicht was het misnoe-
 gen aen hem gegeven door cenige leden van het Kunstgenoot-
 schap, dat voor zinspreuk voercnde NIL VOLENTIBUS ARDUUM,
 nu noch in Amsterdam in wezen is; en onder hen Mr. An-
 dries Pels, en Dr. Meier, die en in dit Bruiloftdicht, en
 in zyne Satyrs Marsyas, een gedicht, dat men in zyne Men-
 geldichten vint, duidelyk genoeg betekent worden. Want
 den naem van den eersten openbaert zich aenstonts in dit vaers,

Ruk

Het
 Kunstge-
 nootschap
 Nil volen-
 ribus ar-
 duum.
 A. Pels.
 L. Meier.

Ruk hem de ruige pels niet verder van het vleesch,
en in Marfyas,

en haelt de ruige buit hem over zynen kop.

waer in ik my vast laet voorflaen dat sedert eenige verandering gemaakt is, om de hatelykheit te ontgaen, en van Antonides eerste hant geweest is, even als in 't Bruiloftdicht, *de ruige pels*. De tweede is ook kennelyk genoeg door de woorden van *Liccet de bruitschoffeerder*, en in Marfyas:

De Satyrs schreide om zyn gruwzaam ongeval,

En vulden bosschen en gebergt met rougeschal:

Voornamelyk Liccet, die vreesde meê gebonden

Te worden: want hy had een Vorstenbruit geschonden

Voorheen hoe zeer zy kermde, en deereelyk verkracht.

Hy zagh met deeze woorden op de *Verloofde † Koningsbruit* van Meier uitgegeven, en streek zyn aenhangelingen nevens hem door. Want dit blykt aan deze uitdrukking:

Meiers
Verloofde
Konings-
bruit.

Zyn Konstgenootschap spart hun keelen

Al tevens open.

en te voren ook:

Dat men maer moet WILLEN, om te streven

Ter steilte van een kunst, daer zoo veel lof aen kleeft.

Ook geeft hier blyk van het Lykgedicht op Vondel gemaakt, Lykdicht op Vondel. waer in hy van hem deze getuigenis geeft:

Hy hoeft zyn letters met geen spitsen te verweren:

Zy zyn gehart: niets kan zyn regimenten deeren.

Want hier mede betekent hy de schrappen, waer mede zy den klank der klinkletteren in onze tale onderschêiden: waer toe zoo eenige rede vereischt wort, is 'er ook rede voor klagten ten opzicht der genen, die de Latynsche Schryvers hanteren, waer in men zulke merken niet bespeurt. Ten minste de rede, die deze kunstgenooten daer van geven, is van zoo weinig gewicht, datze by de allervoornaemste Dichters geen ingang gevonden heeft.

Hy hadde te voren zich zelve onder deze Kunstgenooten begeven, gelyk hy de Opdragt van hunne *Gelyke Tweelingen* Gelyke Tweelingen.

VOOR gen,

Agrippa,
of Koning
van Alba.
Oroonda-
tes en Sta-
tira,
Het spo-
kend
Weentje.

voor dezen met zynen naem onderschreven had. Ook had hy zyn deel gehad in het helpen vertolken en berymen van hunne Treurspellen, *Agrippa of Koning van Alba, en Oroondates en Statira*; en aen het opstellen van hun blyspel, *het spokend weentje*, nevens eenige andere dingen. Men behoeft *Oroondates en Statira* maer in te zien, om de trekken van zyn hant te kennen, die zich in deeze vacrzen (want andere gaen wy korthheitshalve voorby) aenstonts opdoen, in het eerste Bedryf, daer Roxane deze woorden spreekt:

Kleen en groot

*Heeft in myn doot gestemt, en 'k sieze niet te ontwyken,
Al wilde al 't Godendom hanthaven myne ryken,
En in slagorde zelf voor myn bescherming staen.
Hooft gy dat stormen niet? hoort gy die krygsorkaen
Niet bruischen, en de muurrammeiers d'oude wallen
Van babel schudden? och my dunkt, ik hoorze vallen,
En mynen troon met haer: 'k voelze onder mynen voet
Wechzinken, en myn hooft bestelpt met puin en bloet.*

Maer hy scheidde, gelyk ik gezegt heb, door eenig onge-
noegen van hun af, latende zich met een voorstaen dat zy
uit afgunst hem geen goet hart toedroegen. Want dat gedrocht
verzelt toch alle de genen, die boven het gemeen door hun-
ne gaven slyven. eene waarheit, die voor duizenden van
jaren bekrachtigt is, waer door my het zeggen van eenen
der † oude schryveren te binnen komt: *dat een gemeen ge-
brek is in groote en vrye steden, dat de nydt den roem verzelt
en gaerne den lof beknabbelt der genen, dieze boven anderen
ziet uitsteken.* welke woorden hier zoo toepasselyk zyn dat
men 'er geen beter zou kunnen bybrengen. Hy hadde ook
onder zynen Marfyas eenige woorden uit Apulejus ontleent,
en te pas gebragt in den zelve zin. Dus van deze meenigte
afgezonderd zynde bragt hy federt, wat hy op het papier stel-
de, onder zynen eigen naem aen den dagh.

Na zynen Troudagh zaggh men weinig van hem te voor-
schyn komen: het zy hem tydt ontbrak, het zy de dagelijxe
ver-

E. Nepos
Chabria
cap. 3.

verkeering met den heer Buifero, met wien hy nu in eene
 en zelve ſtadt woonde, hem bezigheden van eenen anderen
 aert verſchafte. Ondertuffchen was al de werrelt in verwag-
 ting dat hy zyn beloſte, opentlyk in de Voorreden van zy-
 nen Yſtroom gedaen, zou nakomen, en een werk van ſtich-
 telyke ernſthaftigheit voortbrengen. Dit was het Leven van
 den Apoſtel Paulus, dat hy voorhad in heldendicht te be-
 grypen, en, op de wyze van Virgilius Eneade, in twaelf boe-
 ken te verdeelen. Maer ik weet van goederhant dat daer
 nooit iets van gekomen is, als men uitzondere eenige ſnikken
 of afgebroke ſtukken zonder vervolg of ſchakeling. was 'er
 ook ict van dit werk voor handen geweest, hoe onvolmaekt
 ook en onvoltoit, het zou buiten eenigen twijffel uitgege-
 ven zijn geweest onder vele andere dichten, die hy zelf der
 vergetelheit toegedoemt had. Ik weet ook uit zyn' eigen
 mont dat hy dat voornemen geheel verworpen had. Welk
 als my vreemt voorquam, zeide hy my dat hy in het begrip
 van 't werk had beſpeurt dat hy niet wel zou kunnen ontgaen
 het behandelen eeniger punten den Godtsdienſt betreffen-
 de, waer in de Chriſtenen, in zoo veele ſekten verdeckt,
 onder elkander niet eens zijn, en hem niet luſte eenige
 ſchampere pennen hier over af te wachten in eenen tydt, waer
 in men, als men met iets voor den dagh quam, aenſtonts wert
 aengevochten; ziende op den neep, dien Joachim Oudaen
 hem kort te voren gegeven had over al dat beſlag van Go-
 den en Godinnen, die de kraem des Yſtrooms opſchikken.
 Vondel had hem te voren al aengemoedigt met deze woor-
 den: *Antonides, gy moet met uwen Paulus voortvaren: gy*
zult 'er veel by verdienen: want hy is een groote Heilig.
 Dan het ging met den Paulus van Antonides, als met den
 Konſtantyn van Vondel, die nooit te voorchyn geko-
 men is. Ook leefde hy niet lang daarna. Want in den
 Jare 1684 wert hy aengetaſt van een quale, die hem met
 zwaren hoeft veel bloedts deed loozen: het welk hem eerſt
 aenkommende zeide hy terſtondt: *Ik zal dien dans niet ont-*

Leven
 van der
 Apoſtel
 Paulus-

Vondels
 aanmoe-
 diging.

Konſtan-
 tyn, een
 helden-
 dicht van
 J. van den
 Vondel.
 1684.
 Zwate-
 ziekte.

Hy root-
zegt zyn
doet.

Zyn doet,

Springen. Men vernam een groote ontsteking der keel, en een koorts die hem heftig aengreep. Zy scheen na verloop eeniger dagen wat af te nemen, en toonde eenige flikkering van hoop, die egter in rook verdween. Want de koorts weder aenwassende zonder eenige verpozinge rukte hem op den 18 van Herfstmaant in het zelve Jaer wech. Hy storf met ongekreukt verstant, in hope der eeuwige zaligheid, tot groote droefheit zyner huisvrouw, vrienden en kunstgenooten, die hem om zyne uitstekende gaven een langer leven toegewenst hadden. Kinderen had hy uit zyn huwelyk noit gewonnen: zoo dat zijn naem niet wiert voortgezet, en alleen levende gehouden wort door de gedenktekenen zijns vernufts, die in onze handen zijn.

Dus eindigde zijn jeugt te gelijk met zijn leven, dat als een star geblonken had in de oogen der Nederlanderen, onder welke indien hy niemants goedtkeuringe gevonden had, dan die van Vondel alleen, hem eers genoeg ware nagebleven. Maer alle mannen van geleertheit en oordeel waeren in 't zelve gevoelen, vooral die zich op de kunst der Poëzy verstonden, als de Heeren Konstantyn Huigens, Diederyk Buifero, Joan Six, Petrus Francius, Joan van Broekhuizen, Joannes Vollenhove, Arnold Moonen, Laurens Bake, Joan Pluimer, en andere zinlyke vernuften, die hem hoog achten en met hem vrientschap onderhielden. Vondel zeker was zoo zeer met zynen geest ingnomen, dat hy hem, toen hy t'Amsterdam nogh woonde, dagelijx, byzonder als hy ziekelyk was, dat hem om zijne teedere gestalte des lichaems al veel ten deel viel, quam bezoeken en met zyn gesprek onderhouden. Ook was Antonides de aenspraek zijner vrienden waerdigh, als zijnde vrolijk van aert, klaer en lieffelyk in het voeren zijner reden, en begaeft met een geheugenis die hem te stade quam in het voortbrengen van dingen, lang te voren gelezen of gehoort. De droefheit over zijn verscheiden wert door vrienden en vremden uitgedrukt in Lykgedachtenissen; zynen naem toegewydt; waer ontrent de

Zyn vro-
lykheit

Lykdie-
ten op syn
uitvaert.

Wel-

Weledele Heeren Huigens en Buifero zich nevens vele andere vernuften queten.

Voor zynen troudagh al wert hy geschildert van Ludolf Bakhuizen, door zijne zeestukken alom vermaert en beroemt, welke afbeelding zoo wel getroffen is, dat de Vader van Antonides die by my, dienze van Bakhuizen tot eene verering was t'huis gezonden, aen den wand vindende, daer van verschrikte, en my weinige dagen daerna zyn eige afbeeldsel daer by zond. Hierom heb ik den Bockverkooper Nikolaes ten Hoorn, die op zyn kosten een fraie print naer deze schildery wilde laten maken, om die voor de verzameling der Gedichten te voegen, zyne bede ingewilligt. En ik kan den aenschouwer verzekeren dat de Kunstenacer zich daer zeer wel in gequeten heeft, het geen my de moeite afneemt, die ik aangewend zou hebben tot het beschrijven zynner gedaente; dewyl in dit stuk het penceel de schryfspen verre te boven gact. Wat printen men te voren heeft uitgegeven, die zyn alle verre van de gelykenis af; gelyk ook onwaer is dat hy na zyn doot zou afgebeeld zyn, als men verkeerdelyk te boek geslagen heeft. Men las ook deze regels van den Heer Buifero op die afbeelding:

Zyn afbeelding.

By schrift op zyn afbeelding.

*Zie hier Antonides naer 't leven afgebeelt,
In wien de rechte zwier van Neerlandts dichtkunst speelt,
Een Fenix, uit wiens asch geen andre licht zal ryzen:
'T zy by trompette in 't velt, of neurieden in 't groen,
En zette een' schoonen toon op allerhande wyzen.
Maar zoo vermaert een geest naer zyn waerdy te pryzen,
Is alles wat Apol kan doen.*

Vondel had ook een gedicht op dezelve gemaakt, dat voor den Yfroom gelezen wort.

Van de hoogdraventheit zynner gedichten gewaegt het al, zynde daer in een groote zuiverheit met lieffelykheit vermengt te beschouwen, die vooral de jonge vernuften bekoort. My heugt ook dat ik 'er niet van af te scheiden was. En schoon hy zyn gevallen daer in had, zeide hy my meenigmaal: *Gy leeft*

Zyne hoogdraventheit

Zyn aen-
m-ning
tot he le-
zen van
Vondel.

leest my te veel: gy zult u bedriegen: lees Vondel alleen, wilt gy wel doen. Ik weet zelf waer 't my schort. Ik kan het ook nu beter zien dan toen, behalven dat de lessen van Oudaen, Vollenhove, Francius en Broekhuizen my ook ten nutte zyn geweest in de onderscheidinge der kunststukken te maken. Inderdaet. Antonides willigde zich te veel in, was stout in het aen een koppelen der woorden, ook zonder voorgangers daer toe te hebben, en nader aen de zwellung dan soberheit en angstvallige keure van styl; die by Vondel tot verwonderens toe in agt genomen is: zoodat hy, afkeerig van alle buitensporigheden, Jan Vos, die hem zyn' Aran en Titus vertoonde, aenitonts berispte, omdat hy den aenvang zyns Treurspels zoo afzichtig gemaekt had met deze harde en barffe uitdrukkingen:

Vondels
Schryfstyl

Aran en
Titus van
Jan Vos.

*Wie zal den Adelaer zyn taeje wieken korten,
Nu Titus strydbre byl den Gotschen Leeu doet storten
Voor 't heiligh Kapitoel?*

Vondels
verbete-
ring.

Wat harde zinniting is dit, zeide d'oude Vader, *zet'er duiken en snuiken voor.* Zoo staet 'er ook nu. Maer het Spel is'er niet mede verholpen. Buiten eenigen twyffel zou ook onze Dichter met het groejen zyner jaren het geen te hart was geleenigt, en het geen te wilt in zyne vaerzen zich vertoonde gebreidelt hebben. Zy zyn egter overkuntig, zuiver van tael, en gelukkig in het voegen en schikken der woorden, waer in hy zelf Vondel overtreft. Hoe het zy, de roem onzer dooluchtige Koopstadt, overal uitblinkende in het werk des Ytrooms, en de glorie van mannen, die den Vaderlande dienst gedaen hebben, zullen met hem leven, zoo lang'er kenners en waerdeerders van gelcertheit en poëzy zullen gevonden worden.

LYKZANGEN

TER GEDACHTENISSE

VAN

JOANNES ANTONIDES

vander GOES.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

JOHN H. SCHROEDER

PH.D. 1932

Over den HEER

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES;

Dokter der Geneeskunst en doorluchtig Poëet.

Tumulum facite , & tumulo superaddite carmen.

A Ntonides verscheien?
 O Dichters, valt aan 't schreien.
 Parnassus heeft geen maar,
 Met al zijn feestgewyden,
 Na Heins en Vondels tijden
 Beroert met zulk misbaar.

Dees, d'eigen zoon van Vondel,
 Wiens dichtpapier een' bondel .
 Van Vondels kunst, (zijn' schat
 En erfgoet, minst geschonden)
 Een tweden Vondels vonden
 Behelst van bladt tot bladt;

Holp Neêrlants pen versnyen,
 En lamme rymeryen
 Bestraffen met een' toon;
 Waarom van outs Poeten
 De zorg des hemels heten
 En 't heilig bloet der Goôn.

Hem lustte met zijn vlerken
 In grote heldenwerken

***** 2

Onze Agrippijnsche zwaan
 Als zy aan zy te zweven,
 En altyt hoog te streven,
 Als Febus op zijn baan.

Het onverbidzaam sterflot,
 Och! aller menschen erflot,
 Verrascht hem in zijn vlucht.
 Apollo dreigt in 't treuren
 Zijn feestkleedt zelf te scheuren,
 Zijn pruik op dit gerucht.

De zangberg stort, geschonnen,
 Geen hoof-maar tranebronnen.
 En meer dan eene stroom
 Welcer oeh! met verlangen
 Verrukt door 's mans gezangen,
 Viert klagte en rou den toom.

De Maasvliet schreit in 't schuuren
 Der Rotterdamsche muuren;
 De Lek, die hier van zwol;
 Ook Merwe-en Yffelvlieten,
 Daarze in den Maasstroom gieten
 Hun stroomvat, ruim zo vol.

En d'Ystroom kermt, niet langer
 Zoo moedig op zyn' zanger,
 Wiens lofbazuin hem zet
 Voor Donau, Po en Iber;
 Gelyk Virgyl den Tiber
 En Xanthus lof trompet.

L Y K Z A N G E N

3

De dootschicht, niet te keren
Van Maroos, noch Homeren,
Rooft H'ebus kunst veel glans,
Dreigt H'ebus lauwertelgen
En afkomst te verdelgen;
Maar schent geen H'ebus krans.

Dat Y en Maas, vol rouwe,
In marmer 't graffchrift houwe:

SPAARTHIER UW KLAGTEN VRY.
GEEN GRAFZERK SMOORT IN 'T DUISTER
ANTONIDES, DEN LUISTER
VAN NEERLANTS POEZY.

J. VOLLENHOVE.

L Y K Z A N G

Over den HELDENDICHTER

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES.

O Herffstmaandt, die zoo guur; zoo barsch, zoo straf,
Zoo meenigmaal de lijken bragt naar 't graf,
Gy die weleer doorluchtige verstanden,
Van eeuw tot eeuw, wegrukte uit alle Landen,
Als 't sterflot op een van uw dagen viel;
Gy waart het die den Mantuaan Virgiel,
Terwijl hy op Parnas voor Vorst verstrekte,
Naar 't lijkvier voerde, en d'asch met aerde dekte.
Gy waart het die ook Dantes hielpt van kant.
Die Florentijn, die buiten 't vaderlandt
Zijn dichten schreef, en balling 's lands most zwerven,
Most ook op een van uwe dagen sterven.

***** 3

Politi-

L Y K Z A N G E N.

Politiaan, vermaardt door taal en zang
 In schoon Latijn, ging ook den zelve gang.
 Sekundus, die, in zyne lentejaaren,
 'T aaloude Room' leerde omzien naar zyn snaaren,
 Raakte in uw Herfst ontydig uit der tijdt:
 En Buchanaan, die 't aerdtrijk had verblijdt
 Met hemelzang van psalmen, rijk van maaten,
 Most in uw eind het licht en 't leven laaten.
 Gy wierpt daarna den grooten Bruggenaar,
 Lernutius dien dichter, op de baar.
 Maar deeze rou werdt door den tijdt gesleten,
 En door 't verloop der jaaren als vergeten.

Nu baart gy weêr op nieu een droef geklag.
 Uw tweemaal vijfde en achtste Herreftidag
 Staat Hollandt dier, en sluit twee geestrijke oogen.
 Antonides, ons door de doodt ontogen,
 Gaf dan den geest: die Dichter, groot van naam,
 Wiens wieg, der Goes, haar roem trekt uit zijn saam;
 Dien Vondel met den naam van Zoon verceerde;
 Wiens draavend dicht het Y zijn glory leerde.
 Antonides, die door zijn heldentoon
 Met d'Oudtheit streêdt om d'eer der lauwerkroon,
 En Hollandts taal ten top voerde in zijn dichten,
 Zal nu het Y en Maas niet meer verlichten.
 Al wat zijn dicht kon hooren of verstaan
 Ziet met zijn lijk zijn vlugge pen vergaan:
 Zijn dichtpen, die Bellone ley aan banden,
 En 't nut der Vreê, tot heil der vrye Landen
 Ontvoude, en (als de krijgstorm weêr ontfak)
 'S Lands Zeeheldt volgde, en rustig moedt insprak,
 In 't midden van het onweêr dat de baaren
 Ten hemel joeg, in d'uiteerste gevaaren
 Van 't vaderlant, toen 't bloedige papier
 Van 't heldendicht in vlam stondt en in vier.

Nu zal die pen de Ruiters heldendaden,
 Noch lijk, met zijn lauriercypres beladen,
 Vereeren, noch geleiden naar het Y.
 De Maas verliest haer heldenpoëzy,
 Haar Maro, in de Zeeufche lucht geboren.
 De doodt kon op een' dagh dat Licht verfmoooren.
 Die groote geest, dat eedele verftandt;
 Dat Paulus; den getrouwen Kruisgezant,
 Den Leeraer, door Gods wondergeest gedreven,
 En hemelhoog in 't Paradijs verheven,
 Weleer verkoort tot stof van zijn gedicht,
 En toeley om zijn Leven, in het licht
 Van zijn bedrijf, ten dienst der kerk te melden,
 In 't martelperk van Jesus en zijn Helden,
 Wordt in den loop van zijn beftaan belet.
 De droeve Maas, door dit verlies verzet,
 Verzaamel' nu zijn dichten in een bondel,
 En breng op nieu in 't licht den tweeden Vondel.

G. BRANDT.

Op de D O O D

V A N

JOANNES ANTONIDES vander GOES.

Der Medicijnen Doctor.

ANTONIDES OMNEIS INTER CAPVT EXTVLIT VNVS,
 QUANTUM LENTA SOLENT INTER VIBURNA CUPRESSI.

DAar stort de veege Zwaan in 't midden van zijn vlucht,
 Waar met hy roeide en fteeg tot boven in de lucht.
 Wat draywind, met een drift van wolken t'faam te pakken,
 Drukt

Drukt dus zijn krachten neêr, en doet zijn vlerken zakken?
 Antonides, dien 't lukte om met verheven borst,
 Te stygen opwaarts aan, eer 't iemand denken dorst,
 Brak dus de wolken door; maar plots, en niet by draghten
 Gevordert, stond hem weêr een zelve lot te wachten,
 Dewyl het eigen is aan 't geen in korten wijl
 Al sleygerende rijft, te vallen in der yl:

Gelijk 't hem niet gebeurt by dragten neêr te dalen,
 Die 't hoofd gelijk de Zon moet schielijk onderhalen,
 Wanneer een donk're wolk, gerezen onverwacht,
 Zoo schoonen dag herschept in 't voorspel van den nacht:

O eed'le Jongeling, uw' eerst ontloke jaren,
 Die 't manlijk Meesterwerk der Ouden magtig waren,
 In geen volkomenheit der manlijk' ouderdom,
 Verlaten van het vuur dat in uw'aad'ren glom,
 Zien 't al te vroeg, helaas! in d'afsche toegerekent.
 De Gaven uwer Ziel, zoo heerlijk, en uytstekend',
 En in verwachting van een alvolmaakt Geheel,
 Ontrukten niet genoeg haar wezentlijke deel
 't Belemmerende pak der slaafsche bezigheden,
 Om 't aan den dierb'ren schat der Wijsheit te besteden;
 Waar door den meester schijnt als onder zijne hand
 Het werk t'ontvallen; 't leem is 't werkelijk Verstand,
 Geschikt om zoo volmaakt een pronkstuk uit te vormen;
 Maar voelt zich dat te zeer van overlast bestormen,
 't Bezwijkt, en kan zich niet van 't rijk behulp voorzien,
 Die 't nieuwen onderstand, en voedsel, aan moet biên:
 O eed'le Jongeling ('k zal 't andermaal herhalen)
 De vlugheid van uw' Geest vond breidel, maat, noch palen;
 Maar diende een bezigheid en lydelijken aart
 Te hebben, tot behulp, 't geen, alsse hemelwaart
 Zich ophief, haar verquikte, en ondersteunde in 't ryzen,
 Indien z'haar stand'bre kracht, na waarde zal bewijzen.

Bellona, 't vrees'lijk spook des afgronds, aan den band,

Gaf d'onverwachte proef van 't zegenrijk verftand.
 Konftkenners ftaan verzet, en als voor 't hoofd geflagen,
 Om d'ongemeene kracht der Wond'ren, die zy zagen;
 Zoo hier, als in het Werk des Yftrooms; als geheel
 Gehandelt na den aart van zulk een ftout pinceel.
 Maar hier mè t'ende ftreeks, ten zy in mind're zwieren,
 Blijft onvolmaakt de glans der eeuwige papieren;
 Of die U d'eeuwigheid beloofden: daar uw Naam,
 Niet flechs om her gevoert op vlerken van de f'aam,
 Maar op de rijzigheid van heiliger gedachten,
 Onfterff'lijk' eerenprijs, en welftand, van kon wachten.
 Waar fchort het? 't zwaar gewicht van 't overlafend pak
 Veroorzaakt aan den geest te grooten ongemak;
 En 't wijl haer niet gebeurt by poozen uit te ruffen,
 Genietfe 't voedsel niet 't geen beft haar zouw geluffen.

Een jongen Adelaar, die 't hooge neft verlaat,
 Betoont op d'eerfte proef dat hy de konft verftaat,
 In zijn verhevenheid gevoert op lucht, en winden,
 Wanneer hy nederzakt, om zijn bejag te vinden;
 Maar vallend op een veld daar hy zich nederzet,
 Blijft in zyn zwak geftel belemmert, en verlet,
 Nadien hem kracht gebreekt om opwaarts aan te roejen,
 Zoo ras 't gewicht en 't zwerk der wolken hem vermoejen.

Antonides, nog eens, begaafde Jongeling,
 Men eifcht U af het pand, tot elks verwondering
 Zoo rijk'lijk u vertrouwd, en dierbaar opgedragen.
 Waar blijft de Zegekroon, grootmoedig opgeflogen,
 Voor uwen Kruisgezant? waar blijft de Veldbanier,
 De ftanderd van het Kruis, die, met een and'ren zwier,
 Dan d'Aardsche maghten, welk hun legerftanders planten,
 Hy dapp'ren Yveraar, en groot'fte der Gezanten,
 In 't hert van 't Heidendom, en in hun herten, plant;
 Die 't zaad van 't Godd'lijk woort verspreit van land tot land?
 Uw Paulus hebt gy lang beloofd, en opgegeven:

Waar

Waar blijft hy? eischt gy borg of tijd van langer leeven?
 Wie kon dit waarpand u verzeek'ren? onderwijl
 Verwacht men 't Godd'lijk Werk van uw verheven stijl;
 Waar vanwe reeds een proef van 't heerlijk Voorwerp zagen,
 Dat al wat kunst bemint oncind'lijk zouw behagen,
 In Twalef Boeken, als een kost'lyk pronk-tapyt
 Van onverwelkb're verf, dien Kruisheld toegewijd,
 Die met zijn lout're Deugd, en Arbeid, te vertoonen,
 Dus konden Hem, en U, en 't heerlijk Werk, bekroonen;
 Daar 't Goud van zijn Geloof, dat geen gelijk en heeft,
 Zich onder 't Hemelsblauw van 't rein geweten weeft.
 Waar tusschen 't Purper gloeit; dat, uit zijn bloed geronnen,
 Een dierbaar loofwerk maakt van kranssen en festonnen:
 't Zy dat men zie, wat ernst en welke omzichtigheid
 Hy op zijn pas gebruikt, daar elk hem lagen leit:

't Zy dat men let, wat kracht te Lystren wort bewezen,
 Daar z'op een enkel woord den kreup'len zien genezen,
 Waar uit de storm ontstond van 't plechtig offerwerk
 Met stieren, en 't cieraad van kranssen, voor de kerk
 Van Jupiter, om dat de goden, zo ze meenen,
 In menschelijken schijn dus onder hen verscheenen;
 Daar Paulus onder springt, die zijne kleed'ren scheurt,
 En stut hen nauw'lijks dat het off'ren niet gebeurt;
 Tot dat, na dat gety, gekomen tot bedaren,
 En 't beeld van Jupiter geblixemt van d'altaren,
 Door 't Goddelijk geweld der Evangely-kracht,
 Hem word een hagelbuy van steenen toegebracht:

Of 't zy men zie wat kracht van wysheid hy t'Athenen
 Inboezemt, die zijn woord een lijdzaam oor verleenen,
 Die d'onbekenden God hen predikt by de straat,
 Waar op hy veilig door hun heiligdommen gaat:

Of hoe hy d'Eng'len en de menschen, tot Efezen,
 Een schouwspel strekken moet, als tot de dood verwezen,
 Terwijl hy 't oproer stilt, of met de beesten strijd:

Of wat voor beeldwerk dient in 't opgezet Tapijt.

Maar had het U gelukt dit Konftweb af te weven,
 Voorzeker zouw men zich verbeelden te beleven
 't Geluk, het geen de wensch van Heylig Auguftijn,
 Dat 's Paulus prekende te hooren, plagh te zijn,
 Dan vlocid'er eene froom van honig uit zijn lippen,
 Daar hy de Felixen, en Feften, en Agrippen,
 Beroert, en overtuigt; de Sergiën bekeert,
 En onder 't dwaaze in fchijn, volmaakte wysheid leert.
 Nu mist ons dit. waerom? Gy zelf, in moed bezweken,
 Zijt die het werk vertraagde, en stuksgewijs liet fteken.
 Terwyle fnijd de dood u 't web des levens af,
 Dies werpt men 't heerlijk Werk aan ftollen op uw' graf,
 Doch laet het stukwerk zijn, en ongenees'lijk wezen,
 Noch lust ons, stuk voor stuk, die ftollen op te lezen,
 Om uw' geheuchenis t'erkennen, in al 't geen
 Dat, waardig om de ftof, uw Name waardig fcheen;
 Want al het and're gaat, als van geringer waarde,
 Ganfch ongeacht voorby, en met de romp ter aerde.

J. OUDAAN.

L Y K K L A G T

Over de DOOD van den HEER

JOHANNES ANTONIDES vander GOES.

BEween, beklag, met droeve toonen;
 Den eerfteling van uwe zoonen,
 En dichtren, Y en Amftelftroom!
 En gy, O Maaslants vruchtbre zoom,
 Gy groen fluweele klaverweien,
 Valt aan het zuchten, kermen, fchreien,

***** 2

En

En legt al uw fieraaden af;
 Naardien ge uw zangheld ziet in 't graf,
 In 't al verflindend graf gezonken;
 En uitgedooft die heldre vonken,
 Dat licht van Neêrlants Poëzy,
 Noch nooit volpreezen naar waerdy.
 O Zangberg, laat geheele beken
 Van traanen langs uw toppen leeken.
 Dat Kastalis, ô Helikon,
 Verander in een zoute bron:
 Uw brave Voesterzoon is heenen.
 Dat licht in Schielant uitgescheenen,
 Bestraalt niet meer ons Amstelboord,
 En Ystroom, door zijn dicht bekoort,
 'T welk hoog op Maroos trant verheven,
 In onversterflijke eer zal leven,
 Zoo lang de zon aen 's hemels zaal,
 In hare kreative ryze, en daal.
 Och! most de dood uw draad affnyden?
 Ons dat kleinoot zoo vroeg benyden?
 Antonides, mijn waardste vriend,
 Uw deugd had wel meer tijds verdient,
 Om met uw vriend in vreugt te leeven;
 Maar 't noodlot, noit te wederstreeven,
 Ontziet geen hoogheid, sterkte, jeugt,
 Geen schoonheid, wetenschap noch deugt.
 Wat heeft verganklijk vlees te roemen!
 Dat afgemaait, gelijk de bloemen,
 Verdort, vergaat in aarde en afch,
 In aarde, als het te voren was.
 Wat stort ik dan vergeeffsche klagten!
 Die mijn verlies noch druk verzachten.
 Mijn Halsvriend, och! Antonides,
 Moet ik gehate lijksipres

Met uw geheiligde laurieren
Doortrenglen en uw uitvaart vieren?

Ik vier die treurig met mijn dicht,
En heete traanen, naar myn pligt.

LAURENS BAKE VAN WULVENHORST.

Ter gedachtenisse van den Heer

JOANNES ANTONIDES vander GOES.

Wie hout myn oogen af van schreien?
Wie bint myn tong om al de lucht
t' Ontsteken met geklag en zucht,
Terwyl ik u na 't graf zie leien?
Antonides, ô groote geest,
Gy zyt, helaas, gy zyt geweest:
En op den middag van uw jaaren
Gaat met verhaafte schielykheit
Uw levenszon ter aarde vaaren,
Te vroeg, t'ontydig ons ontzeit.

Melpomene, met bittere greepen
Ryt, van gedachte en zin berooft,
De blonde lokken uit haar hoofd,
Ter dood om 't bange hert benepen.
Och, roept zy, och, myn eer en kroon,
Antonides, myn waardste zoon,
Myn Orpheus, moet ik u zo derven!
En is 't niet in der Goden magt
Van rou en ongeneugt te sterven,
Als wanhoop hunne ziel verkragt!

O Amstelnimf, zoo rood bekreten,
Zoo troosteloos, zoo ongedaan,

***** 3

Wat

Wat gaat, och arm, wat gaat u aan!
 Hoe zult gy dezen flag vergeten!
 O vader Y, wiens brakke vloed
 Beschreit de wond van uw gemoed,
 Wie zou uw traanen kunnen toomen?
 Ja, schrei, beschrei dien gulden mond,
 Wiens heldere trompet uw stroomen
 Noch verder dan uw schepen zond.

Wie zal met eeuwige laurieren,
 By 't gieren van het doodlyk loot,
 En donders van uw oorlogsvloot,
 Uw trotse zeetriomfen sieren?
 Wie zal uw wapenschild en staat
 Op wieken van zyn heldemaat
 De weerd omme en omme voeren?
 Wie zal met lieffelyken zin
 Het hart van uw jeugd zoo roeren
 Dat alles brande en blaak' van min?

O pen van hemels vuur gedreven,
 O boezem vol van hemels vuur,
 O celste proeffstuk dat Natuur
 Heeft sedert duizend jaar doen leven!
 'K verlies my in het ruime velt
 Van uw verdiensten ongetelt,
 En moet voldoen met zedig zwygen.
 Waar zou ook uw vergode lof
 Den mond van eenig dichter krygen,
 Bequaam tot zulk een zwaare stof?

De Zanggodinnen, om te toonen
 Hoe waard dat uw gedachtenis
 Aen haer en vader Phoebus is,

Als alderlieffte van haar zoonen,
 De Zanggodinnen bouwen zelf
 Een ryk en prachtig kerkgewelf,
 Waar in uw beeltenis zal pryken.
 Hier zultge, in louter gout geltelt,
 Apol geheel en al gelyken,
 Van Vondel en van Hooft verzelt.

De Faam en Ecuwigheid daar boven,
 Bekranfien u met lauwerblaên:
 De groote Mantuaanse zwaan
 Voelt in uw min zyn boezem ftoven.
 Hy spreit zyn vleugels lustig uit,
 Verheugt in 't mannelyk geluit
 Van uw volmaakte heldenzangen.
 Ter zyde ftaan Bevallykheên,
 Die, met hun voefterling bevangen,
 Van twee paar harten maaken een.

De Nyd, vertreeden van uw voeten,
 Verlieft haar uiterfte geduld:
 Haar pruik, die vol van flangen krult,
 Moet nu den luft der tanden boeten.
 Zoo leeft, Antonides, zoo leeft
 De naam, dien u de dichtkunft geeft:
 Zoo blyft gy eeuwig in gedachten:
 Terwyl wy nimmer na uw dood
 Een diergelyken geeft verwachten,
 Die voor de wereld zy te groot.

JOAN VAN BROEKHUIZEN.

Ter gedachtenisse van den HEERE

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES,

Arts en Penix der Nederduitsche Digtkunst.

Dignum laude virum Musa vetat mori.

NU is de gansche Hengstebron
 Verdroogt en alles valt aan 't schreien.
 Helaes Antonides verscheien
 Beroert den Zangberg Helikon.
 En zal ik, zelf van rou bezweken,
 En siddrende op dien zwaren slag,
 Op dezen jammerlijken dag
 Een tael der zanggodinnen spreken?
 Maer zijne vriendlykheit, zijn gunst
 En liefde, mild aen my geschonken,
 Komt my, hoe troosteloos, ontvonken,
 Om zijne gadelooze kunst
 Voor 't laetst eens in het ligt te zetten,
 Terwijl zijn geest zoo rijk, zoo schoon,
 Verdient een onverwelkbre kroon,
 En glorie, eeuwig te trompetten.
 Dat weet het magtig Amsterdam,
 Vereeuwigt door zijn Stroomgedichten,
 Die al de konstbeminnaers stigten,
 En zetten hen in vier en vlam,
 Om zulk een glory na te streven.
 Die zoo volmaekt, zoo onbevlekt,
 De harten der geleerden trekt,
 Om hem eene eeuwige eer te geven.
 Dat toont zyne andre Pöëzy,

Zoo rijk in haer verscheidenheden,
 Gesterkt door uitgeleze reden,
 Voortvloeiende zoo los en vry,
 Dat hy Virgijl kan evenaren
 In zijnen goddelijken toon,
 En, als een regte Apolloos zoon,
 Niet stroit dan gout op zijne blaren;
 En tart de Venuzijnsche zwaen
 In't queelen van zijn minnezangen,
 En boet der lezeren verlangen
 Op zulk een rijke letterbaen.
 Trazil van vrees om 't hart benepen,
 Van Xunchi schielijk aengerand,
 Verhangt zig met zijn kouffeband;
 Het hof ziet zich in rampen slepen.
 De Vrede op haren rijken troon
 Verschuift de donkere oorlogswolken,
 En sterkt het hart der veege volken,
 Gemartelt met veel smaet en hoon.
 Maer d'orelogen voeren helden
 Op wieken van zijn maetgedigt
 Ten hemel in het eeuwig ligt,
 Daer nog de nazaet van zal melden.
 De zeebarbaren, wilt van aert,
 En d'onbefuisde waterhonden,
 Die d'ongekreukte Vryheit schonden,
 Vernielt hy door het bloedig zwaert,
 Daer Michaël wort heengedragen
 Op 't brieschend waterpaert in zee,
 En koopt met dierbaer bloed den vree,
 Tot dat hy in het end geslagen
 Ontfangen word in 't Vaderlant,
 Dat door zijn deugden opgetogen
 Zijn lijk beschreit met bloedige oogen,

En

En ſchrijft in eeuwig diamant
 Den grooten roem der Batavieren,
 Die, midden in het zeegevaer,
 Geoffert op het krijgsaltaer,
 Verdienen eeuwige laurieren.
 Maer ach! hoe word mijn hart ontroert
 In 't lezen van zijn liergezangen,
 Die yder een by d'ooren vangen:
 Als hy door yver aengevoert
 De ſchoonheit opzingt van de dingen,
 En al de wondren van Godts hant:
 Of kroont den lieven huwlijxbant
 Met eenen oogſt van zegeningen,
 En voert het mingeheiligt paer
 Langs 't pad van lelien en rozen
 Daer alle vreugde is uitgekozen,
 Naer Hymens heilig zoenaltaer.
 Quam nu eens d'eer der kruisgezanten
 Vertoont in zulk een hemelsdigt,
 Dat al het Chriſtendom verpligt,
 De kruisbanier met ſtaetſie planten;
 Wat waer 't een v'reugt voor Nederlant,
 Dat, lang gedreven door verlangen,
 Eens hoopte van zijn hant t'ontfangen
 Dat allerkoſtelijkſte pant;
 Nu heeft de wreede doot haer ſchigten
 Gewet op zulk een jonge bloem,
 Die reeds een onvergambangren roem,
 Verkregen had door zijn gedigten:
 Die zelf de Duiſche Hooftpoët,
 Beſchouwende daer in zijn wezen,
 Met luſt en yver plag te lezen,
 En agtte d'uuren wel beſteedt,

Die hy met hem plag door te brengen:

Toen hy het jeugdige gemoedt

Zag overwonnen door een gloet,

Die al zijn ingewant quam zengen.

Quaemt gy, ô Vondel, eens in 't ligt,

Gy floegt vol druk met my aen 't fchreien,

Nu hy van d'aerde is afgefcheien.

Gy zongt vol rou een lijkgedicht

Dat alle harten zou bewegen.

O Rotte! ô Maestroom! duik, ai duik

En fchend bedroeft uw zilvre pruik,

Nu gy berooft zift van dien zegen,

Antonides kon uwen naem

Tot aen de hooge ftarren heffen,

Daer geene nijd dien oit zou treffen,

Die 't hart zou knagen op uw faem.

Maer gy, ô eer der Aertspoëten,

Indien gy de gemeenzaemheit,

Die gy voor my steeds had bereit,

Nog in uw graf niet hebt vergeten;

Indien ik brandende van vier,

Door uw vermaning aengedreven,

Naer Helikon dorft henenftreven;

Indien gy oit of ftijl of zwier

Gevonden hebt in mijn' gezangen;

Verfchoon my, dat ik in dees fmart

Den wil van mijn genegen hart

Niet volgen kan, en hier blijf hangen,

Belet door eenen tranenvloedt,

Een teken van mijn droef gemoedt.

D. VAN HOOGSTRATEN.

Op den Zelfen.

H A R D E R S Z A N G.

D A M E T A S.

DE jonge Damon treurde om zynen vrient Dameet,
 Van d'aerde wechgerukt door 't noodlot, al te wreed,
 En dwaelde droevig heen door d'afgelege weien,
 En weigerde allen troost, en vorderde onder 't schreien
 Dameet van 't noodlot weêr, maer dat bleef onverzacht.
 Apollo hoorde zyn erbarmelyke klagt,
 Zoo dra hy uitreedt op zyn gloênden zonnwagen,
 En als hy 's avonts wert in Thetis schoot gedragen.

O groene beemden en valleien, melt de smart,
 Die droeve Damon voedde in 't ongeduldigh hart.
 Zy quam, ô beemden en valleien, u ter ooren.
 De zilvre Maeststroom zelf kon zyn gejammer hooren,
 En kermde uit zyne kil. de Stroomgodinnen meê,
 Gewekt door dat geluit, vernieuden al zyn wee.
 Maer dus ging Damon voor. Dus ving hy aen te spreken,
 Terwyl zyn vee vast wied in klaverryke streken.

Wat wint zal, ô Dameet, myn klagt u doen verstaen?
 Erken myn droeve klagt, en neemze gunstigh aen.
 Want gy zyt niet van hier in 't zielenvelt geweken,
 Of denkt nogh aen myn liefde, u meenigmael gebleken,
 En zegt, wanneer gy denkt om dees verlaten steê:
 Dees steê bewaert myn asch, en mynen Damon meê.
 Wat wint brengt, ô Dameet, tot u myn droeve klagten,
 Zoo dikwils uitgestört in ongeflape nachten?

Dameet, myn wellust, toen hy leefde, en nu myn smart,
 Dameet legt al de Veltgodinnen aen het hart,

Dameet

Dameet, de roem van 't velt. de schoone Veltgodinnen
 Waerderer zynen naem, en blyven hem beminnen,
 En storten tranen om zyn al te vroege doot,
 Die hem ontydigh heeft van 't lieve licht ontbloot.
 En bleef de Veltgodin in haren plicht ontbreken,
 De heuvels, velden en waranden zouden spreken:
 Of weigerde zy my te luistren naer myn klagt,
 Ik kermde aen heuvels en waranden dagh en nacht.
 Eer zal de visch het lant, de duif den vloedt beminnen,
 Eer ik dees liefde en smart zal stellen uit myn zinnen.
 Wat wint zal, ô Dameet, myn klagt u doen verstaen?
 Erken myn droeve klagt, en neemze gunstig aen.

Korts quam 't gevogelte in dees schaduw my omringen,
 Toen ik den zangprys streek in zynen lof te zingen.
 De vogels zongen met hun klank myn klanken na,
 En queelden zynen lof op zoeten toon. hoe dra
 Is deze lieve vreugt, dit zoet vermaek verdwenen?
 Al't lant rondom zwygt stil, of slaet bedroeft aen't weenen.
 En 't riet, waer op ik zong ter cere van myn Vrient,
 Hangt nu aen dien Cypres, en heeft reeds uitgedient.
 Of neem ik 't weder, om myn droefheit te verzachten,
 Het laet niet hooren dan erbarmelyke klagten.
 Want alle vreugde is wechgeweken, nu de doot
 Heeft mynen vrient Dameet van 't lieve licht ontbloot.

Zoo lang gy hier waert, en 't behagelyke leven,
 O zalige Dameet, u nogh niet had begeven,
 Wert al de weide door den westewint gestooft.
 Het bosch gaf bladeren, de luffhof weelig ooft.
 De hemel stortte daeu met onbekrompen handen,
 De byen honig in de grazige waranden.
 Maer sedert u, helaes, de wreede doot verslond,
 Vermaekt ons langer niets op dezen dorren gront.
 Geen westewint komt nu de dorre weiden stoven,
 Geen bladen zyn in 't bosch, geen ooft in onze hoven.

De hemel stort geen daeu met onbekrompen hant,
Geen byen lezen meer den honig op het lant.

Zoo lang gy hier waert, stondt het weelig velt te pryken
Met volle korenaêr, en zelf den prys te stryken
Van 't schoon gewas, waer op uw vaderlant braveert.
Het lant gaf alles wat oit d'akkerman begeert:
En zyne hoop was noit in hooger top gerezen.

Wat las ik vruchten op, my door uw hant gewezen!
Wat voorbeelt bleef by u verborgen voor myn oogh!
Hoe voerde gy myn' zin en geeft op naer om hoogh!
Hoe wilt gy 't edel vier in myne borst t' ontvonken,
Als gy my Dafnis toonde, uit hart metael geklonken,
En hoog verheven in de byggele stadt,

Die zulk een' overvloedt van wetenschap bezat;
Die zoo veel blyken van zyn' geeft ons heeft gegeven,
En nu om hoogh is ter onsterfelykheit verheven!

Dat strektme een kleene troost in dezen droeven staet.
Gy spraekt nogh in het end: O Damon, ik verlaet
Dit leven, u met een. maer volg met vlyt myn schreden.
Gy weet, hoe yverig ik u heb voorgetreden.

'K heb al het velt geschuimt van snooden bastertzangk,
En 't ongeluit getoont van Kodrus valschen klank,
Die aen den driesprongzich en aen den stroom liet hooren,
En kryfchte afgryfelyk met zyn stem door yders ooren.
Dus spraektge, en gy bezweekt. de doot verslond dat woort,
De doot, de wreede doot, die myne rust verstoort.

Maer nu 'k u, ô Dameet, voor eeuwig moet ontberen,
Nuge in uw grasplaets rust, en noit zult wederkeeren,
Heb ik een weêrzin en mishagen in het lant.
De vreugde is wech, nu myn Dametas is van kant.

O groene beemden, o welluftige valleien,
Voorheen zoo lief, vaert wel! vaert wel, o ryke weien,
En vaderlyke stroom. Dameet, vaer wel met een:
Ik zal u jaer op jaer met zuchten en geweën,

Nu anders my van u niets over is gelaten,
Nogh eeren, en uw' lof verbreiden op myn maten.

Terwyl zich Damon dus vast moede klaegt en zucht
Zagh hy reeds d'avontstar verschynen aen de lucht.
Dus heeft hy entlyk, van den avontfond gedreven,
Het velt verlaten, en zich weêr naer huis begeven,
Herhalende den naem gedurig van Dameet,
Dameet, die oirzaak was dat noit zyn droef heit slect.

D. VAN HOOGSTRATEN.

Op 't Afterven

Van

JOANNES ANTONIDES vander GOES.

MUSA VETAT MORI.

GY mede Antonides, geslagen!
Stont u ook 't weereltlot te dragen,
En afgesolt door pijnlijkheên,
Naer 't nare ledekant te treên!
Terwijl uw geest, die nimmer palen
Erkende, in enge huisportalen
In 't ziekbed zich gekerkert ziet,
En als begraven in verdriet
Reeds by uw leven schijnt gestorven!
Uw schelle toon helaes! bedorven,
Uw snaren in den brant geraekt
Door 't vier der koorts, die 't lichaem blaekt!
Uw vlugge veder neêrgedreven,
De Dichtkunst in gevaer van 't leven,
En haer beschermmer in den noot,
In 't worst'len met de wreede doot,

Wie

Wie ziet, ô wee, dien ramp ten ende!

Dus overdacht ik 's Mans ellende,

En 't onheil, dat te volgen stont

Op 't sluiten van dien gouden mont;

Wanneer een nare stem, geboren

Uit 's Dichters sterven, dus mijn ooren

Vervult, en billikt mijne vrees,

Dewijl my 't haer te bergen rees,

En zy gelijk met natte wangen,

En troostloos aen 't gehoor blijft hangen:

'T is uit, dus klaegtze, 't is gedaen,

Ik heb de zon zien ondergaen

Die Hollants dichtkunst hield in 't leven.

Hy scheen dat lot te wederstreven,

En leed niet dat in 't middelpunt

Zijns lights hem 't schijnen wiert misgunt.

Dan luste 't hem op dondervlagen

Of regenluim een kans te wagen,

De donkre wolken voor hem heen

'Te jagen, en in 't licht te treên,

Tot dat in 't ende d'onweêrbuien,

Zijn uitvaert door geweld beluien,

En al het zaet der poëzy,

Dat onlanx heuchlijk ry aen ry

Op welige akkers schein te bloëien,

De hoop ontweldigen van groeien.

Antonides (dus zuchtze voort)

Antonides (is 't ander woort)

Is heen en uit ons oog gevaren,

In 't opgaen van zijn frisse jaren,

En Neêrlant zijnen Nazo quyt,

In 't bloeien van zijn lentetijt!

Zie daer het koffer van dien grooten,

Zie daer den waerden mont gefloten,

Dien, wen hy onlangs zich ontsloot,
 Een milde vaerzendaeuw ontvloodt,
 Die eens tot vloeibre stof gedegen
 Den grooten Vondel kon bewegen,
 (Dit was de vaderlijke kroon
 Wel eer geschonken aen den zoon)
 Te roepen, *Zoon bouw op van roeien,*
Wy drijven daer uw Vaerzen vloeien.
 Wat was die vader onvernoegt,
 Zag hy 's Mans sterflot dus vervroegt!
 Hoe zou hy 't zich te laet beklagen,
 Zijn geest te hebben opgedragen
 Ten erfdeel aen zoo grooten geest,
 Die, even of zoo ruime leeft
 Hem noch te naeuw viel en gewrongen,
 Zoo jong haer banden is ontsprongen!
 Weggh is nu 't hooftgelt met zijn rent,
 En 's Vaders geest, u toegekent,
 O Zoon, om noch by later neven
 In u zijn' weêrglans te doen leven!
 Of had gy hem te veel vergroot,
 Dat hy, dien 't eertijts naeu verdroot
 Een eeuw te zijn in 's lichaems boeien,
 Zoo haest dien kerker kon ontgroeien,
 En hondert jaren scheurt aen driên,
 Om zich in vrye lucht te zien?
 Wat kost die vryheit flavernyen
 Voor hen die zich ter Dichtkonst vlyen!
 Wat maekt nu d'Yfstrom een misbaer,
 Op zoo beklaechelike maer?
 Hy schijnt, van tranen opgezwollen,
 Langs dam en dijken aen het hollen.
 En d'Ygod weigert, als welcer,
 Zijn waterrossen op en neêr

Met vrolijkheit te wed te drijven,
 En Hollands zeevaerdy te styven.
 Hy zinkt, verslagen in het lot
 Des aertspoëts, naer 't waterslot
 Korts door 's Mans kunst aeneen geklonken,
 Nu zijnen luister ver ontzonken.

De bruit en blijde bruigom schreit,
 Die hy ter bruiloft had geleidt
 Op 't zoet getrambel zijner snaren.
 De droeve wees schroomt voor 't verjaren,
 Nu in die harp zijn bedestem,
 En smeekgeluit verloor den klem.
 Heeft hy oit heldenlof gezongen,
 De vaerzen zijn de maet ontsprongen.
 De blystof kleet zich in den rouw.
 De treurstof, die 't zich belgen zou
 Haer vyandin te moeten wijken,
 Wil gaerne zonder opschrift prijken.
 De Maesnime, zoo zy schreien kon,
 Wert op dien ramp een tranenbron,
 En treurde staeg om 's Mans ontbeeren,
 Schoon zy door hem haer'naem ziet eeren.
 De Vader klaegt. De Weduwwrouw
 Zucht om verlies van kunst en trouw.
 Hun leet erlangt een dubbel pandtschap,
 Elk mist en bloet- en kunstverwantschap.
 Daer hun voortae in man of zoon,
 Geen maet ontmoet of heldentoon,
 Die, op dien trant hem nageslagen,
 Hun naem ten starren in zou dragen.
 Zy slaen, (daer anders licht hun plicht
 Zich uitgoot in een lijkgedicht,)
 Als buiten 't spoor der kunst getogen,
 Die maet alleen met schreiende oogen,

En jamm'ren, elk... maer och de tijt,
 Dat elk den laetsten rouplicht quyt',
 En 't groote lijk naer 't graf help' leien,
 Nu reets geboren, moet ons scheien!
 Dus spreekte, en rukt van voor my heen,
 Daer ik, die 't zelve spoor wil treên,
 En naespeur of ik wert bedrogen,
 De baer strax nader met mijn oogen.
 Ik volge, en leg mijn plicht op 't graf
 Dus met mijn pen eerbiedig af:

*Hier legt ANTONIDES begraven.
 Natuur is voester zijner gaven,
 En moeder van zyn' grooten geest,
 Maar stiefmoër van het lijf geweest.
 Dat deed zy in den bloessem sneven;
 De geest zal eeuwich vruchten geven.*

F. de HAES.

Overleden den 18 v^{de}
 Herfstmaend 1684.

Ter gedachtenisse van den grooten DIGHTER
den HEER

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES.

————— *Hic flumine largo*
Plenus Pierio diffundit pectore verba.

TErwijl al 't Dichterdóm, behangen
Met rouwkleên, op zoo zwaar een val,
Die d'ed'le kunst treft boven al,
Verschijnt met tranen op de wangen;
Schijnt my ook 't leet aan 't hart te gaan,
Om 't zelve dichtspoor in te slaan.
Antonides, zijn dan de gaven,
En panden van uw' groote ziel,
Waar op het vuur der godheit viel,
Dus teffens met het lijk begraven?
O ramp, o troostelooze nood!
Wech is de dichtkunst met uw' dood.
Die kunst, by anderen met leden
Allenx ten hoogsten top gegroeit,
Of als een zachte stroom gevloet
Ten eind der voorgestelde schreden,
Vond in uw' brein noch paal, noch perk,
En stelde aan u haar rechte merk.
Des vloog uw' doorgeleerde veder
Gelijk een moedige Adelaar,
Wien 't vliegen nimmer valt te zwaar,
En houd de mindere altijd neder:
Of streefde al 't dichterdóm voorheen
Op 't spoor dat niemand na-durf treên.

't Zy dat men 't flikk'ren van de jonkheid
 In drift van dichtery beschouwt,
 Waar vind m'een proeffstuk, dat zoo stout
 En heerelyk in glans te pronk leit,
 Als 't onvergankelijk papier,
 Dat eeuwig gloeit van hemels vier?
 De kracht der Nederduitsche tongen
 Scheen in Antonides vergaert,
 En aan zijn trotsen zang gepaart;
 Waar meê ze teffens los gesprongen
 Vervulde al 't aardryk met een toon,
 Die boven alles spant de kroon.
 Belloon, gebonden door zijn dichten,
 Gaf teekenen van zulk een kracht,
 Als nimmer Neêrland had verwacht:
 En schoon zyn pen haer moet deet zwichten,
 Zy reket zig dien band tot praal,
 En buigt gewillig voor zijn taal.
 's Lands Heldendom, door hem verheven,
 Vliegt teffens wakker op de been,
 Uit lust tot de eer der krijgstrofeen,
 En, door zijn heldenzang getegen,
 Rukt 's vyands ketenen aan twee,
 En dwingt hem door het staal tot vrêe.
 Daar rijft dan weer de blijde hope
 Voor 't vaderland, dat afgestreên
 Zijn' adem schept, gelijk voorheen.
 Dan kan een dichter gansch Europe
 Affchilderen in nieuwe vreugd,
 Waar in de Hemel zig verheugd.
 Of zoekt men keur van trotse vaarzen;
 Antonides schaft ons de bron
 Der Nederduitsche Helikon.
 Hy stapt met Sofokleesche laarzen

Ten Treurtooneel. hy schreit, en weent,
 En kneed een hart, hoe hard versteent.
 Hy volgt de lijkbaar met zijn zangen,
 En schrijft de ziel ten hemel in,
 Ten troost van vriend of huisgezin,
 Dat aan zijn Fenixtrant blijft hangen:
 Of leid een wyzen Letterheld
 Om hoog, in 't zalig zienveld.
 Dan is 't weêr tijd van zoetigheden,
 Waar in de Bruiloftsveder pralt,
 En 't echte paar, met wensch bestraalt,
 Dwingt na de troukoets toe te treden,
 Om daar vernoegt, en wel te vreên
 Te smelten ziel en ziel in een.
 Dat 's niet genoeg voor zijn gedachten.
 Hy vat in 't brein een heeter vlam,
 En weid tot lof van Amsterdam,
 Daar d'Ystroom bruist met volle krachten;
 Om aan dien rijken waterkant
 Te toonen 't merg van zijn verstand.
 Hier staat de kunst ten top gevyzelt,
 Waar voor de grijze aaloudheid zwicht.
 Zy voelt zig voor dien trant te ligt,
 En al haar dichtsieraad verbrijzelt
 Door 't werk, dat d'Ystrooms majesteit
 Bekleed heeft met d'onsterff'lijkheid.
 Dat bromt aan alle vier de winden,
 En vliegt op wieken van de faam,
 Tot eeuwige eer van 's dichters naam.
 Hier is een ruime zee te vinden,
 Vol hemelval, en dichtersstof,
 Daar niets ontbreekt tot d'Ystrooms lof.
 De groote Vondel staat verslagen
 Voor zulk een wonderstuk van kunst.

Hy kust hem voor zijn zoon met gunst,
 Die als een zon schein op te dagen,
 Toen 's Agrippijners licht bezweek,
 En voor dien zoon de vlagge streek.
 Maar nu vervliegt die groote zegen,
 En Neêrlands Hoofdpoëet verdwijnt;
 T'wijl d'ed'le dichtkunst teert, en quijnt:
 De grootste blijdschap valt haar tegen,
 Antonides, haar eer en roem
 Te vroeg gesmoort in 't levens bloem.
 Doorluchte ziel, om hoog gevaren,
 Wat waar 't een vreugd voor Nederland,
 Indien men 't lang verwachte pand
 Van Paulus in uw gulde blaeren
 Voltooit zag, dat, vergeefs gewacht,
 Nu in 't vergeten word gebracht!
 Dan missen we, en met u, 't verlangen
 Der brave dichtkunst, die voortaan
 Antonides, en Vondels blaên
 Alleen waardeert voor Duitse zangen,
 Die waardig zijn door haren toon
 Den toets van vader, en van zoon.
 Dat troost ons in zoo groote schaden:
 En schoon men wachte meer en meer,
 Deez' dichter had reeds eeuwige eer,
 Waar in hy kon zijn geest verzaden.
 Al wat hy schreef is louter gout,
 Op diamanten grond gebouwt.
 Kon Sannazaar in weinig blaëren,
 Zijn werk, de Baring van de Maagd,
 Dat elk, wie Rooms kent, zoo behaagt,
 Een onvergank'lijke eer vergaeren:
 Antonides, schaft ruimer stof,
 Om uit te weiden in zijn lof.

Men acht 'zijn nagelaten' dichten
 Als dierb're paerlen, yder vaars
 Als Godspraak, die na hem zeer schaars
 Te vinden zy by mind're lichten:
 Elk woord een zinspreuk, en zijn taal
 Vol zenuwreden, nimmer schraal.
 Men hou den grijzen Vader Vondel,
 Om zijne stapels dichtery,
 Waar in de duitsche Poëzy
 Is opgepropt als in een bondel,
 Met groote Antonides alleen
 In Neêrland waardig aangebeên.

Op de DOOD

Van

Den grootsten DICHTER

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES.

*Illum aget penna metuente solvi
 Fama superstes.*

DE lieffelijkste tong,
 Die zielen streelde en dwong;
 En zelfs Apolloos oor
 Deê luistren na haar zang, in zijn doorluchtig koor,
 Slaat langer geen geluit.
 Helaas! 't is met ons uit;
 Nadien de dood dien Held
 Der Heldendichtren dus ontijdig nedervelt.
 ô Groote Dichterzon!
 Wat lijd uw Helikon,
 Door dit verlies, verdriet!

Al uw gesternt verflaauwt nu deze ster verschiet.

Uw klare Hippokreen,
Gezwollen door 't geweën,
Geest, voor een zoet geruisch,

Door 't nederstorten, niet dan vreeschelijk gedruisich.

ô Dichtheid Sofokles,
Versterk my door een les,
Dat ik met droeven toon

De vroege dood beschrey van I'ebus grootsten zoon.

Ach! ach! waar, en wanneer
Komt zulk een Dichter weêr?
Die zoo volmaakt en net,

Al wat hy rijmt, op zulke onwrikbre voeten zet;

Wiens zang zoo lieflijk vloeit,
Dat zy noit oor vermoeit;
Doordringend klaar en kort,

Van onverkrachten stijl, die nergens sloot, of hort;

Zoo spier- en zenuwrijk,
En hemelsch te gelijk,
Dat z'yders geest doordrong,

Als hy die rustig met verheve toonen zong.

Maar hy houd op, ach! ach!
Doch waar toe met geklag,
De doove lucht gevult?

Al 't geen men lijden moet verlicht men door gedult.

Gy dichterhelden komt,
Terwijl zijn luister bromt,
Geleit dat groote licht

In zegepraal ter rust; vangt aan, voldoet uw plicht.

De groote Konstantijn,
Hoe hoog zyn jaren zijn,
De Branden, en Oudaan,

Hoogstraten, en de Haas zijn reets u voorgegaan.

Dus wie van 't Hengstenat

Oit

Oit heeft zijn deel gehad,
 Heff zijne vleuglen op,
 En voer Antonides op d'aierhoogste top.
 Terwijl ik 't slooprijck Y
 De schoonste schildery,
 Den zeeheld Michaël,
 En zijn Belloon op 't graf tot eerenbeelden stel,
 Met wensch dat, die weleer
 Die landplaag ging te keer,
 De vrê, het schoonste in 't oogh,
 Hier naaulijks vindbaar, steeds genieten mag om hoogh,
 En gy betuig uw leed,
 O's weerelds koopstad, klead
 U in den grooten rouw;
 Behang de zalen van uw keizerlijk gebouw,
 Uw koopslot en uw muur:
 Want hun volstrekte duur
 Geniet gy door de pen
 Van onze Antonides, die 'k voor uw stichter ken.
 Wat ge ook van Gijsbrecht zegt,
 Diens wallen zijn geslecht,
 En door den brand vergaen;
 Maar zijne zullen tot den allerlaaftten staan.
 ô Groote dichtergeest!
 Wat waar 't een vreugd geweest,
 Dat gy met Gods gezant,
 Die in uw heldendicht des Heilands stander plant,
 Op aarde een ruimer tijd
 Gestreden had zijn strijd,
 Als ze ons uw pen verbeeld,
 En zoo uw levensrol ten einde had gespeelt:
 Dat by uw eerenkroon,
 De naam van Vondels Zoon,
 In goud ook deze blonk,

Die aan Timotheus voorheenen Paulus schonk.

Doch 't geen gy hier in 't perk

Te kort schiet, met uw werk,

Vervull die 't al vermag,

Door zijn genade aan u, in zijnen grooten dag.

J. van GEEL.

TER GEDACHTENISSE

des beroemden DICHTERS

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES.

HOe haalt de zon haar blinkend hoofd

Zoo moedeloos, en treurig onder,

Nu aller dicht'ren licht, en wonder

Zo onverwagt is uitgedooft!

Die zangheld, wiens doorluchte gaaven

En blijken van zijn ed'len geest,

De roem van Neêrland zijn geweest,

Ligt onder 't zwarte zand begraven.

Helaas, Antonides is dood!

O zilvre Maas, gy zaagt hem sneeven,

Maar voelt alleen uw hart niet beeven;

Onze Ygods rouw is ruim zo groot.

Scamander, door Homeers gezangen

Vermaart, noch 's trotzen Tybers vliet,

Genooten zoo veel luister niet,

Als d'Ystroom heeft van hem ontfangen.

Dies heft hy 't hoofd ten golven uit,

Niet, als weleer, met vroolijke oogen,

Maar met een traanenwolk omtoogen,

En geeft slechts klaaggelijk geluit.

L Y K Z A N G E N.

Ach! zucht hy, is die Man gestorven,
In 't beste van zijn leevens tijd?

Die man, waar door, ter buuren spijt,
Ik heb een eeuw'gen roem verworven!

Zijn mond verstijft: meêr spreekt hy niet,
Maar laat het hoofd ter schoud'ren daalen,
Wijl 't snikkend hart naauw aêm kan haalen:
Dus zinkt hy neder, van verdriet.

Maar, welk een droom heeft my bedrogen?
Wat glans! ô welk een heerlijk licht,
Vertoont zich thans aan myn gezigt!
Wat 's dit, verleiden my myn oogen?

Ik zie, ô weelde! ô welk een vreugd!
Die mist van treurigheid verdweenen,
En door die naare nevels heenen,
Antonides, geheel verheugd,

Verzelt van God Apolloos reijen,
Door Vader Vondel, als zijn zoon,
Na 's blyden Dichtgods gouden troon,
Al juichend, by de hand geleijen.

Daer treên de dichters hem te moet.
Ik zie en Gricken en Latynen
Rondom hem in gedrang verschynen,
Terwyl myn waarde Pels hem groet.

Hun zalig lot maakt hen tot vrienden.
Elk reikt, vol vreugd, om slyd de hand;
Hen scheid voortaan geen misverstand,
Geen nyd kan meer hun oog verblinden.

Daar kroont hem Febus, zelf vol vier,
Ter bede van de zanggodinnen,
Die hem als haaren helt beminnen,
Met onverganklijken Laurier.

Laat ons voortaan dan niet meer treuren,
O zoonen van dien ed'ten geest,

Wiens dicht noch tijd, noch afgunft vreeft,
Maar 't lachend oog ten zangberg beuren;

Daar strekke zijne lauwerkrans,
Voor uwen geeft een vuurig baaken;
En doe uw dichtluft eeuwig blaaken,
Na zulk een lot, en zulk een glans.

T. ARENTS.

L Y K O F F E R

Van den HEERE

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES,

Arts, en doorluchtig Poëet.

O Pindus schaer, Apolloos zaet,
Bestroomt met tranen uwe wangen.
Volgt nu dit lijk met treurgezangen.

O Ystroom! steek in dezen staet
Uw lijktrompet met kromme boghten,
Zoo ver gy uwe horens kromt:
Want zoo uw lof langs 't aertrijk bromt,
Hy heeft uw glorikrans gevlochten.

Klaeg, dat de galm op Pampus stuit,
Dat Stroomgodinnen en Najaden,
En Zuiderzee met druk beladen
Weërgalmen op uw treurgeluit.
De bleeke doot, wiens dorre handen
Noch slaef noch Koning kan ontvliën,
Heeft woedende zich niet ontzien

Uw' Fenixdichter aen te randen.
Die schelle en weërgalooze keel,
Waer door uw lof zal eeuwig leven,

Op heilig parkement gefchreven,
 Valt aen den grafworm nu ten deel.
 Zy zal, ô Yfroom, niet meer zingen
 Uwe outheit en uw edel bloet,
 Wat koopkalleelen van uw vloet
 De wijde werreltkring omringen.
 Nog speelt zijn Vrebazuin in 't oor
 Van veel doorftralende verftanden,
 Als Mars den moortdolk uyt zijn handen
 Laet vallen voor het vredekoor.
 Bellone rammelt aen de boeien.
 Ze quetft haer eige lêen en hoeft,
 Haer bloedtoorts is nu uitgedooft.
 Zy floort geen flaep met ftale roeien.
 Antonides, ô Vondels zoon,
 Hoe wel gelijkt gy uwen Vader
 In geeft, als uyt een zelvige ader!
 Naest hem komt u de lauwerkroon.
 Uw vaerzen geven wiffe blijken,
 En volgen Vondels vaften tret,
 Die nimmermeer van Pallas wet
 Uit onvermogentheit bezwijken.
 Gy giet uw drift als vrou Natuur
 Veranderlijk in alle vormen,
 En zingt van dondrende oorlogsfstormen,
 Van onweêrbui, orkaen en vuur,
 Verfchrikkelijk voor yders ooren:
 Gelijk Virgijl zijn fnaren dringt,
 Wanneer hy van Eneas zingt,
 Vervolgt door Junoos wraek en toren.
 Of geeft de hemel lenteweêr,
 Zoo vloeit uw zang, gelijk de droppen
 Van honigdau langs rozeknoppen
 Afrollen op de kruiden neêr.

Gy zongt met onbezweke kragten.

Gy wiert noit van een vrient gestoort,

Maer queelde in zijn gezelschap voort
Met schrand're en hemelsche gedagten:

Als Naso met een vluggen zwier
En klaerder geest, als fakkelligten,
Voor on dicht vloeiende gedichten,

Uytstortte op glat gewijdt papier.
Hoe treffen ons de noodlotslagen!

De Neêrlandsche Orfeus stort in 't graf.

Der digtren tempel dreunt'er af.
Wie zal Apolloos koor nu schragen?

Help, Vollenhove! help, ô Brand!
'T zal op Oudaen en Bake leunen.

Hoogstraten zal het ondersteunen.

Zoo blijft dat pronktoneel in stand.
Antonides, gy zijt in 't bloeien

In 't graf gestort, maer niet geheel.

Uw schrandre geest en beste deel
Zal alle nijt te boven groeijen.

K. VAN BRACHT.

Op de D O O D

van den HEER

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES.

*Perque omnia secula famâ,
Si quid habent veri vatum præsagia, vivet.*

HEt Zanggodinnendom met schrik voor 't hoofd geslagen,
Toen groote Vondel wiert ten starren ingedragen,
Vond troost genoeg in zulk een deerlijken stant:

Na-

Nadien Antonides met een gelijken trant
 De digtkunst, al gewoon op 't heerlijkst te groejen,
 Handhaafde op dat ze niet gestuyt wiert in haer bloeijen.
 Nu legt hy mee ter neêrgeflagen van het lot.
 En Nederlandt verliest in taal het zoet genot
 Uyt zijne Poëzy zoo menigmaal verkregen.
 Dat voelt vergeefs dien slag, en 't missen van haar zegen.
 Wie sla voortaan de hant aan Nederduyts gedigt;
 Daar al de wetenschap en 't aangename ligt
 Gewoon den leerlingen, nog ruw en onervaren,
 Te leyden na den toon van zijn vergode snaren,
 Met hem verstorven is, ten waar zijn letterkas
 Als die van Vondel na zijn doot te vinden was?
 Hier zou de jeugt na zijn verlies zig nog verblyen,
 Wannecr zy zig verzade in zijne digterien.
 't Zy dat zijn zangheldin in 't bloedig oorlogsveld
 Een deel triomfen van de werreltdwingerts meld:
 't Zy groote Ruiter van het waterpaart geslagen
 Word na de lugt gevoert op zijnen heldenwagen.
 Of dat hy na de vreê gemaect met Brittenlandt
 Den dollen oorlogsgod vol yver legt aan band:
 Dan weêr wat ligtiger zijn geesten heen laat weyen,
 Alwaar hy d'Amsteljeugt op 't Y laat spelemeyen.
 Hier schaft hy puik van digt in zijnen zilvren stroom;
 Daar zoo veel goden, en godinnen, als in droom
 Verschijnen, die gestaag op zijn geluyt verstormmen,
 Wanneer zijn zetroimpet komt langs haar vloeden brommen.
 Hier volgt hy Vondel, als men hem de trom hoort slaan
 Tot lof van d'Ygod, en van Vader Oceaan.
 Al wat de werrelt in haer ommevang kan houwen,
 Kont ge in de grootte van vier boeken hier beschouwen.
 Hy zeilt het aartrijk om van daar de zonne straalt,
 Tot daar ze moê gereên in Thetis armen daalt.
 Maar wat beweegt my dus zijn werk in top te heffen?

't Is meer verheven als mijn yver kan bezeffen,
 En trotst het godlijk werk, door zijn verandering,
 Van Naso, daer hy praelt in Vormverwiffeling.
 't Roemrugtig Amsterdam, zoo lang de kunst blijft leven,
 En Y en Amstel door zijn dicht zoo hoog verheven,
 Verblijven, daer het Y de kroon der vloeden strijkt
 Gedagtig aen zijn naem, die geene digters wijkt.
 Want schoon men hier en daer zijn werk zoekt te ondermijnen,
 En zegt; 't zijn fablen, die als droomen weêr verdwijnen,
 Hy volgt Homeer in al zijn fateringen naer.
 't Is ydel. zijne faem zal met Apol, van daer
 Hy rijzende uyt het oost komt moedig aengeronnen,
 En in het welten daelt, opklimmen onverwonnen.

J. VAN HOOGSTRATEN.

De Obitu

JOANNIS ANTONIDAE GOESANI,

Poëtae Illustrissimi

Ad Virum doctissimum

DAVIDEM HOOGSTRATANUM

E L E G I A .

L Ugubres gemitus, munus lacrimabile, fletus,
 Et data supremo debita dona rogo
 Percussum parili, pectus caeleste, dolore
 Accipe, & instabiles currere cerne dies.
 Atra dies, Stygiis lux non indigna tenebris,
 Qua data sunt fati nuncia tanta feri,
 Siccine grande decus vatum furiosa trucidas!
 Heu pateras capiti consuluisse pio!
 Ille quidem nostros non auditurus amores

Excessit

Excessit terris assiduisque malis.

*Sed pater, & certo vates sunt foedere juncti,
Inter quos primo dignus adesse loco*

*Hoogstratanus erit, nostros cui dedimus aestus,
Defunctoque datum munus inane Viro.*

*Instant infernae, teterrima turba, sorores
Omnibus, & finis stat sua cuique brevis.*

*Quis tamen ingenium placuit coluisse perenne,
Effugiunt avidos post sua fata rogos.*

*Sed domui superesse diu, cum conjuge dulci
Molliter ad longos consenuisse dies,*

*Et multo patrios fructu decorare penates,
Et dare divinos, carmina multa, sonos,*

*Est magnum, trepidamque ultro expectare senectam,
Ipsasque in fati pene volare manus.*

*Saepius obscuris hoc cum concedis iniqua,
Cur rumpit claris fors sua fila viris?*

*An quia, cum coeca est, nullum temeraria cernit,
Et mittit dubia gaudia quaeque manu?*

*An quia nulla tenet in nostrae stamina vitae
Jura, sed incertis currit adaecta rotis?*

*Ergo nulla patet tantae pia causa ruinae,
Et tamen interea, magne poeta, jaces.*

*Sic cum fulmineo visus perstringitur ictu
Et fragor, & tonitru tecta domosque quatit,*

*Causa latet caeli, superisque inclusa tenebris,
Et tamen interea culmina fracta jacent.*

*Illa tamen Batavos sparsa est jaectura per omnes,
Et debet justo quisque dolore queri.*

*Praecipue doctas tangit pia flamma sorores,
Tangit, & ad moestas provocat exequias.*

*Ite pii vates, vatem lugete frequentes,
Conspergat cineres flebilis unda pios.*

Nostra sepulcrali nimium mens vulnere pressa,

Atque

Atque est officii lenta ministra sui.
 Dum memori sensu vatis monumenta revolvo,
 Deficio, & lacrimis obruor & gemitu.
 Et modo fatiferas, fera numina, culpo sorores,
 Et nimis excelsis invida fata viris.
 Quid juvat in sacris Phœbi vigilasse? quid altum
 Aetherii montis sic tetigisse jugum?
 Consumptae nimio noctesque diesque labore
 Quid profunt, summi cum vocat hora rogi?
 Si tamen haud fingunt veterum commenta, perennis
 Pascitur umbra piam perfruiturque bonis.
 Tu quoque felices inter misceberis umbras,
 Non ullis posthac contemnerande malis.
 Et licet abreptus longè sis corpore nobis,
 Hic meliore tamen parte superstes eris.
 Vivis & instantis derides stamina fati,
 Et quodcunque tuo lumini obesse potest.
 Dum vagus imperio terras superabit & undas
 Amstela, dum lymphis efferet Ta caput,
 Vives, aeternumque tuos mirabimur ignes,
 Mixtaque divino carmina melle fuent.

Op de D O O D

Van den Uitmuntenden DICHTER

JOANNES ANTONIDES VANDER GOES.

ZO gaan vast een voor een de heldre lichten onder,
 Gevolgt van eenen nacht der droefheid en geweent!
 Ons heugt het sterfuur van dat grote werrelswonder,
 Dat aan den Rijn verrees, en aan het Y verdween.

Van

Van dien tyd sloeg de geest der dichteren aan 't quynen,
 En is op zulk een slag verbaast te rug gedeist.
 Men zag de dichtkonst voorts of niet, of schraal verschijnen;
 Geen wonder was 'et, want de Vader was verreist.
 O lustelooze tijdt! zo klagen d'Amteldammers,
 Wy zijn helaas! wy zijn ons lessengever quijt.
 Maar zacht! wat naar geluid des droefheids en des jammers
 Verheft zich aan de Maaze? ô klaaglijk rougekrijt,
 Hoe! koomtge ons weer op nieuw het herte en d'ingewanden
 Beroeren? wat 's 'er gaans? spreek uit, gy snel Gerucht.
 Of is Antonides, de pronk der Nederlanden,
 Getroffen door de dood? ô 't is gewis! zy zucht,
 Terwijl 't kristallevocht langs heur besturve wangen
 Neêrbiggelende toont, hoe dit verlies heur drukt.
 Is dit, ô Jongeling, het end van ons verlangen!
 Moestge in uw zomertijd dus worden weggerukt!
 Ach, 't is beklaglijk, als door ongestuime vlagen,
 De bulderende wind vol vreeselijk geweld,
 De vrugtbre boomen treft, met zijne geesselslagen,
 Waar door het rijpste, en best, ter neder wôrd geveld.
 Antonides, die by den Agrippijnschen Griizen
 Zo hertlijk wert bemint, om uw' doorluchten geest;
 Wy zagen uwen glans al vroeg ten kimme uytrijzen,
 Wijl ge uwe vaerzen schoeide op een Virgielsche leeft:
 Dit tuige de Yltroom, door uw wakkre pen beschreven,
 Wiens hoogverheven stijl, op 't kunstfligt toebereid,
 Ons groote Gysbrechtsstad verheerlijkt heeft doen leven:
 Want ge hebt heur hoofd gekroont met eene onsterfelijkheid.
 Dus quam uw Lentetijd een rijken oogst beloven
 Aan 't heir der dichtren, dat in scha'uw der bladren leeft.
 Maar ach! wy zien dit vuur te vroeg in d'assche doven,
 Nochtans dit troost ons datge in uwe vaerzen zweeft:
 Dewijl ge onsterflijk blijft door uwe Heldendichten,
 En Echtgezangen, met een Roze-en Lelygeur

Doorwaassemt ; des uw naam voor niemand hoeft te zwichten :
 Want uwe lofbazuin klinkt al de wereld deur.
 Gy vruchtbaar Zeeland met uw rijke waterstroomen ,
 Laat dit uw lijkrouw doen verwisselen in vreugd.
 Gy zaagt hem in der Goes wel eer te voorschijn komen ,
 Doch d'Ystad was de School van zijn leergierge jeugd :
 En nu is Rotterdam het rustgraf zijner leeden ;
 Maar zijn verheven geest vereischte een ruimer plaats ,
 Rust dan , ô eeele ziele , in 't rijk der Eeuwigheden.
 Wie deeze rust geniet , is vry van alles quaads.

K. VERLOVE.

GRAF SCHRIFTEN

O P

J. ANTONIDES VANDER GOES.

I.

Die op Antonides gebeent hier onder treed,
 En oyt ontydigh Lyck met oog en hert becreet;
 Ghy hebt hem noyt gekent, of gy moet met my zeggen,
 Och! edel' Hand en Hoofd, zyt ghy zoo vroeg gaen leggen?

CONSTANTER.

II.

Hier rust Antonides, t' ontydig weggerukt,
 De liefste van Apolloos zoonen:
 Die al de lauren van Parnas heeft afgeplukt,
 Opdat men naderhant zyn graf daer meê zou kroonen.

D. BUISERO.

III.

De grafzerk dekt het lyk, maer hout geen deugt in duister.
 Zoo strekt Antonides zich zelf zyn licht en luister,
 En leeft vermaert, geëert aen Merwe, Maes, en Y,
 Onsterfelyk, na zyn doot, door Neêrlants poëzy.

L. BAKE VAN WULVENHORST.

IV.

Hier leit Antonides, een zoon
 Uit Vondels geestrijk brein geboren,
 Die 't Y deed luistren naer zyn' toon,
 De Maes zyn' heldenzang liet hooren.
 Helpt, Dichters, 't jonge lyk versieren,
 En kroont dees grafsteê met laurieren.

KASPAR BRANT.
Be-

V.

Besproeit dit graf met tranen, droef van zinnèn.
 Antonides, onze Orfeus, rust hier binnen,
 En nevens hem de negen Zanggodinnen.

D. van HOOGSTRATEN.

VI.

Hier rust Antonides, de dichter van het Y,
 Ontydig neêrgevelt in 't bloeien zyner dagen,
 Van Vondel waerd geacht den naem van Zoon te dragen,
 Als jonge Fenix van de Duitsche poëzy.
 'T'aloude Egipten mag op zyne naelden brommen:
 Dit grafgewelf bevat meer als zyn heiligdommen.

BENIGNE.

VII.

T*Ota sub exiguo tumulatur marmore Suada,
 Bellerophontaeae vena perennis aquae.
 Goesanus jacet hic surreptus flore juventae,
 Cujus Apollineo pectora rore madent.
 Pierides miseris singultibus astra laceffunt,
 Etplorant magni funera moesta Viri.
 Amstelides plangunt Nymphae, gemit Ta celebris,
 Ac Mosa perpetuis fletibus ora riiगत.
 At tu, qui transis, dic; Molliter ossa quiescant,
 Terraque sit cineri non onerosa tuo.*

CORNELIUS VAN ARCKEL.

VIII.

Hier legt Antonides, helaes, die na de doot
 Van Vondel nogh alleen in Hollant scheen gebleven,
 Om d'edle Dichtkunde, op haer einde en stervensnood,
 Een jaer of vier met kracht te houden in het leven.
 Dat Rotte en Yfroom treure op 't lyk van dezen Helt,
 Die allen dichtren van de werrelt stof bestelt.

BARTH. VAN GENT.

Hier

IX.

Ruft hier Antonides, der dichtren prael, die 't Y
Deed ftil ftan op den galm van zyne Poëzy,
Daer d'Amftel door 't geluit van zyne fnaer bevangen,
Verbaeft, aen vonden, tael, en geestigheid bleef hangen?
Neen, Wandelaer, hier ruft hy niet. het doode lyf
Des grooten mans heeft flechts dees grafsteê tot verblyf.
Hy leeft aen d'Yftroom, daer hy zwevende op de baren,
Onfterffelyk in roem, den aerdkloot om zal varen.

JAN BREDENBURG.

DE

YSTROOM.

I N H O U D
VAN DE TITELPRINT.

Hier toont zich Amsterdam als een versierde maegt.
De keizerskroon bedekt haer opgestrikte haeren.
De mantel is bezaeit met kruis op kruis. zy draegt
Een scepter met een hant en oog. de zilvre baren
Van 't Y besproeien haer' gevlanden keurs, en voet.
In haeren schilt is 't merk van Raed en Borgerye.
Zy zit als aen den zoom van een' befaemden vloed,
En streelt den Ystroomgod, die, leunende op haer dye,
De druppels van zijn' baert, als paeren, langs haer kleet
Laet rollen. zijne kroon munt uit in kostlijkheden.
Hy heeft een watervat in d'eene hant, en treet
In 't water met een' voet; hier dieper uitgeden,
Daer d'andre Pampus, door zijn droogte, aen 't oog verbeelt.
Hy draegt een breedden riem, dien Zuiderzeenajaeden
Optooien met festoen en kranffen, net verdeelt
Met zeegewaffen, en afstekende sieraeden.
Alcione, in een meeuw verandert, en op 't nest
Noch brociende, wort hier den Ygod aengeboden,
Om zijne heerschappye in 't ganfche zeegewest.
De troon, voor 't Y gesticht door last der watergoden,
Wort door vier Deelen van den aardkloot onderschoort.
De hooge waterstoel pronkt met het nieuwe wapen
Van Amsterdam, en 't oud verandert op het woort
Des Ymonarchs. men ziet de Tritons zich vergaepen
Aen zoo veel pracht, en met den drietant staen ten toon.
De Scheepvaert en Merkuur versieren 's Ygods kroon.

Ramyn de Hoop
1802

DE
YSTROOM

BEGREPEN IN VIER BOEKEN.

[The text in this section is extremely faint and illegible.]

STROOMFESTOEN

AEN DEN HOOGEDELEEN WELGEBOREN

GROOTACHTBAREN HEER

HEER

KORNELIS DE VLAMING
VAN OUDSHOOREN,

RIDDER, HEER VAN OUDSHOOREN EN GNEPHOEK, &c.

BURGERMEESTER, &c.

EN RAED TER ADMIRALITEIT TOT AMSTERDAM.

MYn zanggodinne wyd eerbiedig haer gedicht
OUDSHOOREN toe, en treet vrymoediger in 't licht
Op zulk een' grooten naem, al komtze min verheven
Van trant, en telkens van haer onmagt neêrgedreven,

Alsze

Alsze op haer pennen schein te stygen van den gront.
Die luister legt haer weêr de woorden in den mont,
En zetze leven by. wie kan haer vier bedwingen,
Nu't haer gelukt den lof des ouden stams te zingen,
Die schier voor eene trits van eeuwen, opgevoert
Ten Bisschoplyken stoel, het maghtig Sticht, beroert
Als in een' Oceaen van bittere staetkrakkeelen,
En vreesfelyk geschokt, gescheurt aen alle deelen,
Bestraelde met den glans van zyne myterkroon;
Die op't eerwaardig hooft van Willem eens zo schoon
Te gloeien schein; na wienze eerbiedig, op't behaegen
Der Kristewerrelt, wiert aen Jakob opgedraegen;
Twee Ridders telgen uit OUDSHORENS gryzen stam.
En schoon't Aertsbisdom aen een heimelyke vlam
En teering quynde door den nyd der vloekverwanten,
Die tegen't wettig recht der Bisschoppen zich kantten,
Noch zwichtte 't voor geen' storm van oorlog of geweld,
Maer reikte van den kant des Yffels, tot het Scheld
Met zijn gewijden staf. het is de haet ontschoten,
Dien ouden stamboom streng te snoeien van zyn looten.
Zy slooft zich zelfs vergeefs te barste, en spilt haer kracht.
Gelijk de noortzee, als een zeehoos onverwacht
Van een scheurt, en naer strant gejaegt van onweêrbuien,
De zonne blind en schent het noorden tegen't zuien,
Het hooft van Vlissingen en't zwaere paelwerk beukt,
En stoot op stoot rammeit: maer dat staet ongekreukt
Op zynen wortel, en verduurt de telle vlooden,
Tot zy van zelf hun drift verliezen onder't woeden.

Het adelyk geslacht, in zulk een lange ry
Van eeuwen noit gescheurt, nu uit de heerschappy

Gefchopt, dan weêr in top gedraegen na het keeren
Der staeten, en de zucht der magtige Overheeren
En Graven, stak het hoofd weêr boven t' Amsterdam,
En zegende de Stad met d'eere van haer' stam,
Ruim voor twee eeuwen in het staetbewint geheven
Op's Burgermeesters stoel, een glory, die den neven
En looten voortgereikt, nu noch d' OUDSHOORENSKROONT
En dankbaer hunne deugt erkent, maer niet beloont.

Gebeurt ons d'eere, dat wy's Burgervaders ooren
Met onze stroomwijze en den lof van 't Y bekoren;
En hy den strengen boog der staetzorg, jaer op jaer
Ten dienst des lants gerekt in oorlog en gevaer,
Ontspanne, en eenmael zich gewaerdige te keuren,
Waer zich mijn stroomfestoen met voeghelijke kleuren
Schakeert, of schiet te kort in bloemen en sieract:
Mijn Stroomnimf wil met vlijt zich reeglen naer die maat
En zelf haer eigen stem en klanken overzingen.
Nu kruiptze langs den kant, en volgt de stroomelingen
Van achtren in hun zogh op Thetis feestbanket:
Of treet den Ygod nae en zijn doorluchtig wed;
Het zy hy vreedzaam streeft, of vreesfelijk aen 't loeien,
Komt langs verdronken velt en akker heene vloeien.

Maer minder achterhaelt mijn zangheldin den lof
Der zeevaert, en bezwijkt in zulk een keur van stof:
Daerze in zoo eng een perk gedwongen en besloren,
Als maer in schaduw groet de Nederlantische vlooten,
Die daeglijx dryven op den Ystroom af en aen,
Een' milden oogst van schat inscheepen en onlaên,
En hier gemaert, geen vloot vertoonen op de plassen,
Maer een geweldig bosch, ten golven uitgewassen,

Geduurig weêr gesloopt en weder aengegroeit ,
Een schrik der zee, zoo ver Neptuin om 't aertrijk vloeit:
Het zyze alleen om winst het schuimend pekcl klooven,
Of brullende van haet, en 't Yperk uitgestoven,
De roovers temmen en brantschatters van de zee,
En koopen met het bloet der vyanden den vreê,
Of blixemen in 't oog der Afrikaensche mooren,
De waterhonden, tot oneedlen roof geboren.

Maer schoon de stem my in zo zwaer een werk begeeft,
Die klinken moest, zoo ver de kiel op 't water zweeft,
De zon de vlooten volgt, en voorgaet met haer Israelen,
Of steil uit haeren trans die hen op 't hoofd laet daelen;
Dat schroomt OUDSHOOREN niet te naedren, die een lit
Des hoogen Zeeraeds, wringt den winden het gebit
Kort in den mont, en laet zomwyl, om lucht te scheppen
Op 't zeilrijk Y, matroos zich in een roeijacht reppen,
En kleene sloepen; schoon zoo menig zeegevaert
Gereet staet op zijn' wenk. dat is der goden aert,
Dat is hun trant, elk aen te zien met gunstige oogen,
Elk te waerdeeren naer zijn yver en vermogen.
De zelve koelte die de krijgsvloot voert uit zee,
Brengh ook den boeier en galjooten op de reê.
De zon, die met haer' glans verquikt Olyf en Ceder,
Lonkt tijdeloozen toe in 't eerste lenteweder,
En queekt de veltbloem aen. de zee ontzegt geen' vloed
T'ontfangen, schoon hy kruipt en sleept met traegen voet
Zoo wel als die van trots en hovaerdy gezwollen,
Met vliegende karros komt in haer' boezem rollen.
Maer loopt mijn stroomgodin met al te flaeu een toom,
Wie stamert niet in d'eer van 's werrelts rijksten stroom?

VOOR-

VOORREDEN.

Eelen zal misschien vreemt voorkoomen, dat wy dus breekt in den lof van eenen Stroom uitweiden, wiens paelen en grootte met weinig woorden waeren aen te wijzen. want schoon men niets zoo gemeen vint by de Poëten, als de beschrijvingen der vloedén, die zy zoo sierlijk in hunne werken schakeeren, als die met hun zilvre wielingen door den aerdkloot heenevloeien: nochtans is het een ongewoonte, een geheel werk van die stoffe te weven, en een onvruchtbaere arbeit, 't en zy men de zelve verrijke met sieraeden en loofwerk, en die eenen glans byzette door een vermenginge van gevoeghlijke verwen: 't welk minder is te bepaelen, en naer eenerhanden regel te schikken; om dat veelen rustigh den dichter eene vryheit inwilligen, die hem anderen, van naeuwer gewisse in de dichtkonst, voor een vlak van ongebondenheit en onbesnoeden styl zullen aenwrijven. Quintiliaen *berispt in Ovidius de weelige overvloeiëntheit van geest, en rijkdom van verstant*; daer anderen, om de zelve, hem als eenen Fenixdichter in top verheffen. wy hebben ons niet ontzien den ruimen toom te nemen, en, onder de glorie des Ystrooms, ook de maght van Amsterdam te trompetten, en de zeevaert, de zenuw der Nederlantsche mogentheit, op te haelen. 't geheeel werk hebben wy in vier boeken afgedeelt. indien men die naer den juistén draet moest schikken, zoude het eerste en laetste elkanderen in ordre volgen. want even als het eene boek den zoom van het Y beschrijft, gelijk die halvemaenswijze zich kromt langs de stadt; zoo verhandelt het andre, het overige deel van den Ykant, de Waterlantsche dorpen, de beschryving van den Ystroom, en de geschiedenissen daer voorgevallen. het tweede boek, naer die verdeeling het derde, telt de vaerten naer andere gewesten op, en de schatten, die, door de zelve, in den schoot van het Y worden uitgestort. het derde, 't welk andersins het leste zou wezen, begrijpt de verziëring van een krakkeel der vloedgoden, op de gulde bruiloft van Thetis en Peleus, met zulk eene vrypostigheit opgezongen, gelijk d'acloude en hedendaegsche dichters hunne stoffen en historien onder de schaduw van fabelen en verdichtfelen bewimpelden. want schoon wy niet onkundigh zijn, dat eenigen zich aen de naemen van goden en godinnen stooten, om datze naer der heidenen gewoonte zweemen, en anderen alle onnatuurlijkheit en onwaerschijalijkheden strengelijc uit de poëzye verbannen;

V O O R R E D E N .

meenen wy echter te kunnen volstaen, met de eerste te gemoet te voeren, dat de zon der Kristelijke waerheit al lang zoo helder door de dampen en den nacht des afgodendoms is doorgebroken, en rijkelijk alom haere straelen verspreit heeft, dat niemant voortaan onbewuft is, hoe diergelijke naemen, als een tael der dichteren, in gebruik zijn; die, om hunne werken met meer luitter op te tooien, gewoon zijn d'elementen en levenlooze stoffen, als personaedjen in te voeren. Dus verstaen wy by de watergoden, eenvoudig genomen, niet anders dan het water. wien het echter lust de naemen der vloedgoden, op andere historien of gevallente passen, zonder wanfschiklijkheit, dat wort aen zijn keur en overlegging vrygegeven. ondertusschen geloove ik niet, datmen iemant zoo quaet willigh of redeloos zal vinden, die ons de naemen der goden, en wat meer is van dien aert, als een merk van 't heidensch ongelooft zal willen optijgen, en voor een ongerijmtheit toeschrijven: schoon de Fenix der geleertheit, Huig de Groot, dit zelf schijnt gevreesst te hebben gelijk blijkt in eenen brief, aen zijnen broeder Wilhem de Groot geschreven, en voor zijne Latijnsche gedichten uitgegeven, waer van de zin hier op uitkomt; *dat hy ducht, of men hem ten argsten nae moght duiden, dat hy zomtijts goden invoert. Hy bekent dat zulk schrijven een streep van renkeloosheit had verdient, ten tijde, dat het heidendom als koningin heerschte; 't welk nu zonder eenig gevaer was: dewijl elk weet dat met die naemen zomwijl de gestarnten, elementen, of geesten, en zomwijl de mogentheit van den eenigen waeren God verstaen worden.* Het orakel der hedendaegsche Latijnsche Poeëten, Nikolaes Heinsius, verdaedigt zich zelven bykans op de zelve wijze, voor den kostelijckheit beemt van zijne gedichten. want nae dat hy gezegt had, *byzonderlijk tot naevolging der ouden, de benaemingen der goden gebruikt te hebben, en zich heel vreemt van hun ongelooft te houden: beroept hy zich op de outvaders, en voorvechters der eerste Kristenen, die zelf in hun schriften tegen de heidens en afgodisten, Jupiter voor den hemel, Apol en de Muzen voor de geestigheit der dichtkonst, en Venus voor de minne noemen, en van de naemen van Pluto, Styx, Fortuin en diergelijke overvloeien.* De historiefschilders stoffeeren hun tafereelen rijkelijk met beelden van goden, die op hun verzieling passen. hier schuilen de minnegoden in festoenen van mirten, en bloemen, uit Adonis bloet gewassen; daer zietmen Mars den jongen oorlogsman het vier in 't hoofd jaegen, en een hart onder den riem steken: elders verschynden de hartstoghten, en neigingen van tooren, nyt en andere, of de jeugten

ouder-

V O O R R E D E N.

ouderdom in de gedaente van werkende perſoonen. de beelthouwer verziert vrymoedigh alle ſootten van watergoden, met hun kruiken en kranſſen naer zijne vindinge uitgebeelt; hy vertoont alles met maght van beelden en goden. wie telt al de Jupiters en Dianen die daeglijx uit ſteen worden gehouwen, en in alle hoſteden ten toon geſtelt? en zal iemant van een gezont oordeel gelooven, dat hun oogmerk zy d'afgodery te hanthaeven en ſtijven? niemand die het Amſterdamsche kapitool, het achtſte wonderwerk der werrelt, en onze nieuwe paleizen langs de heere- en keizersgrachten, met zoo prachtig een beeltwerk van goſten ziet opgeharmelt, zal gelooven, dat dit geſchiet, om het verſtorven Heidendom en zijne ongoden, uit den afgront, en aſſchen weder op te wekken. met geen reden kan iemant de vryheit des dichters beſnocien, die in de ſchilderkonſt en beelthouwery wort geleden: behalven dat de dingen, die men ziet, een grooter voetſtap en indruk nae zich laeten, als die alleen gelezen, en met minder krachtige verbeelding door het verſtant begrepen worden.

De onwaerſchijnlijkheit evenwel die door de benaemingen van goden en de fabelen der aelouden, op hunnen trant ingevoerd, ſchijnt velt te winnen, zal moogelijk eenigen van zoo grooten gewicht toefchijnen, dat zy daerom alles wat 'er naer gelykt, als ſtrengē Katoos, zullen willen uitroeien. doch die met my verſtaan, dat de ſierlykheit van vindingen een waere hoofdteugt der Poëzye is, zullen lichtelijk toefſtaen, dat het den dichter niet alleenlijk vryſtaet, maer dat hy zich moet bevlytigen, om met die ſchatten zijne ſtoffen [t en waer zy het niet lyden konden] te verheerlijken. van welke vindingen ik de geestigſte oordeele, die op den leeft der oude en befaemde dichteren ſchoeien, als die, van hant tot hant overgereikt en gezuivert, een ſpraek der dichtkonſtenaeren zijn geworden: zo wel als de rechtsgelerden, artzen, en inzonderheit de filozofen en redenaers, met eige wyzen van ſpreken, van andere taelen afgeſcheiden, beknopt hun gedachten uitdrukken. wy zullen ons hier wederom met een ſpreuk van den welgemelden Heere N. Heinfius behelpen, en die om de ſierlykheit der taele ten deele byvoegen: *Fabulis etiam, quam parerat, frequentioribus, iisque ex ultima depromtis antiquitate, versus subinde meos aspergi, non desore, qui reprehensuri sint, jam dudum praevideo.* een weinig daer nae volgt. *Præstantium sane ingeniorum, quorum opera felici ac cura poëſis perpulchre de novo post renatas litteras polita sit & exculpta, cum tam nostro hoc quam superiori saculo uberrimus proveniens fuerit ac annona*

V O O R R E D E N.

perquam fecunda, in eo tamen peccasse illorum plerique sunt dicendi, quod neglecta fabularum, ab antiquitatis emulacione longius recesserunt. Nos Plutarcho maximo gravissimoque auctori adsentimur, ποῆσιν αὐτοῦ planè ἀψυχοῦ esse: fabulasque vitam atque animam Musarum nuncupare non dubitarim. dat is: Ik heb al lang wel voorzien dat het my aen geen berispers zal ontbreken, om dat ik hier en daer in mijn gedichten meer fabelen, en die uit de geheimste schatkamer der ontheit opgezocht, vermenge, als juist van noden was &c. schoon het ontrent onzen tijt aen geen rijken oogst van zeer voortreffelyke verstanden heeft ontbroken, door wier gelukkige hulpe en zorg de poëzy op nieuw (nae dat de geleertheit weêr heerlijk haer hoofd heeft opgesteeken) gebout en gepolijst is geworden: zoo maghmen nochtans veele van hen beschuldigen, datze, door kleinachting van 't gebruik der verdichtselen, te verre van den voorgang en voetstappen der ouden zijn afgeweken. wy houden 't met den grooten Plutarchus, dat de dichtkonst zonder verziering, zonder versiering en zielloosis, en ik noem vrymoedig de verziering, den geest en 't leven der poëzy. Ontallijke fabelen, en die geen waerschijnlijkheit hebben als uit den zwier des dichters, komen ons alsins te vooren. Homeer vloeit daer van over. Virgijl brengt Aristeus, den byefokker, onder't water, by de vlietgodin Klymene, zijne moeder, in den rey der stroomvorstinnen, daer hy de bronnen der voornaemste aertsvloeden ziet: hy wort in 't puimsteene hof der vlietgodin ten bankette genoodight, en onderwezen, hoe hy op 't Ematisch strant den zeewichelaer Proteus moet verstrikken, en uit zijnen monde met dwang den aert der byen leeren. De zelve laet den Tybergod, met een kroon van riet gehult, den slaependen Eneas aanspreken, en hem het geval van Askaen voorspellen, Nazo geleit Thezeus met zijne spitsbroederen in 't paleis van den vloedgod Achelöus, die hen nodight, in de stilte van zijn hof, den vervaerlijken oloop der baeren t'ontduiken, hen vrolijk onthaelt, en met vertellingen den tijt en 't verlangen zijner gasten bedriegt. In het godlijk werk, de Baerende Maegt, van Sannazaer, spelt Proteus, in een rey van Nimfen en vlietgodinnen aen den Jordaenstroomgod de aenlaetende mogentheit van den Heilant des werrelts. In het derde boek van de Lusthoven, door den geleerden Jezuyt Renatus Rapijn gezongen, verliest de bronnimf Isis, by den brongod Askaen ter maeltijt, tusschen andere vlietgodessen, gezeten, op den schoonen Hylas, den metgezel van Herkules, en ontfangt hem in het water. De Heer Vondel laet in zijn geboortedicht van Prins Willem van Nassau, de Haegsche

V O O R R E D E N .

sche Vyverninf met al haere gespeelen en waterstoet , uit den gront opborlen : zy zitten in den vyver dwars en schrylings op dolsijnen , en vermaeken zigh met waterspeelen , dezelve voert in zjntreurspel van Palamedes , Neptuin spreekende in : gelijk ook de Drott Hooft den Vechtstroomgod in zijnen Geraerd van Velzen . en wat is onder de tooneeldichters gemeener dan *Deus e Machina* , eenen god ten tooneele te voeren , die den knoop der geheele treurstoffe ontbinde? de kontenaers echter kunnen allerminf onwaerschijnlijkheden in tooneel werken toestaen , als die een waerachtige vertooning van een ware geschiedenis behelzen , en den toeziener daedlijk hinderen , als zy van de natuurlijkheit afwijken . de heilige schryvers zelfs zijn niet vreemt geweest , van levenlooze stoffen , als levende en verstandige persoonen , aen te spreken . Koning en Profeet David gebiet *zonne en maen , alle lichten de starren , en de wateren die boven de hemelen zijn , den Heere te loven , gelijk ook de afgronden , vier en hagel , sneeu en damp en den stormwint* . dezelve vraecht in het honderten veertiende harpgezag de zee , *waerom datze vloot? en den Jordaenstroom , dat hy te rugge keerde? de bergen , datze opsprongen als rammen , en de heuvels , als lammers?* zoo geeft hy elders de zee oogen , als hy zegt , *datze Israëls vlucht uit Egipten aenzagh* , en de rivieren handen , als hy in het achtennegentichste gezang hen aenmaet *met de handen te klappen* . welke wijzen van spreken t'eenemael naer den trant der dichteren en hun verzieringen geschikt zijn , en de majesteit der heilige harpgezangen zonder twijffel vermeerderen . maer waer toe meer voorbeelden opgehaelt , daer toch alle Poëten hier van overvloeien? wy hebben ons niet geschaemt inde schaduw van zoo groote lichten te schuilen : 't zy we zomtijts de verzieringen op hunnen trant hebben naegebootst , of die van hen ontleent , in ons werk , naer onze stoffe geschikt , ingevlijt . zy scheenen my hier noodzaekelijk . maer gelijk overal in de dichtkonst , is byzonderlijk hier eene scherpe naeukeurigheid van noden , op datmenze zoo niet op elkanderen proppe , datze door hun meenigte , als een deel razende Bachanten , met woelen en schermen den lezer verbysteren : of zoo stijf en stram inplakke , datze , als stomme stokbeelden , met krytende werktuigen wan/chikkelijk bewoogen , meerder deernis of verfoeying , dan vermaek verwekken . ik heb ook de schraelheit der stoffe te gemoet gekomen , met nu en dan uit te weiden met afwijkingen , die by de Latynen *Digressien* worden genaemt ; welke ik , 't en zyze als by 't haer in 't gedicht worden getrokken , oordeele ee-

ne byzondere rijklijkheit het werk by te zetten, hier in op den voor- gang der doorlugtighste Poëten steunende, die zich zelve schijnen geveit te hebben, als zy die, gelijk een' kostelijken inslag, wisten in hun stoffe in te werken. Virgijl en al de Grieksche dichters, maer byzonderlijk Nikander, in zijn Lantgedichten, springen gelukkig van hun stoffe, in byverdichtfelen over, om den lezer te vermaeken. Makrobius tekent aen; dat Virgijl de schrale en lastige beschryvinge van den lantbouw telkens met een uitweidinge tempert, en dus den lezer te gemoet komt: *want in het eerste boek van zijne lantgedichten keeft hy de voorteekenen van onweër en stormen: het tweede is met den lof van het lantleven opgepronkt, het derde eindigt met een sterfte van 't vee; gelijk het vierde en laetste met de historie van Orfeus en Aristeus.* dus hebben wy meede met verscheidenheit van invallen den lust van den lezer wakker gehouden, en zijne verzaedheit willen beletten. By al dit komen noch tot een ongemeen sieraet de konstige printen van den geestrijken Romein de Hooge; waer aen wy niet twijffelen, of de kenners zullen stoffe tot vergenoeging vinden.

Maer gelijk wy in dezen Ystroom byzonderlijk op de verdichtfelen hebben toegeleit, zullen wy ons misfchien nae dezen verder in een werkstuk van langer adem inlaeten, 't welk onder de hant alreets begint te groeien, en waer in de stof geen heidensche fabelen, of andere van diergelijken aert, toelaet.

Eindelijk, indien het my geoorloft was de woorden van Cyrus, den Monarch van Persie, zonder opspraek op my te passen, ik zoude zeggen, dat ik meede zomwijlen eenige mijner vrienden, om hun oordeel te hooren, gelijk hy den Lacedemonischen Lyzander in zijnen lusthof, op mijn stroomgeregt onthaelt hadde, en u, mijn lezer, nu meede op het zelve noodigen, en gelijk de Koning van zijne plantagie zeide: *deezze mantelingen en dreeven zijn van mijn vindinge, die bedden, bloemperken en prieelen zijn alleen door my dus geleit:* zoo zoude ik u mede laten vertrekken, met te zeggen, dat ik het dus met voordacht en keure hadde uitgewerkt, en goetgevonden.

A E N

JOANNES ANTONIDES,

OP ZYNEN

Y S T R O O M.

Myn herffens zijn nu ongebonden vry.
Mijn eige geelt magh die met lust doorwaeren,
En van mijn aengeboren poëzy
Ontsluitze op nieuws de halfgeslotene ären:
En komtge die door vrientschap, ongehoopt,
Zo heuschelij noch spooren daerze loopt?

Ik voel de spoor van uw verzoek zoo wel,
Dat ik, hoe thans van vryheit opgeblazen,
Noch eens zo rijzend van gedagten zwel;
Om mijn genegtheit, door heilig raezen
Van vloeiend rijm, te geven vryen toom,
Tot lof van u, en uw' doorluchten Stroom.

Aen d'een zy roert de groote mogentheit
Des fieren leeuws van zeven vrye Landen
Mijn dichttrompet, ten oorloge aengevleit;
De hoogste lof van edele verstanden:
Maer grooter gonst streeft deze drift voorby
Tot lof van u, en uw doorluchtig Y.

Aen

Aen d'andre zy verrukt de minzaamheit
Der lieve Vrê mijn luit, om op te spelen;
Hoe zeker, hoe gelukkig zy'er weid
In 't eeuwigh schoon van Neêrlants lustprieelen.
Noch zingt mijn Zangheldin met grooter moedt,
Tot lof van u, en uw' doorluchten Vloedt.

Maer denk niet, dat ik op den ouden trant
Van Helikon, dat groot toneel der gekken,
Uw gadelozen geest en vlug verstant
Zal roemend zoeken hoog in top te trekken:
De Hemel, dien gy des te danken hebt,
Heeft in dit deel mijn roemen onderschept.

De lof en faem wort in der daet verkleent,
Wanneermen die loftuitend wil vergrooten.
Hy zegt het al, die zegt het geen hy meent.
Ik heb u hier mijn poëzy ontsloten,
En nevens die het binnenst van mijn borst,
Bey van blanket noch zotten lof bemorst.

D. BUISERO.

OP DEN
Y S T R O O M
VAN

JOANNES ANTONIDES.

Het lustprieel van wys vermaek
En heilzaam, zonder bittren smaek,
Zoekt oost noch west; hier magmen 't naederen:
De weerelt schuilt in deze blaederen.

JOAN SIX.

OP DEN
Y - S T R O O M
VAN WYLEN

JOANNES ANTONIDES.

SY hadden tijds genoeg, en 't over, dien voor dezen
Haer penne tot den topp van eere was gerezen.
Maer (wie kan 't sonder schrik, wie melden sonder zucht?)
Een jong ANTONIDES gelagh van deese vrucht.
Dood, waert gy doot geweest doen hy begoft te leeven,
Wat hadd die Lente een Herfst van wonderen gegeven!

CONSTANTER.

OP

OP DEN LOF VAN DEN
Y S T R O O M,
GEZONGEN DOOR
J O A N N E S A N T O N I D E S.

FLUVIUS REGNATOR AQUARUM.

DOerluchtige YSTROOM, laet u hooren,
Indien gy uw geluk befeft:
De dichter is in 't ent geboren,
Die zijnen toon op u verheft,
En alle Nederduitsche tongen
Verwekt op zijne schoone wijs,
Van lust en yver aangedrongen,
Dus weits te weiden, u ten prijs,
Zoo wijt de fixe zeilkompassen
De zon zien ondergaen en wassen.

De stroom valt smal voor zulk een' zanger,
Benaeut door dijken van weêrzy.
Vijf mijlen lang, of weinigh langer:
In Zuiderzee verdrinkt het Y.
Maer uw trompetter acht geene engde,
En laet zich hooren wijt en zijt.
Hy trekt en spant uw korte lengde,
Zoo ver de kiel op anker rijdt:
Zoo ver Homeer en Maro beide
Den lof van Xantus oever spreidde.

Twee hoofsteeën aen uw rechte zyde
Bestellen overrijke stof
Aen hem, die zijn gedachten wijdde
Om eene waterkroon van lof

Te vlechten om uw bieze haeren,
Zoo wijt de Faem zich hooren laet,
De waterreien op de baeren
Ziet trippelen op Tritons maet,
En levendige zonneglanssen
Van gout op't zilvre water danssen.

Geen nevel zal uwe eer verduisteren,
Zoo lang twee rijke nabuursteên
Naer't ruiffchen van uw water luisteren,
En gy van elk wort aengebeên,
Daer meereminnen, uitgekoren
In uwen dienst, gereet ten diſch;
Opſchaffen eenen vollen horen
Van ooft en wiltbraet, vleefch en viſch,
En nektar, op de Muiderbergen
Gewaffen om Parijs te tergen.

Voorwaer dit is't banket der Goden,
Daer niets ontbreekt. hier groeit het al.
Men magh hier koningen op nooden.
Nu braekt de nijt haer hart en gal.
Hier rickt de kruitgeur der Molukken,
En wat de werrelt teelt in 't ront.
Hier is het lekkerlant te plukken,
En d' appels groeien in den mont.
ANTONIDES, hou op van roeien:
Wy drijven waer uw vaerzen vloeien.

J. V. VONDEL.

OP ZYNE AFBEELDING.

SUBSTITITUNDA.

Zoo beelt ANTONIDES zich zelve levende uit,
Niet voor't gezicht, maer met een goddelijk geluit
Des Yfrooms, aengenaem in alle opmerkende ooren.

Als hy een' nieuwen toon op Hollants Hoofstroom zet,
Staet gryze Triton stom met d' oude zeetrompet.

Hier haelt zijn zanglust stof uit Aemstels vollen hooren.

J. v. VONDEL.

OP DE ZELVE.

Indienge ANTONIDES wilt malen naer het leven,
Zoo mael hem als hy best zich-zelve heeft beschreven.

Daer hy ten dans gaet op het gruwzaam krygsmuzyk.
Der zeekanonnen en verwoede hantgranaten;
Of voert's lants Amirael ten hemel op zijn maten.
Men vint geen tafereel zo na aen hem gelijk.

D. v. HOOGSTRATEN.

OP DEN YSTROOM.

Van den overtreffelyken Poëet

JOANNES ANTONIDES vander GOES.

COELO GRATISSIMUS AMNIS.

Het Y^s pant wonderlijk, van name en vloet zo klein,
In rijkdom, magt en pragt, de kroon van alle stroomen.
Maer zo is ook alléngs de Tiber opgekomen,
Die grootvorst, ruim zo fors, van landen en van zeen.

Vernuft braveert geweld, als d'Ystad andre steên.
Dies juich, ô koopstroom, nu van vreugt langs beide uw zoomen
Naerdien ANTONIDES met kunst en zoete droomen
Gaet weiden in uw' lof, zijn ware Hippokreen.

Hy streeft de zwaan na, die Eneas heldenwerken
Naer 's Tibers stromen voert van Xanthus op haar vlerken.
En streeft hy in zijn vlucht uw zeilen niet voorby?

De werelt in een stad, de zee in 't Y te malen
Met versf, die nooit verschiet, zo lang de zon blijft stralen;
Dat kan de zeevaert min dan d'eedle poëzy.

J. VOLLENHOVE.

OP DEN

Y S T R O O M

V A N

J O A N N E S A N T O N I D E S.

It mare proruptum, & pelago premit arva sonanti.

Lijd dan het Y by Pampus dat verlet,
Dat, als hy zich, door 't gretig nederstroomen,
Voor-

Voorbarig heeft geworpen uit zijn wed,
 Zijn stroomkaros geen water kan bekomen?
 En heeft de Zee, die 't Zuiderdiep bevoeit.
 Geen nats genoeg, om hem weer vlot te maken,
 Ten zy de grond, waar langs hy schuift en roeit,
 Zich voelt geplet, met klotsen en met kraken?
 En moet hy dus zijn groote zegeprael,
 En zee-geprael der hooge koopkaasteelen,
 Op zulk een zoom gesteuut zien meenigmaal,
 Om 't zwaar beslag aan mind're te verdeelen?
 En moet hy dus dien onwaardcerb'ren buit
 Vertrouwen aan onweerb're kaag en boeier,
 Of op een platgeboomde steigerschuit
 Domschotig zien verhoet'len van een knoeier?
 Neen, neen, men heeft die kladden in 't minste niet,
 In zijne * trappe-en palmkleed, aan te vryven
 Die hoogberoemde, en hooggeërde Vliet.
 Nu lust hem eens in platten schulp te drijven,
 Als waar 't te Rome in 't Renbaanspelgespan:
 Dan wil hy liefst doen praelen zijne monden,
 (De Tyber zelf gaf hier het voorbeeld van)
 Met vloot by vloot van over zee gezonden:
 Doch dien 't aan nat noch water oit gebreekt,
 't Zy dat hy poogt een schensmet uit te wassen,
 Of dat hy met verbolge toonen spreekt,
 En schip en vracht kan domp'len in zijn plassen.
 En heeft althans de dapp're ANTONIDES
 Zich tot zijn lof zoo heerlijk opgeheven,
 En zoo dien vloed doen bruizen uyt zijn fles,
 Dat zulk een schets kan strijden met het leven,
 Dies elk verheugt, verwondert, en verftelt,
 Niet vatten kan dien rijkdom van gedachten,
 Dees zuiv're taal, dat klemmende geweld
 In eigenschap van woorden, vonden, krachten,

* *Trabea,*
 & *vestis*
palmaria.

En wetenschap, staatkunde, staatbelang,
 Bedrevenheit in and're werelds deelen,
 En wat den eifch der fcherpſte wet bevang,
 Om een volmaekt konſtproeſtſtuk voort te teelen.
 O, roept hier elk, zy zijn elkand're waard,
 Die groote Vloed zoo heerelijken Schrijver,
 Die Schrijver zulk een voorwerp zoo vermaard;
 Hoe quijt zich hier aan beide dezen yver!
 En wouw men dan dat iemands pen ontſtak
 Een flikkering, en ſchemerlicht van vaarzen,
 By zulk een Zon, als of 'er iets ontbrak;
 Een platte flof by hooggehielde laarzen!
 Geen water dan (wy zeggen niet, in zee
 Te dragen; want wien zouw dat niet verdrieten?)
 Geen water dan flechts met een drop of twee
 Te ſprenk'len, daar een zee zich uit komt gieten.
 De Yftroom eifcht geen water, ten behoef;
 ANTONIDES geen loſſpraak flaeu van klanken;
 Een goude liſt wiert doof op zulk een proeſ.
 Of had zijn glans dat konſtpaneel te danken?
 Onbillijk dan, dat valſch vernis begruiz'
 Dat heerlijk werk, en praalſtuk van vermogen:
 Wie woorden geeft, ik houw de mijne t'huis,
 Voor 's ſnel vernufts doordringende arentsoogen.
 Of mis ik? zoektm' een bruine drift miſſchien,
 En eenen grond van modderverf beſtreken,
 Op datze alhier voor donk're ſchaduw dien',
 Waar op het licht te ſterker af kan ſteken?
 Men neemze dan, en drijfze aan eenen hoek:
 Ik zoek geen glans, die maar verſchooning zoek.

J. OUDAAN.

AD

A D

JOANNEM ANTONIADEN,

Y AE L A U D E S

Belgico carmine egregie celebrantem.

Ecloga.

M Y C O N.

Nox erat, obductoque dies nondum ibat èo,
Et maria, & nulli turbarant flumina venti;
Pacata cum in puppe Mycon, ut saepe solebar,
Confedit, medioque locum sibi legit in Ta.
Unde urbem immensam adspectans, fluviumque potentem,
Par magno carmen fluvio ludebat, & urbi.

Namque canebat, uti cœlo acceptissimus amnis
Amsteliæ præerectus turesque domosque
Liberiore fluat campo, & se mergat in aquor.
Tum lavum latus, & qua ferro ignique Pyracmon
Navibus insudat longis, ac brachia versat,
Materiamque regit docilem, fingitque regendo.
Hinc alias aciem in partes deflectit, & urbis
Lunatam faciem stupet, innumerasque carinas.
Ha ludunt, illa stant pulvinaribus altis.
Et jam divitias clari, viresque, decusque
Fluminis, Amsteliæque canit commercia gentis:
Utque Caledonios amnes, Rutupinaque saxa,
Vicinumque petat Tamesin, tumidumque potenti
Sequanam aqua, Ligerimque novâlia leta secantem,
Præcipitem & cursu Rhodanum, ingentemque Garumnam
Atque Tagum, atque sitas extremo in vespere Gades,
Tyrrenumque æstum, & Siculi salis otia Zanclen,
Quique undâ Venetas interfluit Hadria moles.
Addit & Ægeum pelagus, Smyrnaque recessus,
Addit Alexandri muros, septenaque Nili
Ostia, desertasque soli sitientis arenas:
Præcipue Rubri censum maris, Indaque regna,
Nardumque, cassiamque, & olentes cinnama silvas.
Cantat & ut Mauros sulcarit navita fluctus,
Atque Magellani intrepidus ferventia mundi
Transferit vada, Pacificumque recluserit aquor,
Et venas, Peruana, tuas: ut robore multo

*Iverit in Borean, atque indignantibus undis
Luctantem Oceanum, ac mediam perfregerit Arcton,
Insanamque nivem, & glaciei immania claustra:
Et qua Trinacrii jactat crateribus ignes
Hecla pares, glomeratque undantem ad sidera noctem.*

*Talia dum memorat, lux est simul orta, simulque
Legit lina Mycon, duxitque ad mœnia pisces,
At pater Ya sonum fundo cognovit ab imo,
Omnesque exiliere cavo Oceanitides antro,
Ducentes choream in numerum, plausumque cientes:
Cymothoë, Drymoque, Thaliaque, Dynameneque,
Nisæque, Rhanisque, & carula Limnoria,
Atque Hyale, atque Rhoë, & flava comas Galatea.
Quas inter forma ante alias præstante sorores
Flava comas Galatea virenti fronde Myconem
Implicat, aeternoque comas obnubit honore.*

P. FRANCIVS.

Op den YSTROOM van
JOANNES ANTONIDES.

EEn nieuwe zwaen verheft zijn toonen
En stem, aen Aemstels ryken boort,
In maatgezang, die 't oor bekoort,
En komt met lof den Ystroom kroonen.
De stroom, die 's werelts scheepskroon spant,
En schijnt den aerdkloot om te vloeien,
Waer zich zyn stoute kielen spoeien,
Verheft zyn vloên, op 's Dichters trant,
Verrukt door die verheven klanken,
Gespeelt, zijn mogentheit ten prys,
Op Maroos hooge heldewys,
Om zynen zanger te bedanken;
En spreekt, O zwaen, uit Schenger kreek
Naer deez gewestén heen gevlogen,
In d'eedle zangkunst opgetogen,
Op 't ruischen van zoo menig beek,
Daer ge u verlustigt in myn stroomen;
'K begroet u, die my koost tot stof
Van uw gezang, en in myn lof
Gaet weiden; zijt hier welgekomen.

Een koning schonk, myn dienst tot loon,
 Om zoo veel eeuwen door te duuren,
 Een wapen, pronk van poort en muuren,
 Verheerlijkt met een Keizers kroon.
 Gy schenktme, om eeuwig mê te pralen;
 Tot lof een onverwelkbare krans
 En kroon van schitterenden glans
 Waer by geen Keizers kroon mag halen.
 Begeeft ons d'Agrippijnsche zwaen,
 Die met zyn zang den geest wil geeven,
 Gy, van een zelve God gedreven,
 Zit op den zangberg boven aen.
 Dus laet de nyt vry woorden zisten;
 Nu gy myn lof voert, daer de maen
 En 't zonnelycht ten reye gaen,
 Uw lof leeft eeuwig in uw schriften.

LAURENS BAKE *van Wulvenhorst.*

Op den YSTROOM van
J O A N N E S A N T O N I D E S.

'T aloude Rome stond verzet,
 En opgetogen onder 't hooren,
 Toen Maroos schelle krijgstrompet
 Zoo deftig klonk in ieders ooren.
 De Tibergod stak, op 't geluid
 Van die betooverende zangen,
 'T eerwaardig hoofd ten golven uit,
 En bleef in 't uiterste verlangen,
 Tot dat Virgijl zijn' Trooifchen held
 Had in Italjen neergefelt.

Nu wordenwe aen den Amstelvloed,
 Daer Maro schijnt op nieuws herreezen,
 Met zulk een lekkerny gevoed,
 En kunnen naauwlijks onder 't leezen
 Gelooven, dat een menschetong,
 Zoo verre boven d'aard verheven,
 Die weërgalooze vaerzen zong
 Noch in den voortijd van haer leeven.

Het werk fchynt al te groot en zwaar
Voor een van tweemaal twalef jaar.

De konft weid hier met ruimer toom,
En weet de waereld af te maalen
In d'eer van Hollants rijkften froom:
Zy bind zich aan geen enge paalen;
En leert (gelijk een honigby
Uit alleshande veltgewaffen
Zuigt voedfel voor haar lekkerny)
Zich wat haaar voorkomt toe te paffen:
Zy trekt vrymoediglijk tot lof.
Van 't Y uit al de waereld ftof.

O Yftroom, uw geluk is groot,
Gy ziet uw gunften wel betaalen,
Voor dat gy koefterde in uw' fchoot
Een, die uw glory op kan haalen.
Bekreun u niet of fchoon de nyd
Al 't vloedendom zoekt aan te fchennen;
Op u uit onverzoenbre fpijt,
Het moet u voor zijn hoofd erkennen.
Maer fchut zijn woede, zo gy kunt,
Als 't op uw' Dichter is gemunt.

M. DOP.

IN YAM FLUVIUM
CARMINE HEROICO CELEBRATUM A
JOANNE ANTONIDE VERGOESIO,

Poëta ingeniofiffimo.

*T*U, qua Teutonicum gradiens Regina per orbem
Despicis hostiles, Amsteli nympha, minas:
Cujus ad illustres affurgit Roma triumphos,
Heröum domitö nobilis orbe domus;
Ergöne Casareas olim retuliffe tyaras
Et decus a Ducibus commerniffe parum est?
Jam major tibi surgit honos, dum cingeris undis,
Et tuus in mediis Ta triumphat aquis.
Percutit indignis Tiberinus pectora palmis,

**** 3

Et

I N H O U D

Van de print voor het eerste boek.

DE *Vestingboukonst, en de Muur van Amsterdam*
Omvatten 't Y, vermoeit van slijm en veen te braeken ;
Waer uit het week maeras op Pampus oorsprong nam.
De Zeevaert suft van vrees. de Wakkerheit, in 't waeken
Tot nut der Stad noit moé, vertroost haer in dien last ;
En toont het huis ter Hart, met dubble watersluisen
Voorzien, om door het Y, van klevend slym vermast,
Met eene zee van nat te schuuren, en te bruizen,
Die vlakken uit zijn kleed te wasschen met den vloed.
De Zuiderzee, met twee zeebonden aengetogen,
Dekt deeze watersmet bedeeft met keurs en voet :
Maer d'onvermoeide konst, in zulk een ramp bewogen,
Toont, hoe geen werktuig haer, dat schuuring maekt, ontbreekt
De moddermolen dekt haer hoofd, drie borsten zwellen
Van eeuwigh vloeiend zogh, dat konstenaeren queekt.
Den god des Aemstels ziet men verder zich ontstellen,
En weigren 't Beursgewelf te draegen op zijn hart,
Dat van Neptuin met kracht gedrukt wort op zijn lenden.
Al d'Aemstelingen staen verstaegen om zijn smart.
Hy zelf kromt zich vergeefs met steigeren en wenden.
Het nat schijnt uit zijn kruik te kruipen langs het strant.
Vrouw Thetis drijft met gelt uit haeren rijken booren
De Nimsen op de vlucht. Merkuur geeft met zijn hant
Den Hulk, weleer van 't Y ten wapen uitverkoren,
Aen Ganimedes, om hem voort, op Pallas vond,
Te plaetsen in 't gestarnt, daer eertijds Argo stond.

D E

Y S T R O O M.

H E T E E R S T E B O E K.

MY lust een tafereel tot lof van 't Y te maelen,
Den grooten Koopstroom en zijn' rijkdom op te haelen,
Te zetten in den dagh, die op den voorgrond brant
In volle kracht, en spreit van daer aen allen kant

*Inleiding
en voorne-
men des
dichters.*

Zijn straelen flaeuwer op verschieten, en gezichten;
Een houding, die zijn beelt te schooner uit doet lichten.
Gelijk de Morgenstar, daer 't ander hooftgestarnt
Vast struikelt van de kim, met grooter luister barnt,
De kroon der starren spant, en schijnt alleen te prijken
Als Grootvorstin, die 't al ziet voor haer' glans bezwijken.

Gelijkenis.

Dus hangt mijn stroomtapijt aeneen van looffieraet,
En beeltwerk, schoon het Y geduurig boven staet,
En heeft zijn waerde en lof geschakelt, als een keten,
Aen Amsterdam, zoo breed op zynen vloet gezeten,
De grootste Zeevorstin, die alle waten bout,
En kroont haer vlaggen met het Keizerlijke gout,
Beschaduwende een trits van zilvre wimpelkruiffen.

*Stoffe van
dit werk.*

Wy willen nu een oogst van vlooten aen zien bruiffen,
En uit den watertrans der trotse halve maen
Een drift van zeilende bosschaedjen af en aen
Gedreven, als een vlucht van zwaenen, die in 't kriecken
Des dageraets, vooruit gespoeit op snelle wieken,
Zich wenden in slagorde, en dwarlen onderen.

Gelijkenis.

Gy groote Stroomgod, laet uw bron mijn Hippokreen,
Den hoogen Muiderberg een Helikon verstrecken:
Het ruisfen van uw' vloet zal my de geesten wekken,

*Aenree-
ping.*

Vermaekelijker als de Hoefbeek op Parnas.

Hier zwem ik, en verdriak in 'uwe ruime plas.

Het Beverwijksche Tempe ontzeght my niet t'onthaelen

Met orglen, en muziek van duizent nachtegaelen,

Die vrolijker hun toon verheffen in 't geboomt',

Om dat uw water op hun klanken zachter stroomt.

Dat lustre naer mijn stem, terwijlwē, uit lust gedreven,

Op uw geleide en gonst, ons stout in zee begeven,

En heffen, door uw hulp gesterkt, een stroomdicht aen.

*De Kant
wort eerst
beschreven.*

Maer laet ons eerst den kant des Ystrooms ommegeen,

Zoo ver wy hem voor Stad verbolgen heen zien jagen

Langs masten, op het hart des afgronts ingeslagen,

En zwaere balken, die, wanneer hy woed en zwelt,

Op hun gebeukten rugge afkeeren 't stroomgewelt.

*'t Blauw
hoof.*

Het blauwe Bolwerk zult ge in 't Noorden uit zien munten,

Gelijk een steenen berg; met breede en sterke punten,

En walkortouwen, op d'afuiten wel geschaert,

Meer om de rijklijkheit als zorg, nu 't bloedig zwaert

Magh rusten in de schede, en rijkgelade schepen,

Onaengerant, een oogst van schatten binnen slepen.

*De Zant-
hoek.*

De Zanthoek zet de kiel met ballast in 't gewicht,

En leertze recht door zee voortstreven, in 't gezicht

Van 't onweër, dat vergeefs, van boven neêrgeschoten,

Den hoogen mast bestormt, en 't schip dreigt om te stooten:

Het hout zich moedig op zijn zwaerte valt in 't nat,

Gelykenis. Als een Abeel, die, van geen winden afgemat,

Op zijnen wortel rust, van vallen weet noch daelen.

Zoo treên wy 't Eiland om der rustige Reaelen,

*'t Reaelen
Eiland.*

Daer 't moediger meê praelt, als Krete met Jupyn

En zijn beruchte wiege, als Delos met den schyn

Van Febus wichlerye, en zijn orakelkooren.

Die naem klinkt gansch Europe als een trompet in d'ooren,

Bekent by geelen en by zwarten Indiaen.

Maer welk een rookwolk komt daer achter op te gaen!

De-zwarte Zoutkeetbuurte, om 't yvêrichste aen 't stoken,
 Bedwelmt de lucht, en drijft my verder door haer smooken
 Op 't heerlijk Eiland, dat, gewoekert uit den mont
 Der golven, en den stroom verduurende op zijn' gront,
 Den naem der Bikkren voert; een' naem die dan zal sterven,
 Wanneer 't in zee verzinkt met zyn' sloopstimmerwerven.

*Bikkren
 Eiland.*

Maer gy, die dus uw' loop ziet krimpen, rijke vloet,
 Als gy uw golven noopt, en sneller zeewaert spoet,
 En met uw' drietant schud de waterlantsche dijken,
 Om velt te winnen, en ten bressen in te strijken,
 Betoom uw razerny: 't geen gy verliest aen nat,
 Wort u vergolden met een weêrgaloôze Stad.

*Aenspraak
 aen 't T.*

Indien gy eens zoo ruim langs onbekende weien
 Met eenen duistren naem naer zee môght spelemeien,
 Daer Zeemeerminnen, in een heldren zonnescijn,
 Alleen zich toiden in uw levend kristallijn,
 Dan zagh ik uwen roem verdwenen met uw baren.
 Maer oorlogstormalen, noch verloop van lange jaeren,
 Al smolt de heerlijkheit van Amsterdam in stof,
 Zal triomferen in 't vernielen van uw' lof.
 De Helden, van uw' rug den aerdkloot omgedraegen,
 Door barreningen en onstuime wintervlaegen,
 Als watergoden, die met hun gevreesde hant
 De stormen klinken in hun tuchtspelonk aen bant,
 Zijn eeuwig van uw' moed en dapperheit getuigen,
 Voor wiens zeemogentheit de zeedwang spat in duijen.

Zoo sprak ik tot den stroom: hy hoorde 't zelf nae 't schéen,
 En rolde met meer vreugt zijn golven onderéén.

Nu staet een lange streek, in 't midden ingebogen,
 Gelijk de halve maen zich opdoet voor onze oogen,
 Ten Oosten op te slaen, den langen Houttuin in,
 Die hout in gout verkeert, een kôstelyk gewin!
 D'Olimp magh met zijn kruin voortae'n 't gestarnte tergen:
 Wy steigren naer de lucht met vuure en greene bergen;

*Beschrij-
 ving van
 den Hout-
 tuin.*

Gelijkenis. Als of men 't Noortsche wout, berooft van telg en blad,
Tot eene houtmijt hier by een gestapelt had.

Maer leer niet al te trots op uwe grootheit pronken:

Een gloet kan al 't gevaerte in eene zee van vonken-

Afweien, dat het stuive in d' ooggen van de zon.

De hoogmoet wrocht den val van stouten Faëton,

Daer hy, geklonken uit den steilen zonnewagen,

Stortte in den Eridaen, van blixemvier geslagen.

*De nieuwe
Fischmarkt.*

Nu volght de Vischmarkt die zich spiegelt in het Y,

En schaft ons overvloet van waterlekkerny:

De blanke Baerzen in 't gezicht der Stad gevangen,

De bruine en zwaere Bot, des vremdelings verlangen,

Met Geltekarpers, en den Braesslem geel van kuit,

De kostelyke Griet, de fiere waterbruit,

Om wie Domitiaen, in wulpscheit uitgelaeten,

De breede vierfchaer spande, en daegde uit alle Staeten

Den Raed by een, om van dat dartele banket

Te vonnissen, zoo breed, als was 't voor rijk en wet;

De Snoek, een Vyverwolf, de Zeelten, Barm, en Vooren,

Van menig als het puik der Visschen uitgekoren.

Hier zwemt van allen kant een stroom van visschen aen,

Die in het groeizaem veen van 't Y te weide gaen,

Die d' Yffel stiert, en die de Waterlantsche vlieten

Uit ruime kaeren hier op onze banken giëten.

Maer treën wy herwaerts aen, daer deelt de milde zee,

In hun faizoen een schat van vischgerechten meê;

De Heilbot blank van visch, de Rochen, Plaet, de Tongen,

En vette Zalm, die, in het bruifchend nat besprongen,

Daer zich de stroomkruik van de Maes in zee ontlaet,

Noch bloedende op de sneê, hier duizenden verzaet.

Maer wie onthout zich in den May van watertanden?

Wanneer de Schelvisch, in het oog der Wijkerstranden,

En al de Duinstreek langs van Zantvoort, tot de kust

Van Egmont, of in 't diep verrast, hier naer uw lust

Wort

Wort springende aengevoert, en krimpde onder 't snijden,
U nodigt vroeg een eind te maken van zijn lijden.

Maer als de Winter met zijn zeiffen loof en kruit
Heeft afgemaeit, en steekt het hoofd al brullende uit
Zijn sneeuspelonken op, en tergt de Noortsche Beeren,
Tot zy Apollo zelf verbaest te rug zien keeren,
Op 't dreigen van hun klaeu, en 't zonnepaert gevluht
Uit verder kim alleen begroeten onze lucht;

Dan zal de Kabeljau, een watervorst geboren,
Met lieflijk voedzel weêr uw oog en mont bekoren,
En leeren, als hy wort in moóten afgedeelt,
En d'afgesnede moot in putten krimpt en speelt,
Dat elke holte u tot een' beker moet verstreken,
Om onder zoo veel wijn zijn lichaem te bedekken,
Als hem weleer een plas van zeenat heeft bevloeit.

Noch wort dit Vischpriëel zyn inkomst kort besnoeit
Van 't Vischperk aen den Dam, dat verder afgelegent,
Niet op mijn dichtsnaer past, al heeft het rijker zegen.

De Toren, die van ouds verstrekte een wachtrondeel
Voor 't wrokkend Kermerlant, en Haerlem, dat te veel
Verlatende op zijn maght, nu meermael dorst de wallen.
Vast groejende langs 't Y, al woedende overvallen
Met hare nachtbanier, en zettente in den brant,
Volght d'ordre van mijn dicht, gelijk den Ystroomkant.
Hem heught, toen Amsterdam getuchtigt aen een keten,
Noch 't Spaensche juk niet van de schouders had gesmeten;

*De Ha-
ringpakkers
toren.*

Hoe d'Inquiscy, dat afgrijpelyk moortgedrocht,
Hier in zijn' kerker spookte, en bloet voor gelt verkocht.
D'onnoosle burger, 't leet getroost in zijn gewisse,
Werd in den vloet gesmoort by stilte en duisternisse,
En 't zwaere stroomkasteel met recht naer 't Kruis genoemt,

*Pleeg de
Kruis-
ren te hee-
ten.*

'T geen zoo veel zielen had verslonden en verdoemt.
Maer sins die Bloetharpy gezweept is uit de paelen
Van Neêrlant, en de zon van welvaert hare straelen,

Van booven gloeiende uit het hooftpunt, meer en meer
 Verspreidde op Gijsbrechts erf, verhief dit wachtflot weêr
 De kruin om hoog, en trots voorzien van nieuwe tranffen
 En rondon, tergdé met zijn góut dé zonneglansfen;
 En opgewassén tot een toren uit den stroom,
 Herdenkt die 't oude leet noch menigmael met schroom;
 En ziet de Lootfen hier ten dienst van 't Gild * vergaêren,
 Een volk, in 't péilen van den gront en droogte ervaren,
 En die de Vloot uit zée geleiden tot op 't Y.

De Haringpakkerij.

Zoo treên wy verder in de Haringhpakkerij,
 En 't lust ons om té gaen de stapelén en tonnen,
 In 's werrelts andren nacht; en onder andre zonnen
 Noch eens te slepen, op een hongriger reê,
 Zoo drae 't voorspoedig weêr goêreis belooft in zée.
 Ja, vaert gelukkig heen, spijsft afgevalte koppen,
 Doorwintert en doorwaeit, met schraele haringhsoppen.
 De honger maektze zoet, en wy zien 't vrolijk aen,
 Zoo langh op onzen wal zoo hooge stapels staen.
 Maer als wy 't moederlicht in Hooimaent voelen blaeken,
 De Haringbuisfen, rijk gelaên den wal genaeken
 Met visschen, noch niet bruin gebeten op den graet,
 Belachenwe in ons' vuist Lukullus overdaet,
 En Kleopatre, die om Rome te beschempen,
 Een Koningschat kon in een teugh azijn verslempen.

De Nieuwe Brug, het gewoel, en nieuwigheden op de zelve. Gelykenis.

Het hart is weêr gesterkt; nu rasscher voortgegaen,
 Om aen de Nieuwebrug geruster stil te staen.
 Hier woelt het onderéen, gelijk by zomerdagen.
 Een biezwarm op de hei wort heen en weêr gedraegen.
 Al 't honigleger zweeft in eenen drom van huis,
 En mort en dommelt met een mømmelend gedruis,
 Als quam een stem alleen, door andre niet te breken,
 In zoo veel mengeling van stemmen uit te steken,

Of

* Hier is nu der Laatsen Gildkamer.

Of dat verwart geluit te smelten tot een toon.
 Men zet de Zeewaert hier op haer' verheven troon.
 Elk heeft een nieuwer maer, die andren doet verbaezen,
 Als had hem Triton met den horen toegeblaezen.
 Hier weet 'er een, en voert alom het hoogste woort,
 Hoe ver' s Lants Oorlogsyloot gekruist heeft om de Noort:
 Wat kielen op de Zont, en 't Baltisch mèir laveren:
 Wat schuimers in Algiers en Tunis saemenzweren,
 Om weêr hun ooren op te steken als voorheen,
 Toen Barbaroffe * op zee gelyk een roê verscheen,
 Die 't Italiaensche strant zou geesselen en zweepen,
 De Kruisverwânten in de vlucht by 't haer gegrepen,
 [Gelyk de havik een onnoosle duif verslint,
 En stroit, noch root van bloet de pluimen in den wint]
 Opperen ten zoen aen Mechaes vloekaltaeren.
 Hy weet of 't onweêr nu de Middellantsche baren,
 En onze Koopvloot met zijn stormen dreigt, die stout
 'T Natolisch Smirne zoekt door 't grondelooze zout,
 Om onze inheemsche konst met winsten te vertieren
 Aen kruideryen der kruitoogstende Arabieren,
 En 't eêlste dat Egipte, als d'opgezwollen vloet
 Het vruchtbaer korenvelt met slibbe en klaigront voed,
 En met zijn waterval, neêrbruiffchende op de stranden,
 De drooge keel verkoelt der dorstige akkerlanden,
 Den vrekken lantman teelt uit haeren milden schoot;
 Die onverzaedlijk winst durst eiffchen van de doot,
 En wroet in 't ingewant en zwarten buik der aerde,
 Om grasgeraemten, die d'aeloutheit hier bewaerde
 In 't rijk geweven kleet, ter eeuwigheit gewijt,
 In hun bestorven slaep te steuren voor den tijt;
 En grasspelonken, in-gerooste woestenyen,
 Te plonderen van hun gebalfemde Mumyen.

Gelijkenis.

Een

* Haradijn Barbarossa, een gewrees Zeerover, namaels Koning van Algiers,

Een ander hangt het hoofd, en vlammente op gewin,
 Vervloekt de baren, en blaest elk quâ tijding in:
 Een zeeform op d'Ooftzee, neêrftortende met vlaegen,
 Had in een dwarrelwint de Graenvloot omgeflagen.
 De lucht, van 't onwêer zwart gezwollen in 't gezicht,
 Benam d'elendige fchiphreukelingen 't licht:
 Een, nauwlyx op een plank het stormgevaer ontkomen,
 Verspreidde dit gerucht, en vloekte zee en ftoomen.
 Maer mist hem deze ftreek, en kan hy op die wijs
 Zijn traege koopmanschap niet rijzen doen in prijs,
 Hy zal, zoo dra de vloot kan wezen afgesteken,
 Van flechte handeling en fchaerfche lading fpreken,
 En wenden 't hoofd, gelijk een weerhaen, met de wint,
 Op alle boegen, na hy fchade of voordeel vint.
 Gins is 'er een, dien, niet verzien met andrer fmarte,
 'S Lants zeevaerdy alleen en welvaert gaet ter harte.
 Hy onderzoekt waer op de fpil der Zeevaart draeit,
 Waer Hollants Amirael den waterblixem zwaeit,
 Die vreeslyk donderende op alle waterftreken,
 Tierannen heeft verleert naer 't hart der vryheit fteken,
 En Zeevrybuitenaers verdelgende in hun vlucht,
 Heeft ons de zee zoo vry gelaten als de lucht.
 Een derde hout de hant vol brieven, en verwondert,
 Leeft elk, hoe Panama, gebrantschat en geplondert,
 En Guatimalo, meê verlegen voor geweld,
 Nu lichtelyk d'Indigo zal fteigren doen in gelt,
 En werpen in den gront de hoop en maght van Spanje.
 Maer toen men Nederlant en 't havenrijk Britanje
 De bloetvlag even trots opfteken zag in zee,
 Wift elk hier 't ftaetgeheim, en floot, en brak den vree.
 Zoo zagmenze onlangs dicht in troepen faemendringen,
 Om eenen, in een' vloet van Nieuwebruggelingen
 Met open mont gehoort: gelijk vrou Didôs hof
 Alom gewaegde van Eneas oorlogslof,

Gelykenis.

Zijn heldetoghten hoorde, en Trojes ongevallen,
Gefneuvelt op het lijk van haer gesloopte wallen.

Elk luistert toe en zwijgt. Dus barst hy eindelijk uit:
'K zie Kandië verkracht, en 't Kristenheir ten buit
Aen Turken, en hun zeeschofferende banieren,
Den Arent strijken voor roofvogelen en gieren,
Den Zeeleeu van Sint Mark het bekkeneel verplet,
Indien Europe niet met sterken arm zich redd',
En hare paelen veeg' van zoo veel oorlogspesten,
Hun waterfsteigers breke, en plonder' hun stevesten,
In 't kostelijk tieras van Kristenbloet geleit,
Ter eeuwiger schandael van haer slaphartigheid.
'K heb zelf, in Kandië gesleept van woeste golven,
Den scherpen klaeu gevoelt der Byzantijsche wolven,
Die uit hun moorthol opgestoven in der nacht,
Die groote Koningin belaegden met hun maght:
Als of haer maegdom, die weleer wierd aengebden,
In d'ongeschonden ry van hondert groote steden,
Van roofgedrochten was t'ontwyden zonder straf;
Die op hun hielen treet, en ruktze in 't open graf
Van buskruitmijnen, die, in 't bulderen en kraeken,
Met eene dikke wolk van stof aen 's hemels daeken
Opstuiven, en gevolgt van een' verwoeden brant
De schenders flokken in hun gloeient ingewant.
Maer och! 't is vruchteloos die Hydra in te toomen:
Zy barst verwaten voort, gelijk gezwolle stroomen,
Van eenen waterbeer gestuit in hun gewelt,
Met volle monden opraveren over 't velt,
En met hun schouders fors aanzetten op de dijken.
Dat tuig' de wapenschilt van hun geroofde Rijken.
Maer dien ontaerden vloek stont met een' slag de kruin
Te blixemen, Byzants te treên in 't bloedig puin,
Het hof van Ottoman te pletteren tot mortel,
En al dien stamboom af te snoeien met den wortel,

*Verhael
van Kan-
dië.*

Gelijkenis

Indien het Kristendom, getreên in een verbont,
Den heirtoght waegde, en voer den Bosfor in de mont,
Die zoo veel eeuwen, van hun felle roê geslaegen,
De kruisvloot met meer vreugt op zijnen rug zou draegen.

Dus sprak hy, en 'k was naeu ter halver wegh gebraght,
Wierd mijn gedicht zoo lang gerekt als zyne klaght.

*Hoe vrent
aen der ou-
de Visschers
opzien*

Quam nu een visscher, die voor viermaelhondert jaeren
Heeft met zijn kleene boot het eenzaam Y bevaeren,
Terwijl 't noch ongetemt langs grazige oevers schoot,
En op geen breidel beet van paelen, 't nat uit noot
Gewrongen in den mont, toen Amsterdam aen 't groeien,
Dien onbepaelden loop en hoogmoet moest besnoeien,
Uit d'yzre slaep ontwaekt, opborlen uit den kolk
Aen onze Brug, en hoorde, in zulk een dichte wolk
De koopliên 't zeeverlies van schepen lichter zetten,
Als hy voorheen de schaê van zyn gescheurde netten,
Toen d'arme Visscherbuurte uit haer moerassen kreet,
Den dooven hemel en de baren scholt, om 't leet
Dat al den poel doorkracide, als Meeuwes, onder 't maelen
Des strooms verwart, zyn schuit in splinters stiet op paelen
En blinde steenen, daer de golf op barnde aen strant.
Wat zou hy denken? als dat al 't ontallijk zant
In menschen was verkeert, gelijk als Pirrhes steenen:
Zijn laege hutten, wijt gestrooit in woeste veenen,
Tot trotze hoven uitgedegen ry aen ry.

*En wat by
oordeelen
zoude van
zulk een
meenigte
van sika-
pen.*

Maer zoo veel kielen, die geduurig op het Y
Spanseren, zwevende op haer uitgestrekte vlogels,
Nu loefwaert, dan in ly, als snelle watervogels,
Die hun gesloten troep uitbreiden op de zee,
Van welk een oort zou hy die brengen hier te reê?
'T en zy een zeldzaam slach van teelen zyne booten
Geleert had, zich aldus te meerdren en vergrooten
Tot Zeekasteelen, en Zeereuzen, die ontaert,
De starren dreigen met hun steil en trots gevact:

Of dat het op dien plas, door 's hemels hant gezegent,
Een dichte hagelbui van kielen had geregent,
Zoo konstigh geschakeert, van allerlei geslacht.

Virgijl trompet nu vry, hoe Trojes watermaght
En vloten, in den brant geraekt, en niet te lesien,
Aen 't Laurentijnsche strant veranderen in godeffen.
Wy keeren 't om, en, schoon d'aeloutheit met u zweert,
Zien dat uw Nimfen hier in schepen zijn verkeert.

Een ander stell' de Faem op spitse torenkruinen,
Om scherp te luisteren, of hemelhooge duinen,
En Atlas steilen nek, waer op 't gestarnte leunt,
En dracit om d'assen dat des Hemels welffel dreunt;
Of geefze een luthuis van naebaeuwende metaelen,
Ons lust het niet zoo ver haar woning op te haelen:
Want schoonze zomtjids hangt in 't midden van de lucht,
Zy woont op onze brug, in zoo veel straetgerucht,
Dat zelden naeder grenst aen waerheit als aen logen,
Op 't spoor der Faem, die zelf bedriegt of wort bedrogen.

Nu zette vry de Nijt haer tanden in mijn' naem,
Noch zal mijn Stroomgodin niet blijven zonder Faem.

Zoo slaen wy verder op, en slepen eindlijk heenen
Voorby een lang gehuchte en berg van molensteenen,
Den Teertuin in, tot aen 't uitstekent Kamperhoofd,
Dat trots rondeel; waer uit d'Ykoning wort gelooft
Zijn watergodendom, om hunne wrack te wetten,
Te hebben opgedriescht met klinkende trompetten,
En zeekinkhorens, dat het kreet op al het strant,
De wedergalm verbaest nadreunde uit Waterlant:
Toen d'Aemstelgod, verwaent op zijne zoete baeren,
Daer alle vlieten in het zeepaleis vergaeren,
Zijn' brakken vloet beschimpte op Thetys zeebanket.
D'ontzachtelijke Ygod schud het hoofd van gramschap, zet
Al 't zeehof overende, en daegt hem om te stryen
In 't open perk, en niet met bitse schamperyen.

*De Faem
woont op de
Nieuwe
brug.*

*Geslil
tusschen
den I- en
Aemstel-
god.*

Zy fluiven bei met hun karrossen door het velt

Gelykenis. Der zee, als stieren die opstyggen met geweld,
Het bosch verlaeten, en stampeijende vol toorens,
Op hun bekenden gront toefstooten met de hoorens.

*Hun oorlog
en Krijgs-
rusting.* De God des Aemstels sleept den Vechtstroom aen zijn zy,
Zy monstereu de Vlietgodinnen op een ry;

Een oorlogstroep, gereet, met afgebroke snuiten,

En lange riemen van verongelukte schuiten,

Den norssen Grijsaert op te komen in zijn rijk:

Die drijft zijn stroomgezin ten bedde uit algelyk,

En voortgetrokken om dien slag van eer te winnen,

Wort in zijn zogh gevolgt van Zuiderzeemerminnen,

Voorzien met paelen en staketsels, piek en dolk,

In voorraet opgevischt uit d'ongestuime kolk.

En nu was d'eeue bende of d'andre licht verslaegen;

*Wort door
Neptuin
gestuit.* 'T en waer de Zeemonarch, van zijnen glazen waegen,
Het opgewelde slijm, geborrelt uit den gront,

Den trotsen Yvloet had'geworpen in den mont:

Die onvoorziens van zoo gevreesden plaeg besprongen;

Op Pampus deerlijk quijnde aen zijn vervuilde longen;

Daer hy, van ongedult geperst, op Proteus raet,

Al 't ingezwolgen zant uitbraekte op eene plaet.

Hy smijt den Aemstel, om zijn hevigheid te toomen,

Een' steenen berg op 't hart, en slaet de Noortsche boomen

Door 't blinkent kristalijn in 't diepste van zijn kil.

Hy krimpt zijn hoorens in uit vreeze, en hout zich stil.

Daer hy voorhenen 't Y dorst naer de scheepskroon steken,

En in dien boezem breet uitweiden met zijn beken,

Voelt hy zijn' loop gestuit, en sleept zijn traegen rug

Met arbeit door de keel van eene donkre brug,

Waer op men 't Koopslot van Merkuur, de Beurs, ziet praelen,

Noch eens ten hemel in mijn dichten op te haelen.

Beziet nu eens met my dees lange waterlijn

En boog, die prachtig als een zeerondeelgordijn;

Van 't eene borstweer wort gespannen tot aen 't ander ;
 Den Schreierstoren, als een' opgerechten stander,
 Een out en zwaer gebou waer aen onze Yfboom spoelt,
 Bespieden uit zijn' trans al wat op 't water woelt ;
 En zegt, waer wil die Stad belanden noch ten lesten,
 Die voor een eeu hier 't eind zag van haer watervesten,
 En nu zoo heerlijk opgegroeit is uit het nat,
 Dat deze nieuwe kreits niet wijkt voor d' oude Stad !

*De
 Schreier-
 toren.*

Men zag 'er menigten vergaëdren aen dees' toren,
 Om 't schreien en misbaer der vrouwen aen te hooren,
 Die man en bloetverwant geleiden, met een sloop
 Vriendinnen, daerze moë rinkinkens, zich vast scheep
 Begeeven, en gesiert met purper en oranje,
 Het allerlaest Vaerwel afroepen van 't kampanje,
 En wenden welgemoet den steven van den kant,
 Om 't nieu Batavië, op het rijk Javaensche strant,
 In 's werrelts andren dagh te zoeken, en te plukken
 De kruideryen der Oostindische Molukken,
 En Bantams Peperooft. Men zegt, dat hier een vrou
 In een onroerlyk beelt verkeerde, uit bittren rou,
 Toen zy met d'eerste kiel haer man voor uit zag vaeren :
 Waerom haer beeltenis, voor 't slijten van de jaeren,
 Eerst praelde in wit arduin. ô naeuwe-Huwlixbant,
 Die niet kont rekken van het eene in 't andre lant !
 Men schrijf' niet meer, de Trou is opgevoert naer boven
 Uit 's werrelts ballingschap, of over zee gestoven
 Naer zaliger landsdou, neen ! zy bleef hier ter steê
 Voor eeuwig, want zy kon niet volgen over zee.

*Waer van
 daen die
 naem zijn-
 nen oor-
 sprong
 heeft.*

Zou evenwel, die dus op alle staettooneelen,
 D' ontrouwigheit zoo trots de meesterrol ziet spelen,
 En 't zaet der trou verftikt in zijn' geboortestont,
 By Amsterdammers zelfs, alom vermaert voor ront,
 En ongeveinst, met recht zijn ooren niet wantrouwen ;
 En zweren, dat wy maer de naekte schets behouwen,

Dat zy onzienlijk naevolgde 't dryvent hout,
Totze eindlijk wiert gefmoort in 't ongetrouwe zout?

Mijn lezer prestme voort, 'k zou anders helpen schreien.

Nu is die luim verzet. Wy willen ruimer weien,
En treden nu niet meer langs huizen, maer een rift
Paleizen, uit den gront gewassen, eermen 't wist:
Als of Amfion weêr met zijn Thebaensche speelen,
D'arduingebergten en boscheiken wist te streelen,
En leidenze by 't oor, om naer zijn' toon te gaen:
Daer d'eik het hoofd verschuilt voor 't gloeiend fake daen,
De vuure balk zich kleet met blinkende ebbenzoomen;
De Ceder, op 't geluit van Liban afgekomen,
In beeltwerk zich herscherpt en galeryfeston;
De marmersteen, zoo lang verborgen voor de zon,
In 's aerdriyx aders, nu geraekt aen 't fuizebollen,
Van over zee en zant, d'Yboorden langs komt rollen,
En klimmen op en af, naer 't klinken van zijn luit.
Al 't Eiland prijkt, gelijk een vorstelijke bruit
In een' doorluchten sleep van prachtige erfvorstinnen;
Maer kapiteelsieraet en flikkerende tinnen,
Wier weêrglans, als de zon ten zuiden steiler klimt,
In 't spiegelglas van 't Y met witte Israelen glimt,
Zijn 't minste van haer lof: die zal in 't eind vervallen,
Begraeven in het doots geraemte van haer wallen.
Maer zoo ver' Michaël, die hier zijn woonsteê vest,
Vier winden toomt op zee, het Lenteblaezend West,
Het kielverdelgend Noort en zijn verwoede buien,
Het kruitverzengend Oost, en waterzuchtig Zuien,
Zie ik, ô koningin der eilanden aen 't Y,
Uw' naem vermaert, zo lang geen waterheerschappy
Braveer, geen Zeetieran het zeeperk hou gesloten,
Door eenen Ruitser nu ten zadel uitgestooten.

Bedrieg ik my, of klimt het water aan die streek
Ten boorden hooger op, en bruiſt, terwijl ik spreek,

Met

*Het Nieuw
Eiland, zoo
sibielijk
volbouw, als
Theben
door het
spelen van
Amfion.*

*Eerbiedig-
heit van 't
water voor
den Ami-
rael de
Ruitser.*

Met open keel vooruit, en lekt de hooge randen
Met zijne zachte tong? Zoo juichten alle stranden:
De grijze Tiberijn stak 't hoofd ten liezen uit
Met vreugde, toen August, rijk van Egiptschen buit,
Zijn' vloet quam opgezeilt met zegenrijke vloten;
Den Krokodil des Nijs in ketenen gefloten,
En dollen Anubis, heesch van blaffen en gehuil,
Naesleepte op 't Kapitoel by zijn' beschuimden muil,
En touwt den ruigen rug des Nijlstroms met zijn zweepen,
Tot hy zijn' mont bedekt, van schaemte aen 't hart beknepen,
Om eeuwig in het zant te schuilen met zijn hoofd.
De naem van Ruiter, die Augustus zeeroem dooft,
En scheller zal op zee als Tritons hooren brommen,
Slaet met eerbiedigheid de watergodendommen;
Die buigen driemael 't hoofd, en drijven 't zeenat aen,
En wenschen, dat hem noit de zeekrans moet ontslaen.

Klim vry noch hooger op met uw verheve kroonen,
O Eilant! nu gy Mars in uwen schoot ziet wonen;
Die trekt vrou Venus meê en Cyprus heiligdom:
Zy lachtme toe van ver. Al was mijn zangnimf stom,
Ik zachze op zulk een lonk veranderen in tongen.
Nu woelt een andre vlam in mijn ontfteke longen,
Maer 't is geen minnevlam geloove ik die my blaekt.
Och ja. Ik voelme van Idalisch vier geraekt.
Nu klopt op uwen mont gy Heeregrachtgodinnen;
De ruime waterkant is veiligst om te minnen.
De donkre venster dekt geen vryer hier, die loert
Uit minnerazerny, wie zijnen roof vervoert.
De blinde tralie noch de stoep heeft hier geen ooren.
En ofz'er had; eer zy de vryery kan hooren,
Is die op vleugels van den westewint voor uit
Gedraegen, en in lucht gesmolten al 't geluit.
Uw vryen wort gestuit op deuren die 't bewaeren,
En linden, die 't verbaest afschudden van hun blaëren.

Hier

Hier heeft het ruime lught: die kent de vlammen meê,
 En zwijgt het mingeheim. Hier zal de stille zee
 U helpen uit haer kil, en met haer adem koelen.
 Zy koelt my ook. De vlam, die in mijn borst quam woelen,
 Verbergt zich dieper in 't gebeente, om naderhant
 Mijn dicht te zetten in een' lichten minnebrant.

*'t Westin-
 sches huis.*

'T Westindiaensche huis, hier rustende op de stroomen,
 Dreigt eens den Portugees vervaerlijk op te komen,
 De Suikerlandery en Goutkust, root van bloet,
 'T Amerikaensche strant, van menschevleesch gevoed,
 En 't wilde Afryke met zyn oeverbattereyn,
 Te rukken uit den klaeu der wreede roofharpyen;
 Indien de Maetschappy noch eens haer scherpe bijl
 Den nek liet treffen van het wrevêle Brazijl,
 Daer wreede wilden en verflindende Barbaeren,
 En Angolezers, om krijgsmannen te vervaeren,
 Met hun grimmassen en afgrijselijk gezicht,
 Als ofmen Lucifer zagh grijnzen tegen 't light,
 Vergeefs haer dreigden met hun mikkende javlynen
 En flitsen, dronken van Guineesche moortvenynen.
 Ten waerge in vreê den Taeg gulhartig had vertrouwt,
 'K zagh onze Vlooten noch het Brazijljaensche hout,
 En gout van Gambie, en de Pernambuksche schatten,
 En wat twee werelden in haeren schoot bevatten,
 Aensleepen uit het West, en 't zonnevier' beneën
 Zijn straelen spieglen in den glans van 't elpenbeen:
 Dat nu, na 't breeken en schofferen der verbonden,
 Van 't gierig Portugaël wort schaerfer toegezonden.

*Heeft een
 eenwigen
 naem ver-
 dient,*

'T is waer; uw heerlijkheit schijnt nauwer nu bepaelt,
 O rijke schuur van 't West! uw Zonne moê gestraelt,
 En verre uit onzen dagh ten Westen weggezonden,
 Schijnt met een' nieuwen gloet het Oosten weêr t'ontvonken.
 Zoo treft de noorder storm' een eik in winterweêr.
 Hy schud zijn hooge kroon, en buigt, maer valt niet neer.

En

En schoon gy nedervielt; ['t moet alles eens bezwijken.
 De bijl van 't nootlot kapt in zijnen oogft de rijken
 En vorftendommen zelfs de diepe wortels af.
 Wy vliên 't, en och! wy zijn geduurig op ons graf.
 Wat opgeklommen is zultge eindelijk zien daelen.
 De wijde werrelt heeft in 't groeien meê haer paelen,
 En wacht den laetften val.] noch flaet uw krijgsgeluk,
 Dat van den hals des Staets affcheurde 't yzer juk
 Van 't bloedige Granade, en Flips, verhart in 't wrokken,
 De grootfte flippen van zijn maght heeft afgetrokken,
 Daer 't al vervalt en slijt, blank in het Parkement,
 Van 's lants geheuchenis, tot aen des werrelts end.
 Slijt meê mijn Stroomgodin in 't slijten van de jaeren,
 Gy zult haer als een zout voor ondergang bewaeren.
 'K zie noch den aerdkloot op zijn uiterfte, en in brant,
 Blijft mijn gedicht zoo lang als uwe roem in ftant.
 Maer d'onvergankelijkheit gaet boven ons verwachten:
 Die blijft alleen verpant aen Vondels heldefchachten.

Nu volgtge, ô Nieuwe gracht, met mijn gezang gegroeit:
 Uw fcheepswerf wiert wel korts met breeder plas bevloeit,
 Wanneer het water zwalpte, op 't klotsen van de kielen,
 Die van de rollen steil in 't Y voorover vielen,
 En zwierde op uwen gront, dien 't nu maer kuft, beschroomt;
 Maer toen laegtge onbewoont en eenzaam: nu betoomt
 Zich mijn verwondring niet, ik kanze niet weêrhouden,
 Als ze u fchier laeter ziet beginnen, als volbouwen.

'K rep hier van 't Werkhuis niet aen onzen waterkant,
 Dat onverlaeten en doodeters hout in band,
 En strekt een * Anticyr en edele artsfenye
 Voor veinzende arremoê en vuïge beedlerye.
 Neen! nieft die dampen uit, nieft dat het klinke en fpatt':
 De Stroomgoôn lachen u den zegen toe in 't nat.

C

Nu

*De Nieuwe
gracht.*

*Het Werk-
huis, ge-
meenlijk
het willige
Kasphuis
genaemt.*

* Een Eiland bekend door den overloet van Niefwortel die daer groeit.

Kattenburg

Nu noodme Kattenburg 't gezicht te laeten spelen

Door eene reex en keur van rijke frantkastelen ;
Daer 't zelve een Eilant, en in eilanden verdeelt,
Als in een kleene schets Venetiën verbeelt.

En schijnt dit mooglijk al t'onmaetig vergeleken,
Gantsch Amsterdam is in eilanden afgesteken :

Dat boete met zijn grootte en heerlijkheit geheel,
Gelijk een uitgewerkt volkomen tafereel,

'T geen d'eilantschetse ontbreekt. zoo is de Leeu te kennen,
Al toont hy maer zijn' klaeu , zoo kentmen aen de pennen
En bek, der voglen vorst, den strijtbren Adelaer.

Nu slae het oog rondom, al 't geen zoo vast en zwaer
Hier staet om strijt bebout, volgroeide in weinigh jaeren.

Gelijk dees' gantsche streek, noch onlangs in de baeren
Begraeven, nu den stroom weêr perst in naeuwer rijk.

*Wort (ge-
lijk men
voorgeeft)
genaemt
naer de
Katten.*

Een oud gerucht getuigt, al steunt het op kronijk
Noch handvest, dat dees' kreits genaemt wert naer de Katten,
Die onder Burgerhart uit hun moerassen spatten,
[Want toen verhief dees' wijk het hoofd noch uit den vloet.]

Daer hy de Roomsche magt vertrat met trotsen voet,
En nijpende in den poel die brant-en waterschatters,

In hun geleden vloog met zijn Konijnevatters,
Het hoofd gehellemt met karpoezen ros van bont,
Met ongeschoren haer en knevels, in de mont

Afhangende, op het laetst met staetsie af te snyen,
En op het woudaltaer den Duitschen Mars te wyen,

Zoo dra een moedige Baetauwer, met zijn hant,
In 't oog van 't leger, tien Romeinen velde in 't zant.

Een felle nachtsform schreeuwte hier nae den lantstroom wakker
En drijft het schuimend nat ver over weide en akker,

En moeren, tot het weêr geronnen naer zijn wed,
Dit Eilant en de streek rondom in 't water zet ;

En onder 't barnen en het storten voortgetrokken,
'T aeloude Kattenburg te gulzigh in durst slokken:

Zoo

Zoo als het nu weêr opgebagert uit het zout,
Het wapen en den naem der Katten noch behout.

Daer staet het Magazyn, dat met zijn zwaere muuren
Geschapen schijnt, om 't eind der werrelt te verduuren,

*Het Maga-
zijn.*

En beurt, gesiert als een aenzienelijke bruit,
Twee hoofden even schoon ten diepe golven uit.

Gy heerlijk zeepaleis, aen Mavors toegeheiligt,
Hout met uw flinker oog den schoot van 't Y geveiligt,

En ziet ter rechterzy, waer gy uwe oogen wendt,
De werrelt in een Stad, die geene weêrga kent.

'K geloof niet, als ge uw' hals om hoog steekt, en de straelen
Van 't marmre Raedhuis op uw hooge kruin ziet daelen,

Met eene streek van gout, die uit de kroonen trekt,
Waer meê dat eeuwige gebouw zijn schouders dekt,

En paviljoenen draegt van Adelaere wieken,

En tart het boufieraet van 't weits Egipte en Grieken;

'K geloof niet dat de Nijt dan uwen boezem knaegt.

Gy weet het in wiens dienst gy uwe wapens draegt.

Men ziet geen moedig Ros den Olifant benijden,

Al wort die meer ontzien, en hy in 't spits moet strijden.

Maer laetze, die zoo trots belaegen onzen staet,

Van gramfchap zwellen, en dan barsten aen hun haet.

Het stae my vry, Vorstin, zoo rijzig op de leden,

Uw bruilofkamers en saletten in te treden,

Uw bruitschat te bezien en Trouwing, die alom

Vermaert, de Zee verbont tot uwen Bruidegom.

Laet Siam, Pegu, en de maght der morgenlanden,

Die eerst de nuchtre zon zien rijzen aen de stranden,

En die in 't Zuiden, haer, van grooter vier bevrucht,

Al zwoegend, recht op 't hooft zien blaekren uit de lucht,

En wat van koude krimpt aen bei des werrelts. assen,

Eens hooren in wat top uw rijkdom is gewaesen;

En wat uw huisraet strekt, dat, in belang van staet,

De grootste Vorsten met ontzach voor 't voorhoofd staet.

Men ziet uw kamers niet van Rijnschen Nektar zwellen,
 Noch lieflijk bloet geperst uit Spaensche Muskadellen,
 En frissen Vernenwijn, Sileens bemindste vocht:
 Geweer, dat Liber best zou passen op zijn' tocht.
 Indien 't hem lustte, omringt van dronke Nachtbachanten,
 De wijngertstanders weêr aen Ganges stroom te planten.
 Neen! gy hebt harder kost tot voorraet opgedaen;
 Schuiftangen, zwaer van wight, granaeten sel in 't slaen,
 Met allerlei geslacht van kogels, yzre staeven,
 En morgenstarren, en de bouten, snel in 't draeven,
 Wanneer het buskruit, van den rooden haen gewont,
 Hun geesselt, om de vlam door opgespalkten mont
 Van 't zwangere metael in ope lught t'ontlaeden,
 Geborsten van den slag. 'k zal nu uw zaelfieraeden,
 Waer aen Penthezilee, die moedige Amazoon,
 Zich zou vergaepen en offeren haer kroon,
 Niet zwijgen. een gebergt van kabels en van touwen,
 Dat in zijne armen den Olimp zou tegenhouwen,
 Zooze uit de naven draeide, en neêrplofte uit den top,
 Stijgt hier ter zolderinge en hooge binten op.
 De balken schuilen 't hoofd in witte zeildoekvleugelen:
 Men ziet 'er boeien om den booswicht kort te teugelen,
 En dommekrachten, en hantspaeken, om de hant
 Te lichten, mokers hart van kop, en loopend want,
 Kruitstampers, akerkloots, mammierings en kardeelen,
 Kardoezen, moskuils, en kruitkokers wijt van keelen.
 Men pronkt aen d' andre zy met fabels fijn van stael,
 Die een grootmoedigheid verbeelden in hun tael,
 En leeren voor Altaer en Vaderlant te stryden,
 En op den hals t'ontgaen gewetenflavernyen,
 Met enterbijlen, in den gordel vast gehecht,
 En halve pieken, nut in 't hevigst van 't gevecht,
 Met hantpistoolen, met musketten, muskettonnen,
 En donderbussen, och! tot ons verderf verzonnen.

De wegh tot fterven en ten grave was voorheen
Eenvoudig, 't lijf bezweek, vermoeit en afgeftreên.
Nu heeftze meê haer kunst. De doot quam veel te fpaede,
Men zetze wicken by, en wet haer ongenade.

*Zoo veel
geweer
verhaeft de
doot :*

Maer op dien voet befchermt de zeevaerdy haer eer.
Zeeſchendenaers ontzien in 't blinkende geweer
Te vliegen, en den roof vermeten aen te randen,
Waer aenze vreezen klaeu en vingeren te branden.
Aldus volgt Amſterdam de ſtappen van Auguſt,
En ruſt zich moediger ten oorloge uit in ruſt.

*Maer be-
ſchermt
ook de
Zeevaert.*

Nu klom ik reets op 't dak ver boven alle huizen,
En hoorde een volle zee aen mijne voeten bruizen:
Die ſchoot, gelijk een ſtroom, met zefien kraenen af;
Indien de nijdige Vulkaen, te wreet en ſtraf,
'T bepekete touwerk in zijn kluiven greep van onderen,
Om 't.prachtig zeegebou ten gevels toe te plonderen.
Hy teert van afgunſt uit, nu Etnaes winkel min
Voorzien is, als 't paleis der Oceaenvorſtin.

*Het dak is
bedekt met
water, ons
in noot va-
brant dat
te laten
aſſchieten.*

'K zal hier niet zingen hoe gy konſten weet te queken,
En op 't kompaspanneel aſſchildren al de ſtreken
En grotten, daar Eool de winden in een zwarm
Uitgeeffelt en hun drijft met zijn geſtrengen arm:
Hier zomerluchten ſchept, daer ſtormen wekt en nevels.
Noch hoe vrou Zeevaert uit het marmre velt des gevels
In eene zeeſchulp treet, en voert een ſtevenkroon:
Daer Nimf Cymodoce met andre Watergoôn
Voor buigen, met meer glâns op haer gewyde haeren,
Als trotſe Agrip, de ſchrik der Aktiaenſche baeren,
Op vorſt Eneas ſchilt zoo konſtig gegraveert.
Noch hoege op uwe kruin, vier winden toegekeert,
Blijft torſſen onvermoeit vier kopre hemelklooten,
Met hun vergult geſtarnte, elk in zyn perk beſloten.
Gy zijt zoo groot, dat, hoe 'k meer vordre in dees ſtof,
Geduurig ruimer velt zich opdoet u ten lof.

*In de ge-
vels zijn
Watergo-
den gebou-
wen.*

*Het nieu
Magazijn.*

Hoe groot gy zijt nochtans [wat vreemdling zal't gelooven ?
Dit gaet de pracht van Rome en Memfis ver te boven]
Noch is u zulk een ruim gevaerte veel te klein.
't was nodig dan dat weêr een nieu kasteel verscheen,
Uw kamenier verstrekte om op Mevrouw's begeeren,
Met d'overige prael haer kamers te stofferen.
Ik zie die groote wijtte alreê zoo vol gepropt
Van 't kostlijk overschot, de holen zoo gestopt,
Dat muuren uit gelit en hoefslag zullen knellen,
Of al dit zwaer beslag uit dak en wanden zwellen,
En springen verder uit. ô magtig wapenhof,
Wat wortme een ruime beemt ontslooten tot uw' lof!
Want hoege uw' rijkdom meer verdeelen ziet en waffen,
Hoe minder gy behoeft op 's vyants maght te passen,
En hoe geruster 't Lant zich op uw hulp verlaet:
Schoon 't andre regels volgt in 't stieren van den staet.
Die heerschappy heeft min te vrezen voor tierannen,
Die, naeu in een verknocht, haer grenzen kan bespannen,
En houden overal den foudenier in tucht:
Als die gesplitst, gedeelt in allerlei lucht,
Zoo drae een vreemde vuist haer uit de rust komt kloppen,
Het gaepend rijk met geen krijgstroepen weet te stoppen.
'T verlosste Funen tuig, wat kraght een leger sluit,
Dat op zijn posten, dicht in zijn geleden sluit. (werven
'S Lants hooftscheepstimmerwerf maekt hondert minder
Voor haeren luister doof. Niet anders zijn de verven
Door 't goddelyk penseel van Rafel geschakeert.
Wat voorkomt in het licht blinkt uit en triomfeert.
De beelden, in 't verschiet met schaduwen betogen,
Verdwijnen meer en meer, en glippen uit onze oogen,
Wat Godheit geeft my stems genoeg in mijn gedicht,
Om u, aen wien de Staet haer welvaart is verplicht,
Die d'eer van Amsterdam zoo hoog hebt opgeheven,
Dat elk nu wanhoopt meer tot zulk een top te streeven,

*De Scheeps-
timmer-
werf.*

O zenuw van het lant, te roemen naer waerdy!
 Mijn boekstaef zwol zoo ver dan buiten 't perk van 't Y,
 Als of de Zuiderzee op 't velt van mijn papieren,
 Gelijk een ruime kil, met lossen toom zou zwieren.
 Zoo drae de blonde Auroor, van Titon opgestaen,
 Den nacht verjaegt, en verft de kimmen met saffraen,
 En gloeiend vermiljoen, komt hier van alle plekken
 Een leger arbeidsvolk ter hooge Poorte intrekken:
 Als mieren, die in 't prilt des zomers, even kloek
 Krioclen, even drok verzorgen elk zijn hoek,
 En branden om in vlijt en arbeit zich te quijten.
 Zoo woeltmen hier, en doet de zwarte schaduw splijten
 En scheuren door 't gedreun, daerze al te dicht oopen
 Geronnen, niet voor 't licht des dageraets verdween,
 Die naelix 't hoofd verheft, en arbeit door te breken.
 Daer galmt het teffens op met kloppen, houwen, steken
 En bonzen, dat het knarft op yzer en metael.
 De doove Droomgod hoort dat raezen in zijn zael,
 En slaet zijn vaekrigh oog eens open heene en weder:
 Meent dat hy droomt, en zijgt van lieverleede neder.

Gelijkenis,

Men leert de wijsheit van Natuur hier over 't hoofd.
 Het aardrijk wort van bosch en wildernis berooft,
 De boom ontwortelt en ontheiftert van zyn loten,
 Om die in 't water, en onvruchtbaer strant te pooten.
 Wy leeren de Meermin hier zondér voeten gaen,
 En glijen op den rug door wilden Oceaen.
 Het zeepaert binden wy den breidel aen van achter:
 De wint verftrekt de zweep, die 't sneller jaegt of zachter.
 Wie twijffelt dat Dedael, het Kreetfche strant ontvlugt,
 Op wasse pennen vont een heirbaen door de lught?
 De Kreten zeker zijn 't niet al gewent te liegen;
 Nu Noortfche boomen zelfs door 't water henevliegen.

Hier staet een nieuwe kiel aen 't groeien, en bykans
 Tot aen des hemels tin gebout met trans op trans,

Het bonzen van fchepen,

Daer

Daer houte ribben, uit de kiel geteelt, van buiten
 En binnen wel verzorgd, een' hollen buik besluiten.
Gelykenis. Zoo vint d'ontleder, die, op 't snyspoor van Vezael
 En Vessing, leeft in doô geraemten, altemael
 De ribben rechts en links, gewulft als halve ronden,
 Aen eenen ruggraet en zijn wervels vast gebonden
 En ingelijft, met spier en pezen hecht verknocht,
 En eerst na twintig jaer te recht in stant gebrocht.
 De Boukônst klimt almeê by trappen op in 't bouwen,
 Zy kerft, en klutft, en kromt, woelt met bepekte touwen,
 Splitft ankerkabels, hecht met yzre bouten vast,
 En ziet verbaest hoe traeg het bougevaerte wast,
 Dat in een' oogenblik het krijsgevaer zou breken,
 Quam weêr de dolle Mars de bloetklaroen te steken,
 Te hitsen strant op strant, en vloot op vlooten aen.
 De donder kan een bergh de steile kruin inslaen
 Met eenen bons, die pas nae eindelooze jaeren,
 En tragen aenwas, is de wolken ingevaeren.
 Een Palm, die wortel tot op 's afgronts navel schiet,
 Alle andre boomen voor zijn hoogheit buigen ziet,
 En Nestors eeuwen moght met dartel loof staen pronken,
 Wort van een nachtorkaen ten gronde neêrgeklonken.
 Polidamas roem nu uw sterkte, daer de val
 Der neêrgestorte rots uw grof gebeente zal
 Vermorzlen, en een zwink geen overschot bespaeren
 Van zulk een rijpen oogst, en kracht van zoo veel jaeren,
 Als een geplettert lijk. wie zoekt voortaan ontzint
 Bestenigheit op aerde? een schat dien niemant vint;
 T' en zy een eeuwig ty van staetverwisselingen,
 En eindeloos verloop moght naer die glori dingen.
 Verandering heeft zelf in mijn gedichten steê.
 De boupracht sleept my wegh. dan voertme d'yver meê.
 Hier wort het altemael een zwaere val beschoren.
 Daer heb ik 't grooter pracht en eeuwigheit gezworen.

Wat rook besluit mijn stem? waer staenwe, en op wat gront? *De Smits.*
 Wy zien een gloeiende Etne, een' vierpoel in den mont.
 Het ambeelt klinkt en dreunt. ik zie het yzer kneuzen.
 Woont hier Vulkaen, en zijn Trinakriaensche reuzen,
 Of is het Nimrots smits? jae, 't woelt hier al zoo sterk,
 Als of dit werkhuis slechts gedoemt was tot het werk,
 En 't ledig Amsterdam, voor allen noot geborgen,
 Vast fluimerde op een oor, en liet violen zorgen.
 Heel Zweden schiet te kort aen yzer. d'aerde mort,
 Ontzegt te leevren al dat hier bearbeit wort.
 Wat gloeien in dit hol al ovens, die, in 't blaeken,
 Uit hun verbrande keel een' vloet van vlammen braeken,
 Daerze opgestegen in den rook, en onbekent
 Voor 't oog, zich mengen met hun eigen element!
 Hier schroomt mijn Zanggodin het aengezicht te smetten.
 Vulkaen alleen magh zich met schoorsteenroet blanketten.
 Komt, treet den Scheepstuin eens met my ten enden uit. *De Scheep-
 tuin, en 't
 gewel in
 den Kelven*
 Hoe ver wy gaen, ons volgt dat werkelijk geluit,
 En 't is 'er even drok met bouwen en kalfateren,
 Kielhaelen, sjouwen, om met zuivren voet de wateren
 Te treden, en bequaem ten dienste van 's lants vlag,
 Met ongekreukten moet te pleiten voor 't gezagh
 Der vrye Staeten, en gemant met zeemeermannen,
 De waterschenders, tuk op roof, uit zee te bannen.
 Zoo groot een werk wort met geen woorden afgeleit.
 Wy hebben hier byeen de rechters van het pleit,
 Die, als de tongriem in het vonnis wort ontbonden,
 Het halsrecht donderen uit hun metaele monden.
 Elk schijnt gewaffen uit den zadel van 't roôpaert.
 Elk voert zijn wapen, en een' ernaem naer zijn' aert,
 Van steensluk, slangen, zeekanonnen, zeekortouwen,
 En draeken, die 't gezach der Zeevaert staende houwen.
 Zoo lang geen schijnrecht hun beguichelt noch geweld,
 Hout hun Hoogmogentheit op zee alleen het velt.

Gy Vorsten die den Staet begrint met nijdige oogen,
Verftomt, wanneer gy eens zult hooren haer vermoogen.
Al fliep de waterleeu, noit is zijn flaep zoo vast,
Dat niet de rechterklauw op fchielijke onraet paf.

Ik wil met voordacht veel van uwen lof vergeten.
De faem van Londen heeft die krachtigt uitgekreten.
Vaer wel dan Zeejuweel, groei zoo geduurig aen,
Tot alle havens voor uw zeemaght open ftaen.

'T was eertijts Vorftenwerk een Kapitoel te flichten,
Of trots Eskuriael, dat alle pracht zagh zwichten.
Semiramis put aen den gront 's rijks fchatkift uit,
Wanneerze Babel met een' fteenen muur besluit.
Een grafkerk voor Mauzool, van marmer uitgehouwen,
Noemt d' arme aeloutheit een' van 's werrelts hoofdgebouwen.

*Het Maga-
zijn van
de Ooflin-
diſche,
Maet-
ſchappy.*

Nu flaan de koopliên hant aen 't veften van een hof,
Dat alle hoven 't zeil ziet ftrijken voor zijn' lof.
'T ſcheen wonder dat een Stad, uit week moeraſch geklommen,
Door haere aenzienlijkheit de werrelt deed' verftommen,
En Amſterdam alleen tot zulk een boupracht fleeg,
Dat alle heerlijkheit voor haaren luiſter neeg.
Maer wie zou geen geloove aen mijn gedigten weigeren,
Die hier een Maetſchappy die grootheit nae zagh ſteigeren,
'T en zy het Bouſlot zelf, zoo koninklijk volwracht,
En d'Oofterwerreltkloot geboogen voor haar maght,
Met onverwinbre tong de Nijt in d'ooren klônken.

*Overwint
het Ooſters-
huis tot
Antwer-
pen, dat
rijne ven-
ſters met
de daegen
van het jaer
bepaelt.*

Nu magh de Scheldgodin vry met haer kooplot pronken,
En zoo veel venſters zien in muurgebou en trans,
Als 't ronde jaer een ry van zonnen leit ten dans.
Wy gunnen haar dien roem, en laeten 't oog hier dolên,
Door meer dan duizent en driehondert venſterholen,
Ten golven uitgegroeit. zwijg Rome, zwijg voort aen
Waer uw Kolommen en Amfiteaters ſtaen;
Pronknaemen, die met hun geluit maar 't oor vervaeren.
Hier ſtaet het zeeſlot vol Ooſtindiaenſche waeren,

Dat

Dat in zwaerlyvigheit drie Eilanden beslaet,
En overwint zich zelf in grootsheit en sieraet.

De Straet van Sunda vraeg niet meer, als ze aen haer boorden,
Een rijkdom van Malakke affleepen ziet naer 't Noorden,
En hondert kielen propt met d' allerêelste vrucht
Van Tidor en Ternate, en wat gewenschter lucht
In 't zwangere Oosten teelt: wat keel dien oogst van schatten
Verflint: wat pakhuis die kan in zijn armen vatten:
Zoo dra zy hoort in haer geambert bed, hoe 't Y
Zijn traege baeren drijft 't Oostindischhuis voorby,
Die aen de boupracht zich vergaepen, en vergeten
De Zuiderzee bytijts den stroomtol toe te meten.

*Dat ook de
Indiaen-
scheefstroom-
gaden ver-
wonders,*

De Zuiderzeegod graeut hun onder 't marren toe:
Spoeit voort, trekt sneller aen, wy zijn dit wachten moê.
Gy moogt op uw gemak schoorvoeten of spanseeren!
Wy zullen, ongeacht, de waterrente ontberen,
En vrugtloos omzien naer ververffing? maer ik weet,
Onredelijk gespuis, waer in ghy u vergeet.

*en de baren
van het Y:*

Of zie ik niet, mits gy voor Amsterdam komt streeven,
Van 't groene Beverwijk, hoe voort de voeten kleven
In 't water? hoe gy luypt, en 't ooge speelevert
Door 't kostelijk mastbosch, op zijn ankers hier gemaert?
Al wat 'er praelt kan uw nieuwsgierigheid weêrhouden,
De torens, 't scheepsgewoel, de pracht der zeegebouwen,
Als of gyze op mijn' gront niet zien konde onbelet.
Niet anders, 't heugtme noch, stont Glaukus meê verzet;
[Hy grenkt op dat woort, om dat hy nu de baren
Met een' verhaesten tret zach in zijn kruik gevaren.]
Die Glaukus, die op strant een heilig zeekruit eet,
En zeltzaam in een' God hervormt is eer hy 't weet.
Hy zach het zeehof, trots gewulft met hondert bogen,
Maer twijfelde of hy 't zach, en vraegde 't aen zijne oogen.

*Die van
den Zuider-
zeegod be-
graeut wor-
den over
hun traeg-
heit,*

Zie daar, die andre vloet die naevolgt, blijft weêr staen.
Zoo Ygod, noop hun vry, en leerze rasscher gaen.

Wy zweren strenger hun die traegheit te besnoeien.
Hier zweeg hy. en ik zachze al bevend sneller spoeien.

O koninklijk Paleis! want Java legt zijn staf

En 't koninklijke gout voor uwen luister af,
Een andre werrelt buigt het hoofd voor uwe voeten,
Met welk een naem zal ik uw Majesteit begroeten?
'K verlieve op uw sieraet, en wensch, met rijker trant
Noch eens de grootheit van 't verbonden Nederlant
Te zingen, dat het lang den Naeneef klinke in d'ooren.
Dan zou men uwen naem in vollen luister hooren
Dan had ik stems genoeg, om fier, op Maroos tret,
Geen lier te streelen, maer op klinkende trompet.
'K zou zingen [daer d' aeloude een voorbeelt van ontberen.]
Hoe 't lichaem van den Staet zich niet alleen verweren,
En in de heirspits kan voor al de leden staen;
[Wat Koningdom doet meer?] wanneer een krijgsorkaen
Al zugtende van 't strant de vinnen op komt steken,
En brult dat voor zijn stem gebergte en rotzen breken,
Maer zelve Leden voed, die 't lichaem overal
Getrou en onderdaen, in spoet en ongeval,
Als Hooftbewintheer, op zich zelf nochtans beruften.
Dat tuigen d'Afrikaensche en Aziaensche kusten.
Dat tuig' dit Magazijn der Indiaenschen Raed,
Niet voor een' Maetschappy voorzien, maer heel den Staet.

*De Lijn-
baenen.*

Nu slont mijn Ykant vol, en wy, van lant gevaren,
Laveerden 't aertrijk om door eindeloze baren;
En zagen waer by nacht het Kruis in 't water zinkt,
En waer Arkturus in Boötes tabbert blinkt,
'T en waer' ik my vergaapte aen onze Lijnbaensflooten;
Die spier en zenuw aen het lichaem van de vloten
Verschaffen, en eer ik haer grootheit overleg,
Noch duizent treden my afwoekren uit mijn wegh,
Om een geslacht te zien dat voor verkeerde gangen
[Hoe menig ligt 'er om!] gewoon is gelt t' ontfangen.

Dat

Dat ons gezicht verblint, en veinzende achteruit
 Te treden, af te zien van aardfche winft en buit,
 Valt op zyn voordeel loert, en weet zyn eind te rekken.
 Noch veinft het openbaer: en om 't voor ons te dekken,
 Behoeft het breeden vilt noch blinkentkoorkleet aen,
 Noch met gebogen hals op d' eene zy te gaen.

*de lijn-
draciers
gelijken de
huibelaers.
die worden
hier beschre-
ven.*

U wort op hooger markt dit veinzen toegeschreven,
 Gy, die een fchyn vertoont van ingetogen leven,
 Die elk tot armoê preekt, en rechts en flinx niet zoekt
 Dan rijkdom; hoe geveinf gy gelt en fchat vervloekt.
 Maer dek vry, looze Sfinx, de klauwen met u veêren,
 De Farizeeufche grijns kan ons gezicht niet keeren.
 Hoe gy de trony trekt, en 't logenachtig oog
 Uit heilige aendacht fchynt te ftrekken naer om hoog.
 Noch komt de gierichheit, vermomt met valfche trekken,
 U zelf verraden, en gedurig uit te breken.

De werrelt kent uw deught, gy trekt de zelve lijn;
 En moogt de zotten noch bedriegen met den fchijn.
 Bemint gy d'armen, en het lijden en verzaêken,
 Hoe fchuuwt gy zo bezorgt de nederige daeken,
 En leid uw dartel oor ten dans op luit en veel,
 'T welluftighe oog in zijde en gout? de tong en keel,
 Geleert op huichelary; mag zich geruft verdrinken
 In Rijnschen daeu, zo lang die niet door 't vel komt blinken:
 Als maer hier onder, om de fleur, een enkel woort;
 Tot lof en dankbaerheit des Scheppers; wort gehoord.
 Wat ootmoet, fchoon ik 't zocht, kan ik op u vertrouwen,
 Uit wien men niet verneemt als naemen van Mevrouwen,
 En grootften van het lant. quam Kriftus weêr beneên,
 Van daer hy wort in 't heir der Englen aengebeên,
 Zo deerlijk en verfmaet, en met bebloede leden
 Den kruisberg Golgotha al hijgende opgetreden;
 Gy zoud [nu belg u niet; dat ik my uwer fchaem.]
 U fchaemen in den mont te nemen 's Heilants naem.

Dat gelt u meê, die smaelt op flempende Lukullen,
 Die fleghte spijs gebruikt om uwe maeg te vullen;
 Maer hoe de soberheit u toestraelt met haer light,
 Toont die gemeste buik, en puilend aengezicht.

Wat zanggeeft bijtme in 't oor, laet hier dat schempen steken:
 Gy schrijft een stroomgedicht, geen geessel van gebreken?

*De muur
 van Am-
 sterdam.*
 'T gaet wel. de trotse muur, die Amsterdam besluit,
 En steekt aen deze streek den hals ten Yvloet uit,
 Besluit mijn lantreis meê. nu lust het ons te reppen,
 In open zee een koelte en frissche lucht te scheppen.
 Een ander zing' hoe ver de muur zyn armen rekt;
 Hoe veilig hy de stad met muurgordijnen dekt;
 Hoe driemaal negen steene, en scherpgespitste punten
 En flanken, uit de borst der breede muurkring munten
 En puilen, onderwulft van boogen, zwaer van steen,
 Die op een mastenwout gestut zijn van beneên;
 Of hoe een waterbeer, gelijk een rots van onder,
 Drie hoofden van arduin omhoog heft tot een wonder,
 En stut op zynen rug, geharnaft met een bult,
 Het schuimend Y, wanneer 't by onweêr zied en brult.
 De muur van Sina zie nu vry haer aenzien breken,
 De weêrgalooze muur die 't daglicht ziet ontsteken,
 Als d'oosterzon verrijft met rozen in 't gezicht,
 En dooven in het west het uitgediende licht;
 Die stant hout even kloek, in 't woeden van de jaeren,
 En steekt haer voorhoofd by Koréa uit de baren,
 Daer Galoos snelle vliet door 't uitgedroogde zant,
 Met ongestuimigheid in Iratuzi strant;
 Van daer wort opgehaelt op hemelhooge duinen.
 En bergen woelt en wilt, met ongenaekbre kruinen;
 Daer Xenzis Tygerlant het west in d'oogen heeft:
 Tot dat ze in 't steil gebergt de Hoang doortoght geeft,
 En stut dat trots gevaerte op onverwriekbre stijlen.
 In eene schaekeling van driemaelhondert mijlen.

Peking draegt op zijn' muur vergeefs zoo grooten moet,
 Wanneer het bloedig heir des Tarters, als een vloet
 Dië affchiët met gedruifch, en fchuurt door steile rotfen,
 Tèr muurbrefle ingestormt, 't Sineefch gezagh komt trotfen,
 En fchokt het ftamhuif van Taiminga in den gront,
 Dat hondert eeuwen pal op Sinaes troonen ftont.

Uw ringmuur geeft tot uw befcherming grooter hope,
 Doorluchtite Koopvorftin en koopmarkt van Europe.
 Zoo D' Arragonner weër (God keer' dat ongeval.)
 Van bloetdorft opgehitft, quam rukken voor uw wal,
 En opgedondert met ontwonden krijgsbanieren,
 Uw daken dreigde met verflindende oorlogsvieren.
 Geen Goifche Sinon ftak, door Egmonts fchelms verraet,
 Nu Gysbregts erf in brant, ten zoen van Velzens haet,
 En Waterlant, ten val des Aemftels opgezworen,
 Sleet vrugtloos op dees muur den afgeramden hooren.
 'K. zach d'onverwonne jeugt, elk op zijn hoeffflagh trots,
 In 't harnas, ftaien gelijk een onverwrikbre rots,
 Roôpaerden overal gezadelt met kanonnen,
 Dè punten in een' ftorm flankeeren; Muskettonnen
 En ftormroers, met een' bui van kogels, battery
 En muurrammeiers, in een hevig oorlogsty.
 Neêrbonzen, duizenden baldadig ftorm geloopen,
 Gefcherft aen mooten; of in eigen bloet verzopen;
 Den Ygod, overal verheerlijkt en gewilt,
 Ten hemel heffen zijn driezilverkruiften fchilt.

*De ftad
 magh zich
 op haeren
 muur beter
 verlaten,
 als Sina op
 haeren
 ringmuur.*

EINDE VAN HET EERSTE BOEK.

IN-

I N H O U D

Van de Print voor het tweede Boek.

DE magtige Ystroomgod zit in triomf ten toon
 Op zijne schulpkarros, en laet zyn bronkruik stroomen.
 Vrouw Zeevaert siert hem 't hooft met eene goude kroon,
 Daer zy hem zyn paruk van wier heeft afgenomen.
 De Vrede, en Oorlogh staen op schildwacht aen haer zy;
 Die praelt in zyn rondas met eene trits van kruiffen:
 Terwijl de Stroomgod word omsingelt met een ry
 Van Vloet- en Lantgoon, die zyn scheepen aen zien bruiffen.
 'T getulbande Azië deelt aen de Scheepvaert uit
 Gesteente, zijde en gout, uit haeren vollen hooren.
 De Zont, gedost met een geborende ossenhuit,
 Begroet de Noortkaep, die de sneeuwacht stuift om d'ooren,
 Met steil gebergt bekroont, en Heklaes fellen brant.
 De Poolsche Ceres duikt door hun gesloten handen.
 De Samojeed verschijnt aan 't Groenlandsch walvischstrant,
 En mikt met zyn' harpoen ten dienst der Nederlanden.
 Men ziet 'er de Moorin der Gibraltarsche straat
 Verschijnen, 't hooft gehult met Herkules pilaeren;
 Waer by de Spaensche vrou in 't blanke barnas staet,
 Wiens Schilt leeu 't heilig kruis grootmoedig blijft bewaeren.
 De maegt van Sina stort haer koffer in den schoot
 Des Ystrooms. De Zwartin verbeelt ons d'Indiaenen.
 De zwaere steen braveert met d' Amsterdamsche vloot,
 En Amsterdam. Merkuur komt ons de Scheepvaert baenen
 Om hoog, en schuift, door hulp der Maetschappy verlicht,
 De nieuwe werrelt de gordijn van 't aengezicht.

D E

Y S T R O O M.

H E T T W E E D E B O E K.

DE steven nu van lant. vaer wel gy waterfloten,
 Gy strantpaleizen, die in schaduw van uw vloten,
 Als achter eenen schilt, geruster slaept, dan of
 Vulkaen u een rondas van hemelsche erts en stof
 Gesmeet had, en daer al uw zeemaght ingedreven,
 Noch schooner dan de schilt aen Thetis zoon gegeven.
 'T orakel, van Apol ten dryvoet uitgebromt,
 Maekt al de werrelt voor die waerheit nu verfstomt,
 Nu gy, ô Amsterdam, met houte watermuuren,
 Wie aen uw' zeeftaf blaft groothartigh kont verduuren.
 Vaer wel. 'k heb elders nu mijn toghten heengezet.
 Wy hebben op zijn tijt uw glory getrompet.
 Houd op gy winden, die mijn groete durft verstoren:
 'K weet zelf, door 't gieren van uw pennen, niet te hooren
 De woorden die ik spreek. Maer hoe! wy zijn verrast;
 Wy worden weg gesleept: of stae ik pal en vast?
 Maer deist het lant te rugge? ondankbaer lant, stap henen.
 Stap voort. zoo drukk'voortaen een zwaerder berg van steenen
 Uw hart; zoo ver mijn oogh kan reiken langs de kust,
 Daer gins de lucht zijn hoofst gemakkelijker rust
 In 's aerdrijks schoot, en blijft van bloode schaemt bevangen,
 Of root van minnegloet, op haere kaeken hangen.
 Zoo dring' noch Amsterdam zijn ruime vest van een,
 Van yder uit ontzagh geviert en aengebeên.
 Eool, gy Grootvorst van de worstelende winden,
 Vergeet die muiters in hun kerker niet te binden:

*De Dichter
 begeeft zich
 op het T.*

*Aenspraek
 aen den ko-
 ning der
 wiu'en.*

E

De

De Westewint alleen blaes mijne zeilen op.
 Voort jongen, wend het roer, en hael het zeil in top.
 Ik voel een zoeter wint my spelen in de haeren.
 'K vertrou my anders niet op weifelende baren.
 Leander, schoon hy wiert beschut van Citeree,
 En Heroos blaekende oog hem toelichtte over zee,
 Daer 't pekkel steiler schuurt: en neêrstort van weêr zijden,
 En 't Grieksche Sestus scheidt van 't Aziaensche Abyden,
 Door Helles doot beroemt, die aen haer broeders zy
 Wiert ingezwolgen van der golven razerny;
 Liet zelf, daer Venus schreide, in 't woefte zout het leven;
 Vergeefs op riemen van zijne armen voortgedreven.
 De moedige Ajax tart vergeefs in arren moet
 De stormen, daer hy zelf, gedompelt in den vloet,
 Zijn hoofd te barsten stoot, en duizent naeu ontslippen
 Het akelighe geklots der Kafareesche klippen.

*Droefheit
 van den I-
 stroomgod
 over het
 verdrinken
 van den Bo-
 heemschen
 Ersprins in
 zijn' vloet.*

En gy, verwaende stroom, die mijne vreeze hoort,
 Gy hebt uw handen meê niet onbevekt van moort
 En bloet, geboren om noch eens den staf t'ontwringen
 Der Beemen, uit de vuist der wederspannelingen;
 En d'Elf te buigen voor de koninklijke vlag,
 En al 't Hercijnsche woud te dwingen met gezagh:
 Zoo uw krankzinnigheit, afgrijffelijk aen 't woeden,
 Hem niet begraven hielt in 't kerkhof van de vloedden.
 Nu roem vry, datge in 't laest, maer al te laet, bedaert,
 Uw lokken scheurde uit rou, en schond uw' zilvren baert,
 En met een ydle hoop, om 't vorstlik rif te warmen,
 Het d'Yvorstinnen geeft in haer medoogende armen.
 'T bleef doot nochtans. en gy, geperst van ongedult,
 [Gelijk een oude Leeu in wildernissen brult,
 De gront van onder loeit, wanneer hy aengeschonden
 Van razernye, heeft zijn eigen wulp verslonden.
 Al 't boschgedierte ziet, verbaest op dat geschal,
 Naer zijne hielen om, en vlucht door berg en dal.]

Gelijkenis.

Gy daghvaert met geschrei, te jammerlijk verflagen,
 De schorre lijktrumpet der donkere onweêrvlaegen;
 Wekt zelf uit wanhoop uw' aertsvyant het Noordwest,
 Daer hy gedoken lagh en fluimerde in zijn nest.
 Die stort u op het hoofft met eenen barst. de stroomen
 Toen aen het bulderen, met losgebroke toomen.
 Al zou Deukalion, noch eens de doot ontvlugt,
 Al 't menschedom zien gesmoort van bange waterzucht.
 Zy rukken tegen een, en steigeren en storten,
 Gelijk twee legers, die afgrijslijk saemenhorten
 Met eenen wapenkreet, en razende en verwoet,
 Het velt verdrinken in een meir van rookend bloet.
 Men zietze strijken met kadijken, muuren, weien,
 En met een heesche keel het vorstenlijk beschreien.

Gelijkenis.

Zy schreiden noch mischien, zoo niet een sterker dam
 En zwaerder waterbeer den vryen loop benam
 De brakke traenen, die, in 't snerpen van die wonden,
 Ter holle dijkbressè in, een' ruimen boezem vonden.
 Nu sluitenze door dwang die kraenen toe, op dat
 Zy zelve niet hun hoofft verfmoren in het nat.

Een ander scheldè vry voor gierig en verwaten,
 Die op een zwemmend hout, van alle hulp verlaeten,
 In 't gaepend pekelschuim, gedreigt van rots en plaet,
 Begrijmt van 't gloeiende oog der Beeren in dien staet,
 In 't aengezicht der doot, door al de werrelt trekken,
 Om eene hant vol zants die noch hun hoofft zal dekken:
 Zoo niet een donkre kolk, eer zy de steile Kaep
 Van Goede Hoop bezien, hun eeuwig wiege in slaep.
 Wy zullen, schoon ons meê die watervloek moght treffen,
 Hun edelmoedigheid tot aen 't gestarnt' verheffen.
 Een zelve hemel hout het aerdrijk in gewicht.
 Dat lacht zijn' minnaer toe alom met een gezicht;
 Maer hier met stuurscher, daer met lieffelijker vlaegen.
 Een vliegend vlot magh ons het vaderlant ont draegen,

*Troost voor
 den Zee-
 man, en
 verdediging
 der zee-
 vaert.*

Maer nergens 's Hemels oog: dat blijft ons even nae,
 En slaet ons overal met duizent fakkels gaê.
 Die van geen aerde voelt zijn' kouden romp bezwaeren,
 Erst een doorluchter zark in 't glaezen graf der baren,
 En sluimert, overwulft met 's hemels blaeuwe tent.

*Oorsprong
 der zelve.*

Wie was hy die zich eerst ter zeevaart heeft gewent,
 En, duikende onversaegt in uitgeholde boomen,
 Bestont te glippen op den gladden buik der stroomen?
 Op dat de stevenkroon zijn beeltenis vereer,
 Zoo lang matroozen zich betrouwen op het meir.
 De Britten afgericht op rooven en vrybuiten,
 Braveerden lang ter zee met zwakke leêre schuiten:
 De Nijl stont lang verbaest, dat hy zijn' snellen vliet
 Met vlotten zach beslaen van dichtgevlochten riet.
 Heel Grieken waegde, toen de zeilkunst aen het groeien,
 Op 't zeespoor van Dedael, in zee stak, zonder roeien,
 En op haer wieken dreef, schoon Ikarus, te stout
 In 't vliegen, plompte in zee, die noch zijn' naem behout.

*Wert eer-
 tijts uit be-
 hoefsticheit
 gebruik.*

Maer Nereus wiert eertijts alleen geploegt van scheepen,
 Om schaers van 's nabuurs kust den nootdrift aen te sleepen:
 Nu snijtmen Thetis rug, zoo ver zy onbepaelt
 Het noorden niet ontduikt op 't waelen van de Naelt,
 Met watertorens en gevleugelde kasteelen:
 Braekt vuur en donder uit metaele en yzre keelen,
 En tart de stormen met gevaerten, uit het zout
 Zich heffende, als een berg van yzerwerk en hout.

*Nu mit
 weelde, en
 om schatten
 te vergade-
 ren.*

Nu zeilme om rijker oogst van kostlijkheên te vinden,
 Van 's werrelts navel af naer alle vier de winden,
 En streeft de zon voorby, die al te lang gedraelt
 Haer halve ronde sluit, eer zy hen achterhaelt;

*Reize naer
 Nova Zem-
 bla van
 Heemskerk.*

Daer Heemskerk, onder 't ys in eindelooze nachten
 Begraeven, even fier de golven durf verachten:
 Verlaet met nieuwen moet zijn' vaderlijken gront,
 En vaert ten tweedemaal den ysbeer in den mont,

Om achter Tarterye en Samojeedsche stranden,
 Door grondelooze zee in Indiën te landen
 Met korter vaert, ten trots van 't Arragons geweld,
 Dat met zijn duimen hielt de keel der zee beknelt.
 Maer hoe vol viers hy streeft, ten roem der vrye Staeten,
 D'ysrotsen zijn te groot, die voor geen hitte ontlaeten.
 Het uitgediende licht rolt steil ten kimmen af,
 En blaest zijn lampen uit. de nacht lokt uit het graf,
 Met een benacude zucht, als zelf van vrees bevochten,
 Sneeubeeren, dol op roof, en moordende ysgedrochten,
 Lang in den afgront weggescholen voor het oog
 Des Hemels, die, nu trots opborrelende om hoog,
 Van honger woeden, niet ontzien hen aen te randen,
 En maelen bekkeneel en schenkels met hun tanden.
 Al 't marmer dreunt en juilt van spoken zonder tal.
 Noch zaegtge, ô Ystroom, hen belanden aen uw wal,
 Na zulk een Ilias van doorgestrede plaegen,
 Die zich geen Herkules vermeten zou te draegen,
 * Schoon hy gebergten scheurde, en bonfde met de vuist,
 Daer Amfitrijt nu door den open boezem bruiſt,
 Het hemelhooge Abyle en Kalpe van elkander;
 En scheidde Europe, neêrgebogen voor zijn' stander,
 Van 't woeste Barbarye, en daer de Kreeft om hoog
 Den Afrikaner zengt met vlammen van zijn oog.

Maer ziet, terwijl ik spreek is 't lant my verre ontweken.
 'K zie duizent kielen, vast gereet in zee te steeken,
 En duizent ryën op haer ankers onderaan.
 De zoelē wint boort flaeu door zoo veel zeilen heen,
 En blaest my over 't hooft. hoor, welk een bly geschater
 En vrolijk juichen rijft, gelijk een wolk, op 't water!
 Ik hoor de zeetrompet en trommel, en gekrijs,
 En 't gieren en gedruis, op een vermengde wijs.

E 3

Help

* 't Gekr'cel
 en leven op
 het I.

*Men zegt, dat Herkules te twee hoofften, of pilaarbergen van de Straet van Gibraltar van een
 ſcheurde, en door het invloeyen van de zee Europe en Afryke ſcheidde.*

Help Hemel! flaet my daer de blixem in mijn oogen,
En volgt de donder nae? o neen ik ben bedrogen.

'T zijn duizent blixems die my treffen in 't gezicht,
En duizent donders die aenrollen op dat licht.

Hoe zeeliën is zoo drae Salmoneus straf vergeten,
En Elis kopre fluis, waer op de schelm vermeten
Den donder naebootseerde en blixem van Jupijn?

Het geen gy waerlijk doet, deed hy alleen in schijn.

Zy slaen het in den wint, en streven door de baren,
En schuuren langs den buik des Ystroms onder 't vaeren,
Dat hy zijn hoorens krimpt, en dubble pyn gevoelt,
Als hy het taeie slijm vergeefs van Pampus spoelt.

Gaet helden, en kan nu Jupyn dien hoon verdraegen,
Zoo dreune uw donder, van daer 't Oosten op komt daegen,
Tot daer het gloeiend licht de Westerkimmen blaekt
Met eenen zoom van vier wanneer 't zijn daghreis staekt.

*Vaert naer
't Oosten en
Sina.*

Een deel zal nu uit zee zeshondert zonneklooten
Zien klimmen, eer het keert met rijkgelaede vloten,
En staen verwondert, als het middaghlicht met pracht
Gestegen op den troon der wolken, in zijn kracht,
De schaduw barnt en smelt, terwijl de brant aen 't groeien
De blaeuwe gordels zengt, den middelriem doet gloeien;
Daer Doris flaeu van hitte in 't nat van dorst versmacht.
Maer al hun tegenspoet verzoet de ryke vracht.

Geen wateronheil zal hun moet de wieken korten,
Nu Sina haeren schoot niet weigert uit te storten,
En Atlas gouden ooft met onbekrompen hant
Te schenken, schoon het zucht in een' benaeuder bant,
En 't ryxhof te Peking, van 's Tarters byl getroffen,
Noch tuigt met welk een' smak de grooten nederploffen
Uit hun' verheven top, daer 't ryk in diepen schroom;
Den grootsten Keizer zagh gehangen aen een boom,
En 't stervende aengezicht, met lootverf overgooten,
Den ryxsafracnstroom en Kiang den mont gellooten,

Dic,

Die , vryer nu het hoofd verheffende in de zon,
 Hun oogft ontlaeden in de vellen van Kanton,
 En met een koninkryk van fchatten ons vereeren,
 Terwijl matroozen t'huis in 't zyden kleet braveren.

Een ander deel spat wyt ter werrelt uit, en trekt
 En boort door d'enge ftraet van Magellaen ondekt;
 Ontziet niet buiten huis en vaderlant te wonen
 By Peruaenen, en verwoede Patagonen,
 Bergreuzen, tegens 't heir des Hemels noch gekant,
 En al wat brult en moort aen 't Mexikaenfche frant.
 Zy treên de fchedels in van vreefelyke draeken,
 Die eeuwigh op de wacht hier 't gulde vlies bewaeken,
 Dat Kolchis vacht verwint. hier is de goude vrucht
 Die Atalante ftuitte in 't midden van haer vlugt.
 Hier groeit de goude tak, voor wiens vergulde vlammen
 De poort des afgronts uit haer grendels fpringt en krammen.
 Het gout regeert het al. wanneer Jupyn in gout
 Verfchynt, daer Danaë gekerkert zich onthout,
 En d'overfpeler komt ter flaepzaele ingefcreken,
 Zijn alle wachters ftom, en d'oogen uitgefcreken.
 Hoe menig draegt, gelokt door een vervloekte hoop;
 Van eerelooze winft, haer eerbaerheit te koop!
 Maer d'eer magh boven 't gelt zo ver in waerde praelen,
 Als 't gout verdooft den glans der mindere metaelen.
 Noch keert het menigmael by zyn' bezitter weêr,
 En trooft hem nae 't verlies. noit keert verloren eer.

Vergeefs heeft vrou Natuur, voorziende d'ongelukken,
 Beftaen het goutlant van den aerdkloot af te rukken
 Met eindelooze zeen, nu 't nae zoo lang een nacht
 Van 't ftoute Spanje is uit zyn' kerker voortgebracht;
 En 't gout, veel nutter in den Oceaen verzonken,
 Uit 's aerdryks aderen en naere bergfpe lonken
 Is voor den dagh gefleept: maer met vergifter lught
 Als Cerberus weleer, te laet de knods ontvlught.

*Vaert naey
 Amerika,
 en de
 Goutkuff,*

*vergeefs
 van de Na-
 tuur met
 zo wyd een
 zee afge-
 fcheiden
 van Eu-
 rope.*

Van

Van Herkules, die hem in 't oog van 's hemels daken,
By zijn drie keelen fléépt, die vier en vlammen braeken.

O goude stranden, zegt, hoe was u hart te moê?

Toen 't woedende Kastilje u met zijn yzre roê
De lenden morzelde; daer 't bloet uit uwe stramen
En raeuwe wonden vast-afzypelende, en saemen
Geronnen tot een beek, uw eigen keel benout,
En brantmerkt met zijn root het aengezicht van 't gout,
Dat dacluw was van vreeze en bleek om 't hoofd bestorven
Voorheen. een pest die eerst de werrelt heeft bedorven,
En bragt de gierigheid, die kanker van 't gemoet,
En die, de wreetheit voort, verhit op menschenbloet;
Verwaten moeders van de helsche Razernyen,
Die met verjaerden wrok het menschendom bestryen.

*De geest
van den
Mexikaen-
schen Kei-
zer Ataba-
libi waert
daer noch.*

Men zegt dat schippers hier by naeren nacht, den geest

Van Atabaliba, angstvallig en bevreesft,

Op 't onbewoonde strant rinkinken zien en spoken

Met een bebloede toorts: de zwarte haeren rooken

Van 't bloedig zweet, dat van de dootsche wangen stroomt.

Hybromt, maer smoort sijn vloek in 't harte, als nog beschroomt

Na zijn rampzalig eind, voor trouloosheit en laegen.

Men hoorde hem in 't eind vervoert van gramschap klaegen,

Met zulk een hol gedruisch dat al den oever vult:

Gelijkenis. Gelijk een boschleuwin in wildernissen brult,

Wanneerze dol van wraek den roover nae wil jaegen,

Die haer verraderlijk de jongen heeft ondraegen

En 't weerloos nest geschaekt. O, sprak hy, die met my

De slaegen hebt gevoelt der Spaensche tieranny,

'T verveel u niet mijn ramp en ongeval te hooren.

*Hy spreekt
onze ma-
troezen aen.*

Zoo drae de nieuwe vloot quam door onze engten booren

En landde in Panama, [och was zy noit gelant,

Of had ikze in het eerst gezet in lichten brant!]

Liep strax een hofgerucht: op dryvende paleizen

Quam een gebaert geslacht uit d'andre werrelt reizen,

Niet

Niet zwart, maer 't aengezicht zoo wit als kryt geverft.
Een koude fchrik ryt door myn leden. 't hoeft befterft.
Een deerlijk voorspook! 'k voel mijn' zetel driemael kraeken.
Een bange en diepe zucht rolt driemael door de daeken
Van 't hof, en hadme toen mijn nootlot niet verrâen,
'T paleis van Magokappe en Kusko zou noch ftaen.
'K had hen op ftrand geflacht, vermant de zwakke vloten,
En 't goddelooze bloet al juichende vergoten.
Noch trêenze toe, en zien met arentsoogen om
Naer gout, hun hoogfte goet en eenig heiligdom.
Zy flokken 't vraetig in als hongerige raeven,
En hangen op het aes. men zietze alom aen 't draeven
En grijpen. 't eene fchip volgt nu op 't ander voort.
Toen kreet het gansche ryk geduurig brant en moort.
Wie zouze tegenftaen? zy blixemen en donderen,
Als of ons d'afgront zelf beftormen quam van onderen:
En aerde en hemel van hun dwinglandy vermant,
Meê had gezworen in hun trouloos vloekverbant.
Wat dolheit voerde u aen, zegt, bloedige tierannen,
Zoo verre uit onze lucht en werrelt weggebannen,
Te vallen in ons erf, en 't ryk, daerge u geen' voet
Moogt eigenen met recht, te meften met ons bloet?
Daer 't Efmeralte bosch de vrouwen 't haer zagh wringen
Tot froppen, of het hart tē barfte op rotfen fpringen;
Terwyl Tunië noch het albespieglend oog
Der zonnegotheit smeekt, dat zy haer wangen droog.
'T gaet wel. de wraek is gaende, en wankt haer taeie roede.
Ik zie 'er duizenden, noch dronken van den bloede,
Een bloetvlak meeten, en den afgeweiden grond,
In 't vallen, byten met een half beftorven mond:
Den broeder van zyn bloet in 't harnas aengevochten,
De lyken tot een prooi van honden en gedrochten,
En met uw eigen zwaert, ô wreede, die verwoet
Uw felle klauwen verwde in myn doorluchtig bloet,

Mijn droeve schim gepaeit, die eindlijk rust van waeren.

De schippers zien allengs zyn hevigheid bedaeren,

En 't ongeruste spook schynt vrolijker van tret,

Nu 't hoort, hoe moedig Spanje in Neêrlant is verplet,

En eindelijk vervolgt, verjaegt op alle stranden,

De vlag des hoogmoets strykt, en groet de vrye landen.

Daer al de mijnen van het kostlijk Potozy,

De zilverkuilen van Ciarke in zulk een ry

Van jaeren noit geschaekt, de schatten van Afryke,

En al het gout van 't uitgeplondert Ameryke,

Niet stopten aen die bron en springvloet van verderf,

Dat drie Filippen heeft gestooten uit hun erf.

O Stroomgod belg u niet, zoo ik myn borst voel blaeken,

Om op een ruimer plas de geesten te vermaeken:

Zoo ik 't gevleugelt pae rt door F'ebus gunst beschry,

Uw' ryken stroom verlaete, en vlieg den wint voorby,

En achterhaele uw vloot, die, half 't gevaer ontvaeren,

Vier maenen onvermomt zagh klimmen uit de baeren,

En d'Afrikaensche zee verlaetende, vol moet,

De wydberoemde Kaep voor by zwiert met den vloet:

Die, als een breede tong, wêerzijts in zee gelegen,

Om aemtoght hygt, en roept Neptuin om storm en regen;

Die meenigmael, vermoeit van 't bidden en gekryt,

Met bei zyn handen 't nat der zee ten hemel smijt;

Dat voert een wint, matroos uit d'oogen, op zyn veder:

'T stort door zyn zwaerte in 't eind gelijk een donder neder,

Knarst rotfen en gebergte in flarden, torst de kiel

Aen 't blind gestarnte, en druktze ofze in den afgront viel.

Der wolken spongie schijnt met een' greep uitgewrongen.

Op d'eene stortvlaeg komt voort d'andere aengedrongen.

De zwarte nacht voert storm op storm aen op haer vlerk.

Nu scheurt de stroom den gront, nu rijst hy als een kerk.

'T vervaerlijk onwêer loeit met weêrlicht, blixem, donder

En donderkloot, en roert, al buldrend, 't opperste onder.

Een

*En wort
getroeft door
de nederlaeg
der Spaen-
schen.*

*Beschrij-
ving van
een Orkaan.*

Een donkre Orkaen rammeit, en snort met slag op slag,
 Als of weêr d'aerdkloot in een ruwen baiert lag.

Eool rukt brullende de stormriolen open.

Al d'onweêrwinden van vier oorden toegelopen,
 Beproeven kruin op kruin al zwoegende en verhit,
 Daer d'elementen zelfs geschokt, naeu hun gelit
 Bewaeren. Febus 't hooft verschuilende in zwart laken
 En lamfer, hoort zyn as en kopren diffel kraeken
 Van 't stormgewelt. de kap des hemels dreunt en beeft.
 Het pekël zied en schuimt. de dollen zeeftorm heeft
 Het grontzant omgeroert, het grondloos hof doen beven
 Van Thetys, klippen van haer wortels afgedreven:
 De hulken, in de noot verftroit van reê tot reê,
 Een hondert myl te rug gerukt in wilde zee.

Maer wy zyn dit gevaer nu boven 't hooft gewaffen.

Hier âemt een zoeter lucht op d'Indiaensche plassen.
 De zon, in haeren trans met schooner gout getoit,
 Heeft ryker glanssen op het glas der zee gestroit,
 En vormt een tintlend licht, die wonderlijke straelen
 Niet ongelyk, die, als een zoele nacht komt daelen
 Op vleermuisvleugels, heel den Melkweg, overal
 Van kleen gestarnt bezaeit, gelijk een bloemryk dal,
 En zoo veel ooggen, die een hemelschildwacht strekken,
 Den wakkren Palinuur door haeren glans ontdekken.
 Zoo strevenwe op, nu daer 't bevroze Noorden beeft,
 Nu daer het Zuiden wort gebræden van den Kreeft,
 En onderstaen tweemaal, in 't moedig heenebruiffen,
 Den ongemeeten riem des aerdkloots door te kruiffen;
 Tot dat Batavie ons verwelkomt op het flot:
 Dat èven fier 't geweld van 't magtig Java knot,
 En velt de benden van Makaffer voor zijn voeten,
 En ziet de opgaende zon zijn mogentheit begroeten.

Van hier, ter koopvaerdye of oorloge uitgeruft,
 Verdondrenwe aen weêrzy al d'Indiaensche kust,

Gelijkenis.

En houden in 't gewicht de maght van hondert vorsten:
 En Koningen, op dat geen krijgsman, los geborsten
Gelijkenis. [Gelijk een Olifant herkauwt een' ouden wrok,
 Verbreekt en bryzelt, in het eind, zijn yzer hok;
 Werpt boomen op zijn snuit uit d'aerde met den wortel,
 En stampt zijn' tuchtheer zelf, en wat hem keert te mortel.]
 Zich opwerpe, en verwaent den nabuurvorst verdrukk',
 En slaet Batavie in het licht met zijn geluk.

*Schatten
 der Oostin-
 dische Maet-
 schappy in
 Indien.*

Terwijl de Maetschappy, door kracht en nutte vonden,
 Hun kort het oorlogszwaert houd in de scheê gebonden,
 En, als een slaetarts, uit de tekens weet, wat zucht
 De rijxpols jaeght, volgt elk gehoorzaam haere tucht.
 Zoo vloeit, gelijk een stroom, 't geen Indiaen en Mooren,
 Die al de vaste kust zien naer hun wetten hooren,
 En 't geen d'Eilanders, zoo verdeelt alom, en groot
 Van schatten, gaeren uit hun oogst, in Néerlants schoot.

*De Kor-
 mande sche
 kust geeft
 Suiker.*

De Kormandeller schenkt het merg van suikerrietten,
 Een hemelsch Manne, niet als dankbaer te genieten,
 Dat yders tong vernoegt, den lekkren honger wett,
 En alle spijzen maekt een aengenaem banket.

*en elpen-
 been.*

O lieflijk rietebloet, gy weet de doot te keeren,
 En d'onverderflynkheit den vruchten te vereeren.
 Hoe rykelyk verzoet uw schat den angst en 't leet
 Des zeemans, die zoo verre u haelt met bloet en zweet!
 Het sierlijk elpenbeen wort meê van hem gezonden,
 Dat onlangs een geweer verstrekkende in de monden
 Der Olifanten, nu mischien gedraeit, en schoon
 Geheldert, sieren zal een' vorstelijken troon.

*De Mala-
 baersche*

De Malabaer verzielt de Nederlandsche vloten
 Met Peper, 't vier der aerde, in dezen kern besloten,
 En in al 't water van den Oceaen bewaert
 Voor schipbreuk, 't zy haer kleur naer 't vel der Mooren aert,
de zwarte En zwart gerooft is van de heimelyke vonken:
mitte, Het zyze gladder, en met bleek vernis beschonken.

Van

Van buiten, quijnt gelijk een minnaer, diē de brant
 Der liefde slaet om 't hate, en blaekt zijn ingewant;
 Of datze lang, en als een druiftak uitgedegen;
 Naer haere grootheit heeft een' grooter gloet verkregen.

*en lange
Peper.*

*Kochin
geest*

In 't vruchtbaere Kochin, daer een gewenschte May
 Geduurig 't velt vereert met haere bloemlievry
 En looftapijten, propt matroos de zwemmende eiken,
 Die met hun vleugels schier aen 's hemels assen reiken,
 Met witte Gember en haer' kostelijken klaeu,
 In zonneglans gedroogt, of in een lieven daeu
 Van suiker ingeleit, om koude en zwakke maegen
 Te sterken, en den smaek met eenen te behaegen.
 De stoutē zwemmer haelt voor hem, aen deze reē,
 Den paereloeffter uit den gront der baere zee,
 En paerelbanken op, zōo diep in 't nat verborgen,
 Als of Natuur, begaen met onze onnutte zorgen
 En Giericheit, die al des werrelts oogst verslint,
 En hoe verkropt van schat, noit haer genoegē vint;
 Noch hoopte, door de diepte en afgront van de golven;
 En rissen, in den nacht van 't water weggedōlven;
 De watermonsters, en gedrochten, heet op bloet,
 En d'Oeverkrokodil, en Zwaerdvifch, die hier woedt,
 Haer af te schrikken, en die stoutheit in te toomen.
 Vergeefs: zy tart de doot, en 't dreigement der stroomen.

Gember,

en Paerlen,

Nu wort een ryke schat van paerlen aengevoert;
 Waer van de schoonste zyn gereegen en gesnoert,
 Om zich te spiegien in den boezem der Mēvrouwen,
 En met het levend sneeu van 's Jōffers hant te trouwen.
 De mindē soort tot meel gewreven, en verteert
 In bytenden azijn, en weēr door konst verkeert
 In zachter stof, en meer geloutert van zyne aerde,
 Versterkt het harte, en blyft door artzenye in waerde.

*Bifnager
en Indostan,*

Het maghtigh Bifnager en Indostan, vorstin
 Van hondert rijken, geeft aen Nēerlant, om gewin,

Katoenen, En speceryen in te ruilen voor haer waeren,
 En pakhuis van katoen, en gout en zilverbaeren.

Bengale Bengale, dat zoo breed gezeten langs het strant,
 Gelijk een boog gekromt, ziet hoe de zeegolf brant
 Op haer vermaerde kust, de laetste, die den stander
 Des rijks liet vallen voor den troon van Alexander,
 [Dus zegtmē] toen hy vol en dronken van geluk,
 'T vaste Indiën den hals geperst had in zijn juk;
 Bengale, 't ryk kantoor der Morgentlantgewesten,
 Geeft aen den Batavier een zee van schat ten besten.
 De groote Ganges zet met vreugt den rykdom by,
 Op zynen vloet betrouwt, ten dienst van 't scheeprijk Y;

Zijde, De Zyde, min van waerde, of edeler van draeden,
 Kabesse en Bariga, in baelen afgelaeden,
 En zyde kleeden, vol van luister tot de pracht
 Gemaekt, en 't Moorfsch gewaet, hun koninglijke draght.

Diaman-
ten, Het Diamantgesteente, in 's afgronts nacht verzonden,
 En met een bruine korst zigh dekkende in de gronden
 Van 't duistere gebergte, en mijnen, naer en wild,
 Wort hier in 't licht gezet; tot dat het net geschilt
 Van zyn' onreinen bast, geheldert en geslepen
 Aen onzen Ystroom, wort in konstigh gout gegrepen,
 Gebogen tot een' ring, of borst-en halskarkant,
 En flonkerenden boot, die door zyn' gloet en brant
 Ons 't oog verbystert met een weêrlicht van zyn Israelen,
 Daerze op elkâer om 't zeerste affchietende, verdwaelen.
 O aerdsche starren, die alle eeuwen vier en gloet,
 En lucht en water tart, terwijl gy ons 't gemoet
 Vervrolijkt met uw schoonte en gloeiende koleuren,
 Hoe waerdigh zijtge 't hoeft ten zantkuil uit te beuren,
 En met uw duurzaemheit, en 't onbesmette licht,
 Dat altijt even blank ons toestraelt in 't gezicht,
 Van ongeveinsde trou een waere schets te toonen!
 Gelijk gy 't echtverbant noch daeglijks pleegt te kroonen.

De vuurende Robijn, om zijnen glans geacht,
 Wort van dees handelkust den Ytroom toegebracht.
 En gy, o waterende en blaeuwende Saffieren,
 Zult meê de waterkroon des Ymonarchs versieren,
 En streelen hem het hart met uw verborge kracht,
 Als gy hem vrolijk maekt, en 't streng gemoet verzacht.
 En gy Granaetgesteente, al schijnen uwe glansfen
 Betogen met een wolk, en droeviger te dansfen,
 In 't blikkren van het licht der middagzon gedaegt:
 Gy hebt een deftigheid die mijnen stroom behaegt.

*en ander
 keftelik
 gesteente,*

Om zulk een werrelt van geschenken, uit alle oorden
 Hier toegevloeit, weêr af te scheepen naer het Noorden,
 En, veilig voor geweld, te brengen over zee
 Aen 's aerdkloots tegenkant, op d' Amsterdamsche ree;
 Is wapentuigh van noode, en stoffe, die de laegen
 Des vyants breke, als hy een oorlogskans durft waegen.
 Dies schenkt Bengale ons meê Salpeter, geblanket
 Om 't schoonste, die gemengt met Zwavel, en besmet
 Met zwarte houtkool, sijn gewreven en gestooten,
 De donderstormen wekt en felle donderklooten,
 En blixemt op de zee: 'k zal hier van Pegu niet
 Vermelden, noch de winst, die van 't Sineesch gebiêt,
 En al het vaste land rondom wort toegezonden:
 Maer 't lust my nu in zee te zoeken d'eedle gronden
 Der Eilandvorsten, die ons dienen met hun schat.

*Ook Salpe-
 ter,*

Nu zienwe in 't heuvelrijk Borneo, dat zoo prat
 Een ronde sluit op zee, de kuifche Kamferboomen
 De Kamfer schreien, die de geilheit in kan toomen:
 En 't schaduwlooze bosch, daer 's hemels gordel brant,
 De witte Agarikus uitzweeten in het zant,
 Aen zijne wortels, van de steile zon gebraden.
 Zy weet het lichaem van het dikke slijm t'ontladen
 En opent maeg en long, en strekt den mensche een schilt,
 Waer op de geelzucht en de koorts haer krachten spilt.

*Borneo
 geeft Kam-
 fer,*

*en Agari-
 kus.*

. Nu

Sumatre.

Nu zienwe d'Erfprinfesse in 't wijtgevreeft Sumatre,
 Op haeren Olifant de trotse Kleopatre
 Beschaemen, en de pracht van Schebaes koningin,
 Wanneerze, blaekende van goddelyke min,
 Om d'ingewanden van Natuure nae te sporen,
 De diepe orakelen van Salomon te hooren,
 Den Leeuwentron genaeke in koninklyken stant,
 Omschenen met een ryk gestarnt van diamant,
 En stortte in Judaes schoot, met onbekrompen' handen,
 Al d'eedle reuken der Arabische waeranden.
 Dees' majesteit braveert in schooner Paradys;
 Heel Indiën wenscht haer, naer vorstelyke wys,
 De ryke brui洛夫tkroon, in 't aenzien der altaeren,
 Omvlochten met festoen, te drukken op de haeren.

den Benzoin

Zy schenkt ons Benzoin, zoo liefelyk van reuk,
 Dat onze krachten zalf, en wederhout den kreuk
 Des ouderdoms, en naeu vergadert uit de hoven
 In zyn saizoen, gaet Myrrhe en Wierookgeur te boven.

*Paradijs-
hout.*

Zy snijt tot onzen dienst het Paradyshout af.
 De Paradyboomvrucht geniet zy zonder straf.
 Dat spreit een' lieven geur van Ambrozijn ten lippen
 En keele uit, en herstelt het harte, alreê aen 't slippen.

Bezoär.

Hier is de Bezoär, dat dierbare kleinoot,
 En artzenyjuweel; die wederstaet de doot,
 En doodelyk venijn, verdriift de flaeuwicheden,
 En jaegt den fellen brant der Pesten uit de leden:
 Schoon hy zyn' oorsprong neemt in 't bloedigh ingewant
 Van onbekent gediert, verspreit door 't ganiche lant;
 Maer snel en schigtigh, en niet zonder zweet te vangen,
 Wanneerze van den top der steile klippen hangen,
 En rennen pijl en schicht voorby in sneller vlucht,
 En schijnen sprong op sprong te vlieden door de lucht
 De schaersheit maekt hem dier, en hooger te waerden,
 Om zoo veel titels daer hem d'artzen meê vereeren.

Hier

Hier foktmen eenen oogst van Tamarinden aen,
Gewoon met haere bloem de zonne nae te gaen,
Te sluiten als zy daelt, zoo draeze rijft te leven;
Door een natuurgeheim tot diep ontzagh gedreven,
Ter eere van dat licht dat alle leven wekt.

*Tamarin-
den.*

Ik weet niet welk een lust mijn heete lever trekt,
Om met dien nektar my tot druipens te verversen.
Ik proeve in eenen drank de muskadel en kerffen.

Gelooven wy 't? en is mijn zanglust nu verkoelt?
Help Febus, 't is vergeefs hoe zeer uw dichter woelt,
'Ten zy de Galigaen de geesten weêr ontvonken,
En maeken hem op nieu van uwe toghten dronken.
'K voel weêr een grooter vier door al myn aders gaen.
Ik raeskal dronken, of een Godheit voert my aen.
Het lustme zelf alom de beemden door te waeren,
De kruideryen van haer telgen op te gaeren,
Te zien hoe dartel elk in bosch en velden groeit,
En houdt zijn dierbren reuk en krachten onbesnoeit,
Al rooſt het in de lucht; of word, zijn lucht onttoogen,
Een andre zon gesleept in 't Noorden onder d'oogen.

*De dichter
sprekt van
Galiga,*

Ik breek de Kaffie en Kanneelboomschorffen af,
Die wekken door haer' reuk de dooden uit het graf.
Hier pluk ik op 't gebergt Citroenmyrabelaenen,
En die de zwarte verf genoemd heeft Indiaenen,
Met drie geslachten, op een werking afgericht,
Wier * naemen ik ontzie te wringen in mijn dicht.
Die stoppen 't los gedarmte, en vegen maege en longen,
Te veel van kleevend slym of zwarte gal besprongen.

*Kanneel,
Kaffie,*

*Myrabo-
laenen,*

Gins lacht Malakke met haer Sandelwout my toe.
Hier leve ik by den reuk, en ben noit wandlens moê.

*En Sandel-
hout.*

D'aelouthcit zaggh door al d' Oostindiaensche ryken
De Sandels van geslacht en verf elkâer gelijken,
En een Citroene kleur verdeelt in al hun hout.

*Oorzaek
waer door
het is roet
geworden.*

Maer federt Gierigheit zich heeft op zee betrouwt,

* *Bellerica, Chebula, Emblica.*

En 't stoute Portugael, ter werrelt uitgetrokken,
 Heel Indiën vermat in zijne keel-te flokken,
 En dreef zijn hengsten in een zee van bloed te wed:
 Dat zelf Auroor, wanneer zy 's morgen uit het bed
 Van Tithon, haer' gemacl, verrees aen d'Oosterkimmen,
 Haar vierige oogen zaght met roode straelen glimmen
 Door eene wolk van bloet, gedropen in der nacht
 Door 't dak van 't slaepsalet, terwijlze 't minst verwacht;
 Sins heeft ook dit geboomte, afgryffelijk verflaegen,
 Van haere onmenschlijkheit de tekenen gedraegen.
 Een deel bestorf van schrik, en zweemde naer de doot.
 Een deel klom 't bloet om hoog van gramschap, of wierd root
 Van schaemte, en heeft, uit een erbarmelijk medogen,
 De bloetrivieren door zijn wortels ingezogen,
 Dat nu d'Europel noch met ruime handen plengt,
 Tot mortel raspt, en in zijn roode verwen mengt.

*De Saters
 vermom-
 men hier
 mede hun
 aangezich-
 ten.*

O welk een lach verslapt daer schielyk mijne leden,
 En kittelt my de milt! ik zie de Saters treden
 Aen deze ruigte, van dien driesprong afgekeert,
 Alsaemen mond en wang met Sandelbloet besmeert,
 [De Boschkornoelje plagh hun tronien voorhenen
 Te mommen.] elk zwijgt stil, en heft zich op zijn teenen,
 Vreest voor 't geruis der groente en adem van zijn' mont.
 De beek schiet zachter neer. daer daevvert al de gront!
 De Nimfen vliên door 't wout, die hunne'gonst versmaden,
 En sidderen voor die belachlyke sieraden.
 Zy denken minst om sap van boomen, of hun bloet,
 Maer dat hun 't aenzicht blooft van geilen minnegloet;
 Of dat Apol hun wêer, om zijnen hoon te wreken,
 Heeft met het dartele bloet van Marsias bestreken.

*al' vishem-
 sike kruide-
 ryen krygen
 haer waerdy
 uit onze
 weelde.*

Ik zal uitheemschen Rha, zoo konstig door 't penscel
 Van geestige Natuur gemarimert, en geheel
 Als in een' purpren daeu gedommelt en ointoogen,
 Voorbygacn, met de Senne, een pronk van alle droogen,
 Pyp-

Pypkaffie en haer merg, den Turbit groot van kracht,
 En blaauwe Schammony, een godlijk fap geacht;
 Alleen om onze weelde en gulzigheit in waerde.
 Elk was weleer vernoegt met kruiden van zyne aerde,
 Onkofftelyk geplukt in 't naefte lant en wei:
 Verkoelende latuw en wilde cikorei,
 En zuuring, nut om flym en taeie vochtigheden
 Te fmitlen, en, verkoelt, te veegen naer beneden,
 De toortfen van de koorts te dooven in haer nat;
 Zoo lang men niet, verkropt van overzeefchen fchat,
 Den traegen honger noopte, en hof- en vlietbanketten
 Te gader rukte om zyn' verzaeden luft te wetten,
 En brak den dronken dorft den mond op met geweld;
 Maer in het eerlyk zweet zijn broot vergaërde op 't velt;
 De drooge borft verquikte, in zijn bekende ftreken,
 Met onbetaelden drank uit heldre waterbeken;
 Daer levenwekker speelt op 't ruifchen van een bron,
 En met zijn adem koelt de fteekende avontzon;
 Terwyl een looftapyt en zacht matras van zoden
 Den onbezorgden fchijnt tot ftilte en ruft te nooden.

Wie ftaet nu niet voor 't hooft geflaegen, en verzet,
 Die keurig op 't beleid van Neêrlants handel let?
 En hoe de Maetschappy alom weet oog te houwen
 Op alles, dat haer maght en koopmanfchap kan bouwen;
 Wanneerze zelf den fchat der Indiaënen veilt,
 In Indiaenfch gewefte, en met haar kielen zeilt
 Van d'eene op d'andre kuff, en weet de vyf Molukken
 Van Folie, Nagels en Mufchaetnoot leeg te plukken;
 'T Ceilonfche Paradyf, den aerdkloot door geacht
 Om zijn kanneelbofchaedje, alleen hier in zijn kracht,
 De reuken wyt en zijt verfpreiende op de ftranden,
 Te fnoeien van kanneel en geurige waeranden:
 Om die, op al de kuff en eilanden verfpreit,
 En tweemaal duizent en meer mylen uitgebreit,

Pypkaffie.
Turbit en
Scammoni.

De Indi-
aenfche
handel
verfpreit
zich.

*Van Japan,
het Roodde
meer,*

Van daer Japan met vreugt verwelkomt onze vloten,
Tot daer het Roodde meer in zee komt uitgeschoten,
En d'engte van Baifore op Ormus stoot en brant,
Weêr te verhandlen voor de waeren van elks lant.

Japansche rokken en Sappanhout, zijde watten,
Met koper, Porselein, en Amber, meer te schatten
Als gout, en Muskus met doordringende Sivet.

Noch schijnt niet ruim genoegh haer handel uitgezet,
Al blinkt Bataviën, een breidel der Javaenen,
Als oppermonarchin der Oosterindiaenen,

En ziet een' andren dagh en zonne in 't aengezicht;
'T en zyze in, * Hispahan zich meê een koophof sticht,

*en in Per-
sien.*

En weet den gouden oogst der zijde te vertieren,
In Persien vergaert, en 't lant der Armenieren.

*De Oorlog
tegen den
groten Ma-
kasser,*

Maer welk een dikke rook besluit mijn stem: men hoort
Gedruisch van wapens, en gekrijfch van brant en moort.

Men kan bescheidelijk de troepen onderscheien

Der krygslîen, aen hun zwarte en witte lievereien;

Die winnen 't velt, daer barst al 't leger met een slag

Des vyands heirtoght in. De Nederlantsche vlag

Vermengt zich met Ternaetsche en Boegische standaerden

De vlugtelingen staen ten doel der wreede zwaerden,

En storten als een bui ter neêr in 't bloedig zant.

De Vrees en Doot vervolgt hen even snel. al 't lant

Rookt van 't vergoten bloet. 'k zie d'overwinners zwieren

Met afgeflagen buit, en 's vyants ryksbannieren.

Ik kenze. dits 't beroemt Makasser daer wy staen,

Door zijn Leenvorsten, en lantzaeten steeds verraên,

Die wy, door ons beleit, hun grootheit leeren bouwen,

Met dit te trappen, en geduurig kleen te houwen,

Op Pegafus, berei u weder tot den toght.

*Terug
veize naar
het Y,*

'K ben op uw vleugels nu al ver genoeg gebroght.

Hier werp ik vruchtloos mijn gedichten voor de winden.

My lust den Ygod weêr aen mijn gezang te binden,

* Het hof van Persien.

De Stroomgodin het hart te streelen, en al 't bloet
 Te roeren, als ik zing de grootheit van haer' vloet.
 Op. zie Gilolo aen noch riekende Molukken,
 Gewoon kruitnagels met Ambon alleen te plukken.
 'T verwoed Kambodien met zyn moortdaedig strant,
 Siam en Arakam blyve aen myn regterhant,
 De Ganges, noch Bengale, of Kormandelsche kusten,
 Noch 't handelrijk Ceilon verlokken my tot rusten.
 Spoei voort. 'k zie onder ons de kaep van Komory.
 Zwaei nu Madure langs, en waer de heerschappy
 Des Samaryns braveert. laet uwe wicken wiegen,
 'K wil Guzaratte alleen eens zien in 't overvliegen,
 En Ormus, daer de wraek van Perfië in het bloet
 Des Portugees zich heeft baldadig afgewoed,
 En tegens 's krijgsmans eed, door Engelant gesteven,
 In koelen moede, 't zwaert door nek en strot gedreven
 Van duizenden, te valsch met 's levens hoop geveit.
 Bellerofon, ik tart nu uw grootmoedigheid:
 En, op dat geene zeen in 't laetst mijn' naem behouden;
 Kruis gy recht boven 't hooft der Garamantsche wouden,
 En heien, dat ik smoore in 't Lybiaensche zant,
 Of afgevasste Leeu my slokke in 't ingewant,
 Indien de Kreeft mischien met zyn gevlamde straelen
 My uit zyn' gordel trof, en deed ter aerde daelen.

Hoe trekt my 't hart om weêr mijn vaderlyk gewest
 Nae zulk een' langen toght te groeten op het lest?
 De berggalm brult hier nae op 't brullen van de Leeuwen.
 'K hoor Olifanten uit hun naere wouden schreeuwen;
 De wilde rossen, blint van dollen oorlogslust,
 Aenbrieschen, dat het rookt en dreunt op al de kust,
 En in slagorde treên met steigerende maenen,
 Genoopt door de trompet der woestenyorkaenen.
 Al 't ongedierte gaept, uit bittren hongersnoot,
 Van onderen my toe, en balkt vast om myn doot.

De hitte plondert bosch en berg van kruit en lover.

*Beschry-
ving van
de Zantzee,*

Een dorre springvloet bruifcht de zantzeeheien over,

En drijft in eenen storm de golven van het zant,

Door 't Hondsgestarte, en zijn' vergiften aem verbrant,

Al rookende ondercen. de zantwel stuwt de baeren

Op 't hoofd van kemels, en verdronken reizenaeren;

De dijning sleeptze meê, tot ebbe of vloet, het lyf,

In 't zantbad uitgezweet, weêr op den oever dryv'.

*en't ge-
berge van
Atlas.*

De bergreus Atlas schijnt met donkere winkbraeuwen,

En zijn' besneecuden baert, van ver' my toe te graeuwen:

Terwylme d'eenzaamheit en vrees het oog verblind.

Wat hoor ik? het gedruisch der losgeborste wind,

Die van zyn steile kruin met sneeuwaght neêr geslagen,

Beneden gonst en stormt, met ongelijke vlaegen?

Of giert de hemelspil en wolken, lucht en maen,

Gestarte en zon, zoo lang op 's gryzaerts nek gelaên,

En hecht met gordels om den hemelkloot gespannen,

Met zulk een barst rondom op zyn metaele pannen?

Hoe zweet ik dus? dat 's niet van vreeze, zoo ik meen,

Maer dat de zonnetoorts zoo heftig vlamt beneên.

Gy naere zanden en verslindende gedroghten,

Gy gloeiend Lybië, dit 's 't einde van myn toghten.

Vaert wel. en gy, ontruk my deze vrees: spoci aen

O Pegafus! zoo moete uw beelt noch schooner staen,

Met schooner straelen in 't gewelf des hemels pronken,

En uit zyn tafereel met vriendelijker lonken

U aenzien, als gy weêr uit uw gewijde bron

'T vermoeide hart verquikt op 't heilig Helikon.

Zoo moete Orions zwaert, noch Hydra u verslaegen,

En Febus u altijt verschoonen van zijn' waegen.

*De dichter
ziet Al-
giers.*

My dunkt, ik schep van verre een zeelucht, die den brant

Der zon verkoelt. zoo is 't. ik zie 't Algeersche strant,

Het bloedig plondernest der Middellantsche stroomen,

Dat vast dien oorlogstorm, al bevende, op ziet komen,

Die

Die heel Numidië en de zeekuff wyt en breed
 Heeft ingeslokt, en, als een vierige komeet,
 Die, schielijk aengestookt van zwavel, onder 't glimmen,
 Zyn vierroë wankt van d'Ooft tot aen de Westerkimmen,
 Een' stouter Attila, eerst uit zijn land gezet,
 Ten troon heeft opgevoert van 't magtig Tafilet:
 Van waer hy sneller als een blixem, alle ryken,
 En Sultans, voor zijn maght de vlag heeft leren stryken:
 En root van bloet, op 't spoor van Tamburlan, zijn Hof
 Gevest, in root tieras van Vorstenvleesch, tot stof
 Getrapt, en koppen door zijn heirbyl ingeklonken;
 En bout zijn troonen op geraemte, en konings schonken,
 In zijn triomfen en bloetstorten onverzaedt,
 Zoo lang hem 't zeeflot van Algiers niet openstaet.
 Als of de hemel, op 't geschrei der kristenslaeven,
 Een wreed Barbaer verwekte, om deze plonderhaeven
 Weêr van de grondvest af te scheuren, en in zee
 Te plompen, die 't zoo lang ontrufft heeft van zijn reê;
 Terwyl Europe alom, met plonderen en branden,
 Haer eigen leden quetsft, en scheurt haer ingewanden.

Gelijkenis.

Dat tuige ons Kandiën aen mijne regterzy,
 'T geen noch een vreugt geniet in zyne slaeverny;
 Dewijl mijn Francius, zoo trots voor Roomsche tongen,
 Zijn oorlogsdapperheit en rampen heeft gezongen.
 Helaes! al 't geene ik kan, nae 't storten van uw ryk,
 Is met mijn traenen d'afsch te mengen van uw lijk.

en Kandien.

Terwijl ik tusschen aerde en hemel, ver geheven
 Van 't aardrijk, in een punt my vesten kan, of zweven:
 Wensch ik den grooten geest van Archimedes, d'eer
 Van Syrakuze, min beschermt door haer geweer,
 Als door zijn hemelsche en wiskonstige gedachten,
 Te wekken in het licht, en in zijn oude krachten
 Herstelt te zien, die zich beroemde deezen kloot
 Met zijne dommekracht te rukken uit den schoot

En

En armen van de lucht, in 't schielijk ommezwaeien,
 En d'elementen op hun harren te doen draeien:
 Tot bei de Beeren, moê gespicgelt in het glas
 Van 't Noordsche strant, verbaest de Gaditaensche plas
 Begrinden, 't Leeuwenoog de Lappen zengde en Nooren,
 De Stier den Peruaen vervaerde met zijn' hooren,
 En al de starren, op zijn' wenk, als in een' droom,
 Noch staende in hun gelit, en aen den zelve toom,
 Nochtans eene andre zee en oever, andre wouden
 En landeryen uit hun' hoogen trans beschouden.

Maer blijft vry starren, blijft, daerge op uw schildwacht blinkt
 Tot, d'aerde in d'ope keel der golven onderzinkt.
 En gy, ô geest, blijf vry uw stof en lykafsch gaeren
 Op 't graf van Syrakuze, allang in puin vervaeren.

*En komt
 weder op
 het I.*

Mijn reize is afgeleit. daer zie ik Waterlant
 En 't. prachtig Amsterdam aen myne flinkerhant,
 Dat, uit den Schouburg van zyn kiel en opgerezene,
 Zich opdoet voor mijn oog met heerlyker wezen.

Gelykenis.

Gelyk de morgenzon verschijnt met grooter gloet,
 Als zy de nevels heeft gesmolten op den vloet.
 Wat zie ik Hulken en zwaerlijvige Oorlogsvlooten,
 Pinassen, Fluiten en geladene Galjooten!
 Die onder 't zeegejuich, hun aenkomst altemael
 Uitdondren over 't vlak met keelen van metael:

Om voor die tydinge aen de Faem geen dank te weten,
 Die op haer' hooren dit zoo breed niet uit kan meten.

*en in het
 Saghr.*

Maer ziet, nu ik 't gezicht laet speelen op het Y,
 En elke vlootme op nieuw verwondert, vinde ik my
 Weêr op myn eigen jaght, en Pegasus mijne oogen,
 Als in een dichte wolk, ook zonder groete, ontvloogen.

Geen noot. zijn bystant heeft Apol, en my voldacn.
 Op jongen. 't roer in ly. laveer nu hooger aen.

*Hy ziet de
 menigte
 van schee-
 pen en dier
 onder,*

Koom, voer my verder heen, daer al die kiel en dwaelen,
 Om 't over Pampus met dien zeevloed door te haelen;

En

En kraem en zolders weêr te proppen met een' schat,
Die al des werrelts oogst vergadert in een stadt.

Hier legt een zwaer gevaerte op stroom, om voort te varen,
De Goutkuft van Guinee te zoeken door de baren,
En 't hooge strantkasteel van Mine en Kormantijn,
De britsche zeebanier ontrukkt, die in den schijn
Van bontgenootschap, langs het goutstrant op quam donderen,
Om 't alles van yvoor en gout hier leegh te plonderen.
Nu is die roofzucht streng de nagels afgekort,
En 't rijk Guinee wort in ons' vloten uitgestort,

*De Gri-
neesvaer-
ders.*

Die kielen, die vooruit met volle zeilen strêven,
En telkens, beurt om beurt, gereet zyn vier te geven,
Met zeeschalmeien en kanon het vaderlant

*Die na de
Levant
zeilen.*

Te groeten, zeilen naer de kruidige Levant:

Om Amsterdam en 't Y te zeggen met de kruiden;

En eedle droogery, gegroeit in 't riekend Zuiden,

Daer 't kreeftvier op het hoofd der Abissijnen steekt,

En daer d' Egiptenaer de droogen zoekt, en queekt

In ryke hoven en zijn kruidwaranderyen:

En daer d' Araber op gebergte en woestyenyen

Den kruidooft opgaert, eens t'ontlaên aen onzen vloet,

Eer, dat de zomer, aen het rypen, wort begroet

Van't naekend herfstsaizoen: 't en waere een storm aen't wassen,

De vloot in d' oogen stak, en gyzelde op de plassen.

Zy brengt ons fappen aen, met gommen, groot van kracht,

En droogen, tot behulp der kranken voortgebracht,

Gewoon het lichaem op te heemlen, 't quaet te weeren,

En ziekten by den duim te houden, en te keeren.

De Verwkuip wacht reets naer haer Gallen, en Aluin

En Konsenylje, grijs van graen, of levend bruin

Van buiten, die door konst geheldert tot scharlaken,

Alleen de zon schijnt af tē maelen door haer blaeken.

Daer zinzeme uit het oog. nu wil ik ry aen ry

De vloten zien, en watze aenvoeren op het Y.

*De Groen-
lantsvaer-
ders.*

De Groenlantsvaerder tart, op saemgekleefde boomen,
In baere zee 't geweld van stormen en van stroomen,
Ysbergen, rotfen en gedrochten, een gevaert
Dat vloten 't lichaem kneuft en morzelt met zijn staert.
Noch kan hy 't altemael verduuren, en gebroken
Door ys en sneeu, in 't oog der hongerige spoken,
De watermonsters in hun eigen rijk en strant
Met sporen noopen, en hun leiden naer zijn hant.
De walvisch woelt vergeeffeh met bulderen en wenden,
Als hem de zeeharpoen gestraelt is in de lenden:
Hy blaest vergeeffs door twee fonteynen naer de lucht,
En verft het pekkel met scharlaken waer hy vlucht.

Gelijkenis.

Zoo wijkt een hart, te spaê bekommert voor zijn leven,
Den doodelijken pyl hem door den rug gedreven.
Geen schuilplaats noch spelonk verlost hem van dat wee,
Hy schrijft zijn vlucht met bloet, en draegt zijn' vyant meê.
Dat monster, 't geen een' klip kon schijnen voor de vloten,
Valt eindlijk meê in 't net, en wort gekapt aen mooten,
Van zijn baleinen voort ontleed, en al zijn traen
En smout, in tonnen en karteelen afgelaen.

*Waerschy-
lijkheit
waerom Ve-
nus mit zee
geboren is.*

Gae heen, beschuldig nu d' aeloutheit vry van logen,
Die Venus, wien de vlam der minne straelt uit d' oogen,
Die 't alles blaekt en brant, geteelt roemt uit den vloet
En bruischend schuim der zee, aertsvyant aller gloet;
De wilde Noortzee zelf, in 's werrelts nacht gefcholen,
Boet vier aen tuischen 't ys, en warmt zich by de kolen,
Wanneer de visschen 't smeer met kracht wort uitgeroost,
Om licht, dat schippers in hun lange nachten troost.
Zy zelf voed in haer borst een heimlijk vier van binnen,
'T geen al haer water uit kan dooven noch verwinnen.
De felle Hekla, van een teering aengerant,
Spuwt haer verzengde long en brandend ingewant
By groote brokken uit, die bulderen en draeven,
Als of de Hemel stortte uit zijn gewricht en naven.

*Beschrij-
ving van
den bran-
dendenberg
Hekla op
Island.*

De vlam der binnekoorts, die haer allengs vrybuit,
 Barst menigmael ten keele en monde al loeiende uit.
 Heel Yflant beeft, wanneer dat groot gevaerte aen 't kraeken,
 Een blaauwe zee van vier en zwavel schijnt te braeken,
 En wentelt uit zyn keel en schoorsteen met een zucht
 Verbrande steenen, aerde en affchen naer de lucht,
 En roltze al gloeiend, met den blaesbalg van zyn aeffem,
 Door d'open lucht, bezwalkt van zwarten rook en waeffem,
 Waer in zy flikkeren als starren met hun' gloet,
 Tot datze al fiffende neêrplompen in den vloet.
 Men zeght, dat hier voorheen d'Ysgoden onder 't duiken
 En spelen, in hun kil met brandende paruiken
 Nêdroopen, aengerant van onbekende vlam,
 Toen in dien afgront eerst Vulkaen zyn woonsteê nam.
 Men hoort de reuzen met de mokers hier rinkinken,
 Den oven ruiffchen, 't stael en hygende ambeelt klinken,
 Daer 't yfzeegodendom, niet meer voor 't vier vervaert,
 De vlam ontduikt, maer voedt de vonken aen den haert.

Hier zeilt de houtvloot aen met hondert zwaere schepen,
 Die in den schoot van 't Y de Noortsche bosschen slepen.
 Matroos, gemoedigt door zyn winst, begroet alreê
 Zijn jonge vrou, die t'huis gesmoort in hartewee,
 Den Hemel smeekt, dat hy zoo lang de wilde baren
 In toom hou, tot het schip komt voor de paelen maeren;
 En Volkert, haere min waerderende uit haer trou,
 Zijn spaerpot uitschudde in den schoot van zijne vrou.

*De Hout-
vloot komt
op 't Y aen-
zeilen.*

Dan wenscht zy hem het woort weêr uit den mont te kijken,
 Te hooren hoe veel winst de reeders zullen stryken:
 Hoe onbezorgder nu de vloot is afgelaên,
 Als toen Britanje Noord-en Oosteroceaen
 Benaeude, en vlammente op een' rijken buit van 't Oosten,
 Zich zeeschofferen en verkrachten dorst getroosten,
 De Noortsche stranden tergde, en raezende onverzaet,
 Het onverwacht geweld vermengde met verraet;

Te Bergen eindlijk, niet verdacht op zulke trekken,
 Met havenschennende banieren in quam breken:
 Maer tot haer erffschandael, gedreven uit den vloet,
 Der Nederlandren schrik van 't hart wiesch met haar bloet.

D'Ooftzee.

D'Ooftzee heeft uit de Belt en Zont, als uit twee monden,
 Zich van haer schat ontlast, en dien aen 't Y gezonden,
 Gelijkze jaerlyx pleëg: d'Ooftzee, die wyt en breet
 Met haeren langen arm zoo veel gewesten meet,
 Eilanderyen scheidt, en groote koninkrijken;
 Die heel Europe voor haer heirbyl zag bezwijken.

Het heught haer noch, hoe 't heir der Gotthen hier voorheen
 Uit alle Eilanden en gehuchten snel byeen

Gerukt, en voortgeprest uit kuilen en moerasschen,
 Tot daer de snelle Don stort in d'Euxynsche plassen,

En die in 't yzre ryk van Zweden, 't ingewant

Der aerde polsen, en met een verwoede hant,

Affcheuren uit den buik der zwarte kopermynen,

En Muskovyters uit gebergten en woestynen

Uitstoven by haer strant, gesterkt van al de maght,

*Eerlyts de
geesfel van
Europe,*

Die Tarter, Deen en Noor oit heeft te beer gebragt:

En witte Ruffen, die zich waepnen en braveren

Met beerenhuiden en getoude borstgeweren:

Zy weet noch welk een kreet door 't bange Europe klont:

Hoe heel Germanje dreunde en daverde, out en jonk

Het haer te berge stont: toen d'opgedricfchte vloeken

Bestonden, heet op wraek, Italie te bezoeken,

Om nu der Cimbren doot te wreken met meer maght,

In eenen-veltflagh van 't Romeinsche heir geslaght;

Daer tachtigduizenden uit d'Oofterfche gewesten,

Het vyandlijke lant met bloed en lyken mesten.

Den Roomfchen Adelaer, elendig onderdrukt,

Is menigmael door hun de slagveër uitgerukt,

Totze onder Alarik, die 't Westen eerst vervaerde,

Het vette Illyrien verwoestten met den zwaerde,

En

En schonden de parruik der Italjaensche steên,
 In stukken gerammet, gebrant en plat getreên,
 'Terwijl de vlamme in 't eind de kroon van Rome schendde.
 Een diepe dootschrik zette al 't aertrijk overende,
 Toen die vorstin, den toom van 't krijgsgeluk zoo ruim
 Geviert, die 't aardrijk pleeg te draeien op 'er duim;
 Drie werreltdeelen zagh getemt in haere banden,
 Nu zelve een streng Barbaer, met saemgebonden handen,
 Moest smeeken, en gezengt, geblaekert van den gloet,
 Uit bitteren nood den dorst versloeg met burgerbloet:
 Noch hadze licht het hoofd weêr moedig opgestoken:
 Had Totilas niet met meer wreetheit ingebroken:
 'T geplondert Rome van zijn bergen afgescheurt,
 Muuraedje en 't Kapitoel [waerom Europe treurt.]
 En boufieraeden, uit alle oorden toegezonden,
 Nu eeuwen lang gespaert, met eenen brant verslonden,
 En 't heele kraitenrijk gebloetvlakt in een' toght.

Nu heeft die groote maght zich zelf in rust gebrogt,
 En al te naeu besnoeit om weder uit te spatten,
 Verrykt ons uit d'Ooftzee met haere koopmanschatten.

De Zwedenrijker zet het wapenhuis aen 't Y
 Gewelt van koper en moortdaedig yzer by,
 Met bergerts en metael, om van gesmolte vlieten
 En eenen stroom van vier het grof kanon te gieten,
 Met kogels, en wat meer de zeevaardy beschermt.
 Hy levert peltery, die 't koude lyf verwarmt,
 En milden honig, met zijn wasch in bosch en heien
 Vergaert, aen smaeken en koleuren onderscheien.

De Deen volmaekt de gifte, en graeft de loodmyn uit,
 Scheept ossen af, die niet dan dor gebeente en huid,
 En afgeslaeft voor ploeg en karre in hun garreelen,
 Zoo draeze hier verloft in vette weien spelen,
 Zich zelf herscheppen, en ten dienst van hunnen heer
 Betaelen 't lieflyk gras met voedzaam vleesch en smeer:

en in-
 zonderheit
 van Itali-
 en,

voorziet
 ons onge-
 willigh
 met haar
 koopman-
 schappen.

Zweden
 zend koper,
 peltery en
 honing,

Deen-
 marken of-
 ses.

Die zouden aen Merkuur gewiffer voordeel geven,
 Als stieren van Apol, langs 't dor gebergt' gedreven;
 Daer naeulijx bitter wilge en kruipend aardveil groeit,
 Indien hy noch misschien met stelen zich bemoeit.

*Pruiffen
 kooren, en
 barnsteen.*

Het vruchtbre Pruiffen schenkt in volgeladen Kaenen
 Voor overvloed van gelt een rijken schat van graenen,
 En gaert een groot gewicht van dierbren ambersteen:

Niet voor het aangezicht der droevige Klimeen
 Gestremt in 't nat der Po uit Faëtuzes oogen
 En haar gezustren, met een popelschors omtoogen,
 Al zonnelingen, moê gekreten aen den vloed,
 Om broeder Faëton, gesnevelt door zijn' moed:
 Maer die in 't Baltisch meir (als wette of noordewinden
 Opblaezen, om weêrzijs een roof op strant te vinden,
 Het witte zeefchuim op te jaegen, dat het kraek'
 En kleve op ryzenhooft, gehelme duin en baek.)

Gevischt wort, en op strant gedreven van de stroomen,
 In onbekent gewest gedropen langs de boomen,
 Gesneden, gepolyft en konstig gegraveert,

*Gebruik
 van den
 zelve.*

En zelf in 't schattrezoor van koningen begeert,
 Het zy hy 't elpenbeen in blankheit kan verdooven,
 Of sleepe een' straël van vier, als of de zon van boven
 Hem met een flikkering vereert had van haer licht:
 Voor welken glans 't albaft des maegdeboezems zwicht;
 Wanneer hy door de konst gedreven tot koraelen,
 Zich om den blanken hals magh wentelen, en daelen
 Vrymoedig 't kropje van godinnen op en neêr.
 Noch geeft hem d'artzeny geen' minder naem en eer:
 Het zy de vlam hem dwingt het helmglas op te klimmen,
 En teert zyn lichaam uit tot oly, zout en schimmen:
 Het zy hy kleen tot gruis en stof verteert, met kracht
 De moeder suft en haer opklimmingen verzacht.

Noch stontme een wonder, een geheim, in top te haelen:
 'T en waer mijn dichtheldin, te zwak voor zulke straelen,
 Gelijk

Gelyk een tedre maeght voor 't licht der middaghzon,
 Alleen een ruwe schets en schaduw maelen kon.
 D'Egiptenaer gewaegt van zijne Zantmumyen,
 Die, zwart en uitgedroogt, misfchien tot nut gedyen
 Der artzen, maer om hun mismaekt en dor gelaet
 Verstrekken zeker eên verschrikkelyk sieraet.
 Wy kennen lyken in een ambergraf gesloten,
 Met blinkend spiegelglas van Barnsteen overgoten,
 Gelyk een glazen kleed, aen 't gantsche lyf gepast,
 Waerin het blanke rif, van nuchtren slaep vermaest,
 Schijnt een violendaeu en verschen geur van rozen.
 Te blaezen uit den mont en lippen, die noch bloozen.
 Eert nu noch * Martiael met zulk een' vollen zwier
 Het ambersteene graf, zich sluitende om een mier!
 Gy eedle rompen, die geveiligt voor 't vernielen
 Der eeuwen, even schoon en onverteert uw zielen,
 Met goddelijker glans verheerlijkt, in een ry
 Van Serafijnen wacht, om weêr in maetschappy
 Vereenight, en op nieu van hemels vier ontfleken,
 Den yzren keten van het sterflot af te breken,
 En 't Cherubijnendom te groetén mont aen mont,
 Dankt Kerkring voor zijn konst en amberbalsemvond,
 Die u geruist bewaert voor havixklaeu en tanden
 Der elementen, die u dreigden aen te randen.
 Nu scheurt de lucht vergeeffich op u haer nagels af.
 Geen water zal 't vernis van 't kristalynen graf
 Afweeken, en door 't kleet en glazen rusting dringen.
 My dunkt ik zie met vreugde u luistren naer mijn zingen.
 Een strael van dankbaerheit blinkt uit in uw gezicht,
 En uit uw zwijgen klinkt meer lof, als uit mijn dicht.
 De graenvloot, die in ly daer achter blijft laveren,
 Koomt met de Dantsiker pontkamer ons vereeren,
 En brengt heel Polen en Podolie in aan graen,
 Bequaem de werrelt uit haere akkers te verzaên

*Zulk een
geambert
lijk is my
van den
heer Ker-
kring ge-
toont, 't
welk zijne
E. zeide,
in barnsteen
onverderf-
selijk, door
zijn konst
te kunnen
bewaeren.*

*Polen-
geeft over-
vloet van
graenen.*

Met haver, edle tarwe en alle korenzaeden,
 Indien het rijk met d'Ukranye niet belaeden,
 [Daer Dorozensko uit zijn poelen opgestaen
 De scherpe hoorens van de Turksche halve maen
 Met zynen fabel wet, en dreigt den Poolfchen adel
 Door zijn Kozakken fier te lichten uit den zadel.]
 En hier van Tarter, daer van wreeden Turk bestreên,
 Zijn koorenschuuren min verzien konde als voorheen.
 Terwijl het landvolk in Ruffinje en Walachye,
 Getergt door hun gewelt en oorlogsrazernye,
 De fikkels nederwerpt, het harnas voor de borst
 Omgorden komt, een oogst van lyken ploegt en dorfscht,
 En ziet het zaed door bloet verstikken in de voren.

*Die echter
 wijzen
 voor de
 Zuidzee-
 landfche in
 Zeeland.*

Maer roem niet al te trots op uw gewasch en koren,
 O Polen, dat zoo ver met uwe grenzen springt,
 Dien ongemeeten kreits van korenryken dwingt;
 Zuidbevelant alleen, de schuur der Zeeusche baren,
 Myn vaderlant, braveert met schooner korenaaren.
 De milde Ceres heeft hier laetst haer' troon gebout,
 En 't velt gehuldigt met een' tabbert geel van gout.
 Men hoort bescheidenlijk de goude ploojen kraeken,
 En ziet den wint den halm verkoelen voor het blaeken
 Der steile zomerzon, en d'opgezwollen aer
 Uitkemmen, streelen als een pruik van goutgeel haer.

Gelykens

Gelyk een voester, door een heimelyk bewegen,
 Haar lieven voesterling, in haeren schoot gelegen,
 De maliche wangen streelt, het minnend hart verquikt,
 En met de goude naeld de blonde lokken schikt.
 'K had u de vlagge lang voor 't Goesch gewasch zien stryken,
 Was dit geen duim by uw groot lichaem te gelijken.
 En deeg dit Eilant uit zoo wyt als uw gebiet,
 De zoute Schenge week uw' rijken Wijffel niet.

Waer zal ik eindelijk mijn zeevaertdicht bepaelen?
 Zoo veele scheepen doen alom mijn oogen dwaelen.

Maer

Maer zie de vloot uit Spanje en Portugael rukt voort,
 En glipt langs Pampus heen. kom jongen voerme aen boort.
 Mijn hart bezwijkt, en schijnt het lichaem te verlaeten,
 En wenscht om sap van zielverquikkende granaeten,
 Vervult met Nektar, zoet of amper in den mont,
 Met citers, en het ooft dat uit Sineeschen gront
 In Spaensche lucht verplant, beschaemt den blos der rozen,
 En gulden appels die in Hespers boomgaert bloozen,
 En zelve Herkules verlokten tot den roof.

*De
 Spaensche
 vaerders
 brengen Ci-
 s. oenen en
 Oranjen
 mede.*

Ik zie d'oranjen en limoenen, noch met loof
 En frisschen daeu besproeit, en magt van Spaensche wynen,
 Met druiven, door de zon gesmolten tot rozijnen.

*Ook rozij-
 nen.*

Maer al dit zoet verdooft den bittren naesmaek niet
 Der galle, ons ingeperst met traenen en verdriet;

Toen Neêrlant, door de hoof van't Spaensch Genet vertreden,
 Haer vesten zag in bloet verdronken, haere leden

Gebroken, en geblaekt op 't gruwzaam moortschavot.

Maer Spanjen, edel lant, wie zach uw' roem geknot?

Wat Paradys kon u in vruchtbaerheit verwinnen?

Wie zou u niet om uw lantsdou en ooft beminnen,

Indien de hemel, in een lant zoo milt en goet,

Ook menschen had gestelt zoo lieflyk van gemoet?

Maer zy verwinnen elk zoo ver door hun verwoetheit,

Gelyk de muskadel, en dadel, door hun zoetheit

Den wringenden olyf. nu hoeve ik geen bescheit

Te vraegen, waer van daen de vloot die herwaert leit,

Naer onzen Ystroom keerde, en met wat schat geladen.

Ik kenze aen haer getal en nieuwe pronksieraeden.

Bordeeus en Nantes heeft die vrolijk afgelaên,

En andre zeeftên aen den Franschen Oceaen.

Zy sleept ons Bachus in, en trooft bedrukte harten

Met helder wijngaertzogh, een artzeny voor smarten.

Zy overstroomt ons met een rijke zee van wijn,

En geeft dien Nektar smaek met Manne en Ambrozijn

*Vit Frank-
 ryk haelen
 de vlo-
 ten wijn.*

zout,

Van frantzout, opgedroogt in breede frantspelonken,
 Dat in de zoutkeet hier, beftreên met vier en vonken,
 De zwarte huid met kracht wort afgestroopt, en net,
 Geloutert, komt in 't licht op 't fierlijkft geblanket;
 En d'edelste kaffanje uit Bloifche bergwaranden,
 Voor wintersnoepery gestuurt in onze landen.

*en kaffan-
jen;**gelijkook
de Franche
wulpsheit.*

Met zoo veel nut voorziet ons Vrankrijk; maer met een
 Van zijn lichtvaerdigheit en wispeltuurgheên,
 Die, onze eenvoudigheit verbafterende, zeden
 En draghten indringt by onze ouders niet geleden:
 By wie een man in 't velt by 't klinken der trompet
 Wiert uitverkoren, geen hofjonker in 't falet.
 Men kende geen pluimaedje, als op den kam der helmen,
 Geen degens, als tot straf van moordenaers en schelmen.
 Nu ftrekt het bei tot pracht, die 't jonkerdom verfraeit,
 Zoo drae 't de weërhaen maer in 't hof van Vrankrijk kraeit.
 Die leert ons nu het hoofd en beide d'oogen duiken,
 In 't masker en de pracht van krullende parruiken,
 Ons haer te fcheeren, om fieraet met gelt betaelt,
 En licht een' dooden romp van 't fchandig rad onthact.
 Zoo drae de morgenzon haer roffen heeft geflagen
 In 't gloeiende gareel, en van den gouden wagen
 De werrelt toelacht met een vrolijk aengezicht,
 Gewennenwe ons, verwijfde, als was 't onze eer en plicht,
 Te vraegen, welk een wet ons Vrankrijk heeft gegeven,
 Wat kleedinge ons belaft. waer toe vervalt ons leven!
 Zorgvuldige Natuur, gy had ons door uw hant
 Geen redelijk begrijp genoeg in 't hart geplant,
 Om 't lijf te hoeden voor de lucht en haere stormen,
 'T en waer men 't laeken sneede in alderhande vormen,
 En elk een Proteus fcheen in draghten naer 't geval,
 Of een kameleon in kleuren zonder tal.

Maer voor de wulpsheit, die uit Vrankrijk aen komt dryven,
 Leert d'Engelander ons aen deftigheit beklijven.

*Engelant
geeft meê
zjn waeren*

Hy

Hy noopt den oorlogsmoet met spooren in de zee;
Maer deelt zijn koopmanschap milddadig uit in vreê:

*Besluit van
dit boek.*

Mijn Zangnimf heeft zo lang de zeetrompet gestoken
Met lust, en zagh 't aen moet noch ryke stof ontbroken
Zy heeft, o Goden, en Godinnen van het Y,
De werrelt omgedoolt met uwe zeevaerdy;
Maer 'k zagh op hooger toon uw eere in top te raeken,
Indien my veilig stond uw stroompaleis te naeken,
Uw heerlijkheit te zien in vollen zwier en pracht.
'K heb nu om uwen naem van buiten maer gedacht;
Van uw sieraet een kleet van ydlen lof geweven.
Is 't waer! en worde ik nu van hooger geeft gedreven?
En schijnt de vloet my meer te zwellen als voorheen?
Indien ik waardig ben uw zeehof in te treên,
En magh ik weten, hoe de Raed der Watergoden
Uw grootheit schat, en welk een hulde u wort geboden,
Zoo drenk mijn schachten met onsterffelijken ink;
Op dat ik u alom..... help Triton! ik verdrink.

EINDE VAN HET TWEEDE BOEK.

I N H O U D

Van de Print voor het derde Boek.

DE holle steenrots strekt een Guldebruiloftzael.
 Het kostlijk paviljoen, verheerlijkt door festonnen,
 Toont Peleus en zijn Bruit. vorst Proteus mild van tael,
 Ter slinkerzyde, heeft het Bruiloftdicht begonnen
 Te lezen. God Neptuin sluit Thetys rechter zy.
 Nae hem volgt d'Ygod, met een werreltkroon beschonken
 Van kostelijk gesteente, onschatbaer in waerdy.
 De ryke mantel deelt in't weérlicht van hun vonken.
 De slangestaf verbeelt zijn koopmanschap, en lust
 Tot vrede. naest hem zit de Donau, woest van oogen.
 De heirbijl toont hem fors ten oorlooge uitgerust.
 Hy heeft de lokken met een krans van hulst omtoozen,
 Zijn arm omhelst den Ryn, die op een wijnpers leunt,
 En met een tulband praelt van jonge wijngaertblaëren.
 Hy ziet den Aemstel aen, die zich 't rumoeren kreunt,
 En wet zijn stroomgeweer. De Teemsgod sluit de haeren
 In een driedubble kroon, en draegt in d' eene hant
 Het twistlooft, d' andre torst drie vastverknochte pijlen.
 De Seine breekt verwoed de berkemeiers, brant
 Van toorne, en grijpt zijn zwaerd, trotserendè onderwijlen
 Met eene Mantel slip, den Iber afgerukt.
 Die schort de winkbraeu, schud zijn kroon met ellef takken,
 En slaende op zijn gevest, toont hoe 't hem weinig drukt.
 De Noortstar van de Belt slaent in deze ongemakken.
 De Loosheit wort terwyl het masker afgelicht:
 En's Hemels Voorzorg dwingt de Staetzucht tot haer plicht.

D E

Y S T R O O M.

H E T D E R D E B O E K.

De gulde Bruiloft van Peleus en Thetys.

WAer ben ik? heeft de doot mijne oogen niet geloken?
 En zienwe noch? verdwijnt nu toovery en spoken?
 O strant! o baren! en gestarnten, klein en groot,
 Die met uw straelen boort tot in den diepsten schoot
 Der zee, door 't golvend kleet en dundoek van het water,
 Getuigt met my wat vreugde en vrolijk dischgeschater
 Ik waerlijk heb gezien, of wonderlijk gedroomt.
 Gy watergodheën meê, die om den aerdkloot stroomt,
 Verschoont my, zoo ik nu wensche een bazuin te strekken,
 Die uw geheimenis de werrelt mag ontdekken.

De zonnekar was lang ten golven uitgerent,
 En wiert in 't zonnespoor voorover opgement,
 Om langs die steilte allengs ten heirbaentrans te klimmen,
 Zoo ver gescheiden van de diepegezonden kimmen;
 Wanneer ik schielijk, op mijn onbedachte beê,
 Wiert over hals en hoofd gedompelt in de zee,
 En met een liefflyk sap het voorhoofd overstreken,
 Om onder 't water zelf te kunnen zien en spreken.
 Ik daelde zachtlyk door den grondeloozen kolk,
 Van Tritons ondersteunt en zeegroen watervolk.
 Zy kneedden 't zilver nat in 't zinken met hun voeten.
 In 't eind quam my een stroomherout van onder groeten.
 Hy droeg zijns konings merk en groene stroomlievrei.
 Toen zagh ik in 't verschiet nae hem een' langen rei:

*De diebter
 vertelt wat
 hem in zee
 bejegende.*

Van Yprinceffen , clk gevolgt van kamenieren ,
 Die yverig Mevrouw opheemlen en versieren.
 Zy groeten my beleeft : waer op my d'afgezant
 Met dreunende geluit en een' verheven trant
 Van spreken, die my lang noch daeverde in mijn ooren,
 Als of hy bromde door de boghten van een' horen,
 Dus aensprak: Zijt gegroet ô vreemdling in ons hof,
 Het staet u oopen. gae, beschryf zyn grootte en lof.
 De koning heeft het my bevolen. dit 's het teken.
 Maer heden zult gy hem hier konnen zien noch spreken.
 Hy is in 't hooftpaleis van vader Oceaen,
 Daer al de zeemaght zal vergaedren , opgegaen.
 Zoo drae gy zijt vernoeght, en wenscht van hier te scheiden,
 Zal ik met mijn karros u zelf ten hoof geleiden.
 Ik dankte eerbiedig hem voor zijn beleeft onthael:
 Maer wenschte, eer ik bezagh de prachtige Yhofzael,
 Den staet te weten , en de naemen der Mevrouwwen,
 Om haer mijn dankbaerheit gevoeghelijk t'ontvouwen.
 Ik zalze, sprak hy, u optellen, luister maer:
 Glaesoogelij, de min van eedlen Dompelaer,
 Die, schoon hy mag met recht op hooger stamhuis bogen,
 De kroon van zijn geslacht vereert aen haer schoone oogen.
 De forsse Bronling was zijn' stamheer, groot van maght.
 Zy is van Grondenier en Klaertje voortgebracht.
 Vrouw Watertreedster lang in Duikers echt verbonden,
 De schoone Watergond door Havenplaeg geschonden:
 Oprechte Lobbrig en Blazijne, 's minnaers smart,
 Schoon Zwemmer deze volgt, en gene Waterhart.
 Maer Zwanelijn bemint haer' Snelvoet om zijn gaven,
 Vergeefs: want Haveny legt hem in 't hart begraven.
 Besnede Zoetemonde, nu vierig jaer op jaer
 Omhelst, maer noit getrouwt aen trotsen Zoutenaer;
 Met Golveling, ten hoof van Vischman opontboden,
 Om d'echt te sluiten in de Bruiloftsvreugt der Goden.

*Hy komt
 in het hof
 des Gods.*

*ziet de hof-
 jeffers,*

*En leert
 haere nae-
 men.*

Kilzoekster boven al trotseert het hofgezin,
 Nu Oeverroof zoo fel genoopt wórt van haer min.
 Strantin is veel te fier voor ouden Dijkbeklimmer,
 Vermoeit van 't jaegen. dit is 't Ygodinnentimmer.
 De rest van minder staet, of met zijn Majesteit
 Voor uitgetreên, bemoeit zich met geen hoflijkheit.
 Maer gy verstaet u niet op onze plegtigheden.
 'K zal haer in uwen naem uw eerbewijs ontleeden,
 Bezie het Hof. gy zult met uwen wil volstaen.
 De Goden zien naer 't hart' waeruit de woorden gaen,
 Hoe diep het in zijn vet en adren legt gedoken.
 Zy zien 't: en 't heeft hun aen geen venster oit ontbroken.
 Zoo liet hy my alleen. Meceenen, die tot hier
 Mijn mijmeringen hebt geprezen, en mijn vier
 Zoo gunstig aangestookt, ai laet ik u verwekken
 Om verder noch de maet van uw gedult te rekken:
 Mijn droomen zullen niet verschijnen zonder zout.
 Uit aerde en fluvend zant vergaêrtmen dierbaer gout.
 Die peper kaeut en breekt vint zijn verborgen vonken.

*Aenspraak
 aen de be-
 gunstigers
 van dit
 werk.*

Het Hof des Ystrooms schijnt uit louter rots geklonken:
 Zoo hecht is 't buitenaen van marmer en albast,
 [Gevischt uit schepen, door een storm op zee verrast,
 En tot een hofgebou en voorraet weggesloten.]
 Met mosch aeneen gekleeft, in 't water opgeschoten.
 De paerlemoederschelp en 't edele gesteent
 Schijnt hier geregent, en de konst met pracht vereent.
 En twijffelt iemant noch uit onkunde aen ons spreken?
 Hoe, zou 't een stroom aen schat en heerlijkheit ontbreken,
 Die al den rijkdom van de werrelt noch vertiert;
 Beneem den Moor dan 't gout, den Russen 't wilt gediert.
 De hooge hofpoort wort geöpent midd'lerwijlen,
 En knarst met yzren monde op zijn metaele stylen,
 Gezien al 't zeehof te verduuren, ongeschokt,
 Indien een zwarte bui van oorlog, die vast wrokt,

*Beschry-
 ving van
 het Hof des
 Ystroom-
 gods.*

Zijn' wasdom had, om met een springvloet aen te breken,
 En eene vlam van rijn in 't Godendom t' ontsteken,
 Terwijl de voogt van 't Y noch hant noch vinger roert,
 Maer uit zijn' waepenburg hun aertsgewelt beloert.

*Nyctheit
 der Water-
 goden over
 de kefseljk-
 heit van 't
 gebouw.*

Men mompelde, en het is van hooger hant gekomen,
 Hoe d'Ygod vreeslijk wiert benijt van vele stroomen,
 Wien 't hart verftikte van venijn en groene gal,
 Vergeefs voorspellende in hun droomen zijnen val.
 De bou van 't hof is zelfs niet zonder schamper wrokken,
 [Dus luit de waterfaem] zoo heerelijk voltrokken.

*'t Paleis is
 doorgaens
 verfiert met
 beeltwerk.*

Mits d'ingang zich vertoont, en d'eerste galery
 In 't opgaen van de poort, praelt aen de rechterzy
 De koninklijke troon, op trappen hoog geheven,
 Getoit met beelden, door een net penfoen gedreven,
 En overryk verfiert met gout en waterschat:
 Geheimenissen van geen sterflijk brein bevat,
 En met een' zwarten nacht en schaduwen bewonden,
 Op Glaukus raed geschikt, dieze eerst heeft uitgevonden,
 Of uit Egipten [eer hy 't sterflijk kleet verliet,
 En wiert een Zeegod, ryk en maghtigh van gebied.]
 Ontleent, en uit den mont van Hermes onderwezen.
 Op vijftig pylers staet het zaelgewelf gerezen,
 Gehouwen uit arduin en helder bergkristal:
 Veel minder om het dak te stutten in zijn' val,
 Als om de majesteit een groter glans te geven,
 Met root en wit korael, eerst in de lucht gesteven,
 Geslepen, gepolijst, en sierelijk gedraeit,
 En ronde paerlen en gesteenten rijk bezaeit.

*en schilde-
 ryen van
 Scylle.*

Men ziet 'er afgemaect in fenixschilderijen,
 De zeehistorien van oude en nieuwe tijen:
 Hoe deerlijk Scylle vlucht, en ommeziet naer 't strant,
 Om d'eechenis van zeegedroghen aengerant,
 Met opgesparden muil noch schijnende te blaffen,
 Om dus haer preutsheit en verwaenden moet te straffen.

Zy staet , gelijk een hart , dat uit den aêm gevlught ,
 In eenen waterstroom zich neêrstort met een' zucht ,
 Een doodstuip voelt , terwijl het overlaên van wonden ,
 Omringt wort van een' troep afgrijselijke honden :
 Het voelt zijn' loop gestut , zijn krachten afgestreên ,
 En schijnt alreê van schrik herschapeu in een' steen .
 Men ziet de Spaensche vloot aen d'andre zy bestreden
 Van God Neptuin , geschokt , gewrongen uit haer leden ,
 De Kraeken door den storm geplondert van hun want ,
 Gevaerten hooger als een krijtberg aen het strant .
 Hier drijft 'er een , berooft van braemzyl en zijn blinden ,
 Gins worden rae en mars gescheurt van felle winden ,
 De fokken uit het lijk gerukt , de mast aen twee ,
 En bak en schoverzeil met kracht geplompt in zee .
 Al 't hof is rijk voorzien van koninklijke zaelen
 En hofvertrekken , die met kostlijkheden praelen ,
 Een koning waert , die uit een rijk van kleen beslagh
 Al 's werrelds kusten heeft beschaduw't met zijn vlagh .

*Gelijkenis.**en't ver-
nielen der
Spaensche
Vloot.*

Maer 'k zagh terwijl een ry karossen ingespannen ,
 Den trotsen adeldom der fiere watermannen
 Gereet de Jofferschap te leiden naer 't paleis
 Des Zeegods . elk begeeft zich op de Bruilofstreis .
 Zoo zietmen eene vlucht van doffers , opgetogen
 Van min , hun duiven , van den hoogen olm gevlogen ,
 Door hofwarande en beemt naevolgen overal ,
 Tot datze strijken aen een verichen waterval .

*Al het hof-
gezin ver-
trekt naer
het paleis
des Zee-
manarchs.**Gelijkenis.*

D'Aertshofgezant van 't Y quam zelf my eindlijk vraegen ,
 Of ik me nevens hem wou vlyen op den wagen .
 Het wert hoog tijt , eer al het stroomendom , vergaêrt ,
 My moght ontdekken , in de plaets voor my bewaert ,
 En van den Bruiloftdisch gescheiden met gordijnen .
 Wy traden op , gevoert van snelle zeedolfinen ,
 Die hy met zijn gezang den weg wees door den stroom ,
 Die strekte 't koetsgespan voor halfter , zweep en toom .

*gelijkook
de Dichter
om te zien
de gulde
bruilof van
Peleus en
Thetya .*

Hy zeime in 't henespoên, hoe 't lichtlijk stont geschoren
 Dat ik geen bruiloftvreugt maer fellen twist zou hooren:
 Hoe 't hart der vorsten barnde in een gety van haet;
 Maer dat zijn Koning niet bezweck voor nijt noch smaet.
 Hy kende zijn gezagh, en zijne bondgenooten:
 Zy zouden vruchteloos de hoorens op hem stooten.

*Beschy-
ving van
het Zeehof.*

Wy zien terwijl 't paleis van vader Oceaen
 Een breeder ruimte met zijn grove leên beslaen,
 In grooter schijn van staet opdagen voor onze oogen,
 Met hooge pylers en gehouwe marmerbogen:
 Alsamen een gevaert, gelijk van Tyfons rot
 En zyne reuzen tot een eeuwig waterslot,
 Dat, ryzende uit de vloên met twee verheven kruinen,
 Van gansche rotfen en gescheurde marmerduinen,
 Alle eeuwen tart, en schijnt den tijt ten trots gesticht.
 De vrees en spoet benam my 't overig gezicht,
 Terwijl wy, heimelijk voor 't hofportael gedraegen,
 Van niemants oog ontdekt, afstegen van den wagen,
 En slopen door 't klinket de zuiderhofpoorte in,
 Door buitenwegen, naeu bekent aen 't zeegezin;
 Tot my een kleen vertrek in 't donker wiert geweest,
 Waer in ik 't al kon zien, en niemant had te vreezen.

Welaen mijn Zangheldin versterk my nu 't verstant.
 Verzie mijn vaerzen van een heereyker trant.
 'K begin een werkstuk, om mijn schoulers in te wegen,
 Ten zy gy uit Parnas my toewenkt met uw' zegen.

*Ovidius,
door Pro-
seus mis-
leis, be-
schrijft het
huwelijk
van Thetys
anders als
my.*

De Sulmôaensche zwaen, * zoo hoog in geest verlicht,
 Zingt Thetys huwelijk, in zijn Vormherfscheppingdicht,
 Op eenen andren toon door Proteus raed bedrogen,
 Die, zigh beroemende in 't stofferen van de logen,
 Toen liet verluiden als of Thetys, noit geraekt
 Van minne, alleen zich vont met d'eenzaamheit vermackt
 Op 't strant van Emonyne, en onder mirteblaeden
 Gedoken, naekt daer pleeg te rusten, nae het baeden;

* *Lib. xi.*

Of in een holle klip te schuilen voor de zon,
 Waer Peleus haer verschalkte, en op zijn' raed verwon:
 En werpende om den nek der schoone zyne banden,
 Haer vast hielt, hoeze zocht t'ontworstlen uit zijn handen,
 Nu als een vogel, dan een boom, of tygerin.
 Hy laet niet af, en plukt de vruchten van zijn min;
 En wat hem verder is met Ceix wedervaeren
 Op zyne wolvejaght, en hoe hy d'oorlogschaeren
 Der menschepaerden sloopte, en 't Lapiteesch geweld,
 Zijn geestigheden, dus door Proteus opgestelt,
 Die Thetys Bruidegom, noch Thetys aenzien paffen,
 Die al den aerdkloot torst in d'armen van haer plassen,
 En wyder uitspringt met haer eindeloos gebiet,
 Als 't zonnelicht den glans van zyne straelen schiet;
 Die Majesteit was noit door Peleus list te dwingen.
 Ons lust het van deze echt de waerheit op te zingen.

Vrou Thetys walgde lang van Triton haer' gemael,
 Die traeg en stram, vergat het minnelijk onthael
 Om zulk een schoonheit, die den Zeegod zelf deed blaeken
 In heete vlam, naer haer begeerte te vermaeken:
 Toen d'ouderdom zoo ver den gryzaert overwon,
 Dat al haer vier zijn sneeu niet langer smelten kon.
 De droefheit dwong haer uit het hooftpaleis te scheien,
 Haer' weduwlyken staet en onheil te beschreien,
 Het lust u nu niet meer, ô Thetys, in uw bron
 Het hoofd te spiegelen, uw lokken in de zon
 Te toien, en een' krans van wier, met zeegewassen
 En paerlen geschakeert, op 't geele haer te paffen,
 De schoonste hoorentjes te rygen tot een snoer,
 Uw kleet te zoomen met korael en paerlemoer,
 En door den sluier, van een' zachten wint bewogen,
 De blanke borsten, by geval, aen 's minnaers oogen
 T'ontdekken, en hoe teêr de boezem zwoegt en speelt,
 En aen het blauw sattijn een' dartlen luister deelt.

*De dichter
 gesterkt door
 de hulp der
 Zanggodin,
 verbaelt den
 oorspronk
 der Gulde
 bruiloft.*

Gelijkenis

Gelijk de lentezon zich toont aen d'aerdsche volken,
 Wanneerze flikkert door een blaeu tapijt van wolken.
 Neptuin wert in zijn ziel medoogende om haer leet,
 Verdroeg niet langer dat zy dus haer leven fleet.
 Hy noodze weêr ten hove, en zweert met heilige eeden,
 By Styx en Acheron, Vloekstroomen, die beneden
 Des werrelts kim gedoemt in eindeloozen nacht,
 Den zwarten afgront met moeras en dubbele gracht
 Omsinglen, haer verdriet door zijn gezagh te keeren;
 En stemt haer reukloos toe wat beê zy zal begeeren.
 Wie kan een schoone vrou iets weigeren, als zy schreit?
 Geen blixem treft met zulk een onweêrstandlijkheit.
 Zy vat den God op 't woort, en tegen zeegeboden
 En wetten, eeuwig in den raet der watergoden,
 Als hemelval en faetorakels vastgezet,
 Onheiligt d'echt, en eist verandering van bed.
 Toen hadmen 't zeepaleis een Troie zien verstrekken,
 De goden in slagorde elkandre tegentrekken,
 En Thetys een Heleen vertoonen in den vloet,
 Had Triton niet, te vuig en vadzig van gemoet,
 Onedle rust bemint, zich laetende bekoren,
 Met vryer nu den slemp te volgen als te voren,
 Noit met den nek begroet te worden van zijn vrou,
 Indien hy nevens hem gedoogde een anders trou.
 'T verbont is vast gestelt. de Vorsten van de stroomen
 Zijn elk de hooftpoort van de Hofzael ingekomen,
 Daer Thetys van een' helt, gekooren na haer zin,
 Den trouwing wachtte, en hem zou kroonen met haer min.
 De Koning van het Y moght dit geluk verwachten,
 Had niet een andre reets veroverd zijn gedachten,
 En over zijn belofte en min getriomfeert.
 [De Zuiderzeeprinces was met zijn trou vereert,
 En scheen hem Thetys verre in schoonheit t'overwinnen.]
 Dan was de Maes, dan 't Scheld de vierigste in 't beminnen,

Nu

Nu streken zy de vlag voor Tyber, Po, en Ryn.
 Een staet maer aen haer keur, en hondert willen 't zijn.
 Zy had op dezen dagh misschien noch niet gekoren,
 En al de Watergoôn, ontfelt van bystren toren,
 Elkâer te vier en zwaerde uit minnenijt ontzegt,
 Had d'Oppervoogt der zee den twist niet bygeleght,
 En aen het zeegeslacht te trouhoop afgesneden,
 Om die gevaerlijke echt aen Peleus te besteden,
 Een sterflijk helt, van hem om zijne deugt geacht,
 Dien dan d'onsterflijkheit meteen was toegedacht,
 En 't Zeevoogdyschap tot een Bruitschat toegewezen.
 De breede Waterraed heeft d'uitspraek hoogh geprezen,
 En 't vonnis toegeltemt. held Peleus wort gelicht
 Van d'aerde, en zijn natuure ontrukkt door krachtig dicht
 En onbegrijplijk nat, waer meê hy wierd begoten,
 En heeft een grooter leest van lichaem aengesloten,
 Waerin zijn gemalin te vreden en gesiert,
 Noch jaerelijx den dagh van zijn herschepping viert.
 En, krachtiger van min getroffen nae het trouwen,
 Nood al het hof, om weêr de gulde feest te houwen,
 Tot erfgedachtenis van dien doorluchten stont
 Dat zy voor 't haetlijk floot dit wenschlijk echtverbont.

*Thety
 wort ge-
 scheiden
 van Triton
 haeren ge-
 mael, en
 gehuwlikt
 aen Peleus.*

*Welke echt
 zy jaerlijks
 met een
 Gulde brui-
 loft viert*

Nu was die blijde dagh verjaert, de waterheeren
 Te hoof verschenen, om de Bruiloft te vereeren,
 En 't Vloedgodinnendom getoit en geblanket,
 Verwachtte om naer zyn staet te worden aengezet:
 Terwijlme d'Ygezant de naemen der Rivieren
 Verklaerde, hun gezagh, en door wat land zy zwieren,
 De paelen van hun rijk en ouderdom en staet.

*De water-
 goden ver-
 schijnen ter
 feest.*

Zie, sprak hy, die hier praelt in 't hagelwit gewaed,
 Zoo deftig geparruikt met lange en grijze haeren,
 Bekranst met matelief, en vrolijk ooft en blâeren
 Van vogtig waterlisch, is d'oude Tybergod;
 Die eer drie werrelden het hoofd op zijn gebod

*En voor
 eerst de Ty-
 bet.*

Zag buigen, of hen dwong met triomfante zwaerden,
 En vestte 't rijkgebiet der Adelaerftandaerden
 Zoo ver de zon het hoofd der vlieten overstraelt.
 Zyn bron is d'Apennijn waer uit hy adem haelt,
 En 't aenschijn heft in 't licht, en eindlijk met zijn stroomen
 Eerbiedig spoelt en speelt door 't albeheerschend Roomen;
 Daer nu de krijgsbanier en heirbijl wort vertreên,
 En 't geestelijk gezagh ootmoedig aangebeên,
 Van Bisschoppen gesterkt en purpre Kardinaelen,
 Blinkt door Europe met een goude trits van straelen.

d'Arno.

Die herwaert met een kroon van beukenbladren treet
 Is d'Arno, die, in 't eind hoovaerdig, wijt en breed,
 [Als niet gedenkende hoe teêr hy wert geboren,
 Wat steilten in 't begin zijn golven schier versmooren,
 Daer 't Apennijnsch gebergt by Falteroon hem teelt.]
 En van veel bronnen maght van water toegedeelt,
 Die milt hun aderen en borst in hem ontladen,
 Door 't schoon Florensen stroomt, befaemt door heldendaeden
 En 't lot der Medices, van 't weifelend geval,
 Dat eedle zielen treft, gekaetsf gelijk een bal,
 Nu als bandijten sel vervolgt, vermoort, verdreven,
 Dan boven 't grimmen van de nijt ten troon geheven;
 Waer uit dat stamhuis nu, ontworstelt alle wee,
 Doorluchtig bloeit en houd zijn erfbezit in vreê.
 Zoo rukt hy voort en deelt de vruchtbre korenvelden,
 En bruïfcht door Piza heen vermaert door letterhelden,
 En laeft den gront van 't vet Toskaensche Paradijs
 Tot hy zijn golven stort den Oceaen ten prijs.

Eridaen
of Po,

Kent gy dien Stroomgod niet die zijn gekrolde haeren
 Verfiert heeft met een krans van breede popelblâeren?
 'T is d'Eridaen, gelijk hy wiert genaemt voorheen;
 Maer sedert Faëton, om zijn lichtvaerdigheên
 Op 't gloeiend zonnespoor, ten wagen uitgeklonken
 Door eenen blixemstraël, is in zyn stroom verdronken,

En

En al het zonnendom vernietigt aen zijn' gront,
 Heeft hy op Febus beê, te jammerlijk gewont
 Van rou, om 't sneuvelen van zijn beminde looten,
 Den haetelyken naem van Eridaen verftooten;
 Die aen den Zonnegod zijn droevigh harteleet
 Gestàeg-erinnerde, en niet toeliet dat het sleet:
 Nu wort hy Po genaemt, en komt, als d'eer der vlieten,
 Die door Itaeljen met gezwollen aders schieten,
 Ten toppen van Vezuul afstroomen door het zant.
 Hy vaert van d'Alpen af, en laeft het dorstig lant,
 En hout aen 't hemelhoog gebergt' zijn hoofd gedoken,
 Tot dat hy, loeiende ten afgront uitgebroken,
 En allermeeft versterkt in 't heetste zomerweêr,
 Stort met vijf monden in het Adriatisch meer.
 Men zegt, en 't wort gesterkt door 't woort der zeegodinnen,
 Die zijn welsprekentheit en zucht tot konst beminnen,
 Dat hy pleeg dagen lang te hooren naer de lier
 Van Flakkus, als hy aen den kant van zijn rivier
 De golven luistren deed naer zijn Latijnsche snaeren,
 De dartle Chlœ vleide, en Lalage, onervaeren
 In minnekozery, of dankte Melpomeen
 Dat zy aen haer' Poët zoo minnelijk verscheen,
 En zong Mecenas lof, en hielp zijn jaerty vieren,
 Bedekt in 't zangprieel van jonge popelieren.
 Ook zegtmen, dat gy, ô doorluchtigste Aertspoët
 Virgijl, aen zijnen vloed doorgaens uwe uren sleet.
 Het water zweeg, om niet uw toonen te verftroien,
 En leerde uit uwen mont den ondergang van Troien,
 En dreef met min gedruisch zijn' stroom in zee te wed,
 Om 't oor te streelen, door den klank van uw trompet.
 Gy zoekt hem dankbaer wêr die diensten te vergoeden,
 Als gy hem Koning noemt der Itajaensche vloedden.

Ziet gy dien halven Moor, den Indus, in 't verschiet?^{d' Indus}
 Die Stroomgod wijkt geen' vloet in grootheit van gebied,
 Wan-

Wanneer hy, uit het West ten Oosten opgedraegen,
 Een krokodilgespan voor zijnen gouden wagen
 Doet spoeien als een pijl, en hondert beeken groet,
 Die elk hun waterkruik uitgieten in zijn' vloed,
 En ziet een lange ry Riviergodeffen blaeken
 Van heete minne, met geschenken hem genaeken,
 En al haer waterschat uitstorten in zyn bron,
 Alleen op hoop, of dit zijn hart verzachten kon.
 De klippige Kaukaes, ten wolken ingevaeren,
 Die van 't ryk Azien in d' Afrikaensche baren
 Met zijnen wortel reikt, is min bekend door straf
 Des * Vierdiefs, die de klay bootserde en leven gaf,
 Met zijn gestolen vlam de Zon ter fluik ontnomen,
 Als dat hy voed dien voegt der Indiaensche stroomen,
 Die 't rijkste lantgewest met zijnen naem vereert.

De Ganges. Noch lijd de Ganges niet door hem te zijn verheert.

Gy ziet hoe moedig hy hem naetreet op de hielen.
 Die vloed bruifcht allerbreetst met zyne waterwielen,
 En glipt op zijn karos, als hy van hoogmoet zwelt,
 Verre over strant en peil, en sleept op 't kruidig velt.
 En specerywarande een' oogst van goude zanden,
 En eedlen diamant, geplengt met ruime handen,
 Die in het kristalijn van zijn' doorluchten vloed
 Als starren tintlen, en verschieten met een' gloet.
 Gy ziet de fluiers zelf, die van zijn schouders daelen,
 Met starren geborduurt en breede goude straelen.
 Die Fenixvederkroon, verzamelt aen zijn strant,
 Is hem tot een juweel gevlochten, door de hant
 Der Bronnajaeden, en 't kanneelaltaer ondraegen,
 Wanneer de Fenix aen zijn kolk in zomerdaegen
 Zijn eigen lijkvier stookt, en uit zijn vruchtbaere asch
 Een schooner nazaet tēelt, en Fenix, als hy was.
 Noch roemt de Gangesgod zijn ouderdom met reden,
 Als die het Paradijs, den hof van 't Oostersch Eden,

Heeft met zijn zilvren well' doorwatert en verquikt,
 Toen 't aardrijk, overhoop, noch ruw en ongeschikt
 En ongebout, was met zijn eigen last verlegen.
 Hy komt in 't oog der zonne al bruischende opgestegen,
 En hoort het ongedierte ombrullen aen zijn' vliet.

Daer staet de Nijlstromgod, die met een kroon van riet *De Nijl.*

En wier om 't grijze haer, zoo breed komt ingestrekten.
 Hy scheidt zijn' waterval en opkomt uit de kreken
 Van 't Sagelaensch gebergte, en spoeit met snellen gang
 Door dorre zanden en woestijnen, wijd en lang,
 En smachtende van dorst, tot hy door grove klippen
 Gestuit, beneden d'aerde allengskens voort komt glippen,
 En met zijn hoornen breekt door schenkels en geraemt'
 Van klipsteen, om hun trots en zijnen last befaemt.

Hier barst hy eindlijk uit met nêrgeftorte wateren,

Die vreeslijk barnen in dien steilen val, en schateren,

Gelijk of Triton, op 't bevel van god Neptuin,

Gelijkenis.

Den zeeftorm wekte, en dreef de golven tegen duin

En bevende oever, dat het kraekte en schuimde, en d'ooren

Verdoofden op 't getoet van zijnen onweêrhooren

Niet anders knarft en brult de donder, die, gestuit

Gelijkenis.

In 't rollen, als hy groeide en toenam in geluit,

Op Atlas schoften breekt; die van dien slag getroffen,

Den donderkloot in zee al barstend neêr hoort ploffen,

Egipte groet op 't laetst dien grooten Watergod,

En dankt hem billijk voor het kostelijk genot

Van haere vruchtbaerheit, alleen door hem verkregen,

Wanneer hy 't lant verquikt met zijnen waterzegen.

Dan ziet d'Egiptenaer met vreugt het korenvelt

Verdronken, en zijn erf in baere zee gestelt;

Als die, wanneer de Nijl laet d'aftogthoorens steken,

En al de golven in hun boezem zijn geweken,

Voor zulk een' waterstroom, die 't braecklant had verkracht,

Een kostelijker zee van korenschat verwacht.

Wie kent de Naelden niet aen zijn beroemde baren,
 Met hunne spits zoo hoog ten wolken ingevaren;
 De grafgevaerten, om hun pracht en boubeleit,
 Als werreltswonderen met recht d' onsterflykheit
 Geheiligt. maer laet u zijn schoonheit niet verlokken,
 Het schadelykft vergift fchuilt in vergulde brokken.
 De goude fchotel dekt het doodlyk Akonijt.

Maer reift gy aen zijn ftrant, zie voor u, en vermijd
 Den fchalken Krokodil, die onder 't riet gedoken,
 Verraderlyk komt uit zijn fchuilhoek opgebroken,
 Den onvoorzigtigen op 't lyf valt en vrybuit,
 En in 't rampzalig graf van zynen buik besluit.

Meer had hy licht tot lof des Nylftroomgods gefproken,
 Had mijn nieusgierigheit zyn reden niet gebroken.

Twee goden, even fier in 't waterblauw gewaerd,
 Maer d'eene woefter en geftrenger van gelaet,
 De breede borft gekerft met eereijke wonden,
 Toen 't fel Janifardom hem trotfte op eigen gronden,
 En d'ander, 't hoof bekranft met groene wijngaertblaên,
 Noch met hun rijpe druif en troffen overlaên,
 Begroetten 't godendom der heerelykfte ftoomen,
 En 't hofgezin, voor hen ter feeftzaele ingekoomen;
 Den Ygod bovenal, die zyne aenzienlykheit
 Volmaekte met een ingetoogen majefteit.

*De Donau
 en Rijn.*

Het was de Donau, en de Rijnftroom, die gefcheiden
 Voor eeuwig, nu alleen vereenden met hun beiden.

De Seine.

Hen volgt de Seine, met een breet gevolg en ry
 Van watergoden, die zyn opperheerfchappy
 Erkennen, hem als 't hoofd der Fransche vloeden eeren,
 En op zyn' laft het lant met koelen drank ftofferen.

De Teems.

Nu naderde de Teems, Britanjes eêlste vloed,

*De Iber, en
 meer ande-
 re.*

Met d'Iber, Wyffel, Taeg en Bosfor, root van bloet
 Der Kristenen, de Maes en Schelde, en al de ftoomen
 Die vader Oceaen op zynen tol ziet koomen,

Bekent

Bekent en onbekent van naemen, en geslacht.

Nu wiert de hooftherout van 't Y ten disch verwacht.

De schoone Thetys quam met zedige gebaeren

Ter hofzaele innetreên. zy had de losse haeren

Omvlochten met de geele en witte waterroos.

De tedre schaemte gaf op elke wang een bloos,

Die lieflijk aftak op den blanken hals, gedreven

Van levendig albast, of schooner als het leven

Zoo blooft de daegeraet by helder weêr, en muit

In 't root scharlaken schoonst op witte wolken uit.

Prins Peleus stut haer arm, noch even jong van wezen.

Zy hebben 't wreet geval der jaeren niet te vreezen,

Het nootlot staet hun toe eene onverwelkbre jeugt.

Elk wort zijn plaets beschikt, en 't schein de bruiloftvreugt

Zou nu het godendom eerst recht aen 't harte raeken?

'T en waere al vroeg een vlam van nijt begon te blaeken:

Om dat de stroomvorst van het Y, door Thetys wet,

Op 't wenken van Neptuin, wiert boven aengezet,

En volgde 't godenheir der zeen, en wilde meeren,

Die onder 't hooftgezagh des Oceaens regeeren,

En dwingen vlieten en rivieren, kleen en groot,

Om hunne schattingen te storten in den schoot

Der vorsten, die met recht hun leen verheergewaeden.

D'Ykoning scheinme in 't eerst met zulk een eer beladen,

Als die meer toeleit op zijn zeegezagh en magt,

Dan in te zien hoe hem de waen der vreemden acht.

Nochtans hy volgde, en dacht de belgzucht voort te dooden,

Nu hy niet zat, als daer 't Neptuin hem had geboden.

Geensins om dat die plaets te laeg was voor zijn' staet,

Maer dat zy hem te dier te koopen schein voor haet.

De zedigheit des gods, en 't diep ontzich der grooten

Hield lang het wrokken in hun boezems opgesloten.

De jonge Tritons en Najaden elk om strijt

Op 't puntigste gehult, en voor den bruilofttijt

*Ein 'elijk
komt ook
Thetys ser
bruilofstael
ingetreden,
en wort van
Peleus on-
dersteunt.*

Gelijkenis.

*De Igod
wort bovom
andere
stroomgoo-
den aen ta-
felgeschikt.
waer over
die hem be-
nyden,*

*De Tritons
Najaden
en d' andere
zeevorstin-
nen ver-
maeken de
Feeftgenoo-
den met ge-
zangen en
danffen.*

Van overlang bereit, begonden 't oor te ftreelen
 Met konftig maetgezag en vreemde waterspelen.
 Men zagh een' regenboog van allerley gewaed
 En kleuren, gefchakeert tot welluft en fieraed.
 Die had het glansrijk haer met gout geftrikt naer boven.
 Dees' praelde, om prachtigh uit te munten in het hoven;
 Met loffe vlechten, die zich fpreien om den nek
 En naekten boezem, blank als marmer zonder vlek.
 Een andre, om 't heerlijk ftal te toonen van haer leeden,
 Wift met een eng fattijn die gefligh te bekleeden,
 Dat alles uitpuilde, en bedekt zich ftelde in 't licht.
 De fiere Watergaerde, op treken afgericht,
 Kon krachtigft in dien rei den minnetoght verwekken,
 Met achteloos zomwijl haer fchoonigheit t'ontdekken.
 Terwijl de dochters van vrou Doris, en de floet
 Der Ymevrouwen, en zeejoffers, vlug te voet,
 In hun volmaekten dans verbeelden d'oude veede
 Van wrokkende Eris, die, uitbuldrende en t'onvreede,
 Op 't eerfte huwlijksfeeft van Thetys, die de goon
 Van hemel, aerde en zee toen liet ter bruiloft noôn,
 En haer alleen vergat, den appel, onder allen
 De fchoonfte toegekeurt, liet op de tafel vallen:
 Waeruit die Ilias van orelogen fproot,
 Op 't fchendig vonnis, 't geen, de Troifche harder floot.
 En 't fcheen een voorspook van den twift die nu zou rijzen.
 Dees' hoordemen 't gefpeel, dien d'eedle danffen prijzen,
 En hoeze naer de konft zich wenden keer om keer,
 En fluiten in een kring, dan trippende op en neêr
 Met loffen zwier, zich zelf weêr floopen, weer vermengen,
 En vol verandring dus den dans ten einde brengen.
 Een ander vergde vast den grooten hofpoët
 Heer Proteus 't Bruiloftliet, voor deze feeft gereet,
 Als fuffer Triton noch half ronkende aen quam fleepen,
 En voort een' gouden kop met wijn heeft aengegrepen,

*De Hofpoët
 Proteus om
 het Bruiloft
 dicht gebeden,*

Die Zeebachant, noch vol en dronken van het nat,
 Het geen hy 's morgens zelf gesloken had voor 't vat.
 Hy sloeg met moeite zijn gezwollen oogen open,
 En klaegde dat de wijn nu weigerde in te loopen,
 Op zulk een hoogen feest, dat hy zoo lang een tijd
 Verwachtte, en wiert de vreugde in haer geboorte quijt.
 Die kop was evenwel tot 's Bruigoms eer gedronken.
 Hier op wort hoofd voor hoofd een beker vol geschonken.
 'T gewoel vermeerderde in het plengen van den wijn.

De dichter, onderwijl door Ygod, Seine en Rijn
 En andre watergoën, en Thetys zelf bewogen,
 Om 't gulden Feestgedicht te lezen voor hun oogen,
 Hieldt mijn gedachten als betovert aen zijn mont.

*leest het ten
 verzoeke
 der goden.*

Hy zong in 't eerst den lof van 't heilig echtverbont,
 En 't kuifche minnevier, belachte de Poëten,
 Die nooit als by den wijn van Venus toghten weeten,
 En noemen alles wat in zee leeft, koel van aert,
 Schoon Venus uit een schelp in zeenat is gebaert,
 Hy prees de sluikery der goddelyke grooten:
 Want zelf de minne was van 't wufte schuim gesproten,
 Het zeefchuim, daar de wint meê guichelt naer zijn zin.
 Hy noemde 't snoepen een stantvastigheid van min,
 'T en waere een zelve schoonte en d'eigen lust van leven,
 Waer door de minnaer eerst tot liefde wert gedreven,
 En d'echteling het hart aen d'egaê trou verbont,
 Bleef kleven in haer ziel en zachten rozemont:
 Gelyk dit groot geluk helt Peleus, onder allen,
 En schoone Thetys was alleen te beurt gevallen,
 Nu zulk een' lange ry van eeuwen achtereen.

*Inhoud van
 't zelve.*

De vader Oceanen was met dien zang te vreên,
 En Boreas, die stout de kuifche Orithiye
 Ontschaekte, vleide zich in zijne snoeperye.
 [Want 't was zijn beurt nu hier te dryven over 't vlak]
 Men hoorde hoe hy voort zijn vinnen hooger stak,

En dapperder als oit de stormklaroen liet klinken.

*De wrokten
gen den
Ygod begint
mit te bar-
sten.*

En zeker op zijn tijt: want nu quam onder 't drinken

De haet weêr boven. al de hooftrivieren zyn

Verongelijkt, de Taeg, de Donau, Seine en Rijn.

De Seine meest. en 't stont geschapen, dat dit baeren

Den schippers zelf, die nu dees' streek der zee bevaeren

Gelijkenis

Zou klinken in het oor. gelijk een wolk, die lang

Betrokken, en reets zwart gezwollen door 't gedrang

Der winden, hangt en pruilt, totze eindelyk aen 't scheuren,

Als eene zeefluis, die vast bruischt met open deuren,

Van boven met een zee van water nederstort.

Dus woeltmen hier, zoo drae de nijt heeft uitgemort,

In 't heimlijk binnen 's monts: Wie durf ons hier braveren,

*De Seine
vaert heftig
wit, en schelt
hem voor
oneedel,*

En zitten bovenaen by zoo veel waterheeren?

Riep d'opgeblazen Seine, en grimmende overzy,

Rand dus den Ygod aen: Gy heerschap van het Y,

Onedele, wie raet u dus om hoog te streven,

En boven d'edelen u aen den disch te geven?

Kom, slae uw stamboek op, en toon ons uw geslacht;

Die niet dan visschers zaeght in 't slijm van uwe gracht,

En kleene kreeke, een bot en bruinen baers verrassen,

Of taien haring, waerd den roem van uwe plassen.

O waterplaeg! van waer komt u het hart zoo groot!

Of zou 't uw scheepsmaght doen? wy konnen meê een vloot

Uitleevren, en uit zee onze oevers hooren schateren,

Wanneer 's Rijxamirael, gegroet van onze wateren,

Geroofde pryzen sleept ten mont in van mijn' vloed:

En lokt den Franschen Mars, zoo vol beleit als moet,

Die al de werrelt noch zal dwingen met zijn grooten,

Om op mijn' rug te zien den ryken oogst der vloten,

Zoo ver de wint haer volgt, nu 't aerdrijk omgedwaelt,

*ruemt op
zijn eigen
geslacht en
grootheit,*

Maer d'adelyke glans die uit ons wezen straelt,

De grootsheit, die befaemt door eeuwen en kronyken,

En stamregisters, elk met openbaere blyken

Onze edele afkomst toont, is iets waer op ik meer
 Als onze maghten roem. mijn adeldom en eer,
 En schat en grootheit gaen alsaemen u te boven:
 En gy braveert my in 't gezicht van deze hoven
 En hooge vierfchaer, die zoo meenigmael mijn maght
 Erkent heeft, en my naer mijn waerdigheit geacht?
 Gy Watervorften en Hoofstroomen, hoog van waerde,
 Die in uwe armen sluit het grootste deel der aerde,
 Hoe? zal nu een klein heer van een' bekrompen vliet,
 Die 'k zelf niet weet of een riviergod is of niet,
 De vorstlyke achtbaerheit, en zonder straf, schofferen!

*en verkleint
den Yfroom*

Hier op begon 't gedruisch afgrijpelijk te vermeerren;
 Terwijl veel watergoon uit heimelyke nijt
 Grimlachen in hun vuist, om zulk een bits verwijt.

De God des Yfrooms rees wel driewerf om te spreken;
 Maer driewerf zachmen weêr de Seine een keel opteeken,
 En in zijn hevigkeit ten laetsten boven staen.

*De God des
Yfrooms,
opstaende
om zich te
verantwoor-
den, wort
belet.*

Dus vaert hy eindlik voort: Gy twijffelt mooglijk aen
 Mijn hooger adeldom, en weigert my te wyken.
 Welaen, ik zal met reên u flux de vlag doen stryken.
 Want lang zagh ik mijn' naem en grootheit aengebeên,
 Eer noch uw brakke poel van visschers wert betreên,
 En gy ter naeuwer noot wiit u vervalle wegen,
 Met zulk een hant vol nat, van slijm en wier te vegem:
 En lichtlijk laegt gy noch tot een moeras begroeit,
 'T en waer de Zuiderzee zich uwer had bemoeit.

*De Seine
vaert voort,
en zeght dat
hy al zijne
maght de
Zuiderzee
heeft dank
te wijten.*

Hoe onverdraeghelyk is 't opgeblazen leven
 Van hun die onverdiend door 't blint geval verheven,
 Het al beneden zich waerdeeren, en te stout,
 Het onbeschaemt gezicht bemaskren met hun gout!
 Maer schaemte is als het vier, dat, hoe geheim verfteken,
 Te sterker flonkert, en weet klaerder door te breken:
 Zy knaegt, als zy den mont der naekte waerheit hoort,
 Het driest geweten, 't geen haer garen zagh gesmoort.

Gelijkenis,

Maer

Maer leer, verwaende, leer voortaan uw' moed betoemen,
Herdenk uit welk een laagte uw maght is opgekomen.

'T rechtvaardig noodlot kaetst de trotsen als een bal,
Verheftze alleen, om weêr te lachen in hun val.

*Hy sielt
zich verre
boven 't Y,*

Maer hoe verheerlijkt gy nu schijnt in top geklommen,
Hoe luide gy de Faem van uwen lof hoort brommen,
Jae, schoon al 't waterryk uw' staet en roem verbreit,
Noch haelt gy zeker niet by mijne Majesteit.

Of zoudge uw grootheit meê wel boven mijne stellen,
Die moede en buiten aem geronnen, en aen 't zwellen
Ten einde van mijn bron, met zulk een kracht van nat
In zee valle, als gy pas in uwe wadde omvat,
En 't geen gy zelf niet zoud verzwelgen in uw paelen?

*en spot met
de kleinheit
van zynen
naem.*

Verfchoonme, zoo 'k mijn roem te hoog schijne op te haelen,
O groote Koning en Monarch in een gebied,
Dat Thetys zoontje met zijn hantboog t'enden schiet.
Het schijnt Natuur heeft zelf voor u, noch eerst geboren,
In uwe bakermat, een spotnaem uitgekoren,
U met een letter, en een' enklen klank vereert,
Net op de leest geschoeit van 't rijk dat gy beheert.

Nu gingen altemael de monden weder open.

De hofgezant, terwijl van tafel afgeslopen,
Vertelde my, die, kout en bleek van schrik, den gront.
Niet kende van 't krakkeel, waeruit het eerst ontfont:

*De Hoof-
oorzaak
van 't krak-
keel tus-
schen de
Seine en Y-
godt.*

Hoe onlangs Y en Teems, te trots op hun vermogen,
Door konst der Seine, elkâer was in den schilt gevlogen,
Met openbaer beslagh van oorlogh, daer de god
Des Teems, belegert in zijn eigen waterstot,
En op zijn' eigen gront geplondert van zijn schepen,
In rook en vier vergaen, of in triomf gegrepen,
Verzoende met het Y in een verhaesten vreê,
En zegelde het zwaert des oorloghs in de scheê,
Nae een benaede trits van jaeren, dat het weidde
In bloet en moort, 't geen al het waterdom beschreide.

De Seine alleen zagh dit met lachende oogen aen,
 En hoopte saemen hen te gronde te zien gaen,
 Vernielt door eigen kracht. gelijk twee steile rotfen
 Te mortel spatten, als zy saemen nederbotsfen,
 En horten tegen een. maer 't eeuwige verbont
 Der waterkoningen stort zelf zijn hoop te gront.

Gelykenis.

Hy zweeg, gelijk al 't Hof: want d'Ygod, opgerezen,
 Verhief zijn stem, en sprak met een bezadigt wezen.

Grootmagtig koning, die van uwen glazen troon
 Zoo veel rivieren dwingt, en ziet voor uwe kroon
 De waterlingen met eerbiedigheit gebogen,
 Wat wolk van gramschap heeft uw heerlykheit betogen?
 Wy hebben ongeveinst uw vrientschap gewaerdeert
 Tot noch, zoo lang ons die niet heimlijk heeft verheert,
 En weigren noit de vlagh voor uwen staf te stryken.
 Maer zal de Zeevorst meê voor uwen titel wyken?
 Dien wijt het, dat hy ons, verhoogt door zyne maght,
 En buiten ons verzoek, deeze eere waerdig acht.

*De Ygod
 verdaedigt
 zich.*

O Thetys, die aen ons deeze eerplaets hebt beschoren,
 En gy ô goden, die mijn reden aen zult hooren,
 Vergeeft het my, zoo ik, geteifert buiten schult,
 Dus bits en onverwacht, de maet van uw gedult
 Te lange rekke, en my verdadig buiten reden,
 En mijn belang vermenge in uwe vrolykheden.

*verschoont
 by Thetys
 deze onty-
 dige verant-
 wouring.*

De Seine, schoon hy ons voor geenën stroomgod acht,
 Draegt noch eerbiedigheit tot mijne watermaght,
 En had my 't eene met het andre liefst benomen,
 Indien hy stoppen kon den mond van zijne stroomen,
 Die daeglijx vloot op vloot zien drijven langs hun kust
 Met duizenden, ten stryde of koopvaert uitgerust;
 Die Vrankrijk met een zwarm en vliegend bosch van schepen,
 Tot zinkens toe gelaên, aen mijnen oever sleepen.
 Maer schoon hy niets van al mijn scheepsmaght had gezeit,
 Geen golf spanseert in zee die niet mijn' lof verbreit.

*en stelt zijn
 maght in
 top, zelf uit
 de achting
 van de Sei-
 ne.*

M

Geen

Geen starren fieren 's nachts de blaeuwe wolktapeeten,
 Hoe ver verdeelt, die niet van mijne kielen weten;
 En hier valt zijn gezagh by 't mijne veel te licht.

*Hy toont
 dat hy in
 adel en af-
 komst niet
 voor hem
 heeft te
 zwichten,*

Maer laet eens zien hoe ver mijn afkomst voor hem zwigt:
 Want schoon geen waere roem kan op den naezaet kleven:
 Van 't geen de voorzaet voor vele eeuwen heeft bedreven,
 Noch noopt des stamheers deught den eedlen naencef aen,
 Om meê zijn lofslijk spoor groothartig in te slaen.

Gy durft ver boven my op uwen adel bogen.

Maer welk geval heeft eerst u in het ligt getogen?

Want d'outheit, zoo haer geen vermaerde daet verzelt,
 Is doot, en wort vergeeffsch by uwen roem gestelt.

Gewislijk 't Roomsche juk heeft eerst uw' naem doen leven,
 Waer onder gy met dwang uw schouders hebt gegeven,
 En vreesde 't slaeffsch gezicht te steken uit uw kil.

Maer hoe, lagh toen mijn vloed noch ongerept en stil?

Die glorie evenwel behoude ik onbesproken,
 Dat ik de tieranny van Nero heb gewroken,

De Legioenen zagh versluiven als het kaf,
 En sloeg hun vaendelen en Arentstanders af.

Onze oevers dronken 't bloet der Roomsche dwingelanden;
 En Nederduitslant red zigh moedig uit hun banden,
 Daer gy uw' vrydom hun opveilde laf en blint.

Maer staet hem toe dat hy op ons dat voordeel wint.

Zijn stamboom evenwel heeft eens begin genomen,

En hoe veel vroeger hy aen 't wassen is gekomen,

Hoe eer het noodlot dreigt die weelderige spruit

Te snoeien, en met stam en diepen wortel uit

Te scheuren. schut dat vry, vertraeg 't met al uw krachten,

Gy hebt dien swaeren slag meê op uw beurt te wachten;

En mooglijk of het rat, dat alle staeten keert,

en alrijt

van de

stroomgoden

voor een

vorst erkent

geworden is.

My lang na u, gelijk ik opwaerts klom, verneêrt.

Maer schoon mijn vloet niet sproôt uit adelijke loten,

Ik heb noit minder eer in 't zeepaleis genoten.

De Teems en Ibergod, de Beltmonarch en Zont
 Versmaeden niet met my te treden in verbont.
 De Bosfor zelf, hoe fors op zijne maenbanieren,
 En Tyger weigeren mijn vrientschap niet te vieren;
 Al vorsten minder van geslacht noch staet als gy,
 En die de grenzen van hun trotsche heerschappy
 Niet naeuwer zien bepaelt, als gy uw ruime stranden,
 Al had gy meê mijn' vloet geslaegen in uw banden.

Nu roem uw grootheid, en verhefze boven maet.
 Z'is klein, zoo lang als uw begeerte ruimer gaet.
 Jae, schoon u god Neptuin den drietant gaf te draegen,
 Een heimelijke vlam zou noch uw' boezem knaegen,
 En maelen u by nacht uw eigen kleinheit af,
 Sprong uwe heerschzucht dan noch verder als uw staf.
 Genoegen geeft mijn' staet, wiens kleinheit ik durfroemen,
 Een grootheid, met uw rijk niet op een' dagh te noemen.
 Ook rekke ik mijn gezagh tot d'andre werrelt uit:
 Dat weten Triton en de Vorstelijke Bruit,
 Die van de stroomen, die my hunnen leenheer groeten,
 De tolln menigmael opofferde aen mijn voeten,
 Met leenschenkaedjen, my gestiert uit west en oost.
 Maer wy zijn uw bravaede en schampery getroost,
 En voelen dezen pijn niet slechts op ons geschoten,
 Maer op den Golfgod meê, zoo eng als wy besloten,
 En echter duizent en meer jaeren achtereen,
 De krijgselenden en gevaeren doorgestreên,
 En uit de klippen na lange aenwas, opgeklommen,
 Nu heerschende in een ry van Watervorstendommen.
 Verhef den Walvisch om zijn onbesuift gevaert,
 Meer als den Dolfijn, zoo gezwint en fier van aert:
 Daer stort hy op een droogte, en blijft in 't midden hangen,
 Door zijn zwaarlijvigheit en grootte zelf geyangen,
 Waer flus de Dolfyn vlugge is overheen gezwiert.
 Gelijk een vloet, dien ruim de teugel wort geviert,

*Ook bewijst
 hy, dat de
 grootheid en
 maght al-
 leen bestaet
 in het ver-
 genoegen,*

*en verliete
 zijn bewijs,
 met een
 gelijkenss.*

Voorbyfchiet, en zijn kracht voelt wijd en zijt verspreiden,
 En kabbelt slechts, en kust de lippen van de weiden,
 En hoe hy ruimer velt met zijne golven wint,
 Hoe meerder hy allengs zijn' loop gesleten vint:
 Maer zoo hy van een rots en steilte neër moet bruizen,
 En barsten door den mond en naeuwen hals der sluizen,
 Dan zwelt zijn' moed, dan kraekt en davert al het strant;
 Hy flokt en wentelt in zijn kolken akkerlant
 En stulpen, vee en hofgevaerten, schokt in 't rukken
 En storten, rotfen en arduingebergte in stukken;
 En wikt dan eerst te recht hoe ver zijn krachten gaen,
 Zoo lang hy beeren vint die zijne drift weërstaen.
 Dus gaet het in 't gebied, de grootste heerschappyen
 Zijn allerzwakst te voet en in gevaer van glien.
 Geduurige onrust knaegt, gelijk een kanker, 't hart
 Der staeten, in hun grootte en ommeslag verwart.
 Maer landen, die de vorst kan van zijn' troon beheeren,
 En net geëvenaert naer reik van zijn begeeren,
 Staen onbeweeghelijk: een zelve liefde en zucht
 Drijft boven, en verwekt een ongedwonge tucht.
 Het zelve voordeel hout al 't lichaam aen elkander.
 'T geen 't eene lid verheft, versterkt de kracht van 't ander.
 En schoon van binnen zich een staetkrakkeel verheft,
 Het wort gesult, eer hen een stroom van buiten treft.
 Al 't lichaam wort gequetst in 't minste van zijn leden.
 Zoo zietmen stieren, die elkandre fel bestreden,
 Den pais vernieuwen, en in eene maatschappy
 Den wolf verwachten, die hun aengrimt van ter zy.
 Maer rijken, aengegroeit uit allerlei gewesten,
 En door geweld in 't juk geslagen, zien ten lesten
 Hun dwingelanden het belang en voordeel af,
 En vloeken, en ontvlien uit wraek hun yzren staf.
 Maer dwongt gyme opentlijk in 't velt het hoofd te bieden,
 Wy zouden, hoe gering, u niet een stap ontvlieden.

Celijkenis.

*Hy zegt
 hem niet te
 zullen wy-
 ken zoo het
 op een da-
 delijkheyt
 quam,*

Nu voegt geen oorlog, en te min daer 't Bruitsbanket
Dus openhartig en tot vreugde is opgezet.

Wy hadden allerlieft gezwezen op uw reden,
Om 't gulde Heest, had dat mijn eer en staet geleden.

De Visschersknacpen, die voor menige eeu mijn vloet
Met booten ploegden, en gelukkig op dien voet,
Geen ander werreltdeel, als mijne plassen kenden,
Geen andren rijkdom als hun armoede en elenden,
Waerdeerden mogelijk, indien het graf zijn' mont
Ontfloot, en levend hen herstelde aen mijnen gront,
Hoe nieu, en in den loop des oorlogs onervaeren,
Mijn staet nu groot genoeg om d'uwe t'evenaeren.
Maer schoon zy zwijgen, en het veen hun stem versmoort,
Al 't golvendom, hier meê vergadert, spreekt hun woort.
De vader Oceaen, noch Peleus met zijn Raeden,
En gy mischien zoud zelf mijn aenzien niet versmaeden.

Ook heeft mijn naem [hoe scherp gy met zijn kleinheit lacht]
'T waerachtig voorspook, en een teeken van mijn maght,
Die naderhant zoo wijt zijn takken uit zou spreien,
Als beide d'armen van de poolen hem geleien.

Hy is de sleutel, die het hemelsche besluit
En 't werreltsche geval elk opent en beduit.
Hy strekt een kort begrip, een stapel van de schatten,
Die zoo veel boeken en kronijken in zich vatten,
En wijst, als in een schets, het menschelijk leven aen.
De slinkerzijde is breed, en maklijk op te gaen.
Maer boven zit de straf alle ongetrouwe zielen,
Met bolpees, wroegingen en zwepen op de hielen.
Heel smal loopt d'andre kant naer boven, met gevaer,
En steiler in den top. al valt de heirbaen zwaer,
De loon zal rijkelijk den arbeit weêr verzoeten,
En leggen hun de kroon en lauwer voor de voeten.
Nu pronk met langer naem, en laet alleen aen my
De beeldespraek en 't merk der Pitagorische Y.

*en gekoofs
dat hy in die
gelegenheit
zelf niet
zonder
vreeze zou-
de zijn.
Eindelijk
verheft hy
zijnen
naem als de
letter, daer
Pitagoras's
ganfche be-
loop der
werreltlin-
gen wist uit
te vinden.*

*De Seine
valt hierop
den Iber
aan, die in
aaze reden
zich schieen
te kytielen.*

Zoo lang hielt d' aendacht al het zeddom opgetogen.
 Wanneer de Seine met ontsteke en dreigende oogen
 Omloerende, gelijk een arent, die een vlucht,
 Van valken, drijvende en braverende in de lucht,
 Wenscht in te vliegen, en, versfrik't in twijffelingen,
 Niet weet van waer hy best het leger zal bespringen,
 Dat, in een ronde zich besluitende als een wal,
 Aen allen kant hem bek en klacuwten bieden zal,
 Dus uitbarst, brullende en ontselt, in grammen moede:
 Begunstigt icmant noch die scherpe waterroede?
 Kan d'Iber, van haer' slagh tot in het ingewant
 Getroffen, noch het hooft ontkreuken in dees' stant?
 [Ook was het zoo; hy schieen zich heimlijk te verblijven,
 Ik zagh 't door d'opening der zaeltapeetserijen,
 En 't donkere gezicht der watergoden strak
 Opheldren, toen het Y de Seine tegensprak]
 En zal hy mijn gezach en kroonen vergelijken
 Met bannelingen en rebellen van zijn rijken,
 Gelijk hy onlangs al dien aenhang van het Y
 Heeft uitgekreten, voor behipt met muitery?
 Lashartige, onderwerp u wederom den Mooren,
 Geef my den septer, die tot hooger drift geboren,
 Door mijn geluk en kracht van 't zegenrijk geweer,
 De schenders dwingen zal te buigen voor hun heer.

*De Iber
antwoort
de Seine,*

De deftige Iber, 't hooft met kroonen overladen,
 Rees op in 't midden van zijn koninklijke raeden,
 En koningen, die hem bedanken voor zijn leen.
 Waer voert u d'overmaet van uwe driften heen?
 Waer zien wy eens het eind van 't onrechtvaerdig wrokken?
 Dus sprak hy, schuddende tot drywerf toe zijn lokken:
 Nu vaer den Ygod vry in 't diamanten schilt;
 Wy zien de schichten van uw hevigheid gespilt,
 En mogelijk den vloek en dat ontaert braveren
 Met meer schandael noch tot u zelve wederkeeren.

Heeft

Heeft d'oude wrok my in het oorlogs avontuur
 Gewikkelt met dien god, voorwaer het stond my duur.
 Holp onze vyantschap het hev'g bloet aen 't koken,
 En heeftmen vier en vlam aen wederzy gesproken,
 'T is al door 't oorloghsvier gezuivert en verteert.
 Wy hebben hem als vry en wettig vorst geëert.
 Wy braken zelf den staf en krijgsroê voor zijn voeten,
 Noch weigeren hem noit als een' Monarch te groeten,
 En wijken niet een' voet van 't oude vreêverbont.
 Zie toe. gy zeilt op hem uw rijxhulk in den gront,
 En nu gy 't alles wenscht in uwen klaeu te grijpen,
 Ziet licht de laegerwal 't gespannen zeil aen 't gijpen.
 Maer wenscht gy 't Ygezagh te bonzen uit den troon,
 Waerom my onverwacht gevlogen in de kroon?
 En al het godendom, ter bruilofdisch gezeten,
 Dus van ter zijden meê getaistert en verbeter?
 Mijn lasheit zeker brak den vyand bitter op,
 Toen Agars slaeffsch gebroet zich met bebloeden kop
 Ter vlugt begaf, en ik * mijn magtigste gewesten
 Zagh op een sprong gevaegt van Mooriansche pesten,
 By hondertduizenden, te vier en zwaerde ontzeit,
 Ten trotsen wraek van mijn gehoonde Majesteit.
 Gae, zie in Barbarye en haere plondersteden,
 Hoe moedig ik dat vier gebrant heb uit mijn leden,
 En denk, hoe lang gy zelf, versuft in slaverny,
 Den Teems hebt ingeruimt uw troon en heerschappy.
 De groote Seine riep: My zult gy niet vervaeren,
 Al stoftge op 't vlugten van vertwijffelde Barbaren,
 Griffioen dol op roof, ontaert van recht en eer.
 Indien ik u zoo lang had onder mijn geweer
 Gedwongen, en mijn' stam gewortelt in uw landen,
 Gy laegt noch vast gedrukt, geknevelt in mijn banden;

*en dreigt
 hem met
 het vermo-
 gen van
 het T.*

*De Seine
 vaert weder
 hier.*

En

* *Aragon, Andaluzie, en Granade zijn lang van de Morisken of Sarazijnen beheerscht, totze eindelijk alle uit de heerschappy van Spanje zijn uitgedreven, als een zwarm van sprinkhaenen, de zeeuyden van Barbarye hebben ingenoemen.*

En 't Y, met zijne borst gedoken in het riet
 En brak moerafsch, verhief zoo hoog de horens niet.
 Hy zou zijn sloopvaart zien met zijnen kolk bepaelen,
 En 't Zuiderzeerak 't verft' daer zijne booten dwaelen.

*en voort in
 zijn' schilt
 gevoeren
 van den Iber*

Al voelde ik van uw juk mijn schouders ingedrukt,
 Noch zag ik uwen wensch, sprak d'Iber niet gelukt;
 Zoo lang de Siciljaen ons met zijn * Avontzangen
 Het hart verquikt, en u by d'ooren weet te vangen.

Gelijkeis.

Zoo lang de Denre en Leie, als 't moedige genet,
 Onechten band versmaede, en trots en onverziet,
 Durf achteruitflaen, maekt zich zelf een veilig open,
 En werpt de vremden af, die hem met spooren noopen.
 De Loire wringt de ' Scharp' geen halfter in den mont,
 En 't Schelde slaept geruft op 't bassen van zijn' ^b Hont.
 Maer schoon die wachter in zijn' droom wierd overrompelt:
 De Scharp' gemuilband, en in zijne kruik gedompelt,
 Ik zag hen beide weêr ontworstelt uw geweld,
 De banden afgescheurt, de kluissteraers gevelt.
 En d'oude Waterdogge aen 't balken, rijten, breken,
 Op d'erfgeweldenaers met winst de schaden wreken.

*De Seine
 opgeschoo-
 ten,*

Jae wreek u, schreut de Seine, en stijgt van zijnen stoel,
 En grijpt, voortbarstende en opstuivende in 't gewoel
 Der goden, 't storten en rinkinken van de banken
 En kristalynen, daer geweer en bekers wanken,
 Den Iber, eer hy zich kan redden aen den disch,
 By zijnen mantel, sleept en fleurt hem: en gewis
 Het koninglijke kleet was in dien storm geschonden;
 Had zich de Belt en 't Y en Teemsgod niet verbonden,
 Den overweldigden, aen allen kant benart,
 En in zijn eigen pracht en breed gewaad verwacht,

*scheurt hem
 een slip van
 den mantel.*

Voor

* Op het luiden van de Vesperklokke of Avontlofzang, zijn in 't jaer 1282. alle de Franschen in Siciljen afgemaekt, en 't koningrijk een Arragonners, en die beide, nae de dood van Koning Ferdinand, den Spanjaerd onderworpen.

a De Scharpe is een rivier in Vlaenderen.

b De Hont is een arm van het Schelde ten westen van Zuiveland, voorby Vlissingen in zee stortende.

Voor snellen overval te redden naer de wetten,
 En moedig 't alles tot zijn welvaart op te zetten.
 Zy stonden nu geschaert om in te vliegen. al
 Het hof rees overende in dit verwacht geval.
 De grijze Triton, in 't voorbygaen aengestooten,
 Quam dronken uit den slaep en struiklende opgeschoten.
 De brongodinnen met het waterjofferdom
 Bestorven, hoorens en schalmeien werden stom.
 Het feestrumoer verdooft de waterorgelkeelen;
 Zelf Thetys wanhoopt door haer beë dees scheur te heelen:
 De Tiber, Ganges, Po, en Indus zien het aen,
 Met d'Arno, Nijl en Rijn, in dit gedruis begaen.
 'Zy slaen een' ronden ring, en al de stroomelingen
 Zijn bezigh om hun haet en gramschap te bedwingen:
 Wanneer de Seine, in zijn oploopenheit verzet,
 Van zelf den purpren rok liet slippen, en belet
 In zijnen aanslagh, deifde, en liet den god bedaeren,
 Die, hoe zorgvuldig om zijn' tabbert te bewaeren,
 Noch zagh een groote scheur gereeten in het kleet,
 En d'eene slip gekort. Nu stont hy op, gereet
 Dien onverwachten hoon te wreken, en in 't vechten
 Met bloet te zegelen de hantvest, en zijn rechten;
 Als d'Oppervorst van zeen en vlooden, op zijn' stoel
 En hoogen Bruilofttroon, bespieglende al 't gewoel,
 'T ontzaglijk hoofd begon te schudden, en een teken
 Met zijnen drietant gaf, om hem te hooren spreken.

Een oogenblik sloot al het godendom den mont.
 Gelijk een biezwarm, in een' frisschen morgenstont
 Naer tijm en majolein ten korven uitgestreken,
 Indien een vlaeg van twist den kam komt op te steken,
 De honigrenteniers en vorsten ondereen
 Krioelen, brommen en hun weêrparty vertreên,
 Zoo zigh de koning mengt in 't heir der twistelingen,
 Strax zwigt, en yder poogt zijn gramschap te bedwingen.

*Neer in
stilt den op-
voer.*

Gy vorsten, zeght hy, wat verwoetheit schent u aen,
Om tegens mijn gebiet dus reukloos op te staen?
Is dit een briloftsgalm? hoe? helpt hier, onder 't rollen
Des appels, Eris weêr het godendom aen 't hollen?
Wie heeft de harten dus vervreemt en afgekeert?
Heb ik met hooger gonst den vorst van 't Y geëert,
'T was om zijn waerdigheid, en op des Bruits behaegen.
Maer eindelyk, wie heeft my reden af te vraegen,
En zoo ontijdig, hem, op ons gebodt gereet,
Gelyk een onderdaen, die zijne plichten weet,
Op 't lijf te vallen, en de goden te beroeren?
Wy weten best wat elk in zijnen schilt zou voeren,
Indien het oorlogsvelt, de Koningen, gekant
In 't harnas, strijden zagh voor hun gebiet en stant.
Maer hoe het zy, en wie de zege zou bevechten,
Met bitter smaelen valt vooral niet uit te rechten.

*en streekt
tot voor-
deel van
den Ygod,*

Ik ken den Ygod voor een' stroom van maght en moet.
Hy toont my grooter zucht als eenig ander vloed,
En volgt ons even trou aen alle zeen en stranden:
Dan daer de Noortpool prat mijn golven slaet in banden,
De groote Noortbeer met zijn' klaeu en dwarsch gezicht
Het zonnepaert verbaest, tot dat het hijgend zwicht,
En weigert lang uit schrik die heirbaen op te rennen:
Dan daer de zuidewint den regen met zijn pennen
Vooruitjaeght, en van verre ald'aerde op 't aenschijn spreit;
Nu daer Apollo my zijn eerste heerlykheit,
En 't uitgeruyst gespan, vast brieschende en te vreden,
In 't oosten toont, eer hy ter kim komt uitgereden:
En daer ik hem vermocit, van zijne daghvaert, troost
Met koel kristal, en blusch de fakkel die hem roost
En blaekert, en noch snerkt en sparkelt in de baren.
Geen stroom komt zoo getrou door mijne rijken vaeren,
Hoe ver gelegen, en van wat gestarnt bestraelt.

Dat weet gy vlieten, die zijn kien blijde onthaelt,

En

En zaeght den rijkdom en kleinoodjen uwer stranden,
 Beschimmelt en bewelt, begraeven in uw zanden;
 Indien niet d'Yfroom zelfs u aenpreste, en met lust
 Zijn schatten ruilde en d'uwe afhaelde aen zijne kust.
 De breede Maes, de fiere en trotsse Zeeusche stroomen,
 Wier opgezwollen moet wy zelve naulijx toomen,
 Zijne eigen broeders, aen een zelve borst gezoogt,
 Door zijne aanzienlijkheit en rijkdom meest verhoogt,
 Volmaeken met hun plas en ruime waterkreken;
 De grootte en 't water, 't geen den Yfroom schijnt t'ontbreken;
 Gelijk zijn schat dien dienst weêr rijkelijk vergelt.
 Maer zelve hebben wy hem pael noch eind gestelt,
 Hem rustig vryheit en volkomen maght gegeven,
 Om in mijn' boezem met zijn golven door te streven;
 En uit ons eigen rijk twee kamers toegestaen,
 Om al zijn schatten in te sluiten, en t'ontlaên:
 Het ruime Tessel, vry van havenplonderaeren,
 En 't Vlie, met dubblen monde inzwelgende onze baren.
 Gae. blaf nu weder. stel mijn Majesteit de wet,
 Als ik dien vorst naer zijn verdienste aen tafel zet.
 Elk houde zich voortaan geruust en ingetogen:
 Want hoe gy triomfeert en steunt op uw vermogen.
 Elk strijkt de vlag voor my, die u gebiê het vier
 Der twist te dooven. gaet; roept weêr de joffers hier.
 Zy zullen met muzyk en weelderige spelen
 'T vervaerlijk onweêr der verbeeten harten streelen,
 En sluiten 't feestkrakkeel met een gewenschten vreê.
 Elk geef zich vrolijk en gehoorzaam op zijn steê.

*toont dat
 al het stroom-
 mendom in
 hem is ge-
 hand. n.*

*en gebiet elk
 wederom
 aen te zit-
 ten.*

EINDE VAN HET DERDE BOEK.

I N H O U D

Van de Print voor het vierde Boek.

*E*En zeegevaerte, met schepraders aen den kant, (ten
 Strekt hier des Ygods troon. een krans van wier doorvloech-
 Met paerlen, siert hem 't hoof. aen zijne rechtheband
 Stort uit zijn kruik een stroom met kronkelende boghten.
 De slinke draegt een riem. de Zuiderzeegodin
 Leunt op zijn schouder, en vermengt haer snelle baren
 Met zijne vloën, die voort vereenigen uit min.
 Een Triton, vuil van ruighte en lisch om zijne haeren,
 Torst d'ankerkabels op zijn schoften uit den gront.
 Men kan zijn' broeder met een anker op zien duiken.
 De Zeecentaurwer schijnt te trotser, om den vond
 Der Waterdriebladkroon, op d'oude wierparruiken
 Der Tritons merkelijk afstekende in de pracht,
 Hy baekent d'ondiepte af. de Boxvoet, tuk op laegen,
 Had in het weelig riet de watermaegt verkracht,
 Bood d'Ygod haer geen hulp. het Spaeren scheidt behaegen
 In 't visschen, en getoet der Tritons aen haer zy.
 Een kroon van eikenblaën, met helm en boterbloemen,
 Krult om haer hoof. de Zaen stort haere kruik in 't Y,
 Met maght van scheepen, daer zy billijk op magh roemen.
 Een Zeemeermin zingt aen de Hoefbeek van Parnas,
 En spelt des Stroomgods lof. De Waterlantsche vlekken
 En dorpen staen rondom met melk van 't eerste gras
 In d'eemers. 't weitfch Sardam en Nieuwendam bedekken
 Met d'eedle scheepskroon 't haer: dit toont de scheepsharpoen,
 En hoe de haring wort gekaekt in zijn saizoen.

D E

Y S T R O O M.

H E T V I E R D E B O E K.

DE vorsten vlijdden zich ter tafel op die reden ;
 En Peleus zagh vernoeght weêr d'eerste vrolijkheden
 Verrijzen , en den damp verstuiven van 't gescheel.
 De Nimfen lijmden weêr de zielen aen haer keel

En bruiloftklanken , en muziek der zeeviolen :

Wanneer een schielijk licht de zael , daer ik gescholen

De goden aenzagh , scheen te zetten in een vlam.

Een snelle schrik , of een bedwelmde droom , benam

My al 't geheugen , en het spelen der gedachten.

Ik vond my levende , en , ver buiten mijn verwaghten ,

Noch twijfelnde of ik 't al gezien had of gedroomt ,

Vast drijven op het Y , dat zachter ruischt en stroomt ,

En schijnt geruft het oor te leenen aen mijn snaeren.

Welaen het lust ons hier wat ruimer op te vaeren ,

De Waterlantsche kust te groeten , als voorheen

Den arm der Stad , door ons ten einde langs getreên ,

Van daer het blaeuwe Hooft , uit blaeu arduin gewassen ,

Rondom azuurblaeu verft het aengezicht der plassen ,

Tot daer de groote muur zijn boghten krimpt , en 't oog

Laet weien over zee , aen 't end van zijnen boog.

Wy willen van den top der Waterlantsche dijken ,

Die 't Y beletten met zijn golven in te strijken ,

De boomgaertbunders en het weilant , als weleer ,

Op 't midden van zijn hoop te zetten in een meer

En blanke zee , die trots de polders in durf breken ,

Al 't lant afweiden van Westvriesland en zijn streeken ,

*De dichter
 bespiegelt
 in Water-
 lant de
 Amster-
 damsche
 Hoofstbe-
 bouwen.*

De pracht van Amsterdam bespieglen , en van ver
 Begroeten met ons oog de hooge Zevenstar
 Van haere toornen , die zo weits het hoofd vertoonen ,
 Als in het mirtewout de dennen haere kroonen
 Verheffen , en de beuk het kreupelbosch beneên
 Zijn loofwerk daelen ziet , en zweeft 'er overheen.

Gelykenis.

Hier nood ons het Stadhuis , het uiterste vermogen
 Der boukonst aen te zien , in zijn verheven bogen ,
 En kapiteelen , en het beeltwerk rijk van stant
 En konst , in 't marmer hoofd der gevelen geplant ;
 In beelden , die den top versieren , en van boven
 Het oog slaen over 't Y , de Zuiderzee , de hoven ,
 De lustwaranden , en kastelen , elk om prijs ,
 Door al het Diemermeer , des Aemstels paradijs ,
 Verspreit , en tot vermaek in dreven afgeschoten :
 Des Aemstels zilvren vliet , beploegt van sloepen , booten
 En speeljacht , tochtschuit , kogge en ponten , en wat meer
 Geen' grooten stroom betrouwt , noch ongestuimig veer ;
 Met al de dorpen en gebuurten , door de veenen
 En rijke velden , voor 't gezichte in 't eind verdwenen :
 Dat zelf verflaeuwende , het al beneên de kim
 Ziet nederstruiklen , en verdwijnen , als een schim.
 Nu blinkt de heerlijkheit der kerken ons in d'oogen.
 Dan hout de ruime kreits der stede ons opgetogen ,
 En schijnt van hier maer een paleis , een hooftegebou ,
 'T geen oorlogsonweêr , vier , noch outheit sloopen zou.

*Ity be-
 schrift
 Sardam.*

Sardam , ter rechterhand des ringdijks afgeweken ,
 Braeut vast de kielen , die de kruin ten hemel steken ,
 Haer armen aen de lucht verheffen , als uit lust ,
 Om Amsterdam , zoo preutsch en heerlijk uitgeruft ,
 Niet meer van verre , maer aen 't voorhoofd zijner paelen
 Te zien , en spelen in den scheepshof van de * Waelen ,

Met

* De Waelen zijn t' Amsterdam afgezonderde plaatsen daer de schepen leggen.

Met voorraet opgepropt van schepen klein en groot,
 Te zenden, op hun tijd, rondom den werreltkloot.
 Hier mengt de traege Zaen haer vlietnat met de baren
 Van 't Y, in ruimer wedde en boezem uitgevaren,
 De breede scheepswerf en den boog van 't vlek voorby,
 En voert den frisschen geur der linnebleekery
 En weiden, Oost en West bekroonende de zoomen
 Van 't reine waschbad, en blanketsfel zijner stroomen:
 Nu menigmael, gelijk een' zomerdauw, gespreit
 Op 't kostlijk lijnwaet, in den bleekhof uitgeleit,
 En door het zonnevier, dat alles plag te roosten,
 En geel te tanen, als haer fakkelt uit het oosten
 Opklimmende, den Kreeft ontsteekt, en dollen Hont,
 En blakert vee en mensch uit zijn' verbranden mont,
 Geloutert, met een zaght en blank sieraet beschonken,
 Daer koninginnen in haer staetsie zelf mê pronken:
 Daer Venus hare koets en ledekant mê spreit,
 Wanneerze Mars den toom van zyne dartelheit
 Volkomen viert, of, in het paviljoen van elzen
 En vrolijke akoleie, Adonis pleeg t' omhelzen.

O zilvre Zaen, zoo dier aen 't zomierzonnlicht,
 Op uwen wenk gereet, gehouden en verplicht,
 Die Febus dwingt en 't gout van zijne zonnestraelen
 Met andre werking op uw boorden neêr te daelen;
 En daer hy 't alles met een donker masker dekt,
 Hier 't af te lichten, en het aenzicht, bruin bevekt,
 Weêr op te helderen en luister by te zetten,
 Terwijl gy 't zuiver wascht en leenigt met blanketten:
 Waer 't uwe beekmaegt, en den knaepen meê gegont
 Dus 't hoeft te huldigen van bruine Rozemont,
 Met rijp moerellebloet de leden overstreken,
 Ik zag uw vlietkruik leeg, de webben van uw bleeken
 Gevaegt, een werrelt van Jongvrouwen, zy aen zy,
 De blankheit wachten op uw maegdenbleekery.

*De Zaen
 en de
 bleekeryen
 van Oost-
 en West-
 Zaenen.*

*Aenspraek
 aen de
 Zaen.*

Maer

*Verfchoo-
ning over
deze uit-
weidinge.*

Maer d'Yftroom fchijnt het zich te belgen dat wy weiden
En niet aen eene reex alleen zijn lof verbreiden.

Wy streven dan recht door, en eere ik andre vloên,
'T is tot zijn fchildery maer lijftwerk en feftoen.

*Befchry-
ving van
den T-
ftroom,*

Het Y komt uit de borft der Zuiderzee gevloten,
En valt in 't Wijkermeer. van daer te rug gefchoten,
Begroet het Sparendam; en, moedig op zijne eer,
Ontfangt de golven van het Haerelemmermeer,
Dien ftrengen waterwolf, die met verwoede tanden
Zijn eigen moeder fchent en fcheurt haer ingewanden,
En mengt zich met den vorft des Aemftels hant aen hant,
Tot weêr de zuiderzee hem welkooft aen zijn frant.

Maer zulk een lange ftreek heeft haer vermaeklijkheden!
Eer d'Ygod uit zijn kil te Beverwijk gereden,
Te rugge keert, draeit hy zijne oogen aen geen' kant,
Of heeft verandering van gezichten. hier is 't lant
Bezaeit met koren, en verfiert met boompluimaedjen.
Daer rijzen hofwarande en vruchtbre luftboffchaedjen.
Gins ftraelt de duinbeek met een ader van kristal
Door Helm en Santorye in 't boomgaertrijke dal.
Nu weent hy op 't gezicht der afgefstormde floten,
Die hy voorheenen 't hoofd zagh aen de wolken ftoten:
'T geweldig Merestein en Banjaert, wijd ontzien,
Vryflooten van beroemde Outhollandsche Edelliên,
Door vier en zwaert vernielt, met torens en rondeelen
Te gronde weggerukt, in 't barnen der krakkeelen:
Het ftamhuis van Heer Lem, de wijk van Kermerlant,
Een wonder van die eeu, om zijn gebiet en ftant,
Nu deerelijc getrapt, gerekt uit al zijn leden,
En 't grof gebeente met het kouter doorgesneden:
'T huis Heemskerk, erfgebiet van 't adelijk geflacht,
En Brederoê verwoeft, toen 't gantsche lant verkracht,
Van burgeroorlog, al de maght der Baenderheeren
En Edelen in 't velt elkandre zagh braveren,

Den flamboom snoeien der geslachten, en den zoon
 De moeder vliegen in haer graeffelijke kroon.
 Hy ziet de werrelt aen gelijk de speeltoneelen,
 Daer Alexander trots den hooftmonarch komt spelen,
 Den blixem slingren, en van hoogmoet zwelt om 't hooft,
 En onverwacht van rijk en leven wort berooft.
 Het hoog toneel dat flus met marmre hofkolommen,
 Op 't schuiven der gordijn, zoo moedig voort quam brommen,
 Verwiffelt schielijk van dat dartel aengezicht.
 Een bystre nachtf storm dooft het bloedig fakkellight.
 De pijlers schudden, en de zaelgewelven kraeken,
 Als Samson Dagon's kerk in puin stort met haer daeken,
 Den Vorsten, grootfcher op het schimpfeest uitgeruft,
 De fchenkels kneuft en stamp, en zijnen wrackgloet bluft
 In eenen bloetfroom van geplette Filisteenen.
 Elize ziet de zon haer's levens dootgefchenen,
 En van de kim gerolt in 't midden van haer pracht;
 Zoo dra * Afrates, daer haer kroon en trou op wacht,
 In weêrwil van zijn min, uit wreeden plicht en wetten,
 Moet lijden datmen haer de voeten dwars durf zetten,
 Haer bonze uit Tyrus troon, en ziet, in die hy mint,
 Zijn 's vaders moorderes, die 't bloedig rijxbewint
 Veroverde met zijn' geflachtboom uit te roeien.
 Niet anders zagh de vorst van 't Y de maght besnoeien
 Van baenderijen en doorlughten adeldom,
 Die schielijk stortte, en meer dan hondert jaeren klom.

Dan wenscht hy, om niet meer tot zijn verdriet t'aenschouwen
 'T rampzaelig overschot van zoo veel hooftgebouwen,
 Met zijne hoorens in te booren door het zant,
 Te wassen met zijn' vloed die schandvlek van het lant,
 En 't allersmalste deel van Hollant door te knaegen,
 Om vry in volle zee te streven op zijn' waegen.

O

Het

* Een Treurspel van den Heer Diederik Busifero,
 Heer van Heeraertsbeeminge &c.

*Deftroom-
god voort
van het Spa-
ren begroet,*

Het Sparen groet den god, als hy langs Haerlem streeft.
Hy kust zijn' bontgenoot nu vreedzaam en beleest,
En d'oude wrok is lang vergeeten en verbannen,
Toen Haerlem, met de maght des Kermers aengespannen,
De hutten, schaers verdeelt in 't groeiende Amsterdam,
Tot puin verwocfste, en zette al 't lant in lichte vlam.
Nu wil hy zich alleen de brave heldendaeden

*an herdenkt
met vreugt
de dapper-
heit der
Haerlem-
meren voor
Damiaten*

Erinneren: hy kan zijn lusten niet verzaden
Wanneer hy zich verbeelt, hoe 't Sparen, trots van moet,
De zaeg klinkt voor den boeg, en barstende in den vloed,
Ten bitteren verwijt der Kristnen uitgelaten,
De haevenketen scheurt van 't maghtig Damiaten,
Streeft over schaekels en den draeiboom van den Nijl

Gelijkenis.

Gelijk Hippolyte met d'Amazoonsche bijl
Den snellen Thermodon, gewelft met marmervloeren,
Plag op te bijten, en haer leger door te voeren.
Aldus hangt Haerlem noch het graefelijk geweer
In 't midden van 't gestarnt, tot onverwelkbare eer.

*Haerlem is
vermaert
door de vin-
ding der
Drukkunst.*

Geen minder glory heeft de Drukkunst haer gegeven,
Toen Koster, wandelende in breede beukedreven,
De lettervormen sneed in 't zachte beukenhout,
En vond de wetenschap, die 't alles voed en bout,
Dat letterhelden, lang verstorven en verslonden
Door ongenaë des tijts doorluchtig ondervonden;
Die, als hun grafkruik barst in scherven, en de wint
De stuivende asch verstrooit, noch leven, en bemint,
In volgende eeuwen, op des naneefs dankbre tongen,
En pennen zweven, van geweld noch graf gedwongen.

*Lof derzel-
ve.*

O drukkunst! die alleen de wijsheit, in den nood
Van schipbreuk hebt gered, geherbergt in uw' schoot,
Geveiligt voor den storm der woeftheit en barbaeren,
Nu reets met onbescheit haer in de kroon gevaeren,
Wat blijft de werrelt aen uw nutten vont verplicht!
Gy leerde Ovidius herleven in zijn dicht,

Nae 's mans elende , alleen niet by den Geet verbannen ,
Den straffen klauw ontrukkt der Poëzytierannen ,
En mooglijk noch gedoemt ter erfvergetelheit ,
Had niet uw milde hant het overal verspreit .

Maer heeft de Faem den lof van Koster wijd verheven ,
Zy loof de Blaeuwen nu , die , heerlijker dan * Steven
En Aldus , en Plantijn , de konst der drukkery
Volmaeken , zetten haer een kracht en leven by ,
En nemen 't aerdrijk in door letterregementen ;
Wanneer zy Atlas met den kloot des hemels prenten
En hemelgordels , en den Dierenriem gelaên ;
En daer hy 't aertrijk met zijn grootte komt beslaen ,
Zijn grove voeten zet op twee paer werreltdeelen ,
Begrepen in een ry van veertien boekjuweelen ;
Een werkstuk , uitgewrocht door 't konfligh ^a Negental
Der Zanggodinnen , 't geen de tijt verduuren zal ;
'T geen 't Y , en aenzien van de vrye Nederlanden ,
Verheerlijkt , en bazuïnt haer lof op alle stranden .

Het Huis ter Hart , de stoel des Heemraeds van den Rijn ,
Houd meê den Ystroom op , wanneer hy , zijne lijn
Vervolgende , rondom den oever van zijn stroomen
Zoo prachtig met een lijst van Dorpen ziet bezoomen .

De Zuiderzeekant toont ten westen , in 't verschiet ,
Edam , en Hooren , het Noorthollantsch hooftgebiet ,
De rijke zuivelmarkt , die Nederlant kan aezen
Met voedzaam dischbanket van vette Edammer kaezen ,
En ziet met vrolijkheit de trage Beemsterkoe
In malsche klaver treên tot aen den koffsem toe ,
Het dartel Vroonlantsch kalf , met vet op 't lijf gegoten ,
Het vroeggras scheren , hier zoo dartel opgeschoten

O 2

Uit

* De Stephani te Parijs , Aldus te Venetien , en Plantijn te Antwerpen , zijn door gantsch Europe om bunnens fierlijken druk befaamt .

^a De drukpersen van de Ed: Heeren Blaeuwen worden genaemt naer de negen Zanggodinnen .

De vermaertheit der drukkery is door de Heeren Blaeuwen in den hoofften top verheuen .

Het Y zien ook het Huis ter Hart , en Waterlantsche dorpen en aen den Zuiderzeekant Edam en Hooren .

Uit Vroonens edel graf, bestroomt van borgerbloet,
 De hartâer ingetrapt met ongesluimen voet,
 En, om 't verbrijzlen van plakkaten en verbonden,
 Door 't Graeflijk vier verbarnt en 't schoone hoofd geschonden.

*Ten Oosten
 derzelz:
 het slot te
 Muidern,
 vermaert
 door de doot
 van Graef
 Floris,*

Maer aen den Oosterkant verheft zich 't Muider slot,
 Besaemt door Floris doot, hier van zijn kroon geknot,
 Voen Velzen, zoet op wraek met zijne vloekgenooten,
 Den graef zijn wettig Vorst den dolk in 't hart dorst slooten,
 En Goilant verwen met het bloed van zynen Heer,
 Dat wraek riep, daegende heel Hollant in 't geweer:
 Toen Woerden en Rensse en andre wraekverwanten,
 Op 't hooge Kroonenburg vergeeffich hun standert planten,
 Alsamen jammerlijk gesneuvelt in elend.

Zoo valt hy in zijn straf die 't recht der Vorsten schent.

*en de ge-
 leende wer-
 ken van den
 Draf Hooft*

Maer 't Hooft, dat, uitgeleert in staethistorischriften,
 Zoo net de waerheit wist van logentael te schiften,
 De duitche Tacitus en deftige Lukaen,
 Die menigmael de Vecht met zijn gedicht hielt slaen,
 En 't Y, wel meer gewoon in 't zeeperk uit te springen,
 Omhoog getogen op zijn zielberoerend zingen,
 Heeft d'eer van 't waterslot vereeuwigt door zijn geest.
 Het zy hy, schoeiende op een Sofokleefchen leeft,
 De wraek van Velzen zingt en Batoos ongelukken;
 Het zy 't hem luste op 't lant het veltgewasch te plukken,
 Granidaes drooge borst te laven, uit een bron
 Door 't boschtapijt bedekt, voor 't fleken van de zon,
 En in zijn modertael de Poëzy te bouwen,
 Die met haer eige schoonte en pennen stant kan houwen.

*Gelijk het
 nu hoovaer-
 digh is op 't
 gebied van
 Vlooswijk,*

De brave Vlooswijk zwicht dien grooten voorzaet niet,
 En Goilant eert zijn wijs en rekkelijk gebied;
 Terwijl hy moedig volgt de loffelike stappen
 Zijn 's Vaders, afgeslooft in Burgermeesterschappen,
 Ten dienst van Amsterdam, Europes kooptoneel.
 De Zuiderzee ontfangt de Vecht met open keel.

De ziel van Hoofst eet mann' met haere hemelsche ooren,
 Als Papekop den klank van haer gedicht laet hooren,
 En steekt de treurtrompet met zijn' geleerden mont,
 Die 't hart verrukt van d'aerde, en lieflyk d'ooren wont.
 Zoo hoortmen Filomeel, wanneer de zon in 't daegen
 De vochte kimmén droogt op haren Lentewaegen,
 Haer eigen treurspel met een goddelyk geschal,
 En Tereus zusterkracht door 't omgelegén dal
 En bergh uitschateren: dan krygt de boomgaert tongen.

Gelykenis.

Wort van den Drossaert eens mijn stroomlied opgezongen,
 Dan steekt mijn zanggodin, hoe nederig van trant,
 De borst vooruit, gelijk een zwaen die aen den kant
 Des Aemstelvliets, gewoon in stillen stroom te baden,
 Zoo drae hy wort genood in wijder zogh te waeden,
 Zich zelve vleit, en eer hy 't roeien durft bestaen
 De wicken klapt, als was hy ruimer ingegaen.
 Dan schijnt mijn dicht niet laeg langs d'aerde neêr te daelen,
 Als kruipende kamil? maer buiten zyne paelen
 Verheven, 't hoeft om hoog te beuren in het licht,
 En in de zon te zien met onverdraeit gezicht.

Gelykenis.

Het vond van outs geloove, en uit de lantkronyken
 Der Goiers zou misschien noch elk de waerheit blyken
 Indien de zeissen van den tijt en oorlogsbrant
 Het niet had afgemaeit: hoe aen den Muiderkant,
 Daer 't hooge zeekasteel bespoelt wort van de baeren,
 Een schoone zeemeermin, met ongevlochten haeren,
 Vast golvende op haer' rug, gelijk een stille zee
 Van goudtraet, uit den gront opborrelde aen deez' ree.
 Zy was een Heroutin, hier van Neptuin gezonden.
 Een kostelyk karkant was om den hals gebonden
 Met witte parelen van schelvisoogen, net
 En geestig geschakeert. de fluiet hechtze met
 Een paerle moederhaek op 't schouderblad naer boven.
 Aen d'ooren wapperden, om geestiger te hoven,

*Men zegt
dat hier een
meermin
verscheen in
ouden tijt.*

Twee Esmerouden, met een groene straël van vier.

Zy volgde met haer keel de klanken van een lier,
Uit vischbeen opgemaakt. nu kon zy lieflijk daelen:

Gelykenis. Dan scheenze, als in een' rei doorluchte kerkkoraelen,
Alleen den bovenzang te houden, dat die toon
Door trans en daken klonk, en 't zangkoor zijne kroon

en zong; Gewillig overgaf: * Een ander magh bekliven,
Maer 't nedrig Muiden zal voor eeuwich Muiden blijven.
Een grooter wasdom blijft alleen aen 't Y verpant,
En Amsterdam, eens milt te zegnen door zijn hant.

*daer het Y
en Goy naer
luisteren,* Dus zongze, en schoon het Goy dit scheen aen't hart te raeken,
Noch luisterde 't om niet te steuren dit vermaeken.

Het Y hielt altemaël zijn golven streng in tucht.

Het heefche strant wiert stom. men hoorde geen gerucht.

*Zy spelt den
Yfroomgod* Nu hief zy weder aen: Gy zult my spellen hooren

eenen ees- 'T geen in den breeden Raet der goden leit beschoren.

*wigen lof, en
grooten staet* Het wankelbaer geval, 't geen met een' dartlen voet

Op 't hart der rijken trapt, de staeten ommewroet,

En alle banden plag t'ontrennen op zijn vleugelen

Wort eens de wick gefnuikt, en voelt zijn wulpscheit teugelen.

Het heeft een eeuwige eer den Yfroom toegestaen:

Hoewel het overal de wisselbaere maen

Gelykenis. Gelyk is, die zoo licht haer hoorens kan veranderen.

Nu dreigenze van ver, dan fluitenze in elkanderen,

En geven daegelijks de maen een ander oog;

Die sluit een' ronden ring, en flus een' halven boog:

Dan met een teering om het flaeuwe hart geslagen,

Verdwijntze, en smelt als wasch voor 't vier van Febus wagen.

Fortuin belooft het Y een vriendelijk gelaet,

En onverdeelde gonst. wat hangt dien stroom een staet

En glory over 't hoofd! wat zal hy zijne baren

Besaemt zien boven 't perk van Herkules pilaeren!

Wan-

* Een oud vaersje gaet noch in zwang, Muiden zal Muiden blijven.
Muiden zal niet bekliven.

Wanneer de Boukunst , 't hoofd opstekende aen zijn' kant ,
 Een nieuwe werrelt schept van kielen , die gemant
 Met watervorsten , stout het zeeperk uitgetoven ,
 Alom het ziedend schuim der blauwe golven klooven.
 En Gy ô Aemstel , die met kabbelenden vloed
 Zijn kruik stoffeert , en dien doorluchten broeder groet ,
 Hoe diep is 't u gegont in zijn geluk te deelen !
 Hoe moedig zal uw vliet langs rijke graften speelen ,
 Als eens de Hoofstiad , hier te sichten aen zijn wal ,
 Het merk van uwen naem op 't voorhoofd voeren zal !

'K zie reets dien gouden tijt met wijde schreeden komen ,
 Dat een geweldig bosch van omgekeerde boomen
 Zoo diep de wortels neêr zal schieten in 't moeras ,
 Als 't met zijn toorens hoog tot aen des hemels as
 Staet op te vaeren , 't geen verheerlijkt , allen rijken
 En koningsteden zelf de boukroon af zal strijken.
 Dan giet de Koopfortuin en Welvaert , milt van hant ,
 Haer rijke zegeninge u toe van allen kant.

Gelijk 't rivierendom uit allerlei gewesten ,
 Zijn daelend stroomnat geeft den Oceaen ten besten ,
 Zoo drae het bergsneeu , nu gesmolten in de zon ,
 Ten bergkruin afbruischt , zwelt en overgaept zijn bron.
 Dan strektge ô Stad , zoo trots te bouwen op twee stroomen ,
 Een wijk , voor die gedrukt verlegen tot u komen ,
 Een herberg zoeken in het nijpen van den nood.

Gy zultze koestren en ontfangen in uw' schoot ;
 En meermaels afgebrant , geplondert en vertreden ,
 Verrijzen uit uw asch met schooner stal van leden :
 Tot op 't gehengen van den Zeemonarch het Y ,
 Aen mijn' orakelzang en diepe profecy
 Gedachtig , u gebiet zijn' breeden vloed te bouwen ,
 En op een zeilend vlot uw leven te betrouwen
 In wilde zee , getroost dat Nereus dit bestemt.

Wat wondren zultge zien , wanneerge uitheemsch en vreemt
 Een

*door den
 aenwas van
 een maghti-
 ge stad aen
 zijnen
 stroom te
 bouwen.*

Gelijkenis.

*Deeze zal
 een wijk
 verstrekken
 voor onder-
 drukten en
 vremdelin-
 gen ,*

*door de
 scheepsuaert
 haere paelen
 uitbreiden.*

Een andre werrelt zoekt door onbekende plassen,
 En zonder graedboog en de lely der kompassen
 Den werreltgordel snijft, en werpt met rijken buit,
 Voor 't zwaere paelwerk van uw froom het anker uit.
 Dan moette leeren de geflarnten onderscheien,
 Die veilig by den nacht uw vloot in zee geleien,
 Of licht bedriegen op de zorgelijke plas:
 De wreede Beeren, dicht aen 's hemels uiterfte as:
 De Pacu, die haeren flaert wyt uitspreit in het Zuien:
 Orion, zwart om 't hooft gezwollen van de buien:
 Den Boer Arktofilax, die met zijn zwaere leên
 Het wed der zee beroert, wanneer hy moê gereên
 Op zijn befneude fleede, al hygende afkomt treden,
 En weêr met stormen dreigt, ten wolken ingreden.
 Ook zultge letten op het vreesfelyk Serpent,
 Dat, als een breede frael van vier, zich krult en went
 In 't Noorden: als gy 't ziet van blaewen zwavel gloeien,
 Hael in den schoot, 't zeil neêr. een nachstorm aen het loeien
 Steekt van de Noortpool op, en mengt de zee en lucht.
 De Regenstarren, bleek en kout van waterzucht,
 Staen op den norffen kop des Hemelftiers te grimmen.
 Maer als de Pleiades beginnen op te klimmen,
 En fnoeren 't haer met gout, of Pollux uit zijn' trans,
 Of Kalfor 't water kult met tintelenden glans,
 Dan zal de Dolfijn zich niet kronkelen in boghten,
 Noch 't pekfel fchuimen van omtuimlende gedrochten.
 De zeeman zet geruift dan alle zeilen by,
 En trooft zich met de gonst der winden en 't gety.
 Dus flaen uw borgerye en gilden aen te groeien.
 Gy zult gewetendwang en tieranny befnoeien,
 De vrijheit voor blazoen omvoeren in uw' schilt,
 En teugelen, al wat te reukeloos en wilt
 Durf steken naer die kroon. dus leert gy 't volk bestieren,
 Met naer den eifch den toom te korten en te vieren,
Okoop-

*den geweten
 awanz den
 voets lichten.*

O koopjuweel! want in den ring van Nederlant
Noemt u mijn zanggodin met recht den diamant.

Maer eer gy vierwerf zult uw oudè wallen floopen,
[Want zulk een' wasdom laet u 't noodlot toe te hopen]

En springen verder uit, moet menige oorlogsvlaeg
Afstuiten op uw borst: nu zal de goude Taeg

U vaeren in den schilt, en d'Iber met zijn kraeken,
Begort van vier en vlam, als Kolchis toverdraeken,

Uw stranden dreigen, tot een Jazon, trots van moet,
Den stroom van Gibraltar verf met het Spaensche bloet,

De waterslang verniele en wreede roofharpije,
Met zijnen donder schokk' de kust van Barbarije,

En flae Toledo met een dootschrik voor het hoofd.
Nu heeft de Teems zich zelf de waterkrans beloofd,

En hecht van Doever en zijn' krijtberg, te vermeten,
Op Schevelingen de metaele waterketen,

Hoe is 't? ik voelme 't bloet ontroeren, en 't geluit
Bezwijken in mijn keel. maer neen! het moet 'er uit.

Wat zultge hooren, ô doorluchte waterlingen,
Als weêr Kartage en Rome elkander hier bespringen!

Op Ystroomgod. beman uw vloten, voort in zee.
De vyand blixemt vast afgrijfslijk op uw reê.

Ruk aen. de Vriescche Leeu, de Maes en Zeeusche baren,
Uw bontgenooten, zijn bereit hem in te vaeren.

Daer dondert zee en strant. ik zie 't, zy rukken voort.

Kanonnen, zwanger van salpeter, vier en moort,
Aen 't baldren in een' storm; de blixemgloet, geschoten

Uit monden van metael, drijft dollè donderklooten
Door buik en ribben van de kielen, scheurt en rijt,

En steekt het water aen. de korst der stranden splijt,
De strantduin davert, als de losgeborste zwavel

Het marmer schokt in zee tot op des afgronts navel.
De buskruitrook bedwelmt de zonne, die het bloet

In d'oogen spat. men ziet hier niet dan vier en gloet.

*en vier-
mael uit-
geleit wor-
den, en
moedig in
alle ram-
pen, het
ontharden
ter zee te-
gen Spanje,
Portugal.*

*en Enge-
lant.*

*Beschrij-
ving van
een zee-
slag.*

Een schriklijk krijgsmuzijk van trommels, zeetrompetten,
 En scheepsklaroenen, en kortouwen en musketten,
 Wort met een' naeren toon en heefchen kreet verzelt
 Van stervenden, gewont, geblaekert, neêrgevelt,
 En 't kleet van 't lijf gezengt, en in de lucht gevaeren,
 Zoo drae de scheepsmijn springt, weêr plompemde in de baren,
 Half levende, en verminkt, en nu in deeze elend
 'Te spaê vervloekende het oorlogselement.

*en den oor-
 loch in de
 Zont.*

Stae vast: u staet noch meer t'ontworstlen. 't zal gebeuren
 Dat eens de Zont, met toegebonsde waterdeuren
 Aen 't pruilen in zijn kil, uw vloot zijn' stroom ontzegt.
 Dan moet de zeekortouw weêr pleiten voor uw recht.
 Het Deensche Zeclant, en de Zontfluis, opgebroken,
 Getuigen ofge uw eer manhaftig hebt gewroken.
 'K hoor d'onderdrukte Belt, belegert op zijn' gront,
 En d'armen op den rug gevleugelt door de Zont,
 Uw maghten, daer hy zucht, in zijn palcis besloten,
 Om bystant roepen. voort te water met uw vloten.
 Verlos den rijxstoel. red uw bontgenoot. ruk uit
 De kramme en grendel die den waterdraeiboom sluit.
 De sleutel van kanon zet alle poorten open.
 Dus moogt gy overal op d'overwinning hopen,
 En zien den lauwer der triomfe te gemoet,
 Hoe fel een oorlogstorm op uwe grenzen woed,
 O Ystroomgod, zoo lang uw hoofstfad het geweten
 Den vryen teugel viert, en God, in 't licht gezeten
 Op 's hemels troon, alleen de straf der zielen laet,
 Die, niet schofferende het lichaem van den staet,
 Indien zy dwaelen, uit onnozelheit geweken
 Van 't rechte pad, den mont des lants noit wederspreken.
 Zoo lang Gerechtigheit de hant slae aen het roer
 Der stede, en in 't gericht den gouden septer voer',
 En Eendraght haer verbint met haere bontgenooten,
 Is alle maght te zwak haer grootheit om te stooten.

Maer

Maer och! wat heeft uw stad niet uit te staen te lant,
 Als zy allengs begint te groeien aen uw strant!
 En gy, ô Muiderflot, wat zultge van uw' tooren
 En prachtig burgtkanteel gekerm en jammer hooren!
 Hoe deerlijk zal de Vecht, met bloetkoraelen root
 Besprenkelt en geverft, beschreien zijnen noot:
 Wen 's lants Andromeda, geklonken met een' keten
 Aen barren rots, en voor het ongediert gesmeten .
 Ten roof en schoufspel, met erbarmelijk gezucht,
 Vergeefs de handen wenscht te steken naer de lucht;
 [Zy: zijn geboeit] vergeefs haer naekte leên te dekken,
 Daer vast de kluijters haer gewricht en spieren rekken,
 Zy afgemartelt, en gedoodverft van den schrik,
 Den muil van 't strantgedrocht verwacht alle oogenblik.
 'T is uit met haer, 't en zy een Perseus, uitgekoren
 Door 't zeeorakel, tot haer hulp en troost geboren,
 Op zijne pennen aen koom' streeven, hare sinart
 Verlichte, en stoot zijn zwaert het monster in het hart.
 Schep moet. gy moogt geruif op zulk een' wachter slaepen.
 Die onbezweken, en geduurig in de wapen,
 Zijn' krijgsleëu weiden laet in een Oranjen velt.
 Den fellen lantdraek, die noch van venijnen zwelt,
 Den blauwen kam verheft, begint den staert te krollen,
 Te schuifelen, en slaet van bloetdorft voort aen 't hollen,
 Zal hy met kracht de pan inklinken, onverziet,
 En d'eerste Heilant zijn die uwe paelen red.
 De Staeten, en des lants gewettigde overheden,
 Op 't bloetspoor van Tarquijn, de hoofden afgesneden,
 Uit haeve en erf geschopt, en 't vaderlant ontzeit,
 Verrijzen weêr op 's Mans vernuft en dapperheit.
 De forsse Tuinleeu, met vergifte tooverdranken
 In slaep getoovert, hoort van ver de wapenklanken;
 Verrekt de spieren, slaet en slingert met den staert,
 Schud zijne maenen, en opspringende onvervaert,

*Zy spelt,
 wat de
 Stad te
 lant zal
 hebben uit
 te staen.*

*'t geheele
 lant, word
 als een an-
 der Andro-
 meda, de
 handen ge-
 bonden, en
 den muil
 vast geze-
 ven.*

Rukt met de klauwen om verwaten moortſchavotten,
 Noch rookende van 't bloet der trouſte patriotten,
 Staetmartelaeren, ſchelms met lantverraet beticht.

*en weder
 van de tie-
 ranny ver-
 loſt door
 't beleid der
 Staeten, en
 Prinſen van
 Oranje.*

Dan word de tieranny de wreede voet gelicht.
 De groote Welhem, door de keur en ſtem der Staeten,
 Die nu 't ondraeglijk juk des dwingelants verlaeten,
 De ſchoone Zevenſtar, die met een heilig licht
 De Nederlanden noch zal ſtraelen in 't gezicht,
 Ten veltheer ingewijt, drijft voor zijn leeusbanieren
 'T ontuchtig roofgeſpuis van havikken en gieren,
 Groothartig op de vlucht. maer dukt vry in uw bron,
 O vlieten, en verbergt het aenſchijn voor de zon,
 Die u, zelf toegedamt, uwe afgestormde ſteden
 Zal toonen, binnen van den hongersnood beſtreden,
 Van buiten met den brant en borgermoordery,
 En plondering gedreigt. dan gaetge zelf niet vry,
 Vermaekelijke Vecht. een weerwolf, tuk op logen,
 En met een ſchaepevacht het lichaem overtogen,
 Dreigt uwen ſchaepeſtal, betrouwende op zijn woort;
 Hy ruſt niet, voor hy 't al bloetdorſtig heeft vermoort.
 De lammers, veel gewoon te watren in uw vlóeden,
 Staen voor 'zijn tanden bloot; geen blaeten ſchut het woeden.
 En gy, t'onzacht gewekt door 't vreeslijk moortgerucht,
 Hebt niets tot haere hulp, als traenen en gezocht.

Wat krijgt de ſlormbok werk! wat zalmen muuren rammen,
 Wat ſteektmen ſteden aen met oorlogsblixemvlammen!
 Hoe menig ſtroomgod zal, verkropt van burgerbloet,
 Opſtuiven naer zijn bron met aerzelenden vloet?
 Apollo zelf wil weêr, in zulk een vloek beladen,
 Den diſſel wenden, en met omgerukte raden
 Te rugge ſpoên, als op Thyëſtes moortbanket.
 D'onmenſchlijke Alba meſt zich woedend geil en vet,
 Hy ſint den zuuren oogſt des lantmans met zijn tanden,
 Slokt gansche ſteden in zijn gulzige ingewanden,

*De we-
 dende Hai-
 zegh van
 Alba.*

En

En tapt den borger 't bloet met zijne tranen af.
 Gelijk een winterbeer, geborsten uit zijn graf,
 En naré sneeuspelonk, al grommende aen kooimt stuiven,
 En grijpt d'onnoosle kudde en harders in zijn kluiven,
 En knaegt en zuigt het merg uit schenkels en gebeent':
 Zijn wreetheit holt, en kreunt zich niet wie dat 'er weent;
 Maer zo een bergleu, daer hy weid, en onverdroten
 Plaft tot den buik in 't bloet, hem komt op 't lijf geschoten;
 Uit zijnen schuilhoek, op den driesprongh, hem verrast,
 Dan druipt hy bevend wegh, en trekt, van vrees vermaest,
 Den staert van achtren in; de ruige borstels rijzen
 Van dootschrik overend; hy zelf verloopt zijn spijzen,
 En wenscht alleen nu 't lijf te bergen in dien nood.
 Dus wil het Alba gaen, en alle die te snood
 De vryheit kneevlen, en opgroeïende in het woeden,
 Den borger taisteren met Inquisicroeden.

*wordt by
 een' keer
 geleeken,
 die onder
 het vestin-
 den, van
 eenen Leeu
 wort be-
 sprongen en
 voortge-
 jaegt.*

Meer heeft de Waermont uit zijn koor my niet gespelt.
 Maer gy ô Vecht, die 't Y zoo hoog ziet opgestelt,
 En zelf d'orakelkerk en waterwichelaeren
 Hem kroonen tot een hoofd der Nederlantsche baren,
 Verheug u, en begroet dien grooten bloetverwant,
 Wiens zegen rijklijk toe zal sroomen aen uw strant.
 Hy neemt uw 'staet ter harte, en voor zijn bontgenooten
 Is zijne milde hant en schatkist noit gesloten.

*Besluit
 van het
 gezangh.*

Hier zweeg de Poëters en waterprofetin.
 Waer vluchtge, riep het Y, waer vluchtge ô wichlaerin?
 Och! keer die nooden af, die donkere onweêrvlagen;
 Of zoo een bloetstorm tot ons onheil op moet daegen,
 Zalf onze wonden met uw godlijke artzeny.

Hy riep vergeefs. zy zonk nu neêr, om in den ry
 Der vorsten, 't werk van haer gezantschap te vermonden.

Gansch Neêrlant heeft hier nae, al zuchtende bevonden,
 Hoe die gedreigde orkaen van oorlog heeft gewoet;
 Toen zy haer vryheit op moest wegen tegen bloet.

*en de
 waerheit
 van bez.
 zelve.*

Die rampen zijn voorby. maer in de dapperheden,
 Door wien dat groot geweld zoo braef is doorgestreden,
 Heeft d'Yftroom meê zijn deel gelijk in 't krijgsgevaer.
 Het staet hem levend voor, hoe een vrybuitenaer,
 Gewoon langs zijne kust te plunderen en roven,

*De dapper-
 heit van
 eenen vry-
 buiter, 's
 Heen ge-
 naemt,*

Quam met een hant vol volks ter dijkbreffe ingestoven,
 En nu geen Hoen geleck, maer Engelantsche haen,
 Die scherpe sporen durft in 's vyands spieren slaen.

Hy wacht een leger af van meer dan hondert paerden,
 En werpt zich midden in de blixemende zwaerden;
 Treedt zoo veel dooden en gevaeren in 't gezicht,
 Als oorlogshelden, op een' krijgstoght afgericht.

Noch hout hy de kornet begrepen, daerze kleven
 In 't zuigend veen, en zich te spaê ter vlucht begeben.

*Wort met
 den moet
 van Schan-
 derbeg ver-
 geleken.*

Zoo stuitte Schänderbeg, door Amurath getergt,
 En wreedten Mahumet, in 't woest Albaensch gebergt,
 Met weinig oorlogsvolk, de dollen razernyen

Van Schiobargen, met Janissars en Saphijen:
 Een leeger, stortende in zijn rijk met meer geweld
 En grooter meenigte, als de sprinkhaen op het velt
 In eenen droogen herfst. hy slaet hun in de lenden
 Van achtren, keert het spits, d'aenhortende oorlogsbenden,
 Door wanhoop aengevoert, en strijdende op hun graf,
 Van vooren trots op zijn' bebloeden sabel af.

Hier is geen uitkomst aen. de neêrgehouwe lijken
 Beletten hun weêrzijs dien Herkules t'ontwijken.

*I of van
 Bossu.*

En gy Bossu, al zagh de zuiderzee uw vloot
 Verslagen, zult uw' lof noch hooren nae uw doot.
 Ik wensche u op papier te schetsen naer het leven,
 Daer gy, lafhartig van uw oorlogsvolk begeben,
 De waterleeuwen van Noorthollant op uw' schilt
 En yzre borst verwacht. wat wort 'er bloet gespilt!
 Hoe staet gy voor den mast, als waertg'er aen een' keten
 Gebonden! elk is op den Amirael verbeter.

Nu

Nu zetten op zijn vlagge al d'oorlogskoggen aen.
 Noch hout hy 't heel den nacht op zijne krijgshulk ftacn.
 De norffche Voerman van den noorder Beerewagen,
 Hoe flyf van kou, vergat zijn traeg gefpan te jaegen,
 Om 't eind der flagh te zien van zijn bevrozen as.
 De zon verfpreadde nu haer fraelen door het glas
 Der Indiaenfche zee, op 't aengezicht der volken,
 En schoof de nachtgordijn van 't vochtig oog der wolken;
 Toen d'onverfufte helt, geëntert en belet,
 Gelijk een bofchzwijn, van het jagtgefpan bezet:
 Vergeefs zich weerde, tot de middagh aengeronnen,
 Den oorlogsmann eer zagh gevangen als verwonnen.
 Och hoe veel fchooner blonk u glory uit aen 't Y,
 Zoo gy, geen deelgenoot van Albaes tieranny,
 Den Waterlander niet waert in den fchilt gevaeren
 Met handen, klam van bloet der Rotterdammenaeren!
 Een wreetheit die al d'eer verdonkert, boven drijft,
 En uwen naem met bloet in 's lants kronijken fchrijft.
 Zoo wifcht een misdaet uit een' reex van heldendaeden:
 Men etft het ongelijk in koper, en op blaeden
 Van eeuwig parkement, en voed het als een wond'
 In 't hart: maer weldaet valt op een' onvruchtbre gront:
 Die wort als op een blad van water aengefchreven,
 En teffens metten ftroom in doode zee gedreven.

*Gelijkenis.**en lafter.*

Noch was 't den Ygod niet genoeg der helden moet
 Te zien in zijn gebiet; hy zelfs wil zijnen vloet
 Verdadigen, en nu gedenkende aen de zangen
 Der Zeefibil, zijn ftad, die noch verftrikt blijft hangen
 In 't Spaenfche net, het oog verlichten, om de zy
 Te kiezen van Oranje, en leeniger voogdy.

*d' Ygod de
dwinglan-
dye moede.*

Hy walgde van 't gezicht der raden, galgen, ftaken,
 En 't vreesfelijk geloei der ftervenden in 't blaeken
 En branden. 't doodsche frant en al de vogelwijk
 Verftrekt een moorttoneel, gevult met lijk op lijk.

De

Gez. gezins.

De bloetraed brult gelijk een Tiger, die gewrongen
 Door d'yzre tralie, en de ketenen ontsprongen,
 Zijn tuchtheer aenschent, vult het huis met roof en moort:
 Dan gaet d'onnoosle wieg niet vry, hy slaet al voort,
 En voed den wreeden dorst en honger met verslinden.

*freede den
 Zuiderzee-
 god aen,
 stelt hem
 den nood
 des lants
 voor oogen.*

Hy sprak in 't wortlen van die donkere onweêrwinden,
 Verslagen in 't gemoet, den Zuiderzeegod aen:
 O Vader, 't is met u en mijnen stroom gedaen.

De kroon van Amsterdam aen 't waggelen, zal vallen,
 En wy, bedrukt het puin der omgewroete wallen
 Aflekken van den gront, en lijden in ons hof
 Een' stooker van 't noortwest, vast kaetzend' met het stof
 Der hoofstiad, ons ten trots. gy ziet aen alle kanten
 Het lant in oproer, en de maght der eedverwanten
 Aen 't groeien; yder zweert Borgonjes standert af,
 En offert aen Nassau den vrijen veltheerstaf.

Noorthollant heeft den toom lang in den nek gesmeten,
 En hout zijn vryheit vast. de Vlissinger, verbeter
 Op bloetplakkaeten en den brandtol, is nu moe
 Te zwoegen onder 't juk. noch wort de vette koe
 Van Holland, bloet en vleesch ten jadders uitgemolken.
 En zou eens Amsterdam de kruin tot aen de wolken
 Opsteken, gantsch Europe; en Afrikaenschen Moor,
 Japonner, en Javaen verstrekken een kantoor,
 En zijne wisselbank geduurig aen zien groeien,
 Met een gewenscht getijde, in 't ebben en in 't vloeien,
 Een zilverty, dat stroomt met baren klinkklaer gout:
 Dan most het uit den dwang gereddert, eer die stout
 Hier zijnen zetel vest, terwijl het hart der heeren
 En borgren twijfelt aen wat zijde 't zich wil keeren,
 En, als een onrust, door gewicht noch vœer gestuit,
 Vast wankelt, noit gerust noch zekêr in besluit.

Gez. gezins.

*en geeft
 hem raad
 omze afte
 keeren.*

Gy moet Enkhuizen en de Waterlantsche vlekken
 Gebieden met hun vloot tot op mijn' stroom te trekken,

De

De Stad in d'oogen te braveren op mijn rijk.
 Die wil ik flux den moed ontvonken, te gelijk
 Haer hulpe bieden, en verdrukken; en betoonen,
 Dat wy met eigen keur haer vyanden verschoonen,
 Op 't punt, dat alles schein gevallen in haer hant,
 En in een toght vernielt de hoop van Waterlant.
 Dit wil den bontgenoot den moet in top verheffen,
 Den Amsterdammer als een donderkogel treffen,
 Te rugge leeren zien, en toonen, dat een god
 Zijn vryheit hanthaeft, en den Spaenschen hoogmoet knot.

De Zeevorst, op de komst des Ygods afgestegen
 Van zijne schulpkoets, toont zich vaerdig en genegen,
 En geeft zijn' schoonzoon 't woort. [want vader Oceaen
 Had zelf hem tot die trou genood en aengeraên.]

*die daer in
bewilligt.*

Hy prelt de vlooten op, die over Pampus streven,
 En dicht voor Amsterdam ten anker zich begeven.
 Nu stremt de blaesbalg van 't Noortoosten, streng en guur,
 Al 't water tot een vloer van ys, een' dikken muur
 Van marmer, en beklemt de schepen in de schotsen
 Van 't grontys, vast gegroeit als blinde waterrotsen,
 Op een geschoven in den ysgang, met gedruis
 En hol gemor: elk ziet bestoven naer zijn huis
 En kindren om, de doot begrimtze aen wederzijen.
 Hier dreigt hun 't stael den draet des levens af te snyen,
 Daer steekt de winter op met hagel, ys en sneeu.
 De Kreeft verstijft van kou. de felle Hemelleu
 Is grijs berijpt om 't hoofd. de zon, de koude ontweken,
 Vreest herwaerts aen 't gezicht uit haer karos te steken.
 Wat raet? de stad valt uit met vierwerk, brantgeweer
 En pektoorts en harpui: hier is geen uitkomst meer.

*Verhael
van de
Noorthyl-
landsche
vloot.*

Maer d'Ygod zorgt voor u, hy zal het marmer sloopen,
 En bonzen met zijn' arm den breeden ysdam open.
 Ik hoor van ondren 't ys vast bommen, 'k zie van ver
 Hoe 't splijt en dreunt, en staet bezait met star op star,

*die in 't ys
bezet op
het T, schie-
lijk gesloopt
wort, en uit
het dreig-
gende ge-
vaer be-
houden.*

Of eer een regenboog van starren, met koleuren
 En Israelen geschakeert. daer is het glas aen 't scheuren,
 En laet door d'open byt den Waterlander uit.
 Een springvloet zet hem voort, daar hy op Pampus stuit;
 En mits hy 't dreigement der Hoofstede is ontkomen,
 Sluit dadelijk de bres der opgereten stroomen.

D'aenzienelijke Raed terwyl, en borgery
 In 't wonderwerk verstormt, beginnen aen d'een zy
 Te wankelen. men roept, de hemel is ons tegen.
 Maer eermen zulk een heir van zielen kan bewegen,
 Dien grooten oversprong te waegen, en van heer
 Te wiffen, draeit het werk noch jaeren hene en weêr;
 Eer 't uit den winkelhack bewogen onder 't draelen,
 Met open poorten 't huis van Nassauw in durft haelen.

Gelykenis.

De scheepsboukonstenaer helpt dus het oorlogsvlot
 Eerst aen 't bewegen, viert weêrzijs het slagbed bot,
 Daer 't nu aen 't wiegen door geweld van dommekrachten,
 Vast op zijn rollen schokt: al d'ommetanders wachten
 Met smart dit draelen af, tot dat het lang gesolt,
 Getuimelt en geschrangt, met kracht voor over rolt,
 En spoelt den mont in 't Y, en scheurt het water open.
 De ronde kimmen en rantsoenen zijn beloopen
 Van schuim, door zulk een' slagh oprijzende uit den gront:
 Terwyl 't nu aerdig strookt, en prijst des bouheers vond.

De Vryheit, t'Amsterdam zoo lang een tijt verschoven,
 Stak eindlijk dus haer hoofd met grooter aenzien boven.

Gelykenis.

Gelijk de zonnebloem, verslingert op 't gezicht
 Der zonne, moeder van het albezielend licht,
 Geduurig op ziet met zijne oogen van beneden,
 Haer volgt, van daerze in 't Oost ten wolken uitgereden,
 In 't roôt scharlaken praelt, tot daerze met een kroon
 Van diamanten en karbonkels, uit haer' troon
 Getreên op d'avontkim, met eenen mai van rozen,
 De blakende oogen dekt en wangen, die nu blozen

Van

Van hitte, en gloeien door het floers der wolken heen.

Zoo zet de Vryftad acn het Y, noit afgestreeën,
De Vryheit op 't altaer, ten trots der dwinglandyen,
Die dit * Palladium noch wenschen eens t'ontwijken.
Dat Godsbeelt, hier in 't lant, als een verborge schat,
Ten hemel afgedaelt, een heiligdom de stad
Zoo dier vertrouwt, beschermt de maght der Amstelaren.
Dien is het te gering hun eigen gront en baren
Te veiligen, zoo zy niet al den Oceaen.

*De Vryheit
is het Pal-
ladium
van Am-
sterdam.*

Ontsluiten, weigerende in vreemden dienst te staen.

Toen't Oosten, ziende allengs den schat van Holland groeien,
Verraderlijk bestont haer scheepvaart te besnoeien,
Beslaet in Pomeran en Pruisen, Zont en Belt,
De korenvloot van 't Y, en rooftze met geweld:

*D' Amster-
damers
de zee ge-
schuimt
hebbende,
steken den
bezem op
den majt.*

Dorft Amsterdam (hoe klein't zich toonde voor twee eeuwen)
Zich met meer koggen, dan gantsch Holland met de Zeeuwen

Te famen rukte, in zee begeven, en het strant
Der roovers plonderen, hun vloten in den brant
Vernielen, en gekeert met zege, en trots gewroken,
Heeft op het hoog toppet den bezem opgestoken,
Als die de ruime zee, van schuimers lang geplaegt,
Nu zagh door haren moet geveiligt en gevaegt.

'T heeft sedert menigmael, eer't zulk een' milden zegen
En rijkdom door de hant des hemels heeft verkregen,
In 't oorlogsvier de proef en loutring uitgestaen.

Nu dwingt het Barbarye, en Hagar's halve maen:
Dan slaet de waterleeu, al brullende opgeschoten,
Zijn klauwen reis op reis in Londens oorlogsvloten.

En 't Y bezwijkt met zijn drie kruiffen voor geen maght
Van zoo veel kroonen, in dien storm te velt gebraght.
Ik zwijg, hoe ver het met zijn vlooten door durf dringen,
In andre werelden den Indiaen bespringen,

Q 2

En

* Het beelt van Pallas, dat de Trojanen, en naderhand de Romeinen bewaerden, als iets, waer den door 't nootlot de behoudenis des rijks was gebonden.

En Tarter en Sinees, en wie, verhit op buit,
 Met Oorlogsjonk en Praeu op 't water rooft en ruit,
 Braveren, en de vlagh voor Hollant leeren strijken,
 En dracien op den duim d'Oostindiaensche rijken.

Zoo mannelijk een reex van Oorlogsdaden kroont
 Mijn' vloed met eeuwige eer. de koopvaerdye loont
 Hem rijkelijk met haer winst. elk schenkt hem hare gaven,
 En rust in zijnen schoot als een gewenschte haven.

*De grootste
 lof van den
 IJstroom is,
 Amster-
 dam aen
 zijnen
 vloed te
 hebben*

Maer 't geen oncindlijk meer zijn' grooten naem trompet,
 Is Amsterdam, zoo breet langs zijne kust gezet,
 Daer Y en Amsteltroom, geklemt in nauwer boghten,
 Met hondert aderen om stryft de Stad bevochten
 En laven met hun versch en vlietend stroomkristal.

*Veneedje
 troost de
 zee.*

Veneedje trouwe vry, om 't jaer, het zeegeval
 Met 's Hertogs ring, wen hy, op 't prachtigste uitgestreken,
 Op 't feest der Hemelvaert, die werpt in zee, ten teken
 Van 't eeuwig echtverbont, met Thetys aengegaen:
 Dan steek' het Wapenhuis, Sint Markus oorlogsvaen
 Te trotser uit, en mann' galeien, galeassen
 En krijgsefloeken, om de Turken te verrassen,
 En hael' den zeeflag van Lepante weêr in top.
 Wy heffen met meer recht den waeterstander op:
 Want Amsterdam verbont noit waetren met geschenken.
 De Zeegoôn vliegen zelf gewilligh van haer wenken,
 En trekken gonstigh met de Stad een zelve lijn.
 O heerlijk kooppaleis, hoe lustte 't me in dees schijn,
 Verslingert op uw schoonte en keur van rijke gaven,
 Met heerlijker trant den zangberg op te draven,
 Zoo niet mijn zangheldin, nu met een laeger toon
 En waterlucht gedient, ontzagh naer zulk een kroon
 Te steken, die alleen vergunt aen fenixpennen,
 Gewoon met vluggen zwier de steilten op te rennen,
 My d'oogen met haer' glans en weêrlicht flegs verblint!
 Noch is de knoop zoo naeu die u aen 't Y verbint,

Dat

Dat ik my niet onthouw al schijnt het buiten reden,
 Ook menigmael in uw waranden in te treden.
 Of zou mijn stroomgedicht wel aerden naer den stroom,
 En lustren op zijn' trant te minder naer den toom?

Met welk een recht magh't Y op zulk een Hoofstlad pratten,
 Den waeren stapel van al 's werrelts koopmanschatten!
 Hoe lustig weid het oog der vreemden aen zijn' kant,
 In zulk een' rijken beemt van huizen, hier geplant,
 En in den gront zo diep gewortelt als hun kroonen
 Ten hemel rijzen en een marmerrots vertoonen!

Geen min sieraet zet weêr de ruime vaart van 't Y,
 Als in vergelding, 't Hooft der watersteden by:
 Het zy men zich vergaepe aen zoo veel lange rijen
 Van havenpaelen, die bequaeme havens snijen
 En deelen, elk een plaets vergunnen naer zijn soort,
 En even vol rondom met schepen zijn geboort.
 De Noortsche handelaer heeft hier zijn plaets verkoren,
 Daer, die de wilde kust uitplundert van haer Mooren;
 Ginds die noch ruiken naer de geurige Levant.
 Hier ziet men laeden, daer weêr lossen, al het strant
 En 't water grimmelt van matroozen, vremdelingen
 En koopliên, die hier uit alle oorden samendringen.
 Het zy men schemere op den schoonen regenboog
 Der zyde vlaggen, zoo wellustig voor het oog,
 Zoo dartel uitgespreit, de goude paeuwevêeren
 Niet ongelijk, wanneer de paeu aen 't triomferen
 Met opgeteken borst hoogmoedig prijkt en draeit,
 En d'oogen toont, in 't velt van haeren staert gezacit:
 Of eer komt met een schat van diamanten pronken,
 Weêrlichtende in de zon met tintelende vonken,
 En duizent kleuren, weêr opgloeiende en vergaen,
 En domlende ondereen. hoe vrolijk zaegtge 't aen
 O Ystroomgod! hoe trots spanseerden uwe stroomen,
 Toen Hollant van den Teems met zege weêr gekomen,

*Het Y zet
 wederom
 het grootste
 sieraet aen
 Amsterdam by
 met zulk
 een bosch
 van schepen
 en
 vlaggen.*

Gelijkenis.

Uw' vloed bedekte met een gloeiend paviljoen
 Van wimpels, gefchakeert tot een triomffefloen,
 Verlicht door duizenden van vieren, langs de flangen
 En marffen vast gehecht; terwijl kortouw en flangen,
 Matroos verquikten met hun dreunende muzyk!

*De menig-
 te van af-
 vaerende en
 aankomende
 reizemeren*

Wanneer de zonnekloot, vermoeit zoo lang te pryk
 Aen 's hemels tent te ftaen, begint in zee te daelen,
 En kort den teugel in der uitgediende ftraelen,
 Dringt hier een werrelt aen van menfchen, die gelaên
 Met zak en koopmanschap, en voor hun gelt voldaeln,
 Vertrekken naer hun huis en vrou, en lieve panden:
 Die zien verlegen uit, of noch geen fchepen landen,
 En waer de beurtman toeft. 't heeft fchyn, dat menighmael
 De moeder hen vertrooft, en met een breet verhael
 Van Amsterdam, haer grootte en fchat van koftlijkheden,
 Hun vrees bedriegt, daer zy verftommen op haer reden,
 En yder zich de Stad verbeelt naer zyn begrip,
 En fchildert naer een boot een maghtig oorlogfchip.
 Een deel doet Vrieflant aen, en haer beruchte fteden.
 Een deel wenfcht aen den zoom des Yffels uit te treden.
 Een meenigte vertrekt met kagen, fmaak en jaght,
 Naer 't Vlie en Teffel daer hun d'oorlogsvloot verwacht.
 D'uitheemsche, die al dat gewoel ziet op de baren,
 Meent Amsterdam is van dien avont leegh gevaeren.

*'s Vermaek
 op het Y met
 Jaghten.*

Wien 't liever luft, terwijl de wolken aen de lucht
 Hem hoope geven van een koelte, dit gerucht
 T'ontvlieden, en voor wint door 't zilver heen te ftreven
 Van 't bruiffchend Y, kan zich in floep of jaght begeven.
 De havens, tot vermaek gefchikt en afgedeelt,
 Zijn rijk voorzien. indien hem d'eenzaamheit verveelt,
 'T zal hem in zoo veel keur op geene vrienden fteken,
 Bereit op zijn verzoek, om mede gront te breken.
 Zijn Rozemont verzelt hem lichtlijk op dien toght.
 Wanneer de wint hem dan heeft op het ruim gebroght,

En

En 't jacht naer zijnen zin recht door den vloet gaet strijken,
 Hoe zal hy haeren hals by blank yvoor gelijken,
 Het hair by goude drâen, de kaeken by een blad
 Van witte lelien, met rozebloet bespat;

*Vryaede
 op den Y-
 stroom.*

De lippen by den daeu van kerffen en moerellen;
 De borsten, half ontdekt, en lieffelijk aen 't zwellen,
 By hemelsche appels, waerd van goden afgeplukt!
 Wat spelt hy zich een vreugt, dien 't eindelijk gelukt
 Te smelten in haer' schoot, en op die lieve wangen,
 En frissen mont, verrukt van min te blyven hangen!
 Met hoe veel traenen smeekt hy haer het jawoord af!
 Zy wankelt nae het schijnt, en valt hem minder straf.
 D'Ygoden maeken hem welsprekender in 't minnen.
 De schoone Venus zelf ontvonkt haer borst van binnen
 Met een geheime vlam. nu ziet hem Rozemont
 Verliefder aen, en voed een diepe minnewond.

Och, zeght hy, ziet gy niet de zwarte lucht verdwijnen,
 En 't zonnlicht ons weêr met schooner glâns beschijnen;
 En wint die donkre wolk van strengheit, zoo verwoed,
 O wreede maegt, noch velt in uw verfteent gemoed?
 Ach laet een wenschlijk licht van troost en mededogen
 Eens straelen op mijn ziel uit die aldwingende oogen.
 Hoe weinig hebtge, en och hoe veel weêrom gemeen
 Met dezen stroom, daer wy nu glippen over heen!
 Die is eens uitgewoed, hoe fel hy opgestoven,
 De kiel dreigt, en brult en roert de gronden boven,
 De tijt strijkt eenmael zijne oploopentheit van 't hart.
 Maer gy blijft even wreet, en groeit in mijne smart.
 Leer eindlijk van den stroom, mijn schoone, leer bedaeren:
 Gelijk gy leert, niets van mijn zuchten te bewaeren,
 Maer in den wint te slaen mijn klaght en minnebeê,
 Vergeten eer gy 't hoort. gy ziet de golven meê
 Dus weinig houden 't spoor, zoo diep hun ingeschreven
 Met d'yzre kiel, en weêr ten eersten uitgewreven.

Dus

Dus weid de minnaer uit. gelukkig zoo een lach
Van zijn godinne, een lonk hem eens gebeurcn magh.

*Winter-
vermaak op
het Y met
sleden en
sbaetsen.
Gelykenis.*

De winter zelf belet den Amsterdammaenaeren
Geen vreugt, wanneer het Y, met toegevrozen baren,
De rossen op zijn' rug laet streeven, zoo gezwint
Als een Tartaersche pijl, geschoten voor den wint.
Zy snuiven vier en rook ten neuze uit, onder 't noopen
Der jeught, en schynen nu zich zelf voorby te loopen.
De schoone Jofferfchap, gedekt met kostlijk bont,
Streelt hen in 't jaegen met het orgel van haer' mont.
Men ziet 'er andre, met de vleugels aen de voeten,
Voortvliegen als een schim, 't godinnendom begroeten
Met duizent zwieren; nu laveren heel in ly
Op d'eene schaets, en voort gezwiert aen d'andre zy,
'T omwerpen, sneller als een arent op zijn pennen,
En sneller als door 't sneeu de Samojeeden rennen.
Mijn oogcn scheemren door dat dryven hene en weêr:
En daer ik hier meê sprak, zie ik nu nergens meer.
Hoor Rome, en hoor Atheen, wie dorst oit stoutcr liegen,
Als datmen menschen zagh met yzre wieken vliegen?
Hier zeggen wy 't met recht: en gy denkt uit de wijs,
Hoe snel het glippen moet, glad yzer op glad ys.

*Bequaem-
heit van
't Y boven
andre vloe-
den, tot een
reede voor
de schepen.*

De welvaert van de Stad is mede aen 't Y gebonden.
De minste vlieten zijn bequaem tot ankergronden,
En dikmaels van den stroom en barrening verheert;
Die loeiende uit den gront, afgrijfslijk gaept, en keert
Het zwaere zeegevaert, of stampet het uit zijn naeden.
Hier vintmen rotfen, die geblint, matroos verraden,
Daer rissen, banken en zantplacten steil en breed:
De haventroomen staen veel open; en gereet
Voor elk, die recht uit zee hun boezem in komt streven,
En vriend of vyand zich ten anker durft begeven.
Maer d'Yrivier heeft met die havens niet gemeen.
Zijn ziekbed Pampus zet de kielen door haer veen

En

En slijm gemakkelijk door, en hindert geene vloten.
 Hy zelf komt eerst in 't rijk der zuiderzee geschoten
 Met zijnen waterval, en streeft van daer, door 't nat
 Des zeegods (die hem dit vergunde tot een schat
 En Bruitsgaef) mijlen verre, en ziet de Vriesche kusten;
 Tot dat hy eindlijk blijft in Nereus golven rusten,
 Nae zulk een langen tocht, dien niemant kan bestaen
 Uit vyantschap, 't en zy hy zeker wil vergaen.

Ook hout hem ebbe en vloet geduurig in bewegen
 Op haren tijd, en weet d'onreinheit weg te vegē,
 En scheid het slijm en veen, eer dat het samē kleeft,
 Terwijl het Leidsche Meir een' snellen doorvloed geeft;
 Dat kort getuchtigt met geweld van zwaere sluizen,
 En posten, sterker woed en arbeit door te bruizen,
 En schuimt, als 't in zijn plas de woefte golven braekt,
 Het grontveen open, dat al d'oever beeft en kraekt.
 De Vogelwijk, de schrik der schelmen, recht in d'oogen
 Der Stad gelegen, heeft op 't water meê vermogen;
 Dat hier in naeuwer kreek geschoten en gearst,
 Met grooter schuuring weêr in ruimen boezem barst.
 Dus haelt de ryke stroom tot heil der stad genegen,
 Geduurig vloten in, en kroontze met zijn zegen.

Wat watren buigen nu niet willig voor het Y,
 En stryken voor de vlag van zyne zeevaerdy?
 D'Eufrates, zeker, schoon hy sneller voort komt breken
 Uit Nifas bronspelonk, en schuurt de vruchtbre streeken
 Van 't ryke Armenie, en, voortrukkende in dien spoet,
 'T geblixemt overschot van 't oude Babel groet,
 En opent zijne kil den moede Karavaenen,
 Die, onder het gelei der Turkse standertmaenen,
 Naer Bagdad trekken, en den Tigris, twijffelt niet
 Hem toe te staen den lof van maghtiger gebiet.
 Want zoo veel leeuwen en gedrochten, als 'er huilen
 Aen zijn onveilig strant, en brullen uit hun kuilen

*Oorzake
 der diep-
 te en
 schuuring
 op den I-
 stroom.*

*d'Eufraet
 en andre
 stroomen,
 met het Y
 vergeleken,
 vallen te
 licht.*

In starreloozen nacht, zoo menige oorlogsvloot
 En scheepsmaght zent het Y rondom den werreltkloot,
 D'Araxes, al te trots, om van een brug benepen,
 Zijn ongestuimen vloet met boghten na te sleepen,
 Door naeuwe hoolen en gewelffelen, wanneer
 Hy stort in 't bruischend zout van 't Kaspiaensche meir,
 Ontzeght den Ystroom niet, hoe eng hy wort besloten
 Van paelen, hoe gedwee in zuiderzee gegoten,
 Te wijken, en gelijk een' Koning, onbepaelt
 Van rijk en heerschappy, te groeten, daer hy dwaelt
 Met vloot op vloot, zoo ver Neptuin, van liefde ontstoken,
 Zijn Zuster d'Aerde omhelst, die schooner opgeloken,
 Om zulk een gunst, met vreugt zijn frisse lippen kust,
 Hem vriendlijk d'oogen streelt, en in zyne armen rust:
 Gelijkze beide dus gestrengelt, in het blaeken
 Van kuiffche zucht en min, den werreltkloot volmaeken,
 En tekenen de ronde en omtrek van de Sfeer.
 De Scytische Arar, en de Heber hoort nu d'eer
 Des Ystrooms met meer lust en aendacht, als het spelen
 Van Orfeus, wen 't hem lustte een lier of harp te streelen;
 Daer eene schouburg van geboomten om hem stont,
 En zaght den zanghelt bly de woorden uit den mont;
 Terwijl hy leeu en beer by d'ooren hielt gevangen,
 En 't alles aan den klank van zyne luit bleef hangen.
 Hoewel de Faem getuigt, dat hy, uit rouw en zucht,
 De Traenen niet weêrhielt, maer vulde zee en lucht
 Met zijne klaght, toen 't hoofd des zangers, van Bachanten
 En wijnpaepinnen, die ontzint van alle kanten
 Toeschoten, in zijn' vloet geworpen, mette tong,
 Nu stijf bestorven, noch een droevig klaegliet zong,
 En driemael flaeu uw' naem, Euridice, liet hooren.
 De vlietgod dronk die klaght al schreiend met zyn ooren,
 Om 't onheil van zijn' vrient te jammerlijk begaen.
 Noch kittelt hem de roem, den Ygod toegelaeen,

Gevoeliger, waerom hy traeger wenscht te vlieten,
En d'Arar sneller als voorheen in zee te schieten;
Hy, om zich langer te vernoegen in die stof,
En deeze, om dat hy groeit en dartelt in zijn' lof.
Zelf Acheloüs, schoon zijn hooren is gebroken
Van 't norisse voorhoofd, en 't schandael noch ongewroken,
Erkent den staet van 't Y, mischchien uit vrees, of weêr
Een sterker Herkules, verdadiger voor d'eer
Van zijn' geboortestroom, hem, stoutter in 't bespringen,
Den andren hooren met den wortel af moght wringen.
De heilige Jordaen, zoo dier van God bemint
Voorheen, als nu helaes van 't ongelooft verblint,
Roem vry, als hy door 't kruid van Liban af komt stroomen,
Op 't riekend paviljoen van zyne Cederbomen;
De Rijn op wijngaertloof, langs zynen boort geplant;
De slepende Paktool en Taeg op 't gouden zand;
De Betis op den geur van zyne olyvespruiten;
De zilvre Wijffel op zijn graenen, vee en fruiten:
De god des Yvloeds vaert ten hemel, met een wout
Van schepen, kostelijk en konstig opgebout
Aen zynen oever, en ontduikt de zonnestraelen
In een gehemelte van vlaggen, die hier praelen,
En kraeken van de zyde en goudtraet even schoon.
De Wijffel brengt zoo veel gewassen niet ten toon,
De Betis stammen van Olyven, noch de stranden
Van Tagus en Paktool getal van goude zanden;
De Rijn perft minder maght van druiven, de Jordaen
Ziet zoo veel Ceders niet om zyne bronnen staen,
En spieglen in zyn glas; als d'Ygod daeglijx kielen
Op zyne ruime kolk laveren ziet, en krielen
En sprooken ondereen: en zentze om Cederhout,
Om frisschen vernenwijn, en baren van root gout,
Den witen olie uit de Poelje, vee en koren,
En wat hem d'Overvloet kan schenken uit haer' hooren.

Wie twijfelt aen mijn zangh, klim op dit fchip om hoog,
 Dit oorlogsflot, en laet van 't steil kampanje 't oog
 Uitfraelen over 't vlak, van daer de witte duinen
 Zich fchijnen in de lucht te heffen met hun kruinen:
 Of liever daer die ftreek een zilvre lucht verbeelt,
 En al het duin, een wolk, daer 't zonnevier op speelt:
 Tot daer de zuiderzee 't gezichte fchijnt t'ontflippen,
 En in het blaeu verfchiet gefmolten, weg te glippen.

Gelijkenis

Wat zietge op 't vloedtoneel, zoo wijd en breed verdeelt,
 Opdondren, dan een bosch van kielē? als een teelt
 Van ftrantgevogelt, dat, gebroet in zomerdagen,
 Nu eerst in eene vlucht den toght van ftrant durft waegen,
 En fpreit zich dichter dan een regen over 't zout
 Der zee, en blint de zon, als 't zich geflooten hout,
 In eenen dichten zwarm, van niemant na te tellen.

Wat zietmen zeilen, wat bezaenen ginder zwellen!
 Hoe groot een vloot leght daer met zijne rees gekaeit!
 Wat vintmen hier een maght die op haer ankers draeit,
 En wacht een voordewint om voort in zee te fteken!

*Befchry-
 ving van
 het Hok:
 een haven,
 rondom met
 paelwerk
 befloten,
 daer de
 Oorlogs-
 fchepen
 leggen.*

Maer ziet gy verder naer de zuiderzeefche ftreeken,
 By 't heerlijk Magazijn, die haven afgefneên
 Met paalwerk? zietze niet als met ontzagh, wy treên
 Hier monfters op den nek en vreeslijke oorlogsdraeken;
 Die uit hun mont de doot en vier en donder braeken:
 Wanneer de vryheit, dier bevoolen aen hun wacht,
 En 't recht des Oceaens gekreukt wort en verkracht.
 Hier leggen aen den bant *Griffoenen, Tigerdiēren,
 En felle Leeuwen, elk verdeelt in hun banieren.
 Daer praelt de goude Leeu manhaftig in 't kasteel
 Van 't zwaere zeegevaerte, en gaept met open keel
 Naer 't vyantlijke bloet. gins drijft hy in de baren,
 Of fleepst een' bloetftreep langs zijn' wreedē muil en haeren.

Streek

* Griffoenen, Leeuwen, Tigers, Olifanten, Bergen, &c. naemen van fchepen.

Streek d'oorlogsgod hun eens deze yzre ketens af,
 En bonsde 't gruwzaam Hok weêr open met zijn staf:
 Gy zoud den Olifant afgrijslijk hooren schreeuwen,
 En een vermengt gebrul van Wateroorlogsleeuwen
 En Luipaerts, vliegende en omzwevende op den vloet.
 De Steden dansten zelf op 't water, lucht van voet.
 De harders dreigden met hun yzren stok de wolven.
 De Staertstar sleepte een' strael van zwavel langs de golven:
 Zy spelde met haer roede een' fellen storm op zee,
 En blixemde 't geweld des vyants van de reê.
 Men zou de Bergen hier al brandende zien zweven:
 Ja, bergen, die van hout en yzer samenkleven,
 Geen Etna wijken, noch den gloeienden Vezeef,
 Wanneer hy donderde, en zijn' vlam ten hemel dreef
 In eenen vierorkaen, die, barstende aengewassen,
 Leide al het Paradijs van 't vet Kampanje in assen.
 De Spiegel zette weêr aen 't Kormantijnsche strant,
 Op Archimedes spoor, de schepen in den brant.
^bOutshooren, tot behout van stad en lant gekoren,
 Brak 's vyants heirspits in met zijn' metaelen hooren,
 En trof hem op de borst, tot dat hy afgewoet,
 De zee besmette, en hem vergulde met zijn bloet.
 De Mauritaensche leeu, de snelle tigerdieren,
 Die op Kaukaes en zijn besneeude klippen zwieren,
 En wreede draeken in het Lybiaensch gewest,
 Verdaedigen alleen met eenen mont hun nest.
 Maer schoon een Hydra weêr ten poel quam uitgestreken
 Met zeven koppen; elk gespits om zich te wreken,
 En braekte Cerberus uit zijn drie muilen weêr
 Een gansche zee van vier, zijn hoogmoet lagh ter neer:

Hy

^a Archimedes wist de stralen van de zon met zulk een kracht te doen afsluiten van groote spiegelglazen, datze de vyandlijke schepen van den Roomschen hoofzman Marcel in den brant stakten.

^b Een Oorlogschip, naer den Heere Burgermeester Outshooren genaamt.

Hy blafte, doot van fchrik, de poort des afgronts open,
 En zag al 't ongediert verbaeft het velt verloopen,
 Als onze Zeelecu, môe zijn' doodelijken wrok
 Te kroppen, dreigde met den klaeu, en ftak een klok
 Al t'evens op uit meêr dan hondert kopre monden;
 De Zeedraek antwoordde, en de dollen waterhonden
 Uit zoo veel monden meê naebaften met een barit;
 Dat aerde en hemel fhokte, en Nereus zelf, geperft
 In enger kil, ontdook de vlamme en donderklooten,
 Ten kopren oven van hun keelen uitgefchoten.
 Hier onder moght de Roos verfchynen, op haer' fteel
 Zoo preuts en heerlijk opgeloken, maer geheel
 Omzet met doornen van metael, niet aen te raeken
 Als met ontzagh en fchroom, waer voor de Ridders wacken;
 Gelijkze meê de Maeght befchermen, en een ry
 Van Landen, die men zou fpanfeeren zien langs 't Y.
 Maer veiliger is 't hen niet in den flaep te ftoren.
 Zy zijn oploopende en verflindende in hun' tooren.
 En niemant, hoe gehart, viel in hun ongenaê,
 Als tot zijn ongeluk en onherhaelbre fchaê.

Hoe nader mijn gedicht aen 't einde fchijnt te fpoeien,
 Hoe minder ik mijn' trant en rijkdom kan befnoeien.
 Gy ftroomt den dichter, die zich kittelt in uw' lof,
 Geduurig ryker toe met eenen vloet van ftof,
 O Stroomgod, daer gy op uw fchulpkaros greden,
 Uwe enge boorden ziet gezegent met twee fteden,
 Aen uwe zuiderzy, en, daerge in 't noorden ftreeft,
 Een kroon van Dorpen, die, als gy, geen weêrgaê heeft.
 Het fcheeprijk Nieuwendam, de Schellingwoufche velden,
 Buikfloot en Durgerdam. voorzien van waterhelden:
 En geeft uw plas den lof, waer opze billijk praelt.
 Dat zy Zuidhollant van Weftvrieflant deelt en paelt.
 Niet anders fchijnt de zon veel grooter in onze oogên,
 Wanneerze, 't aengezicht reets van een wolk betogen,

Gzlykenis.

Haer

Haer daghvaert heeft volend, en zinkt met weifser zwier;
 En gloeiende om het hoofd met breeder glans en vier,
 In 't koelbad van de zee. noch moet ik voor u spreken,
 Al wenscht mijn zangheldin de dichtsnaer af te breken.
 'K wil uw groothartigheit en eedlen moet, te blint
 Van 't onverstant milduit, tot eigenbaet gezint,
 Verdadigen. men zegt, dat gy uit bittren tooren,
 Zomwijl de golven preft met uwen onweêrhooren,
 En drijft ze, daer geen fluis hun woesten oloop fluit,
 Ter Hoofstede in, met een aenschennend stormgeluit,
 Verdrinkt de kelders, perft de pakhuisdeuren open,
 En komt tot voor de Waeg en 't heilig Raethuis stroopen;
 Omdat de Stad, zoo rijk van uwe gonst bestraelt,
 Niet met uw wapen, maer den naem des Aemstels praelt.
 Als ofge, dronken van de zoete nektartoogen,
 Nu dubble zonnen zaeght met uw benevelde oogen,
 En raezend van den wijn, zoud plondren in een' togt,
 Het voordeel zoo bezorgt de koopstad toegebroght,
 En op uw' eigen rug tot aan den wal gedraegen.
 Neen! dat 's uw grootsche ziel misverwen en belaege.
 Gy deelt de weldaên uit, en wacht op lof noch loon:
 Dat 's goddelijk: dat voegt uw koninklijke kroon.
 'T is u genoegh de Stad te zegnen met uw baren.
 Dat vlecht een eeuwig loof om uwe grijze haeren.
 En valt eens Amsterdam, ('t val noit) want niets met recht
 Zich d' eeuwigheit beloofst: het trots Kartage leght
 Gedolven onder zee, en Rome, in top gewassen,
 Als 's aerdrijks monarchin, begraven in haer affchen,
 Door 't woeden van den tijt; noch blijft uw deugt in stant.
 Die lacht de jaeren uit en waternood en brant.
 Maer was alleen uw naem aen Amsterdam gebonden,
 Ik zagh met haer uw faem van 't zelve vier verslonden.
 Maer 't schijntme toe, en ook beveltigt het gerucht
 Mijn giffing, dat uw plas verbaest te rugge vlucht,

*Oorzaek
 van 's over
 vloeden des
 IJstrooms.*

Als een noortwesterstorm komt op zijn vlerken gieren,
 Zet al de kust in brant, en dooft des hemels vieren:
 Zy vlucht, uit hoogen noot gedwongen en geperst,
 Wanneer die stoker in den mont van Tessel barst,
 En steekt d'alarmtrompet. dan rukken Nereus baren
 Byeen, en in den schoot der zuiderzee gevaeren,
 Vervullen schielijk met een springvloed zijnen kolk;
 Die overstortende. als een zwangre zomerwolk,
 Den Ytroom dwingt voor dat gedrang te rug te wijken,
 Te springen over 't perk van burgwal, boort en dijken,
 En in een ruimer kil te schuilen, tot de zee
 Den aftoght blaest, en sleept het doolend water meê.
 Men ziet uw stroomnat zelf schoorvoetende verdwaelen,
 Als 't wort geperst zoo wijd te springen uit zijn paelen.

D'ondankbre laster byte op hare tong voortaan,
 En tuig, dat d'Ygod naer geen titel heeft gestaen.

Het zuivelrijk Edam bevestigt, 't geen wy zongen;

Dat, door het dier verzoek des rijken vloets, gedwongen,
 Den naem van Ydam heeft verwisselt in Edam.

Maer wiert de Hoofstfad eens bedreigt met vier en vlam,

En in een krijgsverraet van vyant overvallen,
 Dan zoudge zelf het Y zien blank staen voor de wallen,

Tot heil der Stad, door zijne oploopenheit gered:

Men zagh hem over beer en schutfluis voortgezet,

En boven zoom en dijk van 't platte lant gewassen,

Het aerzclende heir vervolgen met zijn plassen,

En schempen op den rug de vluchtelingen nae.

Dus gaf zijn inbreuk nut, al wiert hem die tot schaê

Verweten, van ondankbre en hatelijke tongen,

Die liever zagen 't lant van tieranny gedwongen,

En d'onderdrukte Stad verdronken in het bloet,

Als eigen kroft en wei te wed gaen in den vloet.

Gy moogt ô Amsterdam op uwen Hoofstroom boogen,

Zoo ver uw zeilen, al de winden onder d'oogen.

*Edam
 wiert eer
 tijts Ydam
 genaemt;*

*Het Y
 geeft een
 sterke aen
 de Stad;*

*die wort ge-
 zert van al
 de nabuur
 Sieden,*

Laveren, en van moet gezwollen op dien naem,
 Vermoeien met zijn' lof den hooren van de faem.
 Hy zet u glory by, en fchat, vermaeklijkheden
 En fterkte, en wijdt u in tot koningin der Steden,
 En met den Aemftelftroom (die nu zijn broeder groet
 Uit liefde, en valt om hem u williger te voet)
 'Zich fpreiende op uw' gront met onbekrompe toomen,
 Bout uw verheven troon op 't harte van twee ftroomen;
 Daer al de naebuurfteên, die d'edle Maestftroom fchaeft,
 En in wiens oog de Rijn zich onder 't zant begraeft,
 Die 't zuiderzeenat zien bevloert van uwe kielen,
 En daer de Vechtftroom rolt met zilvre waterwielen,
 En die de Merwe, Lek, en Yffel deelt en kuft,
 U eeren, en bezien uw heerlijkheit met luft.

Gy Vaders, die ten top van Staetbewint geheven
 In Gijsbrechts waterftadt, zoo ver de kielen ftreven,
 Een lieffelijken geur van uw rechtvaardigheit,
 En onbefproken zorg en trou, door 't aertrijk fpreit;
 Voor wie zich d'Ygod buigt, en luiftert naer uw reden,
 Gelijk hy zelf wort op zijn zetel aengebeden,
 Van andre vlieten, om zijn deugden en gezagh:
 Gy ftelt alleen zijn' naem zo heerlijk in den dagh.
 Hy fchept zijn' glans uit u. de koningin der vieren,
 Die 's nachts om 's hemels kloot en ftarreriemen zwieren,
 Heeft dus haer' gloet tot een fchenkaedje van de zon,
 Die bintze aen haren wenk, als aller lichten bron.
 Had uw beleid, en zy, die moedig voorgetreden,
 Uw loflijke ampten meê ten dienft van 't lant bekleedden.
 In hunnen tijt, (terwijl hun zielen van om hoog
 Uw vlijt begunftigen met een vervrolijkt oog)
 Niet opgewaekt, den vloet gefchuurt, verdeelt met paelen
 En havens, en een ry van gadeloze Waelen,
 En 't nat in nauwer wed gedreven, om den toom
 Te vierên aen den bouw der Hoofstede op den ftroom;

*Het Y en
 de ftad
 hebben hun
 welvaert
 en v'klom,
 alleen de
 goe'ie Re-
 gering
 dank je
 weten.*

Dan klonk de naem van 't Y, in 't ongeftuimig woeden
 Van vlot noch fchip bezocht, niet verder als zijn vloeden:
 En zijne krans van riet was noit door Nereus hant
 Verwiffelt in een kroon van gout, met diamant
 En paerlen ingeleit: gelijkze noch haer ftraelen
 Verspreit op kruiffen, die in 't goude fhiltvelt praelen,
 Aen zijn vermaerden plas en Amsterdam gemeen.
 Dus hout hy zijnen lof van uw verftant te leen.

Op dien doorluchten naem fhijnt my het Y, ten teken
 Van zijne eerbiedigheit, beneden 't peil geweken,
 Met nederiger zwier te ruiffchen langs het frant.

Gelijk mijn zanggodin, hier eindlijk meê gelant,
 Geen maghtiger geftarnt kan met haer' graedboog fhieten,
 Als 't geen de heirbaen wijft door alle zeen en vlieten,
 En kemt de golven glat, en ftreelt het woedent meer.
 Dies werptze, in fhaduw van dien glans, het anker neêr.

*Besluit van
 dit werk.*

U I T.

BLAD-

B L A D W Y Z E R

V A N D E N

Y S T R O O M.

H E T E E R S T E B O E K.

I n leiding en voornemen des dichters. 1	menigte van schepen.
Gelykenis van de morgenstar.	De Faem woont op de Nieuwe brug. 11
Stoffe van dit werk.	Gelchil tusschen den Y-en Amstelgod,
Gelykenis van een vlucht van zwaenen.	Gelykenis van stieren. 12
Aenroeping.	Hun oorlog en krijgscrusting
D'Ykant wort eerst beschreven. 2	Wort door Neptuin gestuit.
'T Blaeuhooft.	De Schreiershoek en toren; 13
De Zanthoek.	Waer van dienaem zijn oorspronk heeft.
Gelykenis van een Abeel.	Het Nieuw Eilant, zoo schieljk volbout,
'T Raelen Eilant.	als Theben
Bickers Eilant. 3	door het speelen van Amfion. 14
Aenspraek aen 't Y.	Eerbiedigheit van 't water voor den Ami-
Beschryving van den Houttuin.	rael de Ruiter.
Gelykenis van 't Noortsche woud. 4	'T Westindisch huis 16
De nieuwe Vischmarkt.	heeft een' eeuwigen naem verdient.
De Haringpakkers tooren 5	De Nieuwe graft, 17
pleeg de Kruistooren te heeten.	Het Werkhuis, gemeenlijk het willige
De Haringpakkery.	Rafshuis genaemt.
De nieuwe Brug, het gewoel en nieu- 6	Kattenburg 18
wicheden op de zelve.	wort (gelyk men voorgeeft) genaemt
Gelykenis van een biezwarm.	naer de Katten.
Gelykenis van een havik. 7	Het Magazijn. 19
Gelykenis van 't hof van Dido. 8	Het dak is bedekt met water, om in nood
Verhael van Kandië. 9	van brant dat te laten afschieten: 21
Gelykenis van gezwolle stroomen.	In de gevels zijn watergoden gehouwen.
Hoe vreeint een der oude visschers op- 10	Het Nieu Magazijn. 22
zien,	De Scheepstimmerwerf.
En wat by oordeelen zoude van zulk een	Gelykenis van 't schakeren der verwen.
	Gelykenis van mieren. 23

Het bouwen van schepen.		die van den Zuiderzeegod begraut wor-	
Gelijkenis van de ontleders.	24	den over hun traegheit.	
De Smits.	25	De maght en rijkdom van Amsterdam	
De Scheepstuin en 't gewoel in den zel-		hieruit af te meten.	28
ven.		De Lijnbaenen.	
Het Magazijn der Oostindische Maets-		De Lijndraeiers gelijken de huichelaers.	
schappy	26		29
overwint het Oostershuis t'Antwerpen,		Die worden hier beschreven.	
dat zijne vensters met de dagen van		De muur van Amilerdam.	30
het jaar bepaalt.		De Stad magh zich op haeren muur be-	
De Indiaense stroomgoden zijn hier over		ter, als Sina op haeren ringmuur	
verwondert,	27	verlaeten.	31
en de baeren van het Y,			

H E T T W E E D E B O E K .

D E dichter begeeft zich op het Y.	33	en wort getroost door de nederlaeg der	
Aanspraek aen den Koning der win-		Spaenschen	42
den.		Beschryving van een Orkaen.	
Droefheit van den Ystroomgod over het		Gelijkenis van den Melkweg.	43
verdrinken van den Boheemschen		Gelijkenis van een woedenden Olifant.	44
Ersprins in zijn' vloet.	34	Schatten der Oostindische Maetschappy	
Gelijkenis van een ouden Leeu.		in Indien.	
Gelijkenis van twee legers.		De Kormandelsche kust geeft Suiker en	
Troost voor den zeeman en verdediging		Elpenbeen.	
der zeevaart.		De Malabaersche de zwarte, witte en	
Oorspronk der zelve,	36	lange Peper.	45
Zy wiert eertijts uit behoefteicheit gebruikt,		Cochin geeft Gember en Paerlen:	
nu uit weelde, en om schatten te ver-		Bisnager en Indostan,	
gaederen.		Katoenen.	46
Reize naer Nova Zembia van Heems-		Bengale zijde, Diamanten, en ander kos-	
kerk.		telijk gesteente, ook Salpeter.	47
'T gekrioel en leven op 't Y.	37	Borneo geeft Kamfer en Agarikus:	
Vaert naer 't Oosten, en Sina.	38	Sumarre den Benzoin; Paradijshout,	
Vaert naer Amerika, en de Goudkust,	39	Bezöar	48
vergeefs van denatuur met zoo wijd een		en Tamarinden.	49
zee van Europe afgescheiden.		De dichter spreekt van Galiga, Kanneel,	
De geeft van den Mexikaenschen Keizer		Kassie, Myrabolaenen,	
Atabaliba waert daer noch.	40	En Sandelhout.	
Gelijkenis van een boschleuwin.		Oorzaek waer door het is root geworden.	
Hy spreekt onze matroozen aen,		De	

B L A D W Y Z E R

De Saters vermommen hier mede hun aengezichten. 50	Beschryving van den brandende berg kila op Yflant.
D'Uitbeemfche kruideryen krijgen haer waerdy uit onze weelde.	De Houtvloot komt op 't Y aenzeilen. 59
De Indiaenfche handel verspreit zich van Japan, tot het Roode meer, en in Perfien. 51	D'Ooftzee, eertijts de geeffel van Euro- pe, 60
De Oorlogh tegen den grooten Makalier Te rug reize naer het Y, langs verfcheide kusten.	en inzonderheit van Italien, 61
Beschryving van de Zandzee, en 't ge- bergte van Atlas. 54	voorziet ons nu gewillig met koopman- fchappen.
De dichter ziet Algiers, Gelijkenis van een Komeet. 55	Zweden zend koper en honig. Deenmarken offen.
en Kandfen, komt weder op het Y, Gelijkenis van de morgenzon. en in het Jaght. 56	Pruiffen kooren en barnsteen. 62
Ziet de menigte van fchepen, en daer onder de Guineesvaerders: 57	Gebruik van de zelve.
Die naer de Levant zeilen, en De Groenlantsvaerders. 58	Beschryving van een geambert lijk door den Heer Kerkring, 63
Gelijkenis van een hart. Waerfchijnlijkheit waerom Venus uit zee geboren is.	Poolen geeft overvloed van graenen; die echter wijken voor de Zuidbevelant- fche in Zeelant. 64
	Gelijkenis van een voefter.
	De Spaensvaerders brengen Citroenen en Oranjen meede, ook rozynen. 65
	Uit Vrankrijk haelen onze vlooten Wijn, Zout, en Kaffanjen, 66
	gelijk ook de Fransche wulpsheit. Engelant geeft mée zijn waeren.
	Besluit van dit boek. 67

H E T D E R D E B O E K .

D E dichter vertelt wat hem in zee beje- gende; 69	Zeemonarchs Gelijkenis van een vlucht doffers.
komt in het Hofdes Ygods, ziet de Joffers en leert hare naemen. 70	De dichter vertrekt mede om te zien de gulde bruiloft van Peleus en Thetys.
Aenspraek aen de begunftigers van dit werk. 71	Beschryving van het Zeehof. 74
Beschryving van het hofdes Yfroomgods Nijd der watergoden over de kostelijckheit van 't gebouw, 72	Ovidius, door Proteus misleit, beschrijft het huwlijk van Thetys anders als wy.
'T Paleis is doorgaens verfiert met beelt- werk en Schilderyen van Scille &c. Gelijkenis van een vlugtend hart. 73	De dichter verhaelt den oorsprong der Gulde Bruiloft. 75
Al het hofgezin vertrekt naer het paleis des	Gelijkenis van de Len'ezon. Thetys wort gefcheiden van Triton haeren gemael, en aen Peleus gehuwlijkt; 77

Wolken echt zy jaerlyks met een Gulde bruiloft viert.		Hy stelt zich verrebouwen het Y,	88
De watergoden verscheynen ter feestte, en voor eerst de Tyber,		En spot met de kleinheit van zynen naem.	
d'Arno, Eridaen of Po.	78	De hoofdoorzaak van 't krakkeel tusschen de Seine en Ygod.	
d'Indus,	79	Gelykenis van twee rotsen.	89
de Ganges	80	De Ygod verdanigt zich,	
de Nijl,	81	verfchoont by Thetys deze ontijdige ver- antwoording, en stelt zyne maght in top, zelfs uit achtung van de Sei- ne.	
Gelykenis van den onweêrwekkenden Triton,		Hy toont dat hy in adel en afkoomst niet hoeft te zwichten,	90
Gelykenis van den donder.		en altijt van de stroomgoden voor een Vorst erkent is geworden.	
De Donau en Rijn, de Seine, de Teems, d'Iber en meer andere.	82	Ook bewijst hy dat de grootheid en maght alleen bestaet in vergenoegen.	91
Eindelyk komt ook Thetys ter bruiloftsfae- le ingetreden, en wort van Peleus ondersteunt.	83	Gelykenis van eenen vloet.	
Gelykenis van den blozenden dageract.		Gelykenis van Stieren door den Wolf belaegt.	92
D'Ygod wort boven andere Stroomgoden aen tafel geschikt, waerover die hem benyden.		Hy zegt hem niet te zullen wijken zoo 't op een daedelykheit quam,	
De Tritons, Najaeden en d'andere Zee- vorstinnen, vermaeken de Feestge- noden met gezangen en danssen.		en geloofst dat hy in die gelegenheit zelf niet zonder vreeze zoude zyn.	93
De Hofpoet Proteus, om het Bruiloft- dichtgebeden,	84	Zijn naemis de Y van Pitagoras.	
leest het ten verzoeke der goden.	85	De Seine valt hier op-den Iber aen.	94
Inhoud van 't zelve.		De Iber antwoordt de Seine, en dreigt hem met het vernogen van het Y.	
De wrok tegen den Ygod begint uit te barsten.	86	De Seine, vaert weder uit.	95
Gelykenis van een zwangere wolk.		De Iber antwoordt.	96
De Seine vaert heftigh uit, en schelt hem voor onedel, roemt op zyn eigen geslacht en grootheid, en verkleint den Ystroom.	87	Gelykenis van een Genet.	
De God des Ystrooms opstaende om zich te verantwoorden, wort belet.		De Seine scheurt den Iber een slijp van den mantel.	
De Seine vaert voort, en zegt dat hy al zijn maght de Zuiderzee heeft dank te weten.		Verbaestheit der goden.	97
Gelykenis van het vier.		Gelykenis van den Koning der biën.	
		Neptuin silt den oproer,	98
		En spreekt tot voordeel van den Ygod: toont dat het stroomendom in hem is gehouden,	99
		En gebiet eik wederom aen te zitten,	

H E T V I E R D E B O E K .

DE Dichter bespiegelt uit Waterlant de
Amsterdamsche hooftebou-
wen. 101
Gelijkenis van de dennen. 102
Beschryving van Sardam,
De Zaen, en de bleekeryen van Oost en
Westzaenen. 103
Aanspraek aan de Zaen.
Verschooning over deze uitweiding. 104
Beschryving van den Ystroom.
De Ystroomgod wort van het Sparen
begroet, 106
en herdenkt de dapperheit der Haerlem-
meren voor Damiaten.
Gelijkenis van Hippolite
Haerlem is vermaert door de vinding der
Drukkonst.
de lof der zelve.
door de Heeren Blauwen in top ge-
voert. 107
Het Y ziet ook het Huis ter Hart en de
Waterlantsche dorpen,
en aen den zuiderseekant Edam en Hoo-
ren;
Ook het Huis te Muiden, vermaert door
Graef Floris, en den Drost P. Hooft: 108
tegenwoordig door den Drost Vloos-
wijk.
Gelijkenis van Filomeel.
Gelijkenis van een Zwaan.
Verschyning van een Meermin hy 't huis
te Muiden. 109
Gelijkenis van Kerkkoraelen. 110
Gezang van de Meermin:
Zy spelt den Ystroom een'eeuwigen lof.
Gelijkenis van de Maen.
Gelijkenis van 'trivierendom. 111
Amsterdam strekt een wijk voor onder-

drukten en vreemdelingen:
breit haer Paelen uit door de scheepvaert,
licht den gewetendwang den voet, 112
hard het uit ter zee tegen Spanje, Por-
tugael en Engellant. 113
Beschryving van een zeeslagh, en den
oorlog in de Zont. 114
Wat de Stad moet uitlaen te lande. 115
'T Lant, als een Andromeda gebonden,
wordt door de Staeten en Prinzen van
Oranje gereddert. 116
Wreetheit van den Hartogh van Alba.
Gelijkenis van een winterbeer. 117
Einde van het gezangh.
De dapperheit van een' Vrybuiters 't Hoen:
118
Gelijkenis van Schanderbeg.
Lof van Boffu en laffer.
Gelijkenis van een boschzwin. 119
Gelijkenis van een Tiger. 120
D'Ygod stelt den Zuiderzeegod 's lants
noot voor oogen.
Gelijkenis van een scheepsboukonste-
naer. 122
Gelijkenis van de zonneblom.
Devryheit is het Palladium van Amster-
dam. 123
D'Amsterdammers steken den bezem op
den mast.
Veneedje trout de zee. 124
'T Y en Amsterdam, versieren elkandre
125
Menigte van afvaerende en aenkomen-
de reizeren. 126
'T Vermaek op het Y met Jaghten.
Vryaedje op den Ystroom. 127
Wintervermaek op het Y, met sleeten
en schaetsen. 128
Gelijkenis van een Tartaersche pijl.
Be-

B L A D W Y Z E R.

<p>Bequaeme reede voor de fchepen op het Y. 128</p> <p>Waer de fchuuring en diepte van daen komt. 129</p> <p>Verscheide ftoomen, met het Y vergeleken, vallen te light. 130</p> <p>Gelijkenis van ftrandgevogelte. 132</p> <p>Befchryving van het flok, daer de oorlogfchepen in leggen. 133</p> <p>Gelijkenis van de zon. 134</p>	<p>Oorzaek van 't overvloeiendes Yfrooms 135</p> <p>Edam wiert eertijts Ydam genaemt. 136</p> <p>Het Y geeft een fterkte aen de Stad. 137</p> <p>Aldc nabuurfteden eeren Amftcrdam. 137</p> <p>Het Y, en Amftcrdam hebben alleen hun welvaert de goede Regeringe te danken. 138</p> <p>Gelijkenis van de maen. 139</p> <p>Befluit van dit werk. 139</p>
--	---

BELLONE AEN BANT,
OF
VREDE TUSCHEN BRITANJE,

ENDE

VEREENIGDE
NEDERLANDEN,

Opgeoffert aen de

Edele Grootachtbare Heeren

BURGERMEESTEREN

DE

AMSTERDAMSCH E VREDEVADEREN.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

LECTURE 10

STATISTICAL MECHANICS

BELLONE AEN BANT,
OF
VREDE TUSSEN BRITANJE,
ENDE
VEREENIGDE
NEDERLANDEN,

Opgeoffert aen de

Edele Grootachtbare Heeren

BURGERMEESTEREN

DE

AMSTERDAMSCH E VREDEVADEREN.

E Krijgstol is volspeelt: de dollen Mars geweken
In 's werrelts nacht. nu eens de Vrebazuin gesteken
De Vrêe gezongen, die, na langen oorlogsbrant,
Britanje in eeuwige Echt verbint aen Nederlant,
En zoo veel Koningen die enterbijl en zwaerden
Tot kouters smeden, dekt met haer olijfftandaerden.
Wat Zangheldin zal my de Bloedige Ilias
Der orelogen, afgestreên op Nereus plas,
En vloten, overmant op eigen kust en haven,
Ontvouwen? 't lust me langs die heirbaen op te draven,

Tot Mavors, 't bekkeneel gekneuft in mijn gedieht,
 Zijn nachtbanieren ſtrijkt voor 't helder Vredelicht,
 Gy Burgervaders, die, naer Vorſt Auguſtus wetten,
 De Vreölijf omhelſt voor ſchorre krijgſtrompetten,
 En ziet uw Waterſtad, Europes oog en pracht,
 Geheven boven peil der werreltlijke magt,
 Terwijl uw vlaggen met een trits van kruiffen waejen,
 Zo ver de ſtarren om den ſpil des hemels draejen,
 Legt eens de ſtactzorg af, die uwe daegen ſlijt,
 Nu mijne Zangeres, in dezen vreugdetijt,
 Maer ſchroomende ongetooit uw Achtbaerheên t'ontmoeten,
 Haer vredevaerzen legt voor 't outer van uw voeten.

De maeght van Nederlant, Gradivus oorlogsſtoel
 Voorheenen, ſtond den haet des Ibers lang ten doel,
 Die haer vergeefs beſtookte een bangen reex van jaren.
 Al ſcheen haer maegdom veil voor ſchennende Barbaren,
 Noch kochtze, baritens toe getrappelt met den voet,
 D'aeloude Vryheit wêer voor loſlijk zweet en bloet.
 Haer krijgsleeu, uit den ſlaep ontſprongen en aen 't brullen,
 Rijt bloetplakkaten en Kaſtiliaenſche bullen
 Vaneen, verdrijft de lantschoffeerders voor zijn magt.
 Gelijk de wachthont, als de winterwolf by nacht
 Ten ſchaepſtal binnen ſluipt, met opgeſteken ooren
 Den nachtdief naeltuiſt om zijn roofneſt op te ſpooren;
 Daer ſneeuſpelonk noch rots hem dekken in den noot.
 Toen kreeg de burger lucht: zy taeklen vloot op vloot
 In alle havens toe, beſtaen des werrelts aſſen
 T'omzeilen, zonder hulp van graedboog en kompaſſen,
 Laveren door het ys, en varen door gevaer,
 Tot daer een zon en nacht de ronde ſluit van 't jaer.
 Zy drijven klippen en ysbergen op, en leeren
 Huishouden onder ſneeu, daer gryze winterbeeren,
 Ten grondeloozen kolk uitborlende onder 't ys,
 Vervaerlijk grommen, en omsnoffelen naer ſpijs.

Apol ziet nu verbaest hen van zijn fakkel branden,
Die hy flus in het noord zal hooren klappertanden.

Maer och! de staethulk van 't Batavische gewest,
Zoo dier in root ciment van burgerbloet gevest,
Scheen meenigmael gedreigt een krak op zee te lijden;
Daer elk het vrye lant een lit wenschte af te snijden,
En zich met 's nabuurs schà te mesten rijk en vet,
Indien 't niet telkens zich ontwart had uit het net,
En vlijtig op de wacht, met meer dan Argus oogen,
Door 't mommen heengezien der geblankette logen;
Afzondrende als een pest de vrienden om gewin.
Geveinsde vrientschap is een dubbele vyandin.
De Londenaer, zoo wijt ons in het oog gezeten,
Daer hy de Noortzee kan met bei zijn armen meten,
En overreiken, met ontzachelijke hant,
Van zijn krijtrotfen af, op 't Schevelinger strant,
Benydde ons lang, en zocht zijn mogentheit te stijven
Met Neêrlants ondergang. dat leer Leicesters drijven,
En trotse Kromwel, die arglistig op dien trant,
De heele werrelt blaekte in fellen oorlogsbrant.
De tweede Karel, in zijn staetgeheimenissen
Bedrogen, meende mee in recht gety te vissen,
Om 't alles met zijn staf, in een zeeoorlogskans
Te dwingen. Nederlant, gewogen in balans,
Viel naer zijn evenaer te zwak voor kroon en degen.
Geen Koningen, indien de waterleeu verlegen
Het zeil moest zwichten voor der Londenaeren vlag,
Die hy niet buigen kon door 't Brittenlantsch gezag.
Dies komt hy onverwacht hem in den schilt gevaeren,
En speelt, als watervoogt, zijn roofrol op de baren.
Men wenschte vruchteloos een haven in te slaen,
Eer 't staetschip deerlik strandde, in zulk een zeorkaen
Gesukkelt; maer vergeefs. de baetzucht stopt haer ooren.
De melkkoe moest om hals, men had haer doot gezwooren.

'S Lants Staten vaerdigen, om dien verwoeden brant
 Te bliffen, eer hy kroop door merg en ingewant,
 (Maer als gedwongen, en die liefst den krijg ontvlieden)
 Hunne oorlogsvloten af, om Londen 't hooft te bieden.
 Doorluchte Waffenaer, onwetend van zijn lot,
 Streeft met de Lecusbanier, als Hollants watergod;
 En, brandende om in zee de legerbyl te dragen,
 Wort als een Faëton geblixemt uit den wagen.
 Men hange 't zeekaftel, waer in hy is verbarnt,
 By Tifys Argo, in het blinkende gefarnt.
 De vloot quam eindelijk de lenden binnen fleepen,
 Als een getrede slang, met klein verlies van fchepen.

De Britfe wreetheit, als een losgebroken hont,
 Toen aen het hollen: rijxgevangens in den mont
 Der nacre kerkers, op het bloetspoor der Barbaren,
 Van honger uitgeteert, als vorstefchendenaeren;
 D'Ooflindiaenfche vloot, met onwaerdeerbren fchat,
 Te Bergen ingelant, des Noortfchen Konings ftat,
 Ter haven uitgeëift, en tegen 't recht der Vorften,
 Met havenschennende banieren ingeborften;
 De kuff van Frederik ontveiligt met gefchut.
 Maer Bitter wacht hen op zijn tanden, tot 'slants nut,
 En groetze met kanon, tot zy de gronden peilen,
 En ftorten uit den ftroom met opgezwolle zeilen.
 Zoo rukte Antoni voort, toen d'Aëtiaenfche flag
 Den Nijl beftorven voor den Tiber duiken zag.

D'Amerikaner, lang benepen in de banden
 Der roofharpyen, die van d'Afrikaenfche ftranden,
 Daer Kormantin alrê hun vlag ten dienft moest ftanen,
 Ten weften uitgefpat, Guineer en Indiaen
 Beheerfchten zonder recht, en plantten hunne vaenen
 Op 't zorgloos Kormandel, in 't oog der Aziacnen,
 Zagh nu de Ruitter, met een magtige oorlogsvloot,
 Gelijk een blixem, ftantkaftelen ftoot op ftoot,

Verdelgen, vloten op dien riddertoght verzingen,
 De Britten Kormantin verlaten op zijn winken,
 En al het lant getemt voor 's overwinners voet,
 'T geen Thetys in het west beknabbelt met haer vloet.
 Toen streeft hy langs de Noort, door starreloofe nachten
 En winterstormen heen, die spillen al haar krachten
 Vergeefs. Neptuin beschermt den Zeevoogt met zijn heir,
 Stuurt met zijn waterstaf, door 't ongestuime meir
 De Vloot den Eemsgod toe, die van zijn glazen wagen
 'T Hoogamiraelschap aen den helt zagh opgedragen.

Terwijl het zeeverlies van Waffenaer ons drukt,
 Schynt al de werrelt tot ons onheil omgerukt.
 De Belt, bevreesst zich in de nederlaeg te stellen,
 Was overbodig om aen Karels zy te hellen.
 De Lelikoning, op zyn mogentheit parmant,
 Sloeg onze koopvaerdye in een bepaelder bant.
 De Zwedenrijker had tot maetschappy geen ooren,
 Genegen, om de twist in haere wieg te smoren.
 De Brabander, te zeer met Hollants ramp verkuist,
 En Vlaming quinkeleerde en lachte in zijne vuist.
 Nu voelen zy te laet, zieltoogende in hun stuipen,
 Dien heimelijken wrok zich scherp in d'oogen druipen.
 Germanje stont in roer, en Munster rukte alrêe,
 Doch onder 't masker van ernabuurschap en vrêe,
 Gelijk een kuikendief, door 't omgewroete Drente,
 Ten platte landen in van Groeningen en Twente,
 Ontheisterende met een zaemgedrieschten hoop,
 Het schuim van Oostenrijk, wat zijn verwaten loop
 Niet stuiten kon. zoo zat de magt van Hun en Gotten,
 En wrede Tarters, die met heele legerrotten
 Kruisvlegel Attila voor 't heidens moortaltaer
 Trouw zwoeren, Aquileie en Duitschlant in het haer.
 De roover, lacchende om de Kristenlantfche elende,
 Zette al de werrelt in een bloetbad overende,

En scheurde trouweloos, met zijn vervloekten staf,
 De Kristentheerschappy de grootste slippen af;
 Tot hy gedondert, dat de velttent schudde en kraekte,
 'T meenedig ingewant met bloetrivieren braekte.
 Leer Duitfche Nimroth, hoe geen oorlogfman met recht
 Zich van het zwaert bedankt, voor hy het neder legt.

De purpre dageraet rees op haer beurt in 't Oofte,
 Toen Michaël, die zich het zeegevaer getrooftere,
 Door zware zorgen in zijn' yver onverflapt,
 Met een gewenschten wint al d'ankertouwen kapt,
 Verzelffchap over zee van gadelooze Witten,
 Befchermers van den Staet, zeegeeffels voor de Britten,
 Oprechte Scevolaes en Brutezen voor 't lant,
 Met Zee Alciden, die zich wenschen in den brant
 Te smoren. of, bekrantf met fcheepskroon en laurieren,
 In 't aenzien van de nijt, te helpen zegevieren.
 Grootdadige van Nes juicht in het krijgsgewaer,
 En zwaeit den fabel van het hoog kampanje om 't haer.
 Manhafte Gent rukt voort met zijnen waterftander,
 En leeft in vier en smook gelijk een Salamander.
 D'ervarene Evertszoon, die grijze waterleeu,
 Gebiet als Amirael den onverfchrokken Zeeu.
 De ftrijdbre Tjerk wenscht reets, met zyne Vrieffche benden,
 De Koninglijke vloot te vallen op de lenden,
 Met duizent helden, die hem volgen op dien tret.
 Driemael dreef d'avontzon haer paerden in het wed,
 Driewerven had de maen haer horenen volflagen,
 Toen Abermarle met zijn zeeflot op quam dagen,
 Als of de werrelt en Neptunus ruime plas,
 Voor zijne watermagt flegts in te flokken was.
 Hem volgen Askueen, en Robberts, en Barklajen;
 Al Barbaroffen, die den waterfcepter zwaegen.
 De Donder van 't kanon, op fijne en grover ftem,
 Verftrekt een krijgsmuzijk, en geeft het ftrijden klem.

'T fchijnt

'T schijnt dat hier Cykladen en Cyaneefche klippen,
 En steile Syrten, langs het water heneglippen,
 Of dat kasteelen, trots ten hemel opgebout
 Met hooge toorens, zich ontmoeten op het zout.
 De zeeklaroen klinkt op: de bloetvlag uitgesteken
 Geeft aen den vloteling weêrzijs het oorlogsteeken.
 Men klampt'er zy aen zy: het marmer staet in brant.
 Jupijn, verlegen of Tyföeus uit den bant
 Gewrongen, 't zwaer gebergt geschud had van zijn lenden,
 En Etne op Offe rolde, om Goden aan te schenden,
 Daegde al den hemel door zijn schiltknaep op de been;
 Daer niemant op den last des Donderaers verscheen.
 Verwijfde Bachus zagh rinkinkende Bachanten
 Op Ide en Dindymen de druifstandaerden planten,
 En moeder Cybele, op het uitgezopen vat,
 Zich krullen met Silcen, in geilheit uitgespat.
 Mars weigerde om Jupijn het zeegedruis te staken,
 En docht om Venus, noch haer malsche rozekaken,
 Maer op kortouwen, met salpetervier bevrucht,
 En kogels, die een gat rammejen in de lucht.
 Neptuin was door zijn kil ten afgront ingekropen:
 Silvanen, Saters, en Dryaden 't velt verlopen,
 Zoo verre d'Yffel, half verworpt op zijnen gront,
 Westfaelsche havikken ten wiffen roofdoel stont.
 De groote Ruiters prest zijn oorlogsvlotelingen,
 Om voor hun goet en bloet ten vyant in te dringen,
 En Brits Kartage, dat, trouloozers als Algeer,
 De draeiboorn sluiten wou op 't vrygevochten meir,
 De wick te korten, en te steken naer het harte,
 Tot haer vermaerde val aelout Kartage tarte.
 Daer gaet het dondren aen, dat, op dit vlak gestuit,
 Den heuvel onder my doet davren van 't geluit.

Auroor zagh viermaal met haer komst den strijt hervatten,
 Ten vijfdenmael de vloot van Monk voor stroom aen 't spatten

Den Teems voorvlugtig op: de moedige Askué
 Met kloeken tegenstant veroveraert op zee:
 Barklai, op 't zeetoneel in heldenmoet doorschoten,
 Nu met zijn waterslot vervullen onze vloten,
 En dartig in dien storm genomen, of verbrant.
 Hoe schrikte Karel toen! hoe juichte Nederlant!
 Daer 't strijdbre Vlisflingen de vland in d'oogen flikkerde,
 Kadzande aen d'overzy en 't strant te Breskens blikkerde
 Van't zegevier, gelijk het krijtgebergt, wanneer
 De lucht in weêrligt staet by helder zomerweêr:
 Of als te Domburg de konijnerijke duinen,
 Wen Jovis strenge vuist haer hemelhooge kruinen
 Van boven beukt, en zet den oever, slag op slag,
 By oogeblikken in een flonkerenden dagh.

De Myterdrager meê wiert feller aengegrepen;
 Dies hy, mismoediger dan oit, en hart benepen
 Om Karels nederlaeg, van wien hy omgekocht,
 Gelijk een roofgriffoen het heir te velde brogt,
 Zyn schijnrecht nu niet meer bepleitte metten zwaerde,
 Maer voor bepluinden helm het koorgewaet aenvaerde.
 Zoo wiert allenx de kust gezuivert van geweld.
 Onnoosle Venerijk, gelegen in het velt,
 Docht om geen oorlog meer, en liet zijn veltpijp klinken.

Op knapen op, verweit de geiten, datze drinken,
 En drijftze tot den buik in malsche klaverblaên,
 Geen hongerige wolf zal nu uit roven gaen.
 De wolf hont blijve aen bant. Ik zal uit deze weiden
 U volgen met mijn oogh. gy zult het vee geleiden.

De krijg is weggejaegt, wy zullen nu niet meer,
 In scherpe bramen en haegdoornen, 't krijgsgeweer
 Ontschuilen, en verftikt in zonnellooze gaten,
 Genade smeken aen moetwillige soldaten.
 Wat zaegtge och Veneryk in uwen ouden dagh!
 Of weetge 't niet? dit velt wiert dorder als het plag,

De lauwerier beftorf als vaele olijfboomblaëren.
 De wijngaert hing het hoofd, en liet den popel varen
 Haer egemael, hoe trou verbonden in den echt.
 De heerfche krekkel zweeg: en Veldeling, arm knecht,
 Vertrat uit ongedult zijn hardersfluit in ftukken,
 En fprak, Och Veneryk gy zult geen vrugten plukken
 Van uwen arbeit. ruim den ftrooperen het velt.

Nu is het lant gefchuimt van ontugt en geweld.
 Op Melker; laet uw fluit op dezen driesprong hooren.
 De krekels zingen mê, de wijngaerts hebben ooren:
 Het lauwerbosch wort groen, en 't klaverlant krijgt moet.

De krijg is weggejaegt. het vee vol frifcher bloet
 Sleept d'uier na. den braem zal muskadellen dragen,
 De honig vlocien van de distelen en hagen.

Zoo ver de zomerpalm met ongeschoren kruin
 Zich boven 't mankop heft, de fcherpe helm in duin
 het hoofd fteekt boven mosch en laege violieren,
 Zoo ver verwint d'olijf de bloedige laurieren.
 Nu zal het wollig vee, dat d'Yffelboorden bijt,
 Geen plonderaers ontzien in dees geruften tijt.

Wie kan de fchuuren d'oogft benyden, 't lant de vruchten,
 De kudde 's harders staf? maer zoo de krijsgeruchten
 Eens keeren, zal de fchuur ontledigt zijn van graen;
 De landen zonder vrugt, 't kamuijde geitje ftaen
 Vrybuiten ten doel, en bitfe wolvetanden.
 Gy hoorde uit die vallei, deze omgelegen ftranden,
 Dees zilvre bronnen, die waranderyen meê,
 En gintfe boomgaerts, hoe zy riepen om de vree.

Nu is de krijg verjaegt, en hebben mijn gezangen,
 (Die d'oude Boschman pleegt te hooren met verlangen,
 En fprak voor elk, toen ik den laetften zangprijs ftreek,
 Uw zang, ô Veltpoëet, vermaekt my als de beek
 Het hart,) een weinig kragts, 'k zal oevers, vlieten, velden,
 Doen luiftren naer den roem der moedige oorlogshelden.

Vorft Maurits zal voor al mijn digtery bellaen.
 Ik zal hem volgen by den bruinen Braziljaen,
 En zien hem onverzaegt de wilde zee bevaren,
 In andre lucht, by menscheneters en Barbaren.
 Dan wort mijn hardersfluit, behaegt hem deze vlyt,
 Gehangen aen dien Pijn, en zijnen naem gewyt.
 Gewaasē geitjes, voort ten berg op van de stranden,
 Gy zwelt van waterzucht, gaet scheert de klaverlanden.

Terwijl zich Venerijk dus moede zingt en klaegt,
 Bacut hem de berggalm na: De krijg is weggejaegt.

De bloedige Oogstmaent, van de vierde zon beslapen,
 Zag Amstel, Teems, en Maes in arren moet te wapen
 Gerukt, elkander weêr bestrijden op den vloet,
 En al de zee geverft met dierbaer Kristenbloet.
 Doorfchote helden van Ooftende tot aen Doever,
 Gerabraekt van 't kanon, met stukken op den oever
 Gellingert, 't lichaem van de Nederlantfche vloot
 Gesplitt, en 't grootste deel verftoven zonder noot.

O Tjerk en Evertzoons, helthafstige foldaten,
 Drie blixems van de zee, helaes! wat zal 't u baten,
 Dat gy den watervloek zo streng de slagpen kort,
 Nu gy al vechtende op de doften nederstort!
 Men zag u op het dons geen zachte doot verwerven,
 Maer op het zeealtaer in 't bloedig harnas sterven,
 In 't barsten van 't kortouw, en 't snorren van het loot.
 Noch fuste d'Amirael met Gent in zulk een stoot
 Voor geen gevaer, maer vliegt met d'overige kielen
 Ter roofvloot in, om wrack van zoo veel heldezielen.
 Encas eifchte dus, in 't heetste van het woên,
 Den dollen Turnus op, prins Pallas schim ten zoen.
 Zoo zietme in 't vechterk, als de hooren wort gesteken,
 Den Leeu de nêerlaeg van zyn strijtverwanten wreken.

De Britfche Koning, toen verwinnaer in zijn oog,
 Brak alle ontzach den nek. geen zee ging hem te hoog.

Nu rukt hy in het Vlie met Branders en Galjooten,
 En blakert met zijn toorts gelaeden koopvaertvloten,
 En ziet al lachende, uit zijn hoog paleis, den brant
 De rictedaeken, op het weereelooze strant,
 Afweiden in een oogst. maer d'ontrou heeft haer palen.
 Gods geesfeloerô klimt lang om strengere nêere te dalen.
 De boosheit, eenmael uitgebuldert op 't toneel,
 Maekt ruimte voor de wraek, en sluit het treurig deel.
 Te vinnigen geweld spat van zich zelf in duigen.
 Dat kan 't geblixemt hof der Koningstadt getuigen;
 Zoo lang de hooge Tour, met, haer verzengde kruin,
 Zal ooggetuige zijn van Londens smokend puin.
 Al 't ront gewaegde, toen die vierorkaen quam bruizen,
 En slokte een lange reex van zesmaelduizent huizen
 In 't gulzig ingewant. Apol zagh uit zijn trans
 'T geroofte krijestrant in vier staen op dien glans,
 En meende of Pluto weêr, door min gelokt naer boven
 Die gloejende Etna met zijn kar was doorgestoven,
 En liet den vierpoel van den afgront zonder slot.
 Britanje treurt vergeeffsch om 't ongenadig lot
 Der grootste Ryxstadt, nu haer heerschappy aen 't grijpen,
 Wanhoopt als 's werrelts magt in haren klaeu te grijpen.
 De Zwedenrijker zocht allengs het krijgsgewelt
 Den voet te ligten, Seine en havenrijke Belt,
 Aen Nederlant in trou door hoogen eed verbonden,
 Te zoenen met den Teems, op 't stuiwend graf van Londen.
 Breda wort eindlyk, op der eedverwanten eis,
 Tot een vergaderplaets gekoren van den pais.
 Terwijl hier d'Engelschen den vredehandel slepen,
 Prest d'onversufte Wit de vaerdigste oorlogschepen
 Te water, om te zien wat zucht de Britten joeg,
 En t'ondertasten of de ryxpols onraet sloeg.
 De Ridder Michaël en Gent, die door hun daden
 Verdoven d'eertrompet der Roomsche krijgsbravaden,

Bestaen een heldensluk met Witte, groot van naem,
 Dat eeuwig klinken zal in d'oorren van de faem,
 En 't eenig strekken, dat den Kartagees magh trotsen,
 Die zich een heirbaen vont door ongenaekbre rotfen
 En Alpen, altijd grijs van hageljacht en sneeu.
 Nu zwichtte d'Afrikaen voor Hollants oorlogsleeu,
 Die, als een zwangre vloet ten ryxstroom ingebroken,
 'S lants vyant op zijn kust en haven durft bestoken.
 De Brit, op eigen gront dat farren ongewent,
 Zette alle rijken van verbaeltheit overent.

De Ruiter zelfs besluit den Teemsmont met zyn vloten,
 Daer Gent en Ruwaert Wit, Rochester opgeschoten,
 Charneffe en Quinenburg doen buigen voor hun vlagh:
 Die in het aengezicht van Londen, dagh aen dagh,
 Op 't hoog kasteel geplant, gezwaeit op 's Konings erven,
 Den trotsen Jork van spijt deed barsten en besterven.
 Geen krijgsgewelt kon nu den waterleeu doen staen;
 Die vaert op frankkasteel en batteryen aen,
 Knarft havenketenen van 't Britsche Damiaten
 In slarden; mast aen mast geketent mag niet baten,
 Noch dat de diepe vloet met vloten wort gedamt,
 Wanneer de Leeu het al met zijn gezicht ontvlamt,
 En slingerende de harpuistoorts in de kielen,
 Door Herkles Brakel al hun zeemaght kan vernielen,
 En zet tot wederwraek van 't Vlic, aen 't Britsche strant,
 Geen visschers stulpen, maer ryxvloten in den brant.
 De Teems, Vulkaen alom ziende op zijn vloet gevaren,
 Dreef zyn dolfsijnen om door d'aerzelende baren.
 De blanke Teemsmeermin, met hangende paruijk,
 Verkoelde 't hoofd in zee, en brak haer glazen kruik.
 Men zegt dat Proteus, hier gewoon met vee te landen
 Uit Vader Oceaen, stont met geheven handen
 Te gapen heel den dagh, naer 't rijden van de zon,
 Om in zyn armen den vermeetlen Faëton,

Indien de blixem hem weêr rabraekte uit den wagen,
 T'omvangen, en Apol ten trooft, aen lant te dragen.
 Door zoo veel arbeit wiert de hoogmoet eens geplet.
 De kufft, van Marrigats tot Olfarnes bezet,
 Zag van het Koningsdiep, tot aen de Zeeufche Wielen,
 Geen vloten, die den Leeu niet in den mont en vielen.

De Vrede op haren troon, aen 's aertryx laetste ftrant,
 Kreeg kondfchap door de faem van Londens havenbrant,
 En telkens fors in haer verzoeken afgeslagen,
 Bestont op 't laetste zelf den vredetoght te wagen.

Zy had de lokken in een krans van palm gevat,
 Met paerlen gefchakeert en Indus rykften fchat,
 En kon, indienmen maer het tooifel zou bekyken,
 De Luchtpoffinne met haer regenboog gelijken.

De rechterhant beknelde een fcepter van olijf.
 Het hagelwit fattijn vloecide ongeploit van 't lijf,
 En liet den boezem, noit van veinzery bekropen,
 Tot tuige van haer trou, voor vreedzaeme oogen open.

De Liefde, Oprechtigheit en zeegnende Overvloed,
 Met Jeugt en Vrolijkheit, verftrekten haer een floet.
 Z'ontmoet in deze pracht de Maegt der Nederlanden,
 En moedigtze om Bellone in 't Noorden aen te randen.

'T gewapent Nederlant, gemaetschapt met de Vreê
 En haer trouwanten, zet den fteven over zee,
 En komt de Krijgsgodes in haren zetel trotsen.

Zoo ver de Noortzee breekt op onbewoonde rotfen,
 De fteile Noortbeer met een klauu het juilend ftrant
 Van boven dreigt, de wolf gebroken uit den bant,
 Van dollen honger balkt in wilde woeftenye,

Strekt zich de ryxgrens van Bellones heerfchappye.
 Hier kent het ftael geen roeft: de Razernyen gaen,
 Als trouwantinnen, van haer bloettron af en aen.

De muuren der fpelonk, zyn door haer eige handen,
 Bemaelt met beelden van haer grootfte dwingelanden.

Hier

Hier flaet de Macedoon de Grieken in de vlucht ;
 Daer tast hy Porus aen, die voor zijn geessel zucht.
 Gints wort Darius, met gestreken veltstandaerden,
 Geplondert van zijn' schat, en Perziaensche paerden.
 Men ziet'er Hannibal, dicht aen Amilkars hant,
 Itaelje dwingen, van zijn grooten Olifant,
 Die op Romeinen stapt, en afgerukte brokken
 Van d'Alpen, daer Afrijke is overheen getrokken.
 De strijtbre Julius, toomt aen den Franschen kant
 De Seine, in Oostenrijk den Donau met zijn hant.
 Hier zietmen Tamerlan, op zijn vergulden wagen,
 En Bajazeth, hem in de keyv naegedragen.
 Van daer steekt Attila zijn moortblazoen om hoog,
 En dreigt ten hemel in te schieten met zyn boog.
 De Tarter Xunchi doet de magt van Sina wijken,
 Verovrende in Peking de kroon van dartig rijken.
 Men ziet in 't blauw verschiet, hoe Sinaes dwingelangt
 In pruimboomschaduw drijft op zijnen koussebant.
 Gints zietmen Mahomet, uit zijn vervloekte schansen,
 D'afuiten beuken van 't belegerde Byzansen.
 Zy heeft 'er Schanderbeg in 't harnas by gezet ;
 Die drijft zyn rossen in het Turksche bloet te wedd',
 En trapt de pannen in van Agaes en Vizieren.
 Maer Alva, om het hooft betulbant met laurieren,
 Staet op haer paviljoen, en zwelgt het burgerbloet
 Met Spaensche bekers in. de bloetraet is zijn stoet.
 Dit 's muurtapyt. de vloer legt blank van harrenassen
 En wapens. zy schijnt zelfs uit yzer opgewassen,
 En draeit den norsen kop in 't roeltige gezeet.
 Zy vult de moortspelonk met een verbaesden kreet,
 Zoo dra de Vrê genaekt. gescheurde harnasplaten
 En holle schilden, op die klok als uitgelaten,
 Aen 't wederkryten, dat het dreunde, en al de lucht,
 Vergiftigt van die smet, nabacude met een zucht.

Nu zweeg het al, wanneer de moedige heldinne,
 De Nederlantsche Maegt, haer wrede erfvyandinne
 In 't aenzicht snaeude, 'T is genoeg mijn burgery
 Gemartelt aertsbeulin, bloetgierige harpy.
 Mijn lenden voelen noch het snerpen van uw roeden,
 Mijn ingezeeten zie ik van uw stramen bloeden,
 En noch geen einde van hun plagen. Spanje trat,
 Meer dan een halleve eeu, mijn ingewanden plat;
 En liet de steden woest, de vellingen verlaten,
 Het lant gebrantschat van Maranen en Kröaten.
 En had ik niet mijn keel ontladen met den vloet
 In d'Oceaen, 'k was lang verzopen in mijn bloet;
 En 't prat Kastilje, dat my zag in zee gedolven,
 Had my de waterzucht verweten in de golven.
 Maer 'k heb my 't juk ontruikt, en uwen haet ten trots,
 De stormen uitgestaen, als een verheve rots.
 Mijn vryheit hout haer stant in 't oog van zoo veelsproken.
 Nu wil ik zelf de Krijg in haer spelonk bestoken.
 Zoo spreektze, vliegt haer in, ontruiktze uit d'yfre vuist
 Den sabel scherp van snê, met burgerbloet begruift.
 De menschentalktoorts kletst en slingertz' onder 't vechten
 Haer driemael om het hoofd: de blaauwe slangen rechten
 'T geschubde lijf om hoog, en biezen slag op slag.
 De Vrede zelf treet toe, en noopt met haer gezagh
 De Jeugt en Vrolijkheit, haer trouste hovelingen,
 Om d'oorlogsmoortholwacht vrymoedig te bespringen.
 Schuimbekkende Bellone, in dollen overmoet,
 Stampd dat de rotsteen dreunt van haer gelaersden voet,
 De zon van schrik bezwijmt; verdagvaert al de vloeken
 Van Acheron byeen, om noothulp op te zoeken.
 Zy rukken 't ondieer, dat noch schoorvoet, en zich slug
 Om hoog hout, dat het kraekt op zyn metalen rug:
 En vleuglen onbeweegt die bloetharpyehanden
 Met ketenen, en slaen haer lijfstaffiers in banden;

Die bulderen vergeeffch met hun verwoeden muil,
En knarsfletanden in den onverlichten kuil.

De poort is toegebouft, en duizent grendelfloten
En boomen, houden hen ten kerker ingeflooten.

Een frifcher weêr verspreit zig al de werrelt door,
Op 't zuivren van die fmet. de zon vervolgt haer fpoor
Met heerelijker glans, de zoete wint van 't weften
Ons toegeademt veegt de lucht van alle peften.

De havengoden zien nu overal uit zee,
Gelade kiclen, lang verlegen om de Vrêe,
Met witte wimpels van de ftengen, binnen varen.
Neptuin, beheerfcher van d'onmetelijke baren,
Glijt over 't marmer op zijn hooge zeekaros,
Door ebbe en dyning heen, en geeft den breidel los
Aen 't weelig zeegeftan. de Vader onder 't draven
Drijft vaft de fchepen met zijn drietant in de haven.
Trompetter Triton, 't hooft met lifch bevluchten, fteunt
Den watergod. terwijl alom den oever dreunt
Op zectrompetgeklank, gehooft van duin en toren,
Baet hy den ftrantgalm na met zijnen waterhoren,
En lokt de Niften, uit haer kil, in open lucht:
Die volgen op 't geluit. Cymodoce, bevrucht
Van Glaukus, ftreeft vooraen, en daer op al de reien
Der zeegodeffen, die in 't ruime zout vermeien,
De fchoone Doris en haer dochters; ryk bevrucht
Van zeekleinodien, tot fluiers uitgewracht
Het gele hair geftrikt met gout en paerlefnoeren,
En konftig afgerecht, om harten te beroeren
Van goden, die, op haer bevallicheên verzet
Vergeeffch ontworftelen hun pijnlik minnelot;
En Galatè, noch in haer Acis doot verflagen.
Zy maken reien om den hobbelenden wagen,
En zwemmen af en aen, in een zeespiegelftrijt.
Elk prijft de Vrede: elk heeft de Vrede 't hart gewijt.

Waer onder d'Amftelnimf, de fchoonfte der Najaden,
 Met hals en boezem uit de golven fteekt in 't baden,
 En zingt uit vollen borft in dezen waterdrom.
 Elk luiftert toe. de wint en Oceaen wort ftom.

O Michaël! vergeef mijn yver onder 't zingen.
 Een heldendichter zal u 't zeegewelt zien dwingen,
 En vierig worftelen in 't aenzien van de doot;
 Tot aerde en hemel fchudde, op 't dondren van uw vloot.
 Geen Hektor, noch Achil vermoeide zoo veel pennen,
 Als op uw dapperheit het witte velt berennen.
 Eer vintmen d'oevers bloot van fchulp en zeegewas,
 Geen levende eb en vloet in Thetis pekelpas;
 Eer zal de kiel het velt, de kouter 't water kloven;
 D'Araxes, bruizende ten bergen opgeftoven,
 Met omgedreven ftroom zich domplen in zyn bron,
 De Bosfor in d'Eufraet, eer ik, zoo lang de zon
 Den Dierenriem doorsnijt, uw oorlogsmoet zal zwijgen.
 De Griexe Jafon booge op zijne waterkrijgen,
 En d'overzeefche vacht, den tempeldraek ontrukkt:
 Hoe veel Chimeren hebt gy ftrijdende onderdrukt,
 En roofgedrochten, tuk op koopvaerdyvlootfchenden!
 Nu lacht de Vrede ons toe na doorgestrede elenden.
 Gelijk de zuiderzon nae ftormen, en een zee
 Van regen, fchooner gloeit op een gewenfchte reê.
 Nu weet ik eerft, waerom ik duikeren noch meeuwen
 Zag dalen op het ftrant: en hoordeze onweêr fchreeuwen
 In een verbaefde vlugt; 't is overal mooi weêr.
 Wy kennen blixemtoorts noch donderkloten meer.
 Het middagvier, ten trans geklommen in het zuien,
 Veeft 's werrelts aengezigt van donkre winterbuien.
 Zeehelden takelt nu de kielen toe. gaet heên.
 De vrye baren zijn van niemant afgefneên.
 Vliegt naer den Indiaen met opgefpanne doeken.
 Een ander ga om winft het koude Noorden zoeken

Of streve daer de Kreeft het dorst'g zuiden barnt :
 Wy zullen uwen roem verheffen aen 't gestarnt ,
 En uwe hulken , rijk geladen , herwaerts drijven ,
 Met lauwerkransen op 't kampanje , en vette olijven
 Gevlochten om de stenge , en wimpelrijk toppet .
 Maer gy ô knapen , lokt de visschen in het net :
 De zee , een zenuwe van 's werrelts heerschappyen ,
 Staet open voor uw buis en haringvischeryen .
 De walvisvanger breekt door yffel'ghe zee ,
 En sleept een vetten buit van zeegedrochten mee .
 Maer zegt , wanneerge vry van plonderen en vrybuiten ,
 De stille baren deelt met kleine visschereschuiten ,
 En zet den krommen boeg met rijke vracht na strant ;
DIT GAF ONS D' OORLOGSHELT. En gy die 't Vaderlant
 Beschermde , ô Amirael , hoe zal ik u vergelden
 Den dienst , zoo trouw volvoert met uwe waterhelden ?
 'K wensch u een zegebeelt te bouwen met myn hant .
 Zoo klonk de Macedoon , aen 't Indiaensche strant ,
 De marmerrotsen af , en boude een zegeteken ,
 Dat eeuwig van zyn naem en dapperheit zou spreken .
 Zoo zoekt de Reiziger , langs grondelooze zeeën ,
 In 't stuivend puin den gront van Herkules trofeën .
 Komt watermaegden , laet ons 't stryd'baer hoofd omringen ,
 En op een hooger trant zijne oorlogsdaden zingen .
 Zoo sprakze , en 't wiert van al haer zusters toegestaen .
 Die buigen driemaal 't hoofd . Neptuin heft zelve aen ,
 En Triton doet het strant op zyn trompetten spreken .
 Mits vloog de vlugge Faem in alle werreltstreken ,
 En bragt Venetien , dien steiger van de zee ,
 De blijde bootschap van de Nederlantsche vreë ,
 En 't eeuwige verbont van zoo veel trougenooten .
 Dat stoot getrooster met zyn galeassvloten
 D'Erfvyant op het hart , en doet de wimpelmaen
 Der Turken voor den Leeu van Markus ondergaen .

De Kandier verdronk in zijne vreugdetranen,
 En wenschte nu eerlang de Kristenlantsche vanen,
 't Besnedendom ten trots, te groeten van zijn strant.
 Dan sprong de waterleeu van Kandie uitten bant,
 En gaf, al brullende als een onverzaegde wachter,
 Den vlugtelingen een verwoeden klaeu van achter;
 Dat Mahomet, van dien vervarelijken slag
 Verzet, 'sryx stander streek voor d'Europeesche vlag.
 De Kristevredemaer versmolt de razernyen
 Van Tarter en Sarmaet, op 't velt van Walachyen.
 De Nester stak het hoofd uit zijn bebloeden vloet.
 'T benaeut Podolie, baldadig en verwoet,
 Vertrappelt van den hoof der briesschende oorlogspaerden,
 Beplant met bosschen van ontrolde roofstandaerden,
 Kreeg moet, zoo Nederlant medogende in haer lot,
 De hant wou bieden, zich t'ontflaen van Agars rot.
 Zoo vliegtze in Polen, lang gebrantschat van Tartaren,
 En rukt door Ruffie en de wilde noortsche baren
 Voorvlugtig op, daer d'een, en d'ander Indiaen
 De west, of oosterzon ziet in zijn aspunt staen.
 Zy woelen overhoop, om met bevrachte schepen
 Een speceryoogst van Bengale mê te slepen.
 Men scheept aen d'andre kant, in sloten, zwaer van hout,
 De schat van Ameryke en voertze door het zout.
 Het vruchtbre Pruiffen giet, met volgeladen kanen,
 Den kostelyken oogst van haer voedzame granen
 Ten milden Wyffel af, langs Donaufroom en Belt,
 En wisselt voor gewasch een rijken schat van gelt.
 Zoo woelt de bie, en gaert, tot arbeit uitgelaten,
 Uit Korzikaenschen Tym een berg van honigraten,
 En hangt op zomerroos, en riekenden Jasmyn.
 Men ziet 'er in het wasch met kneden bezig zijn.
 Een groot gedeelte lang de velden omgezworven,
 Keert vuige hommels van haer honighuis en korven.

De gantsche werrelt juicht op deze vredemaer.
 De Faem braveerde met haer vrêbazuin, van daer
 De strantaraber, uit de blozende oosterkimmén,
 Den zonnwagen steil ten zuidas op ziet klimmen,
 Tot daer Apol in 't west de lange heirbaen kort,
 En hygende in den schoot van Thetis nederstort.

De vierstellaedjen nu en teerton aengestoken,
 Den zeekortouwen weêr de monden opgebroken,
 Maer in een andren schijn als flus, toen elke schoot
 Een leger zielen dreef naer Charons oeverboot.
 'T verflindende geweer wort aen den wand gehangen:
 Matroos bepronkt zijn zael met wimpelen en stangen,
 Of geeftze aen mot en roest te slijten; helm en speer
 Valt d'akkerman ten buit; de zwaerden smeedtmen weêr
 Tot kromme fikkels, om den koorenoogst te scheeren.
 De huisman mag naer zijn verlaten akkers keeren,
 En drijven 't kouter door zijn 's moeders ingewant,
 Die hem den dienst vergelt met onbekrompen hant.
 Astré en Overvloed, van 't aardrijk opgevlogen
 In 't woeden van den krijg, verlaten 's hemels bogen,
 Zoo prachtig met een riem van starren omgezoot,
 En keeren weder, nu Saturnus gouteeu kooft;
 En stort ons in den schoot, den rijkdom aller stranden.
 Gelijk de goutvloot quam 't Aziongaber landen,
 Toen Judaes stamleeu, in den tijd van Salomon,
 Zijn werreltheerschappy bepaelde met de zon.
 Kom knaep, breng rozen aen, breng lely en olyven,
 'T is nu de rechte stont om vreugde te bedrijven.
 De berkemeier schuim' van Fransche en Rijnsche vocht.
 Gebruik de vrêe, wantze is met dierbaer bloet gekocht.
 Dat tuig de Vlaemsche zee, geverft met bloetkoralen.
 Dat tuig de Zeevoogt, die de lijken neêr zag dalen
 In zijn verglaesde kil, en dreefze op 't barre strant.
 Dat tuige d'oever, die de helden rolde in 't zant,

En uit medoogen met zijn kouden arm omvatte.
Dat tuig d'alziende zon, die 't bloet in 't aenzicht spatte.
Dit noodlot volgde altijd der Batavieren moet,
Dat hunne vryheit wert bezegelt met hun bloet.
Dat zal d'aeloude ftam der Burgerharten fpreken,
Die onverschrikt, toen Rome, uit alle werreltfreeken
Gefterkt, den vryen Rijn wou boejen met geweld,
Haer rechten met haer hoofd verdadigde in het velt.

Maer is uw moet te groot, om in een laffer leven,
By uwe haertgoôn, 't hart een ftille ruft te geven,
En hebtge zulk een luft, ô helden, om al weêr
Door dapperheit te ftanen naer een onfterflijke eer;
Welaen dan, ziet den Turk, met Saiken, en Tartanen,
En Roofgaleien, trots beschaduwte van zijn manen,
Kanée en Kandie blokkeren, uit de golf:
Van daer, den Ryxvizier als een getergden wolf,
Of woedend everzwijn, 't benaeut Sefalonye
Met boejen dreigen van zijn flaeffche heerschappye:
En zwelt, wanneer gy 't ziet, van edel ongedult.
My dunkt ik hoor alree hoe Hollants zeeleu brult,
De dikke manen fchudt, en vierig voortgevaren,
De rooffchavotten breekt der Middelantfche baren.
Dan zie ik Soliman gemuilbant in zyn hof.
Dan krijgt mijn heldenzang een ruime zee van ftof.

Gy Vredevaarders die, door loffelijk regeren,
Ten hoogften top gevoert, alle eeuwen kont braveren,
Ai belgt u niet indien mijn zangnimf, laeg van toon,
Den weêrglans volgt van uw doorluchte wapenkroon,
Die met haer vier verligt het oog van beide poolen,
En uw matroozen al de werrelt om ziet doolen.
Vergeeft het my, zoo ik d'aeloudheit zwijgen leer,
Den naneef fchrikken, wen hy hoort met welk een eer
Gy, winnende in verlies, hebt Vloten afgezonden;
Den donder brakende uit vijfduizent kopre monden.

August,

August, ga, zet nu 't rond voor uw triomf in roer,
Als gy de vloten slaet van een Egiptsche hoer.

Maer onze blijdschap barst eerst uit met volle stroomen,
Als wy den dollen Mars door uw gezag zien toomen,
De Hydra van 't geschil verdrinken in haer bloet;
Dan rolt al 's werrelts magt van zelf u te gemoet.
Men zal van Kato Graef, en Staetheer Witsen spreken,
En Pankras groot van naem, en Reinste, een onbezweken
Hanthaver van den Staet, op vader Numaes wet,
Zoo lang men 't klinken hoort der goude vrêtrompet.
Zoo moet ik Amsterdam geduurig zien vergrooten.
Zoo blyve Janus kerk voor eeuwig toegesloten.

Z E G E Z A N G E N.

MEMORANDUM

Z E E T R I O M F
 D E R
 V E N E T I A N E N
 O V E R D E
 T U R K E N .

BARBARICIS DITES SPOLIIS.

Oorluchte waterkoningin
 Venetië, die uw galeien,
 Tot roem en eer eeu uit, eeu in,
 Haer vlugge wieken uit laet spreien,
 Zoo ver de trotsche legermaen
 Der wijtuifttrekkende Ottomannen
 De kruiszon komt in 't licht te staen,
 Daer zy de vierfchaer vast om spannen;
 Hoe lust het my uw leeuwsbanier
 Door 't Middellantsche zoch te volgen;
 Te zien hoe Hokkinkoert vol vier,
 En op die waterslang verbolgen,
 Den fabel om het hoofd laet gaen;
 Terwijl sint Markus leeuw, gedreven
 Daer haer bebloede manen staen,
 Den Helt komt kracht en moet te geven!

Y 2

Nu

Nu wenscht hy met een leeuwenkracht
 En leeuwenhart, gesterkt van boven,
 Als in Gomorraes andren nacht,
 Dien trotsen hoogmoet uit te dooven.

Nu wenscht hy op de Turksche zee,
 Gelijk een Perseus aengevlogen,
 'S Lants onderdrukte Andromede
 Haer vochte tranen op te droogen.

De Grootvorst van Byzants zagh uit
 Zijn hoog Serrail en marmre vesten,
 De Kristnen, gapende naer buit,
 Elkaër bestoken in hun nesten.

Hy hoorde Hollants waterleeuw,
 Hoe sterk beschut van Bontgenooten,
 Den Vries en onverwonnen Zeeuw,
 Geprangt van Karels oorlogsvloten,
 Den Teems braveren op zijn kil.
 Hy zagh de Seine aen eedt verbonden,
 Zich mengen in dit staetgeschil,
 En vloeken Stuarts dolle honden.

Ook wist hy hoe zich Deenmark rept,
 Om 't bloedig zwaert op zy te binden:
 Hoe Zweden naeulijx adem schept,
 In zoo veel oorlogsonweêrwinden.

Hoe Spanje op zijnen koning treurt,
 En vreeft de roê der Portugezen:
 Hoe Polen, deerelijk gescheurt,
 Licht Lubomirskys proi zal wezen.

Hoe 't fier Germanje werkt, om dra
 Een Oceaen van bloet te drinken,
 Gelijk weleer toen Attila
 Zijn degens aen den Rijn deet blinken.

Dit zagh hy van zijn hoftrans aen,
 En vleide zich met dees gedachten:

Nu is het tijt mijn klaeu te slaen
 In merg en bloet der Kristennaghten.
 Nu is het tijt mijn oorlogspaert
 Te hooren Briesschen onder Weenen,
 Te rukken met het bloedig zwaert
 Door rotten en gebergten henen.
 De Wetvoogt Mahomet bestrael
 Terwijl mijn moedige oorlogstoghten,
 En geef my met het heilig stael
 Te wreken aen die kruisgedrochten.
 'T gaet wel. zy zitten reets verwoet
 Met hongerigen muil en tanden,
 Gezwollen van 't gezwolgen bloet,
 Elkaer in huid en ingewanden.
 Veneedje alleen staet even trots
 Op 't hart der weelderige stroomen,
 Te loeren van haer hooge rots,
 Om, als 't haer lust, my op te komen.
 Maer wacht: nu zal ik uit mijn troon
 Die valsche Krokodil verrassen,
 Op dat zy weer geen stevenkroon.
 Ga strijken met haer galeassen.
 Zoo sprak hy, en verdagvaert voort
 Spahyën, en Janitserbenden,
 En Sciöbarges, om den moort
 En krijg, haer op den hals te schenden.
 Flux rukt hy al zijn magt by een,
 Gepropt met Tarters en Sirieren
 En Grieken, om nu plat te treên
 'T verdeelde heir der kruisbanieren.
 Zoo dekt hy 't Adriatisch zout,
 Vast brullende onder 't henevaren,
 Met roofgaleien, zwaer van hout,
 Als hooge rotten in de baren.

En tart Veneedje, dat al lang
 Die zeeorkaen op zee zagh klimmen;
 Maer reets gewent, in 't zeegedrang,
 Dien waterbeer te hooren grimmen,
 Gereet stont om den dwingelant
 Vrymoedig op de hait te vallen,
 Te schuimen van het Kristenstrant
 Tot onder Konstantinus wallen.

Daer staet al 't pekeltelt in brant,
 En weêrlicht met zijn watervlieten!

De Bosfor schuilt zijn hoofd in 't zant,
 Verschrikt voor het vervaerlijk schieten.

Veneedje beur voortaan haer borst
 Met grooter luister uit de stroomen,
 En toom' dien Aziaenschen vorst;
 Wanneer hy holt met ruime toomen.

Vaer voort, doorluchte zeeheldin
 Veneedje, laet uw galeassen,

Tot roem en eer, eeu uit eeu in,
 De Turksche heerschappy verrassen.

1666.

DE
T E E M S
IN
B R A N T

FURIT IMMISSIS VULCANUS HABENIS
TRANSTRA PER ET REMOS, ET PICTAS ABIETE PUPPES

DE Britse wolven, uitgelaten
In breidelooze razerny,
Verbranden Neêrlants koopvaerdy,
En blakren Hollant in zijn gaten,
En zetten, tegen krijgsverbant,
'T onnoosle Schelling in den brant,
Die, Engelant om 't hart getroffen,
De Koningstat begraeft in puin,
En blixemt haer verheven kruin,
Tot datze in de asch komt nederploffen:
Noch hoortze naer geen Vrêgesprek,
Maer trapt haer buuren op den nek.
Helt Michael, van edlen toren
Ontstoken, blaekt van ongedult
Om tierannie, zonder schult,
Den armen dorpeling beschoren,
En wenscht door heldenmoet met lof
Haer trotsheit neêr te treên in 't stof.

Zoo

Z E G E Z A N G E N

Zoo rukt hy, met een bosch van kielen
 Den Teemsfroom op, in 't ingewant
 En aengezicht van 's vyants lant,
 Maer niet ten plaeg van arme zielen:
 Dat voegt geen oorlogsleeu vol moet,
 Maer winterwolven heet naer bloet.
 Hy fluit den stroommont zelf van buiten,
 En hout den Watergod in toom;
 Daer GENT, die Zeemars zonder schroom,
 En van geen driest geweld te fluiten,
 Het ondier, met ons bloet gemest,
 Verworpt en foltert in zijn nest.
 Zoo volgt de Boschleeu, opgestoven,
 Na lang gedult, door wildernis
 En wegen daer geen uitvlucht is,
 Den Tiger in zijn hol van boven;
 Geen woesteny spelonk, hoe naer,
 Beschermt zijn vyant in gevaer.
 D'acloutheit juichte op alle straten,
 Europe had niet keels genöeg,
 Toen Haerlem met getanden boeg
 De keten brak van Damiaten,
 En rukte, d'Aziaen ten spot,
 Gevange Kerstens uit het slot.
 Nu zeiltmen over ysre vloeren
 En schepen, uit verbaesden moet
 Gedompelt in den steilen vloed,
 Om hier den Waterleeu te snoeren,
 Die bruijt door duizent kogels voort,
 En klampt de Britse magt aen boort.
 Nu smookten al haer oorlogscheepen
 En strantkasteelen kloek vermant,
 En Magazijnen in een brant,
 Die Londen eeuwig na zal slepen.

De Teems kroop opwaerts naer zijn bron,
 Beducht of weder Faëton,
 Ten zonnewagen opgeslègen,
 In zulk een onverwachten stont
 Hem blakerde op zijn eigen gront.
 De Teemsnimf, schreicende en verlegen,
 Versmagt op haer gewoone reê,
 En dompelt haer paruik in zee.
 Zoo beefden eertijts d'Italjanen,
 Toen Hannibal zijn legermagt
 Voor Romen over d'Alpen bragt
 Met uitgevouwen standertvanen.
 Dat heet de zeeslang, trots en dol,
 Verwurgten in haer eigen hol,
 Die buiten recht gespat en banden,
 Als of de Leeuw van Hollant fliep,
 Nog flus door al de werrelt riep:
 W Y HEBBEN 'T ZEEGEWELT IN HANDEN *.
 Maer Gy, die in den lichten brant
 Uw leven waegt voor 't Vaderlant,
 En 's vyants magten durft besnoejen,
 Als gy hem in den boezem boort,
 En op zijn eigen strant versmoort,
 Om vrede uit oorlog te doen groejen,
 Hoe maektge met uw halsgevaer
 Den heelen Staet uw schuldenaer!

* *Penes nos imperium Maris.*

Op de

GOUDE KOPPEN,

vercort aen de Heeren

KORNELIS DE WIT, RUWAERT VAN PUTTEN &c:

MICHAËL DE RUITER, EN JOZEF VAN GENT.

CRATERAS MAGNOS STATUUNT.

SAturnus gouteeuw wort herboren.
 De krijsnaemhaftigheid, in 't velt
 Van eere op haren troon gefelt,
 Laet hare loftrompet nu hooren,
 Zoo verre d'aerdkloot, daer wy staen,
 In d'armen hangt der Oceacn.
 'S Lants helden, die door stael en kogels,
 Gefolt in vier en waternoot,
 Den zeedwang temden met hun vloot,
 Die 't velt met afgebrande vlogels
 Verloopen, heenendroop vervaert,
 Gelijk een weerwolf zonder staert,
 Vertellen nu hun heldendaden,
 Daerze onbekommert by den wijn,
 Op 's lants triomffeeft vrolijk zijn,
 Hoe Asku, van den kolk verraden,
 Met zijnen hulk gedraeit in 't zant,
 Zijn zeekasteel zagh staen in brant;
 Hoe Karel uit zijn hooge transsen,
 Noch staende op Londens deerlijk graf,
 Een vierstorm op den rijxvloet af
 Zag weiden magazijn en schansen,

En

En batteryen, langs zijn reê,
 Als boeien van de vrye zee.
 Het hof der vrygevochten Staten,
 Nu al de werrelt door geacht,
 Onthaelt de helden met meer pracht
 Als out Kartaeg, toen 't uitgelaten
 Op Didoos ongetoomde min,
 Ontfing het Troifche hofgezin.
 Helt Ruwaert, d'eer der Dortenaren,
 En Ruiter die ten dienst van 't lant
 Voert d'oorlogblixems in zijn hant,
 Met Gent, die d'onderdrukte baren,
 Ten luifter van zijn' Heldestam,
 Den nek gevrijt heeft op Chattam:
 Ontfangen, onder hofbanketten,
 De koppen, daer de konst in 't gout
 Gedreven heeft, hoe fierze en stout
 De Zeeslang 't bekkeneel verpletten,
 Door ketens rukken op den ftroom,
 En vullen al het rijk met fchroom.
 Zoo leeren wy d'aeloutheit zwichten,
 En fchaemroot kloppen op den mont,
 Die in een eerloos vloekverbont
 Hun niet ontzagh den voet te lichten,
 Gelijk banditen van den Staet,
 Die kort geviert van volk en Raet
 Met opgeheven krijgsbanieren
 Des vyants heirkraft maekten vlug,
 En nabraveerden op den rug,
 Bekranft met bloedige laurieren,
 En niets verkreegen tot hun loon,
 Als hoffchavotten, ban en hoon.
 Toen Xerxes, als een vloet, in Grieken
 Geborften, op 't geblixemt strant

Neptuin met roeden hielt in bant,
 En 't ront bedekte met zijn wiken,
 Sloeg hem Themistokles in 't velt,
 En sloopte 't Persiaensch gewelt.
 Elk wenscht den Amirael t'onthalen,
 Te voeren tot d'onsterflijkheit;
 Dien flus het vrye lant ontzeit,
 Gelijk verwaten rijxschandaelen,
 De vyant zelf met eer en pais
 Feeftteert in 't pragtige paleis.
 Maer hier volgt roem de dapperheden.
 Het staetgerecht voert zwaert en kroon,
 En geeft een strop of vorstlijk loon
 Die d'eer betrachten of vertreden.
 Zoo streeftmen moedig opwaerts aen,
 En laet alle eeuwen achter staen.
 Zoo trotstmen Jazons watertoghten
 En zijn vermeetlen heldenlof,
 En lauwers in 't Olympisch stof
 Den dwingelant om 't hoofd gevlochten:
 Daer 't spiegelstrijtperk dreunt en waegt
 Van 't volk, dat hem ten hemel draegt.
 Wy zullen andre Jazons toonen:
 Een trotser Kolchis meer geacht,
 Een koninklijker guldevacht,
 Waer mê wy watergoden kroonen,
 En heldendichters op dat werk
 Zien zweeten in het letterperk.
 Out Memfis gaf haer Vorsten 't leven
 In marmerboogen, hoog van trans;
 Maer Wit en Ruiters staen althans,
 Met Gent in 't dankbaer hart geschreven.
 En schoon der Burgren gunst verout,
 Noch staen hun namen blank in 't gout.

N E D E R L A E G D E R T U R K E N ,

Onder 't beleit van den Edelen Heere

W I L L E M J O Z E F , B A R O N v a n G E N T ,

L U I T E N A N T A M I R A E L e n z .

N E C F L A M M A S S U P E R A N T U N D A E .

ALgiers, het bloedig rooffchavot
 Der wilde Middelantsche ftoomen,
 Wort eindelijk van zijn kroon geknot,
 En ziet zijn roofvaerdy betoomen.

De kuff van Barbarye waegt
 Van zoo vermaerde nederlaege,
 Nu Gent de zeeſtraet heeft gevaegt
 Van die gevreesde waterplaege,
 Die, dol van roofzucht en verwoet,
 Verſmoorde in eene zee van gloet.

De zon ſtrefde op haer daghkaros
 Ten derdemaele uit de oosterkimmen,
 En brak de regenwolken los,
 En quam met ſchooner ſtraelen klimmen,
 Geheldert door den noordewint,
 Toen Hollantsch Amirael, verbolgen,
 Den blooden Turk, ter vlugt gezint,
 Dus vruchtloos in zijn zoch te volgen,
 Hem aengreep dat hy droop vervaert,
 Gelijk een rekel zonder ſtaert.

Nu, drijft vry af voor wint en ſroom
 Gy plonderende watervogels,
 Beſtorven om het hoofd van ſchroom,
 En vlugt met uitgespreide vlogels:
 Gy zult dien Jager niet ontgaen
 Die u, van allen kant benepen,

Ten trots van uwe halve maen,
 Zoekt in zijn vliegend net te sleepeu,
 Om dit gefpuis, van reê tot reê,
 Te dryven uit het velt der zee.

Daer beeft al 't Afrikaensche frant.
 De Moor ziet zelf zijn verf verbleeken.
 Nu d'Oceaeu in lichten brant
 Een weêrlicht spreit op alle streken,
 En rolt den donder van 't kanon
 In eene drift salpeterwolken,
 Die stuiſt in d'oogen van de zon,
 En dreunt in Nereus diepe kolken,
 Als of Salmoneus met gedruis
 Rinkinkte op Elis kopre fluis.

Maer wie zou 't uitſtaen tegen Gent,
 Gewoon in zee te triomferen,
 En uit het oorlogselement
 Niet, als met zege, weêr te keeren?
 De Roofbarbaer kloppe op zijn mont,
 Als d'Aemſtel dondert met zijn vloten,
 Die ſtroopers op hun eigen gront
 Verguiſt, en op het hart komt ſtooten,
 En, moedig van den Teems verzelt,
 Hun zeefſtandaerden ſcheurt en velt;

Daer drie paer kielen, even ſtout
 Om onze koopvaart te bepaelen,
 T'ontheiſteren het vrye zout,
 Bezwyken met hun Amiraelen:
 Verſtuiven in den rook en brant,
 En dreigen met die zelve roede
 Al 't roofziek en ongastvry ſtrant,

Noch rookende van Turkschen bloede,
 Dat, ziedende en beschaemt van spijt,
 Noch hun verbaefde vlugt verwijt.

Gy hebt de heele Kristenheit
 O Helden, door uw deugt verbonden.
 En wiert geen loon voor uw beleid,
 Noch dank meer voor uw moet gevonden,
 De Kristenslaeven, vry gekocht
 Met vier, en van 't geweld ontflaegen,
 Verzwijgen noit dien trotsen toght.
 Zy zullen van uw' lof gewaegen:
 Zoo vaert de Zeeman weër geruft
 Om wint van d'een naer d'andre kuft.

Z E E T R I O M F

BEVOCHTEN IN ZOMERMAENT DES JAERS 1673.

D'aeloutheit mag nu vry met hare krijgslîen praelen,
 Darius smoore in bloet door Alexanders speer;
 Die draei den aerdkloot op zyn duim, en zoek'noch meer;
 Een Scipio rukke oud Kartage van zijn paelen;
 August zie met Antoon de Roomsche vryheit dalen
 In d'Aktiaensche slag: wy geven elk zijn eer,
 En hangen in 't gestarnt hun triumfant geweer:
 Maer al hun roem kan niet by onze helden haelen.
 Die zien de bare doot vrymoedig in den mont.
 De Ruitervolgt vol viers den vyant op zijn gront,
 En komt den vluchteling met Tromp op't hart gestooten.
 Niet haelt by Neêrlants lof; 't geen deerlijk verkracht,
 Belegert en gescheurt, noch met geringe magt
 Tot tweewerf toe verslaet twee Koninglijke vloten.

O P D E N

NEDERLANTSCHEN ZEETRIOMF,

Ter eere der dappere Helden

MICHAËL DE RUITER,

E N

KORNELIS TROMP,

Overwinnaers van de Fransche en Engelsche Zeemagten.

IN PRINT VERBEELT.

NAe vier verwinningen, te water weggedragen,
 Is't cenmael tijt op hun verheven zegewagen
 De Helden in triomf te voeren elk ten toon.
 Out Rome kroonde August met eene stevenkroon,
 En sleepte Anubis en den Nijlstromgod gebonden
 Naer't Kapitoel, omringt van Memfis waterhonden,
 Toen hy Antoni velde, ontzinnig door de min,
 En sloeg de vloten van de wulpsche koningin.
 Wat kroon zal nu het hoofd van onze helden sieren,
 Die Watervorsten, die oprechte Batavieren,
 Die vierwerf, juichende in 't vervaerlijk krijgsgerucht,
 Twee koningsvloten slaen, en dryvenze op de vlucht?
 Daer zee en strant geschokt, en scheurende op den donder
 Van 't grof kanon, gelijk in arbeit loeit van onder,
 En zucht, om't torssen van zoo meenig zwaer gevaert.
 De Ruiters treest vooruit, en ziet zijn waterpaert
 Op 't bloedig spoor gevolgt van hondert zeedrochten
 Vol moet en uitgeleert in gruwzame oorlogstoghten

De vloten van Britanje en Vrankrijk rukken meê
Met meer getal van volk en schepen aen in zee;
Maer moeten telkens met schandael het velt verlooppen.
Elk oorlogschip spart hier een Kakus moorthol open,
En dekt met damp en rook het aenschijn van de zon.
Verdiende Alcides, toen hy Kakus overwon,
En rukte d'Aventijn en zijn spelonken open,
Den naem van Heiligh, die de monsters in het stroopen
Belette, en veiligde al het Italjaensch gewest,
Geviert om't schuimen van dat eenig plondernest;
Hoe kan dan Neêrlant van zyn Amiralen zwygen?
Gy zietze, in 't midden van de trotse Waterkrygen,
Naer 't leven afgebeelt. de Ruiter staet verzelt
Van Sterkte, en Wijs Beleit, verwinsters van 't Gewelt.
De Nederlantsche Leeu met opgekrulde haren
Aen 't brullen, rijt van een de kluijsters van de baren.
De Zeegodinnen, uit alle oorden hier vergaêrt,
Versieren de karos, waer op hy henen vaert
Door vryen Oceaen. de Tritons, uitgelaten
Van blijdschap, blazen vast den roem der zeefoldaten
Op hun kinkhoorens uit, van daer het daghlicht zinkt,
Tot daer 't in een festoen van roode rozen blinkt
Des morgens, als het langs de purpere Oosterkimmen
Vast arbeit met meer gloet ten zuidas op te klimmen.
De Maegt van Amsterdam volgt Tromp in 't pekeltelt,
Den waerden naezaet van den grooten waterhelt.
Hem dekt een paviljoen van vlaggen aen weêrzyden,
Zoo kloek veroverft in een trits van watersfryden,
Op een saifoen: daer 't Lant gedeelt en afgeweit,
Maer scheen den veegen geest te slepen, nat beschreit
En troosteloos, en zag, te deerlijk overvallen,
Den gordel scheuren van haer onverwinbre wallen
En sterkten, als een vier, een blixem in der nacht;
Daer Gelderlant, op 't hart getreden en verkracht,

Met Utrecht zich zoo wreet van Hollant af zagh rukken:
 En Overyffel slaefs haer maegdom gaf te plukken.
 Noch is Gods zegen niet verkort, die sterkt de hant
 Van Michaël, en bluft in zee den oorlogsbrant.
 Daer Sweers, en helt de Liefde, ontfonkt van eedlen tooren,
 Hun leven liever als hun vrygheit verloren.
 Dies eigene de Tijd vry alles zich ten buit,
 In dankbre harten sterft hun glorie nimmer uit.

DERDE ZEETRIOMF

Over de twee Koninglijke Vloten:

BEVOCHTEN DEN 21 VAN OOGSTMAENT, 1673.

TERNA ARMA MOVENDA,
 TER LETO STERNENDUS ERAT.

NU laete d'oorlogsfaem zich hooren,
 Zoo ver de zee, weêr schoon gevaegt,
 Den aerdkloot in haer armen draegt.
 De plagen, Nederlant beschoren
 Door Karel en Louis, aencen
 Zoo vast verbonden tegen reên,
 Verfluiven weêr in rook en dampen.
 Tot driewerf toe zag Schoonevelt
 Het vyantlijke zeegewelt,
 Gereet 's lants vloot aen boort te klampen,
 Verjagen van het Zeeuwsche strant:
 Daer d'oevers wederzyts in brant
 En schuddende op de donderslagen
 Van 't barstende oorlogselement,
 Dien toon tot aen de poort van Gent,

En

En boven Hollants kusten dragen.

Duinkerken zelf, van vrees verrast,
Staet naeuwlijx op, zijn wortel vast.

Nu spreien Britsche en Fransche vloten,
Verdreven van de Zeeuwfche reê,

Hun netten verder uit in zee,

En houden Hollants keel gesloten,

Om d'Indiaensche Maetschappy
Te plondren van haer kruidery,

En in 't gezicht van 't Vlie te plukken

Ceilons kaneelschat, en de vrucht

Zoo ver gegroeit in andre lucht,

Den paradijssoogst der Molukken.

Maer Hollants zeeleu brult vol moet,

En rukt, noch druipende van bloet,

Hen in met omgekrulde manen.

Voort rijt de dootschrik door hun leên.

Zy vluchten nu hy aen komt treên.

Zijn triomferende oorlogsvanen

En nagels, zwanger van de doot,

Zijn noch bekend in's Vyants vloot.

De buskruitwolken aen het klimmen

Bedekken nu den oceaen,

Als met een lamfer onder 't slaen.

De zon besprengt met bloet de kimmen.

Een voorspook van een wreeden dagh.

Noch rijtze vroeger alsze plagh,

Om eerder onze vreugt te aenschouwen.

De Franschen stuiven daer vooruit

Op Bankerts gruwzaam krijgsgeluit

En blixemende zeekortouwen!

Zy zetten by wat helpen mag,

En wijken schandlik uit den slagh,

Gelijk verbaefde waterhonden.

De groote Tromp, in 't moortgeschreeuw
 Braverende op zijn' goudén Leeuw,
 Spreekt Ridder Sprag uit kopre monden
 Met donders aen in vier en vlam.
 Men hoort hem buldren t'Amsterdam.
 De Ruiter laet zijn zeepaert draven,
 En sleept een bloetsfroom waer hy streeft:
 De zee en 't aertrijk scheurt en beeft;
 Daer duizenden in 't zout begraven
 Vast wentlen, of met naer gezucht
 In weêrlicht, vliegen naer de lucht.
 De vreesfelijke waterdraken
 Aen't vlieden voelen nu met smart
 Den Leeu hun trappen op het hart;
 En weêr de borst en ribben kraken.
 Zy zien de spieren bloot en raeu
 Gereten van dien scherpen klaeu:
 En wenschten licht hem d'eer t'ontrekken,
 Gelijk voorheen, met ydle list,
 Indien haer dwaze hoogmoet wist
 Die open wonden noch te dekken.
 Gaet heen vry. zet nu voet aen lant,
 En verft met bloet uw eigen strant.
 Doch gy, ô Hollant! door Gods zegen
 Zoo wonderlijk als klaer gered,
 Noit keere op u die lastersmet,
 Waer toe zoo velen zijn genegen,
 Om door een al t'ondankbren haet
 Niet elk te loonen naer den staet
 Van zijn verdienste en dapperheden.
 Laet d'eedle Helden, die zoo fier
 Verdadigden uw zeebanner,
 Op 't bed van glorie overleden,
 Noch leven om hun trotsen moet,

En meng uw tranen met hun bloet.
 Gy dappre Sweers, en eer der helden
 De Liefde, die zoo onversaegt
 U hebt voor 't Vaderlant gewaegt;
 Men zal uw groote daden melden.
 Zoo strekke uw welverdiende lof
 Den heldendichtren lang tot stof.
 Terwijl wy op de Vrede wachten,
 Die haest uit haer verheven troon
 In zonneglans voor elk ten toon,
 Zal binden de gedeelde maghten
 Van 't worstelende Euroop, te lang
 Volhardende in zijn ondergang.
 Op zulk een zegen magmen hopen,
 Indien zy is met bloet te koopen.

V R E D E ;

T U S S C H E N

V R A N K R Y K,

E N D E

V E R E E N I G D E N E D E R L A N D E N .

NU eens een vredewijs gezongen,
 De milde moeder van de vreugt,
 Die 't aerdrijk schenkt een nieuwe jeugt,
 Verwelkomt met dankbre tongen,
 Nu zy weêr onbepaelt gebied
 Zoo ver de zon haer straelen schiet.

Zoo rijft in 't eind dan weêr de hope
 En welvaart, die benaewwt en veeg,
 En uitgeteert ter aerde zeeq,
 Van 't bange en worftelende Europe,
 Dat uitgelaten en verwoet,
 Zich zelfs verdronk in eigen bloet.
 Hier trapt de hoef den oogft der landen,
 En wentelt in een' oogenblik
 Den arbeit van een eeuw in 't flik.
 Daer zietmen taifteren en branden,
 En fteden met haer trotfe kruin
 Verdrinken in het gloeiend puin.
 Een oceaen van vier, aen 't bruizen,
 Slokt in een afgront vol van gloet,
 En aengeftookt van Kristenbloet,
 Gelijk een ftroom door open fluizen
 Geborften, kerken, en gevaert
 Van muuren, eeuwen lang gefpaert.
 De ftuivende afch van Bodegraven
 Getuigt dit met beftorven mont,
 Daer 't ingewant des Staets gewont,
 Terwijl drie Leden haer begaven,
 Van 't lichaem afgefcheurt met kracht
 Scheen in den laetften noot gebragt.
 Die oorlogsroede zagmen wanken,
 Gelijk een vierige komeet
 Haer lokken uitspreit wijd en breed,
 Nu daer 't de Duitschen zich ontdanken,
 De Rijn en Moezel, perfens moe,
 Opftuiven naer hun bronnen toe;
 Dan daer zich d'Iber voelt benepen,
 De Kafiljaen, alom bezet,
 Gelicht wort van zijn Spaensch genet,
 De zee bezet met oorlogfchepen;

Weêrzijs het Britsche en Franse strant
Verdondert in dien oorlogsbrant.
Sicilië, overal aen 't hollen,
Terwijl Messine zonder noot
Haer wettigh overheer verstoet,
Hoort vast de donderkogels rollen,
Daer Scyllaes honden uit hun kuil
Naebassen met beschuimden muil.
De Noordas hoort die felle slagen,
En schuddende op het krijgsgerucht,
Kaetst dat beneden onze lucht
De Zuidas toe. Alle oorden wagen,
Van zulk gedruis en oorlogswêe:
En d'aerdkloot schokt schier neêr in zee.
Maer nu zijn wy dat leet te boven.
De vrees voor zulk een aertsgewelt,
Dat zoo veel helden heeft gevelt,
Is onder 's werrelts kim verstooven.
De vredezon licht van om hoog
Die zwarte dampen uit ons oog.
Gelijk wanneer het ys aen 't kraken
En barsten in een grooten stroom,
Die af komt storten zonder toom,
Te rug sleept wat het kan genaken,
Zich zelven opkruit als een kerk,
Valt rijs-en paelwerk veel te sterk,
Stoot in de lenden van de dijken,
En voortgeschooten met gedruis,
Geheele schepen knarst tot gruis,
Daer 't al voor zijn geweld moet wijken,
En elk 't met dootschrik ziet van ver,
Terwyl het barst van ster in ster:
Maer als het onder 't heenestreven
Verkrijgt een onbekromper vaert,

Allenks d'oploentheit bedaert,
 Daer 't zijne krachten voelt begeben,
 En als ten einde van geweld,
 In stil en vreedzaam water smelt;
 Zoo loopt die bronaër van elende,
 Die, korts gezwollen tot den top,
 Zoo meenig over hals en kop
 Gedompelt heeft, van zelfs ten ende.
 Zy word ten kil toe uitgedroogt,
 Nu zich de Zon der vree vertoogt
 Aen 's hemels top met volle glanssen.
 Den Vaden van het Vaderlant
 Geeft nu d'olijf een beter stant,
 Als die zich met laurier bekranssen.
 Wat zijn triomfen zonder tal,
 Zoo die de Vree niet kroonen zal?
 De kust van Vrankrijk uitgelaten
 Van blijdschap, ziet nu vloot op vloot
 Aendrijven in haer rijken schoot
 Het grimmelt op de strant en straten:
 Zoo sleept men weder om gewin
 Een zee van wijn in Neèrlant in.
 Al d'Occaen wort omgezworven
 Met rust, en Hollant, uitgestreên,
 Blijft 's werrelts koopschuur als voorheen.
 De Turksche Maen, om 't hoeft bestorven,
 Duikt achter Mechaes vloekaltaer,
 En krimpt haer hoorens, op deez' maer.
 Bedrieg ik my, of mag men hoopen,
 Dat meê de Rijn, de Zont en Belt,
 Noch zuchtende onder 't krijgsgewelt,
 Vermoeit van plonderen en stroopen,
 En 't Kristendom in een verbant
 Zich zal verzoenen hant aen hant?

Dan maelde ik al de heldendaeden,
 Te water en te lant verricht,
 Nu naeuw gedootverft in mijn dicht,
 Op 't tafereel van mijne bladen.
 Wy zien terwijl, op dezen voet,
 Zoo groot een zegen te gemoet.

Het Verbond der Deenfche Majesteit en de Staten
 der Vereenigde Nederlanden;

A E N D E N H E E R E

G E O R G E H O Y E R ,

Kommissaris &c. nu Agent in 's GRAVENHAGE.

COEUNT-IN FOEDERA DEXTRAE.

HOe trots zal 't strijdbre Koppenhagen,
 Die koninklijke Zeevorftin,
 Haer koningskroon ten hemel dragen;
 Nu zoo veel Vorften, eens van zin,
 In bontgenootfchap zamenspannen,
 Om zeegewelderye en haet
 Te vier en zwaerde te verbannen,
 Ten zenuw van den vryen Staet!
 Hoe zal de Zont zijn ruime stroomen
 Doen spelevaren in d'Ooftzee,
 Wanneer hy Hollant op ziet komen,
 En streven langs zijn rugge en reê

Met hondert koopvaerdykasteelen,
 Om west-en oosterkoorenschat
 Haer bontgebuuren mê te deelen,
 Terwijl de Britten, afgemat
 Van schepenbranden, havenschenden,
 En dollen lantontheiftery,
 Hun wrok in trouverbonden enden,
 Door zoo veel Vorstenmaetschappy.
 Dan mag, in deze vreugde blijken,
 Het afgesoltert Kroonenborg
 Zijn ramp en blijdschap vergelyken,
 Erinnerende d'oude zorg:
 Hoe Zweden, met een bosch van schepen,
 'T benaede Funen worgde en floot,
 En Koppenhage, om 't hart benepen,
 In 't ongezienste van den noot,
 De Nederlanders op zaghen dagen,
 En blixemen aen 't Baltisch strant
 De waterschenders, zeevaertplagen,
 Tot zy verstoffen en verbrant,
 In 't midden der salpeterwolken
 Ontflopen, in d'ontflote Zont.
 George, die het recht der volken
 Verdadigt met uw' wijzen mont,
 (Waer op de Belt zijn oeverboorden
 Met weeleriger baren schaest,
 Als hy bezwangert uit den noorden
 Met opgezwollen hoorens draest)
 Krimp eens uw staetbekommeringen,
 Terwijl mijn zangnimf vierig blaekt,
 En in uw schaduw wenscht te zingen,
 Hoe trouw gy voor uw Koning waekt,
 Die onder woeste krijgsorkanen
 En kroongeschillen onverzeert,

Zijn vorftelijke leeuwevanen
 En trouw, den Batavier vereert.
 Uw ftaetzorg maekt hem buiten vreezen,
 Als hy van hofbezwaernis vry
 Pleeg ftaetorakelen te lezen
 Uit Vondels heldenpoëzy:
 Daer Klingenberg, aen 't roer gezeten
 Des Deenfchen rijxhulks, 't krijgsgewelt
 Helpt fluiten aen een ftalen keten,
 Tot heil der havenrijke Belt.
 Hoe wenscht heer Hoyer hem te ftijven
 In 't vredefluiten te Breda,
 En Mars ter werelt uit te drijven
 In vloek en eeuwige ongenâ!
 Dan zie ik d'yzere eeuw verkeerem,
 Het fier Britanje hant aen hant
 Met zoo veel rijken zamenzweren:
 De Schotten van 't bevrozen frant
 Gemaetschapt met bevredigde Ieren
 En Duitschen, uit het bloedig haer
 Afrukken hunne krijgslauwrieren,
 En offerenze op 't vredealtaer:
 Het rijkverwoeftende Byzansen,
 Hoe trots op zijn gekroonde kruin,
 In 't aengezicht der Griëxe fchanfen
 Getrapt in bloetciment en puin:
 De vastvereende Kristenyorften,
 Gelijk een zwellende Oceaen
 Ter Turxe rijxgrens ingeborften,
 De hoornen van haer legermaen
 Befnoejen, eerze zamenhorten
 En, als een blixemgloet by nacht,
 Europe op 't harte nederftorten,
 Dat zich verdelgt door eigen maght,

En quijnende aen onstelde longen,
Ten zy de vredeolijf dit keer,
Ligt van een teering wort besprongen,
Die 't smeltende ingewant verzweer.
Ach! dat my d'eerste zon liet hooren .
Het steken van de vrêtrompet!
Dan wiert mijn dichtheldin herboren,
En volgde Hoyer op zijn tret,
Daer Koppenhage in hare palen,
'S Rijxkommiffaris wenst t'onthalen.

BRUILOFTDICHTEN.

BRUILOFTDICHTEN.

TER BRUILOFTE

Van den Hooghgeboren Weledelen Heere,

H E E R

E U S T A T I U S,

BARON VAN BRONKHORST, VAN BATENBURG, &c.

En de Hoogedel Geboren Vrouwe

M E V R O U W E

D E B O R A B A K E,

V R Y E V R O U W E van A S S U M B U R G H, &c.

S 't waerheit? en zult gy nae zoo veel minverdrieten
 En zorgen; eindelijk uw' schoone Bruit genieten,
 O Bronkhorst, eedle telg van d' overoude stam
 Der Batenburgen, die, gelijk men in de vlam
 Het gout beproeft, zich in het oorlogsonweêr queeten,
 En op gewetendwang en tieranny verbeten,
 'T blazoen der Vryheit trouw hanthaeften, en vol moet
 Hun onverganklijke eer beschreven met hun bloet,
 Toen Alva, als quam hy ten afgront uitgeborsten,
 Den stamboom snoeide van de Nederlantsche Vorsten
 En Baenderheeren, daer hy vast de spruiten knot,
 En maekt gantsch Neêrlant tot een bloedig moortschavot.
 De zilvre leeuw, die in uw' schilt nu staet te pronken,
 Blijf pal en trots, al scheen hy in zijn bloet verdronken,

Maer

Maer munt met grooter glans nu uit in 't roode velt,
 Nu d'eedle Bake, voor het lieflijk mingewelt,
 Naer uw' verliefden wensch, in 't einde meê gebogen,
 Uw' hoop bezegelt met de lonken van haer oogen;
 Die vriendlijke oogen daer nu niet dan liefde uitstraelt.
 En gy ô Bruit, die van het oud geslacht gedaelt
 Der Baken, om hun deugt gelastert en verdreven,
 Toen Spanjes scherpe rôe deed gansch Europe beven,
 Uw edel huis weer aen een edel huis verbint:
 Indien 't me vry staet, 'k zie 't genoeg dat gy vint
 In dezen staet, ik zie 't uit uw geheldert wezen;
 En schoon gy 't veinst, zelfs uit dat veinzen kan men 't lezen.

Mijn zangeres, nae 't schijnt, gevoelt een grooter vier,
 De vaerzen rollen als van zelfs op mijn papier. (ven;
 'Kweet naeuw wat nieuwen geeft 'k voel door mijn ad'ren zwe-
 'T gaet vast, Mevrouw, gy geeft mijn zangheldin dit leven:
 Want door uw dichten, zoo volgeest, zoo rijk van trant
 En hemels vier, gewekt, gevoel ik in deez' stant
 My als my zelfs ontrukkt. wie kan zijn drift bedwingen
 Wanneer hy tot uw lof, ô Debora, zal zingen?
 Die waerdig uwen naem ontleent van die heldin,
 En godlijke Amazoon, die 's vyants heirspits in
 Gevlogen, trouw verzelt van Baraks veltbanieren,
 Gantsch Israël door haer beleit deed zegevieren.

Gy werpt met reeden al het afgestreeën verdriet
 En wanhoop van u af, en denkt nu anders niet
 Als om uw Bruit, als om t'omhelzen en te kussen,
 En in haer zachten schoot uw zuivre vlam te blussen.
 Gelukkig Bruidegom! gy denkt om ampt noch staet,
 En 't Zeehof aen de Maes is van uw' wijzen raet
 Verstekten, zoo lang dus de minne u hout gevangen,
 En gy niet hebt bereikt het eind van uw' verlangen.

'T genaekt vast: nu mag 't huis van Assumburg zijn kruin
 En zeven toorens ver uitsteken boven duin,

En zijne schaduwe in de Wykermeersche baeren
 Verdubben, trotser en vervrolijkt op dit paeren:
 Terwijl de lantman in het ront zijn' arbeit slaekt,
 In deze bruiloftpracht en staetsie zich vermackt,
 En bruiloft hout in schets. 't word al tot vreugt gedreven:
 De boomgaert, na my dunkt, krijgt zelve een nieuw leven.
 Al steekt de Winter 't hoeft ten Noordas vroeger uit,
 Noch schijnt het lant rondom door d'oogen van de Bruit
 Gezegent en verquikt. de Mirt, hoe teer van bladen,
 En die de minste kouw verwelken kon en schaden,
 Verheft haer groenè kroon noch moedig uit den gront,
 En lacht van vreugde met den bloessem in den mont,
 Nuz' in de bruiloftzael en 't ledekant zal pronken,
 En met haer frisschen geur 't gezegent paer ontvonken.
 Zoo zag men Venus met Adoon haer min verzàen
 In 't weeligh paviljoen van frissche mirteblàen.

Komt vlegt festoenen: maar voor al brengt hier laurieren,
 Op dat zy op haer beurt nu d'echtkoets helpen sieren,
 Die 't hoeft der Bruit zoo lang omvlochten met een krans,
 Door Febus geschakeert om 't schoonsste, en met zijn' glans
 Verheerlijkt. maer ik zie reets d'avontstar aan 't zinken.
 Van 't aspunt afgegleên, en 't maenlicht flaeuwer blinken.
 'T gestarnte in een verbant verschuilt zich meer en meer,
 En stort voor over op de morgenkimmen neêr.

Gae, Bruidegom, gae heen, daer u de Minnegoden
 Al lachend; hant aen hant, tot kuifche weelde noden.
 De Wellust, zonder smet, de Lust, Bevalligheid,
 En Blijdschap, hebben zelfs voor u het bed gespreit.
 'T is tijd, met eene vreugt, doortintlende al de leden,
 En die de geesten smelt in haer aenloklijkheden,
 Al 't leet te smooren in deez' allerschoonsste nacht,
 Met zoo veel ongedult dus lang van u verwacht.
 Zoo zien wy, eer de maen, op haeren tijt herboren,
 Tot negenmaelen toe verwisfele van horen,

Of eer de zonnekloot uit d'Oosteroccaen
 Driehondertwerven heb gerolt om 's hemels baen,
 Uit deez' gezegende echt, een' zoon, die magh volmaken,
 Uw' wenschen, en verknocht de Bronkhorlts en de Baken.
 Zoo bloeie uw oud geflacht ten prijs van Rotterdam:
 En Gelderlant vier' lang de telgen van uw' flam.

TER BRUILOFTE

Van den Edelen Heer

JOANBUISERO,

HEERE VAN HULSHOUT enz.

En d'Edele Jonkvrouw

MARIA ENGELS.

MEn ziet den minnaer met meer weelde triomferen,
 Die, na veel wederspoet, de kans in 't laetst ziet keeren,
 En na hy vruchteloos lang heeft zijn min vertoont,
 Die cindlijk naer zijn wensch met weêrmin vint gekroont.
 Dat bitter ongedult, met lieffelijk verlangen
 Getempert, vreeze en hoop, die steets het hart doen hangen
 In twijfeling, en vast aengrociend meer en meer,
 De zinnen slingren, als een onrust, heen en weêr;
 En wat de Liefde meer met zoo veel ongenoege
 Vermengelt, eer zicht recht twee zielen samenvoegen,
 Verstuiven teffens als een ydle damp en wint,
 Als't minnevier eens plaets in 't hart der liefste vint.
 Zoo juicht een zeeman, lang op d'ongestuide golven
 Gefolt, nu boven 't hoeft in 't pekelschuim bedolven,

Nu weêr ten hemel uit dien afgront opgevoert ;
 Terwijl een dolle orkaen braveert, het grontzant roert,
 En al den oever schud, aengierende op zijn wicken,
 Wanneer matsoos, zoo drae de dageraet komt krieken,
 En d'oosterkimmén verwt met purper in 't verschiet,
 'T gewenschte lant ontdekt, vergeet nu zyn verdriet,
 En prijft met grooter lof den zachten schoot der haven.
 Den Bruigom, meenigmael in wanhoop als begraven
 Voorheen, ziet met meer glans de vreugt ten oogen uit,
 Nu hy een Engel zal omhelzen tot zyn Bruit.
 Die overwinning, met zoo groot een vlyt verkregen
 En onvermoeide trouw, is waerlijk hoog te wegen ;
 En 't is een zege, daer niet yder roem op draegt,
 T'ontfangen in een prys een Engel, en een Maegt.
 Het onweêr voelt hy nu bedaert in zijn gedachten,
 En denkt met lust te rugge aan zijn gewaekte nachten.
 De minnezorg verdwijnt en d'afgestreden rouw,
 Wanneer hy nu zich 't zoet verbeelt van zijne trouw.
 Die hout met blydschap al zijn zinnen opgetoogen.
 Hy ziet zich blind in zijn Mariaes vriendlijke oogen :
 Dat zijn twee zonnen, die voor hem noit ondergaen,
 Maer onbenevelt aen een' heldren hemel staen.
 De lonkjes, die zy geeft ter sluik, zijn zoo veel straelen,
 Die met verquikkend licht tot in zijn harte daelen,
 En zetten 't in een gloet, die, als hy streelt en kust,
 Ten deele weder op haer lippen wort gebluft,
 En wederom ontvonkt. noch staet u meer te wachten,
 Daer u mijn zangheldin maar volgt met haer gedachten.
 De middernacht schiet reets van boven steiler neêr,
 En al 't gestarnte rolt op 't aspunt van den Beer.
 Het Bruiloftledekant, bestrooit met mirteblaeren,
 De Liefde toegewijt, verlangt om u te paeren ;
 Daer gy zult smelten in uw Engels kuifchen schoot,
 En sterven, vol van vreugde, aen een verliefde doot.

Zoo wachtenwe, eer de maen aen 's hemels blaeuwe tranffen
 Noch negenmaelen zal vernieuwen hare glanffen,
 Een jongen zoon, die om zijn hoope en flam bemint,
 'T geslacht van Buifero aen Engels vaster bint.
 Daer 's Grootvaers kloek beleid ten dienst der Zeeusche steden
 En Staeten, waer zijn raet en ernst wort aengebden,
 En 's Vaders geest in speelt, en loffelike deugt.
 Zoo deele Zeclant diep in uwe Bruiloftvreugt.

TER BRUILOFTE

Van den Weledelgeboren Heere

H E E R

JACOB ZAS VAN DEN BOSSCHE,

RAEDEN VROEDSCHAP DER STAD UTRECHT, enz.

En de Weledelgeboren Jonkvrouw

J O N K V R O U W

KATHARINA VAN ALTEREN,

T O T J A E R S V E L T.

DE Huwlijksliefde, op haer verheven troon gezeten,
 Zag door Bellones woede en wreetheit zich verbeteren
 Door gansch Europe, een reex van jaren achtereen,
 Den oogst der landen afgeweid en plat getreên,
 En hare mogentheit, die alle volken eeren,
 Als milde moeder om de weerelt te vermeêren,

Door

Door d'oorlogszazerny te deerelyk befnoeit,
 Die in 't vernielen en den val van 't menschedom groeit.
 Dies, in dien overval tot aen het hart verlegen,
 Scheenz' aerde en hemel tot meêdogen te bewegen,
 En haeren standert neêr te strijken voor de magt
 Van haere vyandin, die vast de zege wacht.

Maer eindelijk zich zelfs herstellende in haer krachten,
 Is zy getrooft het al op haren schilt te wachten,
 En door herstelden moet noch grooter dan zy was,
 Reikt met haer scepter aen de Zuid en Noorderas.

Zoo ziet men op de kruin van Liban, hoe een Ceder
 Door zwaer gewicht gedrukt en ongestuimigh weder,
 In 't eerst zijn telgen neigt, en als voorover helt,
 Maer eindlijk duurzaam, en opgroeiende in 't geweld,
 Schoon in die worsteling zijn teêrste spruiten knakken,
 Het hoofd verheft, en vaert ten hemel met zijn takken.

Den Bruigom lustte 't meê te volgen de banier
 Der Liefde, en zich met vreugt te zengen in dat vier.
 De schoone Kataryn heeft zijn gemoet verwonnen.
 Hy schept geen licht als uit haer oogen, die twee zonnen,
 Die tot zijn harteleet bywijlen ondergaen,
 En schijnen weêr tot zijn vernoeging op te staen,
 Maer van een' schoonen dagh in 't eind hem door haer stralen
 Verzeekeren, en dat zijn min zal zegepralen.

Waer heeft de Liefde oit twee gellachten ondereen
 Gesmolten zoo gelijk? want die te rug wil treên,
 Zal beide Grootvaêrs, beide ook van de Zeeufche stroomen,
 Als Raden, t'Amsterdam zien op het Zeehof komen;
 De Vaders allebey, ten dienste van den staet,
 Het Recht bewaren, en Geheimen van den Raed:
 En d'oude stam weêrzijs, op 't kuffen lang verheven,
 Door 't zwaert zoo wel als raed een loflijk voorbeeld geven.
 Wat volgde al juichend Boom, dien Burgerheer, een stoet,
 O Alteren, wanneer hy Medices begroet,

Die groote koningin, die alle drie haer zoonen
 Zagh wettelijk gehult op koninglijke troonen!
 Uw Jakob, volgende op het spoor van zijn geslacht,
 Maekte eerst te lande en zee zich in den krijg geacht,
 En nu, om ook het ampt van Staetheer te bekleden,
 Ziet hem de Zuiderzee het zeepaleis betreden.

Hoe dartelt Jaersvelt op dees' blijde bruiloftmaer!
 Hoe schiet al 't lantvolk toe om dit gezegent Paer
 T'aenschouwen, en bestrooit, in steê van mirt en rozen,
 Die nu alleen maer op de maegdewangen bloezen
 In dit faizoen, den weg, waer langs zy heenetreên,
 Met zegewenschen en toeujuicing in 't gemeen!

Gy zilvre Lek, die, van Vianen voortgeschoten,
 Langs Jaersvelt schuurt, al hout de winter u besloten,
 En stremt uw onlangs vlug en vloejend kristalijn,
 Tot een albaften vloer, noch kunt gy in dien schijn,
 Zoo veel 't de vorst gehengt, uw vreugde niet betoomen,
 Maer vaert ten reie, al is 't met overwelfde stroomen.

Doch mijn gedicht verdriet al lang den Bruidegom.
 Die ziet naer 't Bruiloftbed met ongedult vast om.
 De flaeuwe maen begint van 't aspunt af te zinken.
 De fakkels schijnen met geen glans te willen blinken,
 Als voor het ledekant. de stille middernacht
 Beloofst u d'overfloet van weelde, die gy wacht.
 De blonde Citheree bestemt met lonkende oogen
 Uw kuifche vlam, daer gy, gelijk u zelfs onttoegen,
 Uw min den teugel viert. gae Bruidegom gae heen,
 En smelt den stam van Zas en Alteren in een.

TER BRUILOFTE

Van den Hoogedelgeboren Heere

EUSTATIUS VAN BRONKHORST,

TOTTEN POLLENBERING. VRYEN HEER VAN ASSUMBURG, enz.

En de hoogedelgeboren Vrouwe, Mevrouw

MARGARETA VANDEN KAPELLE,

VROUWE VAN BERKOUDE EN DEN ACHTERBROEK enz.

DIt's weêr den Huwlijksgod een paerel aen zijn kroon,
En hy braveert met recht op d'eer van zijne vlammen.

Die zetten: zijn gezagh met luïter nu ten toon

Door 't onderling verbant van twee doorluchte stammen:

Daer 't Huis van Bronkhorst en Kapelle smelt in een,

Van ouds zoo edel door hun deugden, als hun wapen:

Gewoon voor 't Vaderlant hun zorgen te besteên,

Dat veilig op hun trouw en dapperheit mogt slapen:

'T zy dat in vrede 't regt der burgren wiert bewaert,

Of datze in 't oorlogsvelt, vol moets vooruitgestoven,

De Vryheit onbevlekt hanthaëfden met hun zwaert.

Wat maghmen zich niet al uit zulk een Trouw beloven?

Wat juicht in deze vreugde een reex van Heerlijkheên?

Het Huis van Assumburg ziet voor zijn zeven kruinen,

Als of dat groot gevaert nog wilde hooger treên,

De helmen buigen van de Harelemsche duinen.

Maer hoe aenzienlijk 't zich verthoont in staet en pracht,

Al weigert zelf Berkou de vlagge niet te strijken,

En dat het uit deze Echt een jongen Heer verwacht,

Noch scheen 't, Heer Bruidegom, u niet genoeg te prijken,

Noch scheen 't u te gering, hoe hoog 't zijn toorens stak,

Zoo lang 'er een Kapel, zoo schoon en rijk, ontbrak.

OP HET HUWELYK

VAN DEN ED. HEERE

PIETER DE LIEFDE,

ORDINARIS KAPITEIN VAN HET ED. MOG. KOLLEGIE DER GEKOM-
MITTEERDE RADEN TER ADMIRALITEIT AEN DE MAZE,

EN D'ED. JONKVROUW

M A R I A V A N D E R D O E S.

Zouw dan in 's werrelts oceaen,
 Daer ebbe en vloet, en wisselingen
 Geduurig 't wezen van de dingen
 Veranderen of zien vergaen,
 De Huwlijksmin niet triomferen?
 Die 't albezielende gezicht
 Verheffende in het eeuwig licht,
 De vratige eeuwen durft braveeren,
 En ziet haer heerschappy verbreit,
 Zoo ver de zon haer stralen spreit.

En schoon van 't een aen 't ander strant
 Zich 't oorlogsonweêr blijft verheffen,
 En 't hart van gansch Europe treffen,
 Geblaekt van dien verwoeden brant,
 De Liefde weet van geen bezwyken,
 En vest haer' troon noch even vast
 In landen, van die plaeg verrast,
 En afgeweide koningrijken;
 En Venus wist al lang voorheen
 Met Mars in een verbont te treên.

De Bruid zoo vreedzaam van gemoedt,
 Als minnelijk van aert en oogen,
 Wiert door de Liefde meê bewogen,
 Die, schoon van kintsbeen opgevoedt
 In 't donderen der zeekanonnen,
 Terwijl de doot ten reye gaet
 Op 't barsten van de hantgranaet,
 Zich van een maegt nu voelt verwonnen:
 En ziet in haer gezicht zich blind,
 En overwint nu zy verwint.

De min, geeft in 't heldenhart,
 Ontaert het niet, maer geeft het krachten
 Om noch naer hooger lof te trachten.
 Zoo voelde Eneas zich gefart,
 En Turnus meê van wederzyden,
 Om voor Lavinie, in het velt,
 Bezet van meenig duizent helt,
 Met grooter moedt en kracht te ftryden.
 De Liefde, die hun harten brant,
 Versterkt meteen hun strijtbre hant,

Dus heeft de Maes, aen uwen moedt
 En 's Vaders dienst zoo hoog verbonden,
 O Bruigom, daer metale monden
 Niet fpreeken als met vlam en gloet,
 Noch van uw krijgsdeugt meer te hopen,
 Nu uwe Bruits gedachte en zucht,
 In 't hevigte van 't krijgsgerucht,
 Uw dapperheit noch aen zal noopen:
 Alsz' u, van elk om ftryt begroet,
 Met een verliefden kus ontmoet.

Maer 't wort eens tijt om toe te treên,
 Daer u de blyde Minnegoden
 Tot die verborge weelde nooden,
 Die twee verknocht en smelt tot een.
 De Huwlijksgod komt zelfs verschijnen
 Met duizent lachjes hant aen hant;
 Gae blufsch uw' kuifchen minnebrant,
 Zy openen de bedgordijnen,
 En toon datg' in de troukoets meê
 Zoo groot een helt zijt, als in zee.

Waerom vertoeft gy, lieve Bruid?
 Gy hebt, laet dat u niet versagen,
 Maer met de Liefde een' slag te wagen.
 Nu ban de bloode fchaemte eens uit.
 De starren zijn al lang aen 't zinken.
 De Mei verwekt den morgenstont
 Met roode rozen in den mont.
 De flaeuwe maen vergeet te blinken.
 Dus wachtenw', ô bevalligh paer,
 Een zoon, of dochter binnen 't jaer.

TER BRUILOFTE

Van den zeer Eerwaardigen, Hooggeleerden Heere

JOANNES VOLLENHOVE,

DOCTOR DER H. THEOLOGY, DIENAER DES GODLYKEN
WOORTS IN 'S GRAVENHAGE;

En Mejuffrouw

KATHARINA ROZEBOOM.

WAt kan mijn zangluft toch bedwingen,
Nu ik uw' Hymen op zal zingen,
En tekenen op mijn papier
De mirten onder uw laurier,
O Vollenhove, die geftegen
Ten top van Hollants Helikon,
Ons toevloeit als een zuivre bron,
En langgewenschte zomerregen?
Al volgt mijn bruiloftdicht een' toon,
Die met meer klank fchijnt opgheeven,
Als zich de min heeft voorgefchreven,
Wy zingen voor Apolloos zoon.

Is 't waer? en hoore ik nu de winden
De hooge Vyverbergfche linden,
Zoo lang door hun geweld beftreên,
Veel zachter fchudden dan voorheen?
En is de ftorm, eens aen 't bedaren,
Nu uitgeblazen buiten aêm?
'T is op het hooren van dien naem,
Die reets den kanker van de jaren

BRUILOFTDICHTEN.

Ontwaffen, en alom vermaert,
 Zoo ver de Nederlantsche fchepen
 Al 's aerdrijks fchatten overfleepen,
 Door eigen waerde blijft bewaert.

Zouw Rozeboom, zoo eêl van zeden,
 Zoo vol van kuifche aenminnigheden,
 En die, als zelf daer toe gewent,
 Den rykdom van de wijsheit kent,
 Alleen dan blyven onbewogen?
 Neen. Vollenhoves trouwe min
 Staet vast geprent in haren zin.
 Hy fpiegelt zich in haer fchoone oogen,
 En zucht vast om haer trouverbont.
 Maer wat zouw hy toch niet bekomen?
 De min heeft meê haer in genomen:
 Die zegeltze met hart en mont.

Ontspan dan eindlijk uw gedachten,
 Om nu de Liefde eens op te wachten,
 O Helt, die zielen kneet, als wasch,
 En Kriſtus kerk legt in tieras,
 Als zich de pylers zelfs bewegen,
 En 's Gravenhaeg gewaegt in 't ront.
 Van haer doorluchten Guldemont?
 Het zy hy vloeit van 's hemels zegen,
 Of blixemt in een eedlen ftryt
 Den afgront en zijn Razernyen,
 En ſtaele harten kan doorsnyen:
 Nu eifcht de bruiloft meê haer tyt.

Ik zie de goude livereyen.
 Der ſtarren, vast gereet te fcheyen
 En rollende op de kimmen neêr,

Verduistert worden meer en meer,
 Als met een nevlig floers omtogen.
 De haen slaet zijne wieken uit,
 En kraeit: Te bedde met uw Bruid.
 De flaeuwe maen ontglipt mijn oogen.
 Op uwen arbeit volg nu 't loon!
 Laet twee geslachten, waert te loven,
 De Rozebooms en Vollenhoven
 Vereenen in een' jongen zoon.

TER BRUILOFTE

Van den Eerwaardigen Heere

K A S P A R B R A N D,

DIENAER DES GODDELIJKEN WOORTS IN DE KERKE
 DER REMONSTRANTEN TE WARMONT,

En Mejuffrouw

SARA ZWAERDEKROON.

AL volge ik weêr den Bruilofttoon,
 Om op dien ouden trant te zingen,
 'K heb nu mijn vaerzen niet te dwingen,
 Wy zingen voor Apollôs zoon,
 Die, van een kuifche vlamme ontstoken,
 Hoe lang zijn schoone Daphne deint,
 En hare wederminne ontveïnst,
 Die koele strengheit heeft verbroken.
 Zy bied u nu haer zelve aen,
 En kroont uw hoofd met mirteblaên.

Hoe wijd' verspreiden die haer geur!
 Hoe heerlijk zullenz' uw laurieren
 Met ongewoone prael versieren!
 Nu hebtge 't alles naer uw keur,
 Heer Bruidegom, die met verlangen
 Uw' Sarc, uw' vriendlijke Echtgenoot
 Voortae moogt streelen in uw' schoot,
 En kussen 't waes af van haer wangen.
 Vier vry den toom aen uwe min:
 Deze is uw waere Zanggodin.

Zy zal met haer muziek en stem,
 In 't konstlig heffen en het daelen
 Braverende de nachtegalen,
 Uw' zangen geven grooter klem.
 Zy zal met straelen van haer oogen
 Uw geest, hoe hoog en vlug die zweeft,
 En boven 's aerdrijks dampen streeft,
 Noch verder maeken opgetogen.
 Dan springt van Baerle op uw geluit
 Van zelve wel ter grafsteê uit.

En gy, ô Bruit! hoe wel te vreên
 Zultg' uw Gemael zien redeneren,
 Wanneer hy maeit den oogst des Heeren,
 En weet der zielen rots te kneên,
 Of komt de boettrompetten steken,
 Of giet den balsam in de wond',
 Als elk blijft hangen aen zijn mont,
 En schijnt hem niet te hooren spreken,
 Maer door 's Mans leere en ernst verzet,
 Vol vier te dondren met Gods wet.

Dan is zijn ziel niet langer hier,
 Maer als op wieken voortgevlogen,
 Doorwandelt 's hemels blaauwe bogen.
 Dan spreekt hy niet dan Pinxtervier.
 En, trouwe Stierman, in de baeren
 Van 's werrelts zee, bewaert hy 't schip
 Hem toevertrout voor zant en klip,
 En peilt voorzichtig de gevaeren,
 En hoe het onweêr brult en roert.
 Hy kent het anker dat hy voert.

Waer sleet my uw geluk niet heen
 Gezegt Paer, zoo ongemeten!
 Ik heb my zelven schier vergeten;
 Maer d'Echtkoets, die uw zwaricheên
 En minnesmarten zal verzachten,
 Met zulk een liefelijk gewoel,
 Dat niemant kent als door 't gevoel,
 Is reets vermoeit van u te wachten.
 De nacht ziet d'Oosterkimmen aen,
 En nodigt u naer bedd' te gaen.

• Wy wachten uit deez' vrolijke Echt
 Gewenschte spruiten, die vertoonen!
 De Branden en de Zwaerdekkroonen,
 In wijsheit kloek, in doen oprecht:
 Beroemde Mannen, die de naemen
 En deugden van hun braef gellacht,
 Alom als Fenixen geacht
 En Letterhelden, noit beschaemen;
 Maer laten door geleerde stof
 Alle eeuwen achter hunnen lof.

TER BRUILOFTE

VAN DEN HEER

FLORIS VLAMINGH,

RECHTSGELEERDEN,

EN JUFFROUW

KRISTINA VAN BEEK.

Zouw dan de Liefde mogelijk 't velt
 Verloopen, en den standert strijken
 Voor 't ongestuimig krijgsgewelt;
 Die bouwmeestres van alle rijken,
 Die zelfs verplicht tot haer gezach
 Den op en ondergaenden dagh,
 En, wie haer zoekt op 't hart te treden,
 En by zich zelfs ondankbaer wrokt,
 Wat onweêr al den aerdkloot schokt,
 Haer majesteit ziet aengebden?

Zouw dan Bellone met haer zwaert
 De pijlen van de Liefde keeren?
 Neen, die blijft even onvervaert,
 Noch laet zich in 't gezicht braveren.
 Schoon d'oorlogszeiffen onvermoeit,
 Eer naeuwlijks d'oogft van 't menschedom groeit,
 Vast arbeit om die af te maeien;
 Noch houd die koningin het velt,
 Met moet afkeerende al 't gewelt,
 Hoe d'oorlogsonweêrhanen kracien.

Vrouw

Vrouw Themis biet haer mée de hant,
 Schoonze afgeslooft is in krakkeelen,
 En daer het vier van tweedraght brant
 Den belten rijkdom pleeg te deelen:
 Nu haere voesterling, die fier
 En onbezweken haer banier
 Gevolgt heeft, en de zee der Rechten
 Doorvaren, als een kloek piloot,
 Het rijk der Liefde meê vergroot,
 En onder hare vlag zal vechten:

Maer in een' aengenamen strijt,
 Daer zelfs 't verlies zijn winst doet groeien,
 En hem in deez' gewenschten tijt
 Een Beek van welluft toe zal vloejen.
 Gy Bruidegom, die nu met lust
 Kristinaes frissche wangen kust,
 Noch grooter vreugt verzelt uw paren:
 Noch wachtge op aengenamer loon;
 Meng vry voortaen uw lauwerkroon
 Met d'eedle geur der mirteblaëren.

Nu denktge op 't pleiten noch 't gewoel
 Der Rolle, maer op vriendlijk kuffen;
 Al toont de Bruit zich zelfs zoo koel,
 Noch zal zy uwe vlammen blusschen.
 Waer toeftge Vlaming? 't uur genaekt,
 Daer gy zoo lang hebt naer gehaekt.
 Men opent reets de trougordijnen.
 Zoo wachtenwe uit deeze echt een zoon,
 Die 's Moeders geefligheit vertoon,
 En 's Vaders wijsheit uit laet schijnen.

TER BRUILOFTE

VAN DEN HEERE

E G B E R T E D E N S,

EN JONKVROUW

E L I S A B E T D E F L I N E S.

DE Min, die aerde en zee braveert,
 En, alle heerschappy ontwassen,
 Alleen als koning triomfeert
 Aen beide 's hemels sneeuwende assen,
 Vont Edens borst noch onverzet,
 Daer zich de Maes met volle stroomen
 Te spoeden schijnt om haest te bedd'
 By vader Oceaan te komen,
 En voortgerolt op zijn karos
 De Rotte groet in 't heenestreven;
 Wie, zegt hy, breekt mijn banden los,
 En weigert naer mijn wet te leven?
 Die niet dan weelde in zich besluit
 En medelijden en verlangen,
 Al 't aerdsch te strijken tot een buit
 In 't kussen van twee rozewangen,
 Te mengen ziele en ziele in een,
 En, boven 't sterflot opgetogen,
 Geen licht te kennen hier beneên
 Als zonnen van twee blakende oogen.
 Het woort was naculijks uit zijn mont,
 Of Edens voelt zijn ingewanden
 Van een' verliefden schicht gewont,
 En zich verstrikt in minnebanden.

Hy wort gedreven naer het Y:
 Als of de Maes langs al zijn boorden
 En steden, daer hy bruïsch voorby,
 Geen maeghden had, die hem bekoorden.

Hy viert zijn zinnen vast den toom,
 Maer blijft op 't zelve voorwerp hangen,
 En leeft, gelijk als in een' droom,
 Geduurig vry en weêr gevangen;
 En in het magtig Amsterdam,
 Hoe volkrijk 't ook zich mag vertoonen,
 Schijnt hem het tonder van zijn vlam,
 Elizabet, alleen te woonen:

Die spoort hy nae, en in de keur
 Van zoo veel duizent maegdereien,
 Wenscht hy alleen dat hem gebeur,
 Haer op de troukoets te geleien.

Gelijk een jager, die in 't wout
 Een drommel harten komt verrassen,
 Een' daedlijk in zijn oogen hout,
 En daer geduurig op blijft passen;

Dat volgt hy met zijn jaghtgespan
 En aengeschonden hazewinden,
 En scheid 'er niet, als winnaer, van.
 Zoo kon de Bruigom niemant vinden
 Als zijn' de Flines, die in 't end
 Verwonnenn van de liefde en smeken,
 De min met wedermin erkent.

Nu is al zijne zorg geweken.

Het Bruiloftledekant verwacht,
 Terwijl de moede starren daelen,
 Uw min te troosten met een nacht,
 Waer by geen schoonste dagh kan haelen.
 Smelt Edens stam nu, wel te vreên,
 En van de Flines onder een.

TER BRUILOFTE

Van den Edelen H E E R

A N T O N I G O D I N ,

En d'Edele J O N K V R O U W

E L I Z A B E T M A R T E N S .

T geluk licht eindelijk u toe,
 O Bruigom, die nae veel verdrieten,
 In trouwe liefde nimmer moê,
 Nu zult uw' schoone Bruit genieten;
 Die, hoe gestreng en fier voorheen,
 Ten laetsten wiert tot min bewogen,
 En luistrende naer uw' gebeên,
 Haer hart doet spreken door haer oogen;
 Die gunstig toonen haer besluit,
 Schoon 't Jaewoord op haer lippen fluit.

Vergeef die zwakheit aen een maegt,
 Die in geen zaken onbedreven,
 Als hoemen liefde aen mannen draegt,
 Haer hart schroomt met haer hant te geven
 Te scheiden van haer huisgezin,
 Haer broeders en getrouwe magen,
 Om aen een Bruidegom haer min,
 En al haer gunsten op te dragen.
 Men scheidt geen takken van een tak,
 Als met een slag en ongemak.

Doch

Doch vrees niet, kuifche Elizabet;
 Gy hebt het al in een bekomen.
 Maer vint gy u voor eerft verzet,
 En doet de maegdeschaemte u fchroomen;
 Geen noot; uw' Bruigoms deugt en trouw
 Waer door hy konde aen u behagen,
 Zal voort u deezen tedren rouw
 Met volle vreugt van 't harte vagen:
 Daer g'u van geene zaek beklaegt,
 Als dat gy 't niet hebt eer gewaegt.

De Rijn, die met zijn zilvren vloet
 Weér vry door Utrecht heen komt ftromen,
 En van ter zyde uw' wooning groet
 In fchaduw' van de lindeboomen,
 Ziet vrolijk hoe gy wort gezocht
 Zoo verre van de Zeeufche baren,
 En Martens aen Godin verknocht;
 Twee brave ftammen, die nu paren,
 Door Edelheit en Deugt vermaert,
 En wederzijts elkander waert.

'T gaet wel: het vrolijk uur genaekt,
 Waer in de Bruigom met verlangen
 De vlam zal bluffchen, die hem blaekt,
 Of telkens nieuwen gloet ontfangen,
 En weder bluffchen onvermoeit.
 Wat weelden zijn hem niet befehoren!
 Hem dunkt vaft, dat de tijt niet fpoeit,
 En noit die ftont zal zijn gebooren,
 Waer in hy al zijn zorg en leet
 Met een verliefden kus vergeet.

Maer zijt geruſt, die tijt komt aen,
 En nadert vaſt met ſnelle ſchreden,
 Men ziet reets hoe de flaeuwe maen
 Komt van het aſpunt afgegleden.
 De middernacht rolt ſteiler neêr,
 En ſtort voor over op de kimmen.
 De ſtarrren nemen vaſt haer keer
 Voor 't morgenlicht dat op zal klimmen.
 Dies ſpoeit naer bed, gelukkig Paer,
 En wiegt een Zoontje binnen 't Jaer.

TER BRUILOFTE

VAN DEN HEER

HENDRIK THOLINX,

RECHTSGELEERDEN,

EN JUFFER

M A R I A K R U I S.

ALs al het lant van blijdfchap waegt,
 De Vrede op haeren troon verheven
 Geen Staet van vyant ziet belagt,
 En Mars ter werrelt uitgedreven;
 Daer 't al aen volle weelde en vreugt
 Den ruimen teugel ſchijnt te vieren,
 Is 't heel gemeen, in friſſche jeugt
 De triomferende banieren
 Der Min te volgen, en zijn trouw
 Op t'offren aen een ſchoone vrouw.

Maer

Maer midden in den oorlogsbrant,
Verwoedt te lande en zee ontſteken,
Daer 't Fransche heir den ſtandaert plant
Om Hollant teffens in te breken,
En af te weiden, als een ſtroom
Gezwollen uit zijn kil en boorden,
Te luſtren naer den minnetoom,
En 't hart te voegen by de woorden,
Is in zoo zwaer een wederſpoet
Het teken van een fier gemoet.

Noch toont de Bruigom grooter hart;
En boven d'algemeene plagen,
In d'Ilias van 't Recht verwacht,
Een laſt alleen te zwaer om dragen
Vaert ruſtig voort; en, als bereit
Om allen ramp voorby te ſtreven
Met prijſlijke edelmoedigheid,
Belooft zich een gerufter leven,
En zegen in zijn loſlijk huis,
Indien het God voorziet met Kruis.

't Is u gelukt; uw ſchoone Bruid
O Tholinx, kreeg eens mededoogen:
Haer lippen ſmoorden wel 't geluit,
Maer, 'k minne u, ſprakze met haer oogen.
Verhael nu op dien lieven mont
De minneſmart van u geleden,
• En kuſt uw quynend hart gezont.
De voornacht is al weggeleden.
Uw Grootvaêr, d'eer van Amſterdam,
Verwacht den waſdom van zijn ſtam.

TER BRUILOFTE

VAN DEN HEERE

NICOLAES BEVELOT,

EN MEJOFFER

JOSINA HOLWERVEN,

LUX AUREA VENIT.

DE krijgsmuzijk der velttrompet,
 Noch donderende zeekortouwen,
 Op 's vyants heirspits aengezet,
 Daer duizent vloten Thetis bouwen
 In eenen Oceaen van gloet,
 Zou nu mijn Bruiloftzang verdoven,
 Die klonk met grooter luiſter boven,
 Nu Bevelot zijn leet verzoet,
 En zijn Jozina met verlangen,
 Ziet ſchaemroot van zijn lippen hangen.

Natuur, bezorgt voor Amſterdam,
 Dat zijne welvaert veſt door telen,
 En maegſchappy van ſtam aen ſtam;
 En lokt, om rijker winſt te delen,
 De koopliên, als een biezwarm, aen
 Uit alle lant-en zeegeweften,
 'Tot vulling van zijn ruime veſten,
 Zagh Holwerf vaſt de min verſmaên,
 En, niet meer denkende aen het trouwen,
 D'eenzame weduwkamer houwen.

Hoe, sprakze, zal zoo schoon een bloem,
 Wel waerdig van een God te plukken,
 Verslensfen zonder naem en roem?
 Zal zy des minnaers ziel verrukken,
 En zelve, doof voor Venus wet,
 Naer minneklaght noch zuchten hooren?
 En zal haer niemant weêr bekoren
 Om op het riekend Bruiloftbed,
 In haere blanke en poezele armen
 Een lieven Bruigom te verwarmen?

Mits floeg zy 't oog naer d'Amstelgront,
 Daer Bevelot, om hoog getogen,
 Uit Reinft, dien grooten Katoos mont,
 Vast dronk met onverzade toogen
 De werreltwijsheit, en een'schat
 Van staetoraklen, goude spreuken,
 Door dollen haet noch tijt te kreuken,
 Ten steun van Gijsbrechts waterstat,
 En stort hem, eer hy 't kan gelooven,
 Een kuifche minzucht in van boven.

Hoe dikmaels zagh hem toen een stoet
 Van blanke zuiderzeemeerminnen,
 Staroogen in ontvonkten moet,
 Van verre naer zijn Heroos tinnen,
 En 't Harderwijksche Sestos toe!
 Gelijk Leander door de baeren
 Quam op zijn armen aengevaeren,
 In liefdeplichten nimmer moê,
 En volgde, in al zijn leet en pogen,
 De noortstar van twee blinkende oogen.

Hoe dikmaels wiert zijn min beloert
 Van Veluwnimfen en Najaden,
 Als hy, door yver aengevoert,
 Zich op een veltapijt van blaeden
 Neêrstrekte in 't lommerrijke wout,
 En wekte, op alle vlakke en daelen,
 Den wedergalm der nachtegaelen,
 Die zijn gedachten onderhout,
 En Tereus, noch gewoon t'ontvluchten,
 Medogende antwoord op zijn zuchten.

Maer nu is hy zijn zorgen quijt.
 Geen stroomgod zal hem meer, verbolgen
 Uit vruchteloze minnenijt,
 Van 't Amsteltantsche Abydos volgen.
 Tree toe dan Bruigom, kus dien mont,
 En kus die malsche rozelippen,
 Die eindlik 't jawoort lieten slippen,
 En maekten uwe ziel gezont.
 Jupijn heeft zelfs noit meer verkregen,
 Schoon hy in gout quam neêrgezeggen.

'T gaet wel: 't gestarnt valt steiler neêr,
 De midnacht ronkt op stille naeven,
 En stort op 't aspunt van den Beer,
 Die wenst vergeeffsch zijn dorst te laeven,
 Eer Febus rijft met gout gehult.
 Ga voort. men opent d'echtgodijnen,
 De haeven van uw minnepijnen.
 Zoo zie ik haest mijn wensch vervult,
 En u een jongen zoon gewonnen,
 Voor 't rollen van driehondert zonnen.

M A I K R A N S

TER BUILOFTE VAN

T H O M A S T E I L E R ,

E N

F R A N S I N A D E W A A L E .

DE Maizon lonkte met veel lieffelijker straelen
 De roode kimmen toe: geboomte, berg en daelen
 Verquikten: al het velt door 't konstige penfeel
 Van vrou Natuur bemaelt, gelijk een tafereel,
 En tot een bloemtapijt door hare hant geweven,
 Scheen een violendaeu ten lippen uit te geven.
 De droeve nachtegael vergat nu eens haer klagt,
 En vloekte Tereus niet om zijne zusterkracht:
 Zy zong een zoeter toon, dan alsze, dol van tooren,
 Den echtschoffeerder daegt, en noopt de wraek met spooren:
 Toen Jonkvrouw Mai, het hoofd gehuldigt met een kroon
 Van geele boterbloem, narfis en hofadoon,
 Dus Citheree begroette, op haren lentewagen:
 Idalische Godin, die, met uw welbehagen,
 Ons d'eer vergunde, om in uw dienst te zijn gewijt,
 Gy ziet hoe trou ik my in uw geboden quijt;
 Hoe 't alles met den knoop der Liefde zich laet binden,
 Nu wy gekoestert van de warme westewinden,
 En met een schooner glans, geheldert van de zon,
 Al 't aerdrijk openen, en eene volle bron
 Van min haer aderen en takken uit zien spreien.
 Nu is geen doffer van zijn ringelduif te scheien.

De zonne zelf, van min tot in het hart gewont,
 Omhelst de borst der aerde, en streelt haer frisschen mont.
 Zy ziet den Bruigom aen, die heerlijk uitgestreeken
 Met hemelsch diamant, haer' boezem wenscht t' ontsteken
 Met wederliefde, en och, wie zou de min weêrstaen?
 Zy voelt den zelven brant, zijn vlamme steekt 'er aen.
 De gansche werrelt strekt de minnevonk voor tonder.
 Uw magt wint velt, en brengt de huwlyxhaeters onder.
 De duinbeek vrijt den beemt en bleekwarande uit zucht
 En kuisschen minnetoght, het water en de lucht
 Versterken uw gebiet: maer 't menschdom, boven allen,
 Komt u eerbiediger als oit te voet gevallen.

De Lentemaent, die met mijn' naem op't voorhoofd praelt,
 En zoo genadig wort van uwe gunst bestraelt,
 Verrijkt uw hoog altaer, versiert met mirtfestonnen
 En d'eedle roos, geplukt aen Cyprus waterbronnen,
 Door eenen rijken oogst van zielen, die geraekt
 Van uwen minnepijl, vast quijnen; yder blaekt;
 Maer Teiler, krachtiger getroffen met de schichten
 Van uwen minnezoon, door lenden en gewrichten,
 Heeft nu geen noortstar, als de hoop van zijne min,
 En 't schoon gezicht van zijn beminde vyandin,
 En levende op genaê der schooone, die haer ooren
 Voor zijn gebeden slopt, en van geen min wil hooren,
 Ziet niemant williger zich geven onder 't juk,
 Maer duizent boven hem verheven in geluk.
 Hy slyt al treurende zijn ongeslapen nachten,
 En smeekt de minnegoôn met vruchteloze klagten.
 Wy hooren dikmaels, hoe de boschgalm, zelve moê,
 Hem kaetst al staemlende zijn eigen zuchten toe.
 Waer vint de minnaer eens verligting in zijn smarte?
 Zoo ik, meêdogende, niet neem zijn rou ter harte,
 En u, ô koningin, beweege, om met uw magt,
 Waer voor het al bezwijkt, die niemant heeft veracht

Als tot zijn eigen straf, de koele te beweegen,
 Vervreemt van liefde, en nu tot eenzaamheit genegen,
 Op datze met haer gunst be kroone zijne trou.

Nu, noemze my; wie is die schoone en wreede vrou,
 Die niet wort omgezet door traenen noch gebeden?
 Dus vraegt de Minvoogdes: z'is u gelijk van leden,
 Een zelve deftigheid blinkt uit in haer gelaet,
 Godin, hervat de Mai: de lasterende haet
 Is stom voor hare deugt, en wil zy iets verwijten,
 'T is min, als Momus u te schamper toe dorst bijten,
 Om 't kraken van de muil, op Thetis hemelseeft.
 Haer schoonte en wijsheit schoeit op een verheven leest.
 Het spoor der reden is de richtsnoer van haer leven.
 Een onbekrompen hant, een rustigheid in 't geven,
 Ver van verquisting en berispelijke overdaet,
 Hout hare miltheit in de gulde middelmaet.
 Gelijk hy meê, voor wienwe uw godheit komen smeken,
 Vervreemt van eigenbaet, den wortel der gebreken,
 Dat roofgedrocht vervloekt, zijn giftige adem vliet,
 En door 't blanketsel zijn mismaeke troni ziet.

Vrou Venus kende voort de Bruit uit deze reden.
 Hoe, zal Fransina, die my korts heeft aengeboden,
 Voor mijne huwlijxwet gebogen, nu voortaan
 Onze oppermogentheit en scepter tegenstaen?
 Riep d'Acidalische Vorstin, wy zullen 't weren,
 Wy weten met een wenk die luimen om te keeren.
 Natuur lei zoo veel geeft en schoonheit niet dus milt
 Aen haer te koste, om die onnut te zien gespilt.

Dit sprakze naculyx, of de Bruit in 't hart bewogen,
 Begroet den Bruidegom met vriendelijker oogen.
 De wolk van strengheit smelt en glipt uit haer gezicht.
 Zoo heeft mijn zangnimf stof om in een brui lof dicht
 Te loven uwe keur, uw vreugde in top te haelen;
 O Bruidegom, die vast de flaeuwe zonnestraelen,

Met vreugt ter westkimme af ziet struikelen in zee.
 De vrolijke Avontstar verheft zijn hoofd alreê,
 En schijnt tot uwen dienst de briesschende genetten
 Den toom te vieren, en zijn loop meer voort te zetten.
 Zy rooken onder hun gareelen. 't montstuk, wit
 En drijvende van schuim, toont hoeze zijn verhit.

Nu wort het tijd de vrucht van uwe min te plukken.
 'T gestarnte zelve ziet vernoegt uw' wensch gelukken.
 De schoone Cypris heeft het bruiloftsbed bereit
 Met hare hant, en met haer rozengaert bespreit,
 En geur van kassie en kaneel, aen Ganges stroomen,
 Den Fenix van zijn hoog kaneelaltaer ontnomen.
 De minnegoden staen gereet, om hant aen hant
 De Bruit te leiden naer de huwlijxledekant.
 Nu Bruigom, nu is 't tijd, de rozen van haer wangen,
 Te kussen, klevende om den blanken hals te hangen,
 Twee zielen ondereen te mengen tot een krooft.
 Hoe is 't? bedrieg ik my? Fransina, dunktme, blooft
 Van eedle schaemte, en schijnt te spreken, 'k wil uw pijnen,
 Mijn Teiler, zalven, kom, maer achter d'echtgodijnen.

Gae heen gelukkig paer, en eer noch eens de Mai
 De vruchtbre velden kleet met hare bloemlivrei,
 Eer 't Twelingteeken weêr u vriendlijk leert omhelzen,
 Het Haerelemmerbosch de takken van zijn elzen
 Met weelig mailloof kroont, en 't Spaeren aen zijn' kant
 En zilvren waterstroom den breeden maiboom plant,
 Zie ik een' jongen zoon uw zorgen rijk betaelen,
 En mengen in een stam de Teilers, en de Waalen.

TER BRUILOFTE

VAN

J A N K O P Y N,

EN

MAGDALENA VRIEZENBURG.

DE Min won eindelijk het velt,
En moedig in het triomferen,
Kon met een aengenaem geweld
Twee zielen door haer magt verheeren,
Die 't al, wat woelt beneên de maen,
Ziet onder haere wetten staen.

En hebt gy meê, gelukkig paer,
Voor Venus sceptor 't hooft geboogen?
Geen noot: elk wort haer magt gewaer,
En kent haer goddelijk vermogen,
Die neêrlaeg strekt u tot geen schaê,
Maer overstroomt u met genaê.

Hy wint, die hier den strijt verliest,
En heeft een hart ten buit verkregen,
Dat hem voor zijn verwinnaer kiest,
En blijft hem even zeer genegen;
Schoon 't wederwaerdig lot, verwoet,
Hem plondert van zijne have en goet.

Al steekt een storm de vinnen op,
En stort, gebroken uit de kimmen,

Van

Van boven loeiende uit den top;
 Al ziet hy bijster onweêr klimmen,
 En schuuren over velt en zee,
 Het steurt zijn ziel niet in haer vree.

Dat welgenoegt gemoet kent niet
 Het geen zijn stilte kan verstooren.
 Het acht alle onheil en verdriet
 Ver buiten zich; zijne uitverkooren
 Zijn tweede ziel versmelt den rou
 Door hare deugdelijke trou.

Nu Bruidegom gy hebt alreê
 Den voorsmaek van dat zoet genoten,
 Gy ziet uw fiere Bruit gedwee,
 En meenigmaal voor 't hoofd gestooten,
 En streng uw trouwe liefde ontzeit,
 Bedankt nu haer genegentheit.

De Zeeusche stroomen heugen meer;
 Als gy, van uw verliefde klagten.
 Zy galmden op uw zuchten weêr,
 En susten 't onweêr der gedachten,
 Daer gy, verrukt met ziel en zin,
 Vast quynde aen eene koorts der min.

Wat raet? gy drijft al verder voort,
 Een oosterkoelte voert u heene,
 Daer niets nu meer uw hart bekoort.
 Gy roept vergeefs uw Magdaleene;
 Zy hoort niet meer, en wat gy wacht,
 Z'is doof voor uwe minneklaght.

Men zegt, dat Venus, hier geteelt
 In 't midden van de zoute baeren,
 'T geweer, waer mee zy harten streelt,
 Gebruikte, om in de bloem der jaeren
 De Bruit, op 's Bruidegoms gebedt,
 Te buigen voor de minnewet.

Zy hoort u nu meêdogende aen,
 En wil uw lusten niet bepaelen.
 Tree toe dan, Bruigom, want de maen
 Begint allenxkens neêr te daelen,
 En steiler rollende uit den trans,
 Vast in te krimpen haeren glans.

De naenacht rukt de starren neêr.
 Een rei van kuische Bruiloftgoden,
 Gewaepent met het mingeweer,
 Schijnt u op 't Huwlijksbed te nooden.
 Zoo toon', voor 't jaer, een jonge spruit,
 De vrucht van 't huwelijsbelluit.

Z A N G

Courante la bare.

DE liefde, 't albezielend zout,
 Bewaert het al, wat woelt en leeft op aerde,
 In zijn gewenschten stant en waerde;
 Zy is het die geslachten onderhout,
 En opgewassen tegen druk,
 Ontworstelt eindelijk alle ongeluk.

Zy staet, gelijk een rots in wilde baeren,
 Die 't zèenat keert;
 En zoo veel jaeren
 D'Oceaan braveert.

D'Amerikaensche paerelschat,
 De kostlijke oogst der kruidige Molukken,
 En watz' in Paradijzen plukken,
 Die 't Indisch meir met zijnen arm omvat;
 De fonkerende diamant,
 En 't rijk gesteent gegaërt aen Ganges strant,
 Is by de trou noch liefde te gelijken;
 Die kan alleen,
 'Tgemoet verrijken
 Met haer kostlykbeên.

Deez' onvervalschte min verbint,
 Getrouwe twee, ook uw stantvaste zielen,
 Die moet de tijt noch ramp vernielen,
 Maer maeken dat zy 't alles overwint.
 Dan zal geen honig van Hymet
 Verdoven 't zoet van uw gezegent bed.
 Dan zal geen schat by uwen rijkdom haelen;
 En geene tijt
 Uw vreugt bepalen,
 Voor uw leven slijt.

DE HAVEN

V O O R

JAKOB VAN MOLLEM,

E N

M A R I A Z Y D E R V E L T.

JAM VOS PORTUS HABET.

TErwijl Bellone d'oorlogszwaerden,
 Verdronken in een zee van bloet,
 Ziet neêrgetreden met den voet,
 En haer zeeschennende standaerden
 Vernielt, zoo verwe om west en oost
 De dolle golven zijn getroost:
 Terwijl de vredezon haer glanssen
 Laet flikkren door des oorlogs nacht,
 Houd Citherée de minnewacht;
 En loert uit Amathuntes transsen.
 Om harten onder haer bannier
 Te smelten in het minnevier.
 Zy ziet aen 't wijdvermaerde Sparen,
 Dat moedig op zijn waterbijl,
 De havenketens aen den Nijl
 In stukken bruisfe door de baren,
 Van Mollem dwalen zonder min,
 En vliegt hem met haer toortsen in.
 Een heimelyke gloet aen 't blaken
 Kruipt dieper in zijn ingewant,
 En zet den minnaer in een brant,

Die op zijn Egaes rozekaken
 Allcen gebluft wort zonder smet
 In 't weelderige bruiloftsbed.
 Nu komen zijn gewaekte nachten
 En afgestreden minnepijn
 Hem weder voor in andren schijn
 En triomferende gedachten,
 Daer hy met eenen kus het leet
 Van zijn geschokte zorg vergeet.
 Zoo zaghe Andromede voorhenen,
 Door Perseus onversaegde hant
 Verlost van het moortdadig strant,
 In 't midden van haer vreugde weenen,
 Als ofze noch op Nereus gront,
 Ten doel der zeegedrochten stont:
 Maer flux in minneweelde dronken
 Den helt, haer toevlucht in den noot,
 Vrymoedig streelen in haer schoot,
 En stoven met verliefde lonken.
 Geniet nu meê by uw Mary
 Des huwlyx waerdste lekkerny.
 Gelukkig paer, verliefde harten,
 Gy smyt dan vorlyk 't anker neêr!
 En vreesst geen bui noch winterweêr,
 Als die, ten einde van uw smarten,
 De zeegevaren doorgezeilt,
 Nu eerst de Haven hebt gepeilt.
 Doch wy, die van verwoede orkaenen
 Geslingert op de minnezee,
 Geen veilig strant noch zien of reê,
 Onzeker waer wy onze vaenen
 Eens nederstrijken, en wat kust
 Een toevlucht strekke naer ons lust;
 Benijden geenzins uw vermaken,

Maer wenschen naer dien zelfden trant
 Te zijn gedreven op het strant,
 En van een kuifche vlam te blaken
 Zoo waerlijk bloei uw huwlyxstaet
 Te schooner, in 't gezicht der haet.
 Zoo moetmenze al bedrogen vinden,
 En hun zien kloppen op den mont,
 Die aen verschillen zonder gront,
 De Huwlyxeendraght willen binden,
 Als of een nevelwolk de zon
 Der heilige echt bezwalken kon.
 Gelijk het onderscheit van stemmen,
 Waer op de zangkonst rolt en speelt,
 Geen strijd in lekkere ooren teelt,
 Die op dien klank in weelde zwemmen,
 En 't hoog het niet van 't lager wint,
 Indien de kunst de toonen bint,
 Zoo hecht de min hun aen elkander
 Die, ongeschokt in schijnverschil,
 Nu zaemgesmolten tot een wil
 In schaduw volgen van haer stander,
 En oreloden met meer lof
 Als helden in 't Olympisch stof,
 En krijgslieën, die het leven wagen
 Gefolt door waternoot en vier,
 Om eens met kranffen van laurier,
 Ten starrenhemel ingedragen,
 Te zweven met een' ydlen naem
 Op wieken van d'ondankbre faem.
 Maer 't morgenlicht allenx aen 't klimmen
 Op zijn verheven dagkaros,
 Breekt met zijn toorts de wolken los,
 Die stuiven onder 's aerdrijks kimmen;
 En al 't getarnte in een verbont

BRUILOFTDICHTEN.

Rolt steil voorover naer den gront.
 Gae heen, uw uur is reets gekomen,
 Vrouw Venus wacht het vrolijk Paer.
 Gae, geef op 't heilig minaltaer.
 Uw liefde d'onbekrompe toomen,
 Die binnen 't jaer een spruitje geev'
 Waer in zijn Grootvaêrs wezen leev'.

TER BRUILOFTE

VAN

VINCENT PETERSE.

EN

ELISABET VAN VEEN.

HY blijft in zijne keur vernoegt,
 Die, als hy in den echt wil treden,
 Voorzichtiglijk zijn zinnen voegt,
 En luistert naer 't gebod der reeden,
 Zich schikkende naer haeren raed,
 Niet naer den dwang van eigenbaet.

Een onbesproken huwlijxbant
 Vereifcht een eenigheid van harten,
 Daer waere min de kroon in spant,
 Die ramp en oorlog uit durft tarten.
 Zo dit geschied, is 't huwelijk
 Meer t'achten als een koningrijk.

Maer

Maer als een loffe en wulpsche min
Een leedig hart heeft ingenomen,
Doet zy den minnaer in 't begin
Niet als van vreugde en zoetheit droomen:
En glipt de Troudag maer voorby,
'T wort gal in plaets van lekkerny.

Alleen de reden kan den weg,
Waer langsmen naer dit eind moet streeven,
Na een bezaedigt overleg,
Stantvastigen te kennen geven,
En wijzen elk den dwaelweg aen,
Die wijslyk dient voorby geaen.

Vincent, gy zijt dit heilig spoor
Der reden moedig ingeslaegen,
Toen gy voordachtiglyk, het oor
Niet leenende aen de valsche laegen,
En strikken voor elks hart gespreit,
Te raed gingt met voorzigtigheid.

Zy ried u, en gy deed haer zin,
Uw hart op zulk een plaets te zetten,
Daer 't u verstrekte tot gewin,
Te buigen voor de minnewetten
Van eene maegt, wiens kloek verstant
De koudste harten zet in brant.

Gelukkig is hy die een Vrouw,
Die melk der wijsheit heeft gezogen,
Verkrijgt door onverbreekbre trouw,
En niet alleen uit twee schoone oogen
Het voedsel zijner liefde zuigt,
Schoon al de werrelt daer voor buigt.

BRUILOFTDICHTEN.

En gy, van Veen, bedank het lot,
 Dat u een man heeft toebeschoren,
 Die liever wil naer 't wijs gebod
 Der reën, als dwaenze liefde hooren;
 Hy heeft door deeze keur getoont,
 Dat deugt en kennis by hem woont.

En zonder dat, hy had uw hart
 Noit tot zijn wedermin bewogen,
 Maer in het midden van zijn smart
 Zich deerlyk in zijn hoop bedrogen,
 Indien 't begriip van zijnen geest
 Geen voorspraek had voor hem geweest

Gezegt Paer, men kan het zoet,
 Dat gy in 't huwlyk hebt te wachten,
 Door zulk een eenheit van gemoed,
 Zich niet verbeelden met gedachten.
 E'n ieder tracht naer d'echtstaet,
 Maer weinige dien 't zo beslaet.

'T geluktme uw' eerften Bruilofsdag
 Met mijne wenschen in te wyen,
 Die, zo mijn voorbeê iets vermag,
 Niet zullen als tot heil gedyen
 Van 't jonge Paer, dat heeden is
 Getreên in d'echtgeheimenis.

Maer ziet, de stille middernacht
 Op vleermuisvleuglen aengedragen,
 Rolt steil voorover, en verwacht
 De zonne op haeren morgenwaegen;
 Zy noodt u om den kuisfchen brant
 Te bluffchen op de ledekant.

Ga Bruidegom, geniet het zoet
 Der zuivre trou en uw verlangen:
 De Bruit vint nu uw wenschen goet,
 Ga zuig het rozebloet der wangen.
 Zoo geve u Gôd een jonge spruit
 Eer 't maenlicht vijf paer ronden sluit.

TER BRUILOFTE

VAN

DANIEL DE NEUFVILLE,

EN

A E L T J E B R U I N .

ZANG, Courante la bare.

IMPERIO JAM NUNC ADSUESCE JUGALI.

T geluk is grooter na verdriet.
 De zonne spreit, nae ongestuime buiën,
 Een heerlijker glans in 't zuien,
 En verft de lucht met purper in 't verschiet.
 Zoo wort, na hoopeloos gedult,
 Des minnaers hart met grooter vreucht vervult,
 Wanneer zijn lief, bewogen onder 't vrijen,
 Nu onbevreesft. Het Jae laet glijen,
 En zijn leet geneest.

Dan zijn de muskadellen wrang
 By rozen, die in 't zoetste van haer bloeien
 Op malsche maegdelippen gloeien,
 Vermengelt met de leli op de wang.

Hh

Geen

Geen gout, met zweet en zorg behaelt,
 Noch honig die op Hyblaes toppen daelt,
 Is met het zoet der liefde t'evenaren,
 Die, onverzeert, Door zoo veel jaeren,
 Aerde en zee regeert.

Onsterfelyke huwlijxmin,
 Die, onbeweegt in 's werrelts onweêrvlagen,
 Gelijk een Ceder, meer kont dragen,
 Hoe strengelt gy twee zielen in een zin!
 De ramp besnoeit haer liefde niet,
 Zy steekt haer hoofd in top, wat haer geschiet.
 Gelijk den Adelaer, door 's hemels boogen,
 In schemerlicht, Om hoog gevlogen,
 Voor geen nevel zwicht.

Geen oorlogsramp of ongeval,
 Noch moordend oog van woedende tierannen,
 Kan oit de Huwlijxlust verbannen.
 Die reikt met haren scepter overal.
 De zee voelt zelfs aen 't noorder strant,
 Haer zeegedrochten blaken in dien brant.
 En Febus, nu met grooter gloet aen 't klimmen,
 Ziet al de lucht, Uit zijne kimmen,
 Van de min bevrucht.

Wy wenschen u, bevallig paer,
 Geen overvloet van grooten schat en staten,
 Die hun bezitters flus verlaten,
 En vorsten zelfs niet redden in 't gevaer,
 Maer dat gy, in vernoegden staet,
 Eer 't zonnevier door vijf paer tekens gaet,
 Of eer de maen tien ronden heeft voltogen,
 Een spruitje teelt, Dat onder d'oogen
 Van zijn ouders speelt.

De bron der wenschelijke vreê,
 Daer onlust wort in ballingschap verftooten,
 Zy op uw huwlijk uitgegoten,
 En sleepe een reex van deugt en zegen mê.
 Alide volg uw Daniel,
 Op 't heilig spoor van 't Goddelijk bevel.
 Zoo geev' d'almogentheit u, na dit sterven,
 In 's hemels troon, Voor deze t'erven
 Rijker bruiloftskroon.

TER BRUILOFTE

Van den HEERE

JOANNES FENWYK,

En MEJUFFER

SARA BORMANS.

WY zien uw Feeftdagh dan verfchijnen,
 En 't vrolijk uur, zoo lang verwacht,
 Staet in geboorte dezen nacht,
 Welke al uw zorg zal doen verdwijnen,
 O Fenwyk, die na lang gedult,
 Nu eens uw wenschen ziet vervult.
 Uw Bormans luifert naer uw klachten.
 Al wat gy wilt neemt zy in 't goê;
 Zy zal met lust uw smart verzachten,
 En reikt u bey haer armen toe.

Pigmalion; door min gedreven,
 Daer al zijn hart en zin op speelt,
 Ontvonkte 't ongevoelig beelt,
 En gaf het koude marmer leven.

Hy kuste 't lichaem, zonder vlek.
 Bleef hangen om den blanken nek,
 En streelende de zuivre leden,
 Zag, tot belooning van zijn min,
 Het beelt, begaest met ziel en reden,
 Herschappen tot zijn gemalin.

Niet anders was uw Bruit voorheenen
 Gevoeleloos en kout als steen
 Voor minnaers en al hun gebeên.
 Zy achtte op klagten noch op weenen,
 Het hart en 't lichaem streef om prijs,
 Om koel en blank te zijn als ys.
 De koelheit hebt gy weggenomen,
 Uw liefde en hare is even groot.
 Geniet uw wensch nu zonder schroomen.
 Zy gunt u haren blanken schoot.

Hoe kunt gy schooner tijt verhoppen
 Voor uw gewenschten huwlijksbant?
 De Vreê verquikt alom het lant,
 De dollé Krijg is doot gelopen.
 De Welvaert, die op sterven lag,
 Springt weder vrolijk voor den dagh.
 Het lacht u alles toe in 't paren.
 'T onbreekt aen schoonheit, stam, noch deugt,
 En d'eedle lente van uw jaeren
 Beloofst u anders niet als vreugt.

Nu aen het kussen en omvangen;
 Elke oogenblik is nu gewin;
 Ontvonk de starren zelfs tot min;
 Zy bied u hare rozewangen,

Kus het verlangend hart gezont,
Aen haer bekoorelijken mont.
De Muskadel, hoe verscĥ getrokken,
Hoe schoon zy toelacht aen uw lust,
Heeft niets het geen u kan verlokken,
Als gy die frissche lippen kust.

De zonnetoorts is aen 't verdwijnen.
De nacht verjaegt het deizend licht,
En dekt reets 's werrelts aengezicht
Met haere donkere gordijnen.
De maen steekt hare hoorens op,
En al 't gestarnte stijgt in top.
Gae, pluk de vruchten van uw vryen,
En eer de zon zich weêr vertoon'
Om door den Kreeft of Leeuw te ryen,
Verwachten wy een' jongen Zoon.

Leef lang gelukkig met elkanderen.
De Twiſt, het boost vergif en kruis,
Zy eeuwig balling uit uw huis.
Zoo moete uw liefde noit veranderen,
Als datze tot uw rust en eer
Geduurig aengroey' meer en meer,
En 't geen de Tijd van uwe dagen
Allenks zal snoejen naer zijn zin,
En heimelijk u beide ont dragen,
Vervult dat weêr met trouwe min.

TER BRUILOFTE

VAN

HENDERYK POPTA,

EN

ANNATER GOUW

'T vloeit alles toe van zelfs, om uwe trouw te kroonen,
 O Popta! Mars komt zich in 't Lentekleet vertoonen,
 De wenschelijke Vreê lacht ons uit Londen toe,
 En stuit het dreigement van Vrankrijks oorlogsroê.
 Geen zegen scheen u van den Hemel meer t'ontbreken,
 Als Annaes boezem tot uw liefde meê t'ontsteken;
 Dat is u nu gelukt: dus krijgtge een schoone vrouw,
 Door haer geboortenaem en deugden u Getrouw.

TER BRUILOFTE

Van den HEER

KORNELIS NOLTHENIUS,

En JUFFER

AGATHA van WEZEL.

INDien bevalligheid van wezen en van zeden
 Den bant des huwlijks meer verknocht, en lieflijk maekt;
 Is 't dat de minnetoorts die echte zielen blaekt,
 En 't hoog altaer, waer op de Min wort aengebeden,

Die

Die van de Trouw verzelt, alle onlust kan vertreden,
 Wiens innerlijke rust van stormen ongeraekt
 En 'ongefchokt, door vreugt noch onspoet word gestaekt,
 Zoo zie ik 't Huwlyk hier volmaekt in al zijn leden.
 Gy Bruigom, dien met recht beloofd word zulk een trouw,
 Gae, maek uw Agatha ten eersten tot een vrouw.
 Alle uitstel is verlies. zy acht u boven allen,
 En gaf u met haer hant hâer lichaem en gemoet.
 Wat kunt gy wenschen van den Hemel grooter spoet
 De Goetheit zelve komt u in den schoot gevallen.

ZANG : *Belle Iris.*

NU genaekt de vrolyke uur,
 Die de twee verliefde harten
 Zal genezen van hun smarten,
 Naer de wetten der natuur.
 Hymen laet zijn toortsen lichten
 Tot een teeken van haer brant,
 En geleitze met zijn dichten
 Op het huwlyxledekant.

Zoo zag d'Italjaensche jeugt
 Vorst Antoon met Kleopatre
 Trouwen op d'Egyptse watren;
 Die weërgalmden op zijn vreugt.
 Hy versmolt in minneweelde,
 En versmeet de Roomsche kroon,
 Toen hy hare schoonheit streelde
 Op Astartes bruiloftstroom.

Zoo zag 't moedig Griekenlant
 Den verwonnen Alexander
 Buigen voor den minnestander,
 In 't gezicht van 't legerstrant.

BRUILOFTDICHTEN.

Ach, wie kan de min ontloopen,
 Die heel Azie voorheen
 Zag vernielen van Europe,
 Om de liefde van Heleen!

Als de zon de strenge kou
 Heeft ter werrelt uitgedreven,
 Krijgt gebergte en bosfchen leven:
 Dan komt d'aengename Trou
 Met haer kruin ten hemel dringen,
 En doorwont met zoete pijn
 'T ingewant der trouwelingen,
 Die haer onderworpen zijn.

Nu kan zelf een boschleeuw,
 In Hercynfche wilde wouden,
 Haren leeuw gevleugelt houden
 Door de banden van de min.
 D'aerde ontsluit de teëre kruiden
 Uit haer zwangren fchoot met luft,
 Nu de lentezonne in 't zuiden
 Haer bevochte wangen kufft.

Bruidegom treé toe, wel aen,
 Pluk de vruchten van uw vryen;
 Want de ftarren zijn aen 't glyen,
 En de dagh verjaegt de maen.
 Laet geen klim verknochter hangen
 Om den hogen populier,
 Als gy op de lieve wangen,
 Van de Bruit, uw minnevier.

Wy verwachten, zoete Twee,
 Eer de maen aen 's hemels tranfen

Negenmael haer zilver glansen
 Toe zal sluiten op uw beê:
 Eer de zon driehondertwerven
 Aen de Westerkimmen blaek,
 Eene spruit die, nae uw sterven,
 Uw geslacht onsterfelyk maek.

TER BRUILOFTE

VAN

JOANNES KETELHOET,

EN

SARA EMANS.

VICIT AMOR.

D'alvoedende Natuur, uit zucht
 Tot haer verdeelde voesterlingen,
 Sloeg d'oogen over al de lucht,
 En wat beneên de zonnekringen
 Eerbiedig voor haer scepter zwicht,
 Bepalende in haer gunst zijn hope,
 Maer eindlik veft zy het gezicht.
 Op 't onverzoenelyk Europe;
 Dat, dol van heersfchzucht en verwoet,
 Noch droop van dierbaer burgerbloet.

Zy zag hoe Vlaendren half verworgt
 En Brabant op de tanden knarften;
 Hoe Vrankrijk, trots en onbezorgt,
 Hun trad het ingewand te barften;
 En al de Kristenheit gesplift

BRUILOFTDICHTEN.

In 't harnas, grimmen op elkander ;
 Een vreesfelijke orkaen van twift
 Aendriefchen ftander tegen ftander,
 En onder zoo veel oorlogsfmart
 De trou verbannen uit elx hart.

Toen fchudt ze driemael 't hoofd van rou.
 Al 't aertrijk fhokte op dat bewegen,
 En riep driemael luitskeels de Trou:
 Die was gevluht, ter dood verlegen.
 Gae heene fpakze, blaek en brant
 Met Teelzucht en haer vlamgenooten,
 Al wat zich met mijn wetten kant,
 En u verwaent dreigt uit te ftooten.
 Wie keert den tijt die 't al verflint,
 Indien de Trou geen velt meer wint?

Al wort de zee geverft met bloet,
 Haer kil gedamt met heldenlijken
 In dollen oorlogsovermoet ;
 De Teelzucht kan die fcha verrijken,
 Ten trots van 't onverzade graf,
 En fokken rijker oogft van zielen,
 Als onlangs voor Bellones ftaf
 En yfre heirbyl nedervielen.
 De Trou ontlook gelijk een roos,
 En kreeg op elke wang een bloos.

Zy zwaeit de toortfen om het hoofd,
 De lucht fcheen zelf van min te blaken,
 Die 't aerdrijk met zijn vlammen ftooft,
 Verlieft op haer bedaude kaken,
 Waeruit de minnaer nektar zuigt,
 En komt haer kouden fchoot verwarmen,

Wanneer hy 't hoofd voorover buigt,
 En laetze rusten in zijn armen.
 De Bruigom voelde meê dien gloet
 Gedrongen in zijn hartebloet.

De Rijn, die ongedwonge vliet,
 Van daer hy krimpt in naeuwer boghten,
 En bruizende onder Emrik schiet,
 Verschaft het einde aen zijne toghten,
 Een Sara, die hem 't hart ontvonkt,
 En met een rijk gestarnt van spreuken,
 Terwijlze vriendlijk op hem lonkt,
 Het staetig voorhoofd kan ontkreuken,
 En wort zijn noortstar en kompas
 In 's werrelts zorgelijke plas.

Hy sla Joannes kruisspoor in.
 Zy zal hem tot een Sara strekken,
 Die blakende van kuifche min,
 Zijn huwlijxweelde wil voltrekken.
 Maer 't jonge Paer is met geen zang
 Verkuift, neen zeker! en met reden.
 Ik zing mijn bruiloftsliet te lang.
 Zy wenschen bey' de moede leden
 Te rusten, achter d'echtgardijn,
 Het einde van hun minnepijn.

De Bruidegom volmaek na my,
 Wat ik te kort schiet met mijn snaren:
 Hy heeft de zee der Poëzy,
 Die goddelijke drift, bevaren
 Voor heen, met onbekrompen loop.
 Nu vint hy andre stof tot dichten.

Zoo moet een jonge zoon vol hoop
 De vaderlijke zorg verlichten,
 Gelijk wel eer de Troifche Askaen,
 Voor 't zinken van de tiende maen.

TER BRUILOFTE

V A N

MICHIEL KOMANS;

E N

KATHARINA RITZERT.

Tis Komans niet genoeg door weêrgaêloos gefchrift
 Al wat de fchrijpen voert de kroon van't hooft te ftrij-
 Hy voelt zich zelve nu genoopt van andre drift, (ken.
 En wil in kuifche liefde ook voor geen minnaers wijken.
 De letters, die hy zaeit op 't velt van zijn papier,
 Die d'eeuwigheit alree zijn fenixfchacht beloven,
 Wanneerze konftig weid met een volmaekten zwier,
 Gaen zoo verre in fieraet al ander fchrift te boven;
 Als zijne kuifche Bruit de kroon der maegden spant:
 Die heerscht met volle magt alleen in zijn gedachten.
 Gelukt hem alles nu zoo wel, als zijne hant,
 Zoo magmen binnen 't jaer een jongen Zoon verwachten.

TER

TER BRUILOFTE

Van den HEER

GOVERT BIDLOO,

En JUFFROUW

HENDRYNE KISKES.

MUTUA CURA DUO SET AMOR SOCIALIS HABEBIT.

Zoo zien wy 't vrolijk uur geboren,
 Waer in Hendryne uw kuifchen brant
 Zal bluffchen op de ledekant,
 En teffens weêr uw lust bekoren,
 En weêr vernoegen, noit verzaet!
 Dan steekt de Lentedageraet
 Het hoeft te fpader uit de kimmén,
 Geverft met bloozende faffraen,
 Om niet uw minne in 't licht te ftaen,
 En, zooze quam te fchielijk klimmén,
 O Bruigom, nimmer moê gekuft,
 Te flooren uw verliefde ruft.
 'T fchijnt al de minnetael te fpreken.
 De zon zoo lang in hooger trans
 Gebannen, komt met fchooner glans
 De borft der Aerde weêr ontfteken
 En floven, die nu vruchtbaer zwelt
 En ziet, hoe haere minnaer helt
 Voorover uit zijn gouden wagen,
 En kuft aen haer' bedaeuden mont
 En malfche kaeken 't hart gezont.
 De lucht beftemt die minnevlagen,

En volgt de luim van die hy mint,
 Nu streng en straf, dan wel gezint.
 Maer u ontruffen geen meer buien,
 O Bruigom! 't gaet u al voor ty,
 Gy zeilt nu klip en bank voor by,
 Al stormt het noorden tegen 't zuien,
 En dreigt met een verwoede orkaen,
 De haven kan u niet ontftaen.
 Hendryne zal uw leet verzachten,
 En trouwe gezellin in noot,
 U koestren in haer kuifchen schoot.
 Zoo durft gy 't moedig al verwachten,
 En keeren op den fchilt van d' echt
 Wat uwe huwlijksvreê bevegt.
 Kroont nu 't geluk mijn wensch met zegen,
 Zoo zal, eer Mars in 't lentekleet
 De zon weêr onder d'oogen treet,
 En dreigt den Winter met zijn degen,
 Die, ftruiklende en verbaeft voor straf,
 Vast rolt van 's werrelts kimmen af;
 Of eer men Janus weêr ziet hechten,
 Den fchakel van het nieuwe jaer,
 Een jonge zoon, het lieve Paer
 Verblijden, en hun zorgen flechten,
 Om zulk een overwinft, de vreugt
 Van hunne trouw en friffche jeugt.
 Bekragtig zelf mijn wensch, gae henen
 O Bruidegom! de middernacht
 Rolt vast van 't hooftpunt neêr. de wacht
 Der ftarren is reets doof gefcheenen.
 De blijde Morgenftar alleen
 Wil eerft u zien naer d'echtkoets treên.

TER BRUILOFTE

Van den HEERE

P E T E R D E W I T,

En JONKVROU

H E L E N E K O N I N G.

VEel heils, oprechte spruit van 't Amsterdamsche bloet,
 * De Wit, die met zijn doot een weldaet heeft geboet,
 Toen 't razend oproer brulde, en Amsterdam voordezen,
 In twijffel hing, of 't noch aen Spanje trou zou wezen.
 Men woed en raest, en valt den Burgermeester aen:
 Maer zijn gezagh hielt kort de muitelingen staen,
 En 't stont den vromen man in 't einde op bloet en leven,
 Dat hy 't gulhartig had den Burgervoogt gegeven
 Veel heils; dewijl Fortuin u al haer schat ontsluit;
 Nuze u in d'armen leit van zulk een lieve Bruit,
 Die, schoonne roemen magh met recht op schoone leden,
 Alleen 't gemoet waerdeert, en fierlijkheit van zeden.
 Gy kunt geen grooter loon verwachten van uw min,
 Als een Helene, en die een maegt, en Koningin.

* P. C. Hoofst *Nederl. Histor. v. boek. blad. 179. 180.*

TER BRUILOFTE

VAN

DIONYS VAN DER SCHUUREN,

EN

M A R I E N O P P E N.

IK zing de Liefde, die de kroon der deugden spant,
 En hechter als een knoop van blinkend diamant,
 De zielen hout verknocht in vaste maetschappye,
 Te scheuren door geweld noch oorlogszazernye.

Gewaerdig u het oor te leenen aen mijn dicht,
 O Bruidegom, schoon gy door hooger geest verlicht,
 En lange ervarentheit van tienmael zeven jaeren
 En een, en 't deftig hoeft besneeut met zilvre haeren,
 De liefde nader peilde, en door zaegt in den gront.
 Wy teeknen u alleen den lof van 't Echtverbont
 In blinde schaduwe. om die levende af te maelen,
 Behoefde ik hemelvier, en 't gout der zonnestraelen.

Het menschdom lag noch diep begraeven in zijn nacht,
 En lang was 't aertrijk tot zijn baiert weêr gebragt,
 En ruwe mengeling van stoffe en elementen,
 Bleef God niet elk een merk van minne in 't harte prenten;
 Gelijk in Edens hof de grootste Hovenier
 Den mensch bootzerde, en blackte in heilig minnevier.
 Die zucht verspreide voort in alle kunne en staeten.
 Men zag den doffer, op den hoogen Olm verlaeten,
 De wicken klappen, en met opgeheven kuif
 Toejuichen in 't gemoet zijn blanke ringelduif.

Al 't wout kreeg leven, en de toorts der minnetoghten
 Versmolt de wreetheit van verslindende gedrochten.

Maer onder al wat woelt bencên den kring der maen,
 Is niets den minnestaf en sceppter onderdaen,
 Of 't is verzelschapt van de Teelzucht, en 't Genieten.
 De mensch kan zonder die alleen het wit beschieten
 Der Liefde, en onbesnoeit, wanneer zijn keur op deugt
 En 't rijk gemoet gegront, de toghten van de jeugt
 Met d'oogbekoorlijkheit, door eedler lust, ontwassen,
 Twee zuivre zielen mengt die op elkandren passên,
 In hun bespiegeling verheven boven d'aerd,
 Door woeker noch door zucht tot vuig gewin ontaert;
 Een smet, die d'ouderdom het naest pleeg aen te kleven,
 Als 't meest bezorgt, wanneer zy 't minste heeft te leven.

'T is waer, de huwlijksmin, die noit een naezaet wacht,
 Schijnt veelen doot, en wordt te reukeloos veracht.
 Want schoon wy leven in het zaet van onze stammen,
 Gelijk een Fenix 't hoofd verheft uit 's vaders vlammen
 Op 't hoog kanneelaltaer; noch heeft die reine min
 Een onberispelijke en ware zoetheit in.

Men vraeg 't den Bruidegom, die rijp in beide ervaeren,
 Nu weder, aen den boort van 't ketenbrijzlend Sparen,
 Het trouverbont voltrekt. de vriendelijke Bruit
 Ziet haer bestemming meê ten zedige oogen uit.
 Ja 't schijnt de Hemel zelf dien tijt heeft uitgekoren
 Tot uwe trou, waerin gy beide wiert geboren.
 Gaet nu, vernoegde twee, en viert geruſt en bly,
 Op uwe Feeſt, den dag van beider jaergety.
 En ziet gy eens te rug nae 't lang verloop der daegen,
 Die zijn u heimelijk als in een' droom ontdraegen,
 En 't geen u overschiet, in dees geruſten ſtant,
 Schijnt een nieu leven, en gewoekert uit den brant.

En gy o Bruit, die met een opgeheldert wezen,
 Uw 's Bruigoms handel, noit als van de haet misprezen,

Die zelf haer eigen borst en boezem knaegt en rijt,
 En 's mans oprechthgheit, gekreukt om gunst noch nijt,
 Erinnert, maekt u zelf nu een beschermer eigen,
 Die zoo veel menschen door zijn boetbazuin kon neigen,
 En stieren, eenen reex van vijftmael negen jaer,
 Het weerloos Kristendom verstrekken een pilaer,
 Een kruisverdaediger, getrouwe harten kneden
 En buigen als het wasch, met kerne en kracht van reden.

Vergeef het my, verg ik te veel aen uw gedult
 O Vander Schuure! ik was van uwen lof vervult.
 Maer uwe zedigheit toont daer de grootste krachten,
 Dat zy verdienden roem grootmoedig kan verachten.

Des Hemels zegen blijv' voortaan uw Huwlijk by.
 Hy kroone uw jaeren noch met een gewenschte ry:
 Tot dat gy moe geleest, ziet uwen disch omringen
 Met een godvruchte kroon van erfnaakomelingen,
 En neven uit uw' stam, en 't eeuwig Vaderlant
 Uit 's werrelts balingschap u heffe in beter stant.

TER BRUILOFTE

V A N

A N T O N I S T I M M E R M A N ,

E N

A N N A T I M M E R M A N .

NULLUS AMOR TALI CONJUNXIT FOEDERE AMANTES.

VRou Venus, met haer halve mannen.
 Zy uit mijn trougedicht verbannen,
 En hare wulpze minnezoon.
 Het lust ons op een hooger toon

Dees

Dees Bruiloftstaetſie in te wyen.

Ik hate Apollôs razernyen :

Maer wensche voor mijn Helikon

Een druppel uit de rijke bron ,

De Paradijsbron van de Minne ,

Die Adam dronk , toen zijn manninne

Uit zijne lenden opgeſtaen ,

Hem ſmolt op 't ledekant van blaên.

De Huwlyxliefde , boven allen

Aen God den Schepper welbevallen ,

Den Hovenier in Edens hof ,

Geeft zoo veel ſtervelingen ſtof ,

Die in de ſchaduw van haer pennen

De ſilte en eenzaamheit ontwennen ,

Om eeuwig , als het lijf vergaet ,

Te leven in haer lendenzaet.

Zy treft de ziel uit maegdenoogen

En hout den minnaer opgetogen

Die altijd naer zijn Ega helt ,

Geketent van een zoet geweld.

Zoo weet de zeilſteen , meêgenomen

Door zoo veel grondeloze ſtroomen ,

En Ooft-en Weſterpekelpas

Te zweven naer de Noorderas.

Maer vaſter zijn de liefdekoorden ,

Als dat den zeilſteen bint aen 't Noorden :

Schoon veele trots den Echt vertreên ,

Van hart en ooren onbefneên ,

En als de Saters , vrouwen plagen ,

Van geilen gloet om 't hart geſlagen :

Maer zy ſtaet even fier , en pal

In 't wederwaerdige geval.

Zoo blijft de Huwlyxbant in waerde ,

Schoon alles eens verſterft op aerde.

Zy mengt het zuure met het zoet.
 De last te zwaer voor een gemoet,
 En om de schouders in te drukken,
 Breekt zy gevoelig in stukken.
 Indien de rou zijn Ega knelt,
 De man verduurtze met geweld,
 En deelt groothartig in haer plagen,
 Voor twee gemakkelijk te dragen.
 Zoo zet de Gemalinne weêr
 De ramp van haer Gemael ter neêr.
 Schoon dan tierannen zamenzweren,
 En d'afgunst komt hun huis braveren,
 En 't onweêr schielijk voortgebragt,
 Gelijk een dolle storm by nacht,
 In barningen en zeegevaaren,
 Hun slingert op des werrelts baren,
 Zy staen in alle waterwee,
 Gelijk een steenrots in de zee.
 De liefde, diez' elkander dragen,
 Stuit op het echtschilt alle plagen:
 De standertschaduw van de Trou
 Bedekt en smoort hun hartenrou.
 Wie wenscht dan niet, eer lange jaren
 Het hoofd en kin met gryze haren
 Besneeuwen, en de winkbraeu 't oog
 Benevele als een duistre boog
 Van overhangende gewelven;
 Wie wenscht niet in de jeugt zicht zelven
 Te zengen in het vuur der min?
 Zoo bouwt men huis en huisgezin.
 Zoo vint Natuur, door aen te teelen,
 Haer oogst in alle werreltdeelen.
 Dit dacht de Bruigom eindlijk nae,
 En vleit en strookt zijn wedergae,

Tot zy, bewogen van ontfermen,
Hem koestert in haer sneeuw witte armen.
Zijn Anna wort op 't laetst vermant,
En noemt de Trou niet meer een bant,
Maer medelijden en verlangen.
Hy blijft haer op de lippen hangen
En streeltze met zijn onderhoud.
Gelijk in 't schaduwrijke wout
De ringeldoffer aengevlogen,
Zich blind ziet in zijn ringduifs oogen,
En zy met liefde wort bekoort,
Zoo draeze zijne wieken hoort.
Wel aen gy, die om d'Echt te vieren
De Liefde volgt en haer banieren,
Vergun noit rampen d'overhant.
Maer vleugeltze met d'echtenbant.
Zoo storte een hemeldaeu van zegen,
Gelijk een milde zomerregen,
Met vrede en onbezweet gewin
Geduurig in uw huisgezin.
Zoo koom' noit wolk van huiskrakkeelen
Uw Huwlyksvreede te verdeelen.
Zoo erftge als ziel en lichaem scheid,
De kroone der onsterfelijkheid.

TER BRUILOFTE

VAN

ABRAHAM VAN DEN BOGAERT,

EN

KATARINA VAN ASPEREN.

PAR AMOR EST ILLIS.

Tgaet wel : nae zoo veel onweerbuien,
 Zeilt eens uw onbevleete min
 Voor wint en stroom de haven in.
 De zon van uwe liefde, in 't zuien
 Gestegen, stooft uw ingewant
 Nu met een aengenaemer brant.
 Niet anders zietmen reizenaeren,
 Schipbreukelingen doot van kou,
 Omhelzen hun bekreten vrou;
 Daerz' omgeslingert op de baeren,
 Haer vaderlijke stad en gront
 Begroeten met bestorven mont.
 Een schat met zweet en bloet bevochten,
 De stedekroon door stael en vuur
 Behaelt van 's vyants legermuur,
 In twijffelachtige oorlogstoghten
 Is duurder, dan die buiten noot
 Wort toegeworpen in den schoot.
 De liefde groeit in zwarigheden
 En blijft gelijk een strantklip slaen,
 In 't barnen van den Oceaen
 En golven van den wint bestreden,

Die met vervaerelyk geklôts
Te barste storten op de rots.
God zelf, de Hovenier in Eden,
Gaf d'eerstelingen van de min
In paradijslucht een begin,
Daer 't jonge paer vooruitgetreden
In galeryen, die de zon
Niet uit zijn trans doorstraelen kon,
Hun kusjes drukte op malsche kacken,
Met roos en lely ondereen
Gemengt, en liefelyk besneên:
Als ringeldoffers, die aen 't blacken,
Veel liever met hun nestgezin
Den dag verwenschten als de min.
En gy stantvalte Trougenoten,
Gy triomfcert dan zonder schroom,
En geeft uw min den vollen toom,
Terwijl wy, van 't geluk verflooten,
In grondelooze minnezee
Omfukklen zonder strant of reê;
Maer in uw blijdschap opgetogen.
Meê wenschen zulk een rijken loon
T'ontfangen, voor den huwlyxtroon,
En voor het minaltaer gebogen,
De vryheit, die ons 't meest behaegt,
Op t'offren aen een jonge maegt.
Nu hebben Damasceensche hoven,
Bekent door Atalantes zucht
In 't grijpen van de goude vrucht;
Terwijl de minnaer, voortgestoven
In 't worstelperk, zijn Bruit geniet,
Daer zoo veel jeugt het leven liet;
Adonis hofwaranderyen,
Zoo dier bepurpert met gebloemt,

Waerop

BRUILOFTDICHTEN.

Waerop d'aeloutheit trotst en roemt,
 En Cezars boongaertlekkernyen,
 In d'oogen van de kuifche Bruit
 By haeren Bogaert eeuwig uit.
 Hy zelf verkoos voor zulk een leven,
 Gematigt met een' lieven brant,
 Geen koninklijken tullebant,
 Noch troonen boven 't volk verheven,
 En grootheit, die vergult banket
 Met doodlijk Akonijt besmet.
 Zoo waerlijk stort des hemels zegen
 Op 't lentfaizoen van uwe trou,
 Gelijk een frifche morgendou,
 Of onverwachte zomerregen,
 En maek u Vader, eer de maen
 Noch tienmael in haer kring zal staen.

TER BRUILOFTE

V. A. N.

M I C H I E L K O M A N S ,

E N

ELIZABETH V A N D E R M A E R S C H .

PARILES IN AMORIBUS AMBO.

Gelooven wy 't? en wort dan eenmael d'uur geboren,
 Dat gy Elizabeth uw lief uw uitverkoren,
 Na zoo veel tuimeling van jaren ondercen,
 En wederwaerdigheid, kloekhartig doorgestreeën,
 Als gemalin omhelt? van daer zy was geweken,
 In 't vruchtbre Beverwijk, acn Hollands smalste streken,
 Dat

Dat met zijn groene kruin gedoken onder 't zant,
 Haer kuifche zinnen ruft verfchafte op 't eenzaam lant;
 Die, opgetogen in haer Godbefpiegelingen,
 Toeleidde met meer vrucht ten hemel in te dringen.
 Wat huwlyxgodheit heeft, ten voordeel van uw min,
 Dus 't wilt geval den voet gebreidelt naer uw zin?
 Om Vander Maerfch, die dus haer vryheit wou befchermen,
 Op 't derde Bruiloftbed te leiden in uw armen?
 Stantvafte Bruigom, die van hooger geeft verlicht,
 Het aerds verfmaet met een Sokratifch aengezicht,
 En zoo veel hooger vliegt in ernftige gedachten,
 Als uwe fenixveër den roem van alle fchachten
 Voorby ftreeft in haer zwier: gelijk een arentsvlucht,
 Als in flagorde 't hooft vooruitfteekt in de lucht,
 Alle andre voglen, als de morgen op komt krieken,
 Vergeeffch braveren op onafgerichte wicken.
 Dat tuige 't Kapitoel in Gysbrechts Waterftadt,
 Zoo rijk bezaeit met uw' vergulden letterschat.
 En gy ftantvafte Bruid, die eindlyk 't zeil moest zwichten
 Voor uwen Michaël en zijn verliefde fchichten,
 Als of de Hemel, door d'orakels van zijn mont,
 Zelf had gezworen in uw loflijk trouverbont:
 Wat zultge een vier in hem zien groeien met de jaeren,
 Om 's werrelts onweër en gevaeren, doorgevaren,
 Terwijl een wilde zee van oorlog woelt en barnt,
 'T eerwaardig aengezicht te heffen naer 't gefarnt.
 Bedrieg ik my? of word ik reets om hoog getogen,
 En fchijnt een fchooner dagh voor mijn verwonderde oogen,
 En zijn mijn voeten vlug? uw yver voert my aen,
 O Bruigom, boven zon en wiffelbaere maen.
 Wy treden op uw' trant de wolken met de voeten.
 Zoo moete uw huwlyxrufft alle ongemak verzoeten,
 Zoo groeie uw luifter aen, en uwen ouderdom
 Maek jongelingen door zijn blakende yver ftom.

TER BRUILOFTE

V A N

ANTONIS TIMMERMAN,

E N

AUKENIA JAJES KOOPMAN.

DE Trouknoop is gelegd. de Bruid in 't harte ontstoken
 Van min, heeft eindelijk haer fier gemoet verbroken,
 Dat trager onder 't juk der liefde nederboog,
 En groet den Bruidegom met vriendelijker oog.
 Hy ziet zich zelve blind in stralen van de lonken
 En gaven, haer zoo mild van vrouw Natuur geschonken.
 Hy ziet 'er omgekeert, en twijfelt of hy 't ziet.
 Gelijk een schipper, na doortreden zeeverdriet,
 Geschokt van onweêr en getuimel op de baren,
 Wanneer hy nu geruft de haven op komt varen,
 'T bekende strant begroet met een bestorven mont,
 En twijfelt of hy nu noch vast staet op den gront,
 En kan zijn oogen en gedachten naeu gelooven.
 Maer 'k zie des Bruigoms vrees vast meer en meer verstoffen,
 Hoe nader hem de loon van zijne min genaekt.
 Nu voelt hy hoe hem 't hart van kuifche liefde blaekt,
 Geen wulphche Venustocht, wiens dartele venijnen,
 Het bloet vergiftigen met geile minnepijnen.
 Gy speelgenootjes volgt den Bruigom op dien trant,
 Die d'eer verdadigt van den zoeten huwlijxbant,
 En nu ten tweedemaal, van zuivre min bewogen,
 Komt onder d'echtbanier vrijwillig orelogen
 In eenen veltslag, die op 't huwlijxdons van twee
 Verliefden wort beslecht met ongeveinsden vrê,

En

En eeuwig echtverbont. O heilige echtbanden,
 Die zielen zamensmelt, die huizen bouwt, en landen,
 En rijken overstroomt met zegen uit uw schoot!
 Gy breekt den yzren staf en heirbyl van de doot.
 Gy strekt ons tot een schets, door 't schaeklen van geslachten
 En eeuwen achtereen, der vreugde die wy wachten
 In 't onbepaalde rijk van 's hemels Majesteit.
 Wie buigt niet willig neêr voor uwe mogentheit?
 Al had ik voor uw kroon noch noit het hoofd gebogen,
 Ik wensch my haest vermant te zien van uw vermogen.
 Zoo waerlijk zegen' God den Bruigom in zijn min;
 En maek hem met zijn Bruid tot eene ziel en zin.
 Zoo kome een jonge Zoon gesproten uit dit paren,
 Eer Ceres tweemaal snijt haer rijpe korenaeren.

TER BRUILOFTE

VAN

ADRIAEN van MOLLEM,

EN

SIBILLE VAN HALMAEL.

VOS MIHI MUSAE.

AEN DE SPEELGENOOTJES.

ZANG: Belle Iris.

I.

T *Zonnenooge, lang bedekt
 Van gestrengte winterolagen,
 Pronkt veel schooner op zijn wagen,
 Als de nevelwolk vertrekt.
 Zoo is meê des Bruigoms wezen
 Opgeheldert met meer gloet,
 Nu by alle minnevreezen
 Heeft getreden met den voet.*

Ll 2

II.

II.

Rome spelde eertijts haer druk,
 En voorzag de staetgeschillen
 'Tut d'oraklen der Sibillen:

Maer zy brengen hier geluk.
 Hier wort alle rou verbannen.
 Op een wenk van haar gezicht,
 Zorge en onrust, twee tierannen,
 Weggedreven uit het licht.

III.

Adriaen kleeft aen den mont
 Van Sibille, in liefde ontstoken.
 Zy, gelijk een roos ontloken,
 Kust zijn quijnend hart gezont.
 Zoo wierd 'Pelus opgetogen,
 Toen hy rustte in Thetis schoot,
 En zich blint zach in haer oogen,
 Die hy met zijn kusjes sloot.

IV.

Zoo vergaapt de Nachtegael
 Zich aen zijne gade in 't vryen,
 En doet velt en woestenyen
 Galmen op zijn minnetael.
 Bosch en berg gevoelt de toghten
 Op zijn beurten van de min;
 Zy doet wildernisgedrochten
 Zorgen voor het nestgezin.

V.

Speelgenootjes, die zoo fier
 Noch trötseert vrou Venus krachten,
 Leert die magt niet meer verachten,
 Die het al zengt met haer vier.
 Dit heeft zelf Jupijn bevonden,
 Toen hy in een gulle zee

*Droop door lijfstaffiers en ronden
Op de koets van Danaë.*

VI.

*Maer de nacht aen 't overslaen,
En de schaduwen aen 't dalen,
Nooden uit de Bruiloftszaelen
'T jonge Paer naer bed te gaen.
Dooft de toortsen die noch schijnen:
Speelgenoots verlaet de Bruit.
Daer meê schuift men de gordijnen,
En de Dichter heeft hier uit.*

TER BRUILOFTE

VAN

DIONYS VAN DER SCHUUREN,

EN

ANNE MARIE LUPS.

FELICES TER ET AMPLIUS,
QUOS IRRUPTA TENET COPULA.

DE noit verzaede Tijd, die 't alles kan verteren,
Spilt op de waere min vergeefs zijn taeje kracht.
Ik zal van Pafos wicht, noch vlugge duiveveren
Niet reppen: ik veracht Kupidoos groote magt.
'K spreek van geen liefde, die, uit geilheit voortgesproten,
Wiert met het masker van vrouw Venus wil bedekt;
Maer huwlijxminne, die, van boven ingegoten,
Een kuifch geliefde maegt tot wedermin verwekt.
Die hout vrymoedig stant, en tart het spits der eeuwen.
Op zulk een liefde rust de gantsche wereltkloot:

Die toomt het toomloos ros, en aengehitste leeuwen.

De tiger, hoe verwoet, valt in zijn egaes schoot.

Het boschzwinjelt voelt zich ook genoopt van liefdesporen,

Wanneer 't in kreupelbosch zijn weêrpartuur verzelt.

De ringduif doet haer kracht door trekkebekken hooren.

De norse stier buigt zelf zijn nek voor haer geweld.

In 't yzigh Scytie wort ook haer vier gevonden:

En, daer de Rufs', in 't bont, van winterkouw verslijft.

De wijngaert, als hy aen den ollem wort gebonden,

Groeit weeliger, dan als hy ongevlochten blijft.

De bant, die twee in een, onscheidelijk komt strengelen,

En zamen hecht als met een diamanten knoop,

Pleeg veeltijts nut met zoet, en goet met roet te mengen,

Veranderlijk door een natuerelijk beloop.

Die onverbreekbre bant verbint ook Vander Schuuren

Aen zijn beminde Lups. geen dartle minnelust

Bestookt haer boezem, neen! die kan niet blijven duuren.

De liefde, uit dartelheit geteelt, wort haest gebluft.

Een reine vlamme, van d'Almachtige ingegeven,

Maekt hem tot Bruidegom, en haer tot zijne Bruit.

Zoo vallen zy de Min, waer door wy alle leven,

Vrywilliglijk te voet, en volgen haer besluit.

Nu kan hy, wel vernoegt, zijn halfgewaekte nachten,

De liefdetoghten, en de zorg van zijn gemoet,

Herhalen met zijn Lups, in vrolijke gedachten.

Voorlede zwaricheit t'erinneren valt zoet.

Ik wensche, dat hen God bedaeuwe met zijn zegen;

Dat hen de Vrede, die den huwlijxstaet volmaekt,

Bestrale met haer glans; geen huiskrakkeel bewege

Hun boezemen tot haet, die wort van elk gewraekt.

Hun ziel zy wederzijts vervult met liefdevonken.

Zoo zie ik binnen 't jaer de vruchten van hun Trouw,

Een spruit, die met een lach zijn grootevaêr belonke,

En aen zijn ouderen een vreugt zy in hun rouw,

Die zich al vroeg gewenn' de heirbaen op te streven,
 Die naer de deugden leit. die offre hy zijn min.
 Dat dan hun vordre tijt, dien zy gehuwt beleven,
 Hun steets zoo zoet zy, als hun huwelijks begin.

Z A N G : Lalande.

I.

Liefde, gesproten
 Uit een oogbekoorlijkheit,
 Wort weêr daedlijk omgetooten,
 Als haer oorspronk nederleit,
 Maer die, voortgeteelt uit deugt,
 Op den middagstont der jeugt,
 Van den minnaer wort genoten,
 Is de ware huwlijxvreugt.

II.

Die niet wil paeren
 En met Katoos barsch gezicht
 Venus in haar schilt durft varen,
 Die geen huwlijxhater zwigt,
 Zie eens hoe de Bruiloftslast
 Aen Verschuure en 't Bruijje past,
 Hoe zy nu geen vreugde sparen.
 Want de Min heeft hen verrast.

III.

Bruilofsgenooden,
 Die al meê den minnepijl
 Meerendeels niet zijt ontvloden,
 Komt verheugt u voor een wijl,
 By gepijnde voegt gequijn:
 Vrolijkheit by Bruiloftswijn.
 Niemand is om rouw' ontboden:
 Maer om wel verheugt te zijn.

IV.

Wie durft vertragen?

Nu hem Lups den voortogt maekt,
 Als Apol begint t'ontdagen,
 Vliet het al dat nevel maekt.
 Nu de Bruit den rouw verzet,
 Volgt haer yder op dien tret.
 Maer ik durf geen praet meer waegen,
 Want de Bruigom wil naer bed.

TER BRUILOFTE

V A N

P. S. en A. T. v. D.

MUTUA CURA DUOS, ET AMOR SOCIALIS HABEBIT.

Schoon 't oorlogsonweêr stormt van alle vier de winden
 Tot 's werrelts middelpunt; noch kan de Min iets vinden
 Daer in zy zich verheugt en op volmaekter hoopt,
 Wanneer haer Huwlyxband twee zielen zamen knoopt;

My lust (de Bruidegom begunstige mijn snaren:
 Hy heeft weleer de zee der Poëzy bevaren.)
 Te zingen hoe de Trouw, dat zuivre hemelkint,
 Den stervenden aen een onsterfelyk voorrecht bint,
 Op dat de toomloosheit der wulpsche werreltlingen
 Een onderweze ziel meer in zich zelf doe dringen,
 En veiligen den nek van dat baldadig juk,
 Dat, voor geluk geschat, een broncâr is van druk.
 Al holt de werrelt thans op onbestuurde wielen,
 Godlooslyk afgericht op grijpen en vernielen;
 Al gespt de dollè Mars het bloedig harnas aen,
 En doet den schrik zyns naems om bey de poolen gaen,

Om

Om 't alles ooft en weft te buiten en te deelen:
 De Trouw, die alles wenfcht te voeden en te heelen,
 Steekt echter in 't gezicht der bulderende nijt
 Haer hoofd vrymoedig op, en pafte op geen verwijt.

De Godsdienst, meeft alom verbeterd en gebannen,
 Zag d'aerdkloot overheert van gierige tierannen,
 En 't razend ongediert, als lammeren in fchijn,
 Met wolven, dol op roof, der fchape meefter zijn:
 En was de Trouw haer niet ontmoet met lachende ooggen,
 Zy waer licht uur op uur ten hemel opgevlogen.
 Hoe, fprak zy, lacht gy in dit algemeen verdriet?
 Of weet gy d'Ilias van onze rampen niet?

Wat bergfpelonk zal my het krijgsumroer ontrukken!
 Men drukte my welcer, nu komt het op verdrukken.
 Verzel my zufterlief in ballingschap. kom voort. (hoort?)
 Waer heeft de Godsdienst plaets? waer wort haer ftem ge-
 Het menfchdom volgt zijn drift in moorden en verpletten.
 'K zie broeders op elkaer het bloedig lemmer wetten.
 Men vloekt het ongeloof op 't groffte met den mont,
 En al hun woelen is op ongeloof gegront.

De Trouw vertrooft'er dus: Mijn Zufter flack uw klaghten:
 Ontftel u niet. gy kunt van my veel heil verwachten.
 Ik zal niet buigen voor het wankelbaer geval.
 De dreunende trompet, noch 't orelogs gefchal
 Belet mijn aenwas niet. ik zal u noit bezwijken.
 Wy zien een rijken oogft te moet uit alle rijken.
 De barfe winter zelf beloofd ons overvloed:
 Want fchoon ons menig durft verfchoppen met den voet,
 Men ziet ons evenwel van meerder noch begeeren.
 En die de Trouw begeert kan geen godsdienst weeren.
 'T gaet wel. een dubbele magt verzekert nu ons rijk.
 Kom herwaerts, twijfelt gy: de waerheit heeft hier blijk.
 Zie Peter met zijn Bruit zich voor mijn wetten buigen.
 Zoo waerlijk fpat het rijk des oorlogs voort in duigen!

Zoo waerlyk houw de Trouw en Godsdienst d'overhandt!
 Hy zal, wy slaen u borg, zich quytten met verstant,
 En zijn een stuurman in deez worstelende baren,
 Voor jonkheit driefst en dom, in 't varen onervaren.
 Zijn Bruijtje volgt zijn tret en maekt zich hem gelijk.
 Zoo stutten zy met hals en schouderen ons rijk.
 Dus sprak zy, en vertrok. de ruige winterwinden
 Ontdroegen my haer stem in hooggetopte linden.

God zegen onderwijl des Bruigoms artzeny.
 Hy maek hem een Apol, voor allen laster vry.
 Hy strijk' den lauerhoet van Eskulaep in 't heelen.
 Zijn Egaë zal met vreugt in eer en welvaert deelen.
 Geen wrevel, smaet noch schaë ontstell' haer huwlyxrust.
 En als haer levenslamp in 't einde wort gebluft,
 Ontfang' hen God om hoog, op dat zy, na dit trouwen,
 In d'onbegrepen vreugt oncindig bruiloft houwen.

E C H T Z A N G:

De doot van Faëton. *Of: Ik drink den nieuwen most.*

IN 't zoetste van de jeugt,
 Met onbekreunde vreugt,
 Van steurnis vry, en al waer ramp uit spruit,
 Met een Egade die zyn zijde sluit,
 Vol van gezielt vermaek
 Na d'overwinning der gewenschte zaek;
 Nochtans bedaert te zijn en deftig
 Onder al dit zoet,
 Komt uit een wijs gemoet.

II.

Een lichaem schoon van leeft,
 Daer in noch schooner geest,
 Die reden weet, en zeden is gewent
 En puik van deugden diep heeft ingeprent;

*Die wijslyk allen plicht
Met vrolyke oogen vriendelyk verricht,
Verlokt die zoo een heeft verkoren
Voor zijn wederpaer,
Tot blijdschap jaer op jaer.*

III.

*Geen trouwverdriet breekt in
Daer zoo een zy vriendinn'
Den toegank stopt voor druk en wederwil,
Geboren uit verderflik huisverschil.
Maer liefde hout 'er steê,
Die baert een allerzoetste huwlyxvree,
En deez' een hart dat opgetogen
Is in dankbaerheit
Aen d'Oppermajesteit.*

IV.

*Uw tijd vloey zachjes heen.
En schoon dat in 't gemeen
D'opmerking wort gestijft in tegenspoet,
Den vromen echter dient het al tot goet,
Daer weelde, zonder tucht,
En onspoet ongelovig wort bezucht,
Daer mist men 't spoor, 't welk ons de reden,
Die noit af en dwaelt,
Ten besten heeft bepaelt.*

V.

*Nu gy te zamen weet
'T gebruik van lief en leet,
D'een zy altijd des anders hulp en stut.
Zoo strekk' u allerley geval te nut.
In deez' betrachtig leit
Uw hoop gevestigd op d'onsterflykheit.
Gelukkig paer, dat hier naer streven
Wilt, tot elk verwin,
God zegene uw begin.*

Mm 2

TROU-

TROUTOORTS

Aengefteken voor

I Z A A K VAN DER STRATEN,
E N

K A T A R I N E M E U L E N A E R.

HEt lustme uw Bruiloftsfeest al juichende op te zingen,
 Gezegent Paer : de Pen is naeulijx te bedwingen ;
 Als haer geen stof ontbreekt. mijn pen ontbreekt geen stof,
 'T zy zich mijn zangeres behage in uwen lof,
 Het zy ze geparruikt met groene mirteblaren,
 Die, doorgeftrikt met gout, zich krullen om de haeren,
 Het Bruiloftsnut verheffe ; ô brave Kataryn,
 En gy Vertraten, doet mijn zanglust moedig zijn.
 Vrouw Venus had al lang, in haere ziel verbaten,
 De Bruit, toen noch een maegt, haer koeligheit verweten.
 Zieldwingster, sprakze, maekt uw schoonheit u zoo stout,
 Dat gy, vermeetele maegt, de wet niet onderhout,
 Die mijne duiveschacht heeft in elks hart geschreven ?
 Zoo is het mingeweer mijn zoon vergeeffsch gegeven :
 Zoo voelt zich elk vergeeffsch geketent van mijn hant.
 Wie heeft uw boezem voor den toorts der minnebrant
 Beveiligt ? neen. gy zult al meê mijn kracht gevoelen.
 Zoo sprekende, gebiet zy haeren Zoon te doelen
 Op Kataryn ; hy rekt zijn taje boogpeeze uit,
 En kromt het walvischbeen. Wort nu een jonge Bruit,
 In plaets van jonge Maegt, en leer mijn glory achten,
 Zoo spreekt hy, en wringt voort, vrymoedig op zijn krachten,
 Haer zijne liefdeschicht ten boezem in, en zent
 Haer Vander Straten toe, ervaren en gewent
 Het voetspoor van de deugt godsdienstig te betreden.
 Zoo wort het ledenschoon verknocht aen schooner zeden.
 Zoo wort de minnekraft herboren in dees twee.
 Dat nu de Hemelvoogt, dat is mijn wensch en beê,
 Hen uit zijn eeuwig hof verryke met zijn zegen.
 De huwlijxvrede, die het alles weet te wegen,
 Te wikken naer zijn acrt, de feilen overflaet,
 Beschijn' hen gunstig met het voordeel van hun staet.

HET HUWELYK

Van den Eed. H E E R E

THEODOOR KERKRING,

En d'Ed. JONKVR O U W

KLARA MARIA VAN DEN ENDEN.

Ik voel mijn aedren van een grooter vier ontfeken,
 Dat arbeit met meer kracht en luister door te breken.
 Gewislijk Venus zelf noopt haren dichter aen.
 Ik zie de Minvoogdes met scherpe mirteblaën
 Om 't schoone hoofd bekransf. zy komt mijn veder flieren,
 En aëmt een geur van liefde op 't velt van mijn papieren.
 Vrou Venus had vergeeffch 't onwinnelijk gemoet
 Van Kerkring lang bestreën met toortse, fchicht, en gloet.
 Cupido, in een rei van dartle minnegoden,
 Quam hopeloos weër in zijn 's moeders schoot gevloten;
 Die streelt hem 't hoofd, noch root van eedle fchaemte en fpijt.
 D'albaffe hant, die langs zijn gloeiend aenschijn glijt,
 Gelykt een leli die, van labberkoelt gedreven,
 Komt over rozeblaën en hofpeony zweven.
 Ach! zegt hy, 't is gedaen. mijn krachteloos geweer
 Heeft uitgedient. ik leg de toorts voor eeuwig neër.
 Wat helpt het dat ik al de goden heb verflagen,
 Zoo Febus morgen op den fteilen zonnewagen,
 Aenftuivende, tot wraek van zijn verdienden val,
 Den heemelteeknen en gefarnten overal,
 Van d'eene aen d'andre kim, gefchaert op hare wachten,
 Mijn neërlaeg spelt, en my verguift in mijne klagten?
 'T vergift der pijl, die ik hem toedreef in het hart,
 Na zijn bravade, knaegt zijn boezem noch met smart.

Hy kan op 't hoog Parnas niet met den lauwer prijken,
 Of denkt op Dafne, en wie haer dwong zijn min t'ontwijken.
 Nu geeft hem mijn schandael den blixem in de hant.
 Bedriege ik my? of hore ik Boreas aen strant
 Met vrolijker gedruis uitgieren op zijn vèren?
 'T gaet vast. hy mê zal in mijn rampen triomferen.
 D'ontschaker van de blanke Orithiy vergeet
 Mijn dienst, en klapt verwaent de wicken in mijn leet.
 Want toenge uit Pafos en d'Idalische lantsdouwen,
 My op de vleugelen belafte lucht te bouwen
 Naer 't prachtich Amsterdam, dat alle watren peilt,
 En als een zeevorstin om beide poolen zeilt,
 Quam ik in 't boekzalet van Klara ingeslopen
 Met mijn gevolg, die alle op d'overwinning hopen;
 Maer zy gewaerdigt zich niet eens dat schoon gezicht
 Op my te slaen. haer geest van hooger drift verlicht
 Boort door de wolken hene en alle starrentransen.
 De kamer was vervult van ongemeene glansen.
 Ik zagh 'er Pallas zelve en d'eige kracht en zwier
 Van wezen, vyant en tieran van 't minnevier.
 'K beproeve vruchteloos in 't einde met mijn reien
 Haer opgetooge ziele allenxkens te verleien.
 Mijn hofwacht, Zuchter, bootst met mommelend geluit,
 Een' droeven minnaer nae, verfteken van zijn buit.
 Heer Vleienaer, gespist om zielen te bekoren,
 Betoovert met zijn stem die alte zedige ooren.
 Al 't minnegodendom, gestrengelt hant aen hant,
 Verbeelt haer 't zoet gewoel der kuissche minnebrant.
 Ik stont terwijl gereet, om, eerze 't kon beseffen,
 Door borst en ribben haer in 't ingewant te treffen;
 Maer zy bleef pal, en gaf den boezem nimmer bloot.
 Een schans van boeken keert de pijlen die ik schoot.
 En hoe ik poogde met mijn schichten door te breken,
 Ik zagze lillende in papieren blyven steken.

My dunkt, ik hoore alree hoe Momus nu braveert,
Dat een papiere schilt mijn laffe pylen keert.
Toen vliege ik Kerkring in, noch in het hart verbolgen,
'K verbie myn Hofgezin uit schaemte my te volgen,
Om, zoome weer de zege ontviel, geen tuigen meer
Te hebben, als my zelf van mijn vernietigde eer.
De kamer stont vol vier. ik zag de vlammen spelen,
En zwieren met de tonge uit blakende ovenkelen.
De vluchtige Merkuur, gegeeffelt van den gloet,
Kromp nu van smart, verhief dan weêr den trotsen moet,
En arbeide om door 't glas in d'ope lucht te dringen,
En wierd een Proteus in gestaltewisselingen.
Saturnus, altijd blaeu van kou, wiert in dit vier
Zoo root als karmozijn, zelf Febus vonde ik hier
Gelijk een Koning met een kroon van goude stralen.
Terwijl mijn oogen in die wonderen verdwalen:
Vond ik mijn minnetoorts gesmolten, en het wasch
Van 't hongrig vier verteert. daer lag mijn hoop in d'asch.
Noch volge ik hem, daer hy mijn slitze zocht t'ontwyken;
Maer 'k voel mijn beenen noch van kouden schrik bezwyken:
Die zael was met tapijt noch schilderkunst versiert;
Maer bekkeneelen en geraemten van gediert
En mensch. de bleke doot had daer haer plaets genomen.
'T scherminkelleger scheen onstelt, toen 't my zag komen.
De knokkels, wervels, borst en ribben slaen geluit
En dryven my, bezweet van schrik, dat kerkhof uit.
Och! 'k heb te reukeloos te driefst, een' helt bestreden,
Voor wien de dooden, op zijn wenk, in 't harnas treden.
De schoone Cytheree vertrooft hem, en beveelt,
Dat iemant van zijn volk 't gewaet van Pallas steelt.
Hoort zegte, die Minerf den beuklaer kan ontdragen,
En haer gepluimden helm, zal mijnen minnewagen
Drie zonnen achtereen gebruiken onbelet,
En stellen al den sloop der minnegoon de wet.

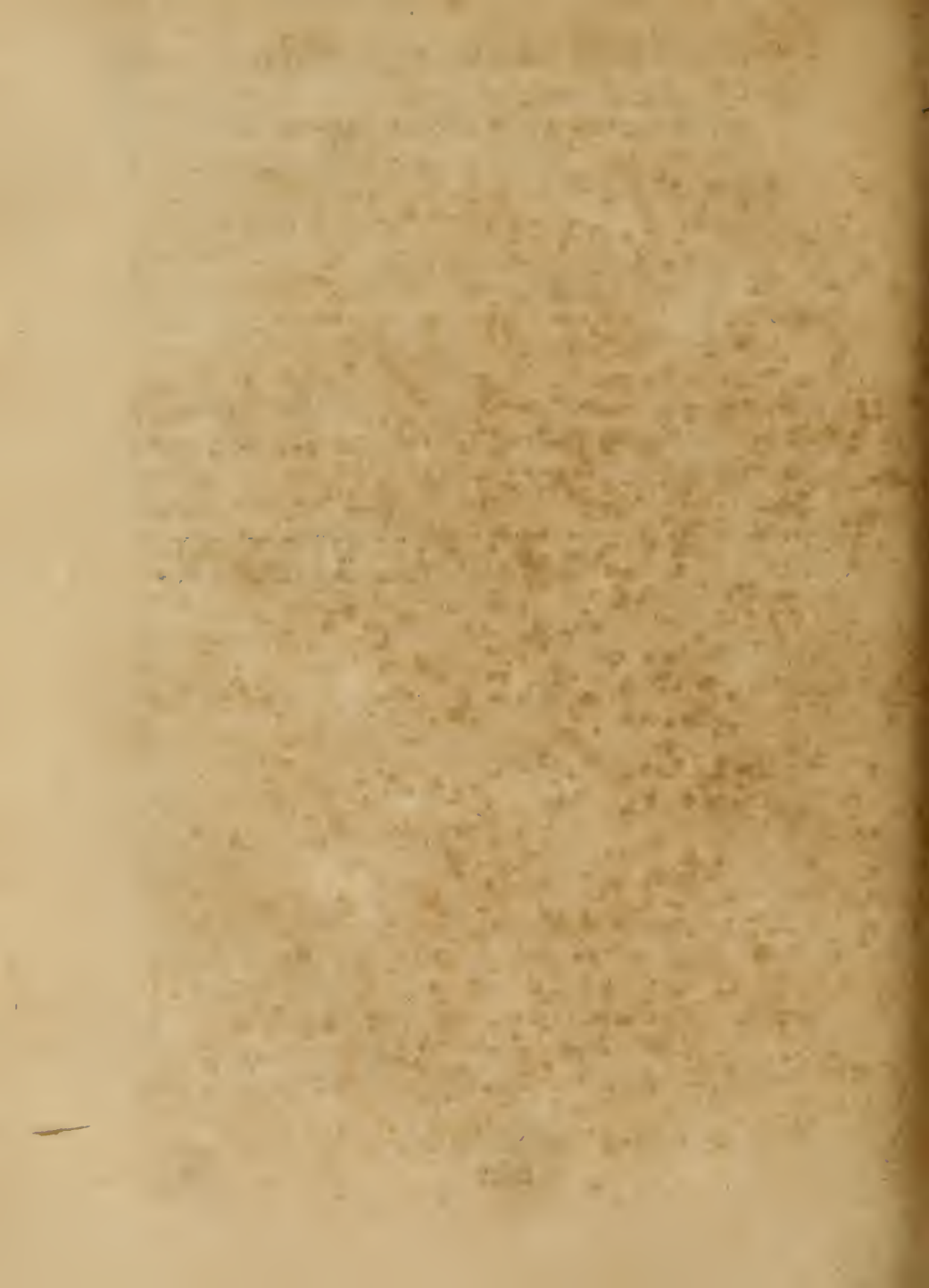
Het hangt'er aen. ik weet en hebze doen verspieden,
 Dat zy voor langen tijt gezelschap zal ontvlieden.
 Zy schrijft een Ilias van wonderen, tot lof
 Van Kerkring, en verdrinkt in zulk een zee van stof,
 En hout zich ongetoet in kleen vertrek verborgen.
 Gaet heen. gy weet genoeg. men stelt 'et aen uw zorgen.
 Elk maekt zich vaerdig, en verlangt naer zulk een buit.
 Toen opent zy haer zoon 't geheim van 't groot besluit.
 Zy wil zich mommen en met Pallas hulsel prijken,
 Om door dat masker best Maria uit te stryken,
 En onverdacht de maegt te naken als 't haer lust;
 Maer noch hielt d'eerste schrik den minnegod ontrufft.
 Die spoken maelden noch in d'onrust der gedachten.
 Dit merkte de Godes, en sprak, nu weeg uw krachten.
 'T gespens dat u verschrikte en deze neêrlaeg gaf,
 Zal zelf de minnekracht trompetten uit zijn graf.
 'K wil d'eige wapenen, waer voor uw eer moest duiken,
 Met grooter voordeel weêr tot uw triomf gebruiken.
 Of weet gy 't niet? dat been, die schenkels, door zijn vlijt
 Met heele lijken aen d'onsterflijkheit gewijt;
 Geen zantmumyen, zwart geblakert door de golven,
 Van 't zant, en uit den buik der hellen opgedolven;
 Maer 't ceuwig hoofd alleen, met balsam geblanket,
 Als of een frische maegt vast sluimerde op haer bed,
 Zijn beelden, door 't bestier van uwe hant gegoten.
 Maer daer 's uw stoet. wie heeft het harnas aengesloten?
 Wie draegt dus welig den ontzachtbren slangeschild?
 Wie dekt zijn hoofd en hals met dezen helm, dus milt?
 Zy quamen onderwijl op 't schielijkt aengeronnen.
 Elk stofte op zijn beleid. elk had den prijs gewonnen.
 D'Idalische Vorstin bedanktze hoofd voor hoofd;
 En staeft op nieuw het woort, en 't geen hun was beloof.

Het einde ontbreekt.

V E R-

VERJAERGEDICHTEN.

N n

AEN HAERE

HOOGHEIT,

Mevrouwe de Prinfesse van

O R A N J E.

Doorluchtigste Vorstin, zoo groot van ftam geboren,
 En aen zoo groot een ftam vereenigt door uw Echt,
 Vergun my d'eer, dat ik een krans van lettren vlecht',
 Op dezen hoogen dagh, die u eerft bragt te voren.
 'K zal u uw eigen lof niet in mijn dicht doen hooren.
 Uit alle monden wort die 't aerdrijk door gezegt,
 En eeuwige trofeen uw Hoogheit opgeregt,
 Als van den Hemel tot der Landen heil verkoren.
 De mey, die al wat leeft verluftigt en bekoort,
 Erkent haer grootfte waerde in d'eer van uw geboort,
 Als van een zegnende en aenbiddlijke Marie.
 De Brit en Batavier verheugt zich, elk om strijt,
 En ziet het schoonst' van 't jaer op uw verjaergetye,
 Ook aen de schoonste der Prinfessen toegewydt.

A E N

M E V R O U W B U I S E R O,

VROUW VAN HEERAERTSHEININGEN &c.

OM mijn genegentheit en blydschap te vertoonen,
 Kom ik, Mevrouw, u op uw Jaergetye bekroonen;
 Maer met geen kranssen van gebloemt, en watmen meer

Met Mirt en Lauwerier te mengen pleeg, tot eer.
 Het Noorden heeft nu plaets genomen voor het Zuiden,
 En 't vochtig herfstfaizoen verdort de bloem en kruiden.
 Derhalven, wyl ik dus niet kan voldoen mijn plicht,
 Genaek ik u verheugt met een verjaergedicht:
 Nu Wijnmaent, die vast staet gereet om weg te vaeren,
 U kroont met eene reex van twee en twintig jaeren.
 Dat nu de Hemel lang u in gezontheit spaer,
 En ik noch menigwerf na dezen u verjaer:
 Dat uw Gemael, wanneer hy rust van zwaerder zaeken,
 Noch lang zich in uw deugt en schoonheit mag vermaken;
 En als uw's levensdraet in 't eind wort afgesneên,
 Een rey van Englen u omhoog voer' van benêên.

OP HET VERJAERGETYDE

Van den weledelen gestrengen HEERE,

Den HEER en M^r. JOAN KIEVIT,

RIDDER, BARONNET, EN BURGERMEESTER DER STAT ROTTERDAM,
 ADVOKAET FISKAEL VAN DEN ED. MOG. ZEERAET OP DE MAZE
 HOOGHEEMRAET VAN DEN HOVE VAN SCHIELANT, BE-
 WINTHEERE DER OOSTINDISCHE MAETSCHAPPYE &c.

AL bloeit uw Jaergetijde in 't midden van de sneeuw,
 En sluit uw dagen meer dan met een halleve eeuw,
 Daer 't guure Noorden, met den hagel om zijn ooren,
 By na natuur herschept als wasze uit ys geboren:
 Noch straelt van uw verstant zoo aengenaem een licht,
 Dat maer de Lente alleen moest pralen in mijn dicht.
 En uw geboortetijd kan my zoo zeer vermaken,
 Dat my de winter zelfs van ver niet derf genaken.

Door

Doorluchte man, zoo hoog in top van eer gevoert;
 Die, als de staetorkaen gantsch Neêrlant had beroert,
 En 't schip van 't Vaderlant, geschokt aen alle zijden,
 U in dat onweêr meê uitheemsch deed schipbreuk lijden,
 In 't midden van 't gevaer en barnen van dien vloet
 Den storm in d'oogen zaegt met onbezweken moedt;
 God, die u by die ramp heeft lijdzaamheit gegeven,
 En, naer uw wenschen, weêr tot alles opgeheven,
 Gun dat ik lang met vreugt mag vieren dezen dagh;
 En voer, wanneer gy moê van eere en aertsgezag,
 De zon uw's levens aen de westkim ziet verdwynen,
 Uw ziel op met triomf in 't licht der Serafijnen.

G E B O O R T E D I C H T

Voor J O N K H E E R

L A U R E N S B U I S E R O,

Zoon van den Welcdelen H E E R

H E E R D I E D R I K B U I S E R O,

HEER VAN HEERAERTSHEININGEN &C. DEKEN DER KOLLEGIALE
 KERKE VAN SINT KATARINE IN EINDHOVEN,
 RAET EN SEKRETARIS VAN VLISSINGHEN.

KLeen knaepje, groot van stam, van grooter hoop geboren,
 Hoe schreitge dus? ik koom uw ruste niet verstooren:
 Maer aen uw's Vaders gunst en heuscheit hoog verplicht,
 U groeten in uw wieg met een geboortedicht.
 Bedriege ik my? of zie ik reets de traentjes droogen,
 En is die vochte wolk geweken uit uw oogen?

Hoe vriendelijk lacht gy Mevrouw uw moeder toe!
 Die ziet zich blind, en is dat lief gezicht noit moê.
 Haer schoonheit vint zy net gedommelt in uw wezen,
 En komt van uwen mont haer eigen roosjes lezen,
 En eigen nektar die van uwe lipjes vloeit.
 Uw Vader, die, van zorg ten dienſt van 't lant vermoeit,
 Zijn geeft met poëzy gelukkig weêr kan wekken,
 En my altijd tot een Apollo zal verftrekken,
 Ziet uit dat bly gelaet uw deugden te gemoet.
 En zoo een droeve vlaeg zomwijl uw tranen voed,
 Of heimelijke ſmart bevochtigt uwe wangen,
 Hy zal u ſtreelen met muzijk van zijn gezangen.
 En gy, zoo drae gy voelt hoe veel die hulp vermag,
 Zult hem bedanken weêr met een onnooslen lach.

Gelukkige, zoo gy kunt uw geluk waerden!
 Die, ſtil en zonder erg, wat Vorſten zamenzweren,
 En hoe het lant rontom van oorlogsonweêr waegt,
 Geen kommer kent, noch wort van ſtaetbelang geplaegt:
 Maer ſlapende in den ſtorm, waer van 's lants hulk gedreven
 In woefſten oceaen, nu wort om hoog geheven,
 Nu weêr ten afgront ſchijnt te zinken, ongeſteurt,
 U zelf vermaekt, of ſlechts uw eigen leet betrecurt.

Indien myn wensch gelukt, dan zult gy al uw dagen
 Zien eindigen met dat volkomen welbehagen.
 Dan zal de Roede van den oorlog, voort verbrant,
 En roof- en moortzucht, in het harnas nu gekant,
 Verdwijnen, en de krijg ter werrelt uitgebannen,
 Geen koningen voortaan herſcheppen in tierannen.
 Dan wijde Buifcro zijn weêrgalooze luit
 Den vrede toe, en zing den lof van 't vrêbeſluit.
 En Vliſſingen, door uw geboorte meer verheeven,
 Vier lang uw Jaergetijde, en roeme uw loflijk leven.

OP HET JAERGETYDE,

VAN MEVROUW

B U I S E R O,

VROUW VAN HEERAERTSHEININGEN, &c.

Terwijl nu weêr de dagh verschijnt van uw verjaeren,
 Mevrouw, en Slachtmaent ons, eer dat we 't zijn gewent,
 De Vorst verdaghvaert, die het kruit en bloemen schent,
 Wat krans zal ik dan best u passen op de haeren?
 Of zal ik uwen lof met mijne wenschen paeren?
 Z' is waerlijk in mijn hart wel vast genoeg geprent;
 Maer mijn verjaergedicht dat bleef dan zonder end,
 En noch onmagtig die naer waerde te verklaeren.
 Ik blijf dan by mijn wensch. en zoo 't u daer na gaet,
 Zult gy in 't minste niet verwenschen aen uw staet,
 En vieren dikmaels noch uw Jaerty met genoegten.
 'T is wel een kleene gave, al is ze groot, een wensch.
 Maer zelfs de Hemel eischt niet anders van een mensch,
 Als dat zich by den mont het dankbaer hart komt voegen.

OP HET VERJAERGETYDE,

Van den weledelen gestrengen HEERE

HEER GERBRAND ZAS VAN DEN BOSSCHE,

RIDDER, BARONET &c. SEKRETARIS IN HET ED. MOG.
 COLLEGIE TER ADMIRALITEIT OP DE MAZE.

Kbehoef' geen kranssen van gebloemte u op te zoeken,
 Noch kruitfestonnen van uitstekende waerdy,
 Om

Om u te kroonen op uw vrolyk Jaergety,
 O Ridder! want gy vint die levende in uw boeken.
 Uw groote geest, gevoert van boven 's werrelts hoeken,
 En latende in haer vaert de zon' en maen in ly,
 Streeft in ervarentheit alle anderen voorby,
 Daer geen Justiniaen uw wijsheit zou verkloeken.
 Ik offere evenwel, tot teken van mijn plicht,
 Dit loofwerk, geschakeert tot een Geboortedicht.
 De Hemel, die u dus voorspoedig wouw bewaeren,
 Ten dienste van het lant, den Raed, en uw geslacht,
 Zoo zeer door U, als uw vooroudren hooggeacht,
 Voeg' lang meer schakels aen den keten van uw jaeren.

VERJAERGROETE

Aen de weledelgeboren VROUW

MEVROUW A N N A B O O M,

VRYE VROUW VAN JAERSVELD.

DE Hemel, die nu aen den keten van uw dagen,
 Mevrouw, op nieuw weêrom een schakel heeft geflagen,
 En 't achtenveertigste met noch een Jaer bekroont,
 En overal zoo mild u zijne gunst betoont,
 Zal, zoo het naer mijn wensch gelukt, tot zijner eeren,
 Uw Jaren alzoo wel als uw geluk vermeerren.
 Opdat, dewijl geen licht hier zonder schaduw blinkt,
 Gy 't eeuwig erft, wanneer de zon uw 's levens zinkt.

G E B O O R T E D I C H T

Voor Jonkvrouw

ELISABET KLARA BUISERO.

Aen MEVROUW

A N N A V E L T E R S.

HOe komt de zon, zoo vroeg gebroken uit de kimmen,
 Met zulk een nieuwen glans nu teffens op te klimmen,
 Die lang te pruilen scheen, en eerst op dezen dagh
 Begroet al 't aertryk met een vriendelijken lach?
 Indien de Mey op 't velt haer bloemen zou vertoonen,
 En 't edelste geboomt met keur van bloesems kroonen,
 Moest hare Bruidegom vertoogen zijn gezicht,
 En zy zich bakren in dat alverquikkend licht,
 Dat alles leven geeft. noch zouze 't zich getroosten,
 Al rees de zonnekloot met flaeuwer vier in 't oosten,
 Al stont zy zonder kroon en bloemen in den mont,
 Zooze uw Elifabet, in 's levens morgenstont,
 Met een geboortekrans naer waerde kon begroeten,
 Mevrouw, en hare smart door haren dienst verzoeten.
 Bedriege ik my? of bloeit het alles op dat woort?
 En brengt het lant een schat van veltviolen voort,
 En riekenden narfis, verpuikt met versche beken,
 En Venus bloem noch met Adonis bloet bestreken?
 Zoo ist. de Mey ziet u met duizent lonken aen,
 Klein Maegdeken, en gy, als of gy 't kond verstaen,
 Weet dat bevallig mondje en wezen mē te trekken
 Tot lachen, en als blijde uw armtjes uit te rekken,

O o

Te

Te zwieren vol van lust; daer 't alles aen u leest,
 En hoe gy u beweegt, alreê zijn welilant heeft.
 De Hemel, die zoo vroeg zich toont tot u genegen,
 Wil uw geboorte zelf niet laten zonder zegen.
 De vrede, die u eerst de rust heeft voorbereit,
 Zit zelve aen de wiege, en zuft u alsge schreit.
 Slaep nu gerust, ey slaep. de donder der kortouwen
 Afrollende op het strant, zal u niet wakker houwen
 Of stooren, als de vaek al zacht uw geesten dooft,
 En zijne wieken dicht komt sluiten om uw hoost.
 Hoe zoud gy in uw slaep met ongeruste vlagen,
 Geduurig schrikken, en 't benaede hartje jagen,
 Zoo 's vyants oorlogsvloot noch wekte 't gantsche lant,
 En blixemde weêrzyts op 't Zeeufche en Vlaemsche strant!
 Nu leg de goude bel, al schijntg'er toegenegen,
 Ter neder, 't voegt u een olijkrans te bewegen,
 Of jeugdigen laurier. die bladen kraken mê,
 En zijn de zêge toegeheiligt en de vrê.

Ook heeft de frissche kleur iets om het oog te streelen,
 Neen, sluit uw oogjes toe, zy zullen harten steelen,
 En hebben reets een vonk van dat vermogend vier
 'T geen alles blaekt, maer met een aengenamen zwier.

Wat zultge slaven noch van uwe schoonheit maken!
 Wat zult gy, fiere maegt, al jongelingen blaken
 Met een verliefde vlam op uw vrou Moeders spoor!
 Dan krijgt noit Man, als die uw Vader volgt, gehoor,
 Zoo eerlyk van gemoet, zoo rustig en rechtschapen,
 Meer edel door zijn deugt en wijsheit, als zijn wapen.
 Dan zal uw Moeders schoonte, u ryklyk mêgedeeft,
 (Doch die nu onvolmaekt maer in uw wezen speelt)
 Met heerelyker glans in Klara weder stralen,
 En schijnen haer verlies met winst weêr in te halen.
 Want ongevoelig plukt dé'tyt, die duuren haet,
 De bloem der schoonheit af, en schenkt die aen haer zaet.

Ook is het schoonst faizoen van 't jaer voor u verkoren:
Want Venus zelve is mê, als gy, in Mey geboren.

De Hemel, die zoo mild tot uw geluk zich toont,
Die uw gezegende Echt met zulk een dochter kroont,
Late u met uw gemael noch lang die vreugt beleven,
Mevrouw, tot uwe Klare, uit kuifche zucht gedreven,
Haer braven stam verryke, en tele u neven aen,
Die op het loflyk spoor van hunnen Grootvaër gaen:

VERJAERWENSCH

Aen den HEERE

JAKOB ZAS VAN DEN BOSSCHE,

ZEERAED IN DE VERGADERINGE HUNNER ED. MOG. AEN DE MAZE

DE Maes ziet dan met vreugt uw Jaergety herboren,
En 't derde kruis by u volmaekt op dezen dagh,
Waer in 't mijn zangnimf lust haer blijdschap te doen hooren,
Weleedle Zas, die hier het loflyk zeegezagh
Aen d'eedle Maesstroom zult ter goeder uur bekleeden.
My dunkt ik zie hoe hy zijn golven minder jaegt,
Geruster als voorheen komt door zijn wedd' gereden,
En liefelyk alleen zijn oevers kust en vaegt,
Om mê, na 't schijnt, nu uw geboortestont te vieren.
De Hemel deele u lang zijn milden zegen uit.
Dat Mars, als hy zich komt in 't lentekleed versieren,
Noch vele schakels aen uw's levens keten sluit.
En zoo het u mag naer mijn wenschen wedervaeren,
Moete ik noch menigmael u vrolyk zien verjaeren.

OP HET VERJAERGETYDE

Van JONKVROUW

MACHTILDE ZAS VANDEN BOSSCHE.

Het nieuwe jaer, dat u ter werrelt bragt,
 Tot vreugde en eer van uw gellacht,
 Machtilde, waerd der maegden kroon te strijken,
 Heeft met een wonder willen prijken:

Want zelden heeft een mensch in een verbant
 De schoonheit, deugden en verstant.

Maer dat u weêr bewaert heeft in het leven
 Heeft noch veel grooter proef gegeven:

Dat heeft alleen een ruwe schets gemaakt,
 Van zoo veel lof waer meê gy praelt;

Maer dit stelt ons in vollen glans te voren
 De wijsheit en 't beleit u aengeboren.

Zo ver de vrucht de bloeiem overtreft,
 De bloem met recht zich boven 't zaet verheft,

En boven d'ent men boomen ziet waerderen,
 Zo ver heeft meê dit jaer te triomferen.

Ik breng by u geen bloemestonnen aen,
 Een wensch kan by de Goden zelfs volstaen.

Indien die nu gelukt naer mijn behagen,
 Zie ik noch lang uitbreiden uwe dagen,

En u, eer weêr het nieuwe jaer verschijn,
 Naer wensch gepaert, en blijde Moeder zijn.

VERJAERGEDICHT

Voor den HEERE

J. v. V O N D E L,

Toen zijn E. tachtig Jaeren bereikt had.

Aen zijnen Geboorteheilig.

VOCEM ANIMUMQUE DEO SIMILIS.

GEboorteheilig van den Fenix der Poëten,
 Die zoo lang 't grijze hoofd befraelt hebt met uw licht;
 Ik offer vrolijk op uw outer dit gedicht,
 Nu gy uw dichter noch een jaer hebt toegemeten:
 Schoon d'alverflindende eeuw zoo meenig heeft verbeteret;
 Terwijl uw voesterling 't bespieglende gezicht
 Ten Hemel heft, en leert den ongodist zijn plicht,
 Of tast met boetgezang de schijndeugt in 't geweten.
 En gy, doorwijze Man, maekt d'oude dichters stom
 Met zulk een wakkerheit in zulk een ouderdom.
 Dat dus uw Jaergety my altijd heilig blijve.
 Zoo stap het negende noch 't achtste kruis voorby.
 Zoo schende tijt noch ramp uw heldenpoëzy,
 Terwijl ik achter u op wassche vleugels drijve.

1667.

VERJAERWENSCH,

Aen den HEERE

J O A N V A N B R A K E L,

KAPITEIN ONDER DEN ED. MO. ZEERAET, OP DE MAZE.

ALs Brakel inzeilt op het onweêr der kortouwen
 En kogels, al de kust verdondrende aen weêr zy,
 O o 3 Daer

Daer hymet Zandwich pleit wie 't zeerecht zal behouwen,
En laten Gode alleen de waterheerschappy;

Hy daegt hem, vol van moed, ter vierschaer van de baeren,
En spreekt met vier en vlam, uit monden van metael,

Of als hy, langs den Teems, tot Chattam opgevaren,

De havenketens breekt, en, bruischende over stael

En yzer, open rukt het Britsche Damiaten,

Zet 's Konings magazijn en krijgsvloot in den brant,

Of schokt gantsch Barbarye; en doet de vlag der Staten

Een dootschrik wekken op 't Algierfch en Tunisch strant:

Dan juicht hem yder toe, dan laet de vreugt zich hooren,

En 't vaderlant schijnt als herschapen, door zijn moedt;

En zwijgtmen op dien dagh waer in hy is geboren?

Dat lyd mijn zangnimf niet, die u met vreugde groet,

En wenscht, de hemel wil noch lang uw leven sparen,

Verdubblende uwen roem zoo wel als uwe jaren.

Aan den HEER

MARTINUS MARTENS,

Te Sluis in Vlaenderen,

Op zijn

VERJARING.

HEt eerste jaer stapt nu het tweede kruis voorby
Van uwen ouderdom. de tijden glippen henen,
En zijn byna zoo ras verloopen als verschenen.

Maer deugt en wijsheit toomt der eeuwen razerny.

Dies zoo gy hier geruft, en na uw doot wilt leven,

Moetge onder haer bannier u zelve in dienst begeven,

1663.

Op

OP HET JAERGETYDE,

Van den HEER en M^e.

KASPER HENRIK SELKART,

RENTMEESTER EN GEHEIMSCHRYVER VAN SCHIELANT.

L Aet den Berkemeier schuimen,
 En hy blink met schooner glans,
 Als hy praelt met zulk een krans.
 Zorgen wilt deez' kamer ruimen.
 Elk om strijt zy even bly
 Op dit vrolijk Jaergety.

Schielant m^e, van vreugt gedreven,
 Wensch zijn' Rentemeester heil,
 Die, voor gunst noch gaven veil,
 Naer iets grooters tracht te streven,
 En, met een doorzichtig oog,
 Zijnen woeker zoekt om hoog.

Zoo mijn wenschen iets vermogen,
 Selkart, lang van my geëert,
 Zal'er niets, wat gy begeert,
 Hier vernietigen uw poogen,
 En gy lang by d'eelste wijn
 Op uw Jaerfeest vrolijk zijn.

VERJAERGROETE

AEN JUFFROUW

KATARINE VANDEN BERGH.

HEt jaer heeft weer zijn kring voltogen.
 De Lentezonne aen 's Hemels bogen,
 Breekt vrøeger door de kimmen heen,
 Verjaegt den donker van beneën,
 En rolt, ten dienst der tegenvolken,
 Min steil voorover in de wolken;
 Nu Lentemaent, voor 't jonge kruit,
 Des aardrijks harden schoot ontsluit.
 Ik heb voorhene met verlangen,
 Uw Jaerdagh in geboortezangen
 Geheiligt, en met vreugt gewijdt;
 Nu treft my weer de zelfde tijdt:
 Nu mag de Lentemaent weêr roemen
 Op telen van haer maegdebloemen:
 Op rozelippen en den mont,
 Die minnaers frisch maekt en gezont,
 En leliën, zoo onbesproken
 In Katarinaes jeugt ontloken.
 Maer gy beminnelijke maegt,
 Die 't lievende ooge meer behaegt
 Dan versche daeu de flaeuwe kruiden;
 Gy ziet, wanneer het warme zuiden
 Voor 't noorden en den winter wijkt,
 Hoe alle bloem het hart bezwijkt,
 En laet het hoofd ter zijden hangen,
 Met dorre en ingevalle wangen.

Ge-

Gedenk dan dat uw jeugt al mê
 'Zal onderzinken in de zee
 Der jaren, die, gelijk de stroomen,
 Geduurig op elkander komen.
 Aldus zie Mars uw tijt besteet,
 Wanneer hy keert in 't lentekleet.

1665.

VERJAERWENSCH

Aen mijnen

V A D E R

A N T O N I J . V A N D E R G O E S .

D'Almagtige, die weêr gerekt heeft uwe jaren,
 O Vader, en verleent een bloeiende ouderdom,
 Daerge in verstant en kracht maekt jonge lieden stom,
 Wil u noch lang tot ons vermaek, gezont bewaren,
 En zegenen met heil. zoo geef de Hemel my
 Dat ik noch lang met vreugt vier uw verjaergety.

1664.

OP

HET VERJAEREN VAN

MEJUFFROUW

SUZANNA BORMANS.

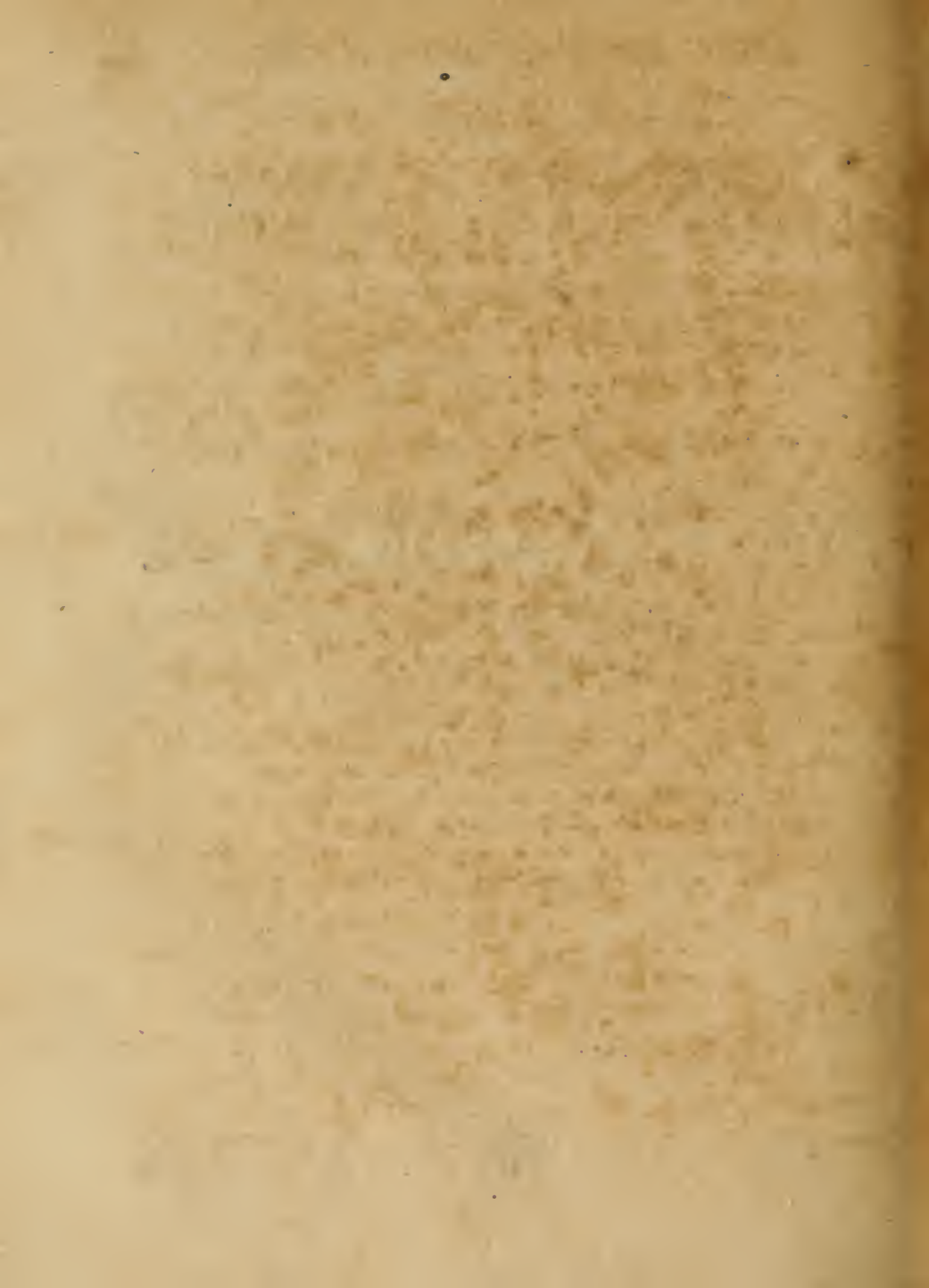
HEt zonnelicht verryft zoo vrolijk als uw wezen,
Als lachte 't u op uw' verjaerdag toe,
Begaefde maegt, zoo zacht van aert, zoo uitgelezen,
Wiens lieffelyk gezicht ik nimmer moê
Lang wensch te zien verrukt en opgetogen,
En my nogh lang te spieglen in uw oogen.

1675.

L Y K-

LYK- en GRAFDICHTEN.

Pp 2

OP D'AENKOMST IN 'T VADERLANT

Van het lijk van wijlen den Ed. Manhaften HEERE

MICHAËL DE RUITER,

RIDDER, &c. L^t. AMIRAEEL VAN HOLLANT EN WESTVRIESLANT.

Aen de Edele Mogende Heeren

DE HEEREN

GECOMMITTEERDE RADEN

ter Admiraliteit op de Maze.

M*Yn Zangheldin neemt deel in d'algemeene rouw,
 En durft het groote lyk met een gedicht begroeten,
 Het geenze eerbiedig komt opoffren aen uw voeten,
 Zeeraeden aen de Maes, getuigen van de trouw
 En deugt des Mans, die tot een Amirael geboren,
 En tot verdadiging van uwe vlag gekoren,
 Uw zeerecht heeft beweert met ongekrenkten moet,
 Zoo ver de werreltkloot bespoelt wort van de baren,
 En zijne daeden afgemaelt heeft met zijn bloet
 Op tafereelen, al zoo dunrzaam als de jaren.
 'T mishage u niet, dat u mijn dicht wort toegewijdt,
 Die 't lijk hebt ingebaelt met zulk een eer en vlijt.*

G*y* komt dan 't Vaderlant nu t'huis in zulk een staet,
 O groote Ruiters! die, van daer de dageraet
 De kim met rozen kroont en gloeiende robijnen,
 Tot daer de zon vermoeit het aerdrijk t'overschijnen
 Haer stralen krimpt, en zich verkoelt in Thetis bron,
 Den donder hooren liet van uw gevreesd kanon;
 Die, zwevende in den gloet der barstende granaten

En in een vierpoel, als ten afgront uitgelaten,
 Van buskruit en harpuiſ, vergiftigt met achy,
 Noit wiert gezengt, maer ſteets 't geluk had op uw' zy.

Gy komt: maer niet gelijkge uit zoo veel watertoghten
 En zeetriomfen, by Barbaren en gedrochten,
 En Turken over al zeeghaftig zigt gekeert:
 Noch zoo, gelijk toen 't lant, alom ſchier overheert
 Van vyanden, de keel en afgeteerde longen
 Van hunnen havixklauw geperſt en toegewrongen,
 Verwachtende in den hals nu reets de lactſte ſnêe,
 Door uw beleit en moedt weer adem ſchiep uit zee:
 Daer gy, ten dans gaende op 't muzijk der donderklooten,
 Tot vierwerf overwont twee Koninklijke Vlooten.
 Noch komt gy evenwel als een die zegepraelt,
 Maer met zyn dierbaer bloet heeft zyn triomf betaelt.
 Aldus voltoide, nae een reex van Heldendaden,
 Epaminondas eerſt zyn kroon van lauwerbladen,
 Toen hy, getroffen in het hevigt van den ſlag,
 Den ſchicht liet ſteken, tot hy zich verwinnaer zag;
 Maer in een ſtroom van bloet uitvaeren liet zyn leven,
 Zoo drae zyn vyant uit het velt was weggedreven.

Het Y, zoo menigwerf gezegent door uw hant,
 Gelijk een parel aen de kroon van 't Vaderlant,
 Verwacht het Heldenlijk; dat van de Maes ontfangen
 Met dankbre erckentenis, en met den rouw behangen,
 Die 't waerdig overſchot van zulk een krijgshelt paſt,
 Uit zee wort toegevoert: daer 't nae zoo zwaer een laſt
 Van ſtaetbekommering en oorlogsdapperheden,
 Waermêe's Mans krijgsdeugt zelf heeft d'euwen afgestreden,
 In 't marimer grafgewelf de ruſt verwacht in 't end,
 De zoete ruſt, hem in zyn leven onbekent.

De kruiderijen, die het lijk, door zoo veel baren
 En ſtormen hier geſleept, noch van 't verderf bewaren,
 Weêr-

Weêrftaen 't geweld des tijds met minder tegenweer,
 Als d' eedle ball'emgeur van zijn onsterflijke eer.
 Die heeft in fellen brant van oorlog, t' allerwegen
 Geloutert en beproeft, een duurzaemheit verkregen.
 Gelijk de Fenix, als nu allermeeft zijn ftam
 Ten einde fchijnt, zich door de riekende outervlam
 Van nardus en kaneel vereeuwigt met meer glanffen.

Met welk een kroon zult gy't eerwâerdig hoofd bekransfen,
 O Amftterdam, dat d' eer geniet van 't groote lijk
 In 't graf te zinken, tot een eeuwig heldenblijk?
 Wat ſtevenkroon zult gy nu op zijn haeren paffen,
 Die hy niet lang voorheen veroverde op de paffen,
 In allerhande lucht? met welk een keur en pracht
 Van vlaggen wort hy beft ter aerde nu gebragt?
 Daer nergens ſchepen op de zee met wimpels prijken,
 Die hy niet voor zijn magt eerbiedig heeft zien ſtrijken,
 Al 's werrelts vlaggen dan, en d' eer van 't zeegezagh
 Geveilig en geftaeft, beftaen in zijne vlag:
 Die zy zijn lijksipres, die mag alleen hem kroonen.

Maer hoe zal 't Vaderlant zijn dankbaerheit betoonen?
 Is 't in die Lijktombe op te fieren tot zijn lof?
 Hoe heerelijk men die voltrekke in konft en ftof,
 Noch bouwen ſchooner graf in hun gedachteniffen
 Die hem waerdeeren eerft, nu zy zijn daden miſfen.
 De nijt, hoe wrevel, heeft toch met het leven uit,
 En voelt dat haer gebit op dootgeraemte fluit.
 Noch was 't genoeg den naem maer op de zerk te lezen,
 Voor zijnen lof. wie kan daer van onwetend wezen?
 In welk geweft is toch zijn fabel niet vermaert,
 En blinkt veel verder als Orions oorlogszwaert?
 Maer 't was onze eeuw noit van den nazaet te vergeven,
 Dien 't luften zal hem ook in marmer te zien leven.

Een eenig graf was voor dien Held ook veel te kleen.

Het

Het nootlot wilde 't aen zijn glorie al besteên.
 Het Vaderlant door hem in meer dan veertigh slagen
 Verdadight, daer hy heeft de zege weggedragen,
 Bewaert het lijk met meer eerbiedigheit en zucht,
 Dan 't onderaerdsche Rome in menig grafgehucht
 Het heilige gebeent der oude Kristenhelden,
 Die tegen Neroos haet en Antonijn zich stelden
 'T oproerige Sicilje, och ons te wel bekend
 Door zijn vermaerde doot, daer 't schuimende element
 Van dootschrik tegen ty en stroom scheen aen te wrijven,
 En Etnaes oven tot den afgront op te splijten,
 Heeft in haer vruchtbreu schoot het dierbaer ingewant,
 Als met een voorspook, juist aen 't Sirakuzer strant.
 Niet anders, dan of die beveiliger der baren
 By Archimedes graf, nae zulk een reex van jaren,
 Ten deele meê een plaets most hebben, in hun daet
 Elkandren zoo gelijk. die red den veegen staet
 Door wiskonst, en hy weet de vyandlijke kielen
 Door zyne spiegels en hun vlammen te vernielen.
 Dees, als hy blixemt met zijn * Spiegel, waer hy streeft,
 Ziet hoe de zee tot op het gronzant scheurt en beeft,
 Waer op de donder, met een weêrbarst aengeronnen,
 Aerdbeving scheidt, en voert de doot uit zijn kanonnen
 Ten reye; of als hy op zijn hoogh kampanje in vier
 En weêrlicht voortgerukt, met Hollants zeebanier,
 De waterschenders komt bestoken en braveren,
 En zietze al vlugtende en verbaest hun spiegels keeren.
 De zee, zoo wel zijn graf van eere, als velt van moet,
 Heeft d' eedle droppelen van zijn doorluchtig bloet,
 Dat kostlijk heiligdom, herschept in bloetkoraelen.
 Dus kan de werrelt zelfs zijn grafsteê naeu bepaelen.

Nu stel vry Amsterdam haer konst in 't werk; en eer'
 Met een gedachtenis, die d' eeuwen lang braveer',

Het

* De naam van het Schip, voor deren meermalen by den Amiraal gevoert.

Het lichaem, en vertoon in marmre tafereelen
 Zijn daden, uitgevoerd in alle werrelts deelen:
 Op dat zijn deugt, gelijk een vonk in tonder vat
 En zich verspreit, het bloet der helden in haer stad
 Te meer ontsteke, en wekke alom de Batavieren
 Het harte, om meê hun hoofd met zulk een kroon te sieren;
 En dwing den vyand in te toomen zijn geweld,
 Als hy hoort noemen dien ontzachelijksten Held.

U I T V A E R T

Van den Ed. Manhaften H E E R E

H E E R M I C H A Ë L D E R U I T E R ,

RIDDER & C. L^t. AMIRAEEL VAN HOLL. EN WESTVRIESLANDT & C.

Z Oo legt helaes! die waterhelt,
 De schrik der vyandlijke vlooten,
 De groote Ruiters, neêrgevelt!
 Europe heeft haer verw verschoten
 Van schrik op zulk een zwarên val.
 Maer Neêrlant treft het boven al,
 Dat in zoo veel vermaerde slagen
 De zeetriomf heeft weggedragen
 Door 's Mans voorzichtigste beleit,
 En onverwonnen dapperheit.
 O Siciljaensche kust, o stroomen!
 Is ons die Zeemars dan benomen!

Trinakrië, met al uw steên,
 Hoe stont gy voor het hoofd geslagen,
 Wat dootschrik reed'er door uw leên?
 Toen Michael, voor uitgedragen

Op 't brieffchend waterpaert, vol vier,
 De Nederlantsche zeebanier
 Aenvoerde, en in de Fransche vlooten,
 Op 't barflen van de donderklooten,
 En gruwzaeme oreløgsmuzijk
 Der zeekortouwen, viel, gelijk
 Een adelaer met klauw en veder
 Stort op een vlucht van gieren neder.

Scheen 't u niet, of Tyfoëus weêr,
 Daer Etne vast staet op zijn lenden,
 En schiet op hem haer wortels neêr,
 Met arbeit zich zocht om te wenden?
 En braekte met een helsch geluit
 Een zee van vier ten schoorsteen uit:
 En wentelde de stuivende affchen
 Tot in de Middellantsche plassen,
 En glas en steenen, half verbrant,
 En brokken van zijn ingewant;
 Terwijl al d' oever schijnt te gloeien,
 En schud en davert op zijn loeien.

Scheent gy niet van uw' wortel af
 Te schokken, op den fellen donder
 Des Amiraels, hier op zijn graf
 Noch strijdende als een waterwonder?
 De buskruitwolken dekken 't strant.
 De roode haen kraeit moort en brant.
 De zee scheurt open tot den navel;
 En Scylle ontduikt de vlam der zwavel.
 In zulk een storm en oorlogsgloet,
 Ten koste van het Fransche bloet,
 In zulk een onweêr op de baeren,
 Moest Michaël ten hemel vaeren.

't Bedroefde Neêrlant, plat getreên
 En afgepijnt door orelogen,
 Heeft noch geen grooter ramp geleên,
 En schreit vergeefs met bloedige oogen
 Op 't heldenlyk, dat in dees noot
 Te vroeg ten roof viel aen de doot:
 Indien hy anders is gestorven,
 Die zoo veel glorie heeft verworven,
 En in het eeuwig diamant
 Met zijn rapier en ftrytbre hant
 Zijn eigen daden heeft gedreven,
 En met zijn bloet zijn lof gefchreven.

Wat werreltsdeel weet van zijn deugt
 Niet met een vollen mont te fpreken,
 Zelfs in het bloeien van zijn jeugt,
 'T zy hy in 't Ooften door quam breken:
 Of fchuimde d' Afrikaensche kuft:
 En Amerijke ftede in ruft:
 Of tot den Bosfor opgevaren,
 Verdeldge Turken en Barbaren,
 Verdadiger der vrye zee,
 Of ankerde voor Chattams reê;
 Of temde witte en zwarte Mooren;
 Als was 't geluk hem aengeboren.

Meffine trek vry 't rouwkleet aen.
 Hem, die haer quam van 't juk bevrijden,
 Zoo verre uit onzen Oceaen,
 Bezwijkt zijn been, in 't hevig ftrijden,
 Maer niet de moet, die onverzeert
 De Doot in haer gezicht braveert.
 Nu fier vry alle drie uw kaepen,
 Sicilje, met het helden wapen

Van Neêrlants grooten Amirael;
 Terwijl het lijk met ſtaet en prael
 Wort in het Vaderlant ontfangen,
 En 't ſlagzwaert in 't geſtarnt gehangen.

Op de L Y K S T A T I E

Van den H E L T

M I C H A È L D E R U I T E R,

L^t. AMIRAEEL, &c.

A Enſchouwers, die met zoo aenzienlijk een prael
 Het Lijk geleiden ziet van Hollants Amirael,
 Den grooten Ruiters, dien verdadiger der baren,
 Die meer de vryheit dan zijn leven wouw bewaren:
 Waerom vergaeptge u aen den omſlag van die pracht,
 En viert het heldengraf daer hy de ruſt verwacht,
 Na zoo veel krijgſtrofeen en bloedige orelogen?
 Verlies niet meer uw tijt, om door zijn deugt bewogen,
 Het graf uw achting toe te wijden. hy ontſlaet
 U zelfs van zulk een plicht, die nu hem nergens baet.
 Want zoo veel vyanden geſneuevelt voor zijn degen,
 Zoo ver men d' oceaen om 't aerdrijk ziet bewegen,
 Zijn offerhanden voor zijne aſſchen, die om ſtrijt
 Zijn lof trompetten, en zijn graf zijn toegewijd.

GRAFSCHRIFT

Op den Lt. Amirael

M I C H A Ë L D E R U I T E R.

DE Doot ontzag het hart van Ruitcr, om zijn moet.
 Zy mikte wel; maer gaf weêr ftrax den moet verloren,
 Als juist haer 't voorbeelt van Achilles quam te voren:
 Dit 's mê Achilles, fprakze, en trof hem in den voet:

LYKGEDICHT,

Op den Weledlen HEER,

HEER L A U R E N S B U I S E R O,

RIDDER, &c. HEERE VAN DUSSEN, MULKERKE, &c.
 RAED EN SEKRETARIS VAN ZIJN HOOGHEIT.

DE werrelt heeft geen ruft. het menfchelijke leven
 Wort op en neder, als 't gety in zee, gedreven.
 Nu froomt het alles toe van zelfs, gelijk de vloet,
 Dan rukt het d'ebbe weg van zwaren tegenspoet;
 Maer trouwe dienften aen het Vaderlant bewezen,
 Staen pal, en hebben geen gevaer noch fform te vreezen.
 Die maken edel, en het ftamhuis van een heer,
 Die dus zich queet, groeit aen in waerdigheid en eer.
 Al wort uw fterflijk deel nu in het graf gezonken,
 Daer uw bedroefde vrouw en al 't geflacht verdronken

In tranen, het verlies van zulk een man beschreit,
 O eedle heer, uw ziel, die hier d' onsterflijkheit,
 Al zuchtte te gemoet, om, van den last ontslagen
 Des lichaems, weêr by God te worden opgedragen,
 Waer van zy oorsprong nam, laet zulk een frael van licht
 En onbesproken glans noch na in elks gezicht;
 Dat zy geen glorie by den naneef zal ontbeeren,
 Zoo lang men trouw en deugt op 't aerdrijk kan waerdeeren.

De dappre Maurits, die geen Alexander week,
 Daer Arragon voor zijn vernuft, en moed bezweek,
 Zag in uw jeugt alreê, gelijk met arentsoogen,
 Uw zuiver oordeel, zoo volmaekt en opgetogen,
 En zulk een helderheit van zinnen en verstant,
 Dat hy u Frederijk naeliet ten rechterhant;
 By wien gy u zoo kloek en vlijtig hebt gequeten,
 Dat mijne Zangheldin, te zwak dit uit te meten
 Naer waerde, liever hier haer onmagt stelt ten toon,
 Dan datze uw deugden met te slecht een lauwer kroon.

Doorluchtigste Amelye, ei laet u niet mishagen;
 Zoo ik uw hoogheit naer zijn dienst en zorg durf vragen;
 Gy kunt getuigen van zijn onvermoeide vlijt.
 Gy hebt hem overal verdadigt voor de nijt,
 En weêr met vreugt gezien, hoe dat hy onbezweken,
 Geduurig voor het recht dorst van Oranje spreken.

Hy offerde geruft zijn ziel ten Hemel op,
 Nu hy Prins Wilhem zag gevoert ten hoogsten top
 Van staetbewint, herfelt in alle waerdigheden,
 Die zijn geslacht van ouds gewoon was te bekleeden.
 Hem troostte dat hy 't Lant, zoo na aen 't ondergaen,
 En deerlijk gefchokt door een verwoede orkaen
 Van orelog, die scheen het al te zullen breken,
 Door 's Princen krijgsbeleit weêr 't hoeft om hoog zag steken,
 En triomferen met ontzag te lande en zee,

't Geen

T geen Engelant volmaekt door een gewenschten Vreë.
 Ook scheen 't het einde van zijn wenschen te bekroonen,
 Dat in Oranjes dienst en ampten hy zijn zoonen
 Had ingevoerd, als drie kolommen van zijn' Staet,
 En erfgenamen van huns Vaders wijzen raed.

Mevrouw laet af uw man zijn vreugde te benijden:
 Het langer leven was maer rekking van zijn lijden.
 Gy steurt den Fenix in zijn aschen op 't altaer.
 Hy juicht om hoog, en kent geen klachten noch misbaer.
 De werrelt heeft niet hem, maer hy heeft haer verlaten.
 Die zijn verlies beschreit, schijnt zijn geluk te haten.
 Al trokt gy met gebeên, noch sterker trok hem God,
 Daer hy 't vergankelijk ruilt voor 't eeuwig heilgenot.
 Geen laster zal nu zijn verdiende glorie smoren,
 Die barst ter grafzerk uit, en laet alom zich hooren,
 Al stopt de zwarte nijt het oor voor dat geluit.
 Dus blies de Hemel maer de lamp zijns levens uit.
 Op dat hy zoude om hoog, in 't gout der zonnestralen,
 En hemels diamant met vollen luyter pralen.

TER UITVAERT

Van de Hoog Edelgeboren MEVROUW;

VROUW ELIZABET van OUDSHOORN.

Weduwe wijlen den Hoogedelen HEERE,

HEER LAURENS BUISERO,

RIDDER, HEERE VAN DUSSEN, MUILKERKE, &c.

RAET EN SEKRETARIS VAN ZIJNE HOOGHEIT.

Schoon u de Doot heeft neêrgevelt
 Elizabeth, zoo wel geboren

Uit

Uit d' oude flamme van Outshooren.

Schoon gy bezweekt voor haer gewelt;
 Zy heeft u echter niet verwonnen;
 Gy trapte, in ongekreukten moet,
 Haer scherpe pijlen met den voet;
 En toen het spook quam aengeronnen,
 En zag u staen, als een heldin,
 Bezweek 't, en hield zijn stappen in.

Geen wonder, want het is gewoon
 Door schrik en angst te triomferen,
 Daer gy 't dorst in 't gezicht braveren,
 En achtte 't voor geen straf, maer loon:
 Om, van alle aerdsche zorg ontflagen,
 Op vaste wieken van gedult
 En hoop, die uwen wensch vervult,
 Ten starren te zijn ingedragen,
 Als g' opgevoert van trans tot trans
 Deelt in dien ongenaekbren glans.

'T vergankelijk was u niet meêr waert;
 Zoo heerlijk waren uw gedachten,
 Dat gy het zelve kunt verachten.
 En was uw lichaem noch op d'aerd,
 Uw ziel, van hemelsch vier gedreven,
 Geloutert door d' oprechte leer,
 En 't heilig voorbeeld van uw Heer,
 Moest boven lucht en wolken zweven,
 En schenken aen 't gerust gemoet
 Den voorsmaek van 't oneindig goet.

Dus zonder vrees voor 's doots grimmas,
 En onbelaên van bange jaren,
 Ontzeilt gy veilig 's werrelts baren,
 En neemt het kruis voor uw kompas.

Wy volgen 't Lijk vast met gedachten,
 Daer gy, van al uw ftam beweent,
 Rust by uw Egemaels gebeent',
 Om 't Godlijk oordeel af te wachten,
 Als 't weêr verrijft uit 's aerdrijks schoot.
 Zoo erft men 't leven uit de Doot.

U I T V A E R T

Van den H E E R E

J O O S T V A N D E N V O N D E L,
 A G R I P P Y N E R,

Vader der Nederduitsche Dichtkunst.

N O M E N Q U E E R I T I N D E L E B I L E .

ZOo weeft de tijt in 't eind' de webbe uw's levens af,
 En gy wort niet gesleept, maer zinkt van zelfs in't graf;
 Daer gy zoo eerlijk gekroont met zilvre haeren,
 Een ring besluit van meer dan tienmael negen jaeren,
 O Vondel, die zoo hoog gestegen op Parnas,
 De Nederlantsche tael van d'eene aen d'andere as
 Uitbreidde, en veiligde de dichtkunst, schier verbannen
 Van bygeloof, en driefte onwetenheit, tierannen,
 Dien alle kunsten en geleertheit staen in 't licht.
 Gy sloegt de laetste hant aen Nederduitsch gedicht.
 Dies noeme ik u met recht, al wiert het my verweten
 Uit zwarte nijt, den Vorst en Vader der Poëten.
 Maer zal ik nu de baer door zulk een drommel heen
 Van menschen, die bedrukt met hem ten grave treên,

Naevolgen met gefchrei, en mijne tranen ftorten
 Op 't grootc Lijk? ô neen! dat zouw zijn lof verkorten,
 En zijn geluk. want daer fchier elk naer 't graf gerukt,
 Van d'eigen aerde mcê zijn glorie voelt gedrukt,
 Die zijn gebeente dekt, heeft hem geen luft tot leven,
 Maer hy heeft juichende en vernoegt die zelfs begeven;
 En zijne faem, aen bey de poolen ongefuit,
 Barft met meer heerlijkheit als oit ten grafzerke uit.
 Die Fenix moest vol glans verrijzen uit zijne afchen.
 Maer zoo een menfchelijk bewegen my mogt paffen
 In dit geval, 't zou zijn, dat ik den laetften plicht
 Niet naer mijn fchult, en zijn verdienften heb verricht.
 Ten minften had ik mcê die cere dan genoten,
 Dat ik den grijzen helt zijne oogen had gefloten,
 En mogelijk noch eens het aengenaeme woort
 Van Zoon, al ftamelende uit 's veegen mont gehoord.

Wie ziet nu 't vier van die doordringende arentsoogen
 Als met een' zwarten nacht en wolken overtogen,
 En dien verheven geest gebluft en uitgeftraelt,
 Die uit den hemel fcheen in hem alleen gedaelt,
 Die van verwondring niet verftomt ftact en verflagen,
 En ziet, en ziet het niet, en 't zijn gezicht moet vragen?
 Gelijk een vreemdling, die de zeeftrcek ongewent,
 Indien hy zich begeeft op 't fchuimende element,
 Als in een ftorm by nacht de boeg in 't henevaren
 Aenftootende op het zoch der fteigerende baeren,
 Rondom al 't water zet in vlam; en als hy zinkt,
 Zelfs om 't beloop van 't fchip by nae geen sprankel blinkt,
 Niet weet, of hy dien gloet uit zee heeft op zien klimmen,
 Of dat zijn oogen maer beguichelt zijn van fchimmen.

Gy dichtkunft die van trap tot trap in Nederlant
 Zijt opgehemeft tot zoo heerelijk een ftant,
 Och wat verliestge aen hem! want van de letterhelden,
 Die loffelijk voor u zich in de brefte ftelden,

't Gebouw ontwierpen, elk, gelijk zijn oordeel was,
 Wist hy alleen het vast te leggen in tieras.
 Hy is de bronaër, die, als uit Parnas ontsprongen,
 Met eeuwivyloeiend nat verfrist der dichtren tongen,
 En schoon hy rijklijk elk naer zinen wensch verzaet,
 Een liefselijken lust en naedorst na zich laet.
 Hy is die vloet, die, uit zijn bron aen 't overstromen,
 En overgapende met kracht zijn wijde zoomen,
 Vooruitstreeft waer 't hem lust, de kroon der vloeden strijkt,
 Durft alles onderstaen, en nergens in bezwijkt.
 Hy is de zwaen, die aen zijn zuiverheit te kennen,
 Elk naelaet in zijn vlucht met onvermoeide pennen.

Wat zet hy ons een schat van dichtorakels by!
 Hoe weelig weid zijn geeft in keur van poëzy!
 Het zy hy God, zoo hoog in d'ongenaekbre lichten
 Gezeten op zijn troon, erbidig in gedichten
 Bespiegelt, en verstomt op yder wonderwerk
 Der schepslen, dat erkent gelijk een godlijk merk.
 Zoo veel bewegingen van zoo veel hemelklooten;
 En hoe de blixem als een schicht komt voortgeschoten;
 En wat den donder doet rumoeren in de lucht.
 En hoe de wint verwekt zoo zwaer een stormgerucht.
 Het zy hy onderzoekt den oorsprong der rivieren,
 Die onder 't aardrijk, of in 't oog der zonne zwieren
 Met zoo veel aders, totze aen 't einde van hun baen
 Neêrschieten met gedruis in vollen oeaen.
 Opdat het menschedom dus zich zelve zouw gewinnen,
 Den waren schepper door 't geschapen recht te kennen.
 Of dat hy, vol van vier, volgt van den breeden kant
 Der heilige Jordaen den grooten boetgezant:
 Daer 't kruislam in de vont van zinen stroom gewasschen;
 Zijn naem vereeuwigt heeft om zijn gedoopte plassen,
 Tot daer Herodias op 't dronken hofbanket
 Het hoofd des woestijniers ten schimp op tafel zet.

Of dat hy opzingt de Geheimen der altaren,
 En tracht de heerlykheit der Kerke t' openbaren.
 Of doopt zijn Fenixpen in zuiver maegdebloet,
 Daer d'eene martlares met vreugde d'andre groet.

Maer welk een drift voeleik door al mijn adren zweven,
 Als hy de helden in zijn vaerzen doet herleven?

Al 't aerdrijk zweet van angst. Natuur, in barens noot,
 Strijdt met den blixem, en kortouw, en donderkloot.

Al d'oevers loejen. zee en elementen schreien,
 Om Tromp in zulk gedruis ten hemel te geleien.

Of als hy Fredrik volgt in 't bloedig oorlogsvelt,
 En zingt de daden van dien onverwonnen Helt.

Zoo zagmen Scipo door grooter moed gedreven,
 Om dat zijn krijgsdeugt wiert door Ennius beschreven :

Waerom diens beelt, na 't fier Kartage lagh te gront,
 Als in triomfe op 't graf des Afrikaners stont.

Lukul, die veltheer, om zijn daden zoo verheven,
 Die Mitridates dwong, en Pontus heeft doen beven,

En zulk een waterzege aen Tenedos bevocht,
 Hadde Archias tot zijn getuige op yder tocht.

Zoo staert zijn dichtkonst op den standert van Oranje,
 Daer die op zijnen schilt de gantsche maght van Spanje

Durft keeren, heiren plet met zijnen oorlogsstaf,
 Scheurt sterke steden trots der vesten gordel af,

En uitgeleert, en zelfs gelukkig boven hope,
 Het vrye Neêrlant maekt de krijgschool van Europe.

Dan spelt zijn zangheldin den val van Agars maen,

'T zy 't moedig Kandie den Turken heeft weerstaen,

Of dat de Raäb zwelt van die vervloekte lijken.

Of dat Serini weêr gaet met de zege strijken ;

En Neêrlant reis op reis hun dollen hoogmoet plet,

En steekt den bezem voor Algiers op 't hoog toppet.

'T zy dat hy, om het hart van eedlen angst benepen,

Den krijgsman daegt te velt, de zee bevloert met schepen,

En dreigt gantsch Kristtenrijk den allerlaetsten slag,
 Zoo 't rijk van Mahomet meer aengrocit in gezag,
 En hy door Hongarye, en langs den Donau heenen
 Geborsten, zijnen hengst hoort brieffchen binnen Weenen.
 Wat stort hy tranen op het lijk van Kandie uit,
 Wanneer het eindlijk den aertsvyant valt ten buit!
 Nu zingt hy David na, en overal ervaren,
 Past zijnen citer op die koninglijke snaren.
 Dan baldert zijn papier van buskruit, brant en moort,
 Daer 't dondren van kanon en kogels wort gehoord.
 Maer zijne zangnimf blinkt met onbevleker stralen,
 Als hy de Vrede op haer triomfkoets in mag halen.
 Zijn lier is even schoon op alle stof gestelt.

Hy weet zelfs een Parnas te slichten aen de Belt.
 De Noortstar hoort naer hem, daerze uit des hemels tranfen
 Haer licht met weerglans ziet op 't glas der yszee danfen:
 De Wijsfel schiet niet af, hy rolt maer naer zijn wedd',
 Wanneer hy Dantzich, en zijn vruchtbaerheit trompet.
 Dan volgt hy op den trom den grooten Mars van Zweden,
 Als die in Pruisfen rukt, en Lijflant plat komt treden,
 Verdrinkt het vruchtbaer velt van Wallachye in bloet,
 En schent den Gotschen leeuw, gezwollen van zijn moet,
 Op 's Keizers adelaer. de Rijn, dus fel besprongen,
 Komt tegen zijne bron van dootschrik opgedrongen.

Welk een getijde van hartstoghten, slag op slag,
 Beroert den Schouburg, als hy voorkomt in den dagh,
 En zonder weergaê siert die kroon der schoutoncelen
 Met een kleinoot van meer dan dartig treurjuweelen!
 Helt Palamedes, door doortrapte Uliifes haet,
 En Kalchas schelmery beticht met lantverraet,
 En overal gehoont, en deerlijk bestreden,
 Komt op zijn onschult trots, de doot in d'oogen treden.
 Verwaende Lucifer, braverende Gods magt,
 Sleept al zijn muitgespan met zich in 's afgronts nacht.

De diamante spil des hemels schijnt haer pannen
 Ontwrikt, als Michael dien wrevlen komt verbannen,
 Hem met den blixem en Gods wrake in d'oogen barnt,
 En temt in eenen slag 't oproerige gestarnt.
 Verlegen David vlucht in woestenijspelonken
 Voor Abfolon, die door verwaten weelde dronken,
 Zijn eigen vader 't rijk doet ruimen met geweld.
 Maer die wort heerlijk, na zijn wrede doot, herstelt.
 Adonias, vergeeffich van staetzucht aengedreven,
 Geeft voor het outer zelfs aen 's broeders zwaert het leven.
 Het huis van Saul, dat op zeven pijlers stont,
 Gebroeders uit zijn stam, stort teffens in den gront.
 De wrak van Samson, met het broeiness van zijn lokken
 Aen 't groejen, barst eens uit, na 't onverduelig wrokken.
 Hy morzelt Dagon's kerk, op 't doodelijk geweent
 Van duizenden, en drukt haer grof geraemte in een.
 De geile Kapito, door Neroos maght gesteven,
 Verdrukt den Batavier, in ballingschap gedreven
 Naer Rome, roofst en moort, breekt Cezars out verbont,
 En staest een dwinglandye op Duitslants vryen gront.
 Men doet den krijgsraed en een valsche vierschaer spannen.
 Bataefische broeders, hier gedagvaert voor tierannen,
 Verdadigen vergeefs hun onschult, daer de moort
 Den eenen plet in 't bosch, terwijl zich d'ander voort
 Geketent, als een slaef, naer Rome moet begeven,
 Om daer voor Neroos troon te pleiten om zijn leven.
 Een trits van speelen toont ons Josefs levens loop.
 De kuil van Dothan stelt den jongeling te koop.
 Egipte toetit hem, om d'onkuisheit te betoomen.
 Het hof toont d'uitkomst klaer van zijn verborgen droomen.
 De Roos van Schotlant duikt voor Londens strenghe bijl.
 De Leeuw van Juda viert den kerkhont van den Nijl.
 En grijzen Salomon gaet zoo de min ter harte,
 Dat hy de wicrook toe komt zwaejen aen Astarte.

Vermetle Faëton ten zonnewagen op
 Gestegen, en gevoert tot in des hemels top,
 Roost nu het aerdrijk met zijn gloeiende gareelen,
 Smelt dan de starren zelfs, die met verbrande keelen
 Om aemtoght hijgen, steekt den regenboog in brant,
 En zengt de Goden: tot Jupijn met strenge hant
 Hem blixemt; daer hy uit de zonnecoets geklonken,
 Van boven stort, en legt in d'Eridaen verdronken.
 Het vrolijk Leeuwendael zwemt in een volle zee
 Van vreugde, op 't sluiten van den langgewensten vree
 Maer springt mijn lijkgedicht hier buiten zijne palen,
 'T is d'achting tot's mans werk die my dus om doet dwalen.

Nu wacht hy eerst zijn loon in 't zalig zielenvelt,
 Daer een doorluchte rey van dichtren hem verzelt.
 Virgijl komt eerst, en voor al d'andere aengedrongen,
 Om dat hy hem zoo kloek in 't Duitsch heeft naegezongen.
 Hy kan zich niet genoeg verzaden in 't gezicht
 Des mans, die hem alleen gelijk is in gedicht.
 De wreede ballingschap is Nazo nu vergeten:
 Hy welkomt hem, als d'eer van Neêrlants hooftpoëten.
 De Getische oude tael blaest hem een yver in,
 Om van het Neêrduitsch meê het rechte pit en zin
 Te weten; en op welk een toon hy wist te zingen
 Het godlijk werktuk van zijn Vormverwisselingen.
 De Venuzijner zwaen, meê om zijn komst te vreên,
 Klapt vrolijk allebey zijn wieken tegeneen.
 De Grieken willen meê niet wijken voor Latijnen.
 Men zietze elk om het eerste in dat gedrang verschijnen.
 Homeer, de vader, tast al blindling naer hem om.
 Euripides staet op zijn goude vaerzen stom.
 En Sofokles, wanneer Elektra raest van toren,
 Getuigt, dat hy zich zelfs, geen weêrgalm schijnt te hooren.
 Zijn tijtgenoten, hier vergaert aen allen kant,
 Omhelzen hem, en elk reikt hem de rechterhant.

Men

Men ziet 'er Spiegel weêr zijn' ouden vrient ontmoeten,
 Met Roemer, en verheugt van Mander hem begroeten,
 Met Koster, Viktorijn, en die den naem verdooft
 Der dichtren zijner eeuw, den noit volprezen Hooft.
 Hier is hy vrolijk in 't getal der heldezielen,
 En nijt noch afgunft volgt hem verder op de hielen.

'K zal dan voortaan niet meer u hangen op de zy,
 En leeren uit uw mont den gront der dichtery;
 Maer als een krekkel, van den zomerdaeuw verfteken,
 Mijne leet beklagen, nu gy dus my zijt ontweken.
 'K zal mijn Apol niet meer bezoeken, daer zijne geeft
 Niet langer schoeiende op een menschelyke leeft,
 Maer als geloutert, en van 't aerdsche stof ontslagen,
 Op haere vleugels wiert ten starren ingedragen.
 Gy zult my nimmer weêr vertellen, met wat vlijt
 Gy 't overschot quaemt uit te woekren van uw tijt,
 Noch met wat zucht gy by geleerden pleegt te leven.
 Maer in uw dichten hebtge u zelven best beschreven.
 Die zijn getuigen van uw wijsheit, en een blijk
 Van 't vroom en kuifsch gemoet, zich zelfs alom gelijk.

De huichlery heeft noit een scherper roê gevonden.
 Elk woort gaf slagen, en de slagen wierden wonden;
 En kon hy noch met zulk een geffsel niet volstaen,
 Dan moest'er de Harpoen en yzre Roskam aen.
 Hy gaf d'onwetentheit, vervoert van eedlen toren,
 Dus meenigmael een klauw tot in het hart van voren;
 Maer edelmoedig, en steets even welgezint,
 Hield hy een minnaer van de dichtkunst voor zijn vrint.
 'T was hem vermakelijk den misflag aen te wijzen.
 Maer hy had grooter lust d'uitstekentheên te prijzen.
 Hy blufte noit den geest, al was hy niet voldaan,
 (Want wie gelijkt hem?) maer hy stak met lust dien aen.
 Heel averrechtsch als zy, die dodelijk verbolgen,
 Om hun onmagtigheit en nijt de kunst vervolgen,

Zulk een gebroet, 't welk als de rekels, die vervaert
 Weg sluipen in hun hol met ingetrokken slaert,
 Geen edeler party het hoeft zouw durven bieden,
 Kon meê die grootſte helt der dichtkunſt niet ontvlieden.
 Zoil braveerde aldus Homeers vergoden toon.
 Dus ſtak een Marſyas Apollo naer de kroon.

Maer wat de laſter van zijn eeuwig werk kan zeggen,
 'T is niet dan wiltzang die zich zelfs komt wederleggen.
 De ſchoone Cithereé heeft iets dat haer miſmaekt,
 Zoo by geval de ſchoen maer eens in 't danſen kraekt.
 Hy heeft zijn letters met geen ſpietſen te verweeren,
 Zy zijn gehart. niets kan zijn regimenten deeren.
 'T is hier al gout, geen ſchuim. elk woort weegt hier een pont.
 Dit 's een gebouw, geveſt op onverwrikbren gront.
 'T ſtaet even pal, en ziet niets van zijn ſtaut verdwijnen,
 Al zoektmen 't onbeſchaemt of liſtig t'ondermijnen.
 Het loofwerk, kapiteel en buitenſte ſieraet,
 Zy iemant in den weg, ſchoon nergens iets miſſtaet.
 Men ſchreeuwe, als of men ſchier gebergten zouw verzetten,
 Hier volgt hy in 't gebouw, noch in de roijing wetten,
 Daer heeft de gevel zelfs een miſſtant, en de gront
 Ontzinkt hem, en wat meer zweemt naer een gaeuwen vont,
 Om in een ſchoon gelaet een ſproet of vlek te zoeken.
 Maer zet eens voet by 't ſtuk, en toont uit uwe boeken,
 Waerge ergens tot dien top van glorie zijt geraekt,
 Dat gy van Vondel maer een ſlaeuwe ſchaduw maekt.
 Hy volgde 't rechte ſpoor der ouden, en met reden:
 Want hy geen oorzaak vont om van een weg te treden,
 Die effen, vol ſieraet, en zonder doolpat leit
 Naer Pindus, en geeft die hem treên, d'onſterflijkheit
 Hy was naeuwkeurig elks gedachten aen te hooren,
 En noopte weder, op zijn beurt, hun geeft met ſpooren,
 Die hy vermetel, noch dier gunſt onwaerdigh vont.
 De grijze Chiron bont Achil dus aen zijn mont.

De groote Amilkar vormde aldus de teedre jaren
 Van Hannibal, die door dat onderwijs ervaren,
 Betoont heeft, dat hy niet vergeefs het had geleert,
 Wanneer hy Rome hier in 't aengezicht trotleert.

Maer gy, ô groote ziel, die nu de hierarchijen,
 De starren, magten, en geduchte heerschappijen
 En serafinnen, net geschildert in 't verschieft
 Op uw geleerde blaën, van dichte by beziet,
 Gy leeft nu in 't muziek der hemelsche koraelen:
 Daer lust het u het hart vol blijdschap op te halen,
 En 't geenge in schaduw schreeft voorheenen, met uw oog
 In 't wezen te bezien, dwaelstarren, regenboog,
 De hemelgordels, en de wisslende aengezichten
 De mane, met de zon, de bronaër aller lichten.
 Van daer ziet gy geruft hun reukeloosheit aen,
 Die hunne tanden in uw glorie durven slaen,
 En uit een wanhoop, om oit tot dien top te stijgen,
 U schenden, om voor 't minst aldus een naem te krijgen.
 Daer triomfeert gy in het diamanten slot
 Als een Jupijn, die met Salmeus dolheit spot,
 En hem, zoo drae 't hem lust dien hoogmoet te doen zinken,
 Ten donderwagen met den blixem uit kan klinken.

O Rijn, geboortestroom des Dichters, die zoo fier
 Uw zilvre hoorens heeft gekroont met zijn laurier,
 Die aengenermer vlocit langs 't velt van zijne blaëren,
 Als daer gy bruisfchend komt ten Alpen uitgevaren;
 Wiens helder stroomkristal zoo zuiver nergens blinkt,
 Als daer gy stroomt met noit verderffelijken inkt;
 Beny het niet, als gy langs Keulen af komt dalen,
 Dat gy niet moogt met d'eer van zijne grafsteê pralen,
 Gy hebt Erasmus lijk de Maze ontrukkt, en kust
 Dat heilige geraemt, daer 't noch te Bazel rust.
 Zoo gingt gy voor: en schijnt het nu uw recht te krenken,
 Dat u een ander eens het zelfde toe komt schenken,

En

En datmen op zijn tijt u 't ongelijk betaelt?

'T is eers genoeg dat gy met zijn geboorte praelt.

Want fchoon hem Keulen eerft heeft in haer fchoot ontfangen,

Het Y was evenwel zijn uiterfte verlangen :

Dat heeft hem opgevoet, en aen dien rijken gront

Gaf hem de zanggodin den honig in den mont.

'T is waer, gy hebt hem eerft zien fnakken naer het leven,

Maer 't is hem waerlijk aen den Yftroom eerft gegeven ;

Die zal zijn dierbare afch ook houden aen zijn vloet,

En als hy Amsterdam in 't heenestroomen groet,

Steets wenschen (nu hy mag het overfchot bewaren

Van zulken man) dat hem geen grafzerk mag bezwaren ;

En d'aerde licht valle aen 't gebeente, daer het wacht

Een eindelozen dagh uit zulk een langen nacht.

Wat grafgewelf zal ik den Aertspoet nu bouwen?

Waer vinde ik volk, om al het marmer uit te houwen?

Want ftichtte ik hem naer zijn verdienfte en naem een graf,

Gelijk hy levende reets aen zich zelve gaf,

Het geen de grootheit van zijn faem zoude evenaren,

Zoo moest het rusten op twee trotse pronkpilaren,

Koloffen niet van erts gevormt, noch door de hant

Geklonken, maer gegroeit uit eeuwig diamant.

'T zouw van de noortpool af tot aen de zuidas raken,

En al de werrelt dus dien man zijn graffteê maeken,

En Febus overal hem groeten, daer hy 't hoofd

Ter kimme uitfteekt, en daer hy weêr zijn fakkelt dooft.

Zoo lang men Neêrduitsch dicht verftaet, en hout in waerde,

Zal meer en meer zijn lof zich fpreien over d'aerde.

Aen den Eerwaerdigen HEERE

G R E G O R I U S M E E S,

BEDIENAER DES GODDELIJKEN WOORTS TE ROTTERDAM,

Op het overlijden zijner Gemaelinne

RUDOLPHA ALLAERTS ZANTVOORT.

WAt queeltge een eeuw'g lijkgezang,
 En treurt de gansche nachten lang,
 O Mees, tot in het hart verflagen
 Om 't sterflot van uw waerde Vrouw?
 Herroep uw moet: verduur den rouw,
 Die lichter wort door 't manlijk dragen.
 Al kreet gy beide uw oogen uit,
 Al wort alreets uw treurgeluit,
 Zoo hemelsch, en zoo waert te hooren,
 Dus verre buiten onze lucht
 Gevoert op wieken van 't gerucht:
 De harde grafzerk heeft geen ooren.
 En schoon uw Gemaelin vol moet
 Gevolgt hadde op Alcestis voet,
 Die voor haer' Man Admeest dorst sneven,
 Het onverzoe'nbaer spook, de Doot,
 Had haer gerukt uit uwen schoot,
 En met zijn schicht in 't graf gedreven.
 Uw werk, waer inge een laetste blijk
 Van liefde toont aen 't koude lijk,
 (Waer op de koorgalm en de bogen
 Des Tempels, vol gepropt van volk,
 Weërgalmden met een dankbre wolk
 Van zuchten en bekreten oogen)

Al overtrof het Orfeus Lier
 In hemelval en godlijk vier,
 'T kan van uw kuifche trouw getuigen,
 Maer om tot troofting van uw wee
 Te wekken uwe Euridice,
 Is 't straffe nootlot noit te buigen.
 Noch leeft en flikkert tot uw trooft
 Des Moeders wezen in haer krooft:
 En is haer Ziel voor uit gevaren
 Al juichende naer 's Hemels as,
 Gy volgt de ftreek van haer kompas,
 En zeilt door 's werrels woefte baeren.
 Terwijl gy ziet hoe 't al vergaet,
 En 't andren leeraert in dees' ftaet,
 Wat krabt gy noch uw' wonden open?
 Zy licht u reets gelijk een fterr,
 En wenkt u met de hant van ver
 Naer 't Vaderlant, waer op wy hopen.

H A R D E R S Z A N G.

D A F N I S.

Op de doot van den H E E R E

J O A N F. G I M M E N I G.

HOOGLEERMEESTER DER WELSPREKENTHEIT EN
 GRIEKSCHE TALE TE VLISSINGEN.

DE morgenzon verfmolt op 't vrugtbaer velt alreê
 Den zilvren daeu, en fteeg ten wolken in uit zee,
 Als Egon zijn gezang en hardersfluit liet hooren.
 Hy zong hoe Amaril zijn oogen kon bekooren;

En schilderde op haer wang de lelie en de roos.
 Nu wiert hy zelve bleek, of kreeg om 't hoofd een bloos,
 Naer hem de minnetoght vervoerde in zijn gedachten:
 Wanneer Dameet hem fleurt met zijn bedroefde klaghten,
 En bootschapt Dafnis doot. Och Dafnis, zegt hy, d'eer
 En liefde van al 't vlek, och Dafnis legt ter neêr.
 Laet nu de bokken vry, ik kanze nu ontberen,
 De jonge druif en 't loof van mijnen wijngaert scheren,
 Als maer de lijksipres blijft groeien als voorheen.

Mijn schapen wijkt; gy zoud de kruiden licht vertreên,
 En schaên den rozelaer en heulbloem, wijkt ter zijde
 Mijn geitjes! want ik die aen 't graf van Dafnis wijde.

Bezie de beek, noch korts zoo helder als kristal,
 Nu isze me beroert; de zuivre waterval,
 Die moedig met een schat van paerlen pleeg te bruiſſchen,
 Zinkt neêr zoo zwaer als loot, en smoort zijn lieflijk ruiſſchen.
 Hoe zoekt het vee zoo ver het nat ter slinkerhant?
 'T is door mijn tranen brak geworden aen deeskant.

'K zal nu niet meer helaes! met hartelijk verlangen,
 Aen uw geleerden mont en lippen blijven hangen,
 En hooren, hoege een knaep, en op uw jonkheit stout,
 Uw leven hebt uitheemſch in veel gevaer betrouwt,
 Te water en te lande in velden en woestijnen,
 En daer de stroomen staen geboort met Rijnsche wijnen,
 En daer de Seine u zagh gelegen aen zijn zoom,
 En hielt op uw gezang de golven kort in toom:
 De Seine tot ons leet nu tevens uitgelaten,
 Die onze hutten dreigt met woedende soldaten,
 En weid moortdadig 't lant met vier en vlammen af.

Dies zoo ons iets, nae gy gedaelt zijt in het graf,
 Vertrooſten kon, dit zou 't alleen ô Dafnis wezen
 Dat gy geen rampen voelt, noch grooter hebt te vreezen.
 Maer ach! met u is al myn vreugde en leven uit.
 Nu draeg deze olm voortaan mijn uitgediende fluit.

Toen

Toen antwoord Egon : Gy hebt mooglijk noch zijne oogen
 Geflooten, en die met uw lippen konnen droogen,
 En zijnen veegen geest gevangen in uw mont.
 Maer ik (en ik stont mē met hem in naeuw verbont,
 Hy hielt my mē voor vriend) heb mooglijk toen gezeten
 Aen rijkelijken disch, en al mijn zorg vergeten.
 O wreede hemel die my Dafnis heb ontrukkt ?

Mijn ooft blijve op den boom voortaan vry ongeplukt.
 Voor hem alleen pleeg ik de muskadel te snoeien,
 Voor hem liet ik de keur van guldelingen groeien.
 En toen my Galatee korts vrijde met een lonk,
 Om dry paer pruimen, dat zoo sierlijk hing te pronk
 Aen dezen boom, heb ik haer koeltjes afgeslagen,
 Hoewelze waardig schein dat puikooft weg te dragen.
 Het wachtte op Dafnis komt, en had ik d'eer gehad,
 Het waer hem in den mont gevallen waer hy trat.

Was 't om dit ongeluk te spellen, dat de schapen
 Dus blaetten, en de stier zoo vroeg my steurde in 't slapen,
 En 't kalf den uier liet en loeide door den stal?
 Ik vreesde wel; maer niet voor zulk een ongeval.

Nu schreit het al met my. de kruiden leeren schreien,
 En schudden, daermen 't ziet, hun tranen op de weien.
 De beek stort tranen, duin en dalen galmen weêr,
 En zelf mijn boom, uit rouw, stort al zijn pruimen neêr.

Hoe wil dit Damons harte ontsteken, en hem knagen,
 O Dafnis! want gy waert zijn liefde en welbehagen,
 Die groote Harder, zoo van 't Godendom bemint;
 En Woutheer, die dit lant aen zijne wetten bint,
 Zal op een hooget klank uw lof en wijsheit zingen.
 Dan zal de kudde zich van hupplen niet bedwingen;
 Dan wil de nachtegael, die nu een rouwtoon slaet,
 Het orgel van zijn keel doen klinken naer zijn maet.
 Nu staet de kudde stom. de zwaen, die pleeg te bruizen
 Voor stroom, begint van druk zijn pluimen uit te pluizen.

De zeevlam neemt den boom zijn bloefem en fieraet:
 De noordewint verzengt de roos: de hagel slaet
 Het kooren; uwe doot al onze vreugt ter neder.
 De blijde lentezon verpooft het winterweder.
 Het herftfaizoen deelt mild de vrucht des zomers uit;
 Maer ach! wanneer de doot ons eenmael d'oogen fluit,
 Komt niemant weër. vertrouwt op deugt en eedle gaven,
 En bloeiende ouderdom. zie. Dafnis is begraven.

Dus zongen Egon en Dameet, by beurte, om ftrijt,
 Wanneer de fchaduw aen het krimpen, hun den tijt
 Befnoeide, en riet het vee ten beemden in te jagen,
 Om 's avonts Dafnis doot gerufter te beklagen.

Op het A F S T E R V E N

Van den Eerwaerdigen en Hooggeleerden H E E R E

G E R A E R T B R A N T,

DIENAER DES GODDELIJKEN WOORTS IN DE GEMEENTE DER
 REMONSTRANTEN TE ROTTERDAM.

A E N Z Y N E N V A D E R.

HOe zie ik u met rouw behangen,
 En zoo veel traenen langs de wangen
 Afbigglen, als een' zilten daeu!
 En zou 'k niet deelen in uw lijden,
 O Brant, mijn vriend van lange tijden?
 't Zy verr', die bant is al te naeu:
 Dies zultge wel met gunft gehengen,
 Datwe onze traenen famen mengen.

'T is waer; gy hebt een zoon verloren,
 Die van den Hemel uitgekoren,
 Gelijk een andre boetgezant,
 De zielen zuiver wist te wassen,
 Jordaen, niet in uw zilvre plassen,
 Maer Kristus bloet, onze offerhand';
 Die, van Gods yver aengesteken,
 Niet kon dan boetorakels spreekē.

Maer schoonge op aerde waert zijn Vader,
 Noch gaet u zijn verlies niet nader
 Als zoo veel zoonen, die zijn mont,
 Zijn ernst en onbesproken leven,
 Als uit het graf heeft opgeheven,
 En ingelijft in 't heilverbont.
 Laet die nu met bedrukte-reien
 Dien Vader op zijn graf beschreien.

Of zouw de Doot, van nijt ontsteken.
 Dien ernaem mooglijk wederspreken;
 Die onbarmhartig en verwoet,
 Daer eerst zijn jeucht schein opgeloken,
 Zijn levensdraet heeft afgebroken?
 De Deucht, die voor verderf behoet,
 De Wijsheit, hem ten erf gegeven,
 Heeft langh hem tot die eer verheven.

Zoo zietmen op de parkementen
 Der Kerke in goude letters prenten,
 En aen d'ontferflikheit gewijt
 Een rey van onbevleete maegden,
 Heldinnen, die vroeg God behaegden,
 Kruishelden, die greeet ten strijt,
 En jong gewoon te triomferen,
 Den afgront in 't gezicht braveren.

Al wort's mans lijk bestulpt met aerde,
Zijn glorie leeft, en blijft in waerde.

'T geen viel, is maer zijn minste deel.
De grafworm knaeg vry zijn gebeente,
Het dankbre hart van zijn gemeente
Behout dien Helt noch in 't geheel.
Zijn trouw, in allen noot gebleken,
Zal met zijn doode tong noch spreken.

De ziel, van 's werrelts last onslagen,
Ziet nu omhoog haer welbehagen,
En al het Kristendom in rust:
Dat hier gescheurt door kerkrakkeelen,
Noch twiift om Kristus rok te deelen:
Terwijl de Turk hier door vol lust,
En met gansch Azië opgezwooren,
Europe dreigt in bloet te smoren.

Indien nu mogt zijn wensch gelukken,
Dat elk was vyant van verdrukken,
En vaste vreê de kerken bont;
Dan had hy eerst zijn hoop verworven,
Dan was hy niet te vroeg gestorven.
Gy Maes, erken uw' Vredemont,
Laet noit, al is hy u ontnomen,
Zijn lessen in vergeting komen.

Kond' gy, ô Brant, een Lijkdichtzingen,
Uw' stem stont verder door te dringen,
Gy zongt als Vader, en Poët.
Maer droefheit, buiten maet geklommen,
Kon Davids geesten zelfs verftommen;
Uw harp is meê met rouw bekleet,

En, nu hy dus u is ontwongen,
Zijn al de snaren afgesprongen.

Aen de Edele JONKVROUWE

M A G H T I L D E,

Op de Doot van haer Zuster

J O A N N A B A R B A R A Z A S

V A N D E N B O S S C H E.

WAt schreitge-beide uwe oogen uit,
En vult al 't huis met rouwgeluit?
Hoe ziet men op die lieve wangen
Een zilvren dauw van tranen hangen;
Maghtilde, schoone en wijze maegt,
Die 't alles wikt naer eisch van reden
Waertoe uw Zuster zoo beklaegt,
En hare ziel te rug gebeden?
Zy is ontslagen van verdriet,
En hoort voortaan uw zuchten niet.

Toen 't lichaem, smeltende als het wasch,
In arbeit ging, om weêr tot asch,
En eigen element te keeren,
Konze uw medogen niet ontberen:
Uw Barbara, uw halsvriendin
Zag toen met vreugt, maer stervende oogen,
De zuivre tekens van uw min,

Daer gy, tot in uw hart bewogen,
 Geen troosteres meer scheent te zijn,
 Maer zelfs te dragen al haer pijn.

Nu, vry van aerdsche damp en stof,
 Zietze in triomf het hemelsch hof;
 Daer haer de Cherubijnen groeten,
 En treet de wolken met haer voeten.
 Nu schijnt de gantsche werreltkloot
 Haer slegts een enkle stip te wezen,
 En ze is uit deze korte doot,
 Gelijk een Fenix opgerezen,
 Om eeuwig, zonder perk of uur,
 Te juichen in 't gestarntlazuur.

Daer 't al onwrikbaer blijft in stant,
 Is waerlijk 't rechte Vaderlant.
 Hier fukkelenwe in veel gevaren
 Op 's werrelts ongestuime baren:
 Nu sleept de vloet, nu d'ebbe ons meê,
 En als in 't pekelschuim begraven,
 Is 't overal ontrouwe zee,
 En nergens een geruste haven.
 Nu denk eens, of hy iets verliest,
 Die 't veilig voor 't onveilig kiest.

Herroep dan weder als voorheen
 De krachten van uw geest byeen,
 Dien eedlen geest, die zoo verheven,
 U boven het geslagt doet streven
 Der vrouwen, die gy achterlaet,
 En komt met lust geduurig nader
 (Het blijk voor al in dezen staet)
 Het groot verstant van uw Heer Vader:

En denk, zoo dikwils alsge fchreit.
Zy heeft me macr den weg bereit.

Op het verongelukken van

H O P M A N S I M O N B L O K ,

Onder de Zeemaght van M I C H A Æ L de R U I T E R ,

in brant gefchooten.

O S T E N D U N T T E R R I S H U N C T A N T U M F A T A .

DE zeeplaeg aen den Teems, het hoofd der zeetierannen,
Zocht Nederlant, verwoed, uit d'oceaan te bannen,
En 't pekelt alleen te bouwen naer zijn lust.
Des preft hy overal aen d'Iersche en Schotse kust,
Zijn zeegewelt byeen, om ons de vrye baren
T'ontveiligen, zoo verwe om bey de polen vaeren.
Dit speet den strijdbren Blok. Zal Londen dan de zee
Beheerschen als Vorstin, dus sprak hy, en wy mê
Niet deelen in den buit, wy zeil noch kielen reppen?
Dwing met het zelfde recht ons ook geen lucht te scheppen.
Wy hebben eertijts voor de vryheit, goet en bloet,
In 't aenzicht van uw Teems, gelaten vol van moet.
En Nederlant is noit om moedloosheit gelastert.
Of meentge dat wy nu ontaert zijn, en verbastert,
Dat Zeelant u den voet zal kussen als haer heer?
O neen! zoo lang als Blok het loflijk wreekgeweer
Kan gespen op de zijde, en Michaëls banieren
Vervullen uwe kust, die vol van wilde dieren
En plonderaers, haer balg met buurenroof verkropt,
Maer niet verzaet, daer dit die honger niet en stopt.

Ik heb voor 't Vaderlant weleer om eer gevochten :
 Nu strijden wy geterght met Londens zeegedrochten,
 Die als harpien in des oorlogs overmoet,
 Zich dronken zweigen aen der bontgenooten bloet.
 Zy treên ons op den nek. genoeg, genoeg gezwegen.
 Ik zal het zeerecht fier bepleiten met den degen.
 Zoo sprak de Helt, en schoot het harnas ruitig aen;
 Maer ach! indien hy dus de Turksche halvemaen
 Had mogen dempen voor de vest der Bizantijnen,
 Men had haer horenen na dezen noit zien schijnen
 Met zulken glans. dat tuig de Middellantsche zee,
 Daer hy de Turken heeft geslagen op haer reê,
 En 't roofniet Tripoli doen schrikken voor zijn Zeeuwen,
 Al 't zamen onverzaegt als strijdbre waterleeuwen.
 Noch was hem d'eer gering na zulk een overhant,
 Zoo lang de Londenaer, d'Amerikaensche strant
 Brantschatte, en rijk van roof der Westerlanden,
 Den Teems quam ingezeilt met opgerichte vanen.
 Hy valt manhaftig die roofvogels op de huid,
 En schenkt de vryheit op haer vryaltaer den buit.
 Ach had hem 't ongeluk, terwijl hy onverdroten,
 Gelijk een adelaer ten roofvlote in quam stooten,
 Niet in het midden van zijn krijgsmoet onderdrukt,
 Hy had zijn Vaderlant de slavernye ontrukkt.
 Hy had den Zeeuschen naem in eindeloze jaren
 Doen klinken boven 't perk van Herkules pilaren.
 Men giet' den krijgsman in metael noch koper af.
 Hy hoeft geen grafbeelt. heel de werrelt is zijn graf.

Op het affterven van den HEER

J O H A N D E H A E N ,

WEESHEER, KERKMEESTER, EN BURGERMEESTER
TE KORTRYK.

Zoo heeft de doot uw mont en oogen toegeloken,
De droefheit ons den mont en oogen opgebroken,
O Weesheer! zoo verlaet gy ons, en vaert omhoog
Daer gy het sterflot tart met een onsterflijk oog.

Laet nu de doot haer zege in uwe neêrlaeg stellen,
Omdat haar straffe vuilt dien braven neer kon vellen
Geen noot. uw romp alleen viel voor haar moortgeweer.
De ziel, die meest den mensch volmaekt, bleef zonder zeer.
Het sterven is doch eens den sterveling beschoren,
Natuur bereit zich zelf zoo dra wy zijn geboren,
Om weêr naer 't graf te gaen. zoo bros zijn wy van acrt!
Zoo kort de schakelring! ja elke zonnevaert
Geeft woeker aen de doot ten koste van ons leven.
Tot eindelijk de rente en hoofsfomme uitgegeven,
Haer onverzaede hant den gever zelve eist.

Dan is de reiziger voor eeuwig uitgereist.
Dit treft elk beurt om beurt. hout mate in pijnlijk treuren.
Of zoektge uws Vaders graf door kermen op te scheuren,
O weezen? 't is vergeefs godvruchtigen beklaegt.
Haer deugt wort in geen graf benepen. neen. zy draegt
Na 't sterven haeren lof ten toon op alle tongen.
Zijn godvrucht heeft de doot haer yzren staf ontwongen,
En dringt van d'aerde alreê ten starrenhemel in.

Gelijk de wakkre haen op 't lant, het huisgezin,
Zoo dra de zon verrijft, tot arbeit roept door kraeien,
Daer

Daer yder zich bereit tot akkeren en zaeien:

Zoo wees ook onze Haen, des morgens voor den dagh,
Tot dat de moede Apol in 't warme westen plagh
Te zinken, aen elkeen de ware rust en haven,
Waerin zich deze uit lust, die uit beschaemtheit gaven;
Maer schaemte en lust was beide een spoor tot eeuwig goet.
Zoo straelde van zijn licht een licht in elks gemoet.

Bedroefde weesjes, brengt geen bloemen noch festoenen,
Om met een ydle pracht uw Grootvaërs graf te groenen,
Te pronken met sieraet dat onbestendig is.

Zijn ootmoet achtte dat als glinsterend vernis.
Hy zocht met eer en roem meer andre te vermaken
Als dat hy aen zich zelf zijn eigen lof liet smaken.

Kortrijkers tuigt nu van zijn vroomheit: want hy heeft
Zijn leven in uw dienst gesleten, en geleeft,
Als of hy was gestelt om andren nut te wezen.
Dat sprak zijn trouwe zorg voor ouderlooze weezen!
Maer waerom my zoo lang in zijnen lof gepijnt?
Of hoeft de zonne een kaers alzê op haer middag schijnt?

Op de DOOD van den HEERE

L A U R E N S B U I S R O,

HEERE VAN GINHOVEN, RAED EN SEKRETARIS
VAN ZIJN HOOGHEIT, &c.

IS zoo ontijdig dan Ginhoven weggerukt?

En wort die bloem in 't best des levens afgeplukt,
Die waerdige erfgenaem zoo wel van 's Vaders zeden
En deugden, als zijn faem en ampt en waerdigheden;
Die, in 't gewoel van 't hof gewiegt en opgevoet,
Geen hooffche vlekken voedde in 't ongeveinst gemoet,
En

En 't ongeftadig lot, dat meeft de hovelingen
 Pleeg onvoorziens gelijk een nachtf Storm te beſpringen,
 Ontwaſſen, en van elk bemint en hoog geſchat,
 Zija 's prinſen gunſt behielt, zoo lang hy adem had;
 Die zich geduurig, met een ongekreukt geweten,
 Trouw voor zijn Vorſt, trouw heeft voor 't Vaderlant gequeten;
 En temprende zijn zucht tot ruſt en zorg van ſtaet,
 Geen menſchen haette, en van geen' menſchen wiert gehaet;
 En laet een voorbeeld nae dat, om oprecht te leven,
 Niet nodig is altijt zich uit het Hof te geven.

Op het A F S T E R V E N

Van den H E E R

P E T E R D E W I T,

Aan zijnen Zoon,

P E T E R D E W I T.

GY hebt vergeeffch, ô Wit, uw oogen uitgekreten,
 Op uw Heer Vaders graf. hy hoort uw zuchten niet.
 Hy kent geen droefheit meer die niet als vreugde ziet,
 Een vreugt die hem beſtraelt in 't eeuwige ongemeten.

Hy heeft voor 't aerdfche nu het hemelſche verkoren.

Het tranenleger zelf had weedom in zijn ſmart.

Zijn rouw heeft uit. en zit de nawee u in 't hart,
 Die weet dat hy ook om te ſterven wiert geboren?

'T is waer de bant is naeu die Vader bint en zoonen.

Geen lid wort zonder ſmart van andere afgerukt;

Maer als kloekmoedigheid van rampen wort gedrukt,
 Is 't eerſt de rechte tijt om haer gedult te toonen.

De droefheit, ik beken 't, valt laſtig op te kroppen,

En 't volle hart moet zich zomwijl door 't ooge ontlaên.

De tranen doen zomwijl de droefheit overgaen;

Maer wacht, de tijt zal beſt dien zilten regen ſtoppen.

U leeren, is het zant op hooge duinen kruijen.

Zwijg dichter, zwijg. uw vrient behoeft geen trooftgedicht.

Hy kent de maet van rouw en volgt die als zijn plicht.

Geen wijze ftuurman ftact zoo vaf in wint en buyen.

G R A F S C H R I F T

Voor H O P M A N

A D R I A E N D E H A Z E.

OSTENDENT TERRIS HUNC TANTUM FATA.

DE haes, een fiere leeuw in 't Britfche zeegevecht,
Stont pal in 't woeden der geprefte waterhonden,
Tot hem een kogel heeft vooruit naer God gezonden,
Om wraek te vordren van 't gefchonden waterrecht.
Sta vreemdeling; en zeg, tot glorie van de Zeeuwen,
Dat hier de Hazen zelfs veranderen in Leeuwen.

G R A F S C H R I F T

Voor den Edelen H E E R

J O H A N D E L I E F D E,

RIDDER, VICEADMIRAEI VAN HOLLANT EN WESTVRIESLANT.

DE Liefde, d'eer der Maes, ruft onder dezen fteen,
Die in acht krijgen, en vervaerlijke oorlogftoghten,
Den Teems, de Seine, en Zont, en Iber heeft bevochten,
En winnaer aen den Taeg vertoonde zijn trofeen.
De faem ter grafzerk van den Zeehelt uitgeborften,
Strekt hem een tombe lang verfhuldigt aen zijn zwaert,
Vervult al 't aerdrijk met zijn glory, en vervaert
Noch met den fhrik zijns naems de vyandlijke Vorften.
Al wert de zee geverft met zijn doorluchtig bloet,
En 't lichaem hier vergaet, noch leeft hy door zijn moet.

1673.

G R A F-

G R A F S C H R I F T

Voor den Manhaften ZEEHELT

J A N V A N A E M S T E L.

VAN Aemstel, die den Zweed op Funen dorst bestoken,
 Die drie zeeslagorden van de Britten heeft verbroken;
 Die helt die eelfte telg van 't edelfte geslacht,
 Die dappre helt, befaemt by Indiaen en Mooren,
 Rust hier in 't marmer graf, door eelder doot verkracht,
 Tot rouw van 't lant, dat meest heeft aen 's mans dienst verloren.
 De grafworm maele vry het kout gebeent tot stof.
 Zijn deugt hout stant, en vult den aertkloot met zijn lof.

Op het A F S T E R V E N

Van den H E E R E

H E N D R I K V A N Z I T T E R T.

D E Vryheit zagh haer Amirael gevallen.
 En ach! met hem zijn vrygeboude Wallen
 Verdelgt, door een nootzakelijk besluit.
 Des hulde zy haer ongetoide haren,
 Al weenende, met lijkcipresseblaren,
 En stortte in 't einde aldus haer krop eens uit:
 (De smarte deed haer oogrivieren vlieten
 Met stroomen die ten wangen nederschieten,
 Gelijk de Nijl zijn killen overbruijt)
 Wie, sprakze, zal nu 't Vaderlant ten nutte
 Mijn gijpend Rijk met Herkles schouders stutten,
 Nu Zittert naer 't oneindige is verhuift?

Een ander wort vernietigt in zijn streven,
 Zijn naem vergaet by yder met zijn leven,
 De zerk beftulpt ook zijn gedachtenis:
 Maer hy, onflaperig in 's werrelts droomen,
 Heeft maer zijn hant d'ondankbre ploeg ontnomen,
 Om uit te zien waer 't Rijk der Vryheit is;
 Daer onvertzaegt voor 's Lants geluk te spreken
 Niet met den nek wort fchamper aengekeken:
 Daer hovaerdy geen meefterrolle speelt.
 Indien de luft de ziel komt aen te kleven,
 En na de doot gedachten zijn gegeven,
 Hy heeft alreë zijn burgerftaet verdeelt.
 Ik zie geweld en opperheerschappye,
 Gelijk een dolle en grijpende Harpye,
 Den voet gelicht, ter vryburge uitgejaegt;
 En hem met fmaek uit zijn gevryde flooten
 Belachen 't streng gebiet der Werreltgrooten,
 Dat noch met roem hun naem op 't voorhoofd draegt.
 Mijn voefterling zocht hier mijn' vrybanieren
 Vergeeffch by wilde en toemelooze dieren
 Te hechten, onder Vrijigheits blazoën.
 Hy trat vergeeffch de grootschheit op de toonen,
 Daer flaverny verheven wort op troonen,
 Men dek zijn graf met bloem en graffeftoen.
 Ik wensch alleen een Fenix uit zijn afchen,
 Die 't burgerrecht in rijpen oogft doe waffen,
 En queke 't kint dat hy heeft toebereit.
 Zijn vryftat moete in toeloop aller volken
 Haer hooge kruin bepalen met de wolken.
 Zoo moet zijn afch noch groenen daerze leit!

GRAFSCHRIFT

Voor den HEERE

KORNELIS VAN ALDERWERELT,

overleden

te LONDEN.

Vertrouw op jeugt noch friffse leên.
 Van beide mogt hy zich beroemen,
 Die fluumert onder dezen fteen.
 De fchoonfte zijn de teérfte bloemen.

GRAFSCHRIFT

Voor

M Y N M O E D E R.

Hier ruft het lijk van Magdaleen,
 Bestulpt met dezen zwaren fteen,
 Het lijk, dat uitgeteert ten lefte
 De ziel den Hemel gaf ten befte;
 En juichende opfteeg naer omhoog,
 Ver boven lucht en regenboog:
 Zy gaf die over met veel fmarte
 En weedom, aen het zwoegend harte:
 Om dat in 's hemels hof te meer,
 Nu hier haer fterre zonk ter neer,
 Haer zon, wanneerze door quam breken,
 Op zoo veel luifter af zou fteken.

GRAFSCHRIFT

Voor een gifsenden

F I L O S O O F.

TRee zachtjes, wandelaer; neen, tree, vrymoedigaen.
 Gy hebt geen noot van hem te wekken:
 Want of hy fchoon u hoorde op zijne grafteê gaen,
 Hy zou het doch in twiffel trekken.

Op de DOOD van

Den Wel Ed. Geftr. Heere

K A S P A R E N G E L S,

Raed ter Admiraliteit in Zeelant.

Doorluchtig Oordeel, en doordringend Staetsbeleit,
Een hart, dat ongewoon, dan voor het regt, te buigen,
Door zyne daden van zyn' deugden kan getuigen,

Verheffen iemants naem zelf tot de onsterfelykheit.

Men zal zyn' glory op zien haelen in kronyken:

Hy kan 't vergeten, maer het sterven niet ontwyken.

Dit tuigt ons Engels, die in staetkunde uitgeleert,

In al zyn doen, 't geen zelf de nyd getuigt, regtschapen,

En door zyn' wysheit meer verheerlykt dan zyn wapen,

En in het wassen der Fortuin nooit omgekeert,

Het Zeeuwsche Zeehof en het Zeeregt dorst bewaren

Vol vlyt, een reeks van meer dan tweemaal twalef jaren.

En of de ondankbaerheit een ander oordeel stryk',

Gantsch Zeelant volgt nogtans met rouw dit groote Lyk.

1679.

LOFDICHTEN.

Op den tweeden druk der

K O R E N B L O E M E N

Van den Edelen Gestrengen H E E R

K O N S T A N T Y N H U I G E N S,

RIDDER, HEER VAN ZUILICHEM &C.

Y zullen dan dien onwaerdeerbren schat,
Op nieuw verrijkt met keur van dichtjuweelen,
De werrelt afgemaelt op yder blat,
Weêr zien in 't licht, en in dien rijkdom deelen!

De faem droeg lang den naem van Konstantyn
Den aerdkloot om; hy leeft op alle tongen:
Van hem gewaegt de Tiber, Teems en Ryn
En Seine, die van hem voorby gezongen,
Een vaster zwier van dichten heeft geleert.
Maer welk een lant zou Huigens naem niet hooren,
Die noit genoeg gelezen en geëert,
Spreekt overal gelijk een ingeboren.

Noch is dat voor zijn glorie te gering,
Al zingt hy naer elks wensch in alle talen,
Al smaekt hy elk in zijn bespiegeling.
Het lust hem meê d'aeloutheit t' achterhalen,
De Grieken na te stappen op hun trant,
En Martiael te wekken uit zijn affchen.

My dunkt, ik zie de trekken van zijn hant,
En snelheit en gedachten, die hem passen.

Hier vloeit een zee van wijsheit overal.

Hier springt een bron met overvloed van straelen,

En bruifcht gelijk een steile waterval,
Die 't aengezicht der omgelege dalen
Opheldert, en den blijden akker voed
Met levend kristalijn en zilvre stroomen.

Hier 's nektar voor 't aendachtige gemoet,
Uit 's werrelts mist ten hemel ingenomen.

O bloempriecel, zoo konstlig geschakeert,
Hoe wensche ik weêr uw perken in te treden!

Het heugt u, hoe ik u heb gewaerdeert,
En nedrig, en verwondert aengebden.

O rijkdom van orakels, vol van geeft,
En Pinkstervier, hoe zal de nanceef hooren,

En hoe zal hy gelooven, die u leeft,
Dat gy zijt in 't gewoel van 't hof geboren?

In 't barnen van den krijg, en 't oorlogsvelt,
In 't barsten van granaten en kortouwen,

In 't dreigen van het Arragons gewelt,
En menigmael in andere lantsdouwen

Uitheemsch, en ver van uw bekende lucht.

Noch Komt gy u zoo heerlijk vertoonen,

En drijft zoo wijt op wieken van 't gerucht,

'T geen met onsterflijke eer uw dienst zal kroonen:

Dat zelf de nijt, maer tot haer hartenleet,

En bitter smart, het kostelijke leven

Van Konstantyn moet achten wel besteet,

Al had hy niet als zulk een werk geschreven.

Op den Bouw en bestiering der Schepen,

beschreven door den Weledelen Wijzen H E E R

N I K O L A E S W I T S E N ,

R A E T V A N A M S T E R D A M .

D'Aeloutheit lag gesmoort in 't stof van hare steden,
 En rijken, deerlijk van d'onwetenheit vertreden,
 Nu menig duistere eeuw en jaren achtereen.
 Haer kostelijk gewaet, zoo konstelijk besneên,
 En rijklijk geschakeert, wiert met den voet gestooten:
 Zy zelf hield, doot van schaemte en spijt, den mont gefloten,
 En wenschte dat een heir van letterhelden velt
 Mogt winnen, en haer eer, weêr op den troon gestelt,
 Uitflonkren door den mist en nevels der Barbaren
 En woeltheit, zoo ontaert haer in de kroon gevaren.
 Nu troost u Moeder en getrouwe voestervrouw,
 Der wijsheit, troost u, en verzet dien bittren rouw.
 Uw zon begint alreê ten kimmen uit te gloeien,
 Terwijl haer heilig vier, nu meer en meêr aen 't groeien,
 Vast d'oostkimme achter laet, en stijgende in den trans,
 Spreit over onze lucht in 't eind' haer vollen glans

Een deel der wijzen leert uw loofwerk, en de merken
 Der diepe Beeldespraek, d'orakels van uw Kerken,
 De Wichleryen, en 't geschrei der vogelvlucht.
 Een deel, opvliegende ver boven zonne en lucht
 In hun gedachten, spoort uit **H**ermes goude spreuken
 Uw godgeleertheit nae; of moede 't hoeft te kreuken
 In 't openen van zijn geheimen, scheidt het vreugt,
 'T Olympisch renperk, en de worstelplaets der jeugt
 Weêr op te graven uit hun affchen, en te hooren

Wat oeffning Memfis en Athenen heeft verkoren,
 Wat spiegelstrijden Troje en Latium bemint.
 Gyraldus en Doleet doorsnufflen het bewint
 Der ouden, en de magt van hun verdweene vlooten,
 Hun speelfazeelen, en geschilderde oorlogsbooten:
 Maer ruw, en zelve van een donkre wolk 't verstant
 Benevelt, daerze uit schroom noch tasten met de hant
 Naer blinde schaduwen, gelijkze lichtlyk missen,
 Die d'eerste durven zien in zulke duisternissen.

Nu weet een lid des Raets van 't magtig Amsterdam.
 Een hoofstelg van de gryze en onbesproke stam
 Der Witzens, afgeslooft in Burgermeesterschappen,
 En loslijk slaetbewint, d'aeloutheit na te stappen
 Met een gelijken tret. hy groeit in haren lof,
 En zweet gelukkig in die heerlijke stof.

Hy maekt ons, op 't paneel van zijn geleerde blaren,
 Naer 't leven, hoe Egipte en Rome door de baren,
 Quam streven met den boeg, en 't hoog kampanje stont
 Versiert met beelden van gedochten, en den hont
 Anubis, Pollux en zijn broeder, die van verre
 Matroozen toestraelt, en begunsticht met zijn starre.
 Wy zien hier Argo weêr, Minerve toegewyt,
 En Xerxes vloot, zoo lang verslonden van den tyt;
 En leeren hoe de krygsgalei pleeg voort te glyen
 Op 't slaen der riemen, die, in drie en hooger ryen
 Verdeelt, verwarden noch beletten in de vaert.

Maer 't is aen Witzzen niet genoeg, dus hoog vermaert,
 Der Ouden Scheepvaart op te visschen, uit de blyken
 Van tafereelen en beschimmelde kronyken:
 Zijn geeft weit ruimer uit. nu toont hy, vol van vier,
 Hoe Vrankryk kielen bouwt op't bouwspoor van Fournier,
 Hoe d'Italjaen braveert met oorlogsgaleassen,
 En lichte gondels, die den snellen stroom verrassen:
 Nu hout hy Dudleis spoor, en ziet, aen 't krytstrant

Getogen, welk een kroon Britanje in 't bouwen spant.
 Of 't lust hem 't groot gevaert der Portugeefche Kraken
 T' ontleden, en te zien, hoe d'Italjaen, in 't blaken
 Der fteile zomerzon, die met haer fellen gloet
 Hem fmelt uit 's hemels trans, in Jonk en Praeuw den vloet
 Blijft kruiffen, en om koelte en friffche lucht laveren.

Dan komt hy Nederlant haer'eigen Scheepsbouw leeren,
 En gaert een rijken fchat van woorden, op de leeft
 Der Bouwkonft net gefchoeit. zijn onverzuffte geest
 Vliegt mê ten hemel, als zy d'Amfterdamfche vloten,
 Zoo trots volwrocht, de kruin ziet aen de wolken ftooten,
 En vaert ten ftarren in langs mars op mars; gebouwt
 Op watertorens, die fpanfeeren door het zout
 Des wilden oceaens, en breken vaft de gronden.

Gy hebt gantsch Neêrlant, door dit werkftuk, dier verbonden,
 Gelijk uw vaderftad door uwe zorg en raet,
 O Witzen! zoo het nu naer mijnen wensch beflaet,
 Zal uwe naem zoo verre om bei de polen klinken,
 En daer het zwoegent Weft de zonne in zee ziet zinken,
 En daer de dageraet, opluikende in het Ooft
 Met eenen nuchtren daeuw door 't floers der wolken blooft,
 Als zich de kielen, door uw fenixpen befchreven,
 Voortaan vermaerder door uw werk, in zee begeven,
 En ftooren alle vier de winden in hun rijk.
 Noch is die naem met uw verdienften ongelijk.

Op het uitgeven der werken

Van wijlen den Eerwaardigen Godvruchtigen HEERE

J O H A N N E S DE MEY,

Dienaer des Goddelijken Woorts te Middelburg.

INTAMINATIS FULGET HONORIBUS.

Zoo zienwe u weêr verrezen en herboren,
 Al stopt de zerk uw goddelijken mond,
 Wy schijnen u noch levende aen te hooren,
 En zien uw hart, als eertijds in den gront.
 De Mey, die van een hemelsch vier ontfloken,
 Uw leven net deedt schoeien op uw leer,
 Al heeft de haet in beide u stout besproken,
 Gy volgde maer het kruisspoor van uw Heer,
 Die zelfs niet vry van vuile lastermonden,
 En 't schenden van geveinsde Farizeen,
 Braverende op hun menschelijke vonden,
 Van harten en van ooren onbesneên,
 Door weldoen wist die vlekken uit te wasschen.
 Uw faem, zoo rein als 't ongekreukt gemoet,
 Was zilverklaer geheldert in de plassen
 Van waer brouw en Kristus dierbaer bloet.
 Maer schoon de doot uw tong verbiet te spreken,
 Die gulde tong zoo vol van heilig vier,
 Zy weet met kracht die banden los te breken,
 En sprekende met monden van papier
 En boven peil van 't sterflot opgevaeren,
 Verheft haer stem met goddelijk geluit,
 Zoo ver de zee met wentelende baren,

Het

Het aardrijk kust en in haer armen sluit.
Wat duiktge 't hooft, ô Zeelant, in uw stroomen,
En staet verbaest met ongevlochten haer?
Of is het dat de Mey u is ontnomen?
'T is waer, die is de Lente van het jaer;
Maer nu die is te zijner tijt verdwenen,
Gelijk het een saizoen het ander jaegt,
En dat die zon heeft haren kring volschenen,
Is 't eenmael tijt dat gy geen rouw meer draegt.
Een zomeroogst, een herfsttijt staet te wachten,
Waervan gy hier de kostelijke vrucht
Genieten meugt met dankbare gedachten:
U komtze toe, als zijnde in uwe lucht,
In uwen schoot ontfangen en geboren.
Hier is een schat orakelen by een.
Hier kuntge kracht van Godgeleertheit hooren.
Dit 's een tapijt van boven tot beneên
Met kunst zoo wel, als rijke stof, volweven.
Nu worde ik door de schorre boettrompet
Van 't zachte dons der zonden voortgedreven,
En staet op zulk een kerkmuzijk verzet,
Die, uitgerolt door zoo veel tempelbogen
En kooren, van geen daken meer gesluit,
Nu eerst terdeeg zal toonen haer vermogen,
En steenen zelfs doen kennen haer geluit.
Dan hoore ik weer de lofbazuinen steken,
En zie natuur, gelijk in Edens hof,
(Zoo schoon, zoo groot, wort hier haer stant bekeken!)
Verschijnen ten tooneel, tot 's Heeren lof,
Hier is de toom van 't dwalende geweten,
Dat, schoon de zonde uit dartlen overmoet,
Het op den mont geklopt heeft en verbeten,
Weêr keert op 't spoor van achterdocht en boet.
Hoe hoor ik hier weêr Paulus redeneeren,

'T zy dat hy als gezant komt aengetreên
 Om 't heidendom te stichten en bekeeren,
 Of leeraert zijn herborene Hebreên.
 'K zie Salomon zich zelfs voor my vertoonen;
 Maer niet, daer hy vervoert van dolle min
 Ten eeuwigen schandael van zijne kroonen,
 Te voet valt een bloetschandige afgodin:
 Maer even eens als hy, ten troon geklommen,
 De leeuwsbanier van Juda heft omhoog,
 Al 't aerdrijk voor zijn wijsheit doet verstommen,
 En 't alles peilt met stralen van zijn oog.
 Volgt dit kompas en d'aengewezen streken,
 Al die gerolt op 's werrelts oceaen,
 Schijnt t' elkens, als van alle hulp verſteken,
 In 't gapen van dien afgront te vergaen.
 Dees graedboog zal u fix de Noortſtar ſchieten,
 En voeren u op d' ongeſtuime plas,
 Gelukkig en onſlagen van verdrieten,
 Al waer 't u luſt, van d'eene aen d'andere as.
 Zoo ſteekt de deugt het hoofd geduurig boven.
 Al vliegt de nijt haer in het aengezicht,
 En zoektze van haer luifter te berooven,
 'T is vruchteloos: want zy is enkel licht,
 Dat, hoe geheim gedompelt en verſteken,
 En onder 't floers begraven van den nacht,
 Weet in triomf door zerken heen te breken,
 En ſpreit zich uit met grooter glans en kracht.
 Zoo zweeft uw faem op ongeſnuikte wicken
 Al voort en voort, godvruchtige de Mey,
 Van daer de dagh ten kimmén op komt krieken
 Tot daer de nacht die kleet in haer lievrei.
 Die is de roeft der eeuwen al ontvlogen.
 Calvinus ziel eet manne uit deze blaên,
 En wenkt met haer geſtarnte ons uit den hoogen:

Terwijl

Terwijl gy zult met hem ten reye gaen.
 Wy zaemlen, als een bie, de honigraten,
 Die zoo vol keur in dezen luthof zijn,
 Daer wy 't gebroet van spinnen zwellen laten
 En barsten aen hun doodelijk venijn.
 Scheen Zeelant eerst u maer in top te haelen,
 Uw lof leeft nu alom en kent geen paelen.

Op de

KUNDSCHAPPEN VAN PARNAS,

door den Romein

TRAJAEN BOKKALIIN,

befchreven;

En nu in 't Nederlantsch gedrukt by HERO GALAMA.

Trajaen, de Roomfchen Adelaer,
 Uit 's werrelts mist omhoog gevlogen,
 Ziet elk met zijn doordringende oogen
 In 't harte, en groeiende in 't gevaer,
 Het geen men zelden ziet ontvliên,
 Die van een hooger geest gedreven
 De Staetzucht weten na te streven,
 En in 't geheim der Prinfen zien;
 Geeft al de Rijken hun waerdy,
 En weegt den aerdkloot op zijn pennen
 Hy leert een Vorst zich zelven kennen,
 En 't rechte merk der heerschappy.
 Nu strijkt hy neder op Parnas;
 Daer alle volken zich vertoonen
 Voor Febus en der Muzen troonen,

Y y

Van

Van 's werrelts eene en andere as.
 Hier is Apols orakelkoor,
 De goude drievoet en laurieren:
 Hier vest de Wijsheit haer banieren;
 En schroomt niet moedernaekt recht door
 Te streven, zonder hare leên
 Met praelgewaden te bedekken.
 Al die kleinoodjen achtze vlekken,
 En voor haer schoonheit te gemeen.
 Maer gy doorluchte Bokkaliin,
 Verheven ziel, die hier beneden
 Het hart der Vorsten dorst ontleden,
 En 't wezen schiften van den schijn;
 Al heeft de moortpriet u gevelt,
 Door een vervloekten nachtverrader,
 Die mooglijk zelf zijn ouden Vader
 Den strot had uitgesneên om gelt:
 Uw glorie boet den val van 't lijf,
 En klinkt aen alle vier de winden.
 In Neêrlant wafze schaers te vinden,
 En had by weinigen verblijf:
 'Tot Galama, uit eedle zucht,
 Dien schat alleen benijdde aen Romen,
 En over zoo veel lant en stroomen,
 Uw werken voerde in onze lucht.
 Dat staetjuweel, zoo net in 't gout
 Der Nederlantsche tael gegrepen,
 Hoeft om geen nieuwen glans herslepen,
 Dewijl 't zoo braef zijn proef behout.
 Bedank dien Harlingschen Plantijn,
 Die uwe spreuken mê laet hooren
 In Vrieslant, dun genoeg van ooren,
 Om haer te schatten zooze zijn.

O P D E B I B E L S T O F

Van den HEER

LAURENS BAKE VAN WULVENHORST.

W Ie zal voortaan de Poëzy,
 Een hemelgaef van God geschonken,
 Verachten als een razerny
 Die niemants lust behoort t' ontvonken?
 Omdat ze op een verheven trant,
 En van een grooter vier gedreven,
 Voorby streeft het gemeen verflant,
 Dat laag by d'aerde neêr blijft zweven,
 Daer zy d'onsterflijkheit geniet
 En onder zich de starren ziet.

Dan geeft de Hertog der Hebreen
 Den hemel en het aardrijk ooren:
 De rotsen splijten zelf vaneen:
 De honig wort uit hun geboren,
 En olie vloeit ten klippen uit,
 Dan voelt zich 't hart der zee verftijven
 Op 't goddelijk triomfgeleit,
 Als Faro, met zijn heir aen 't drijven,
 Als drenkeling, de voeten spoelt,
 Daer Israël geen water voelt.

Men ziet het Hemelsche tapijt
 Ontrolt in Gods gewijde bladen,
 Alom met zoo veel konst en vlijt,
 Verheerelijkt met dichtfieraden,
 Niet in den zoom en buitenkant,

L O F D I C H T E N.

Maer in den inflag zelfs geweven,
 Als beelden van volmackten ftant,
 Die 't gantsche werkstuk luifter geven.
 Zoo gloeit, by paerlen aen een kroon,
 Een diamant noch eens zoo schoon.

Dit wekte, ô Bake, uw cedlen geest,
 Om in dat heiligdom te treden,
 Te schoeien op een Duitsche leest
 Zoo veel gezangen, die met reden
 Van yder worden aengebeên,
 Als vloeiende uit een hemelsche ader:
 Ik ken geen schooner Hippokreen,
 En noit zag ik den zangberg nader.
 Hier laeve ik, uit een volle borst,
 Aen heilig water mijnen dorst.

Gy, opgevlogen als een zwaen,
 Zet u op Libans toppen neder,
 Terwijl de spelende Jordaen
 De schaduw van zoo menig Ceder,
 Verdubben ziet in haer kristal.
 Zy willen hunne vreugt vertoonen,
 En, spieglende in hunne waterval,
 Verheffen hooger hunne kroonen,
 Nu gy, op Salomons geluit,
 Den lof zingt der vergode Bruit.

Welaen, ô dichter, net van zwier,
 Laet ons uw zuivre klanken hooren.
 De wierook van uw kuifch papier
 Wil zelfs het hemelschdom bekoren.
 De dichtkunst zal dat schoon juweel,
 Zoo waerdig om haer hals gehangen,

Waerdeeren als haer beste deel,
 Tot glory van uw Bibelzangen.
 De kunst zoek' elders enklen lof;
 Men prijs' die hier ook om de stof.

Aen den H E E R E

J E R E M I A S O X F O R T ,

Op zijne Redenkaveling over de Natuurkunde.

'T Bataeffch Athenen wijkt geen Grieken
 Noch Roomers, eeuwen lang bekend.
 Het streeft, op zijn geleerde wicken,
 Zoo ver' de zon haer stralen zent.
 Zijn lof wort nu alom geprezen
 By Bonfiën en Japonnezen.

Die lof kon Jeremias wekken,
 Om, blakende van wijsheits vier,
 De diepten der Natuur t' ontdekken.
 De Leidfche schoolleer steekt nu fier
 Het hoofd op, boven oude tijden,
 Die hem den lauwerier benyden.

De Jongeling, door lust gedreven,
 Beklimt het hoog gestoelte, om weêr
 Een proef van zijn vernuft te geven.
 Nu volgt hy Aristotels leer,
 Dan komt hy manne en honig garen
 Uit Kartes gadelooze blaren.

Of ziet in Maroos heldezangen,
 Elize met de borst in 't zwaert,

En volgt Achils bebloede ftangen,
 Die Xanthus ftuiten in zijn vaert,
 En met Troiaenfche en Griekfche koppen
 Hun kiel en boorden overkroppen.

Hy gaert den daeu van alle bloemen,
 Gelyk de bie van Hyble daelt:
 Ik zal hier na zijn leerzugt roemen?
 Nu wort mijn zangheldin bepaelt,
 En wenscht, als certijts, met verlangen
 Geduurig aen zijn zy te hangen,

1668.

Aen den H E E R E

H E N D R I K T H O L I N X,

Op zijn bevordering tot der

R E C H T E N D O C T O R.

LAUREA DONANDUS.

VRouw Themis, aen wiens borst gy lang zijt opgetogen,
 En onder haer banier ten oorloge uitgeruſt,
 Daer Vorst Justinaen der landen tweedragt bluft,
 O Tholinx, toonde aen u noit vriendelijker oogen,
 Als nuze uw Jaergety zoo gunſtig koomt verſieren,
 En overwonnen door uw geest, met zoet geweld,
 Voor u voortaan de rolle en vierſchaer open ſtelt,
 En kroont uw hoofd met hare en met Apols laurieren.
 Die u geboortendagh zoo groot een eer aendoet,
 Toont dat zy uw geboorte ook vrolijk heeft begroet.

Aen

Aen den H E E R

J E R E M I A S O X F O R T ,

Toen hy na zyne Redenkaveling over de Wiffeling der
 fchulden der beide Rechten Doctor wiert ingewijdt.

DE Wiffeling van fchulden tegen fchulden,
 Geeft Oxford nu een rijke zee van ftof;
 Terwijl hy haest zal pralen met dien lof,
 Dat Themis hem zal tot haer voorspraek hulden.
 Maer hoe betaelt hy dan die glorie hem vereert?
 Als hy verdrukkers toomt, en fier het Recht beweert.

O P D E I N W Y D I N G E

Van den H E E R E

J O A N N E S D E W I T T E ,

Tot der Medicynen Doctor.

M U L T A T U L I T F E C I T Q U E P U E R .

Tgaet wel: uw onvermoeide vlijt,
 Om uit een wijde zee van boeken
 Het pit der artzeny te zoeken,
 Wort nu verheerlijkt op zijn tijt.
 De Zonneftad der Batavieren
 Bekranft u met Apols laurieren.
 My dunkt, ik zie in uwen lof
 Den geest van Hippokraet verblijden,
 Die zulk een langen reex van tijden
 Verfchafte aen d'artzen rijke ftof,

Om

Om forffcher als 't geflacht der Reuzen,
De Doot het bekkeneel te kneuzen.

O Witte wijk. het fpoock fchiet toe,
Maer breekt op uwen fchilt zijn fchichten.
De doot moet voor geleertheit zwichten:

Die flijt Saturnus yfre roê.

En, aengebeên by alle volken,
Treet met haer voeten op de wolken.

Aan den HEER

DAVID VAN HOOGSTRATEN,

Toen hy in de Hooge Schoole van LEIDEN der
Medicijnen Doctör wiert ingewijt.

HOogstraten, 't is u te gemeen
Zoo diep in Febus gunft te deelen,
Als gy het dichtperk in wilt trêen,
Om Vondels toonen nae te spelen,
Dien duitfchen Fenix en Homeer,
Zoo hoog uit 's werrelts mist geftegen,
Te volgen op het fpoor van eer,
En na te vorfchen zijne wegen.

Al heeft fchier niemant zich dien laft
Als zonder voordeel onderwonden,
En vruchtloos op zijn hooft gepaft
Een lauwerkrans, te dor bevonden;
Noch ftreeft uw geest naer andren lof,
En om uw kruin naer eifch te fieren,
Te beuren uit het aerdsche ftof,
Behoeft gy dubbele lauwrieren.

Maer fchoon u het Bataeffch Atheen
Bereit ftaet plechtig in te wyen,

Als die, gelukkig doorgestreeën
In 't worstelzant der artzenyen,
Den loon van onvermoeiden vlijt,
Van nachtre en ongeslapen nachten,
En van uw' uitgekochten tijd
Met reden eindlijk moogt verwachten.

Noch staet u voor het laetste om prijs
In 't open velt een slag te wagen,
Op dat d'onzydige uitkomt wijz',
Of gy den lauwer weg zult dragen.
My dunkt, ik zie u, als een leeuw,
Die van de jagers aengesprongen,
In 't hitsen van het jaghtgeschreeuw,
Van vore en achter word gedrongen;

Maer nergens van zich zelfs ontaert,
Daer 't edel bloet zied in zijne aëren,
De maenen opkrult en den staert,
En brullend hen komt ingevaren,
Rijf al de netten los als ragh,
Schut d'yzre schichten op zijn' tanden,
En 't hoofd opstekende in den dagh,
Vint niemant, die hem aen durf randen.

De Maes verwacht in zulk een schijn.
Ten troost van krankten, die verlangen,
Zijn voesterling weêr van den Rijn
In zijn geboortestad te ontfangen.
Daer zy voortaan uw Hippokreen.
Daer doe d'Ervarenheid u wezen
Een Hippokraet, en een Galeen.
Zoo worde uw' artzeny geprezen.

Op de Anatomifche Wonderheden

VAN

G O V A R D B I D L O O.

Hier streeft de konst natuur voorby;
 Die kan de leden maer bootzeren,
 En schikken in gepaste ry,
 Maer haren ondergang niet weren,
 Wanneer de tijt met snellen voet,
 Vooruit gestoven onder 't draven,
 Den draet des levens kerft verwoet,
 En geeft de lijken aen de graven;
 En stort met een verwaten hant
 De glorie van natuur in 't zant.

Maer Bidloo van een edel vier
 Ontsteken, en door lust gedreven,
 Weêrstaet dien trotschen vyant fier,
 En schenkt den dooden zelfs het leven.
 Hy breekt den zeisen van den tijt
 Op bleek geraemte en ingewanden,
 Nu reets den grafworm toegewijt,
 En vrees't de doot niet aen te randen,
 Voor haer grimmas noch schicht vervaert;
 Zija snijmes passende op haer zwaert.

Ontledingkonst, hoe is uw lof
 Door dezen held in top gestegen!
 En gy Natuur wat hebtge stof
 Om hem te danken voor den zegen,
 Die u behout in scherpen roeft

En

En wreedten kanker van de jaren,
 Die dartel al uw pracht verwoeft:
 Hy kanze voor 't bederf bewaren;
 En 't geen gy 't leven gaest uit-gunſt,
 Vereeuwigen door zijne kunſt.

Hoe ſchijnt dat hart my zoo gezont
 En in zijn vliezen hecht beſloten!
 'K doorzie het hier tot in zijn gront:
 En hoe het bloet rontom gegoten,
 Door aders en hartaders vloeit,
 'T lazuur gelijk en bloetkoralen;
 Of ſtralen die de zon, vermoeit
 Aen 't hemelſche gewelf te pralen,
 Langs d'avontkimmen ſchiet uit zee,
 Als lucht en winden zijn in vree.

De long en lever even ſchoon
 Is d'onverderflijkheit beſchoren:
 Zy ſtaen zoo levend hier ten toon
 Als warenze nu nieuw geboren.
 De vruchtbare akker van het zaet,
 'T geen al het menſchdom bragt in wezen,
 Lacht hier u aen met bly gelaet,
 En heeft geen kou noch lucht te vreezen,
 De bloem des maegdoms, teer van aert,
 Is hier voor alle ſmet bewaert.

Al die voortaan, door uw beleit,
 Zich zelven beter leeren kennen;
 Beſpiegelen Gods majesteit.
 Hoe nedrig moet gy u gewennen,
 Nu aen het menſchdom niet ontbreekt,
 Te worden hooger opgenomen,

Wanneer d'Ontledingskonsten spreekt,
 En leert u tot uw zelve komen,
 En, met gebogen hart en knien;
 De Godheit dienen en ontzien!

Aan den HEERE

H E N R I K G O U T A P P E L,

Toen hy der Medicijnen Doctor wierd ingewijd.

V Rouw Themis en Apollo lang in strijt,
 Wie van hun beide u 't meeste kon bekoren,
 Onthaelden u met onvermociden vlijt,
 Erinnerden hun lessen voor uw ooren,
 Zoo zeer alom by 't menschendom geacht,
 En zetten hun welsprekenheit in kracht.
 Elk quam een schat van wijsheit u ontvouwen.
 Maer Febus won in uwe ziel het velt:
 Want daer hy zorgt om levens te behouwen,
 Weet zy alleen te waken voor het gelt.
 Maer 't leven woeg u zwaerder dan het gout,
 Hoe zeer men 't in waerdye, en aenzien hout.
 Gy bruischte in 't eind met lust de haven in,
 O Henrik, door een zee van artzenyen:
 Apol heeft u verwaerdigt met zijn min,
 En vorderde uw geleertheit met verblijen.
 Hy bood u zelf den Gouden Appel aen,
 En kroonde uw hoeft met zijne lauwerblaên.
 Nu zien wy u met vreugt ten top gestegen,
 Terwijl de doot te minder triomfeert,
 De zwarte gal, en vege koorts, verlegen,
 Met spijt bekent dat konst de doot braveert.
 Zoo zegne God uw heilzame artzeny,
 En make u van ondankbren laster vry.

O P D E I N W Y D I N G E

Van den HEERE

M O E S M A N D O P,

Tot der MEDICYNEN DOCTOR.

Gelijk een stroom met kracht aen 't bruizen,
 Ten monde uitbreekt van dam en sluizen,
 Sleept akkerlanden, vee en stal,
 In zijnen steilen waterval,
 En weet met arbeit door te schuuren
 'T gebit van opgeworpen muuren;
 Zoo streeft geleertheit op dat spoor
 Met lust alle ongemakken door,
 Die in de zee der artzenijën
 Den leerling storm op storm bestrijën.
 Zy hakt met Alexanders snê
 Den Gordiaenschen knoop in twee.
 Apollo zagh uit 's Hemels streken,
 Dop, met een heilig vier ontfteken,
 In artzenykunde al zijn tijt
 Besteën met onvermoeiden vlijt;
 En sprak, Ga voort, mijn welbehagen,
 Mijn Zoon, gy zult den lauwre dragen:
 De doot treet achterwaerts volschroom,
 Nu gy haer houden zult in toom,
 En schutten d'onvermurwde pijlen,
 'T Bataeffch Atheen zet zulke stijlen,
 Hoe fel begrimt van nijt en staet,
 By mijn Galeen en Hippokraet.
 Uit had hy, en wiert uit mijne oogen,
 Van zijn klinkvoeten opgetogen;
 Die kloofden met hun voeten 't stof,
 En vulden Neêrlant met uw lof:

Op de GEESTELYKE GEDICHTEN
 VAN
 HIERONIMUS ZWEERTS.

Geweldenaers, die kuifche zanggodinnen
 Zoo onbefuift mishandelt en onteert,
 En haer, in 't oog van yder gefchoffeert,
 Noch vergt om hulp in uw ontuchtig minnen;
 Als haddenze, in bordeelen opgevoet,
 Een druppel van dat geil en eerloos bloet:
 Koomt, leert van Zweerts, door eedler geest gedreven,
 Geen oren meer te fchenden door uw dicht.
 Noemt geen vermaek als 't geen ons t' evens flicht,
 En onderwyft' de plichten van het leven.
 Wie anders in de dichtkunst zich gewent,
 Heeft noit het wit dier hemelgaef gekent.

AEN Juffr. KORNELIA KALF.

Op haer Gedichten.

NU weet ik eerst hoe waerlijk gy het nat
 Gedronken hebt uit Febus watervat.
 Uw fchrandre ziel, van wijsheitsbacchus dronken,
 Kan door haer kracht, mijn Klio doen ontvonken.
 Ontvonken? ja. de gloet is groot genoeg,
 Dat niet de damp de vlammen overwoeg.
 Gy zingt ons als een andre Sempronye,
 Of Saffo, maer herschept in een Thalye,
 Van 't zuiderdeel tot onder 't beergestarn
 Daer 't noorden sneeuwt, of 't heete Lesbos barnt.
 Moet ik my nu verblijden of benijden,
 Of zetten liefst dat allebei ter zijden,
 En staen bedeeft in zulk een wonderstuk?
 'T is uit met ons. het nijdige geluk

Schept

Schept mannenbrein in teere maegdeleeden.
 En doet een Vrouw in Febus renbaen treden,
 Daer haer gedicht een yder achterlaet,
 Die niet alreê aen 't eind der loopbaen staet.
 Zoo komt een maegt aen Pallas borst gezogen,
 Door 't groote heir der dichtren heen gevlogen,
 In 't binnekoor van Febus groote Kerk,
 En doet onze eeuw braveeren op haer werk.
 Ga voort, en noop mijn zanglust dus met sporen.
 Dan zal de faem uw' grooten geest doen hooren,
 Zoo ver 't verstant van maegden wort geroemt.
 En wiert mijn naem dan eens met u genoemd,
 Dan vloog mijn dicht op uwe zwaenewieken,
 Van daer al vroeg het Oosten op komt krieken
 Tot daer het West de zonnepaerden spoelt.
 Maer ach! ik heb te hoogen wit bedoelt.
 Mijn keel bezwijkt in 't midden van het zingen;
 Vergeef my dat mijn stem niet door kan dringen.
 Uw loftrumpet rukt mijn gedachten mê:
 Nu reize ik al met uw gedicht op zee.
 Nu wil ik, daer maer Duitschen zijn geweken,
 Kornelia in vaerzen hooren spreken.
 De tijd ontdekk', zoo klaer aen elk als my,
 Dat ik u roem, maer zonder vleyery.

1665.

A E N

Juffr. ELISABETH VAN LIMBORG,

Toen hare E. my de eer gunde van eenige vaerzen uit
 Luciaen vertaelt; uit te schrijven,

*Acceptissima semper
 Munera sunt donans qua pretiosa facit.*

EEn gierige acht de gift na 't voordeel datze heeft;
 Zijn lust bestaet alleen in goude en zilverlingen,

Een

Een ſchat die wel een ſchijn, maer geen vernoeving geeft,
Nochtans 't gemeen beloop en ſtant der aerdfche dingen.

Zy toonen, als de fuik, een' klare en ruime baen
Van voren; maer ziet toe, verdwaelde reukeloozen.

Al ſchijnt die weg aen 't oog bequaem om in te ſlaen,
Daer leggen doorenen verborgen onder roozen.

Voor al wie moedig ſtreeft voorby dat ſteeklig pad,
En ziet op voordeel van de kunſt en hare gaven.

Het dom gepeupel kent geen gave als die hun ſchat
En beurs verrijkt, daer hun de ziel in legt begraven.

De wijsheit praelt, die met meer kragt wort ingeftort,
Wanneer ze ſierlijk vloeit in onbedwonge dichten.

'T miſtaet de ſpijs niet datze in goude ſchotels wort
Ter tafel opgediſcht by rijke ſakkellichten.

Zoo wort de wijsheit nutſt gedient in Poëzy.

Dit weet van Limborg, 't puik der Amſtelsche Minerven,

Dies ſchenkt zy aen mijn oog en oor de lekkerny

Van Griekſchen Luciaen, bekleet met duiſche verven.

Een gift die wel vernoeget; maer nimmermeer verzaet.

Zoo klimtme op Helikon, en d'altijtgroene toppen

Van 't ſchaduwrijk Parnas, des Rijngodsberg. zoo gaet
Een fiere maegderei by groenbekranſte koppen.

Streeft gy mijn zangluſt voor, gezusters van Apol,
Bedaeuwt mijn lippen uit de hengſtebron, en beken

Van 't groen Kaſtalië: zoo zal mijn yver, vol

Van uwe geeſtigheit, u volgen in die ſtreken.

Uw rijmtrant volgen? ach! dat woort is veel te vroeg
Mijn loſſe tonge ontſlipt. ik ken mijn onvermogen.

De wil ontbreekt my niët; maer kracht. 't iſme eers genoeg,
Dat ik uw ſtappen maer van verre mag beöogen.

.1664.

MENGELDICHTEN.

Aaa

MEMORANDUM

MENGELDICHTEN.

HET EERSTE BOEK.

OORSPRONK van's Lants ONGEVALLEN.

Aen

JOACHIM OUDAEN.

*Oudaen, die mijnen geest voor heen
 Zoo heusch genoopt hebt met uw dichten;
 Schoon zy zoo stom bleef als een steen,
 En zelfs vergat de vriendeplichten:
 Vergeef haer 't zwijgen deze mael:
 Zy voelt haer lippen open breken.
 Nu zalze u zoo veel langer spreken,
 En licht vermoeien met haer tael.
 En konze noch haer stem verbijten,
 De steenen zouden 't haer verwijten.*

WAt tuimelgeest beheerscht het lant? wat bastaerdy
 Valt in ons eigendom, en smet, als een harpy
 Tot ons schandael geteelt, met haer vergifte pennen
 De gansche lucht, zelf eer wij't gruwzaam monster kennen?
 Dat reukeloos het hoofd verheffende als vorstin,
 De tael van Neêrlant schopt, en dringt'er Vrankrijk in
 Met zijne bastertspræk en dartele manieren.
 Ontaerden wy met recht van d'oude Batavieren?

Zijn dan die helden in zoo schandelijk een naem,
 Dat nu de naneef zich met reden hunner schaem?
 En zijn onze ouders, in krijgstoghten afgesleten,
 Het vreesfelijk geweld van Rome doorgebeten,
 En in een later eeuw, door Nassaus krijgsbeleit,
 Gewasschen boven reik der Spaensche mogentheit,
 Nu waerdig, dat men hen vergete als Fransche slaven,
 Op hun gebeente spuwe, en trappele op hun graven?
 En kan men 't stamhuis van Oranje, dat noch pas
 Met zoo veel zorg 't gebouw des Staets leide in tieras,
 En overladen van bevoghte krijgslaurieren,
 De blijde zege alom zag volgen zijn banieren,
 Verlaten trouweloos in deez' verlegen stant,
 Om slaefs te volgen een' uitheemschen dwingelant?
 Want wie kan 's vyants wijze en tael zoo hoog waerden,
 Als die lafhartig zig wil laten overheeren?
 Zoo helden al van ouds de volken, lang geschokt,
 Naer hunnen ondergang. noch blijven wy verftokt,
 Of van een' dikken mist bezwijmelt en betogen.

Waekt op: 't istijt: wrijft eens de dampen uit uwe oogen.
 En zoekt niet buiten u, met schandlijke achterdocht,
 De bron der nederlaeg waer toe wy zijn gebrogt.
 Wy zijn verraders van ons zelve, wy vergeten
 Ons zelfs, maer hebben 't liefst aen anderen verweten.
 De Fransche weërhaen kraeide ons lang zijn wetten toe.
 Toen ketelde ons zijn stem. nu krimptmen voor de roê
 Van zijne schachten en afgrijfselijke spooren,
 En dwazen schijnen noch met lust zijn klank te hooren:
 Vergapen zich noch aen 't schakeersel van zijn' staert
 En wieken, daer hy eerst meê lokt, maer flus vervaert.
 Verleidende meermin, daer blinden naer verlangen,
 Die gy behendig nu by d'ooren hebt gevangen,
 Wat toverzang maekt u behaeglijk in ons lant!
 Wat ketens zijn 't, die gy zoo fijn en listig spant!

Vervloekte ketens, die wy eerst met vreugde zochten,
 Och! was nu 't zoeken uit, was eenmael den gedrochten
 Nu 't masker afgerukt, en zagenwe in het licht
 Den moortklaeuw root van bloet; het dreigende gezicht,
 Daer zich de wreetheit en baldadigheid vermengen;
 De drooge keel beluist om menschenbloet te plengen;
 'T blanketfel van den mont verandert in venijn,
 En ons alom verraên door ingebeelden schijn!

De Franse Circe wist al lang die rol te spelen.
 Nu wagen overal noch zoo veel moorttoneelen
 Van hare tieranny. maer wieze trapte op 't hart,
 'T was tot hun weêrwil, en zy kropten 't leet met smart:
 Om, als de kans zich toonde, eens tevens op te springen.
 Gelijk de Siciljaen ons leert den Vesper zingen:
 Daer wy den vyant zelfs en zijne wulpsche jeugt
 Inhalen, onzen val verhaestende met vreugt.

De weêrgalm van de keur der Fransche geestigheden
 En spraek, van ons zoo lang eerbiedig aengebden,
 Klinkt over Hollant heene uit Bodegraves puin,
 En Zwadenburgerdam, 't vermaek van onzen tuin
 Voorheen, nu smokende afch; ten schouburg uitgekoren
 Der wreetheit, die ons leert eens recht de klanken hooren
 Van haer muzijk. gaet; lacht de Duitsche tael nu uit,
 En dwingt uw voeten naer de toonen van hun fluit.
 Trojaenen haelen weêr met reien, zang en snaren,
 Het zwangre krijgspaert in; 't geen's middernachts aen't baren,
 Van oorlogsvolk verlost, dat knot des Konings stam,
 En zet tot dankbaerheit al 't rijk in vier en vlam.
 De geest van Nero vint'er weêr die zich vermaken,
 En zingen Vrankrijk nae; en zingen, onder 't blaken,
 Een deerlijk moortgeschrei van vader, kint, en vrouw;
 Daer d'een ten hemel schreeuwt, daer d'ander stikt van rouw.
 Nu is met hun gezang de dolheit uitgelaten.
 Men trapt den zwangren buik te barste, propt de straten

Met maegdenlijken, eerst ontuchtig geschoffeert,
Gebrant, geblakert, vuil mishandelt en onteert.
De drempels kraken van gekneusde bekkeneelen.

De lijken grijnzen aen de takken van abeelen

En linden, en de moort, die vrouw noch zuigling spaert,
Maekt Alva, Neèrlants vloek en geessel, zacht van aert.

En lust het langer ons noch op zijn Fransch te leven?

Wort groene gal en bloet noch niet in 't hooft gedreven?

Hoe? zien wy noch met vreugt de lasse geilheit aen,

Die ons vervoert, en komt den Staet zoo dier te staen?

De vlam dreigt ons, en wy verspreiden zelfs de vonken.

Zoo wort uit gouden kop vergif met smaek gedronken.

De wisseling van zoo veel dragten en gewaet,

De zotte mommery van treden en gelaet,

En dat verwijft gebaer, waer nae w'ons lichaem dringen,

Op hun gebod, zoo vreemt en vol veranderingen;

Zijn zoo veel vonden lang tot ons verderf gezocht.

Dus hebben wy ons zelf de stroppen opgekocht.

Wat lantaert voelde zoo onstuimig zich getreden,

En volgde noch met lust zijn's wreeden vyants zeden?

Als Pan te driefst zijn baert en lokken heeft gebrant,

Vliet hy de vlam, die hem verlokte, met verstant.

De Hoosterfvyant van den Staet der Nederlanden

Stoof als een weêrwolf voort, indien wy hem verbanden

Met ernst, en met een vloek, gelijk zijn moortlust past,

Vervolgden, daer hy nu in 't bloet der borgren plaet.

Dan zag Oranje van zijn hoogen zegewagen

De lantontheiſtraers in verdiende wraek verslagen:

De Harp ontsnaert, de Roos de doorens afgsneên;

De Lely in haer bol gedoken, of vertreên;

En 't zwijn van Munster fors den flagtant uitgebroken.

Dan vond de nazaet fier zijn oudren bloet gewroken,

Den plonderaer betaelt zijn onverdient gewelt;

En 't Fransch gebeente blonk noch eeuwen lang op 't velt.

Her-

Herneemt den ouden moet gy vrygevochte fteden.
 Verjaegt den vyant, maer verjaegt eerst zijne zeden.
 Men koopt den Franschen zwier te duur voor lijf en goet.
 Nu wascht die finetten af in 's vyants dartel bloet.

L O F der G E L E E R T H E I T.

Aan den H E E R E

J O A N N E S G E O R G I U S G R E V I U S ,

H O O G L E E R A E R der Historien en Welsprekentheit
 tot U T R E C H T.

VAn welk een yver wort mijn Zangheldin gedreven,
 Om in uw schaduwe u van verre nae te streven,
 Doorluchte Grevius, die, van een God geroert,
 En boven het gespan der wolken opgevoert,
 Gelijk een arent drijft op onvermoeide wiken,
 Zoo loflijk achterhaelt den Fenix van de Grieken?
 Gewaerdig u noch eens, gelijk gy pleegt voorheen,
 Uwe oogen neêr te slaen op haer, die hier beneên
 Vast kruipende langs d'aerde, en maghtloos op te stygen,
 Als met den wil alleen, schijnt groter vaert te krijgen,
 En durft vermetel meê iets hoopen van de faem,
 Nu zy zich dient van uw' onsterfelijken naem.
 Gelijk de Donau, daer hy eerst komt voortgeschoten
 Aen 't steil gebergte, wort in enger kil besloten,
 En vaert met zachten stroom, tot dat hy aengevoed
 Van smeltend bergsneeuw, en verrijkt met menig vloed
 En dwalende ader, die hy inslorpt in zijn plassen,
 En eindelijk zijn peil en oever verre ontwassen,
 Den toom der golven viert, en schurende over velt
 En akkers heen, daer 't al verdrinkt in zijn geweld,

En

En vee en landman in zijn kolken wort bedolven,
 Komt als een zee in zee aenbruifchen met zijn golven:
 Niet anders klomtge meê geduurig meer en meer,
 O Grevius, en wint gelukkig aen in eer.
 Eerft wiert Heziodus, door uwe konst herboren,
 Gehuldicht in zijn erf, het geen hy had verloren,
 En van den roeft des tijts geheldert, daer hy 't lant
 En velden zegent met zijn dicht, en boomen plant
 In Askraes vruchtbaer dal: of's werrelts mist ontvloten,
 Speelt op zijn luit de flamregisters van de Goden.

Maer nu hersteltge in een' het gantsche Helikon,
 In een' Homeer, die onuitputtelijke bron
 Der wijsheit, dien Monarch en vader der poëten;
 Die boven op den troon van 't hoog Parnas gezeten
 In 't eeuwig zonnlicht, geen aertsche dampen kent.
 Noch had de vratige eeuw, die alles slijt en schent,
 Zijn eeuwig heldendicht meê in haer klauw gegrepen,
 En wist het heimelijk haer misslag aen te strepen.
 Dat leed uw yver niet, die wrijft die smetten uit,
 En onderscheit in die muziek het valsch geluit,
 En laet zijn krijgstrompet op nieu zich weder hooren,
 En blaest met zuivren toon Achilles strengen tooren.
 Hoe weelig weid uw geest! hoe klapt gy als een zwaen
 Uw vleugelen, en streeft dien aedlaer achter aen,
 En schijnt in uwen ernst, hem, boven 's hemels boogen
 En vast gestarnte, daer hy blinkt, voorby gevlogen,
 Wanneer gy d'Ilias, die schoone diamant,
 Geslepen naer den eisch, en zuiver van zijn zant,
 Weêr hebt in konstig gout gevat, en voor Latijnen,
 Met heerelijken glans, de straelen meê laet schijnen.
 Hoe staptge Achilles nae in 't bloedige oorlogsveld!
 Wat voeltge een vier, wanneer hy Agamemnon scheld,
 Of uitgelaeten om Patroklos doot te wreken,
 Gelijk een blixem ten slagorden in komt breken;

Rukt ros en ruitcr in verwoeden moet ter neêr,
 En schud den hoogen muur van Troje met zijn speer:
 Of stoppende met bloet de keel van Xantus plassen,
 Sleept Hektor in triomf aen zijne rookende assen,
 En kneuft het bloedig lijk. hoe hangt den Grieken 't hoofd,
 Wanneer verbolgen spijt hem knaegt, en hy berooft
 Van zijn Brizëis, zit in d'oorlogstent gescholen,
 Als Hektor met zijn toorts de kien legt in koolen:
 Daer Ajax pas hem stuit, en zijne schichten spilt,
 Vooruitgetreden met zijn zevenvoudig schild.

Gy kunt uw zelven van verwondring niet betoomen,
 Als gy Ulysses volgt langs zoo veel lant en stroomen,
 Van 's hemels scherpe roê vervolgt en voortgestouwt:
 'T zy hy zijn ooren dicht met wasch geslooten hout
 Voor meereminnezang, en mijt haer valsche lagen,
 Of deerlijk omgesolt door dootsgevaer en plagen,
 In 't naerste van den nacht moet zien, hoe schip by schip
 Stampt uit zijn naden op de Kafareefche klip:
 Daer Palamedes doot zoo bitter wiert gewroken.
 'T zy dat hy Circe dwingt, haer toverye en spooken
 Vervydt, en ontvlucht die dochter van de Zon,
 Die hem door dreigement noch beeden houden kon:
 Of Polifeem bezoekt in Etnaes bergspelonken;
 Die tast zijn makkers aen, verscheurt gebeente en schonken
 Al lillende van een, en floktze levende op,
 Dat brein en bloet hem spat al rookende om den kop:
 'T geen hem Ulysses deed met zijn gezicht betaelen:
 Of dat hy eindelijk ontslagen van het dwaelen,
 Zijn Ithaka genaekt, en 't voorbeelt van de trouw
 Vint in Penelope, zijn onbesproken vrouw:
 Die in haer eigen hof verweldigt, en besloten
 Van wulpsche minnaers, elk groothartig heeft verstoeten.

Maer Grieken is alleen niet aen uw konst verplicht,
 Nu gy, naer datge hebt Suetonius verlicht,

En meê Justijn met uw verbeetring uitgegeven,
 De tong van Rome doet in Cicero herleven:
 Den waren guldenmont, wanneer hy streelt en vleit,
 En lieflijk 't burgerschap van Archias bepleit;
 En prijft den ouderdom; of leert ons 't leven richten
 Naer zijne orakelen der onderlinge plichten:
 Of schuimt en toetst met zorg het gout der Roomsche tael,
 En weegt den aerdkloot in zijn brieven op een schael.
 Maer welk een donder scheurt den stoel en marmarboogen
 Van 't Kapitoel, als hy in Katilinaes oogten
 Het vloekverbont ontdekt, en door zijn kloeken raet
 De muitelingen dempt, en red den veegen Staet;
 Of als hy, om het spoor van Demostheen te volgen,
 Antoni blixemt, die te dooddelijk verbolgen
 Door zijne moordenaers hem naer het leven dong'
 En dreef zijn guichelspel met d'uitgesneden tong
 Des grooten Mans, die door zijn doot te klaer deed blijken,
 * Dat meest de tabbert voor de wapens heeft te wijken.

Nu wacht geheel Europe, en moedigt vast u aen,
 Om eens weêr zuiver hem te hooren en verstaen.
 Nu Grevius, nu eens uw geesten ingespannen.
 Verlos dien Heilig van d'onwetende tierannen,
 En zet hem op 't gewijde autaeer voor elk ten toon.
 Dat kostelijk kleinoot ontbreekt noch aen uw kroon.
 Dus laete uw glorie zich van perk noch tijd bepaelen,
 Zoo lang de rijkdom der Latijnsche en Grieksche taelen
 Bekent blijft, en in haer d'aeloudheit wort geviert;
 Die vruchteloos begrimt van 't nijdig ongediert,
 Noch triomfeert, en zal geduurig triomfeeren,
 Zoo lang men wijsheit op het aertrijk kan waerdeeren.

Dus wort de hooge School van Utrecht weêr gesticht
 Op nieuw, en schept een glans en weêrschijn van uw licht,
 Dat af zal schitteren met noit bevelkte straelen

Van

* *Cedant arma togae. Cic.*

Van haer gezegent hooft. zoo magze eens adem haelen,
 En rijzen ſchooner nae haer jammerlijken val:
 Toen hare ſtem bezweck voor Vrankrijks krijgsgeschal,
 En d'overwonne Rijn, hier in zijn kil gedoken,
 Zagh bei zijn hoorens tot aen 't voorhoofst afgebroken.

Vaer voort, en ſchoon gy door onafgeſloofden vlijt
 Reets van d'onſterflijkheit genoeg verzekert zijt,
 Zoo zelfs de Woeltheit met haer uitgelaeten benden
 Weêr 't aerdrijk overſtroomde, en onderſtont te ſchenden
 Al wat de wijsheit cert als haer geheimen ſchat,
 En dat de mot en 't vier den oogſt der boeken at:
 En ſchoon uw Naem, noch by den naneef meer verheven,
 (Als die door afgunſt noch genegentheit gedreven,
 De lauwren uitdeelt naer verdienite) in volle kracht
 Zal 't hooft verheffen, by geleerden hooggeacht:
 Noch mogen meer zich dat van hun verſtant beloven,
 Al gaet dat groot geluk ſchier yders hoop te boven;
 Maer 't is een voorrecht, daer g'alleen nu moogt na ſtaen,
 Te zitten in den rang der wijzen boven aen.

L O F der E E N Z A E M H E I T.

Aen den H E E R E

H E N D E R Y K VAN S O L I N G E N,

Ervaren Arts en Filoſoof.

TErwijl ik weder van de Schelde, en Zeeuſche ſtroomen,
 En Vlaendrens zoete lucht ben aen de Maes gekomen,
 Daer die Erasmus wiege eerbiedig viert en kuſt:
 Al ſchijnt de glorie van dien Heilig uitgebluſt
 In zijn geboortestad, daer hy in 't laetſt verſtooten,

En zijn gedenkbeelt, met zoo groot een konst gegoten,
 Verschoven in een hoek uit averchtsen nijt,
 Den lantgenooten hun ondankbaerheit verwijt
 Met zijn metale tong; terwijl ik met genoegten
 En volle weelde hier my weêr tot rust kan voegen,
 En d'eenzaemheit mijn geest zoo lieflijk wekt en voedt,
 En eene Godheit roert mijn zinnen en mijn bloet,
 Komt gy, ó Solingen, my allereerst te voren.

Gy kunt mijn Zangheldin tot dichten weêr bekoren.
 Zy volgt u aen den Rijn, die op den Stichtsén gront
 Het Fransch gebit weêr heeft geworpen uit den mont;
 En nu met vryen hals komt langs uw woning vaeren,
 En dartelen, nae 't schijnt, met weelderiger baren.
 My dunkt, ik zie u neêrgezeten in den hof,
 Of in uw hofvertrek, vast weiden in den lof
 Van een gerust gemoet en onbekommert leven:
 Daer gy van hovaerdy noch staetzucht aengedreven,
 Noch hoop van vluchtige eer en adelijken wint.
 In silte en in u zelfs alleen vernoeging vint.

Hoe lust het my den lof der Eenzaemheit te zingen,
 En u te volgen in uw ruitbespiegelingen!
 Want nu ik lang ben voortgeslingert heen en weêr,
 Bevinde ik dat ik meest dat schoon kleinoot waerdeer.
 Zoo roemt een zeeman best den zachten schoot der haven,
 Als hy in 't noorden, nu in 't pekelschuim begraven,
 Van boven stort, en ziet den afgront in den muil;
 Die vast van ondren locit en davert met gehuil:
 Dan weêr ten hemel uit dien poel komt opgeschoten
 Zoo steil, en met zijn kruin schijnt aen 't gestarnt te stooten;
 Wanneer een winterstorm, opstuivende in den nacht,
 Den waterbreidel breekt, maakt op de golven jaght,
 En geesselt al het strant, de zeeliên bleek bestorven
 Zien nu des doots grimmas, en 't enden aem gezworven,
 Vervlocken met gekrysch de trouwelooze zee,

En wenschen al te spade om een geruste reê.

Maer schoon ik, sedert ik u t' Utrecht quam bezoeken,
 Daer gy gebolwerkt zat in 't midden van uw boecken,
 En kooft u zelfs een sel, zoo sierelijk als stil,
 Mijn dagen taemlijk heb versleten naer mijn wil,
 Noch zoude ik, op uw spoor, voor dat gewoel verkiezen
 In rust en ongesteurt my zelven te verliezen,
 Ver boven d'aerde in mijn gedachten opgevoert,
 En als van 't aspunt aen te zien, hoe 't al zich roert
 En afflooft hier beneên, van ydle hoop gedreven,
 Zoo onstantvastig en voorvluchtig als het leven.
 'K heb evenwel mijn tyt, als 't was in mijne magt,
 Niet t' eenemael onnut noch ledig doorgebracht.
 'T zy ik in Walcheren, en zijn vermaerde steden,
 Den gantschen aerdkloot door gevreesd en aengebden,
 My op het lant vermaekte, en vond een rijke stof,
 Omdat al 't Eilant schijnt beplant tot eenen hof,
 De steden in dien hof gesticht tot lustpaleizen.
 Het zy 't me lustte naer Zuidbevelant te reizen,
 De Zeeusche koorenschuur, en vrolijk met mijn hant
 Den oogst te plukken in mijn vruchtbaer vaderlant:
 Of dat ik onderfont, door d'ongestuipe baeren
 En steile Paerdemarkt naer Vlaenderen te vaeren,
 Het sterke Sluis te zien, en Aerdenburg, vermaert
 Door kloekheit, dat de grens van Zeelant heeft bewaert,
 Met onverschrokken moet, en schielijk overvallen,
 En niet gewapent als met onbemande wallen,
 Een hant vol helden zag, onquetsbaer door hun moet,
 Haer vesten verwen met het vyandlijke bloet,
 En sterken dus haer schans. kloekhartigste gemeente,
 Gy hoeft geen krijgstrofeen, zoo lang het Fransch gebeente
 En wit geraemte legt te bleeken op uw velt,
 En gy het kerkhof zijt van 't reukeloos geweld.
 Dan vaere ik op naer Brugge, en zie vast onderwegen

Weêrzijs meer ſteden, maer van minder naem gelegen.
 Daer vinde ik mijn vermaek in kerken zonder tal;
 En overweeg met ernſt het werreltlijk geval,
 En zie hoe laeg het daelt 't geen 't hoogſte ſcheen gerezen.
 Zy, die de ſtapel pleeg van Nederlant te wezen,
 En 's werrelts kimmen om te zeilen met haer vlag,
 Zwaeit naculijks buiten zich den ſtaf van haer gezagh,
 En knaegt den breidel, kort haer in den mont gewrongen,
 Terwijl haer koopmanſchap ſmoorde aen verſtopte longen,
 Indien niet Karel, ſpruit der koninklijke ſtam
 Van Arragon, haer ramp en leet ter harten nam.
 Die dreigt haer Sas, en wil dat niets haer kan bepaelen,
 En zy zelfs by Ooftende in zee zal adem haelen.
 Nu zie ik 't magtig Gent, de trotſe bakermat
 Van Karel, die op 't hart van gantsch Europe trad,
 En noch te kleen met zoo veel magt en heerſchappye,
 De Turſche Poort rammeide, en temde Barbarye.
 En had de Franſche nijt hem niet die eer berooft,
 De Griekſche tulbant had geblonken op zijn hoofd.
 Nu ſtaet zijn beelt, 't welk ſchijnt van louter gout gedreven,
 Tot eeuwige eer zoo hoog op een kolom verheven,
 Als wilde 't nu noch al den aerdkloot overzien,
 Dien hy van zijnen troon gehoopt had te gebièn.
 Noch buigen met ontzagh vijf vloedden voor zijn voeten,
 Die, ſtroomende in de ſtad, zijn beelt om ſtrijt begroeten.
 Indien ik my getrooft den wachter van het Scheld,
 Den Hont, te hooren, als hy baſt, en met geweld
 De Zeeuſche banken ſchuurt, en onder 't vreeslijk gieren,
 Geen Scylle wijkt, noch haer verwoede waterdieren;
 Dan zeile ik naer mijn wensch uw ſchoone haven in,
 Antwerpen, nu een uitgediende koopvorſtin,
 Voorheen Europes oog; en ſtae om hoog getogen,
 En kan my zelve naeuw gelooven noch mijn oogen,
 Als ik uw wallen zie, geklonken uit arduin,

Die met een bosch zoo breed bekroonen hunne kruin,
Uw huizen, altemaël paleizen, uwe kerken,
Uw hoogen tooren, een van 's werrelts wonderwerken,
En veilige rivier, die u alom verbreit,
Gedachtenissen van uw oude mogentheit,
Waeruit nu Amsterdam, gelijk zich zelfs ontwassen,
Rijft als een Fenixstad veel schooner uit uwe aschen.
Dus streve ik hooger op naer Brussel, 't paradys
En hof van Brabant, dat met recht verdient den prys
Van onbepaalde weelde en schoonheit weg te dragen.
'T zy my het koorenrijk gebergte kan behagen,
Of 't wilt Sonnienwout, of 't schaduwrijke dal,
Rivieren, bronnen of fonteinen van kristal,
Die steil opschietende, als de zonnestraelen brallen,
En voort in zilvren daeuw en paerlen nedervallen;
Of droppelen van vier, en smelten weêr ineen.
'T zy ik de lustwarande, of hofberg op wil treên,
En vind mijn Tempe daer, en schooner watervlieten,
Als Aganippe ten Parnastop of kan gieten.
'T zy my het Prinsenhof, Oranjes erf, behaegt,
Dat om dien ouden naem te grooter luister draegt;
En schoon de blixem, met een dondersteen aen 't rukken,
Het veel heeft afgeweit, en 't zwaer gevaert aen stukken
Gemorzelt, daer 't nog half van zijn parruik berooft,
Smeekt om een nieuw sieraet voor zijn onthuldigt hooft,
Noch mag het overschot met reden triomferen.
Nu geeft my Loven stof, om in zijn school te leeren
Al wat in wetenschap ons meer volmaakt en wekt,
Terwijl hier Pallas elk een milde voester strekt.
Het zinlijk Mechelen schijnt meê my toe te wenken.
Maer 't wort ten laatsten tijt eens om mijn rust te denken:
Want hoe verandering, nae het schijnt, de zinnen vleit,
Noch haeltze niet by 't zoet vermaek der eenzaamheit.
Geleerde Solingen, ei wil het my vergeven,

Indien mijn zangnimf, van te groot een vier gedreven,
 U al te ver heeft in haer uitreis heengevoert;
 Zy laet met voordacht noch veel ſteden ongeroert.
 Door zoo veel onruſt heeftze eens waerlijk konnen leeren,
 Den rijkdom, dien gy kiest, geruſtigheit waerdenen.
 Het heugt my noch, hoe dat ik hangende aen uw zy,
 D'orakels hoorde van uw veilige artſeny:
 Als my de hooge ſchool van Utrecht, zoo genegen,
 Haer gaven ſchonk, en meer dan cene zomerregen
 Het dorſtig kruut verquikt, mijn luſt heeft aengeteelt,
 En milt Apolloos konſt en rijkdom meêgedeelt.
 Dan hebtge u menigwerf gewaerdigt my te wekken,
 En in die woefte zee een noortſtar te verſtrekken,
 Een Palinuur te zijn, die my de klippen wees,
 En wat ik mijden moeft, en waer ik zonder vrees
 Mogt ſreven met mijn kiel, en buiten noot van ſtranden.
 Gelukkige, die vry van alle ſlaefſche banden,
 En ongemakken, die de ſtaet en welluſt geeft,
 Met uw' doorluchten geest zo hoog ten hemel zweeft,
 En konnende alle pracht met fieren moet verachten,
 Al't wenschlijk vint in uw verhevene gedachten:
 Als gy Natuur in haar geheimen achterhaelt,
 En wikt, waer Epikuur, waer Zeno heeft gedwaelt,
 Waer Ariſtoteles de waerheit kan doorgronden,
 En of Deskartes heeft een nader weg gevonden.
 'T zy u de ſtrengheit der Stoïken tegenſtaet
 Ten deele, en wel gevalt, getempert naer de maet.
 'T zy gy u zelve hebt in Plato uitgelaten,
 Die lieflyk vloeit, en voed; en druïpt van honigraten.
 Of ſpoort voorzichtig nae met uw ervaren hant,
 Den blinden doolhof van het menſchlijk ingewant:
 En onderzoekt hoe 't hart, de ſchatkiſt van het leven,
 Een eindelooze bron van bloet voelt voortgedreven
 In zijnen boezem, daer bezielt naer zijnen aert,

En als ten spongje uitgewrongen, weêr zijn vaert
In 't gantsche lichaem neemt, en komt met vrye toomen
Door duizent aders en hartaders heenestroomen.

Wat milt, wat lever werkt, wat kracht de long gevoelt,
Wanneerze zwelt, en als een blaesbalg 't hart verkoelt.

Wat heimelijke vlam, te zijner tijt ontstoken,
De maeg d'ontfange spijs verteeren doet en koken,

En door wat deelen die, nu zijnde net bereit,
Geschift wort en geschuimt, en eindelijk verspreit,

Met zulk een wijze keur, tot voedsel van de leden
En geesten, of wort afgedreven naer beneden,

En door 't gedarmt geloft, als een onnutte last.

Zoo volgtze na wat ampt elk deel aen 't lichaem past:

En of het oog, 't gezicht door uitgeschoten straelen

Ontfangt, dan of dat ongevoelig zelfs komt daelen

En zich vertoonen in der oogen kristalijn,

En spiegelglas, en daer affchildren zijnen schijn:

Of 't hart dan of de milt een oorsprong is te noemen

Der adren, dan of zig geen lit dat mag beroemen:

Of 't brein zich merkelyk beweegt, en rijft of daelt.

Hoe in het kleen begrip der hersens zijn bepaelt

Zoo veel verbeeldingen, verwisling van gedachten,

En redeneering, en die wonderbaere krachten,

Waer door men weêr herdenkt, het geen men eerst vergat,

Of zijn geheugenis verrijkt met nieuwen schat.

Gy staet verftomt, als gy de geesten nae durft spooren,

Die in het brein, als uit een hemelsch zaet geboren,

En door de zenuwen zich spreidend reis op reis,

De leden sterken, en bewegen naer den eisch.

Dus laet zich uwe zucht tot wijsheit niet bepaelen,

Wanneer 't u lust 't geheim van bergerts en metaelen

Te weten, en wat kracht natuur daer in besloot,

T' ontdekken door het vier; om kranken in hun noot

Te redden, en de doot groothartig te braveren.

'T zy gy Saturn, het loot, in Morfeus doet verkeeren,
 En hondert vormen schept tot nut der artseny,
 En wekt de ziel van 't log metael, en maektze vry
 Van d'aerde en grove stof, waer in zy lag gescholèn.
 Men ziet den yzren staf van Mars nu in uw kolen
 Gesmolten en hervormt in allerlei gelaet.
 Dan temt gy Draken zelfs en Lecuwen in dien staet,
 En d'Antimoni wort berooft van zijn venijnen.
 De Zwavel voelt zijn leên versmelten en verdwijnen,
 Gelijk zich Acis zag tot een rivier gestroomt.
 Nu moct Merkuur, dat vlug quiksilver, eens getoomt:
 'T zy gy hem nederstort, of 't helmglas op doet klimmen,
 En teert zijn lichaem uit tot olie, zout, en schimmen:
 Of hem met andre van zijn vyanden vermengt;
 Dien wrevlen muilbant, en door tucht tot reden brengt.
 De kruithof geeft u meê geleerde bezigheden,
 Als gy der kruiden aert en krachten wilt ontleden.
 Hoe Munt de zwakke maeg, Bruinagie 't hart versterkt:
 De bloem van Rosmarijn op vochte harssens werkt:
 De byvoet en Poley de Moeder in kan toomen:
 Door Wijnruit het vergif de krachten wort benomen,
 En door de Safferaen ten leden uitgejaegt:
 Hoe Duivekervel 't bloet van zijn onreinheit vaegt:
 Wat eigenschappen in den Vlierboom zijn te vinden,
 Wat qualen zijne bloem en beziën ontbinden,
 Wat in zijn wortel, loof, en merg en schorffen schuilt:
 Hoe 't kruipende Aerdveil, als de nieren zijn vervuult
 Van pijnelijk graveel, die zachtjes weet te vegē:
 Waerom de Heulbloem ons tot slapen kan bewegen.
 Dus heeft en kruit en bloem en zaet dat u bekoort,
 Daerge yders hitte of kou schakeert in zijne soort:
 En dringt met uw begrip, gelijk met arentsoogen,
 Tot in de wondren van uitheemsch gesteente en droogen,
 Die d'Arabier ons zent uit zijn gezegent lant.

Of d'Indiaen in 't oost en westen gaert en plant.

Dan legtge uwe oeffening in 't werk, en dooft de toortsen
Der veege pesten en besmettelijke koortsen:

Weêrstaet de Teering, die, zoo gulzig als een vract,
Met bloet en vleesch tot op 't gebeente strijken gaet,
Tent Bloetloop, Waterzucht, en Slaepziekte, en doet wijken
'T gevaerlijk Zijdewee, en vlymende Koliiken:

Of haelt uit zijn spelonk dien Kakus voor den dagh,
Dien Duizentvoet, die stout met zoo veel klauwen plag
Te kruipen in het hooft, en spreidde zijne takken

Door neus en wangen heen met deerlijke ongemakken;
Mischiep al 't aenzicht, dat men naulijks 't wezen vont,

En vlocht zyn ranken in 't gehemelt van de mont;

En duizent monsters meer tot menscheplaeg geboren,

Die gy gelukkig dwingt naer uw bevel te hooren.

Of gy verlicht, in 't zwaer beroep der artzeny,

Zomwijl den doffen geest, en leest de poëzy

Der brave dichteren, met liefde en welbehagen.

Dit wort, ô Solingen, terwijl u opgedragen.

Niet dat mijn dicht het spoor zoo ver te buiten loopt,

Dat dit uwe achting om zijn eigen waerde hoopt.

Het heeft zyn eind bereikt, zoo gy 't zoo hoog wilt kroonen,

Dat dit een dankbaer blijk van vrientschap mag vertoonen.

Op het vertrek en de gewenschte wederkomst
van zijn Excellentie

H E N D R I K ,

Uit den Graeffelijken huize van

S I D N E Y ;

Vertrekkende uit zijn Gezantschap , wegens den Koning van
groot Brittanje , by hunne Ho. Mo. bekleet ; en te rugge ge-
wacht wordende , als Opperhoofd over d'Engelsche en
Schotsche benden , in dienst van dezen Staet.

Zoo gaetge wederom u dan op zee begeven ,
Om naer uw koning en Britanje heen te streven ,
Doorluchte Sidney , gy onkreukbare Afgezant ,
Zoo wel de liefde van den Staet , als van uw lant ,
En maghtigen Monarch , die d'onbezwalkte glanssen
Van zijn drie kroonen spreit door alle werrelttranssen ,
Van daer het morgenroot al d'Oosterkimmen vult ,
Tot daer zich d'Avondstar met goude straelen hult ,
En ziet de zon , die nu 't oprijden komt vervelen ,
Neêrstorten in de zee met rokende gareelen ,
En kleeden 't Westen met scharlaken , waermen ziet.

Gae heen , weêrhou den loop van uw verlangen niet ;
Eool belooft voor u zijn worstelende winden
En muiters strenger in hun kerkers vast te binden :
Maer dat op uwen wenk een oosterkoelte uit zee
Het vorstlyk Jacht , naer wensch , zal brengen op de reê.
De blonde Doris met haer waterkamenieren
Komt met haer eigen hant van achtren 't schip bestieren.
Maer wacht noch beter spoet zoo drae gy wederkeert ,

Daer

Daer uwe komst met zulk verlangen wort begeert.

Al komt de breede Teems op zijnen glazen wagen
 Gestegen, u, als in triomf, tot Londen draegen,
 En boort weêrzijs, gelijk verheugt om dit geval,
 Zijn grazige oevers met veel levender kristal,
 En 't hof te Withal, daer 't van verre u aen ziet komen,
 Zijn schaduw verder schijnt te werpen in de stroomen,
 En 't Listervelt, zoo lang by uwen stam bewoont,
 En met paleizen aen paleis alom be kroont,
 Veel trotser 't hoeft verheft met zijne kapiteelen,
 Noch hoopt haest Nederlant in dat geluk te deelen:
 En schoonge in 't algemeen van elk begunstigt wert,
 Gy legt inzonderheit Oranje nae aen 't hert.

'T verstant en deugt geeft op de zielen uw vermogen;
 En schoon gy wel met recht moogt op u stamhuis boogen;
 Op mannen, ongequetst door doornen van 't gerecht,
 Op helden, noit versaecht in 't barnen van 't gevecht,
 Getrouw hun vorsten, en hun' vorsten bontgenooten,
 Gy hebt uw glorie met geen andre te vergrooten:
 'K stelde anders levendig Flip Sidney hier ten toon,
 Die groote Elifabeth een parel aen haer kroon
 Verstrekte, en Afgezant, den Keizer van Germanje,
 Den dappren Rudolf, ging begroeten voor Britanje;
 Toen Maximiliaen, Augustus ware zoon,
 Hem naeliet, erfgenaem der Roomsche werreltkroon.
 En hoe geëert hy quam voor Kasimier verschijnen,
 Toen eerst de Palts hem met Keurvorstelijke armijnen
 Verheerelijkte, en hoe hy meer en meer bemint,
 Een Man vertoonde, die zijn weêrgae zelden vint.
 'K zwijg' ook, hoe, om uw Stam haer dienften te vereeren,
 Haer 't rijk van Yrlant is gegeven te regeren,
 En hoe haer naem zoo wel in 't vorstlijk parkement,
 Als in het dankbaer hart der burgren, staet geprent.

Maer Neêrlant bovenal blijft aen uw Huis verbonden:

Daer Sidney, neergeftort met eerelijke wonden,
 Noch 't een en 't ander ros beftteigert vol van moet,
 Als kreeg hy grooter kracht door 't plengen van zijn bloet.
 Gelijk een leeuw, die van een Moorſche pijl getroffen
 In 't ingewant, vooreerft ter aarde neêr komt ploffen
 Maer ſtraks zijn gramſchap weêr vergadrende, en vervult
 Van edel vier, den ſtaert en lange maenen krult,
 En uit den dootſlaep en zyn zwijmeling opgevlogen,
 Blaeft donders uit zijn keel, ſchiet blixems uit zijn oogen,
 En ſchoon door ongelijk geweld getreên in 't ſtof,
 Sterft onbevreesd en ſchrijft met eigen bloet zyn lof.
 Niet anders zagh hem 't velt voor Zutſen, door debenden
 Der Spaenſchen ingeboort, alom met moort zich wenden,
 En hoe hy nader aen zijn einde ſchijnt geraekt,
 Hoe grooter nederlaeg hy in den vyant maekt,
 Tot hem het leven maer de moet niet heeft ontfchoten.
 Zijn Lijk, met traenen van helt Dudley overgoten,
 En 't gantsche Neêrlant, is van Koningen geviert,
 En met een graf dicht door der Schotten vorft gefiert.
 O groote ziel, 'k weet naeuw wat meeft van u moet wegen,
 De rijkdom van uw geeft, of fierheit van uw degen!
 Dat toon' d'Arkadia, die blijven zal bemint,
 Zoo verr' men kenners van vergode ſchriften vint.

Gy hebt die liefde meê tot Hollant niet verftoten,
 O Rijksgezant, uit zulk een braven Stam gefproten,
 Waeraen de Batavier gedenken zal met luſt,
 Zoo lang het aertrijk in den arm van 't water ruſt,
 Zoo lang het krijtgeberg met zijn verheven kruinen,
 Toelonken zal van verr' de Nederlantsche duinen.
 Nae zoo veel prœven van uw geeft en Staetbeleit,
 Wat daden wachten wy van uwe dapperheit?
 Wat wondren zult gy ons van Sidney weer doen hooren,
 Nu gy, ter goeder uur, tot Krijgshoof zyt gekoren
 Der Britten, ons tot hulp gezonden, en die bly

En juichend wagten naer uw orelogsvoogdy.
 My dunkt, ik zie, quam Mars de bloetklaroen te steken,
 U door de heirspits en slagordens heenebreken
 Des Vyants, maejen hem een oogst van lijken af,
 En ruimen 't krijsvelt in, maer niet als tot zijn graf.
 Gy zoud' Oranje voor een andren arm verstreken,
 En in geen oorlogsnoot u zijnen dienft onttrekken,
 Maer strijden te gelijk met loosheit en geweld,
 En zijn pluimaedje zoude uw standert zyn in 't Velt.

Nu keer toch haest weerom, en even als voor dezen
 De Helden uit uw Stam, als zuilen zijn geprezen
 En hooftkolommen, daer de Vrijheit van den Staet,
 Op rustte, en door hun zwaert zoo wel als wijzen raet,
 Slagveeren strekten aen des eersten Willems vleugelen,
 En Maurits, als gewoon den moetwil kort te teugelen;
 Zoo kome uw krijsdeugt meê den Naezaet, groot van naem,
 En 't Lant te stade, en vulle alle eeuwen met uw faem.

TWEEDE BURGERMEESTERSCHAP

Van den HEERE

MR. L A M B E R T R E I N S T.

DEUS NOBIS HAEC OTIA FECIT

DE Keizerin der watersteden,
 Van alle Vorsten aengebden,
 Draegt nu met grooter glans ten toon,
 Zoo ver de wilde baren bruiffen,
 De Keizerlijke wapenkroon,
 Beladen met een trits van kruiffen,
 En paerlen, door een milde hant
 Haer toevoert van Ganges strant;

Nu

Nu Reijnt, onafgemat in 't waken,
 En weêr van heilig vier aen 't blaken,
 Op 't keurbesluit der wijze Raet,
 Het roer der stedehulk zal stieren,
 Die zich op zijn beleit verlaet,
 Hoe vreeslyk onweêrwinden gieren,
 En winterstormen krak op krak,
 Afgrijslyk dondren over 't vlak.
 Hoewel Eool om 't hoofd gezwollen
 De golven zwaerder neêr doet rollen,
 Noch mag de stad haer maght gewis
 Op zulk een stuurman vast betrouwen,
 Wiens noortstar hare welvaart is,
 Waerop zy moedig zee durft bouwen;
 Terwijl de gruwelijke nyt
 Op zijn gezagh haer tanden slyt.
 Sloot Gysbrecht eenmael d'oogen open,
 Zoo lang van d'yfre slaep bekroopen,
 En zach een Koninklijke stad
 Verrezen uit zijn lage venen,
 Moerassen in een zee van schat,
 En 't riet verkeert in marmersteenen,
 En al de werrelt om gewin
 Den Ystroom varen uit en in:
 En Reijnt, ter eerster plaets verheven,
 Op 't Kapitoel de wetten geven,
 Geviert by Moor en Indiaen,
 Zoo ver matroozen op laveren
 Door grondeloozen Oceaen,
 In 't grimmende oog der Noortsche beeren,
 Hoe vrolik hief hy, op dien lof,
 'T eerwaerdig aenzicht uit het stof?
 Hoe zou hy zulk een vreugt bedwingen,
 Als by zijn erfnaomelingen

En neven uit zijn grijzen ſtam,
 Verzien met Burgermeesterschappen,
 In 't werreltdwingende Amſterdam,
 Ten marmren Raethuize op zagh ſtappen,
 Dat flus, ten luiſter van het Y,
 Zich beet door Londens ſlaverny:
 En nu, die zeeplaeg lang ontwaſſen
 Den kruin verheft tot 's hemels aſſen?
 Out Rome zelfs had minder glans,
 Schoon 't, loerende van zeven bergen,
 De heele werrelt uit zyn trans,
 Als opperheerschappin, dorſt tergen.
 Geen arentſtanderden zoo fier
 Braveren onze leeuwsbanier.
 Maer dan krijgt eerſt de tabbert waerde
 Die allen haet verduurt op aerde,
 Als onbezoedelde eer en trouw
 De pracht van bondelen en bylen
 Onzijdig volgt in vreugt en rouw.
 Een Staet, op zulke onwrikbre ſlijlen
 Gegrontveſt, ſtaet gelijk een rots
 In 't Adriatiſch zeegeklots.
 Die zulke deugden uit laet ſchijnen,
 Wijkt geen en Staetheer der Sabynen,
 Noch Roomschen helt, die met de hant,
 Zelf van zijn ſelſte hatelingen,
 Gehaelt wiert van het eenzaem lant,
 Om Rijken met zijn' ſtaf te dwingen.
 Dan wijkt hy Grachus noch Trajaen
 In altijt recht deur zee te gaen.
 Dan wort een gouden eeu geboren,
 De wreede wolf geleit by d'ooren,
 Verſlindende ongedierten tam,
 En dolle woefſtenygedrochten

Verzellen 't onbeschadigt lam,
 Die flus 't onnozel vee bevochten.
 Dan wenscht mijn zangheldin vol moet,
 In schaduw van den vreedehoet,
 Met konst omvlochten van olijven,
 Op 's Mantuaners trant te schrijven,
 Hoe Reinfen, ongechokt in noot,
 Den brant des oorlogs hielpen blussen,
 En liefde sterker dan de doot,
 Hen opvoerde op 't gekruiste kussen,
 Van daer, als Markus groote geest,
 Meer aengebden dan gevreesst.
 Mijn zangnims treet vrymoedig nader,
 En groet den grooten Burgervader.
 Dus streve ik moedig op zijn faem,
 Zoo ver van Nederduitsche tongen
 'S mans onbesprooken stam en naem
 Een ceuwige eer wort toegezongen.
 'Zoo overleev' zijn kloek beleid,
 Als Numaes deugt: de sterflijkheit.

Aen den H E E R E

P E T E R · F R A N C I U S ,

Toen hy in de doorluchte Schoole van Amsterdam, nadat
 hy zijn gedicht op den Vrede uitgesproken hadde, tot
 Professor verkoren wiert,

*Mota manus procerum est; & quid facundia possit.
 Re patuit.*

OP uw verdiende faem volgt eindlijk meê het loon,
 Geleerde Francius, Apols bemindste zoon;

Nu

Nu gy, ter goeder uur ten tabbert uitverkoren,
 Zult van het hoog gestoelte uw lessën laten hooren,
 En aengemoedigt door een eedle zucht van lof,
 Den diepen rijkdom der Romeinen uit het stof
 Ophaelen, daer de jeugt aen uwe stem blijft hangen,
 Door uw welsprekenthheit, en zuivre tael, gevangen.

Hoe zal 't uw yver aen doen groeien die alreë
 Zoo moedig heeft gepeilt de grondelooze zee
 Der letterhelden, in Latijnsche en Grieksche spraken,
 Alsge in uw reden denkt, hoe certijts deze daken,
 En wanden galmden op d'orakels van 't kleinoot
 Der wijsheit, Vossius en Baerle, die de doot
 Braveren, en door vlijt langs d'ongebaende wegen
 Der wijze Aelouthheit, hier d'onsterflikheit verkregen.
 Dan dunktme barsten vloer en muuren op 't geluit
 Van uw verheven stem vaneen. die moet 'er uit,
 En niet vernoecht te zijn in 't vaderlant geprezen,
 Wil door geheel Europe, en verder, ruchtbaer wezen.

Daer banen tot uw dienst en glorie nimmer moë,
 De zanggodinnen u met vreugt de heirbaen toe,
 De zanggodinnen, die nu klaer aen elk betoonen,
 Met welk een tedre gunst zy uwe vaerzen kroonen;
 Het zy gy lieflijk vlocit, gelijk een Amstelzwaen,
 Die vlak voor stroom den wint laet door haer wicken gaen,
 En met haer roeiers speelt en dartelt in de baren.
 'K hoor dan den wedergalm van Nafsoos eedle snaren;
 Ten zy een hooger geeft in uw gedichten leeft,
 En gy met vollen zwier gelijk de Donau streeft,
 Of breede Rijn, die bruischt als koning van de stroomen,
 En vint niets groot genoeg om zijnen loop te toomen.
 Dan voert gy my om hoog, tot gyme nederzet.
 Dan hoor ik Maro zelf, en zijne krijgstrompet.

'T gaet wel: 't heeft u aen geen Meceenen meê ontbroken.
 De groote Valkenier, tot uwe gunst ontstoker,

Om uwe waerde, ziet vernoegt, nu hy u draegt,
Hoe zijn volmaekte keur den gantschen Raed behaegt.

Schep moed nu Poëzy, uw luifler wort herboren.
Gy moogt in Amsterdam u weder laten hooren;
Maer gy alleen met vrucht, die, rijk van zin en spraek,
Verstandigen zoo wel tot nut strekt, als vermaek.

Nu eens uw rijken geest den vollen toom gegeven,
O Francius! wel aen! nu lust het my te leven,
Te hangen aen uw zijde, en leeren uit uw mont
Historiewijsheit, en der talen waren gront.
Nu staet een Occaen van eere voor u open.
Vaer voort. maer mijn gedicht behoeft u niet te nopen.
Gy wort door eigen zucht toch sterk genoeg geleit;
Dies strekk' dit maer een blijk van mijn genegentheit.

Aen den HEERE

FRANCISCUS VAN DEN ENDEN,

Toen hy van zijne Majest. van Vrankrijk tot Raeds-
heere en Lijfarts verkooren wiert.

ULTRO SE PURFURA SUPPLEX OBTULIT.

WAt godheit voert mijn geest zoo schielijk op na boven,
Daerze als een blixemstrael gezwint vooruitgestoven
De winden achterlaet, en rukt my uit het stof
Den Liger over, in 't gezegent Lelihof:
Dat van Louis beheerscht gelijk een Alexander,
De gantsche werreltkloot beschaduw't met zijn stander,
En reikt zijn scepter van de westerkim, tot daer
De morgenzon verrijft, met gout gehult in 't haer.

Hier staet de nyt verflomt, en staet haer bitse tanden
Al razende in haer harte en eigen ingewanden.
Nu Vrankrijks godheit u in haer paleizen nood,
En werpt den slapenden haer gunsten in den schoot.
Gy hebt de Grooten niet geblinthokt met geschenken,
En jaren lang met zorg gevlogen van hun wenken,

Of d'opgeblazentheit in hare razerny
 Geliefkooft en gefmeekt met hoofliche vleyery.
 Het regent u van zelfs. En ik fla opgetoogen,
 Als ik die waardigheit befchouwe met mijn oogen.

Nu kuntge uw wijsheit niet verfmoooren onder 't ftof:
 De werrelt moet nu eens gewagen van uw lof.
 Zoo vliegt uw groote naem, vrymoedig op zijn wicken,
 Van daer de dageraet in 't Ooften op komt krieken,
 De zuiderkreeft op 't hoofd der Abisfyen brant,
 De Noortftar spiegelt in het Spiegelglas op ftrant,
 Tot daer de zonnekoets plomt in de welterbaren.

Uw jeugt had in de bloem van tweemaal negen jaren,
 In Leuven wijze School, daer elk u noodde om ftryt,
 En uw verftant vergeefs begrimt wierd van de nyt,
 Op 't hoog geftoelte lang den tabbert konnen dragen,
 Had zy die glory niet groothartig afgeflagen,
 En, triomferende over elk en haer gemoet,
 De grootsheit en den haet vertreden met den voet.

De Rechtsgeleertheit biet uw wijsheit mé geen fchade,
 Nu gy, van Koningen befchonken met genade,
 En opgetrokken in der Bontgenooten lant,
 De Kroon zult flutten als een vorftlijk Raedverwant.
 Gy zult, door trouwe zorg, de heerschappy bevryen
 Voor buitenstormen, maer door heilzame artzenyen
 Den Koning zelfs, die zich geruft geeft in uw hant,
 En wacht van uwe hulp een veilige onderftant.
 De Zon, zoo lang het hoofd gedoken in de wolken,
 Speelt nu met grooter vier in 't oog van alle volken,
 En van de kimmen opgeftegen in den trans,
 Verlicht den aerdkloot met een onverwachten glans.
 Schoon Hongarye u zocht in zyn paleis te nooden,
 En door 't hofmeetterfchap, gulhartig aengeboden
 Van Alöys, u op te trekken in den dagh,
 Sloegt gy 't eerbiedig af, en vlood het hofgezagh.

Schoon Spanje, (een ander heeft daer d'eere van genoten)
 Op uwen raet alleen, den vrede heeft gesloten
 Nae zoo veel stormen, met het vrye Nederlandt;
 En d'oorlogsrazerny geslagen in den bant,
 Vervloekte Januskerk met hondert kopre boomen
 En sloten toegeknaeft, om 't ongediert te toomen,
 En voor die weldaet u in hare Ridderschap
 'Te pronk wou zetten op d'aenzierelyxten trap,
 Noch had gy liever by u zelve in te treden,
 Als u te zien van elk eerbiedig aengebden.
 Maer nu kan Vrankrijk meer als al de werrelt kon,
 En haelt u uit den nacht te voorfchijn in de zon.

Wat helpt het, of gy de verborgentheên en gronden
 Der wijsheit en natuur zoo klaer hebt ondervonden?
 En of Apol u als zijn zoon heeft opgequeekt,
 En onderwezen wat in zaet en kruiden steekt?
 Of dat geen honing druipt zoo zoet van Hymets tippen,
 Als de welsprekentheit van uw begaefde lippen,
 En dat uw heldendicht, op 's Mantuaeners styl,
 Ons dunkt de wedergalm te wezen van Virgyl,
 Dat Flakkus en Pindaer, door uwe lier herboren,
 Hun lykafch groenen zien, als zy uw vaerzen hooren:
 En Nazo minder zucht aen 't ongaftvrye strant,
 Zoo gy u roem altijt wilt fmooren onder 't zant?
 Wat moor zoekt aen de zee ftranthorenen en fchulpen,
 Om die op 't zelfde strant in d'aerde te beftulpen?
 Wie gaert kleinnoodiën aen Ganges paerelreë,
 En werptze reukeloos in grondelooze zee?
 Verdrinkt een reiziger, als hy naer huis komt vaeren,
 Zijn Indiaenfchen fchat in d'Indiaenfche baeren?
 Of volgt gy maer de zon, ô Raetsheer, in dien ftact?
 Die daelt, om op te ftanen met fchooner dageraet.
 Zoo moete tijt noch ramp uw Fenixveder fchenden.
 Zoo worde uw naem geroemt aen alle werrelts Enden.

MENGELDICHTEN.

HET TWEEDE BOEK.

Aan den HEERE

GERAERT BRANDT,

Op zijn verzoek

Dat ik mijn gedichten weêr uit zou geven.

WAerhenen kan u d'overmaet
 Van uw genegentheit verrukken,
 O Brandt, dat gy my ernstig raet
 Mijn dichten weêr te laten drukken,
 En haer het licht te laten zien,
 Die hare feilen dat verbiên.
 Laet andren, van meer geeft gedreven,
 En aengestookt van hemels vicr,
 Zichzels, na 't einde van dit leven,
 Vereeuwigen door hun papier,
 En, boven 's werrelts mist gedragen,
 Al 't lant zien van hun lof gewagen.

Aldus zal Vondels krijgstrompet,
 Gehoort aen beide 's werrelts assen,
 De doot doen luïstren na haer wet,
 En, allen tijd en perk ontwassen,
 De vratige eeuwen, door 't geluit,

Ont-

Ontweldigen dien rijken buit.
 De grafzerk hout zijn mont gelloten:
 Maer zijn muzijk, zoo rijk van trant,
 Gerolt op onvervalschte noten,
 Blijft overal aen d'overhant.
 De Faem, al spreektze uit duizent monden,
 Blijft aen zijn glory vast gebonden.

Maer ik, die volge in schemerlicht,
 Dat my van ver maer op komt kriecken;
 Zal ik, vertrouwend' mijn gezicht,
 En drijvende op mijn wassche wicken,
 Meê doopen, om een ydle faem,
 Een Oceaen naer mijnen naem?
 Zal ik, gewoon op stille stroomen
 Te spelemeien met een boot,
 In zee geen dolle orkanen schroomen,
 En reukloos worstlen met de doot?
 Daer moet een Palinuur voor waken,
 Dien alle golven zijn een baken.

En schoon ik kende dat gevaer,
 'K moet eerst mijn eigen krachten wegen.
 Zoo voelt in 't perk een worstelaar
 Zich al te spâ ter doot verlegen,
 Indien hy, driefst en onbedacht,
 Zich durf verlaten op zijn kracht,
 Als hem een sterker aen komt randen:
 Als Milo een gemeenen stier
 Hem op den rug plant met zijn handen,
 Wanneer Alcides, vol van vier,
 En, gloeiende om het hoofd van toren,
 Breckt Acheloiüs flinker horen.

Onze eeuw, naeuwkeurig boven reên,
 Is t'hans meer vruchtbaer in het baren
 Van zwijnen die op rozen treên,
 Als ongeveinsde kunstnaren.

En steekt maer iemand uit in lof,
 De wangunst heeft een zee van stof.
 De schaduw durft de zon braveren.

De haet wint velt. de kunst neemt af.
 Zoilen tarten weêr Homeren;

De doot vint zelfs geen rust in 't graf.
 Men spuwt, baldadig en vermeten,
 Op heilige affchen der Poëten.

Noch zijn de keuren zoo verdeelt,
 Dat d'een niet wil dan oorlogsklanken;

Een ander dat men vleit en freelt:
 Die, dat gedurig roede wanken.

Een derde geeft geen' dichter lof
 Als om 't verandren van zijn stof.

Zoo zietmen tafels, tafereelen,

Hier tot den hemel opgebeurt,
 En daer de glory der penseelen

De schoone verwen toegekeurt.
 Dies, hoemen 't wikke in zijn gedachten,
 Volkomen eere is noit te wachten.

Gy groote zielen, die voorheen
 Zoo hoog ten Zangberg opgestegen,

Den aerdkloot dryven ziet beneên;
 En schoon de hemel kon bewegen

En draeien uit zijn panne en spil,
 Het aenzien zoud, geruft en stil;

Het zy ge ons toeftraelde uit Athenen
 Of Rome, en in uw dicht bevat,

E e e

'T gee-

'T geene, uit den Hemel u verschenen,
 D'orakels toont van Zonnestad,
 De Nijd, al zijt ge haer ontwassen,
 Ontziet zich niet u aen te bassen.

Hoe? stelt niet meenig al zijn lust
 In marmers van den tijd gesleten,
 In munt en beelden, die met rust
 Zoo lang zijn van den roeft gegeten?
 Heeft Scaliger niet Flakkus lier,
 Zoo goddelijk van klank en zwier,
 Beschuldigt van vervalschte snaren?
 En wort niet Nazoos eedle geest
 Gebrantmerkt, als ofze onervaren,
 Te los en welig was geweest?
 Wie zoekt zich dan in 't licht te geven,
 Word dit die Helden aengewreven?

Dies duik ik veiligst onder 't loof,
 In bruine schaduw neêrgedoken,
 Daer 't schemerlicht my lieflijk stoof,
 En mijne dichtluft, onbesproken,
 My zelfs verstrekke een stil vermaek,
 Als dat de middagzon my blaek'
 En roofte, als die, in 't licht gestegen,
 Mijn oog zie scheemren voor dien gloet,
 En ik, met Faëton verlegen,
 Te spaâbeklaeg mijn trotsen moet.
 Hy heeft geen hoogen val te vreezen,
 Die by zichzels vernoegt kan wezen.

Op den

OORLOG met ENGELANT.

IS't bloethol van den Teems met brein noch bloet te stoppen?
 Of moet de Fransche vlag, in onze vloot geplant,
 Nocheerst haer kruin doen zien aen'twrokkend krijtstrant;
 Of Londens Dwingelant op zijnen mont doen kloppen?

Brittanje was beluſt haer hollen balg te proppen

Met Neêrlants ſchat, of met het heele Nederlant:

Dus ſchreeuwt zy, heet op roof, DeLeeuw legt aen den bant.

Hy ſlaept geruſt. 't is tijt hem nu van kant te ſchoppen.

(Met liſt of oorlogsdeugt te winnen, ſcheelt niet meer)

'Tis tijt (zijn klacuwen zijn noch ſtomp van 't Zweets geweer)

Het ondiër in zijn neſt te worgen, of te branden.

De Leeuw, te lang getergt, was al dit ſnoeven moe:

Hervatte d'oude kracht, en beet ten laetſten toe;

Dat Londen nimmermeer zal twijſſen aen zyn tanden.

Maer ach! de Teems legt ons niet ſel genoeg en ſart:

Al dekt hy d'oceaen met hondert zware kielen,

Gereet om 't al met loot en zwavel te vernielen,

Men drieft Weſtfalen ook in 't harnas, tot onz' ſmart.

Dat volgt den ſtormhoet van zijn Biſſchop Beerenhart,

Ten koſt van Stuarts beurs, en opgepreſte zielen.

Zoo volgt hy 't Vriefche heir ſtoutmoedig op de hielen,

Maer blijft in het moeras van Groeningen benart.

Ziet toe. een Leeuw is licht te tergen, niet te ſuffen.

'T is 't zelve diër dat zich in Spanjes onweêr queet,

En moedig door de huid van 't kopre Zweden beet,

Al wiert haer wapenkroon geſtijft van Pool en Ruffen.

God brantmerke eenmael die ſchoffeerders in de kaek,

En ſchaffe ons zijnen vreê, na 't geeſen van zijn wraek.

———— *Pax una Triumphis*

Innumeris potior. ———

1666.

E e e 2

A e n

Aen den

HOLLANTSCHEN LEEUW.

Belli ferratos rupit Saturnia postes.

ZOo wort de tempeldeur van Janus opgebroken,
 Terwijl de Britten, om het oorlogsvuur te floken,
 Hun havixklaeuwen in de vrye zeevaart slaen,
 En achten d'algemene een' eigen Oceaen,
 Om d'overfiere Leeuw zijn moed te doen ontzinken,
 'S Lants hulk in splinteren te morslen, en verdrinken,
 En 't bontgenootschap van haer steden, sterk bemant,
 Met kracht van een gerukt, te zetten na haer hant.
 En alsze in d'ope tuin hun sceptor mogten zwajen,
 Hoc smaedlyk zou de Brit zijn Buuren overkraejen!
 En sleepte hy den Leeuw uit zijn ontzaglyk nest,
 Dan vloog hy, heet op buit, van 't lentebland West,
 Naer 't riekend Oosten, om den kruidenier te klemmen;
 Voorts naer het Noorden, daer de wreede Beeren zwemmen,
 Dan naer den Abissijn, gebrantmerkt van den Kreeft,
 Om 't al te plonderen wat berg en afgront heeft.
 Maer laet zijn Doggen, eens, ten kotten uitgedreven,
 Beproeven wat de Leeuw, als 't gelt kost, eer' en leven,
 Zoo onzagt opgewekt en lang getergt, vermag.
 Op Leeuw, icherp uw gebit en scheur hun groote Vlag.
 Laet barschen Schot en Ier vervullen hunne kielen,
 En Jork, als waterheer, met opgepreste zielen,
 Op zijn kampanje slaen. geen noot, ô Leeuw'. val aen.
 De Hollantsche matroos zal u ten dienste slaen,
 De Vries en dappre Zeeuw geen kost nog moeite sparen,
 Maer volgen even kloek den roem der Wassenaren.
 Zoo word de Britse Roos haer bladren afgeplukt!
 Zoo worde noit de Leeuw, hoe lang gedrukt, verdrukt.

Op

Op

Y M O N T,

Den Lusthof van den Edelen Achtbaren H E E R E

J O A N S I X,

Heer van Vroomade, Schepen der Stadt A M S T E R D A M.

OYmont, die, voorheene in laeg moeras gedoken,
 Zoo moedig uit het riet nu 't hoeft hebt opgestoken;
 Wat goet geval heeft u met zulk een góntf verplicht?
 Hoe welig speelt nu uw verwonderend gezicht,
 Alleen gewoon te zien den zeedijk, en de weien,
 Die 't meir bezoomen, dat den Diemerweg quam scheien,
 Toen 't Y gegeeffelt van zijn roede, het Noortwest
 Den ringdijk scheurde tot den gordel, en geperft
 Van 't loeiende onweêr, in dien boezem quam gevaren,
 En dreigde u mè ten prooi te geven aen zijn baren.
 Nu ziet gy onbevreesft dien grootvorft in den mont;
 En hy schijnt zelf verliest op uwen vruchtbre gront,
 En niet dan vreedzaam door de dijkfluis in te streven.
 Hier zal uw Heer zomwijl zijn rust den teugel geven,
 Wanneer hy op de Rol en Vierfchaer afgeslaeft,
 Geruft zijn zorgen in uwe eenzaamheit begraeft.
 De Muiderberg van ver zal zijn Parnas verftrekken,
 De Zanggodinnen hem zijn eigen tafel dekken,
 Door zijne miltheit op den hoogften top gebout
 Voor elk, die van dien trans zich spiegelt in het zout
 En 't glas der zuiderzee. hoe vlijtig zult gy hooren
 Naer keur van hemelval, in uwen schoot geboren,
 Gedichten, blinkend van onsterffelijken inkt
 En nektar, daer zijn geest gelukkig in verdrinkt!

E e e 3

Uw

Uw diepe stilte zal den dichter nooit beletten.
 Het zy hy moedig steekt de treurtoneeltrompetten,
 Een hemeliche muziek van zedewetten zingt,
 Of uit uw paelen in out Romen overspringt,
 En volgt de zwanen van den Tiber met zijn pennen.
 Nu is 't uw plicht die gonst met dankbaerheit t'erkennen,
 En eenen rijken oogst van vrolijk kruit en ooft.
 Gy zult, indien de zon misschien 't eerwaardig hoofd
 Komt steeken, als zy uit den Kreeft of Leeuw zal stralen,
 Met koele schaduwen des Lantheers vlijt betalen,
 En koestren met uw luwte, in 't buldren van den wint,
 Die hier zichzelf verliest, en hier zichzelf vint,
 In beide, boven d'aerd gestegen met gedachten.
 Terwijl wy mè met hoop naer uwen wasdom wachten,
 Om hier zomtijds dien Heer te hangen aen de zy,
 Mijn dichtlust met dat manne en schat van lekkerny,
 Uit zijnen mont gevloeit, te wekken, en gelegen
 In 't kruit, vrymoedig al den zangrei op te wegen,
 Te wikken in 't geheim hoe zwaer elk weegt of licht.
 Dit strekke u onderwijl tot een geboortedicht.

1672.

G E L U K

Aen den Edelen Grootachtbaren HEERE,

H E N D R I K H O O F T,

BURGERMEESTER DER STAD AMSTERDAM.

HOe vrolijk ziet u 't Y ten derdemaal verheven
 Op 's Burgermeesters stoel, bekleet van uw geslacht,
 Dat lang het leven min dan vryheit heeft geacht,
 Doorluchte Hooft, mè door die eedle zucht gedreven!

Met

Met welk een recht is u die groote naem gegeven!

Hoe braef zet d' uitkomst die nu weder in haer kracht?

Hoe grooter waerdigheid, hoe minder onverwacht?

Uw wieg beloofde een Hoofd dat moedig voort zou streven,

Een Man die tegen zorg van 't lant was opgegroeit,

Voorzigtig in zijn raet, in weldoen onvermoeit,

Al van der jeugt in konst van lantbestier ervaren.

Verheug u Amsterdam! hoe 't alles woelt en keert,

'T ontbreekt u aen geen Hoofd, in staetkunde uitgeleert,

Dien d' Almaght wil tot heil van Stad en Staet bewaren.

B O S S E N B U R G.

Aen MEVROUW

L A M S I N S,

Tot Vliissingen.

TErwijl de Lentezon allenxkens door komt breken,
 En met haer straelen weer de borst der Aerde ontsteken,
 Die ongevoelig smelt in een verliefden gloet;
 En met een vrolijk oog haer lieven Bruigom groet:
 Kome ik, Mevrouw, u meê met een gedicht genaken,
 En neem vrymoedig een gedeelte in uw vermaken,
 Nu 't schoone Bossenburg u uitlokt op het lant,
 Daer gy met lust zomwijl uw geesten eens ontspant,
 Of, opgetogen in natuurbespiegelingen,
 Ziet door de schaduw heen tot in het hart der dingen,
 Op Kartes spoor; of vint uw grootste lekkerny,
 By beurte, in oeffening van Heldenpoëzy,
 Of overweegt met keur de godgeleerde blaëren,
 En leeft d'orakels nae van langverloopen jaeren.

Hier

Hier is het alles stom. de wint is zelfs gereet
 Te zwijgen, om u niet te stooren daer gy treet!
 Het staet my vry terwijl een zuivre schets te malen:
 Want geene schildery kan by uw' Luffthof haelen.
 Daer leeft Natuurs penseel, met aengenameer zwier
 Als doode verwen, op het vel van mijn papier.
 Gy staet rondom bekroont met aengename dreven,
 Die langs den vyverkant een koelê schaduw geven,
 Terwijl de nachtegael van tak in takken springt,
 En al 't gevogelte verftomt, wanneer hy zingt.
 Van waer zal ik uw lof dan allereerst ontvouwen,
 O Boffenburg? van uw gezegende Lantsdouwen
 En weiden daer gy 't hoeft aen uwen westerkant
 Zoo heerlijk uit verheft? of daer uw koorenlant
 Zoo prachtig zich verthoont; wannêr de zon komt blaken
 Uit haren hemelleu, als of het met gout laken
 Bekleet was, daer de wint van 't zuiden ruischt en speelt,
 De zwellende aeren kust en met zijn adem streelt:
 Of daer ge wederzijts ziet twee vermaerde steden,
 Noit van den vyant, als tot zijn verderf, bestreden;
 Hier Vlissingen, dat als een steiger in de zee,
 Zoo menigmael die schoon gevaegt heeft van zijn reê;
 Daer 't kooprijk Middelburg, den stoel der Zeeufche Staten.
 Maer zoo 't aen geene streek u lust het oog te laten
 Uitweiden in het rond, daer 't woedende element
 Des Noortfchen Oceaens de stranden beukt en schend,
 En 't Schelde met zijn hont al blaffende aen komt streven,
 Dan ziet gy 't witte duin allenxkens, hoe-verheven,
 Ontglippen het gezicht, en in het blaeuw verschiet
 Met zijn gehelme kruin verdwijnen, daer gy 't ziet.
 Uw Elzeboschje, 't geen zich spiegelt in het water
 Des breedten vyvers, die met aengenaem geklater
 Rontom de Hofsteê ruischt, gelijk een zilvre bron,
 Bedekt Mevrouw voor 't vier der steile zuiderzon,

Wanneerze in lommer van dat paviljoen geweken,
Den ganschen Hof beschouwt, en zelfs niet wort bekeken.

De Viisfchen, die in 't nat des vyvers tot uw lust
Als starren, weemlen en verschieten zonder rust,
Verschaffen dubbele vreugt, nu, met ze te belagen;
Dan als menze ten disch gulhartig op ziet dragen,
Daer karper, baers en snoek gezoden en gebraën,
Eerst onzen honger wet, en dan die kan verzaën.

Het bloemperk wederzijds, daer Flora op mag roemen,
Verschaft in haer saizoen een rijke keur van bloemen:
De blaauwende Viool, de Tulp, zoo schoon gegloeit,
En die het aenschijn van de zon volgt onvermoeit;
De geurige Eglantier, de Simbals, Akoleyen,
En Roos en Lelien, die wijt haer geur verspreien.
Maer als 't u lust, Mevrouw, u zelve by geval
Te spieglen in het klaer en levendig krital
Des vyvers, ziet ge altijd de lelien en rozen,
Gedompelt ondereen, op beide uw wangen bloezen,
Met levendiger glans; en zagh Narcis u aen,
Hy zouw nu om zich zelfs niet meer van min vergaen.
Uw lusttuin lacht u toe met kerffen en moerellen;
En vrolijk ooft, 't geen hier zoo weeldrig wil zwellen;
Als wierd het op dees' steê gestooft in zoeter lucht.
't vermaeklijk Bossenburg, hier naest, zoo mild bevrucht
Van Persikken, die in al 't land geen weërgae vinden,
Geregent schijnende uit de lucht aen hun gelinden,
Legt hier zoo dicht dat maer de naem het scheid vaneen.

Maer 't wort nu eindlijk tijt uw Lanthuis in te treën,
Of liefst uw Lantkasteel, met zijn verheven toren,
Van waermen met meer lust nu 't ruischen aen kan hooren
Der golven, als een storm opstuivende langs 't strant,
Op zijne pennen giert, zet al de kust in brant,
En spoelt de dijken en de hoofden in het woeden
Van hunne wortels af, en dompeltze in de vloeden:

Dan toen Britanje, met Louis in een verbont,
 Met zijne vloten hier braveerde op onzen gront:
 Of toen een dootschrik al het eilant had benepen,
 Als Neêrlants Zeeleeuw, meer van moet voorzien als fchepen,
 Twee Koningsvloten floeg, daer 't vyandlijke bloet
 Tot tweemaal heeft geverft het aenzicht vanden vloet.
 Met welk een vreugde zietmen Lamzins triomferen,
 Als hy zijn fchepen ziet met rijke lading keeren
 Uit zee, van deze hoogte, en ziet voor zich met luft,
 De fchat van Suriname aenzeilen langs dees' kuff.
 Dan treetmen weêr beneên, daer ge in uw ruime zaelen
 Uw vrienden zijt gewoon met gunft en zucht t'onthaelen,
 En spaert, op dat de vreugde in alles vol zou zijn,
 Uw openhartigheid zoo weinig als uw wijn.

Maer alwaer Boffenburg zo heerlijk op mag boogen,
 Al wat met zulk vermaek zich op doet voor onze oogen,
 Al wat ik hier in roem, Mevrouw, heeft in der daet
 Van uwe fchoonheit het uitnemenfte fieraet.

G E L U K

Aen den HEERE

H E N D R I K K O N I N G ,

Met zijn Hofftede in AKENDAM.

NU met de Lentezonne een vlucht van Nachtegalen
 NU komt in Akendam met veltmuzijk onthalen,
 Daer al 't geboomte u juicht van verre te gemoet,
 Met hondert orgels, en vol vreugt haer Koning groet
 Met neêrgeboogen kroon, kom ik u mè genaken,
 En mijne zangnimf neemt haer deel in uw vermaken,
 O Henryk, 't zy gy u verlustigt langs den boort

Van

Van 't zilver Sparen, 't zy het duin uw oog bekoort,
 Of dat gy achter 't kruit gedoken, met gedachten
 Weegt al de wondren van Natuure en hare krachten.

De bloemhof scheidt verschiet van kleuren, even schoon
 Gedommelt ondereen. hier is de goude kroon,
 Die tintelt in het vier en gout der zonnestrålén.
 Augustus zietmen in het gloeiend purper pralen ;
 Scharlaken, hoe het blooft van hoovaerdye om 't hoofd,
 Ziet door de roos en tulp zijn glansen uitgedoofd.
 Alsge aen Natuurs penfeel, zoo geestig in 't schakeren
 Van zoo veel verwen die elkander nergens deeren,
 Hoe 't karmozijn schijnt af te steken op het groen,
 Lavendel op het wit, het blaeuw op vermiljoen,
 U zelfs hebt blint gezien, en zijt beluft te keuren
 Het wonderbaer verscheel van allerhande geuren,
 Zich spreijende uit de roos, der bloemen koningin,
 Narcis en Hyacinth, bekend door Febus min,
 En Simbel en Jasmijn, dan staet gy opgetogen,
 En vint niet meer natuur, maer goddelijk vermogen.

D'Abeel en welige Yp, die met een breede laen
 Uw Luthof siert, en ziet haer telgen hooger staen,
 Dan wat de boomgaert teelt van kers en abrikoozen,
 En persikken, hoe schoon alreë haer knoppen bloezen,
 Geeft u bespiegeling van 't werreltsche geval.
 Geen grootheid stut de bijl die eens haer treffen zal.
 Als een orkaen haer schokt, van 't noorden opgebroken,
 Staen kleene boomen in hun lommer neêrgedoken
 Met vrolijk loofwerk en den bloesem in den mont.
 Dan past gy 't toe, en ziet op welk een lossen gront
 En steilte, grooten zich vertrouwen, die verheven
 Van daeg, al 't aertrijk doen voor hunne wetten beven ;
 En flus geblixemt, vast met struikelenden voet
 Neerplossen, en zich zelfs verdrinken in hun bloet.
 Dus tempert wijsheit steeds uw lust en zinlijkheden.

Zoo moet gy lang met vreugt uw sehoonen hof betreden,
 En in uw lantpaleis zoo heerlijk opgebout,
 De zorg verpoozen die uw handel wakker hout;
 Als gy, in ebbe en vloet der koopmanschap ervaren,
 En 't los gety der Beurs, u uit de wilde baren
 Voorzichtig red, en van die onrust vry geraect,
 U in de haven van uw Akendam vermaect.

Den 1. van Bloecimaent, 1674.

M A R S Y A S .

S A T Y R .

Aen

J O A N P L U I M E R .

PLuimer, die van yver blaekt,
 Om den zangberg op te streven,
 En reets, lofslijk voortgedreven,
 Zijt tot zulk een top geraect,
 Dat gy, als een Adelaer,
 Op uw pennen voort gaet strijken,
 En, ontziende geen gevaer,
 Andre vogels na laet kijken:
 'K durf my vleien dat mijn dicht
 U niet zal geheel mishagen,
 Schoon 't den toets niet kon verdragen
 Van uw oordeel en gezicht.
 Al wat aen de konst ontbreekt
 Zal de vrientſchap licht volmaken,
 Die altijd ten beste spreekt,
 Schuw van lasteren en laken,
 'T was mijn tijtverdrif op 't lant;
 'K stel het nu in uwe hant.

M A R-

MARSYAS,

SATYR.

*Provocat & Phœbum: Phœbo superante pendit.
Cafa recesserunt à cute membra sua*

Ovid. Fastor. lib. vi.

MInerf, van hooger geeft en yver aangedreven,
Had nu de fluit, die zy eerft had geluit doen geven,
En uitgevonden, weggeworpen in den vliet.

Want alsze by geval haer wangen zwellen ziet
In 't zuiver fpiegelglas van 't water met verbazen,
En haren fchoonen mont vol plooiën, onder 't blazen,
Weg zegtze, weg van hier gy fluit, mijn eigen vont,
En luft voorheen, zoo lang 't misbruik my niet misftont.
Maer 'k fchatte u zoo veel niet dat ik om u mijn wezen,
Dat maer een Trooifche wulp, heeft tot zijn val, misprezen,
Mismaken zouw; en werpt die toornig in den ftroom.

De Sater Marfyas, hier achter eenen boom
In 't bloeiend waterlifch en biezen weggefcholen,
Komt voort op haer vertrek gekropen uit zijn holen.
Hy ziet rontom, verbaeft op 't ruiſſchen van een blat,
Uit vreeze of zy miſſchien dien kostelijken ſchat
Weêrhalen moghte, en hem van dat kleinoot berooven.
Nu durft hy zich verwaent een grooten naem belooven.
Nu zal hy zijn gezang, dat onbefchaeft geluit,
Vermengen met den klank van haer verworpen fluit.
Nu zal hyze alle, die niet voor zijn zangen zwegen,
Met zijne waerdigheit en konſt verre overwegen,
Of overſchreeuwen met zijn onbefchaemden toon,
En zetten op zijn hoofd Apollo's lauwerkroon.
Van dees verwaentheit dus tot barftens opgeblazen,

En zwellende als een padde, of kikvorsch, die aen 't razen,
 Nu in haer schor gekrijt den hoogsten welluft vint,
 En steekt twee blazen op vol damp en ydlen wint,
 Laet hy zich overal op velt en driesprong hooren,
 En leit met blijdschap bei zijn onbesneden ooren
 Ten dans en reie op dat erbarmelijk muzijk.

Waer vintmen, zegt hy by zichzelf, mijns gelijk?
 Wie zal by Marfyas niet wenschen te verkeeren,
 Om uit mijn eigen mont zoo groot een konst te leeren,
 Die niemant zich verftact, als ik, als ik alleen?
 En schoon ik maek die nu aen anderen gemeen;
 Noch zal het my tot een doorluchte glorie strekken,
 Dat ik de meester ben in dat geheim t'ontdekken,
 En d'overste, die heb den zangrei aengevoert.
 My dunkt ik zie nu elk alreê den mont gefnoert,
 Die ooit vermetel my zou durven tegenspreken,
 En hun gestraft die naer mijn zangkroon durven steken.
 Ten minsten zal ik by mijn Saters hooggeacht,
 En mijne Nimfen hier van allerlei geslacht,
 Al wieme in 't licht durft staen, haest weten klein te maken,
 Met bitter en vol nijt by elk hun konst te laken.

Zoo blijft de glorie als in eigendom verpant
 Aen my, en hun die my navolgende op dien trant,
 Zich onder mijn banier in 't velt van eer begeven;
 En weten, dat men maer moet willen, om te streven
 Ten steilte van een konst, daer zoo veel lof aen leeft.

Naedat hy by zichzelfs dit vast besloten heeft,
 En zwoegt en rookt alreê van onbesuifden yver,
 Treet hy vol moets in 't velt, en spant zijn kaken styver
 Dan oit, en blaest en zingt, dat al het lant in 't ront
 Daer van gewaegt, en galmt hem nae. men ziet terstont
 De Saters hem, met opgesteken ooren, naeken,
 Zichzelfs verwondren, hem navolgen, teffens blaken
 Van liefde; om mè van hem te leeren zulk een konst,

En overal zijn drift involgen, om zijn gonst.

De Faunen, die zich in het Frigifch bosch onthouwen,

En d'offedryvers daer rontom in die lantsdouwen,

Staen stom en gapen op zijn onbekent gefchal.

De Nimfjes hooren 't by den steilen waterval,

Die door het kreupelbosch en ruigte heen komt stroomen.

Maer meest van allen zijn de Saters ingenomen,

Zijn broeders, hem gelijk in drift en onverstant,

Maer niet in konst, waer van hy ver de kroon noch spant.

Men speelde nu om strijt, of 't wiert zoo uitgemeten:

Elk schein op 't heerlijkst van den zanggeeft hier bezeten,

Als was zy hem, noch in het speelen even blind,

Of aengeërft, of toegeblazen van den wint,

Men vont'er die de konst zich waenden aengeboren,

En andren die uit lust alleen hun quamen hooren,

Of uit gewoonte, en van hun eerezucht niet vervoert.

Maer nu een hooger toon in myn gedicht geroert.

Nu Febus zangtriomf gezongen, en de pijnen

Des trotfen Saters, die alleen wouw meester schijnen.

De Boxvoet, by zijn dom gevolg in grooten naem,

Verbeelt zich, tot de konst is hy alleen bequaam.

Hy daegt elk even stout om tegen hem te spelen.

En komt 'er een; zijn Konstgenootschap spart hun kelen

Al tevens open, schreeut hem voor verwinnaer uit,

En dat hy best verstaet de wetten van de fluit.

Dies waegt hy 't eindlijk om Apol zelfs uit te dagen.

Die kan niet langer dees vermetelheit verdragen,

En neemt den speelstrijt aen. de faem verbreit het voort.

Des komt het al by een wat garen zingen hoort.

De tijt is vast gestelt. het speelperk uitgekoren

In 't ronde, om best het spel en zang te konnen hooren.

Men stelt de voorwaerde in van 't ongelijk geding;

Dat die de zege wint, den overwonneling

Magh straffen naer begeerte. elk wacht nu met verlangen

Wie

Wie d'eerkrans zal in dit vermaert gefchil ontfangen
 Zy kiezen wederzyts de rechters van den ftryt.
 Apol uit zijn gevolg, die, zonder zucht of nyt,
 Onzydig, hem die 't wint den lauwer zullen geven,
 Alfamen konfenaers in die muzyk bedreven.
 De Boxvoet had gelijk getal van zijn gebroet.
 Dus quamenze aengetreên. den Sater fcheen de moet
 T' ontzinken. want men zagh hem om het hoofd verbleeken
 Tot aen zijn horens toe. nu zou hy 't laten fteken
 Indien hy kon. maer 't is befloten, en moet voort.
 Men vlyt zich neder op zijn plaetfe, elk zwygt en hoort.
 In 't midden hangt de krans om 's winnaers hoofd te kroonen,
 Als Marfyas met fchorre en ongelyke toonen,
 Begon te blazen en te bulken, dat het kreet,
 De gruwende ooren quetfte, en door het harte fneet.
 Men ziet hem op de fluit zomtyts de vingers roeren;
 Terwijl hy zingt de ftraf der Lyciaenfche boeren,
 En hoeze door Latone in vorfchen zijn verkeert:
 Omdatze de Godin, hoe ernftich zy begeert
 Een hant vol water, noch met fchelden zelfs, ontzeggen;
 Maer hy weet noch zijn ftem noch klanken te beleggen;
 Hy hapert reis op reis, en breekt met veel gefchals
 En witzang zonder konft, zijn vorfchezang den hals.

Hier op begint Apol, tot yders vergenoegen,
 Zijn lieffelijke ftem by zijne konft te voegen;
 Hy lokt de zielen, als verliest, ten ooren uit,
 Terwijl zy danffen op zijn goddelik geluit.
 Hy zingt hoe Niobe geftraft wert door zijn fchichten,
 Toen zy vermetel voor geen godheit wilde zwichten,
 En al haer huis tot aen den gront toe uitgeroeit,
 En door zijn eedle wraek haer hovaerdy befnoeit.

Rampzaelge Marfyas begint nu reets te beven,
 Te poplen: want Apol de Zangkroon wort gegeven.
 Hy buigt nu vruchteloos zijn horens neêr in 't ftof,

Kermt om genade, en geeft hem zijn verdienden lof.
 Apollo grijpt hem aen, die krijsfchende en verlegen
 Uit doodelijken angst, om hulp ziet t' allerwegen.
 Hy grijnst vergeeffich, en spalkt twee blikken op vol gloet
 En vier, en schreit, en zweet, uit dootschrik, stremmend bloet
 En etter. altemael de Saters aen het huilen
 Gaen zich uit schaemte en vrees voor d'eige straf verschuilen.

Hy wort met touwen vast gevleugelt aen een boom,
 En levendig gevilt: terwijl hy in dien schroom
 Afgrijfslijk schreeut: Helaes wie kan dees pijn verdragen!
 Vervloekte hoogmoet gy bescheert my deze plagen.
 Ik moet mijn lastering en schelden, zonder maet,
 Uitwiffchen met mijn bloet. hoe scheurtge in dezen staet
 My van my zelve af! 't beroutme. och staek dit snijden!
 De fluit is my niet waert zoo veel om haer te lijden.
 Maer Febus luistert niet, en vilt van ondren op,
 En haelt de ruige huid hem over zijnen kop
 En ooren heenen, dat gewricht en ribben kraken.
 De spieren volgen nae. hy schijnt met root scharlaken
 Van top tot teen geverft. het bloet guift van zijn leên.
 Men ziet de zenuwen en aders doorgesneên,
 En 't zwoegende ingewant zich krimpen en bewegen.
 Hy balkt luitskeels, tot hy van flaeuwte neêrgezegen,
 De kracht verliest, en sterft een pijnelijke doot;
 Die andren toe leert zien, om niemandt meer zoo snoot
 Te schenden, en alleen de vlag te willen voeren,
 En aerde en hemel tot zijn dwaesheit te beroeren.

De Saters schreiden om zijn gruwzaam ongeval,
 En vulden bosschen en gebergt met rougeschal:
 Voornamelijk Liceet; die vreesde mē gebonden
 Te worden: want hy had een Vorstenbruit geschonden
 Voorheen, hoe zeer zy kermde, en deerlijk verkracht;
 En Forbes, die van hem altijt was groot geacht,
 En best naer hem geleck. het bloet, in 't zant gedropen,

Was in een boezem weêr beneên by een geloopen;
 En daer met andere vergadert en vergroot,
 Quam entlyk bruiſſchen uit des aertrijks diepen schoot,
 En vloeit door Frygien, als een der klaerſte beken,
 Mè Marſya genoemt, en laeft die vruchtbre ſtreken,
 En laet een zegen nae waer datze henen ſtroomt:
 Want die geftrengte ſtraf zijn laſtren heeft betoomt.
 Maer noch zijn veel te klein, hoe groot en ruim, zijn plassen,
 Om zijne ſmetten van verwaentheit af te waſſchen.

*In magnâ civitate hoc quoque genus invenitur, qui meliores ob-
 trectare malint, quam imitari: & quorum ſimilitudinem deſpe-
 rent, eorundem affectent ſimilitatem: Scilicet uti qui ſuo nomine
 obſcuro ſunt, meo innotescant. L. Apul. Florid. lib. 1.*

dat is:

In een groote ſtad wort ook zulk een ruigte van menſchen
 gevonden, die veel liever, ervarener dan zy, willen laſteren
 als navolgen: en zoeken in hun eer te beledigen die genen,
 die zy wanhopen gelijk te worden. Op dat zy namelyk, die duif-
 ter en onbekent zijn door hun eigen naem, door den mijnen
 vermaert zouden worden. *Apulius, in het eerſte boek zijner
 Bloemtjes.*

ZEGE DER
SCHILDERSKUNST,

Voor

GERARD UILENBURG.

ZANG.

OKonsten, buigt voortaan uw hoofd,
Als gy de krijgstrompet hoort fteken:
Dat fchel geluit verfmooft uw fpreken.

De blakende oorlogsvlam verdooft
Den luifter, die u pleeg te fieren;
Mars eigent zelf dan uw lauwrieren.

Wat baet het, of gy geestig weid,
En trots braveert met uwe waerde,
Wanneer een krijgstorm werpt ter aerde

Uw ingebeelde onfterflijkheit?
Vooral ziet elk hoe d'êëlſte verven
Der Schilderkunft om 't hoofd beſterven.

TEGENZANG.

DE Nijt en Oorlog zwoeren lang
Den oogſt der konſten te verſlinden,
En 't al aen hun gezagh te binden:

Maer werkten zelf hun ondergang.
De Schilderkunft wiſt boven allen
Met voordeel op hen in te vallen.

De tafereelen zijn haer ſchilt,
En d'afgemaelde monſterdieren

Ggg 2

Slaen

Slaen klauwen in de krijgsbanieren;
 Of 's Vyants wreetheit wort gefilt,
 Wanneer hy achter de gordijnen
 Een schoone Venus ziet verschijnen.

T O E Z A N G .

In Amsterdam trotseert de kunst
 Van Itajaen en Nederlander
 Den opgerechten oorlogsstander,
 En wint by alle kenners gunst:
 Daer Uilenburg zijn Schilderyen,
 In spijt van alle razernyen,
 Hoe elk ons dreigt te vier en zwaerd',
 Met winst vertiert, bedankt van Heeren,
 Dien 't lust hun zalen te stofferen
 Met zulk een rijkdom, lang vergaêrt.
 Dics hoe de krijgselenden treffen,
 De Schilderkunst mag 't hoeft verheffen.

Aen den Vogel

Den groothartoge van TUSKANEN,
 K O S M U S de M E D I C I S,
 Vereert door den E. HEER en MEESTER
 D I E D R I K T U L P,
 SCHEPEN der Stad AMSTERDAM.

GY Vogel, die nu 't oor des grooten Hartogs streelt,
 En weliger muzyk in uwe keel laet hooren,
 Wanneer een zoeter lucht u stooft, terwijl gy speelt,
 Zing voort, mijn groete komt uw klanken niet verstoren.
 Hy

Hy zingt; en 't hofgewelf kaetst hem verwondert weêr
Zijn toonen toe, en galmt hem na van ronde in ronden.

De hooge pylers zien van hunne steilte neêr
Verbaest, wie dus al 't Hof vol ooren schept en monden.

Maer ziet, hoe moedig heft hy 't hoofd in top! hoe weit
En dartelt zijn gezang! ziet, hoe de wickjes wiegen

En klappen, en hoe in die opgeblazetheit
Zijn stem zich zelf nu poogt in klank voorby te vliegen.

Gy Nachtegalen en gevogelt, weest getrouw,
Zooge oit Florensen ziet en wijkt uit onze palen,

En uwen Koning daer braveren in zijn kouw:
Vertelt hem niet; hoe hoog hy in waerdig mag halen.

Verzwijgt hem wat geschenk de Hartog voor hem geeft,
Hoe onweêrgadlijk in koleuren en festonnen,

En zulk een ryken vlucht van Vogels die daer zweeft,
Al levende, of daer konst het leven heeft verwonnen.

Zijn hoogmoet ging dan wis verzelschapt van zijn val,
En Kosmus zag met druk zijn Vogel dootgezongen;

Hy brak, verliest en te verwaent op zijn geschal,
Al d'orgelpypjes van zijn lieflijk keeltje en longen.

DE KLAGENDE DAMON,

Over het afvaren van zijnen DORUS

HERDERSKLAGHTE.

Aan den HEERE

W. VAN RANOU.

DE droeve Damon, op een heuveltop gezeten,
 Heeft deze klagt voor zee en bergen uitgekreten.
 Het hoofd leunde op de hant. hy had zijne oogen naer
 Het barre firant gestrekt, 't gehate strant, van waer
 Zijn Dorus, het vermaek der herderen en weiden,
 Van zijnen Damon was al schreiende gescheiden.
 Ik hebbe zelfs de knaep, terwijl hy zucht op zucht
 Deed steigren naer omhoog, en d'ontrek van de lucht
 Vervulde met geklag, dit veltliet hooren zingen.

O Goden doet mijn toon door Thetis golven dringen
 Tot in haer koude kil, op datze my verhoor.
 Ik koom voor Dorus, al mijn lust en troost; die door
 Des werrelts middelzoom vol moedigheid gestoven
 Een andre werrelt zoekt, u bidden, die daar boven
 Der Goden Vierschaer spant, dat gy, ô God Jupijn,
 Want gy vermoogt het al, den knaep wilt gunstig zijn.
 En vraegt gy waer hy is, op dat gy hem zoud sparen?
 De winden slingeren mijn Dorus op de baren.

'T lust my niet als voorheen de dartle Galatè
 Te volgen. Dorus heeft mijn lust en liefde mè.
 Hoe dikwils, 't heugtme wel, pleeg zy tot my te zeggen,
 Wanneer ik op tapijt van veltgras, naest haer leggen

En

En haer omhelzen quam, van Venus wicht gewont,
 En vrolijk my ververfchte aen haer koralen mont,
 'K bemin mijn Damon, en zal eeuwig hem beminnen,
 Zoo lang Apol het velt befpiegelt van zijn tinnen.
 Die vaersjes zijn ook korts op ginfen Popelboom
 Van hare hant gefneên, die jeugdig aen dien ftroom
 Gewortelt, groeiende ook de letteren doet groeien.
 Dat nu geen tovervaers hun wasdom koom befnoeien,
 Of Nieuwe Circe, op boomvergiften afgerecht,
 Den wasdom aen den boom en letteren ontzegt.
 Neen Circe 'k houde u niet. mijn liefde is al vervaren.
 De winden slingeren mijn Dorus op de baren.

Toen Dorus van my ging fprak dus de Helt my aen:
 Mijn Damon gy blijft hier. ik ga den Indiaen,
 Die onder 't kreeftvier fmelt, door verre zeën bezoeken.
 Gy zult de vryery van Titer, in de boeken
 Van uwen Vader, aen den warmen winterhaert
 Doorsnuflen; en als gy uw Galatè verjaert,
 Of vaerdig zijt om voor het veltaltaer te paren,
 Zal my een Noorder buy vaft slingren op de baren.

Hoe ongelijk is mijn'en Dorus ongeluk!
 'K liet hem in lijfsgevaer. hy laet my 't huis in druk.
 Ik krimpe in 't gras, gehult met dorre pallemblaren,
 De winden slingeren mijn Dorus op de baren.

Daer giert een felle orkaen zoo yslijk dat het kraekt.
 Op zeegod, Triton op, op waternimf, ontwaekt.
 Ei ziet wat boven u al kronkelende golven
 Opfteigren, en hoe fteets de tiende golf bedolven,
 Strax weêr de lucht trotfeert. de winden zijn door 't hol
 Van Etnaes bergfpelonk van God Eool, die vol
 En door van 't ruiſſchen my niet aenhoort, uitgelaten,
 En rukken herwaerts aen door d' opgebroke gaten
 Van dat gevaerte daer Tyfoëus onder ſchreit,
 De hemelftormer, die daer diep begraven leit,

Al levende, en wanneer de booswicht zich wil heffen,
Schijnt die beweging heel Trinakrie te treffen.

Gy God, die tot een voegt der buldraers zijt gestelt,
Bepael hun dolheit met uw onbepaelt geweld.

Hun wulpsche lichtheit maekt mijn boezem vol bezwaren:
Uw winden slingeren mijn Dorus op de baren.

Mijn hoofd ontbreekt nu ook 't gewonelijk sieraet.

My past een lijkcipresse in dezen droeven staet,
Die niet van 't lijk verscheelt. weg rozen uit mijn haeren.

De winden slingeren mijn Dorus op de baren.

Ik heb een offerschael met parelen omrant.

Daer op heeft Dorus zelf, met zijn geleerde hant,
Den Veegod Pan gesneên, bestuwt van Saterscharen,
Die Dorus, dien de wint nu slingert op de baren.

Daar komt mijn Tatylys met rijpe vrucht belaën,
En druiven die, zoo 't schijnt, noch aen haer ranken staen;
Maer 't lust my aen geen sap van wijngaert te vergaren,
Nu Dorus door den wint gesolt wort op de baren.

'K heb nog een wierookschael, van Dorus heel gemaakt,
Daer Momus zelf, hoe fel hy alle dingen wraekt,
Zijn tanden op versleet en brak, hoe scherpze waren.

Toen was de Herder noch niet slingrende op de baren.

De welbekende klucht van Kloris en Priaep
Heeft hy daer bygevoegt. de veltnimf legt in slaep.

De roode Boomgod schijnt alleen bezorgt te waken.

Men ziet natuurlijk hem van vrouweliefde blaken.

Hy maekt de maegt vast bloot, in 't aenzien van de maen.

Den Ezel van Sileen gaept om geluit te slaen.

De wijngodt, hoe vol slaeps, wort wakker door het razen,

Het gantche leger lacht. Priaep, vol van verbazen,

Vint zich te vroeg met zijn gespanne snaer gereet.

Europe staet'er mè, en meer die 'k niet en weet.

Ik geef dat kunstig stuk u naeder te verklaren,

Terwijl de maker wort geslingert op de baren.

Die fchael zal ik, zoo gy hem rustig overzent,
 Gy die uw roffen met uw fcherpen drietant ment,
 Die zal ik, tot de kim vol ouden wijn gegoten,
 U plengen, voor den dienst van uwe hant genoten,
 En hangen ze daer na ook zelf in uwe kerk,
 En fchrijven met klaer gout aen't fierlyk metselwerk
 Dit dankgedichtje: DIT SCHONK DAMON AEN D'ALTAREN,
 TOEN DORUS DOOR NEPTUIN GEBRAGT WIERT VAN DE BAREN.

1665.

LANTVERMAEK.

Aen JUFFROUW

SUZANNA BORMANS.

Terwijl ik op het lant in eenzaamheit geweken,
 Om die volmaekte weelde, al 't hofgewoel verlaet,
 Voel ik my evenwel volkomen rust ontbreken;
 Schoon niets, nae 't fchijnt, mijn wenschen tegengact.
 De winter, op dat niets mijn vreugt zouw deeren,
 Schijnt zelfs om mijnen wil in Lente te verkeeren.

Hy komt, in steê van sneeuw, met bloemen aengetogen,
 En spreit een groen tapijt op 't omgelegene velt;
 De Lentezon blinkt zelfs met lonkjes uit haer oogen,
 Terwijl die na de westkim overhelt,
 En arbeit om met lieffelijker stralen
 In 's aerdrijks zachten schoot, zelfs voor haer beurt, te dalen.

De breede vyver ruifcht rondom met zilvre beeken,
 En kabbelt op 't gestreel der zoele westewint.
 'T geboomte, dat alleen met botten uit komt breken,
 Staet stom, hoe weêr zijn jeugt zoo vroeg begint.

Hhh

Het

Het Mastboomwout, met zijne groene kroonen,
Kan van de zomervreugt my reets een schets vertoonen.

Of komt een zwarte florm aengieren op zijn veder,
Ik fluit hem uit, en hael den Zomer aen den haert.
Zoo dwing ik in triomf het norste Winterweder,
Daer konst noch kost wort op mijn disch gespaert:
Terwijl Renes, in 't koken wel bedreven,
Geduurig overlegt, om my wat nieuws te geven,

'K vertreê de middagspijs in Ype-en Beukelaenen,
Die tarten met hun hoogte Abeel en Populier.
Daer ryft een heilige Eik, gelijk de boschgoôn waenen.
Gins mengt de Lykcipres zich met Lauwrier:
Hier keur van lustwaranden en pricelen,
Daer duizent vogeltjes met duizent orgels speelen.

Men kan aen deze zy 't nabuurig Ryswyk hooren.
Gins kaetst den Haeg het licht der zuiderzon weer af:
Daer ryft het prachtig Delf met zijn verheven tooren,
Braverende op zoo meenig heldengraf.
Zie herwaerts aen de Schevelinger duinen
Zoo verre in 't blaeuw verschiet verdwijnen met hun kruinen.

Het Prinselijke huis gedoken in de boomen,
En hondert andre, hier rondom tot pracht gesticht,
Vertoonen zich; en 't staet my vry daer in te komen,
En zonder zorg te sreelel mijn gezicht:
Daer meenigten de kommer in hun zielen
Vast voeden, die hen knaegt, en naestapt op de hielen.

In zulk een overvloet onschuldige vermaken,
In zulk een diepe stilte, en met my zelfs te vreên,
En nijdig, noch bezorgt, om mijne, of 's anders zaken,

Ontbeere ik 't al, in Rozemont alleen:

Want wat kan toch my vergenoeging geven,
Nu zy niet buiten my, noch ik van haer kan leven?

Ik weet het, Rozemont, of lieft, ik durf 't gelooven.

Neen, ik geloof het, en ik weet het onbepaelt;
Dat gy zoo wel in liefde alle andre gaet te boven,
Als niemant by uw trouw en gaven haelt.

Hoe zelden mengt de Hemel, hoe gebeden,
Zoo trouw een liefde en deugt by zulke schoone leden!

Op een heerlijk JUWEEEL.

GEesteente, dat zoo net getekent door de hant
Der geestige Natuur, onze oogen kooft bekoren,
Die wenschten, hoe gy quaemt aen zoo volmaekten stant,
Niet aen te zien alleen maer uit uw mont te hooren;

Wat draegt gy hoofden en gedaenten ondereen
Gedommelt, en nochtans zorgvuldig onderscheiden,
Als had een konstnaer die met voordeel dus gesneên!

In eene tronie woont hier Kristen, Turk en Heiden.

En, zoomen spreken magh van zweemsels, en den zwier
Der beeltenissen die elkandere gelijken:

Men ziet hier 't hoofd des Paus zoo zedig en zoo fier,
En 't magtigh opperhoofd der Fransche koninkrijken,
Zich heffende in den top ver boven andren uit:

De Keizer komt'er mè in volle staetsie pralen.

De Fransche Dolfijn, als een koninklijke Bruid,
Zich toonend, schept zijn vorm en licht uit's Vaders stralen.

Hier vintmen Tarter, Turk, Polak en Persiaen

In eenen ommetrek zoo kleen en naeu beslooten,

En geen van allen schijnt elkaer in 't licht te staen,

Daer ongesteurde vreê verbint zoo vele grooten,

En woedende oorlog dit gezelfchap noit ontruft.
 Verbontge ook, ô Juweel, dus werreltlijke Heeren,
 En hielt in korten toom hun blakende oorlogsluft,
 De gantsche werrelt kon uw rijkdom niet waerdenen.
 Noch wort uw dierbaerheit nooit hoog genoeg beloont,
 Om datge een schets van dien volmaecten flant vertoont.

Op den TIGER

My getoont ten huize van den HEERE

F. J O Z E F B U R R I.

SPOLIIS ORIENTIS ONUSTUS.

ZOo wort woestaerdeny geslagen in de banden,
 De Tiger uit zijn nest gerukt, van waer hy plagh
 Op d'Indianen jagt te maken, voor den dagh.
 Nu slyt hy hier bepaelt op 't yzre hok zijn tanden,
 En mest zijn rooffchen buik met doggeningewanden.
 De schoonstgevlakte vacht van 't gantsche woutbejag,
 Bedekt met zulk een rok het gruwlijk boschgezagh,
 Dat na zoo verre een toght aen d'Aemstel quam belanden.
 Heb dank doorluchte man, die 't keurigste oog bekoort,
 Met zulk een schoonte, zoo gescherpt op roof en moort.
 Ten waer de forse bant, zijn bont zou my vervaren,
 Hoe heerlijk geschakeert. nu vreeze ik niet: met reên:
 Want Jozef heeft dit met het Godendom gemeen,
 Dat hy verdrukten slut, en toomt geweldenaren.

Aan den Koraelketen

Van

R O Z E M O N T.

KOraelen, die om 't poefle kropje speelt
 Van Rozemont, en ziet die malsche wangen,
 En kust den hals van dat aenminnig beelt,
 En ziet om laeg de lieflijke appels hangen
 Des boezems, wit als sneeu die d'Alpen dekt;
 Gelukkige, de wegen staen u open:
 Gaet heen, daer u die blanke noortstar trekt;
 Het staet u vry mijn kerker nu t'ontloopen.
 Maer als gy weêr moogt dartlen buiten toom,
 En wentlen langs die heuvels op en neder,
 Zoo moet mijn hant u raken zonder schroom.
 Of gy omhelst uw Rozemont noit weder.
 Maer zoo zy steelsgewijze eens laeger tast,
 En kooft zy eens onwetende aen te raken
 Het levend sneeuw van dat gezielt albast,
 'T geen Goden zelfs in minnevier zou blaken;
 Zoo moet gy my voor ongeval behoên.
 Zoo waerlijk moet u Rozemont ontfangen,
 Wanneer gy keert, met een onnoozlen zoen,
 En als voorheen op haren boezem hangen.

Oordeel van schoonheit.

Aen MEVROUW

A. V. B.

GElooftge my, Mevrouw, zoo blind of slecht te wezen,
 Dat ik met ernst het bruin heb boven 't blank geprezen;
 Hhh 3 'Kben

'K ben zulk een nieuweling in keur van schoonheit niet,
 Dat mijn gezicht het groot verscheel niet merklijk ziet,
 'T geen 't heldre blonde ver doet boven 't bruine streven:
 Want heeft de hemel iets aenminniger gegeven,
 Als oogjes, die in verf des hemels kleur gelijk,
 Mè geven in hun kracht en hun beweging, blijk
 Datze uit byzondren aert in 's hemels werking deelen,
 En harten quetsen om die wederom te heelen?
 Het liefelijk korael der net besnede mont,
 Dat zoo bekoorlijk gloeit en afsteekt op het blont,
 Gelijk een rijpe kers op leliblaën gelegen,
 Kan, spraekloos, zelf de ziel tot hare min bewegen.
 Niets haelt'er by het vel dat, wit als sneeuw, zoo schoon
 De flauwe roosjes draegt op yder wang ten toon,
 Waerby de blozetheit der bruine wel mag schroomen
 Als in triomf, met haer opdragtig root, te komen.
 Die dat niet onderscheit, die late rozeblaën
 Voor rooden Mankop en Peönicrozen staen:
 Dien mag de Bloetsteen meer dan een Granaet behagen
 Of heldere Robijn. men kan 't d'aeloutheit vragen,
 Die net het oordeel van de schoonheit heeft gevelt,
 Hoe ver het lieflijk blank wert boven 't bruin gestelt.
 Zoo wort de Moeder van de liefde zelfs beschreven,
 De schoone Venus. zoo wort meê Diaen verheven,
 De blonde Jagtgodin, wanneer zy in een bron
 Zich spiegelt, en ontduikt de stralen van de zon,
 Om 't witte en zachte vel te smetten noch te blaken.
 Zoo kon Pandora meê het hart der Goden raken
 Door 't levendige albast van haer volmaekte leên,
 Zoo onbevlekt en gaef als lieffelijk besneên.
 Wie ziet de zilvre maen aen 's hemels blaeuwe kimmen,
 Niet liever helder en met vollen luister glimmen,
 Als datze 't aenzicht met een donkren nevel dekt.
 En 't uitgebreit gespan der wolken zich betreft?

Maer of schoon een bruinet meer vier heeft in haer oogen,
 De ziel wort door dien glans zoo krachtig niet bewogen,
 Als door het quijnend licht dat zacht in d'oogjes speelt
 Van eene blonde, die ons ongevoelig streelt,
 En ons onszelve ontruikt. men breng my niet te voren
 Dat bruine Andromeda hêlt Perseus kon bekoren.
 Haer bruinheit deed het niet, noch had zoo groot een magt;
 Maer 't deerlijk ongeluk waertoe ze was gebragt.
 Het medelijden kon zijn eedle ziel ontfteken,
 En d'eer, dat hy zoo kloek haer ramp had konnen wreken
 Van 't gruwlijk monfter dat vast toeleide op haer doot.
 Heel Griekenlant voorheen quam met zijn oorlogsvloot,
 Voor Troje tien jaer lang met al de bloem der helden;
 Die even moedig lijf en goed te pande stelden
 Om een Heleen weêrom te halen met het zwaert,
 Die, blont gelijk een zwaen, wel schein dien oorlog waert.
 Dies laet een ander, zoo 't hem lust, de bruine loven:
 De blanke gaen het al in schoonen glans te boven.

D E S C H O O N H E I T .

Aen Mejuffer

Z O N N E M A E N S .

MEn mag in alle werrelts hoeken
 Naer een volmackte schoonheit zoeken.
 Men zoektze maer men vintze niet.
 De hemel zelfs schijnt maer by vlagen
 Zijn eigen schoont'te kunnen dragen:
 Nu toont de maen zich in 't verschiet,
 Dan wast, dan krimptze, en komt te voren
 Gelijk met afgebroken horen,
 En tekent, zwellende van moet,

Een

Een ronde en aengezicht van gloet.
 Dan zietmen weêr by wisselingen
 Het zonlicht door de wolken dringen,
 En zetten, als 't zijn glansen dooft,
 En wort met uitgedienden wagen
 Voorover steil in zee gedragen,
 Het westen rozen op het hoofd:
 Dan wederom het bloozend oosten,
 Met karmozijne vlammen roosten;
 Of, opgestegen in een trans,
 Zelfs d' Aedlaers blinden door zijn glans.
 Daer trekken, als die groote lichten
 By beurten voor elkandere zwichten,
 De starren aen in hun gelit,
 Elk op zijn hoefslag net bescheien;
 Gekleet in goude lievereien.
 De breede melkweg, altijd wit,
 Vertoont de starreregementen,
 Vernachtende in haer blanke tenten,
 Tot dat de zon de kimmen wint,
 En maekt alle andre vieren blind.
 Maer aen den hemel van uwe ooggen,
 Met wolken nimmer overtogen,
 Geeft teffens zon en maen haer licht.
 Niets kan den minnaer zoo behagen,
 Noch maenlicht noch de zomerdagen,
 Als uw bekoorlijk aengezicht.
 Daer is, al wat men schoon kan heeten,
 Met volle pracht ten toon gezeten.
 O Zonnemaens, hoe wel bequaem
 Sluit uwe schoonheit op uw naem!

DE WARE SCHOONHEIT.

Z A N G:

Courante la bare.

I.

DE schoonheit van een zacht gemoed,
 Dat opgescherpt in puik van eedle zeden,
 Tèn doel heeft wijs beleit en reden,
 Van Hemelspijs, die zielen sterkt, gevoed;
 Is waerder dan het mild korael
 Van rozelippen, zoet op minnetael,
 Of poeslig leliwit, of wondende oogen,
 Waer door het bart
 Blijft opgetogen
 In de minnesmart.

II.

Die heerlijkheit is zonder duur.
 Een nevel kan haer gloeientheen bederven,
 Gelijk de lucht de waterverven;
 Maar 't zieleschoon is godlijk van natuur.
 Die luister volgt in 't ondergaen
 De Zomerzonne om schooner op te staen,
 Die zich van geene schaduw laet bevelken.
 Zoo zal de deugt
 Ter glori strekken
 Aen de schoone jeugt.

Aen R O Z E M O N T.

Waer schuilt gy, Rozemont, in dicht gegroeide linden?
 Vertrouw u in geen bosch dat bruine schaduw maekt.
 Uw ooglicht is een zon die in het duister blaekt.

Zoo weinig als een wolk het zonnevier kan blinden,
 Zoo weinig dekt de nacht u voor uw liefste vrienden,
 Nu peinze ik vast wat my voor nieuwe zorg genaekt,
 Ik vrees dat ergens Pan op uwe stappen waekt.
 Vertrouw dien Boxvoet niet. de min is niet te binden.
 Of steunt gy op uw oog? dat quetst, maer stort geen bloet.
 Dat 's een aenbidlijk vier. het brant, maer zonder gloet.
 Verlicht de holen vry, verlicht d'eenzame kusten:
 Gy zult in geen spelonk noch jeugdig lidegroen,
 Geloofme (neen! geloofme niet, maer kom het doen)
 Zoo zacht, zoo zeker als by uwen Herder rusten.

Aen JUFFROUW

SUZANNA BORMANS,

Zick zijnde.

O Lenteroos, hoe zijn uw bladen
 Dus slap! hoe hangt u 't hoofd zoo neêr,
 Dat korts, met zilvren dau beladen,
 Kon strijken aller bloemen eer?
 Waerom is schoonheit juist zoo teer?

Waer is dat bloozend root geweken,
 Dat aengename rozebloet,
 'T geen eedle zielen kon ontsteken,
 Om uwe waerde, in minnegloet?
 Waer vliegt dat heen met zulk een spoet?

Maer 't geen zoo haestig wert benomen,
 Of ik bedrieg my in mijn waen,
 Kan ook zoo haestig wederkomen.
 De zon, hoe snel in 't ondergaen,
 Komt 's morgens sneller opgetaen

Ik zie alreets u weder bloezen,
 'K zie al uw luffter weêrgekeert,
 Terwijl gy boven alle rozen,
 Gelyk voorhenen, triomfeert,
 Daer elk op nieuw uw fchoonheit eert.

Behouden reize

Aen de JONKVRouwen.

WILHELMA en KORNELIA BERG.

HElaes! verlaet gy dan den Amftelgront,
 Om over wilde en ongefthuime baren,
 Ten trots der onweêrwinden, af te varen
 Den dollen God der golven in den mont?
 Ziet toe. de min toont ook haer kracht in zee.
 Wie weet, terwijl de winden u vervoeren,
 Wat watergoôn uit hunne killen loeren,
 Om zulk een roof te fchaken op hun rêê?
 Hoe zullenze, uit een ongeveinfte gemoet,
 Het Eilant, dat die fchoonheên zal ontfangen,
 Gelukkig roemen in hun zegezangen,
 Terwijl zy 't Schip vafte kuffen met hun vloet;
 Daer wy, bedrukt aen d'oever van het Y,
 Al biddende met d'oogen, nat van tranen,
 Een veilig pad door woefte ftoomen banen;
 Tot gy, voor wint gelukkig en voor ty
 Gedreven aen uw vaderlijke frant,
 Het Eilant, daer uw lukftar is begonnen,
 Verlichten zult, gelyk twee middagzonnen.
 Gaet heen, ô pronkjuweelen van u lant.

Gaet heen, en vreeft de winterbuien niet.
 Uw schoonheit kan verwoede golven toomen.
 Den stormen is hun razernye ontnomen,
 Die buigen 't hoofd alreë voor uw gebied.
 Wy zullen nu, terwyl gy ons verlaet,
 Uw deugdén en bevalligheden roemen,
 En menigmael uw' naem eerbiedig noemen,
 Tot gy ons weêr ziet in gewenschten staet.

1665.

In het J A C H T van den Ed. Mog. Z E E R A E T op de Maze,
 leggende op de Schelde voor A N T W E R P E N .

Z A N G : *Prins Robbert is een Sc.*

Wanneer wy steken buiten stad,
 Voor 't dalen van de zon,
 En dat wy zoeken ruimer nat,
 Dan dondert ons kanon.
 En 't had nu reeds met schoot op schoot
 Het Scheld gezet in brant,
 Zoo * Loutjes vrees het niet verbod.
 Wat doen wy dan op 't lant?

Men hyft het zeil en fok in top,
 En bruischt voor wind en ty:
 De nieuwe vlaggen zetmen op,
 En beste wimpels by,
 Daer 't wapen van den Staet in praect,
 Die, vry en zonder bant,
 Nu weêr eens luffig adem haect:
 Wat doen wy dan op 't lant?

Men

* Zootje van den Heer D. Buifero.

Men hoort de schelle zeetrompet,
 En Ysbrant blaest zijn best,
 En lokt, als hy zijn toonen zet,
 De Visschen uit hun nest.
 De zwarte Bruinvisch rolt vooruit,
 De Zeehont volgt dien trant,
 En kijkt uit zee op dat geluit.
 Wat doen wy dan op 't lant?

Het is hier al beknopt by een
 Wat elk van nooden heeft:
 Men hoeft geen zolder op te treën,
 En yder is beleeft.
 Men roept zijn keel niet uit het lit:
 Want niemand is van kant,
 Maer dient ons, daermen maklijk zit,
 Wat doen wy dan op 't lant?

KROON voor de VERWINNAREN.

Uit Joannes Openb. 2. kap.

DE Kristenhelden die op 't kruispoor triomferen,
 Zal God des levens vrucht in 't paradijs vereeren.
 De duistere Afgront zal, in zijn vervloekten schoot,
 Hun niet beschadigen met zijne tweede doot.
 Het hemels hofbanket en manne is hun geschonken,
 Daar zy verheerlijkt met een keurgesteente pronken,
 Zoo wit als sneeu, gemerkt met eenen nieuwen naem.
 Men zal de Heidenen zien schrikken voor hun faem,
 En met een' yzren staf op 't bekkeneel getroffen,
 Als van een donderslag ter aerde nederploffen.
 De morgenstar zal zelf bezwijken voor hun glans.
 Zy zullen blinken in des Hemels hoogsten trans,

Met witte zy gekleet. hun naem, noit uit te wiffen,
 Staet blank in 't parkement van Gods geheimeniffen.
 'K zie hun verheven tot pilaren, die getrouw
 Gods tempel fchragen, dat oneindelijk gebouw.
 Het nieuw Jeruzalem, ten hemel afgelaten,
 Zal hun in zegeprael onthalen op zijn ftraten,
 En zien braveren met een rijk geftarnde kroon,
 Als overwinners, op den goddelijken troon.

Aenspraek der

A R M E W E E Z E N

Aen de loffelijke BURGERYE der Stad Rotterdam.

HEt nieuwē Jaer, dat uit het oude komt verrezen,
 Gelijk een Fenix, wekt ons, Rotterdamsche Weezen,
 Door armoê, zonder fchult geperft en neêrgetreên,
 De milde Burgery te smeken als voorheen.
 Wat hoopen wy met recht nu op een goude regen!
 Die zelfs, toen 't Vaderlant, ten uiterften verlegen,
 Te lant gefchokt, bezet op eigen Oceaen,
 Scheen in een zee van bloet te zullen ondergaen,
 Daer vast de gordel wiert gefcheurt van onze fteden,
 En met bebloede hoof het fmooken puin vertreden,
 Noch vonden t'onzer hulp, in zoo benaerden ftant
 De rijke gaven van een onbekrompen hant.

Lact uwe miltheit mê met uwe welvaert groeien,
 Beroemde Stad, die door Gods zegen meer aen 't bloeien,
 En opgeheven in den top van Zeevaerdij,
 Uw handel meerdren ziet met uwe burgerij.
 Gy zijt het koopjuweel en markt van uw gebuuren.
 De graenen vloeien hier u toe met volle fchuuren.
 Uw havens drijven van den wijn in dezen tijdt,

En vallen voor dien oogst te klein, hoe ruim en wijd.

Gods strenge tooren, die zoo hevig aen het brullen,
 Bynae gantsch Duitschlant met een dootschrik quam vervullen,
 Daer 't Pestvier, bruischende als een stroom, door's hemels straf,
 Zelfs koningsteden af kon weiden tot een graf,
 Heeft zoo genadelijk verschoont uw ruime wallen.

D'aertbeving, die de kroon van Mallaga deed vallen,
 Tot in den boezem van gantsch Spanje doorgeboort,
 En vee, en menschen in een afgront heeft versmoort,
 Ging u voorby: en dreunde uw aardrijk hier van onder,
 'T was tot uw heil; en op het juichen van den donder
 Uit grof kanon, wanneer uw kust wierde aengedaen
 Door gantsche vlooten, vol en kostelijk gelaên.

De haet van Godsdienst doet ons hier geen zwaerden wetten,
 Om burgers tegen een in 't harnas aen te zetten,
 En met bedekt vergif, en gruwzaam moortgeweer
 Den Heilant andermael, door zoo vervloekt een leer,
 Te kruisigen; elk mag hier vrij en veilig leven,
 En in de schaduw van zijn wijngaert zich begeven.
 Zoo veel geluk by een, in zulk een overvloed,
 Waer meê de Hemel nu zijn roede weêr verzoet,
 Belooft een vollen oogst van uw milddadigheden.

Zoo gy uw schatten wilt met overwinst besteden,
 En blijven in de gunst van Hem, die van om hoog
 Ziet in de harten met zijn albespieglend oog,
 Laet ons, die hier berooft van onze vaders zwerven,
 Tot onzen troost iets van uw overvloed beêrven.
 Gy geeft op dubbele rente, en raekt geen hoofsom quijt,
 De hoogste Vader zal 't weêrgeven op zijn tijt.
 Wy vonden door uw gunst, zoo menigmael gebleken,
 Ons van den onderhoud des levens noit versteeken:
 En vinden Vaders in der daet, en niet in schijn,
 Schoonwe in de bloem der jeugt berooft van Ouders zijn.
 Maer 't geen voorheen door ons zoo waerdig is genoten,

Wilt

Wilt dat nu wederom vervullen en vergrooten.
 D'Almaghtige, die lang begunftigde onz' gebeên,
 En met de zon van zijn genade in noodt bescheen,
 Zal al zoo weinig, als voor deerelijke klagten,
 Zijn ooren stoppen voor onz' dankbare gedachten.

Wy staen met leêge Schael, geeft gy met volle hant.
 Zoo groey'geduurig aen de zegenrijke stant
 Der Burgerye, en die haer loffelijk regeren!
 Zoo moete in Staet en Kerk de Vrede triomferen,
 En Schijndeugt, balling's lants, omdwaelen zonder heul,
 En Haet en Nijt zich zelfs verftrekken tot een beul!
 'T verftuive al wat de Stad kan in haer welvaart krenken.
 Op zulk een hoop verwacht ons Godshuis uw geschenken,
 Die klimmen, als een wolk van wierook, naer Gods troon:
 Deelt milt op d'aerde; en in den Hemel is uw loon.

W Y Z E: *O Kerfnacht.*

WAfch onze ziel van d'oude smetten,
 Die ons den weg tot God beletten,
 In 't wafchbad van uw dierbaer bloet,
 O Christus, op deez'dagh befneeden.
 Besnoei onze averrechtze zeden,
 En geef ons een vernieut gemoet.

Wat zal het Nieuwe Jaer ons geven,
 Indien wy als in 't oude leven?
 Wat helpt den blinden licht of glans;
 Maer alle Schaduw is verdwenen,
 De rechte Zon is ons verscheenen,
 En blinkt ons toe uit 's Hemels trans.

Komt, volgen wy die heldre stralen,
Die ons verhinderen te dwalen.

Dan vreezen wy voor geen gevaer.
Volgt dit kompas op 's werrelts stroomen
Die zoekt in Gods paleis te komen;
Zoo viertmen recht het Nieuwe Jaer.

DANKZEGGING.

GY schenkt my, groote God, dan weêr op nieuw het leven;
Als was 't niet groot genoeg eens dat geschenk te geven,
En dat uw liefde, een schets van u, waeruit ze straelt,
Gelijk uw Majesteit moest wezen onbepaelt.
Een bange koorts, die ongevoelig aen quam naderen,
Joeg 't ziedend bloet te post, of stremde 't weer in d'aderen;
En, danssende in den pols op mateloozen trant,
Won op de geesten en het lichaem d'overhant.
Het zwoegende ingewant, ontstoken als een oven,
Dreef met benaerden damp de vlammen op naer boven,
En schilderde averechts met een verwart penseel
Gemengde vormen en de deelen voor 't geheel.
Gelijk het kunstglas, naer zijne eigenschap geslepen,
En in een werktuig, naer den eisch van 't ligt, begrepen
In eene donkre zael, op 't wit paneel der want,
Ons beelden maelt, maer alle in omgekeerden stant.
Of eveneens, gelijk, wanneer de zonnestrallen
Van 't zuider hooftpunt met meer gloet in d'oogen dalen,
Een tuimelende rei van schimmen, los en licht,
Nu zich vertoont, en dan ontglipt aen ons gezicht.
Men zoekt vergeeffsch, door hulp van sterkende artsenijen,
Het zy ze vegen, of de grove dampe snijen,
De ziekte, die het hart nu klemt tot aen den gront,
En afweit, het gebit te wringen in den mont.

Zy holt met loffen toom, en verder toegedreven,
 Schent, in het worstelperk, de doot aen tegen 't leven.
 Elk neemt, vol moed, in 't veld zijn aenbesccheiden deel,
 En 't lag'er toe, 't en waer de rechter van 't krakkeel,
 Door zijn' herouten, in de vechtbaen aen gestoven,
 Dien ongelijken strijdt genadig had verschoven.
 Hy weet alleen hoe lang. voort vlucht met een de koorts,
 En 'k voel mijn bloet niet meer ontvlammen door haer toorts.

Aen JUFFROU

G E E R T R U I D van H A L M A E L,

Met mijnen YSTROOM.

DAt's beurt om beurt! gy hebt my konstig voorgezongen
 Zomwyl, en met uw stem tot in mijn hart gedrongen.
 Dat klom met uwen toon, of daelde naer bencên,
 En van de zinnen liet het my 't gehoor alleen.
 O Geertruid, al zoo schoon van lichaem als van klanken,
 Nu kome ik voor die gunst en heuscheit u bedanken:
 En eische noch, hoe zeer gy reets my hebt verplicht,
 In plaets van uw gehoor, uw' aendacht en gezicht.

BY SCHRIFTEN

O P

AFBEELDINGEN,

EN ANDERE STOFFEN.

WYSCHEWITZ

or

WYSCHEWITZ

WYSCHEWITZ

O N D E R D E P R I N T E N

daer de

G E N E E S M E E S T E R

by de Zieken verschiijnt, in ongelijke waerdy.

ALs doodelijke koorts en smart de lijdens plagen, (treên:
 Kome ik, gelijk een God, voor 't krankbed grootfchge-
 Mijn artzeny wort als iet hemels aengebeên,
 En d'adem van mijn mont kan alle pijn verjagen.
 * Een kroon van stralen hult mijn hoofd, in hun gezicht,
 En alle fchat valt voor mijn trouwe zorg te licht.

Zoo dra de doot wat van de lippen is geweken,
 Het tintelende wee een weinig is verzacht,
 Wort mijne Godheit ook een weinig min geächt.
 Men hoort my in dien staet maer als een Engel spreken.
 Noch worde ik evenwel met staetsie ingehaelt,
 En met een rijkdom van beloften weêr betaelt.

De kranke, nu byna door mijne konst genezen,
 Verlaet het bedde om zich te koestren aen het vier;
 Maer die verlichting van zijn weedom staet my dier,
 Dewijl mijn dienst maer wort als van een Mensch geprezen.
 Mijne achting zinkt zoo veel als zijn gezontheit stijgt;
 'T ondankbaer loon dat hier de weldaet meest verkrijgt.

De lijder ademt weêr met onbenaeuide longen.
 De koorts is op de vlucht. de wonden zijn geheelt.
 Ik, die te voren heb de rol eens Gods gespeelt,
 Toen ydle hoop van winst my steeds wierde opgedrongen,
 Worde als een Duivel uitgescholden en veracht,
 Nu ik betaling van mijn groote konst verwacht.

I N H O U D D E R P R I N T

Van den Optoght der Batavieren, voor de Vryheit des
V A D E R L A N T S.

DE Borgerliefde, met een vlam van ernst op 't hooft,
Telt mildelijk foudye uit haren vollen hooren:
Haer kleet is niet te weits, noch van sieraet berooft,
Zy leunt op een pilaer, hier konstig uitgekoren,
Om 't beelt van Kurtius, zich stortende in den poel;
En Roomsche maegden, die voor 't lant hun pronkjuweelen
Opoffren, onverfust en milt in 't krijgsgewoel.
Voorzichtigheit onfangt het gelt om uit te declen,
En tekent neerftig aen. 'T altaer der Vryheit brant.
'T blazen van Speer en Hoet blijft Staet en Godsdienst eigen.
'Slants Veltheer stelt zijn borst in 't spits voor 't Vaderlant;
Elk schijnt eerbiedig en vol zucht tot hem te neigen.
Een oude krijgsman draegt een Roomsche waterkroon.
Het Tafereel vertoont het scharen van de benden,
En zet de legerkonst in 't velt van eer ten toon.
Dees dekt het harnas, dien een leeuwenhuit de lenden.
De spreuk van 't vaendel wijst den burger tot zijn plicht,
Om vry te leven, of te strijden voor Altaren
En Vrijheit; daer de Leeuw van Hollant noch niet zwicht;
Maer kropt zijn wrok, en schud al brullende zijn haeren.
Het leger in 't verschiet rukt voort: en port ons aen,
Om meê dat heldenspoor grootmoedig op te gaen.

1673.

Aen de vernuftige Jongelingen

D A V I D VAN H O O G S T R A T E N

En

P E T E R R A B U S

op hunne Rymoeffeningen.

DE teedre jeugt slaet nu aen mannewerk de hant.
 En 't heeft zijn voeglijkheit, en staet op zijne beenen.
 Schenkt dan de Hemel nu dus vroeger het verstant,
 Of is Parnas misschien zoo steil niet als wy meenen?
 Gelooft dat vry, maer hout van klimmen nimmer op.
 Al schijnt de toegang licht, de steilte is by den top.

1678

Aen

N I K L A E S S I X,

Toen hy Prijs in 't Latijnsche School gehaelt had.

NIklaes, die, noch zoo jong en teêr,
 Reets andren leert te boven streven,
 En worstelt in het perk van eer,
 Door lust tot wijsheit aangedreven:
 Vaer voort in 't loffelijk besluit,
 En munt geduurig hooger uit.

Geleertheit wenkt u met haer hant:
 Zy wort deur moeite en vlijt verkregen:
 En valtze eerst lastig aen 't verstant,
 Te ryker is daer na haer zegen;
 Gelijkge in 't klein alree die wijs
 Kunt merken uit uw gulden Prijs.

Volg

Volg Vaders spoor, die in het leet
 'T geen 't lant befformt met alle krachten,
 Noit zachter zijne zorg vergeet
 Als in den rijkdom der gedachten:
 Dan zultge zien, als 't al vergaet,
 Dat noit de wijsheit u verlaet.

Op de AFBEELDING

Van den Grave van

S T R A F F O R T.

DIt 's Strafforts beeltenis, der Yeren steun en styl.
 Hy zag zijn deugt met haet, met smaet zijn wijsheit loo-
 En voor den dienst, zoo trouw bewezen aen drie kroonen, (nen,
 Liet hy op 't moortschavot het leven, door de byl.

Op de AFBEELDING

Van den HEERE

M A R T E N H. T R O M P,

L. Amirael van Hollant en West-Vrieslant.

Hier blinkt manhaftigheid, die allen roem verdooft.
 Wie kent dit aenzicht niet daer Spanje en Brit voor vree-
 Zijn moet past Herkules, aen Mars zijn deftig wezen: (zen!
 Maer niemant voegt zoo wel de Lauwer om het hoofd.

Op d' AFBEELDING

Van den Ed. gestrengen H E E R E

J A K O B

Baron van Waffenaer, Heer van Obdam, L. Amirael van
Hollant en West-Vrieslant.

Niet anders toonde zich de strydbre Waffenaer,
Toen hy in Zweden dorst door vier en kogels streven.
Hier quam zijn lof, zijn' vreeze is daer alom gebleven.
Zoo wint een Helt ontzagh en glorie, ingevaer.

Op het beelt van

D E S I D E R I U S E R A S M U S.

IS niet dees' Letterheld onsterffelijk te heeten
Die, groot van faem, maer noch veel grooter van verstant,
'T fieracet verstrekte van zijn eeuw en Vaderlant,
En stervend' zijn altaer gesticht heeft, en bezeten?

Anders.

HOe heftge, ô fiere Maes, 't hoeft boven alle stroomen,
Die dit groot wonder eerst ons gaest uit uwen schoot!
De Zon verrees uit u met glory, maer besloot
Haer daghreis aen den Rijn, en wierd ons daer benomen.

Op de AFBEELDING

Van den hooggeleerden, godvruchtigen

G A L E N U S A B R A H A M S Z.

Ervaren Arts, en Predikant der weerlooze Kristenen
te Amsterdam.

MICAT INTER OMNES.

GAlenus wezen leeft op 't velt van dit papier.
Zijn tong alleen is stom. kon die de banden breken,
Zy zou hier hemelval en boetorakels spreken,
En harten blaken met een toorts van heilig vier.
In andren vintmen minst welsprekenheit en zeden,
Maer hier zijn bei volmaekt, de deugt en kracht van reden.

Op de AFBEELDINGE

Van wijlen

G E E R A E R T B R A N D T,

Leeracr der Remonstrantsche Gemeente
te Rotterdam.

DIt 's Brandt, naer 't leven afgeschaduw't op papier;
Maer niet, gelijk hy, vol van hemelsch Pinxtervier,
Dat tot een wonder weer schein op zijn tong ontfteken,
Versteende harten wist te smelten of verbreken.
Noch preekt de schets van dit eerwaardig aengezicht
Den Heiden het geloof, den Kristen zijnen plicht.

Op d'AFBEELDINGE

Van

TOBIAS GOVAERTS vanden WYNGAERT.

D' **O**Utvader wort ons dus in 't koper afgebeeld,
 De Wijngaert, die, byna een reex van vyftig jaren
 In kerkdienst uitgeslooft, een oogft van vruchten teelt,
 Zoo vol van nut, als hy befneeuwt van zilvre haren.
 'S mans ongeveinsde deugt en deftig aengezicht
 Leert d'onbefnede ziel haer' Kristelijken plicht.
 De tekenkunft vertoont alleen zijn fterflijk deel;
 Maer zijn ootmoedigheid en onbefproken leven,
 Dat alle verwen dooft, volmaken hem geheel:
 Die worden niet gefchetft noch in metael gedreven.
 'T onfterffelijke treet het fterffelijk voorby.
 Zoo wacht hy 's levens kroon ten einde van zijn ty.

Op d'AFBEELDING

Van

NIKLAES van DALEN,

Geneesheer t' Amftterdam.

ZOo vintmen weder Hippokraten,
 Van Dalens, even wél geleert:
 De Nijt heeft hare gal verteert,
 En moet aen hun den lauwer laten.
 Wie zal die eerkroon eignen mogen?
 Voege ikze d'een op 't grijze hooft,
 Zoo is'er d'ander van berooft,
 En d'eerfchael is niet recht gewogen.
 Men vlecht dan, om hun deugt te voeden,
 Twee evenschoone lauwerhoeden.

Op d'AFBEELDING

Van

J A C O B van D A L E N,

Heelmecfter t' Amsterdam.

DE fchilder toont ons hier van Dalen.
 Van Dalen? neen, zijn beeltenis.
 Zijn geest en artzenykonst is
 In 't gladde koper niet te malen.
 Was hy bekrant met lauwerbladen,
 Hy praelde schoon als een Apol.
 Of schoon de Nijt, verwoet en dol,
 Haer gal uitbraekt, 't kan hem niet fchaden.
 De zon is niet vergramt op blinden,
 Of die haer luifter niet en vinden.

Op d'AFBEELDING

Van den H E E R E

H E N D R I K K O N I N G,

Door Valjant gefchildert.

DIt is de beeltenis van Konings fterflijk deel.
 Maer 't koopbeleit waer mē hy d'Italjaensche waren
 Verwiffelt met uitheemsche en Duitsche handelaren,
 Beelt hem veel beter uit als 't konftige penfeel.
 Valjant, wilt gy hem recht affchilderen naer 't leven,
 Merk hem als koopheer, in het beursgety bedreven.

Op HERAKLYT en DEMOKRYT,

geschildert voor den HEERE

J O S U A V A N B E L L E,

Heere van Waddingsveen.

Schoon 't lachen en geweent elkandren wederstreven,
 Noch schaft tot beide stof des werrelts ydelheit.
 Laet Demokrijt haer dan belachen al zijn leven,
 Geef Heraklyt gelijk dat hy haer steeds beschreit.

Anders.

Verdubbel, Heraklyt, uw welgegront geweent;
 Maer zoo uw tranenvloet meê naer 't bereik moest wassen
 Van 't wisselbaer geval en 's werrelts ydelheên,
 Gy smoorde u zelve licht in uw geschreide plassen.

De wijze Demokryt bespot, met schampren lach,
 Al 's werrelts guichelspel en averechtze beden:
 Hy haelt de dwaesheit uit haer schuilhoek voor den dagh,
 En scherft om 't spottelijk mismaeksel van haer leden.

Op d' AFBEELDING van

J O A N en K O R N E L I S D E W I T.

TWee Witten, eensgezint,
 Gevloekt, gehaet, bemint,
 Ten spiegel van de Grooten,
 Verheven en verstootten,
 In alles lotgemeen
 Staen na hun doot byeen,
 Gelijkze hier naer 't leven
 Zoo Konstig zijn gedreven.

LII 3

Op

Op een gouden PENNING.

Op dat dit gout, gefneên met kunst,
Den nazaet zou een blijk verftrekken
Van Grootmoêrs liefde en milde gunst,
Schenkt dit Rebekke aen twee Rebekken.

Aen NIKLAES van LOOSDRECHT.

DULCES ANTE OMNIA MUSAE.

Niklaes, die nu het stof ontweken
Der Scholen, gaet naer Pallas Kerk,
Om, van een grooter vier ontfteken,
Te worstelen in ruimer perk,
En tot uw nut, en Vaders welbehagen,
Den lauwer der geleertheit weg te dragen;
Blijf onvermoeit in voort te streven.
'T is al te koop voor vlijt en zweet:
De wijsheit is 't vermaeck van 't leven;
Een rijkdom die in oorlogsleet,
Noch rampen, zijn' bezitter wort ontnomen.
Nu volg het spoor om tot die kroon te komen.

Op de zilvere BRUILOFT

Van

G. VAN GELEIN, en J. DE NEUFVILLE.

Uw eerste Bruilofsdagh nu wederom verjaert,
En vyfentwintigwerf van nieuwe zon beschenen,
Wort met den ouderdom, gelijk het blijkt, meer waert:
Uw bruiloft, zonder naem, uw vriendemael is henen.
Dees'komt in 't Zilver kleet aenstrijken, en behout (Gout.
Mijn wensch haer kracht, zoo volgt noch eens een feest van
Op

Op den zilveren B E K E R

Door de Regeringe der stad BRIELE vereert aen ABRAHAM,
IZAAK en JAKOB, ter eener draght, door een
Brielsche moeder voortgeteelt.

DRie Patriarchen zijn voordezen wel geboren,
Maer niet ter zelve tijt. nu heeft in eene dragt
Een Brielsche burgeres drie tevens voortgebracht,
Al levende, en ter kerk door 't doopsel uitverkoren.
Dies heeft de Stad, ten prijs van zulk een vruchtbaerheit,
Dees' zilvre beker aen die zoonen toegeleit.

Voor den WYNHOF op MUIDERBERG

Van

ABRAHAM ROETERS.

Wien 't lust de teelt te zien van mijne wijngaertranken,
In ryen geschakeert en staende in hun geleên,
Klop aen. 't staet yder vry den Wynhof in te treên.
Ook heeft hy voor 't vermaek den planter maer te danken:
Geen vrucht te snoepen, noch schofferen telg of plant.
Doch d'armbos wacht een gift van zijne milde hant.

Voor het WEESHUIS der Doopsgezinden

t' Amsterdam.

DEelt milt een Aelmoes uit, al die hier in komt treden,
Gy kunt noit uw geschenk met beter vrucht besteên:
Want hoe wort d'armoe oit onnoozeler geleden,
Als ouderloos te zijn en wereloos met een?

Op

Op een UURWERK.

DIt uurwerk, dat balans hout van den tyt,
Die, eermen 't gift, gevoeleloos ontglyt,
Leert ons zoo wel, hoe die staet uit te koopen;
Als hoe gezwint, de dagen henelooopen.

Anders.

BEen oogenblik, dat, terwijl gy op dit uurwerk ziet
Een oogenblik, u voort die oogenblik ontvliet.
Dit bodemrat wort steeds van 't snekrat omgedreven.
Zoo draeit de vlugge tyt de zwakke spil van 't leven.

Anders.

WAt hooptmen hier op schat en heerlijkheit van staet.
Een schijngoet, dat ons schier eer dat het komt verlaet?
En blijft het, 't is om dat uw rust dan niet zou blijven,
Gelijk deze onrust al de raden om doet dryven.

Anders.

ZOo snel dit uurwerk van Tracy rondom gedreven
Den tyt by stippen meet, zoo snel verloopt ons leven.
Maer schoon het vliet gelijk eenschaduw, eermen 't weet,
'T ontglijpte noit te ras, wanneer men 't wel besteed.

VERTALINGEN.

VERGILII

Uit het eerste boek der Punifche Oorlogen

Van

S I L I U S I T A L I C U S.

Dat mentem Juno & laudem spe corde fatigat. &c,

VRouw Juno maekt terwijl het jonge bloet aen 't zieden,
 En doet hem 't Kapitoel zomwijl by nacht bespieden,
 Of stappen ongefchocit het steil gebergte door.
 Hoe dikmael moesten zelf zijn lijftrawanten voor
 Zijn stem, die yslijk gilde in 't nare donker, beven!
 Hoe dikmael vonden zy, verbaest van 't bed gedreven,
 Den krijgsmann, nat van zweet in een bezorgde droom,
 Krijg voeren zonder tucht, braveren zonder toom!
 Die dolligheid had hem zijn Vader ingeblazen,
 Gewoon op d'Italjaen vervaerelyk te razen,
 Te rukken dol op roof Saturnus erven in.
 Hy nam van Barkas huis een adelyk begin:
 En telde een lange ry gevreesde bestevaren
 Uit 's grijzen Belus stam: want Dido, vol bezwaren,
 Om haer vermoorden man, had Belus zoon tot stut.
 Die vluchtgemeen met haer, om 's ryks gemeene nut,
 Den broederbeul ontweek en zijn vervloekte stonden,
 En gaf zich wel vernoegt met haer in 's nootlots handen.
 Van zulk een stamhuis sproot Hamilkar, groot van moet,
 Die, trots op zijnen arm en vorstlyk heldenbloet,
 Den forfchen Hannibal, zoo dra hy maer kon wreken,
 Een doodelyken haet en toorn heeft ingesteken.
 Toen dacht de knaep alree den Roomschen oorlog nae.
 Een uur, een oogenblik was voor zijn wrack te spaê.
 In 't midden van de stad rees eene kerk, Elyze

Geheiligt na haer doot, daer duizent ypen ryzen:
 Daer 't nare pekboomwout een helsche duifternis
 Op 't eenzaam kerkhof spreit. deze oude grafkerk is
 By Tyriërs allang, met groot ontzagh en vreezen
 Om haren bruinen nacht, een godlyke eer bewezen.
 Hier lei de Koningin, gelijk men zegt, wel eer,
 De menschelyke zorg en kommernissen neêr.
 Het marmer pronkt alom met uitgehouwe beelden
 Van Belus d'ouden Heer en alle die hy teelde
 Als neven van een' stam. Agenor staet'er mè,
 En Fenix, die zijn naem gedrukt heeft in zijn reê.
 Zy zit'er zelf in haer Sichêus schoot gezegen,
 Onfscheidelyk verknocht. de Frigiaensche degen
 Legt voor haer voeten neêr. den Goden van de hel
 Staen hondert outers toegewijt op haer bevel.

Hier heeft de wichelaer altyt in wichelkleden
 De forsche Hekate en Acheron verbeden.
 De kerkvloer loeit en galmt afgrysljk van beneên.
 De weêrgalm stuit te rugge op vlakken marmersteen.
 'T onaengeftoken vier blaekt op de spookaltaren.
 Men ziet de geeften, uit hun graf getovert, waren,
 En 't marmer aenzicht van Elize, nat van zweet.

Hier is 't dat Hannibal met zynen Vader treet.
 Hamilkar slaet terwijl zyn stant en wezen gade;
 Maer hy staet onbezorgt, en tilt aen ramp noch schade.
 Massilas gramfchap rackt zyn koude kleeren niet,
 Noeh 't nare kerkgebruik, noch drempels die hy ziet
 Van etter druipen; noch dat felle tooverdichten
 De vlammen op 't altaer doen flikkeren en lichten.
 Hamilkar streelt hem 't hooft en spréekt in 't einde aldus;
 Daer hy hem moedigt met een Vaderlijken kus:
 Een Frigiaensch gebroet holt weêr met ruime toomen,
 Om Kadmus neven met den oorlog op te komen.
 Het zy uw werk mijn zoon. verbiet het flinks geval,

Dat d'arm uws Vaders die gedrogten dempen zal:
 Ken ik die wolven niet verdrijven uit Afryken,
 Zoo wensche ik dat mijn zoon met dezen lof ga strijken.
 Kom, overdenk al, hoe gy voor 't gemeene best
 Den Laurentyner zult verdelgen in zijn nest.
 Laet nu 't Tyrreensch geslacht reets voor uw opkomst beven,
 En Roomsche moederen verlegen, en verdreven,
 De vrucht verbieden uit den bangen buik te gaen.
 Met zulke woorden noopt en prikkelt hy hem aen.
 Dees antwoordt hem terstont met geen verfaegde reden:
 Ik zal, wanneer de tijd my steekt in manneleden
 'T Romeinsche volk te vier vervolgen en te zwaert,
 En keeren 't nootlot om, belet het my de vaert.
 Geen goden zullen my, noch vrê, hoe vast gesloten,
 Geen Alpen, die hun kruin aen 't vlak des hemels stooten,
 Tarpeier rotfen, noch gebergten woest en hoog,
 Ontnemen dezen wil. dat zweere ik by den boog
 Des hemels, en by Mars wiens godheit ik beminne,
 En eindlijk by uw schim, doorluchte koninginne.

Toen slachtmen Proserpyn brantoffer, naer 't gebruik.
 De wichelaer beziet der dieren hollen buik,
 En vischt naer d'uitkomst in de lillende ingewanden,
 En vraegt den veegen geest der stervende offerhanden.
 Maer nu verzekert van het hemelsche besluit,
 Spreekt hy, gelijkmen pleeg, aldus 't orakel uit:
 Ik zie 't Etolisch velt al grimlen van soldaten,
 Den moortlust allen bant ontsprongen, uitgelaten,
 De landen teisteren in oorlogsovermoet:
 De wateren geverft met Idaes godloos bloet.
 Wat rijft daer een gevaert ten hemel met zijn rotfen,
 Waer op uw leger noch de vyanden zal trotsfen?
 Zy rukken langer aen. de vesten rooken vast,
 En beven, door uw naem, en blooden schrik verrast.
 Ik zie Hesperie met zijn omarmde landen,

Reets van 't Sidonifch vier en uwe toortfen branden.
 De fchichtige Eridaen vloeit trager door het bloet,
 En legt met borft en buik op 't afgeplondert goet,
 En wentelt wapenen en mannen in zijn kolken.
 Helaes! wat onweêr breekt daer uit de dikke wolken
 Zoo fchielijk voort! wat flagh, wat ftortvlaeg volgt op't fpoor!
 De vierge hemel barnt en fplijt de wolken door,
 De goden hebben iets gewichtigs onder handen.
 Het hemelhof begint te donderen en branden.
 Jupijn bereit zichzelfs ten oorlog, na ik merk.
 Het nootlot, dat noch flaet te vloeien uit dit werk,
 Verbiet my, Juno u t' ontfluiten en de fpiere
 Van 't offervee zijn ftom.—————

Fibræque repente

Conticuere. —————

P. O V I D I U S N A Z O O S

derde T R E U R Z A N G

Nagevolgt,

Met even gelijk getal van vaerzen.

O Maximus, wiens deugt en eernaem evenaeren;
 Die 't brein van d'adeldom niet onderdrukken laet:
 'K hebbe u (want ballingschap, zoo vruchtbaer van bezwaeren,
 En 't fterfuur fcheelt doch niet) van jongs af noit gehaet
 Gy doet, om datge uw vrient, van rampen aengevochten,
 De hant durft biên, een zaek in dees tijd ongemeen.
 'T gracu prijft de vrienden om de fchatten die zy brogten.
 Al luit het fchandelijk, het wort my afgeltreên.
 Eerft wikt'et het genot: d'eer wort getrapt met voeten.
 De trouwe daelt en klimt; als 't noodlot klimt en daelt,
 En

En onder duizenden zult gy naeuw een ontmoeten,
Die onderfelt dat Deugt zig zelve wel betaelt.
Geen luister trekt haer, wort haer strax geen loon gegeven:
Zoo rouwt het haer om niet oprecht te zijn gegacn.
'T genot alleen is lief. ontrek hun die dus leven
De hoop van hunne winst, hun staet geen vrientschap aen.
Elk schraept zijn renten in, noit met zijn staet te vreden,
Weid tot de knokkelen in zijn vergaerden hoop.
De liefde, wel eertijts van yder aengebden,
Zit om wat woekers als een geile hoer te koop.
Ik sta verfstelt dat gy niet in die woefte plassen
Al mè verdronken zijt van zoo gemeenen vloet.
Die niet gelukkig is kan noit den haet ontwassen.
Die vrientschap-scheurt en barst wanneer het onheil woedt.
Zie eens hoe ik, bestuwt van zoo veel trouwgenooten,
Zoo lang eên goede wint mijn zeilen zwellen dê,
In barreningen en op klippen wort gestooten,
Nu een verwoede storm my slingert op de zee.
En daer al d'anderen my weigeren te kennen,
Hebt gy, met twee of drie den balling by gestaen,
Waer van gy 't Hooft noch zijt, die noit u pleeg te wennen
Te volgen iemants spoor, maer zelyver voor te gaen.

I. LIERZANG, des eersten Boeks.

Van

H O R A T I U S F L A K K U S ,

Aen

M E C E N A S .

Hy tracht naer den naem van LIERDICHTER.

MAECENAS ATAVIS EDITE REGIBUS.

MYn waerdfte toeverlaet en lof
 Meceen, van hant tot hant uit Koningen gefproten,
 'T luft zommigen 't Olimpifch ftof,
 Terwijl zy, om zich aen den renpael niet te ftooten,
 Den wagen fluiten in zyn vaert,
 Met heete wielen aen zyn lenden te doen kleven.
 De palm en ftevenkroon bewaert,
 En aen de Vaderen van 's werrelts magt gegeven,
 Voert hem omhoog in 't godental,
 Indien het wufte rot der Roomsche burgeryen
 Met een dreedubbel eergeschal,
 Zijn lof uitschateren, ten trots van die 't benyen.
 Of zoo hy in zijn fchuuren tafcht
 Het koren, uitgedorfscht in Lybifche lantsdouwen,
 Geen menfch mackt hem, door vrees vermaft,
 Zoo ftout, dat hy de zee met hobblend hout zal bouwen.
 De koopman prijft de ruft van 't lant,
 Terwijl 't Iönifch nat vafst worftelt met de winden,
 En heel den oever barnt en brant
 Door 't beuken van de zee: dan kan hy oorzaak vinden:
 Want hy ontziet het zeegevaer,

Om

Om, nevens 't stille lant, de troeble stad te prijzen.
 Flux maekt hy tuich en takel klaer,
 Kalfatert floep en kiel om d'armoede af te wijzen.
 Daer zijn'er dien geen oude wijn,
 Geen berkemeier tot de boorden vol gefchonken,
 Te veel kan opgedragen zijn,
 Terwijlze een lustig gat in d'achtermiddag ronken,
 Of onder lommer van een boom,
 In 't natbedauwde gras, of daer de beekjes spelen
 Aen een gewijde waterstroom.
 Veel andren scheppen lust in orelogskrakkeelen,
 Van vrome moeders fel gevloekt,
 Met scherre krijgsklaroen en stekende bazuinen.
 De Jager steets in 't velt, verkloekt,
 Niet denkende om zijn vrouw, het wilt in bosch en duinen:
 Het zy zijn honden 't vluchtig hart
 Aenranden op den weg, 't zy 't boschzwinj net en banden,
 Waer in 't benart stont en verwacht,
 In stukken trekt. het veil van teere maegdehanden
 Gevlochten voor 't gelettert volk
 Mengt mijnen grooten naem met titels van de Goden.
 De Nimfen in haer waterkolk,
 De Satyrs in 't gebergte en hunne dartle boden,
 Verscheiden my van 't burgerrot,
 Geeft my Euterpe nu haer net besnede fluiten,
 En Polyhymnie 't genot
 Van haer beroemde lier, wie zou mijn eernaem fluiten?
 Indien gy my dan, ô Meceen,
 Den naem van Lierpoëet niet wrevel komt te weigeren,
 Zoo zal ik langs hoe hooger treên,
 En eindlijk met mijn kruin aen 't stargewelfiel steigeren.

1666.

VERTALINGEN.
UIT HET II. BOEK DER
LIERZANGEN,

III. GEZANG.

Aen

D E L I U S.

Hy vermaent hem tot gelijkmoedigheid.

AEQUAM MEMENTO REBUS IN ARDUIS. &c.

DEwijlge, ô Delius, toch eenmael ſterven zult,
Verwinn' noit onheil uw gedult.
Geen matelooze vreugt doe u in voorſpoet zwellen:
Het zy 't u luſte uw zelven meeft te quellen;
Het zy gy feefſdaegs in het riekend lentegroen,
Uw zelven goet wilt doen
Met friſſchen vernenwijn, daer witte popelboomen,
Op 't ruiſſchen van de ſtroomen,
Hun bruine ſchaduwē vermengelen althans
Met takken breed van trans.
Kom breng ons bloemen aen en ſpecery en wijnen,
En friſſche rozen die te dra verdwijnen.
Terwijl de jeugt ons nood't, terwijl uw ſtaet het lyd
En zuſters, die den tyd
Des levens ſpinnen. het is eenmael afgeſponnen.
Gy zult toch eens uw aengename bronnen
En Vorſtlijk huis en hof, waer langs de Tiber glyt,
Verlaten op zijn tyd.
Uw erfgenaem zal toch uw ſchat, zoo hoog geſtegen,
Bezitten, en braveren in zijn zegen.
Het helpt niet of gy zijt van ouden Inachs bloet,
Voorzien met vorſtlijk goed:

Of dat gy, naekt en bloot, van ongeachte volken,
 Sterft onder 't dak der ongestuime wolken,
 Een offerhande van het noitverzade graf,
 Een algemeene straf.
 Hier wordenwe altemael geroepen, en gedreven.
 Het zy wy kort of langer willen leven,
 De doot gaet haren gang. ons noodlot heeft eens uit.
 Wy zullen Karons schuit
 Betreden, en niet vry met eene werf te sterven,
 Als ballingen in eeuwigheit gaen zwerven.

1666.

Veertiende Lierzang van HORATIUS.

Op

B R U T U S,

Den burgerkrijg hervattende.

O NAVIS REFERENT, &c.

O Staethulk u drijft weêr een nieuwe vloet in zee.
 Wat doet gy? lustig zoek een reê.
 Of ziet gy niet hoe d'overloopen zwieren,
 En mast en kabelen geknakt,
 En over boort gesmakt,
 Op 't juilen van de noordewinden gieren?
 En hoe de kielen, bloot van touwerk, zich niet meer
 Betrouwen in 't onstuimig weêr
 En dollê golven, meer dan oit verbolgen?
 Gy vint geen goden schoon gy treurt;
 Uw zeilen zijn gescheurt,
 En weggewaait. gy kunt den krijg niet volgen.

O Pijnboomschip, van dat zoo wijt vermaerde hout

Getimmert in het Pontifch wout,
 Gy roemt vergeeffch op naemen en geflachten,
 En trots kampanje, uit ydle gunft,
 Gefchildert naer de kunft,
 Waerop voortaan geen bloode fchippers achten.
 Zie toe dat u niet eens, noch onlangs mijn verdriet,
 En nu mijn kleinste kommer niet,
 De winden tot een deerlijk fchoufpiel maken.
 Begeef u uit den oceaen,
 Daer zoo veel rotfen ftaen,
 En barre zanden, zwaer om af te raken.

Tweede LIERGEZANG uit het tweede BOEK,

Aen

K R I S P U S . S A L U S T I U S ,

NULLUS ARGENTO. COLOR EST, AVARIS & C

SAluft die fchatten haet,
 Van gierigaerts begraven onder d'aerde,
 Het zilver heeft geen waerde,
 Indien 't geen gloet onfangt door een gebruik naer maet.
 De roem zal altijd ftaen
 Van Prokulus, bekend om 't eerlijk harte,
 In zijner broedren fmarte
 Bewezen. zulk een faem zal om den aertkloot gaen.
 Die gierigheid verwint,
 Heerfcht verder als die Lybiaenfche ftranden
 Hecht aen de Spaenfche landen,
 En beide Peenen aen. zijn dwinglandy verbint.
 Vervloekte waterzucht
 Vleit zich vergeeffch, verflaet geen dorft door drinken,
 Voor 't quaet begint te zinken,

En

En d'onlust tevens uit het bolle lichaem vlucht.
 De deugt erkent geen druk
 Van 't graeuw, en sluit Fraaet ten troon verheven,
 Na Koning Cyrus leven
 Uit d'adelijke sleep der Vorsten, vol geluk.
 Zy leert het volk zijn waen,
 En draegt hem kroon en staf op en laurieren;
 Die, zonder 't oog te zwieren,
 Met onverdraeit gezicht de schatten kan zien staen.

Q. HORATIUS tiende LIERZANG,

Aen

L I C I N I U S.

Hy verheft de middelmaete, en bezadigtheit des
 gemoets in spoet en onspoet.

RECTIUS VIVES LICINI &c.

L Icyn gy zult gelukkig leven,
 Met niet te reukeloos in bare zee te streven,
 Of, al te bang voor ongeval,
 Te zwerven om den wal.
 Hy smoort niet onder vuile daken,
 Noch kan zich met de pracht van 't dartel hof vermaken,
 Die lust heeft in de middelmaet,
 Te vreden met zijn staet.
 Het groote schip heeft meest op zee te dragen.
 Een hooge toren stort met zwarte nederlagen.
 Het blixemen treft meest de kruin
 Van een verheve duin.
 Een ziel, gehart aen alle zyden,
 Vreeft onspoet in geluk, hoopt beter staet in lijden.
 Jupijn, die 't onweêr op doet staen,

Doet dat ook overgaen.
 De druk is morgen licht verbannen.
 Apolloos taeie boog is niet altijd gespannen.
 Hy haelt zomwijl den zanglust op
 Aen Pindus hoogen top.
 Zijt fier wanneer u rampen quellen;
 En bint voorzichtiglijk, wanneer uw zeilen zwellen,
 In voordewinden van gewin,
 Zomtijs een reeffen in.

Q. HORATIUS FLAKKUS

Vijfde LIERZANG,

Aan

P Y R R H A.

Datze rampzalig zijn die op haer verlieven; en hy hare
 valsheit als een fchipbreukige ontzwoommen is!

QUIS MULTA GRACILIS TE PUER IN ROSA? &c.

WAt knaepje, Pyrrha, drukt in 't groene dal uw zy,
 Daer hy in rozen legt en ruikt naer specery?
 Voor wien knoopt gy, niet zeer gewoon te hoven,
 De gele haerlok op na boven?
 Helas! hoe menigmael zal hy, verkropt van rouw,
 De goden schelden en uw wankelbare trouw:
 En ftaen bedeeft, als ongewone stormen
 De stille zee hervormen;
 Die nu uw fchoonte vleit, en fteets u lieflijk hoopt
 Te vinden, onverdacht hoe drae dat weêr verloopt.

Ramp-

Rampzalige die zonder u te kennen,
 Tot uwe min gewinnen.
 Neptunus tempel zal getuigen, hoe ik pas
 De doot ontslipt, in die gevarelijke plas,
 Mijn nat gewaet, ontzwommen uit het lijden,
 Den grooten zeevorst wijde.

Derde LIERZANG van HORATIUS,

uit het boek der TOEZANGEN.

Hy vervloekt de KNOPLOOK.

PARENTIS OLIM SI QUIS IMPIA MANU &c.

MEn schaff' nae dezen hem vergifte knoplook op.
 Die met een schelmsche hant zijn 's grijzen vaders krop
 Heeft omgedraeit. ô yzere ingewanden
 Der maejers? hoe moet dat vergif de darmen branden?
 Of eete ik slangebloet met knoplook opgekookt?
 Of heeft een toveres mijn tafelen bespookt?
 Medé heeft Jazon met dit sap bestreken,
 Die haer veel blanker dan zijn spitsbroërs heeft geleken,
 Toen hÿ de stieren floeg in 't ongewoon gareel,
 Haer doodelijke gifte aen Krëons krooft, was heel
 Bestreken met dit kruit, daer zy gewroken,
 De wederwraek ontvloot met snelgewiekte spookten.
 Geen hontstar blakert oit Appulie in zulk een gloet,
 Noch Herkles wiert zoo fel gerooft van Nessus bloet.
 En eet gy zelfs Meceen dit ondertussen;
 Zoo wensche ik dat een maegt haer hant hou voor uw kussen:
 En, schuilende in een hoek van 't ledekant,
 U van haer zy weêrhoude met de hant.

Zelfe LIERGEZANG der TOEZANGEN.

Op

K A S S I U S S E V E E R,

Een quaetsprekenden Poëet .

QUID IMMERENTEIS HOSPITES VEXAS CANIS?

GY hont die in het wout den wolf ontziet,
 Wat blaft gy op onnoosle vreemdelingen?
 Kom hier: waerom begrimtge my doch niet
 Die u met klaeu en tanden zal bespringen?
 Want als een wolfhont groot van faem,
 En vlugge dog, den harders aengenaem,
 Zal ik al't ongediert, met opgestekene ooren,
 Vervolgen door de sneeuw, tot ik hen raak' te vooren.
 Nu hangt gy op het toegeworpen aes,
 Die flus al't bosch deed op uw blaffen spreken.
 Zie toe, zie toe, ik hate dit geraes,
 Mijn hoornen zijn gereet om toe te steken,
 Gelijk Lykambes schoonzoon deed,
 En Bupal van zijn bitschen vyant leed.
 Of zal ik schreien, en gelijk een kint de handen
 In 't haer slaen, als men my verwoed dreigt aen te randen?

Zevende L I E R G E Z A N G.

Aen de

R O M E I N E N.

Op den Burgeroorlog tegen

B R U T U S E N K A S S I U S.

Q U O ? Q U O , S C E L E S T I , R U I T I S ?

WAer heen? waer heen, ô schelmen! waerom weêr
De degens uit gehaelt met eervergeten handen?

Of is het Roomfche bloet weleer

Niet reukeloos genoeg geplengt op zee en landen?

Niet om dat Rome zich zou warmen by het vuur

Geflingert in Kartagoos muur:

Of dat de Brit, gewoon in vrê te leven,

Geketent wierde in 't Kapitoöl gedreven:

Maer om den wensch der Parthers te voldoen,

Dat deze ftad zichzelfs door eigen kracht verderve.

Dus ziet men leeu noch wolven woên,

Als tegen ongediert van andren aert en verve.

Is 't razernije en fchult, of nootlot dat u fchent?

Zy zwijgen: 't is my nu bekend.

De wroeging van hun overtuigt gewiffe

Kan ik uit hun beftorven aenzicht giffen.

Zoo is het ook: een zwaer en jammerlijk gety

Volgt Rome na, om broederflachtery:

Zoo dra 't onfchuldig bloet, uit Remus borft gebroken,

Om wraek riep: dat nu op de neven wort gewroken.

Tiende LIERGEZANG

Van Q. HORATIUS:

In zijn TOEZANGEN.

Op

M E V I U S.

Hy wenscht hem onweêr en schipbreuk.

MALA SOLUTA NAVIS EXIT ALITE.

TEr quader uur verlaet het schip de reê
 Dat Mevius, die schantvlek, voert op zee.
 O Zuidewint, beroer weêrzijs d'onstuime baren.
 Het oosten breke riem en kabels onder 't varen,
 En rukkeze in de golven overboort.
 De Noordewint verheff' zich op mijn woort,
 Gelijk hy d'eiken schud op hooge heuveltransen.
 Geen aengenaem gestarnt' verleen hem 's nachts zijn glansen,
 Tot doller Orion plompe in d'oceaan.
 Zoo moet' de zee voor hem niet stiller gaen
 Als voor het overschot der sukkelende Greeken,
 Toen Pallas razerny, van Trojen afgeweeken,
 Haer krachten spilde op godlooze Ajax kiel.
 Wat angst volgt uw matroozen op de hiel!
 Hoe dootsch en bleek zult gy besterven om de kaken,
 En deerlijk kermen om Jupijn uw vrient te maken,
 Dien gy te meer verbittert door uw bê,
 Wanneer de boezem der Iöonsche zee
 Afgrijfslijk ruiffchende op 't gedruisch der westewinden,
 Uw omgesolde kiel zal breken en ontbinden.
 Indien dan uw verzopen ingewant
 Den duiker kan verzaden op het strant,
 Zal ik een geilen bok, en lam met zwarte vachten,
 Aen 't buldrende onweêr en de zeeorkaenen slachten.

Tiende

Tiende LIERGEZANG, uit het vierde BOEK

Van

Q. H O R A T I U S .

Op

L I G U R I I N .

O CRUDELIS ADHUC &c.

OWreedaert, hoe zult gy, verwaent op Venus giften,
 Als d'onverwachte baert uw opgeblaze driften
 Zal toonen, en de lok die om uw schouders zwiert
 Vervalt, en 't rozebloet, dat uwe wangen fiert,
 Haer gloeientheit herschept in borstelige kaeken,
 Van ongenoegen blaeken;
 En zeggen, als gy voor uw spiegel staet,
 En ziet dat ongedaen gelaet,
 Ach! hadde ik in mijn jeugt dit wijs beleit ontfangen,
 Of was ik nu verzien met jeugdelyke wangen!

Negende LIERGEZANG

Van

Q. H O R A T I U S

Derde BOEK.

Zamenspraek van HORATIUS en LYDIE.

DONEC GRATUS ERAM TIBI &c.

HORATIUS.

ZOo lang ik u behaegde en niemant uwe borst,
 Omhelsde, en op uw wangen
 Geen liever jongeling bleef hangen,
 Week ik in mijn geluk geen Perziaenschen Vorst.

LYDIE.

Zoo lang u niemand blackte als ik, en Chlœe niet
 Mijn plaets had ingenomen,
 Moght Lydie by alle menschen komen,
 En Iliä was min vermaert in 't Roomsche gebied.

HORATIUS

Kretenzer Chlœe, door gezang en lier vermaert,
 Heerscht over my volkomen,
 Voor wie ik 't sterven niet zal schroomen
 Indien het sterflot, na mijn doot, haer zieltje spaert.

LYDIE.

Turiner Ornitsoon heeft my zijn min betoont.
 Ik mijne menigwerven:
 Voor wien ik tweemaal wensch te sterven,
 Zoo 't sterflot na mijn doot den jongeling verschoont.

HORATIUS.

Maer zoo ons Venus weêr verknocht in een verbont,
 Gelijk weleer genoten?
 Zoo gele Chlœe wiert verstootten,
 En wederom de deur voor Lydie openstont?

LYDIE.

Al is hy schooner dan een star: gy licht ontruft
 Als pluimen die vervliegen,
 En minder dan de zee in slaep te wiegen,
 'K wil met u leven, met u sneuvelen, met lust.

Zeventiende LIERGEZANG

Van

HORATIUS,

Uit het tweede Boek.

Aen

MECEEN,

ziek zijnde.

CUR ME QUERELIS EXANIMAS TUIS?

WAerom vermoort gy my met uwe klaghten?
 Het is den Goden, noch my aengenaem,
 Dat u het sterflot zou voor my verkrachten,
 Meceen, mijn waerdste stut en faem.
 Ach! zoo my vroeger doot mijn halve ziel ontrukkt,
 Waerom wort mē niet d'andre helft geplukt,
 Die hier, na uw ontlyven,
 Niet wenscht te blijven.
 Een zelfde dagh zal alle beide smoren,
 En storten my met u gelijk ten val.
 Ik heb dien dieren eed niet valsch gezworen.
 Waer hene gy my voorgaet, zal
 Ik gaen, al waer 't met u, mijn trouwe metgezel,
 In d'allerlaetste reize van de hel,
 Geen vierige Chimere
 Kan my doen keeren:
 Noch Gyas zal my met zijn hondert handen
 In eeuwigheyt afrukken van uw zy:
 Al quam hy my uit d'afgront aen te randen.
 Dit eifcht gerechtigheit van my,
 En ons geboortestont. want 't zy den Evenaer,
 Of Schorpien verryze met gevaer,

En zee en schippers zarren

De felste starren:

Of dat de Steenbok d'Italjaensche baeren

Beroere, en storte een zee van regen neêr:

Hoe t' zy: ons beider starren evenaren.

Ge ontvlood den kindereeter weêr,

Ge ontvlood, door Jovis hulp, Saturn in zulk een noot,

Hy wederhielt de wieken van de doot:

Daer 't volk, door alle straten,

Als uitgelaten,

Den hoogen Schouwburg driewerf weêr deed galmen.

Een boom had my de herffenen verplet,

Zoo 't Faunus niet gestut hadde op zijn palmen,

Die schrandre geelsten altijd red.

Volbouw den Goden nu 't beloofde tempeldak.

Slacht menige offerhande op uw gemak.

'K geve cen' der kleene rammen

Aen d'offervlammen.

Derde L I E R G E Z A N G des derden B O E K S

Van

Q. H O R A T I U S F L A K K U S,

Een godvruchtig helt vreesf niet.

JUSTUM ET TENACEM PROPOSITI VIRUM. &c.

EEn helt van inborst vroom en niet licht om te zetten,
Ontziet geen dolle drift van 't volk, noch moordend oog
Van dwingelanden dat hem schielijk dreigt te pletten,

Noch Zuidewint op 't Adriatich meer,

Dat hem erkent voor heer,

Noch blixem van Jupijn gellingert van omhoog.

Al viel het hemelhof uit spillen en gewrichten,
 'T zal de onverzaegden maer vermorzelen tot drek
 Die moed bracht Pollux in 't getal der hemellichten,
 Met Herkules, waer by Augustus blinkt,
 En zoeten nektar drinkt.

Dus bracht u 't Tygerspan, met wreveligen nek,
 Geslagen in 't gareel, ô Vader Bachus, boven
 In 't oppergodenhof, om uw verdienste en eer.
 Hier quam Quyrijn met Mars klinkvoeten aengestoven,
 Toen hy de hel ontvloot, daer 't breede hof
 Der Goden, Juno stof

Tot spreken gaf: Out Troje, out Troje leg ter neêr;
 Gelijk ook 't dartel huis van zijn Laömedonnen,
 Van my en van Minerf met al haer volk gehaet:
 Sint hy der Goden loon besnoeide al 't onbezonnen,
 Door Paris op zijn valschen rechterstoel,
 En zijn uitheemschen boel.

Hy lecht'er toe, die wytvermaerden onverlaet,
 Die groote gast der overspelige Helene;
 En Priaem zart den Griek niet meer door Hektors maght:
 De krijg, door onzen twist zoo lang gesleept, is henen.
 Mijn tooren is gefust, dat Mars zijn zoon
 Vry breng by ons ter woon,

Schoon van een priesterin uit Troje voortgebracht.
 Ik ly dat hy betreê de lichte hemelzalen,
 Den nektar drinke, en zy een lit der Godenraet.
 Zoo lang de wilde zes de Roomsche en Troische palen
 Van een scheid, gunne ik hun den hoogsten trap
 Van weelde, in ballingschap.

Zoo lang als Paris graf, dien ik afgrijfslijk haet,
 Van kudden wort verwoest, en duistere spelonken
 Het brullende ongediert verschuilen in hun hol,
 Verryze 't Kapitoel uit marmersteen geklonken,
 En trede Rome, trou in dit besluit,

Den Meders op de huid,
 En make door zijn roem de heele werrelt vol,
 Van daer de middelzee Euroop'scheit van Afrijken,
 Tot daer de trotse Nijl de dorstige akkers laeft;
 Dat Rome, dat veel meer zijn moedigheid laet blijken,
 En op dien lof, dat zy het gout veracht,
 En laet in 's aertrijs nacht,
 Noch handen slaet aen 't goedt der goên, ten hemel draeft.
 Zy breke met het stael door alle werreltsaffen,
 Die 't hooft verheffen, en haer wapens tegenstaen;
 En zie waer vier en sineu niet op haer wetten passên,
 Nu daer de kreeft het lant verbarnt tot as,
 Dan daer de zee in glas
 Herschept wort, zonder zonne of heldre wintermaen.
 Dit noodlot spelle ik aen de strijtbare Italjaenen:
 Op dat zy Troie noit herbouwen, daer het stont,
 Al 't opgeblazen op gelukkige oorlogsvanen;
 Of ik, de zuster van Jupijn en gemaelin,
 Vlieg 't nieuwe Trojen in,
 En stort de stad, tot ramp getimmert, in den gront.
 Al was de muur driemael, door Febus hulp, aen 't wassen;
 Ik zal hem driewerf met mijn Grieken neder slaen.
 De Vrou zal om haer man driemael in tranen plassen.
 Maer stil de spraek der Goden, hoog van zwier,
 Past geenzins aen mijn lier.
 Haer defticheit wort door mijn zang te kort gedaen.

1666.

E I N D E.

TRAZIL

TRAZIL,
OF
OVERROMPELT SINA.
TREURSEL.

URBS ANTIQUA RUIT MULTOS DOMINATA PER ANNOS.

THE ART

OF THE

ART

OF THE

ART

OF THE

OF THE

I N H O U D.

TR A Z I L, door zijne vloekverwanten, na dat hy met eigen handen den Sineefchen erfvoorst Zunchin had omgebragt, tot Keizer van Sina verkoren, vervolgde alle vorften, die door gunft tot den erfkeizer Namolizont, Zoon van Zunchin, zijne ongerechtige kroonzucht tegenftonden. Onder deze sneuvelde meè de Rijxkantzler Koja: tot hy den jongen heere, door verraders hem ontdekt, de oogende uitsteken, die zichzelf door wanhoop den kop te pletter ftiet, en beval de Rijxprinses te onthalzen; stortende in deze twee de laetste telgen der Keizerlijke erfftammen Taiminga, met de Sineefche heerschappy, te gronde. In deze rijxverdeeltheit brak Xunchi, Keizer der Tartaren, in het Rijk, overrompelde de hoofftad Peking met verraet; trat Trazil, noch levendig gegrepen, daer hy zichzelf aen een vygeboom meende te verhangen, de lendenen in: en gebood zijn legerfcherprechters hem aen een hof kolom te verworgen; latende, tot een eeuwig fchandael der vorftenschen-deren, een koper beelt, Trazil vertoonende, aen dien zelfden pilaer oprechten. Dus is de Overrompeling der hoofftad, en de opgaende zon der Tartaren, het einde van het Treurspel.

OP HET
S I N E E S C H
T R E U R S P E L

V A N

J. A N T O N I D E S V A N D E R G O E S.

MISSUS IN IMPERIUM MAGNUM.

LYkungzus bout zijn troon vol moedt,
Als hy Zunchin heeft klein gekorven,
Gehakt aen stukken, zoo verwoet,
In root ciment van 's Keizers bloet:
Maer eer de rijxbouw is bestorven,
Barst Xunchi, als een hooge vloet,
Ten rijke in, stoot het met den voet
Om verre. Een rijk met kracht verworven
En dwinglandye, staet niet lang.
Wat 's heerschappy? een overgang.

J. v. VONDEL.

VER-

VERTOONING voor het Treurspel.

DE Keizer van Trazil doorktoken, smoort in bloet.
Trazil wort Vorst gehult van vele oproereligen.
Prins Koja zwijmt van rouw. Zoo toont de tegenspoet,
Hoe los de Vorsten staen, in staetveranderingen.

VERTOONING na 't vierde deel.

Trazil verhangt zich zelf om 's vyants hant t' ontgaen;
Maer wort van 't brullend heir der Tarters overvallen:
Hun veltheer kerft de koorde. al 't leger ziet het aen.
'T geluk bespot wel elk; maer vorsten boven allen.

VERTOONING in 't vijfde bedrijf.

Vorst Xunchi spant aldus de vierschaer in der nacht,
En treet den grootsten Vorst des aerdrijks op de lenden.
Zijn hofstoet schreit. het heir der Tarters zwelt en lacht.
Geen grootvorst noeme zich gelukkig voor zijn ende.

K O R T I N H O U D.

TRAZIL rukt Sina om door Keizermoordery ;
 Besnoeit den Vorstestam en d'overige telgen.
 Verraders visschen, in die kroontwist, op hun ty,
 En noden Tartarie om Sina in te zwelgen.
 Vorst Xunchi breekt in 't hof van Peking met zijn magt,
 En krijgt by avontuur 't Sineesch gezagh gevangen.
 Zoo **OVERROMPELT** hy heel **SINA** in den nacht.
 De Keizer wort in 't hof bespot en opgehangen.
 De vreugde en rou ontmoet op 't krachtigst hier elkander.
 Zoo rolt de heerschappy van d'eene Vorst op d'ander.

P E R S O O N A E D J E N.

MAÖVENLUNG.

KOJA, Rijkkantzelier.

TRAZIL.

SOCHIDON.

KAMIZADE, Rijkprinse.

SIMKIO.

HUNGIAN } Verraders

REI VAN SINEESINNEN.

NAMOLIZONT, Erfkeizer.

VANLI.

QUIZING. } Zijn Trouwanten

XUNCHI, Keizer van TARTARIE.

NOJOZA.

RIDDERSCHAP DER TARTAREN,

QUARONG, Veltheer van XUNCHI.

REI VAN TARTARISCHE PRIESTEREN.

LYKUNGS, Veltheer van TRAZIL.

IGNATIUS

URBAEN. } Kristenen

AERTSWICHELAER.

REI VAN SINEESCHE PRIESTEREN.

CELIONE.

Het Treurspel begint in den morgenstont, speelt
 dien dagh en nacht, waer in het eindigt.

Het Toncel is in en om Peking, Hoofstad van Sina.

T R A Z I L,

O F

OVERROMPELT SINA.

Maövenlung. Kojä. Trazil.

Zoo wort de heerschappy uw grootscheit opgedrongen,
 En uw manhaftigheid, bestorven op de tongen
 Der dankbare gemeente in hof-en burgervreugt,
 Ten hemel opgevoert! uw aengebore deugt,
 Waer door gy 't aertrijk slut met onvermocide schouderen,
 Trotseert de heldefaem van uw doorluchtige ouderen,
 Wier onbevleete roem in alle harten leeft,
 Van yder aengebèên, van niemant nagestreeft.
 Indien Thienki, uit het marmergraf gerezen,
 Den mont des doots ontruikt, uw daden quam te lezen,
 Die 't overprachtig Hof met beelt en schildery
 Versieren, koninklijk gegoten, ry aen ry,
 Hoe zou de gryze Heer zijn doorgewaekte nachten,
 En tevens 't Godendom, bedanken en grootachten,
 Als hy zijn strijdbren Zoon des Vaders heldespoor,
 Met loffelijke drift, en dringende dwars door
 De stormen van 't geval, zoo moedig na zag stappen!
 Wie dorst den aertstieran het hart te barste trappen;
 Voor wie dees Kreitsgodin bekreten neder lag,
 En wachtte, half verkracht, den allerjongsten slag?
 Wie plantte in Tartarie een bosch van krijgsstandaerden,
 Op 't rustig hoefgeklep der briefschende oorlogspaerden
 En olifanten, in den oorlog uitgeleert?
 Wie heeft het dom geweld grootmoedig afgekeert,
 En dreef zijn hengst te wedde in d'yszee, en de plassen
 Daer 't bars Niuche, reets den nagebuur ontwassen,

'T Rijk

'T Rijk schuimde, en zwierde alom zijn strenge geëffelroë,
In vrede noit vernoegt, in oorlog nimmer moë?

Wie maeidè zulk een oogst ontarnde wapenrokken,
Borftfchilden, armgespan, verbaest van 't lijf getrokken,
Vergifte pijlen op zijn yzre borst geknakt,

Als oorlogshelt Trazil, noit in zijn moed verzwakt?

Koj. Wie heeft het hartebloet van Vorsten ingezwolgen,

Als keizerbeul Trazil? de wraek stapt hem verbolgen

Met gloeiende oogen na, en spookt met fakkellicht,

Berooft hem haelt van brein of 't hatelijk gezicht,

Die dus onwettig koomt op Sinaes heerschtroon brallen.

Maer die te schielijk klimt kan schielijk nedervallen.

De kroon met bloet gekocht, wort weêr met bloet betaelt.

De wrake raek'hem 't meest dieze eerst heeft aengehaelt.

Traz. Die neêrgetreden leit leer flux zijn tong betoomen.

'T is met het aenzien van uw stamhuis omgekomen.

Uw wicken zijn gekort.

Koj. Die vloek treffe uwen kop.

En leggen wy'er toe, God regte ons weder op.

Al lieptge daer de zon, gehult met goude stralen,

In haren morgenstont 't gezichte doet verdwalen,

Tot daerze moë gestreeft haer daghreis heeft volbracht,

En blaekt in 't westen klaerst in 't naerst van onzen nacht:

Gy zult de Godheit, die 't verborgen kan doorgronden,

En wiens ontzaghbre magt op alle plaets en stonden,

Geproeft wort uur op uur; die 's afgronts ingewant

Draeit uit de middelpil: die holle zee tot lant,

En strant tot water sinelt, en 't onweêr kan gebieden,

Die Godheit kunt gy noch ontveinzen noch ontvlieden;

Hier wort gy voor gedaegt; daer d'ongerechtigheit

Met moort en tieranny haer bystant wort ontzeit.

Traz. En gy voor vorst Trazil, die overwonne duiken

En schelmen sneuvlen doe. Ik zal mijn magt gebruiken

Aen yder die zich niet gewillig nederstrekt.

Koj.

Koj. Vervloekte ſtaetzugt, och wat hebtge al quaets verwekt!

Maöv. Hier wort in vorſt Trazil herſtelt het recht der volken.
De bloethont ſmoorde in bloet. uw naem dringt door de wol-
De rijken danken u voor zulken heldendaet. (ken.

Koj. Voor zulken moort die't ligt der zonne in't aenſchijn ſlaet.
Die alle vorſten zal ten doel der zwaerden zetten,

En oefnen wraek en moort in plaets van eer en wetten.

Koomt onderdanen, ſteekt nu 't lemmer in zijn borſt,

En kroont een groot tieran tot allergrootſten vorſt.

Indien de vleyer, die de Prinſen doet verwilderen,

Die hunne afgrijſlijkheên zoo ſchoon weet af te ſchilderen,

Om 't zielvergiſ dat zulk een boosheit met zich ſleept,

Wierd hatelijk ten Hove en Steden uitgezweept,

Men zou de grooten in geen ſchelmen zien verkeeren,

Geen ſchelmen even trots hun gruwelen verweeren.

Traz. Gedult te lang getergt barſt uit in razerny.

Voort. kniel gewillig voor mijn opperheerſchappy.

Erkenme voor uw Vorſt, en ſpaer uw eigen leven.

Koj. Ik zal my nimmer in uw vloekverbont begeven.

Ik haete u meer dan een verſlinbre krokodil,

Of bloetziek lantgedrocht, ondankbare Trazil.

Geen aengefokte wolf zou 't weldoen min vergelden.

Geen tiger, woedende in het zuiderboſch en velden,

Die Ganges waterkolk beknabbelt met zijn vloet,

Beloonde zoo de Deugt.

Traz.

Hou op, het ziedend bloet

Bruifcht door mijn adren. vrees de ſtrengheit van mijn toren.

Of denk maer op uw doot.

Koj.

Die heb ik al verkoren.

Ik leef niet langer, nu heer broeder 't vorſtlijk graf,

De wettige erfgenaem d'ontwronge ſcepterſtaf

Ontberen moet.

Traz.

Hoe lang zult gy my wederſtrevē?

Koj. Tot gy den dooden helt het leven weêr zult geven,

Geen basternazaet op ons erftrouon triomfeert.

Traz. Den wolfhont wort vergeeffch het blaffen afgeleert
Mijn lijfftaffiers schiet toe: betoomt die lasterwoorden.
Schiet toe, en slingert om den kop de taje koorden.

Koj. Wel aen, ik zal mijn hals ontblooten,
En moedig geven aen den strop.
Daer deugt wort uit het rijk gestooten
Besteigert tieranny den top.
Ik zie heer broeders schimme zweven,
Gewont aen regte en slinkerborst.
Ach! daer 's de moortpook ingedreven,
Met onwaerdeerbaer bloet bemorst.
Een boschleeuw zelfs weet van ontfermen,
En quetst een droeve moeder niet,
Noch 't krooft gestrengelt in haer armen,
Of 't schoon de honger hem gebiet.
Trazil alleen wort onbewogen,
Bestoekt zijn Heer op 't ledekant.
Zijn vorst groet hem met sluimrende oogen.
Hy moort zijn vorst met eigen hant.
Thienchu roll' zijn donderklooten,
Ja heel den hemel op dat hoeft,
Wel waert in d'afgront neêrgestooten,
En van zijn valschen glans berooft.
Zijn straf doe alle boozen beven.
Beschaf hem nergens troost of heul.
Hy moet op alle tongen leven:
Geschantvlekt voor een keizerbeul.

O wee! ô finart! laet los.

Traz. Knijp toe. gy herwaert aen:
Gy zult met uwen voet op zijnen gorgel staen.
Maövenlung trap gy 't hartnekkig hart in stukken.

Zoo leer een onderdaen voor overheeren bukken.

Maöv. 'T gaet wel. de werreltkroon beschaduw't uwe kruin.

De tegenblaffer stort in t' akelige puin

Van 't omgewroete hof. de laftermont, verlegen,

Zoek' heul aen uw gezagh, of vall' voor uwen degen.

Traz. Nu moet Namolizont my vreezen als zijn heer,

En offren vorst Trazil het uitgedient geweer,

Of sterven. 't rijk vereifcht dat wy hem leeren buigen.

Hy moet gehoorzaem zijn, of alles valt in duigen.

Maöv. De hoffpie, dien ik zond aen 't zuiden van 't gebergt',

Dat met zijn steile kruin 't gespan der wolken tergt,

Is weêrgekeert, en zag in 't eerst een stofwolk dryven:

Daerna Namolizont de lucht en Goôn bekyven.

[De reden wort gezuft] hy trekt naer d'oude poort

Met al zijn kamerwacht en weinig aenhang.

Traz. Voort.

Men dubbele de wacht aen bolwerk en aen muuren.

De poorten blijven toe. men zal hun wel verduuren.

Wy stellen 't aen uw zorg. ga heen mijn Xurian.

Een fchrander Vorst let ook op 't geen gebeuren kan.

Sochidon. Kamizame.

Droog op die vochte paerlemijnen,

Die d'eindelooze hartepijnen

Uitgieten op dat aengezicht,

Daer al wat schoonheit heeft voor zwicht.

'T is vorstelijk gehart in plagen,

En fier te zijn in onheil dragen.

Dat past uw zonnestam, heldin.

Ei toom den vrouwenaert wat in:

En toon dat nu de mannekleêren

U met een heldenmoet vereeren.

Kam. Een maegdenhart is teêr: en andren raet te geven
 Valt lichter als dien zelf volbrengen. dien het leven
 Noch zoet is lufstre, wy zijn 't moede. al onze pijn
 Is om heer broeder. of kan die flauwhartig zijn
 Die ſterven kan?

Soch.

Die dan kan leven,
 Wanneer 't geluk hem heeft begeben,
 En onderdrukt met hant en voet,
 Die is eerſt dapper van gemoet.
 Kloekmoedigheid blijft onbewogen,
 En ziet het onheil onder d'oogen,
 Hoe ylijck dat het woed en barns.
 Al rolde d'aerdkloot om 't geſtarnt,
 Al viel de hemel uit zijn haken,
 Al kriede 't ront van ſlang en drakeu,
 Noch buigt de dapperheit voor 't wee,
 Gelijk een ſteenklip voor de zee.

Kam. Hou op mijn droefheit is te groot om raet te hooren.
 Zy barſt ten oogen uit: en poogde ik haer te ſmoren,
 De vloer zou tegen my getuigen dat mijn hart
 Veel harder was van aert als 't marmer in zijn ſmart.

'K wil ſterven.

Soch.

Sterf niet ongewroken.
 Trazil worde eerſt zijn kop gebroken,
 Ik wil niet datge niet en treurt,
 Maer dat gy 't opkropt op zijn beurt.

Kam. Ach! Sochidon, wanneer is 't grooter noot tot klagen
 Als nu? ik ben te zwak zoo ſterken rouw te dragen.
 Of meintge dat mijn kunne ook wiſfelt met mijn kleet?

Soch. 'T gedult moet verder gaen als 't leet.

Wanneer een heete ſtorm van rampen.
 De deugt bereit ſtaet aen te klampen,
 Beproeft zy eerſt haer kracht te recht.

Kam. Een Vrouw biedt weers genoeg die met haer tranen vecht.

Dat

Soch. Dat toone u Nankaes starrewagen,
 Met haer ten hemel opgedragen.
 Die heeft Peking gebouwt vol moet,
 Uit haer verflagen zoonen bloet.
 Zy trat den moordenaer op 't harte
 Die alle vorsten plaegde en tarte:
 Nu zietge noch haer stad om hoog
 Gestegen tot den regenboog.

Kam. Gy zult veel eer een vlucht van zwarte zwanen vangen
 Aen Croces oever, en de witte raef zien hangen
 En drijven op de lucht, als zulke Nankaes meer;
 Dat toon haer lang geviert maer gadeloos geweer.

Soch. Het lijden slijt door moedig lijden.
 Ei zet de droefheit wat ter zijden,
 En trek in deze rulling voort
 Naer Puchen langs de legerpoort,
 Om uw heer Broeder te begroeten:
 En als de helt u komt ontmoeten,
 Stort dan uw volle borst eens uit,
 Terwijl de tent uw stem besluit.
 Hier kan ook 't zwijgen u verraden.
 Spoei voort. spoei voort heldin, 't is spade.

Kam. Ach! moet ik dan by nacht door nare boschen waren,
 En staen misschien ten doel voor nachtvrybuitenaren
 Op moort gescherpt? hoe past een maegt dit streng bevel?
 Doorluchte Sochidon waert gy mijn metgezel.

Soch. Zoo is 't met u en my gedaen.
 Ga. 't is zeer zorglijk hier te staen.
 De Goden tellen uwe treden.
 Maek haest, uw leet is haest geleden.
 Hou moet heldin, volg uw geluk,
 Zoo zie ik ons verloft van 't juk:
 En uw heer Broeder met den degen
 Zijn erstroon rustig op gestegen

Dat monfter treden op den nek.

Maer ftill. 't is tijt dat ik vertrek:

Ik hoor de binnekamer kraken,

Nu kan de noot ons voeten maken.

Kam. Mijn voeten gy kunt noit godvruchter bêvaert hopen

Als nu gy Broeder en u zelve vry zult loopen.

Vaer wel dan eerloos Hof, ik ga in ballingſchap

Uw' keizer zoeken. zie zoo lang ten hoogſten trap

Een vorſtenmoordenaer. bewaertme alziende Goden.

Socb. Dit hofgevaer worde eerſt ontvloden.

De Helt kan nu niet ver meer zijn.

Ik zal u beide hier, met pijn,

Verwachten voor de middaghſtralen.

Kam. Vaer wel dan moortſpelonk: ik gâ in duifter dwalen.

Sinkio. Hungüan.

Ach rijxverraect, wat ſteekt uw angel vol venijn,

Dat al mijn lulten bluft met ingebeelden ſchijn!

Zoo dikwils my de haet het ſchelmſtuk aen komt raden,

Ontraet het d'achtbaerheit. maer 't is nu al te ſpade.

Wat raet? en ſchoon dit ſtrekt tot d'ondergang van 't Rijk,

Het vordert tot mijn wrack, en die is loffeljk.

Hung. Wat doet heer Sinkio, daer alles legt gedoken,

In ruſt, met zulken angſt in zijne kamer ſpoken

In 't zijden bedgewaect, en 't naerſte van den nacht?

Hoe zoo flauhartig? ei, herſtel d'aeloude kracht.

De Hemel draegt ons gunſt. de heldre ſtarren blinken

Aen 't hemelſche gewelf. de flauwe maen aen 't zinken

Rolt van de noorderas om 's aerdkloots andren kant,

Daer 't zout met ys bevloert, aenſtootende op het ſtrant,

De hooge duinen beukt door ſtorm op ſtorm gezwollen.

Zoo helpt te felle ſpoor het ſpoorloos ros op hollen.

Sink. Zoo maect de grijze zorg cen ſtaetheers brein verwart.

Hung.

Hung. Zoo baert verslofte zorg, als 't quaet wil, bittre smart.
 Een wyze laet zijn voet de maet niet overtreden:
 Hy toetst zijn levensloop int spiegelglas der reden,
 Die 't alles evenaert naer recht met onderscheit.
 Daer elk geketent wort van zijn begeerlijkheit,
 'Toomt hyze, en leert het al hem met ontzach gemoeten,
 De wolken tredende groothartig met zijn voeten:
 Bepaelt de vuurigheid der hartstoght in haer maet,
 Dat door haer drift het brein of niet aen 't quynen slaet,
 Of los staet zonder zorg.

Sink. Heer Hungian, het vreezen
 Voor rijxverraet, dat, eer de tweede zon verrezen
 In 't oosten 't lant beschijnt met een bebloeden dagh,
 D'ontranste hulk van 't rijk zal breken met een slag,
 Ontstelt mijn hersenen. zal Sinkio dan baden
 In 't reutelende bloet, af keerig van genaden?
 Zal ik heel Sina met de bloettoors van verraet
 Ontsteken? Xunchi, dien aertsvyant van den slaet,
 Met al zijn roofgevolg de grenzen open zetten,
 Dat, door erfhatery, heel 't lantschap zal verpletten?
 Versteende ziel zijt gy 't die zulke gruwlen brout?
 Roofzieke handen, zult gy dat bezoedlend gout,
 Die moordbezolding, dan ontfangen met uw vingeren,
 Of, razende van spijt, die geene in 't aenzigt slingeren,
 Die u met valschen schijn zoo schendig heeft verleit?

Hung. Hoe waeit de weêrhaen om van uw genegentheit,
 Een helt, maer eens gehoont, is steets van wraek bezeten.

Sink. Ik ken geen cedler wraek als zelfs de wraek vergeten.
 Zoo God elk straffen zou die tegens 't hemelsch mort,
 Hy schoot aen donderen en blixemen te kort.

Ey keer de kiel naer lant, eer 't onwêer deur komt breken.

Hung. Geen noot, al barsten al de stormen uit haer streken.

Die veilig stranden kan daer 't lommerrijke bosch

Het water sehildert met een paviljoen van mosch

En bladren, vreesf vergeeffch de worftelende winden;
Maer die geduurig wikt kan altijd onruft vinden.

Die niet lafhartig is, houd evenmoedig ftal.

Sink. De reukeloosheit ftort zich zelve in haeren val.

Hung. Ik volg de zon. en haete een wispelturig wezen,
Die grootheit voegt een man. wy hebben niets te vreezen.

Indienmen deze wrack maer heimelijk belegt,

Zie ik de ftanders voor Peking al opgerecht.

Zoo dra de donkre nacht de dagtoors heeft verdreven,

Zie ik den Tarter al tot hoofd des Ryx verheven,

De ringmuurwachters zijn in flaep gezuft met gelt.

Nu duikt hy in 't gebergte, om al zijn krygsgewelt,

Zoo haeft ik hem alom de wapenburgen open',

Met magt te preffen, en de rijkftad af te loopen.

Dan zal 't ondankbaer rijk, na zulk een langen haet,

In Tarter en Sineefch verwiffelen van ftact.

Sink. Wel aen ik blijve u trou. zoo wort de wrok verbeterd,

Dien fteets de Tarter voedde op Sinaes ingezeten,

Zoo lang de ringmuur hem, van allen kant benart,

Gelijk een marmerberg gefmeten wiert op 't hart.

Een oorlogsborfweêr die zijn razerny kon breken;

Die gadelooze muur, die 't daghlicht ziet ontfteken

Als d'oofferzon verrijft met rozen in 't gezicht,

En dooven in het weft het uitgediende licht,

Tart noch, na zoo veel ramps, het woeden van de jarên,

En fteekt haer voorhoofd by Korea uit de baren,

Daer Galoos snelle vloet door 't uitgedroogde zant,

Met ongefthmigheid in Iratuzi ftant:

Van daer wortze opgehaelt op hemelhooge duinen

En bergen, woest en wilt met ongenaekbre kruinen,

Daer Xenzis Tigerlant het weft in d'oogen heeft,

Tot datze in 't fteil gebergt de Hoang deurtoght geeft,

En ftut dat trots gevaerte, op onverwrikbre ftylen,

In eene fhakeling van driemaelhondert mylen;

Een werkfluk dat met recht den vreemdeling ontstelt.

Hung Die muurschans buigt haer hoofd voor Xunchis krijgsgesink. Ik vrees heel Sinaes vloek my op den hals te halen. (wilt.

Hung Denkt nu de helt niet meer op al zyn staetschandalen?

Hoe hy, in ballingschap ter ryxstede uitgejaegt,

Van 't Mandorijnsdom als een schelm wiert aengeklaegt,

En 't Opperveltheerschap zyn dapperheit onttrokken?

Dat zy nu voelen hoe wy wreken na het wrokken.

Zal ik, een zonneling, mijn adelijk gellacht,

Dat onlangs noch aen 't eind der werrelt hooggeacht,

Van inheemsch en uitheemsch met vrees wiert aengebeden,

Van dit ondankbaer rijk dus op den nek zien treden,

En vorderen mijn val? en ...

Sink. Zwijg uws vaders doot.

De hoon is groot genoeg; maer onze wraek te groot.

Hung Hoe feller wraek hoe nutst. zoo leertmen Vorsten achten.

Sink. Hoe hebt gy 't voorts beleid?

Hung. 'K vergaderde al de krachten

Van mijn verstant byeen, vervloekte Vorst en stad.

Maer aen de Slykrivier wiert ik by 't hoofd gevat

Van legerronden, my met kracht op 't lijf gevallen.

Men sleepte my gebocit in hunne legerwallen,

Daer keizer Xunchi elk gebiedt na d'aert van 't lant,

En de oorlogsblixem zwaeit in zyn ontzagbre hant.

Daer heb ik, steunende op uw eed en achtbaerheden,

Peking hem opgeveilt. hy komt vast aengereden,

De groote heirbaen langs met al zyn ruitery.

Ons lantvolk valt hem toe, uit vrees voor tieranny.

De groote moor

Sink Hou op, ik zie Trazil genaken.

Hy treet in zyn vertrek. het keizerlijk scharlaken

Vloeit om zyn schouderen. de gele tullebant

Die slyf van paerlen staet met gout en diamant,

Op 't heerlijkst geborduurt, verdooft de starrelichten.

Zijn zilver borstgewaet hoeft voor geen glans te zwichten.
Ik vrees bespieders. volgme in mijn geheim zalet,
Op datmen alles wikke en raedslage onbelet.

Rei van Sineezinnen.

I. KEER.

Hofjofferschap, hou op van zingen,
En meng' een schielijk moortgeklag,
Op dat de weêrgalm door mag dringen
Met naer gekerm van wee, en ach!
Tot daer uw vorst legt opgetogen
In d'eerste stilte van den nacht.
Wend naer dit bloedtoneel uw oogen.
Barst uit, barst uit met al uw magt.
Rukt vanden hals de paerelsnoeren,
En knooptze zamen tot een koort,
Op dat de schelm niet uit kan voeren
Den gruwelijxsten vorstemoort.
Trazil, door kroonzucht aengedreven,
Heeft reets den moortpook opgeheven.

I. TEGENKEER.

De bloetdorst luistert naer geen weenen.
De moorder heeft zijn wil volbragt.
Men zou de doove marmersteenen
Eer smelten door de maegdeklagt,
Als dat versteende hart, op moorden
En keizerslachten afgericht,
Vermurwen door gezochte woorden.
O maen, verberg uw bleek gezicht,
Of ruk uw paerden om in 't draven.
Wiens boezem barst niet van verdriet,

Die dus van aengefokte flaven
 Den milden Heer verraden ziet?
 Slaep nu geruft op kamerlingen,
 Die wakende uwe koets omringen.

II. KEER.

Ja krab de blanke borsten open:
 Ontzeg my niet de zwakke hulp.
 Op dat het bloet, daer uitgelopen,
 Het hof en hofmagt overstulp.
 Wie zal nu zuchten als wy klagen,
 En, tot verlichting onzer last,
 Dien op zijn schouderen helpen dragen,
 Nu Ryxcham Koja leit vermaft
 En onderdrukt van dwingelanden?
 Hoe heeft de nyt haer gal gebrackt!
 O wreede en eerelooze handen,
 Die eerft de koorden hebt gemaakt
 Waer door nu onze zon gaet duiken!
 Maer wreeder dieze dorft gebruiken.

II. TEGENKEER.

Daer is noch hoop in onze rampen.
 Ons onheil is niet zonder trooft.
 Gelijk de zon de bruine dampen,
 Wanneer zy 't dorftig oosten rooft,
 Doet vlieden voor haer heldre stralen
 En met een aldoorkruipend licht,
 Gedrongen door de hemelzalen,
 Van 's aertryx duifter aengezicht
 De nevels vaegt en op doet klaren:
 Zoo zal de Helt Namolizont,
 Al wat ons hier kan schaduw baren
 Verdrijven in zijn morgenfont,

En drukken die hem wou verdrukken.
De Hemel doe zijn wensch gelukken.

T O E K E E R.

Hoe kruipt de wreetheit in de harten,
Daer hovaerdy gekoestert wort?
O moedersmart van alle smarten,
Wat hebt gy meenig neêrgestort!
Gy helpt Trazil door zoo veel klingen,
Door zulk een heir van kamerwacht,
Den zoon des Zonnegods bespringen,
En moorden in den naren nacht.
Daer kroonzucht wort in 't hart gelaten,
Krijgt eer en deugt een wisse krak.
Waer op is toch een mensch verwaten?
Hy is een huis vol ongemak,
Een licht in d'open lucht te branden,
Een bal, gestelt in 's noodlots handen.

T W E E D E B E D R Y F

Namolizont Vanli. Quizing. Kamizame.

DE morgenzon beklimt haer luisterrijken wagen,
En heeft haer rosge-span weêr in 't gareel geslagen,
Tot haer gewone reis. de heuvelschaduw schiet
Allenxkens kleener neêr, en mis ik niet, men ziet
Peking daer rijzen met een kroon van zeven muuren,
Gelijk een Koningin den grijzen tijt verduuren,
Met torens zonder tal, en tempelen vol schat.
Wy zijn ter goeder uur getrokken onder stad.
Vanl. Wat kon zijn Majesteit by nacht en onweêr dringen
Tot reizen over steil gebergte en woeste klingen,
En woestyenen vol vernielend ongediert,
Dat, dol van honger, in eenzame nachten tiert,

En grimmende om een proy, rukt met schenzicke tanden

Al wat het vint van een, als bloedige offerhanden;

Nam. Een duistere droom, of een vervaerlijk nachtgezicht,
Dreef my rampzaligen ten bedde uit voor het licht.

Een veltlang, docht my, in het zorgloos hof gekroopen,

En heimelijk door den rang der helbaerdiers gefloopen,

Schoot haer vervloek fenyn Heer Vader in het hart.

Hy sterft en stort ter neêr. ik stond alzins verwacht,

En dicht bezet in haer gevlochte slangekrollen.

De blauegeschubde rug was van 't vergif gezwollen.

De tonge schuifelde met d'oogen gints en weêr.

Ik vluchte te vergeefs, en ploffe in 't stof ter neêr.

Zy kromt zich in de kroon van Vaders kruin gevallen.

Quiz. Daer's onraet. ik quam naeu aen geen zy van de wallen,

Of een verrader dreefme een keizelsteen naer 't hoofd.

Ik riep. mijn stemme wiert door wapenklank verdooft.

Ik ving tot driemael toe, met mijn verwonderde ooren,

'T gedruifsch, gewrongen uit een dondrende oorlogshooren.

De schorre krygsklaroen klonk driewerf moortgeschal;

Terwijl't ontbreidelt graeuw vast bulderde op den wal.

Toen ruk ik naer de poort en vinde d'yfre staven,

Op een geknarst. ik hoor een drommel ruiters draven,

En worde kreet op kreet dus schandlyk gebraveert.

Uw hof is uit, Zunchin gedoot, gy overheert.

Num. Wat hooren wy; kan dan de hemel dit gedogen?

Getergde Goden, ziet gy zonder toornige oogen

Dien moetwil aen? ontsteek uw blixemvuur tot wraek,

En stapel straf op straf dat alles dreune en kraek.

O droom! ô Heerschappy! wat slag is dit!

Kamizame. Namolizout. Quizing. Vanli,

Kam.

Doet open,

Nam. Wie zytge?

Kam.

Uw bloetverwant, de tierannie ontloopen.

Nam. Hier schuilt verradery, brengt wapens, brengt geweer.
Indien men sterven moet, men sterv' met wapeneer.

Kam. Doet open.

Nam. Sta. wie durft mijn'hoogheit overvallen?

Kam. Ik, die in dit gewaet neêrdaelde van de wallen.

Nam. Uw loosheit is ontdekt. ik weet het rijxverraet.

Kam. Ik wil, ô helt, met u den jammerlijken staet
Der burgery, gesplitst door hofkrakkeel, beweenen.
Helaes! Peking is in een oogenblik verdwenen!

Nam. Waerom uw boezem niet voor andren uitgeklaegt?

Kam. Om dat ik 't hof vervloeke, en my uw deugt behaegt.

Nam. Geveinsde, uit welk een stam en stad zyt gy gesproten?

Kam. 'T ondankbare Peking, weleer de stoel der grooten,
Maer nu een tijgerneest, is mijn geboortestad.

Ik ben een telg van god Taimingas stamboom. had
Het nijdig nootlot ons die rampen niet beschoren,
Gy zoud de werelden naer uwe stem doen hooren,
En draven op uw wenk.

Nam. Men melde my uw' naem.

Kam. Ik ben een maegt, geen man. men noemt my Kamizaem.
D'Aertskeizer Zunchin was mijn Vader: gy mijn broeder
Tot ongeluk helaes geteelt van eene Moeder.

Nam. Zyt gy 't heldin? wat wil dit mannehulsel? ach!
Die roode lucht dreigt ons met een bebloeden dagh.

Mijn droom, en uw gewaet kan niet als rampen spellen.

Kam. Geen menschentong kan al d'afgryfslykheên vertellen.
Al klonk mijn stem gelijk het dondren in den nacht
Of als een zee storm in het midden van zijn kracht;
Noch viel mijn magt te zwak om zulk een wicht te tillen.
'K zal roepen dat de strant en wildernissen gillen.

De zeevoogdes het hoore in haer korale kil.

Zoo schen het blixemvuur aertskeizerbeul Trazil,

Die al t' ontydig van Heer Vader opgeheven

Tot vorstelyk bewint, van vleyers aengedreven,

In zijn geveinsde borst een heimelijke vlam
 Van heerschappyluft voedde, en haet op onzen stam;
 Die uitbrak reets als gy naer Xuny waert gezonden.
 De zon is driewerf van haer daghkaros ontbonden,
 En voor de vierdemael gestegen op haer koets.
 De maen, die de eerste nacht het hof nog zag goedsmoeds,
 En Vader met het hof in zachten slaep verzopen,
 Zag hem ten derden keer van moorderen bekropen,
 En van Trazil doorpriet met zijn verwaten' hant.

Nam. Ai my wat schrik doorwroet mijn pijnlyk ingewant!
 D'aertsvogelwichelaer heeft dat my niet gezongen.
 De bleeke boschnon die, in lanen, op driesprongen,
 Orakelvaerzen spelt, en, schuw van onzen dagh,
 Terwijl zy wetten stelt voor 't onderaertsch gezagh,
 Uit wisse tekenen 't geschiedbaer' kan voorzeggen,
 Quam zulk een bittren brok my nimmer voor te leggen.
 Hoe storf de vorst;

Kam. Noch, onbeteutert in dien noot,
 Staroogende op Trazil. Hoe, zoektge dan mijn doot,
 En meentge, sprak hy, dus den Vorsten te behagen?
 Ontrouwe voesterling, dien ik heb opgedragen
 Tot zulk een eer! ga heen fok jonge tigers aen,
 Op datze in d'ouderdom haer klauwen aen u slaen,
 Zo lang men niet vermag is weldaet ongemeten;
 Daer na wort niet zoo licht, zoo sprak hy, en 't Vergeten
 Smoorde in zijn styven mont. men kroone dan mijn zoon
 Was 't laetste woort, ô smart!

Nam. Bewaertmen my de kroon?
 Hoe is 't mijn maegdelief? wat zal ons noch ontmoeten!
 Ik haek naer 't eind. vaer voort.

Kam. Recht eerst my op mijn voeten,
 En luister. heel de lucht wort met gejuich vervult.
 Trazil voor d'ugtentzon, aertskeizer ingehult,
 Van schelm Maövenlung en schelmscher kamerlingen,

Ver-

Verraders die om roof hun opperheer bespringen.
 Men woed dien gantschen dagh en voornacht. Xanchion
 En Quanki sneuvelen. de trotsche Zochtizon
 Bepleit uw kroonrecht met den schitterenden degen,
 En wort, terwijl hy pleit, van achteren doorregen.
 Omringt de schenders, riep uw halsvriend Ozadis,
 En boorde met het stael Xarin door d'eechenis.
 De nacht komt eindelijk met damp en schaduw vallen.
 De poorten worden toegebolwerkt, en de wallen
 Met oorlogsvolk bezet. het ontrou gracuw bewaekt
 De kopre poort van 't hof. Rijxkantflier Koja blaekt,
 Beweert manhaftig uwe erfheerschappy met woorden.
 Maer och! ik vrees zy zijn t'onzinnig heet op moorden.
 Men zocht alom naer my, die dus onkenbaer was,
 By Zochidon, en toen, by d'oude waterplas,
 Die niet bewaekt wiert, u in dit gewaet gaen zoeken.

Vanl. Afgryffelijke nacht! wie zoude u niet vervloeken?

Quizin. Zoo bralt een lantgedrocht op uw' verheven troon!
 O goden wreekt gy niet dien gruwelijken hoon!

Nam. Ach, zoo men Goden vond die noch naer't menschedom za-

Die werreltpeft waer lang met felle blixemslagen. (gen,
 Te grond verplet. nu zijn de Hemelingen doot.

Den aertstieran, die zijn gerechten Vorst doorftoot,
 Op heldefchenkels treet, 's ryxerfgenaem doet vluchten
 En, harder als een rots, vast schatert om zijn zuchten:
 Slaet heel de werrelt in zijn onverdraeglijk juk.

Zoo krijgt de grootste schelm het opperste geluk.

Maer daer geen Goden zijn zal ik een Vorst vertoonen,
 En klauteren, ten spijt van 't noodlot, op mijn troonen.

Vanl. Doorluchte Vorst, waer drijft de spoorloosheit u heen?

De Goden geven kroon en scepters maer te leen:
 De leenheer mag met recht zijn leen verheergewaden.
 Zult gy 's volks boosheit op de goede Goden laden?
 Dat niet elke ondeugt strax haer straffe is toebereit,

Komt

Komt van Godts onmagt niet, maer zijn laankmoedigheid.

De vrye Godheit is aen geenen tijt gebonden.

De boosheit krijgt haer loon, maer op gepaste stonden,

Nam. Hou op. mijn gramschap holt. getrouwe Kamizaem,

Is dit op vaders troon, als wettige erfgenaem,

'T zwaert gorden op de zy, ten schrik der nagebuuren?

Is dit mijn standertvlag van vyantlijke muuren

Zien spelen met den wint? zal zoo mijn legerhaen

Niet langer onder dwang der Niülhanners staen,

En, moedig op zijn proi, de werrelt overkragen?

Moet ik in zulk een schijn, ô smart, den ryxstaf zwajen?

Wat tooverboel hulp dus mijn aenzien in den gront?

Och! waer ik omgebragt in mijn' geboortestont!

Kam. Heer broeder hier is niet met klagten uit te rechten.

Nam. Brengt wapenen, brengtstael. 'kzal' twolvencst bevechten.

Kam. Hoe brult gy dus ontzint? ei hoor hoe dat geluit

De vlakten overgalmt, en door den wederstuit,

Het ongedierte wekt, door sluimer overwonnen.

Vermomt u alle kooft, ik heb een list verzonnen;

Waer doormen zonder vrees belanden kan in stad.

Krijgshelden, volgt my op dit ongebaende padt.

Xunchi. Nojoza. Ridderfchap.

'T geluk begunftigt nu mijn triomfante vanen.

Mijn tochtgenooten, zoo, volhart met moet. Wy banen

Ons dus een heirbaen tot d'onsterflijkheit. mijn troon

Ruft onbewegegelyk op zulke zuilen; schoon

De werrelt dreunen zal door 't schielijk nedervallen

Van 't overtrots Peking, met al zijn oorlogswallen,

Daer Mandoryn Trázil de dvinglandy herstelt,

En doet zijn Meesters 't leet opkroppen met geweld;

Of paeit het gierig graeu met goederen en renten,

En scheurt het vloekgespan met strenge dreigementen.

En daer de leeuwevacht zijn moetwil niet voltrekt,
 Blijft met de vosschuit zyn tieranny bedekt.
 Peking, ô grootste stad van vyftien koninkrijken,
 Die zoo veel Koningen voor uw ontzag doet wijken
 Strijk nu het vaendel voor mijn opperheerschappy;
 Ik zal uw nek ontslaen van zijne tiranny,
 En met de tweede zon op uwen zetel streven.

Rid. D'Aertskeizer triomfeer.

Nojo. Lang moet d'Aertskeizer leven:

Ik zocht mijn heer.

Xun. Trê toe mijn keizerlijke bruit.

Nojo. Ontzaggelijke Vorst, wat wil dat naer geluit?

Wat doet de Ridderfchap zoo groven keel opsteken?

Waer is de vyant? of is hy met smaet geweken?

Xun. Ontstel u niet. ik wacht geen vyant voor den nacht,

Of d'aenslag was te niet, die my heeft hier gebragt;

Maer dan zal ik hem zelf met al mijn heir bestoken:

Dat houd my in 't gezicht der bergen neêrgedoken.

En zoo my Hungüan verzekerde in mijn tent,

Is noch 't oneenigh hof mijn krijgslift onbekent.

Niet kan den vyant zoo van hoop tot winst ontblooten,

Als krijsbeleit en hulp van oorlogslotgenooten.

Zoo moctmen den Sineesch in 't Noorden met verraet

Bespringen, dan met dwang den half gesplitsten staet

Ontzenuwen, en zyn regeering onderdrukken.

Mijn oorlogskunde zal den aenslag doen gelukken:

En Sina, dat door krijg of uiterlijke magt

Van Keizer Tamerlan noit t'onder is gebragt,

Doen buigen voor mijn staet. de bloem van mijn soldaten,

En oppersten van 't hof, mijn moedigste onderzaten,

Heb ik op 't harnas dicht vermoimt met vreemt gewaet,

Die als een ambachtsman, deze als een heer van staet,

Waeghalzen altemael ter hoofstede in gezonden.

Nojo. Uw wakkre ziel is vol van oorlogswondervonden.

Gewelt wort met geweld verdreven, krijgslift meer
Ontzien als wapenkracht.

Xun. Elk zal zich in 't geweer
Vertoonen, en den burg met Sinkio bezetten.
Op 't hitfend stormgedruifch van Hungians trompetten,
Nojo. Uw krijsdeugt staet gelijk met Tamerlans beleit;
Maer uw grootmoedigheid verwint zijn dapperheit.
Nu zie ik eindelijk de goude tyden naken,
Dat u de dankbaerheit een stafibeelt zal maken,
In hemelruim gewelf, de werrelt door beroemt,
Xunchispagode, uw naem ter heugenis, genoemd.

Xun. Dan zou zy u in 't koor mijn zyde doen bekleeden,
Daer ik in marmer noch op uw befeden leden
Verlieven zoude, en weêr herleven vol van lust.
Die maer den nektar van uw rozelippen kuft,
Zou door die hemelfpijs zich overheert bevinden,
Al trotsste hy de min, gelijk een eik de winden.
Zijn boezem, schoon hy 't ys in koelheit overtrof,
Zou, door uw zon ontoit, uw onwaerdeerbren lof.
In vloeiend maetgezang door groene beemden zingen:
Daer hem in een gefpan de boschleeu quam omringen:
Het moortziek tigerdier zijn hongersnoot vergat;
De bergboschflang met bloet en bloedig stof bekladt,
'T gestarde Nylgedrocht tot dat geluit ging noden.

Nojo. Wanneer uw ziel is opgevaren tot de Goden,
En in een God herschept, zal d'eerlooze Sineefch
Uw naem niet hooren, of noch popelen van vrees.

Xun. Wat krijsman zult gy niet ontleeuwen door uwe oogen!
De vrouwefchoonheit hout ook Goden opgetogen.
Wat wilde Mexikaen wierd niet gelijk een lam,
Indien hy opzicht op uw heerlijk wezen nam?
Heel Sina is te licht om tegen u te wegen.

Nojo. Wat foudener verneemt den roem van uwen degen,
Diens middelrif niet blaekt in loflijk oorlogsvier?

Xun. Een oorlogsmán trotsere op palmtak en laurier,
Behaelt op 't bloedig velt met moorden en vernielen,
Ik kicze een nachtgevecht van twee verliefde zielen.

Nojo. 'T Sineesche hooftpaleis schokt door uw taje speer.

Gants Barbarie stort voor uwe voeten neêr.

Zoo worde uw grote naem vermaert aen alle kusten,

Zoo lang de werrelt in den arm der zee zal rusten.

Xun. Uw oogen, die te pronk in 't sneeuwit voorhoofd staen,

Zijn als twee zonnen die des nachts niet ondergaen,

Maer flikkren vol van gloet.

Noj. Die eer betreft de Goden.

Xun. Indien gy waert bestuwt met vlugge minneboden,

En naest de Minvoogdes op 't smookend kooraltaer,

Met vroolijk hantgeklap, seltoen en kerkgebaer,

Bewierookt wierd, zy zou haer rozenhoet vertreden,

En kiezen voor 't albaft uw overfchone leden.

Nojo. Als 't goude borftpantzier uw strijdbre schoften dekt,

De purpere pluimaedje uw helmkam overtrekt,

En gy aldus de Mingodinnen quamt ontmoeten,

Zy zoude u voor geen mensch, maer oorlogsgod begroeten.

Xun. Zoo dra de zon nog eens haer daghkaros beklimt,

En aen d'onmeetbre kreits der hemeltransen glimt,

Zult gy, uit zacht robijn en leenig elp gefneden,

De koningin zijn van de koningin der fteden.

Ga heen befmeden Moor, verzel de Ryxvorstin.

Haer fchoonheit heeft mijn ziel geketent aen de min.

Xunchi Ridderfchap.

Geen oorlogsmán vertrouwt zijn krijgsgeheim aen vrouwen;

Maer u, mijn Ridderfchap, zal ik een ftuk ontvouwen,

Waer van Peking

Ridderf. Helaes! wat fhrikkelijk geluit

Galmt in al 't heir dat op dit woest geberchte ftuit!

Xun.

Xun. Heeft Hungüan mijn kroon verraden, en de wallen
Geopent voor Trazil om 't leger t'overvallen?
Mijn krijgsverwanten, voort te wapen. yder sta
Voor zijne benden, of ontzie mijn ongenà.
Mijn stormhoet zy u alle een stander onder 't strijden.
De vlucht staet yder vry, beweegt zich die ter zyden.

Nojoza. Xunchi. Quarong. Ridderfchap.

De Keizer zy geruft, geen vyant zal zijn maght
Bestormen; maer de vreugt breekt teffens onverwacht
Het volk de lippen op. de veltheer is gekomen.

Xun. Zoo is Trazil gevelt, de koningftad genomen.
Het lust my 't krijgsgeval te hooren uit zijn mont.

Quar. De Goden zijn met ons getreden in verbont.

K verdeelde aen 't Balsembosch mijn legermaght in benden.
Een groot gedeelte viel het lantvolk op de lenden,
En ftroopte, in 't aengezicht der keizerlijke ftad,
De waterdorpliën van hun koopmanschap en fchat,
Die langs de Noortrivier, voor wint en ftroom gedreven,
Op vlottend rietgebouw, zich naer Peking begeven.
Mijn keurtroep brak verwoed in Xanzis ingewant,
En ftelde 't korenrijk gewefte in rook en brant;
Tot eindelijk Likungs, te velt gepreft door 't dringen
Des noots, en 't aengeklag der waterdorplingen,
Van overal een heir te been bragt, en gefart
Door d'oude wrok, viel ons afgrijsfelijk op 't hart.
Het oorlogsavontuur bleef lang in twijffel hangen,
Tot onze legermaght het spits der oorlogsflangen
Had afgebeten, en hun krijgseleden wijt
Van een gerukt, de wraek begeerte en eedle spijt
Ontftak het gloeiende gezicht der Pekingezen.
Hun hoofftman, blakende van ongedult in 't wezen,
Barftte als een blixem, of wanhoopig boschedrocht

Ter linkervleugel in, en moedigde op dien tocht
 Het woedend leger aen. toen rukte ik mijn standaerden
 En ruitertropen om; die keerden met hun paerden
 Den vyanden den rug, in een geviensde vlucht.
 'T Sincefche krijgsvolk vulde op dat gezicht de lucht
 Met krijgsgējuich, en volgde ons vruchtloos op de hielen.
 Dat heet den Tarter 't rijk uitgeeffen en vernielen!
 Al 't hof is op die vlucht geruft, de veltheer zal
 Van daeg, hoogmoedig op 't gewaende krijgsgewal,
 Het zegepralend heir onthalen; zonder vreezen
 Dat d'eerfte nacht het eind van zijn triomf zal wezen.

Xun. Het leger blijft uw zorg bevolen als voorheen.

Verdeel de ronden. hou het oorlogsvolk byeen.
 Maek al het ftormgeweer in order om te rammen:
 'T harpuisgereetschap om de veftingen t' ontvlammen.
 Bezwanger het kanon met dubbel fcherp. men zal
 De poorten met gewélt beftormen, en den wal,
 Om door die bolwerkbreuk de trosboeve en foldaten,
 Begunftigt door den nacht, ter rijxftede in te laten.
 Veel ftedelingen zijn ons trouw op hun gevaer.

Wy zullen onderwijl voor 't hooge bergaltaer
 De wapengoden in hun veltpagoden groeten.

Ridd. Zoo worde Vorft Trazil vertreden van uw voeten!

Quar. De groote Cham mag zich verlaten op mijn wacht.

Ô zon krimp in uw reis, en maek een vroege nacht!

Rei van Tartarifche Priesteren.

I. ZANG

Rontombekranfte Bofchgodinnen,
 En gy, ô vader van het wout,
 Die het heelal in wezen hout,
 Door 't onderlinge wederminnen,

Gy hebt het opperaerdsbestier,
 En smelt de ziel in minnevier.
 Vorst Xunchi, die het al zal toomen,
 Buigt, in het aenzien van de boomen,
 Die neigen tot elkaêr,
 Voor 't brandend veltaltaer.

I. TEGENZANG.

De Boschgod die zijn minnelusten
 In geene bosch-maer hemeltael,
 Gepropt vol kerne en woordenpraël,
 Daer hy zijn lustgenootte kuste,
 Doet galmen door de landen heen,
 En, over berggehuchte en zeen,
 Is van onze offerpriersterreyen
 Voldaen. Nu met bebloede meyen,
 Festoen van lauwerblaên,
 Den krijg ten dienst gestaen.

II. ZANG.

De krijgsgod stuurt'et al daer boven,
 Gelijk ons oppervorst beneên.
 Zy willen beide nedertreên
 Al wat hun luister kan verdooven.
 Dies scheelt hun ryk en scepter iet,
 Hun grootheit, wil en aert, scheelt niet.
 Wat wil dit goude tijden baren,
 Nu God en vorsten evenaren!
 Verlaet uw oorlogstroon.
 Koom krijgsgod, help uw' Zoon.

II. TEGENZANG.

De Godheit hoeft geen ramp te vreezen,
 Zy heeft al wat het oog verbeelt:

De werrelt, van haer voortgeteelt,
 Moet aen haer wenk geknevelt wezen.
 Haer heerschappyy is onbepaect.
 Het menschlyk noodlot klimt en daelt.
 Al wie zoo trots als God wil brallen,
 Denk hoe tierannen nedervallen
 Met yselijken smak.
 Dit 's staetzuchts ongemak.

III. ZANG.

Wie kan 't verschild met reden wikken,
 Dat krijg en min gescheiden hout?
 De krijg, die niet als gruwel brout,
 Verschrikt het al met wreede blikken,
 Verhit op wraek en moort en bloet:
 De liefde, vreedzaam van gemoet,
 Heeft lust in smeecken, vleyen, streelen;
 Haer wapenhuis zijn d'oogescheelen,
 De tranen haer geweer,
 De tong haer scherpte speer.

III. TEGENZANG.

Die d'oorlog of de maegden minnen,
 Zijn beide slaven zonder wil.
 Dies trachtmen te vergeefs 't geschil
 Te vinden met geslepe zinnen.
 Een krijgshelt boort om foldeny
 En legereere, door een ry
 Van vyanden, ter doot verbolgen.
 De minnaer moet zijn schoone volgen.
 'T geen d' een om d'eere waegt,
 Doet d'andere om een maegt.

D E R D E B E D R Y F.

Trazil. Maövenlung.

Tgaet wel d'Aertsveltheer stijft erbidiglijk mijn zyde.
 De priesters zijn te vreên in 's keizers overlijden.
 Nu zal ik het heelal betoomen op mijn stoel,
 En heerschen Vorstelijk.

Maö. Hoe kittelt my 't gevoel
 Van zulk een eer', met recht uw dapperheit beschoren!

Traz. Zy naederen. ik hoor den blijden zegehooren
 En hun triomfbazuin mijn moedt en oorlogslof
 Uitschatren dattet klinkt en wederklinkt in 't hof.

Maö. Al wie u tegenstreeft stort' neder voor uw voeten.
 Wy trotsen 't nootlot zelf. u kan geen storm ontmoeten.

Traz. De jeugt, getoit met gout, bekranst met lauwerblaên,
 Prest d'overwonne voort. d'Aertspriester stapte vooraen,
 Omringelt van een stoet bejaerde wichelaren:
 Manhafte deftigheid versiert de zilvre haren.

Die 't heilig ampt bekleet moet andren met een licht
 Van ongerepte deugt, daer haet en smaet voor zwicht,
 Waerop de lasteraers hun bitze tanden breken,
 Bestralen, om elks hart met deugdenvuur t'ontsteken.
 De fabel voegt Lykungs gelijk een oorlogsgod.

Maö. De vyandlijke magt is door dien smak geknot.

*Lykungs. Trazil. Ignatius. Urbaen. Aertspriester der
 Sinezen. Maövenlung.*

Ik offer voor uw' troon dees standeradelaren,
 Een oorlogsproi, ontruikt de woedende Tartaren,
 Luzzonnens met den boog en schietpyl toegerust,
 En Molgomzajers op 't Sineesche bloet belust,
 Doorluchte vorst, die 't rijk ontlast van tierannye,
 Terwijl ik 't met het zwaert van buitenstorm bevrye.

Dien Indiaenschen boog en deze leeuwenhuit,
 Die van mijn schouders hangt, eisch ik van al den buit,
 Om dat ik die de plaeg van onze bontgenooten
 Dien werreltschrik Quarong, in 't heetste van het slooten,
 Heb van den hals gerukt. ik heb den Moreman
 Beteugelt, dat 's genoeg.

Traz. Geen ry van eeuwen kan,
 Beroemste helt, die daet uit ons gedagten wilsen.

De naneef zal u noch in zijn geheuchenissen
 Bedanken. Sina fleekt het hoofd nu moedig op,
 En draeit de werrelt om van zijn verheven top.
 De roof is uwe; gae, bezitze zonder vragen.

Lyk. Men hoorde nauwelijx het dreunen van mijn wagen,
 Van duizent ruiteren omheiningt in den nacht,
 Verdonderen met moort de zorgelooze wacht,
 Of elk staet in zijn krits, en grijpt naer beukelaren
 En pantzers. zoo beroert een zware storm de baren.
 Maer niets weêrhielt mijn magt. ik dreefze met de yuist,
 Tot daer de Hoäng door de ringmuursluizen bruiſt.
 Hier perſte ik 't heir te rugge, en sleepte dees gevangen,
 Gerabraekt door den weg met krijgsgewaet behangen,
 Geknevelt, twee aen twee, in 't koninklijk Peking.
 Dien grepen wy by 't hoofd; maer deze vreemdeling
 Is uit zijn legerhut ons in den mont gevlogen.

Traz. Van zelfs en zonder noot? zoo wortmen licht bedrogen!
 Hier is al meer aen vast. men doe hun herwaerts treên.
 Zeg op in welke stad u eerst de zon bescheen.

Ign. 'T gevreesde Rome, dat van zeven heuveltransen
 De werrelt overziet, dat op zijn hooge schansen
 Of 't goude kapiteel van 't oude kapitoel
 Den Kristestander steekt uit Cezars wapenschool,
 Daer 's hemels stedevoogt, een trits gewijde kroonen,
 En Peters sleutelmagt, op kruishelt Peters troonen,
 Voert in zijn heerschappy, heeft beide ons voortgeteelt;

Gevormt door onderwijs naer Kriſtus Godlijk beelt.

Traz. Wat dreef u hier zoo ver van uwe lantgenooten?

Urb. Een blakende yver om Gods kerke te vergrooten:

Om door den kruisweg het opregte Kriſtgelooſ

In top te voeren, 't rijk des afgronts dus zijn roof

T' ontweldigen, alom de Kriſtevlag te planten,

Den ongodift ten ſchrik, ten trooſt der Kriſtverwanten.

Aertſp. Gy komt om Sina, door vervloekten tempelhaet

En prieſternijt geſcheurt, te knoopen met verraet

Aen uwe koningskroon, betooverende onze ooggen;

Maer 't gulde masker is uw ſchijndeugt afgetogen.

Konfutius leerde ons wat Godsdienſtſchorſe al dekt:

Konfutius, die van de goden opgewekt,

En van een hemelvuur onſtoken, zonder miſſen,

Een lantorakel ſtrekte in ſtaetgeheimeniffen;

Die goddelijke man voorſpelde ons uw en aert:

Want, die zoo verre zeen en landen overvaert,

Zoo veel gevaren peilt, en eindelijk zijn leven

Durft in de handen van verwoede krijgſliên geven,

Bezeilt een andren hoek, al zwijgt hy, in 't verſtant,

De godsdienſt is den menſch zoo diep niet ingeplant.

Ign. De Kriſtekerkplicht ſtreeft door lant- en waternooden,

En moedigt elk tot haer zielroerende geboden.

Zoo ging de kruisgod voor. wy volgen op dien trant.

De Godsdienſt is zoo diep den Kriſten ingeplant.

Maöv. Zoo wierd de goutkuſt en de paerelrijke ſtranden

Van 't noit getoomt Peru, met eervergete handen,

Haer ſluimrende oorlogsleeu uit zijnen klau ontruk:

De ſchreiende onderdaen meinedig onderdrukt,

Het lant met bloet gemest, de zee gepropt met lijken.

Urb. Wy reisden hier om Gode, uit alle koninkrijken,

Een oogſt van zielen aen te fokken, Kriſtus kerk

In 't hart der heidenen te bouweu tot aen 't zwerk.

Aertſp. Ontzinnig huichelaeſ, wie timmert met den degen?

Die pakt een moorder, maer geen priester. laet de wegen
In 't goutlant spreken van wat deugt uw boezem vloeit:
Of zijn de lijken 't zaet daer uwe kerk af groeit?

Wat razernye heeft uw goden ingenomen?

Ign. Wie kan 't baldadig gracu en bootsgezel betoomen,
Die 't gout viert als zijn God, dat onze kruisleer haet?
De priester boet niet dat de gierige soldaet
Verbeurde.

Aertsp. Montezume, ô Vorst der Mexikanen,
En gy Qualitinu voer hier uw Indianen
Met heele legers aen. kom Attabaliba,
Aenzielijke geest, wreek uw geleden schâ.
Hier zijn de beulen die u 't gout ten halze uit knepen,
Daer krijgers plonderden en priesters 't lemmer slegen.
Dat tuige Mexiko en zijn verbrande kruin,
En 't woeste Panama, en Kuskoos prachtig puin:
Dat tuige d'Ingui, uit hof en lant verdreven,
En Magokappa, leeg van vorstelijke neven,
Toen 't volk van Tessuka veel liever sterven wou,
Als dien gebaerden hoop gelooven op zijn trou;
Toen 't Esmeraltebosch de vrouwen 't hair tot stroppen
Zag strenglen, en den weg alom met rompen stoppen:
Terwijl Tunie noch het albepieglende oog
Der Zonnegodheit smeekt, dat zy haer wangen droog,
En schuim haer schatrijk dal van 't juk der baerttierannen.
Plus komt dat ondier uit alle oorden 't zaemgespannen,
Ten zy men d'inbreuk stuit, ons vallen op de huid,
En stopt zijn wyden balg met ongerechten buit.

Urb. Helas! wat konnen doch twee werelozes slaven?

Aertsp. Op datge noit en kunt zalme u in 't gout begraven.

Ign. Gastvryheit geeft veel meer versiersel aen uw kroon,
Als 't stael aen uwe vuist, ô Vorst, ô Zonnestoon!
Men ziet geen adelaer een vlucht van ringelduiven
Bevechten, neen! hy grijpt een havik in zijn kluiwen.

De leeu valt in het bosch geen lamerkudden aen ;
 Maer boschgedrochten die mè klauwen om te slaen,
 Mè tanden hebben om te byten en te wonden.
 Zijn minder plagen past bezete en dollen honden.
 Ons harnas is 't geloove, ons lemmer het gebed.
 Die andre wapens voert tait dieper als de wet.
Aertsp. Zijn't dan geen Kristnen diemet langgegroeide baerden,
 Op 't geelgezengde vel den Japannees vervaerden
 Aen't rijk Firando? die het veerijk Korazan
 Uitplonderden, daer zy met zeekasteelen, an
 En afgevoert, den buik der holle kielen laden,
 En die met menschenroof vervullen, niet verzaden ;
 O vorst! ontwaek. 't ontbrak den Kristnen noit aen schijn.
 Zie toe ô vorst.

Urb. Wat brackt uw slangetong fenijn!
Aertsp. Moet ik, die niemant als mijn grootvorst heb te hooren,
 Dien laster van een'slaef verzwelgen met mijn'ooren?
 Hoe, suft de vorst? sla toe. sla doot. een hant vol bloet
 Maekt die u twijffelig? doe dat op mijn gemoet.
 Ik neem de schult op my. zy vloeken onze altaren.
 Ontfrons uw voorhoofd. laet de vreeze en zorgen varen.

Traz. Hy heeft het masker zelf zijn boosheit afgerukt.
 'K merk die vermomde nijt. Indien hun dit gelukt,
 Zie ik hun tempelhaen geruft de wicken klappen,
 En van zijn pylertop in mijn paleizen stappen.
 Dat lyde ik niet. wat maekt de aertsofferwichelaer,
 Die eertijts yder plagh te vryen in gevaer,
 En nu in 't aengezicht des Maerschalks zijn Tartaren,
 Dootschuldig naer de wet des oorlogs, dorste sparen,
 Wat maekt hem nu zoo zeer op Kristnenbloet beluft?

Aertsp. Om dat hy gaerne zag d'ontstoke vlam gebluft,
 Die haest, genadigte, zie toe! door 't rijk zal branden,
 En smijte wierookvat, altaren, offerhanden,
 Gewijd en ongewijd de godspraekkuil en koor

En hulfels ondereen, en kerkgedichten door
 En in de vlam. de Non mag dan haer losse haren
 Gebruiken tot een strop. dan zullen wichelaren
 Het wispeltuurig graeu verstrekken tot een spot:
 Hun kruisgod, op 't altaer bewierookt, onze God
 Verbyten 't volk is toch tot nieuwigheit genegen.
 Geloof my, hunne tong is scherper als een degen.
 Ja scherper: want zy steekt de vorsten uit hun troon,
 En hechtze aen hun tierans driedubble gruwelkroon.
 Sla doot.

Ign. Ja doot ons vry; wy sterven martelaren,
 Kruishelden, die gevoert door zoo veel zeegevaeren,
 D' Aertsrichter zullen zien, wanneer hy van omhoog
 De groote vierschaer spant, daer hy den regenboog
 Met zijne voeten drukt en zit op zon' en starren.
 Maer d'almaght laet zich niet van 't nietich menschedom farren:
 Zy maekt zich fenixen en teeltze uit martelbloet.
 Verniel ons lichaem vry, maer 't ongekreukt gemoet,
 Dat menschen menschen maekt, heeft God alleen in handen:
 Dat vreeft tierannen magt noch felle beestetanden,
 Hout stant in 't martelperk. het eerste Apostelzaed,
 Mijn broeder, zal uit ons herspruiten, uwen haet,
 Afgodeling, ten trots.

Urb. De hofpaep brult van tooren.
 Hy schuimbekt, knarssetant, stampcit en stopt zijn ooren.
 Daer barst de lasteraer gelijk een donder uit.

Aert.sp. O blixemgod! verplet dit kruisgebroetzel. fluit
 Dien godenvloek.

Lyk. Zoo gy uw God zoekt in te dringen
 Om elk te Kristenen, en uw verleideligen
 Te binden aen uw wet, waerom in 't Noortsche wout
 Uw God geen volk gewerft?

Aert.sp. Dat lantschap draegt geen gout,
 Zy redeneren veel van kruislot en verdragen,

Maer

Maer 't is 't gekruiste gout daer zy zoo sterk naer vragen.

Is 't mē geen ergerlijk en razend onbescheit,

Dat God zijn' kinderen door kruis ten Hemel leit?

Als of door klem van staal zijn 's vyants kop te breken

Geen zeker teiken waer dat Goden voor ons spreken.

Urb. De vleeschelijke mensch, van geestlijk brein berooft,

Verstaet niet hoe het kruis hem zaligt die gelooft.

Aertsp. Verbaftert ketterrot bekeert de Muskovyten,

Daer d'onbezeilde zee yfbergen op kan smyten,

Ysbeeren, tuk op moort in sneeuvelonken aest.

Preekt daer in Ruffie de troeble Fina raest.

Gaet daer de Hollander, ter koopvaerdy geslepen,

De wilde baren schuimt met magt van oorlogschepen;

En met een' hant vol lants, gelijk men ons vertelt,

Behalven Sina, heel de werrelt wetten stelt.

Gaet hene, bouwt uw kerk daer 't ongetoomt Afrijken

Van monsters zwanger gaet, de Mooren 't vel bestryken

Met oli sterk van reuk om 't blakrend zonnevier.

Te trotfen op haer huid.

Traz. Genoeg. staffiers, komt hier.

Leit deze in 't Kerkerhof, de vyanden beneden.

Dat niemant overlast geschiede zonder reden.

D'aertspriester stelle nu zijn hart geruft. het hof

Besluit der Kristnen stem. hy heeft geen vreezens stof.

Celione. Trazil.

Genadigste hou stant.

Traz. Wie roept me?

Celi. Celione.

Traz. Gy meugt Namolizont uw wulpsch gezicht vertoonen,

Dien gy zoo menigmael in uwen dartlen schoot

Gekoestert hebt, als ik van uwe gunst ontbloot,

De stenen klaegde. nu kan ik uw min verrachten.

Dat

Dat die verwijfde u vley met laffe minneklaghten;
Een geile minnevlam vergiftige zyn bloet.

De krijgsgodin beſchaft my ander werk. ik moet
Met d'onverwonne vuilt den gryzen tijt braveren.

'T roemruchtige Käyr zal my haer Fenixveren,
En 't zevenmondig hol waer uit de Nijl gevoet
Door zoo veel landen ſpeelt, en ſpoelt zjn zoete vloed
In 't zoute nat, doen zien; en vorftlijke mummyen,
Caldeeuſchen penningſchat van overoude tyën,
Graſſpittſen, en wat meer de vreemdling wonder acht,
Vertoonen. d'Indiaen, door dezen arm verkracht,
Zal met den Perüaen zjn fijne zilverbaren,
Uitſtorten in mijn ſchoot, en zich mijn ſlaef verklaren.

Het Aziaens-gezagh bepaelt mijn oorlogsmoet,
En deugden niet. ik zal de werrelden in bloet
Verdrinken, of met kracht voor dezen troon vereenen.
Die om de tranen lacht, zou die zich om het weenen
Van eenig tener wicht ontzetten? Ja! zoo zucht
Mijn hofrots, alsze wort gebeten van de lucht.

Celi. Heeft mijn bekoorlijkheit dan uw gezicht bedrogen,
Of is de bloeſem van mijn boezem al vervlogen?

Wie heeft de rozen van mijn kaken afgekult?

Traz. De geilheit heeft het vuur der ſchoonheit uitgebluſt.

De maegderoem ruſt niet in welgevormde leden;

Maer is gegrontveſt in aenbiddeijke zeden

En kuishheit, die vooral by ſchoonte wort begeert.

Zy roemt vergeeffſch haer leeft die dit ſieract ontbeert.

Celi. Hoe menigmael hebt gy vervoert door minneluſten,

Mijn maegdeſchoot geſtreelt, als ik uw vlammen bluſte,

Daer gy beëddigde met duurbezwoore trouw,

Dat gyme op 't huwlijxbed zoud hulden tot uw vrouw.

Traz. Gy hebt mijn dartle tong dien loffen eed ontwongen,

Toen uwe minnegloet mijn onbedachte longen

En hart doorprikkelde. nu legt Namolizont

Gebolwerkt in uw ziel. ik heb den morgenfont
 Van uw ontloke jeugt met volle vreugt genoten;
 Een ander kan my nu van d'avontluft ontblooten,
 Die noch trotzeert dat hy, gedreven door de min,
 De boel van vorst Trazil gebruikt voor zijn boelin.

Celi. Hou op, groothartig Prins, uw lustgenoot te grieven.

Traz. Een ander streele een Vrou, haer willende believen,
 Of die haer weêrzin vreesst; wy zijn het minnen wars,
 En voor die tokkeling verkiezen wy 't geknars
 Van zwaerden op helmet, helmet op stael geklonken:
 'T gekraek van speer en knots; geknakte menschenfchonken
 Voor 't poessig lelivel, voor 't zachte zwanenwit,
 Voor armen, die een maegt, door minnebrant verhit,
 My strengele om den hals. myn oor' heeft meer verlangen
 Naer 't yllijk dreunen van metale donderslangen,
 Die uit haer holle maeg uitbraken vuur en moort,
 Als naer de minnetael uit maegdenmont gehoord.

Celi. 'T is lustiger een maegt op 't ledekant te streelen,
 Als met de wapenen om goet en bloet te spelen,
 Tot datmen eindlijk wort gevleugelt of gedoot.

Traz. Een krygsman vliet gemak, en zoekt zijn eer in noot.
 'T is loffelyker zich ten oorloge uit te rusten,
 Bestuwt van ridderschap, dan dronken in de lusten,
 Op maegdevlees verzot, te koestren geilen brant.

Celi. Zoek buiten twist, op dat een kanker 't merch van 't lant
 Verteer, terwijl de Vorst veraf de wilde Mooren
 Doet popelen van anxt en zijne wetten hooren,
 Tot daer de noortstar peilt het eint van d'oceaen.
 Loop daerze aen 't hemeldak de wisselbare maen
 Zien prijken, als wy hier de schitterende stralen
 Der middagzon ontvliên. sleep binnen onze palen,
 Die aen den Nyllstroom vreesst een Krokodillebeet.
 Zoek waer den Arabier zijn duuren tyt besteeft
 In Artzenye, en volgt het spoor van Avicenne,

Zijn grooten kruidenier, of die de paerden menner
 Daer Tartarie in 't ooft zijn heerschappy besluit,
 En vint, wannerge keert, uw ryken gevrybuit,
 Uw vyant overal gekeizert, u verstootten.

Traz. 'K vrees niet. Namolizont is in den haet der Grooten.

Zijn magt is afgesneên. elk fiddert voor mijn staet.

Celi. Vergaep u niet, ô Vorst, aen Vorstenmin of haet.

Bedekte veinzery hout meest haer hof in hoven.

Traz. Elk heeft my trou beloofst.

Celi Volbrengen en beloven

Heeft verder tusschenkreitsch als d'aerde en 't hemels rond.

'T is waer: elk valt u toe en vloekt Namolizont,

Maer vyanden zijn 't felst die op hun luimen leggen.

Flus zet hy u, dien gy te vuur en zwaert ontzeggen

En dooden kunt, uw deugt met zwaert en vuur betaelt.

Gelyk een rossè Leeu, wanneer hy adem haelt,

Na dat hy langen tyt heeft half gestikt gelegen,

Zich prikkelt met zijn staert tot toren, alle wegen

Met naer gebrul doorkruist, en eindlijk dol van haet,

Zijn vyant overvalt, die zorgloos henegaet

En andre bezigheên bespiegelt met zijn zinnen,

Zich voelende te laet van weêrwraek overwinnen:

Zoo zal Namolizont, wiens slagveer, half gefnuikt,

Vast aengroeit met den tyt, daer hy in Kanton duikt,

Gy tot de middelriem des werrelts en daer buiten,

Met uwe legers spat, zich wreken, 't ryk besluiten,

De grenzen sloopen met een 't zaemgevloekten hoop

Meinedigen. de wraek heeft altijt bloet goetkoop.

Die binnen vyant heeft, hoeft buiten geen te zoeken.

Traz. 'K zal eerst Namolizont vernefflen uit zijn hoeken,

En dan Gujana zelf in d'andre werreltkloot,

En 't suikerryk Brazyl, van helden noit ontbloot,

Genâ doen bidden met een bosch van ebbenbomen,

En in den boezem van de Mexikaensche stromen,

'T schuim-

'T schuimbekkend oorlogspaerd verkoelen, dat, verhit
En druipende van zweet, het goude montgebit
Beknabbelt. Celione, een vlam van oorlogseere
Verteert mijn ingewant.

Celi. De keizer triomfere,
En ik in zijnen arm op 't vogeldons vereent.
Zoo knaeg de nijt haer gal.

Traz. Ach! hemelschrager weent,
De Krijgsgod laet zich van de schoonheit ringelooren.
De werreltwinner moet naer Celione hooren.
Hoe qualijk evenaert de krijsdeugt en de min!
Ik die den hemel wil doen luitren naer mijn zin,
Verzuim my zelf.

Celi. Ik zal uw wapendeugt niet breken,
Maer eer volmaken, en met duizent ondersteken,
Uw vyant, die althans met ingetrokken staert,
Gelijk een blode wolf, van moedigheid ontaert,
Geduurig boschwaert rent, op 't ritflen van de bladren,
Terwijl het zwarte bloet stremt in zijn' trillende adren,
Door lokaes van mijn min betooveren, 't verstant
Bedwelmen, dat hy zelfs zich geve in uwe hant.

Hunguan. Sinkio.

Zoo zaghe de rijxgezant, Namolizont?

Sink. De boomen
Getuigen wat ik zach.

Hung. En zonder stoet gekomen?

Sink. Zijn zuster, Sochidon en twee trauwanten, zijn
Al zijn gevolg.

Hung. Hoe vont gy hem?

Sink. In andren schijn,
Als toen hy in mijn val hielp stemmen met zijn Vader.
Ik dook in heggen neêr. hy quam allenxkens nader,

En toonde Sochidon, tot teken dat hy 't was,
'T geheele hoofd ontbloot.

Hung.

Was dat vermoemt?

Sink.

Zoo ras

Hy siil stont, zwoer hy by de hel en hemelgoden,
Dat hy den scepterdief, den vaderbeul, zou dooden,
Eer d'albeziende zon zijn hoofd zou zien ontdekt,
Na die ontmomming voort, eer dat hy verder trekt,
Den Vorst dit aengedient; zoo kan geen leet ons deeren.
'K zal u de rijxvorstin in hare wapenkleeren
Vertoonen, zijt geruft.

Hung.

Daer legt de heerschappy!

Daer legt Zunchins geslacht en wreede tieranny!

Zoo blijft geen euvele regering zonder vallen.

Nu heb ik kans genoeg om, onder door de wallen,

'T gewapent Tartarie en haer gehoonde magt

Te dwingen met geweld, in 't aenzien van den nacht.

O starrevoogt, die 't heir der starren helpt aen 't blinken,

Zoo dra de zonnegod zijn hengsten noopt te drinken:

Bestulp haer glansen met uw donkre nachtgardijn,

Zoo tart uw licht voortaan den middaghzonneshijn!

Wraekgierig hart volvoer zoo vreeselijk uw tooren,

Dat noch de nazaet schrikke als hy uw'naem zal hooren.

Ontbint of breek den knoop die zoo veel rijken bint.

Zoo havene mijn hulk in spijt van weêr en wint.

Namolizont. Vanli. Quizing. Kamizame. Sochidon.

Het oud paleis wort weêr beschaduw't van mijn voeten.

Bloetdorftige Trazil, hoe zultge 't schelmstuk boeten?

Het Keizerlijke bloet, zoo schendig uitgestort,

Schreeuwt hemelhoog om wraek. een eedle gramschap port

Mijn ziel, om u in mijn onterfde kroon te vliegen.

Een opgekraeide leeu is niet in slaep te wiegen,

Hy

Hy ruft niet eer voor hy zijn vyant ziet verheert.
 Verdruk den ſtokebrand die met mijn roem braveert.
 Turbano, hemelvorſt, wiens goddelijke altaren
 Ik plegtig heb geviert, zelf in mijn kinderjaren,
 Verhoorme: of achtge maer de menſchen om't genot?
 Zoo volgt het domme volk de ſtappen van zijn God.
 D'erfrijxvorſt kentme niet, maer 't hoofd der dwingelanden
 Wort om zijn ſchat gelieft, gedragen op elks handen.
 Zoo raept men ſpaenderen en takkeboſſen op;
 Maer niemant poogt den boom te zetten in den top.
 Wanneer de noordewint, die dulle wolkendryver,
 Van Zunchins toppen nu bezadigder, dan ſtryver,
 Zijn kaken openspalkt, en eindlijk met een kreet
 Zoo yſlijk uitbarſt dat daer berg en boſch van weet,
 En rukt een dikken pijn die 's aerdriyx diepſte kolken
 Van onder ziet, en 't hoofd ſteekt deur 't geſpan der wolken,
 Uit 's afgronts naren ſchoot, tot dat hy nederploſt
 En plettert met zyn' val al't omgelegen kroft:
 Niet anders vult nu 't graeu zyn volgepropte buiken
 Met d'afval van mijn ramp, en weigert niet te duiken
 Voor 's rijxgeweldenaer, indien het maer het wand
 Uit mijne ſchipbreuk deel', zoo dra mijn ſtaetkiel ſtrant.
 Taimingaes vorſteſtam is die zoo licht vergeeten?
 Draegt niemant in zijn borſt een ongekreukt geweten?
 De rechter, die in elk geſchapien is tot wacht,
 Is die van yder voor zijn tijt in 't graf gebragt?
 Of is hy met de trouw ten hemel opgevlogen?
 Helaes! 't zy u geklaegt ô Tanzu, en mijn oogen.
 Zoo klein een hant vol volx blijft in zijn ongeluk
 Alleen den Vorſt getrou en deelt in vreugt en druk.
 Maer daer komt Sochidon den boomgaert doorgeslopen.

Soch. Daer 's min voor ons te vreezen dan te hoopen.
 Zoo't zonneliſt noch tweemaal onder gaet,
 Eer iemant u bejegene in dees ſtaet,

Zie ik uw arm geflijft van duizent Grooten,
 Den booswicht uit heel Azie geftooten,
 Ik heb, ô Vorft, veel vrienden aen mijn zy,
 Die heimelijk die vorfteslachtery
 Vervloeken, en het rot der dwingelanden.
 Al neemt de haet uw deugden op haer tanden,
 Al pronkt Trazil, die grootvorft van den nacht,
 Met zonbanier en keizerlijke pracht;
 Al gaept het graeu naer fchatten van ter zye
 En prijft om die de bastertheerfchappy:
 Noch zult gy haeft, fchep moët ô zonnezoon,
 Uw ftammegod bedanken op uw troon.
 Dan zal Trazil uw eerfte troontrap ftrekken.

Nam. Zoo moetge om mijnen wil naer Igaras vertrekken,
 Die is mijn trouwe vriend en vaders bloetverwant.
 Geen giften hebben 's mans geweten afgebrant,
 Geen vrees het onderdrukt. hy staet in zwarigheden,
 Gelijk een eik die van de winden wort bestreden.
 Gà heen, ô Sochidon, ga heen, vertel den helt
 Hoe d'erfvorft buigen moet voor goddeloos geweld
 Van fceptervlegels: hoe de haet met duizent oogen
 En 't beulenleger, dat haer 't gift heeft afgezogen,
 Op onze vrientschap loert. ga heen; maer hoor: de min
 Die hy verschuldigt is aen 't vorftlijk hofgezin,
 Betael hy nu en fterk mijn armen met foldaten,
 Mijn vrienden met zijn gelt. dat hy het al verlate
 En neme met uw raet een rijp, maer vroeg beleit.
 Zoo waerlijk overleev' zijn naem d'onfterflikheit!
 Zoo blink uw trouw in noot als 't berggout in de vlammen.
 O pronk van uw doorluchte ftammen!
 Gy toont dat d'adel metter daet
 In geen geflacht maer deugt beftaet.
 Gy pronkt niet met uw oudren wapen;
 Maer laetze ftil in 't marmer flapen.

Die met berookte beeldenprael
 Bepronkt de randen van zijn zael,
 Braveert met and'rer naem en eere;
 Maer dieze met hun deugt stofferen
 Zijn edelingen, daer de nyt
 Haer bitze tanden stomp op slyt.

Nam. Ei gâ. laet Igaras onze onderdrukking weten,
 En sla den roofgriffoen, den helhont, in de keten,
 Waer aen de blaffer zich vergeeffch te barsten woel,
 Terwijl ik hem den kop verpletter van mijn stoel.

Zon, die d'adren kunt ontfteken
 Met uw aengenamen brant,
 Leg nu, op het vorstlijk smeken,
 Uwe hengsten aen den bant.
 Doov' uw stralen, kort de dagen
 Laet het hemels wagenspoor
 Rooken van uw snellen wagen.
 Geef mijn wenschen toch gehoor.
 Zyt gy, albeziende klaerheit,
 Stamgod van ons oud geslacht:
 Zoo betoon ons nu de waerheit
 En verruil uw'dagh in nacht.
 Rooft onze aerdkloots tegenklingen,
 Want uw zonnelingen zijn
 Laes! verkeert in duisterlingen,
 In een al te slaeffchen schijn.

Nam. 'K verwacht d'aertskamerling die ons by hem zal leiden,
 Zoo dra de schaduwen verdubbelen of scheiden.
 Zoo wort Taimingaes stam, in't heimelijk geviert,
 In't openbaer gevloekt.

Kam. Wat naer geklikklak giert
 My in mijne ooren. stil! hoe is mijn ziel beladen!
 Bescherm my broederlief. helaes! wy zijn verraden.

*Maövenlung. Namolizont. Kamizame.
Vanli. Quizing.*

Geef u gevangen.

Nam.

Wijk verrader. voort: sta af.

Kam. Gaet sleept den keizerbeul met ketenen ter straf.

Wat wrokt, wat kant gy u met koninklijke zielen.

Wet uw gerechtigt stael om schelmen te vernielen.

Nam. Wie heet u dat?

Maöv.

Ik volg mijn Opperkeizers last.

Vanli. Zeg bloethont, die vervult van burgerbloet noch bast

En vast naer Vorstenvleesch; en, met moortzieke handen,

Niet vreesst zijn opperheer meinedig aen te randen.

Kam. Troulooze, zyt gy ook een hoofd van 't moortgespan?

Vertrek, en raek my niet. zie toe, de hemel kan

De gruwelen niet zien. hy dreigt met donderklooten

Die bloetharpyen te verpletten, en te slooten

In d'allerdiepste kolk des afgronts. vrees den haet

Der starrelieden.

Maöv.

Had uw Vader niet den Staet

En burger uitgeput, de langvergaerde schatten,

Die zoo veel rijken in hun rijken schoot bevatten,

In gulzigheit verslempt, en, razende als verwoet,

De hairlok afgezengt der Vryheit, haren moet

Vertreden, en 't ontzach der strijdbre bontgenooten

En 't vrygevochte lant, hy was noch onverstooten,

Met zijn meinedig zaet. nu dempnen best dien vloet

Die zoo veel bloet verslint, met eene hant vol bloet.

Nam. Zoo krijgt het schelmstuk glimp. zijn al de Razernyen

Te been, om 't zonnehuis vervaerlijk te bestryen?

Kam. Zie uit het zielenhof eens op uw afkoomst neêr,

Heer Vader. spoken helpt. verschaft ons tegenweer.

Vanli. Geweldenaers rukt af uw schitterende helmen,

Op datmen zie wie ons als knevelaers en schelmen
Durft kluiſtren.

Maöv. Luiftert niet. ſchiet toe.

Nam. O wat een hoon!

'K moet lyden dat een ſchelm beklautere mijn' troon,
En voel mijn armen van vervloekte boejen knellen.

Kam. Waer wilt ge met ons heen?

Quiz. Ik zal mevrou verzellen.

Vanl. Ondankbre, ſteek uw zwaert in mijn geprangde borſt.

Nam. Verwijfde ſchuddebol, gy grieft uw oppervorſt.

Maöv Een laffen die't zich noemt, maer zonder kroon en ryken;
Een ſlaef van Vorſt Trazil die voor mijn arm moet wijken.
Sla. maek de voeten vlug.

Vanl. Taimingaes ſtamhuis ſtort

Ter neêr, nu tieranny van elk gehanthaeft wort.

Sinkio. Hungüan.

Zoo vlucht een hart den muil der aengeſchonne honden
In't harteboſch, terwijl het overlaên van wonden (borſt
Vergeeffch een ſchuilplaets zoekt, vergeeffch zijn ſchorre
In koele bronnen wenscht te laven voor den dorſt.

Wat leed mijn ziel geweld, toen ik de Rijxvorſtinne

Zagh vleugelen en ſlaen, gelijk een krijgsſlavinne?

Noit krijgt de morgendau meer ſchoonheit van het licht

Als hare tranen van haer tintelend gezicht.

Hung. Heer Sinkio hou op. ziet gy door andere oogen

Als d'oogen van uw wraek, zoo is mijn wraek bedrogen.

Taimingaes tieranny moet ſterven met den nacht,

Zoo datmen noit den naem van dat vervloekt geſlacht

Meer hoore. deift gy nu? op Sinkio, de helden

Die zich weleer met my voor d'oude vryheit ſtelden,

Gedagvaert: dat een troep by onzen wraekgenoot

Sarron verſchuil, die woont na't friſſche morgenroot.

X x x

Een

Een vleugel blijft by my, of 't zuiden aen quam springen :
Keer gy den westerhoek met uwe wrekelingen.

Die tegen 't noorden zien heeft Kanzon met het best'

En stoutste volk in 't oog. Zarin regeert de rest ;

Al heiden wel gemoet te sterven of te wicken.

Deze aenslag is daer by zoo heimelijk besteken,

Dat ook d'inboreling zijn stedelingen haet,

En zelfs geen rede weet, maer steunt slegts op mijn raet.

Het onbekende volk, ons toegeschikt van buiten,

Zal op den horenklank het opperhof besluiten.

'T is alles zoo bekuipt dat list noch ongeval

De hantvest dezer wracke ons oit ontwringen zal.

Sink. Mijn legerhelden zijn gewapent ingelaten

Door vaders grafpoortael, door d'overwulde straten,

En door den watermuur in mijn verheven slot.

Waer draect heer Hunguan?

Hung.

O groote Wapengod,

Bestuur mijn hant als ik den Tarter in zal voeren,

Door d'ondermijnde wal, om eens de nijt te snoeren ;

En d'al t'ondankbre stad te toonen wat het zy,

De deugt betalen met geweld en schendery.

Rei van Sineesinnen.

Nu 't volk den voorsmaak proeft van vrede,

En helt Lykungzus onvertzaegt,

Den beer van 't noorden heeft vertreden,

En in zijn roofziek nest gejaegt :

Nu hy een heir van vluchtelingen

En strijders in den heetsten slag,

Geboort door zulk een bosch van klingen

Dé buigen voor zijn legervlag ;

Nu slaetmen 't Vorstlijk huis in boejen.

Men knot de buitentieranny,

En doet de binnetweedragt groejen
 Door d'ommezwaei der heerschappy.
 Dit voelden, voor een ry van jaren,
 De barsche Siammiten meê,
 Toen Siam, vry van kriegsgevaren,
 Verstikte in zulk en holle zee.
 Namolizont (ach! 't hart moet breken
 Door zulken jammerlijken maer)
 Namolizont, de krijg ontweken,
 Loopt in zijn eigen hof gevaer.
 Ik zag zijn hals in ketens prangen,
 En d'onverwonnen oorlogshelt
 Met onze Rijxprinses gevangen,
 Hun schouders buigen voor 't geweld.
 De leeu wort in zijn nest gegrepen
 Van tigers heet op leeuwenbuit.
 Hy heeft vergeeffich 't gebit geslepen:
 Hy poogt vergeeffich zijn roffe hant
 Te dekken met zijn dikke manen.
 Nu perst hy 't vuur uit zijn gezicht,
 Nu poogt hy zich een weg te banen,
 En slaet zijn klauwen uit 't gewricht.
 Zijn nestgezin hout op van hopen,
 Dewijl het nergens uitkomst ziet.
 De tigerbende valt aen 't stroopen,
 En acht zijn stae kiezen niet.
 Wie zal nu onze maegdereyen,
 Als wettestelter van den dans,
 Langs schoon' Jasmijne beemden leyen,
 En geven onze Joffers glans,
 Nu Kamizame in 't heldenwapen
 En 't harnas op de blanke borst,
 (Schoon zy ten oorlog schein geschapen
 En heel met glinstrend stael beschorst)

Geketent is in 't hof gedreven,
 Met broeder, als d'onbrachmannyt
 Den fier pleeg aen het mes te geven,
 Hoe vreeslijk dat hy stoot en wrijt.
 Ei donder uit uw hemeltroonen
 Turbano, donder onvermoeit
 Den kerker stukken, die uw zoonen
 En zonnebloemen hout geboeit.
 Gae heen, verlaet u nu op staten
 En bergen van verganklijk góut
 En vrienden, die u flus verlaten,
 Zoo 't flinx geval zijn koers niet hout.
 Noem nu gepurperde tierannen
 Gelukkig, voor de zerk het leet
 Uit haer besloten buik kan bannen,
 Daer 't bleeke rif geen onheil weet.
 Men moet zich aen geen schijn vergapen.
 'T geluk der vorsten is maer schijn:
 Geen bed van rozen doet hen slapen.
 De zorg, door 't gloejende fattijn
 En paerelkleeren deurgebroken,
 Verteert hun rustloos ingewant.
 Nu maekt zy 't heete bloet aen 't kooken.
 Dan steektze 't harssenvat aen brant.
 Wie zal nu onze maegdereyen,
 Als wettestelster van den dans,
 Door schoon' Jasmijne beemden leijen;
 En geven onze Joffers glans;
 Nu Kamizame, in 't heldenwapen,
 Met broeder, die zijn vrient verwacht,
 (Schoon hy ten oorlog scheen geschapen)
 Geknevelt is in 't hof gebragt?

V I E R D E B E D R Y F.

Trazil. Namolizont. Lykungs. Quizing. Vanli.

Heeft oit de burgerliefde een marmer zegeteeken
 Den Keizers opgerecht die, trots en onbezweken,
 Hun lijf verpanden voor het vrygevochte lant,
 Zoo toont uw plicht. gact heen mijn onderzaten, plant
 Voor my een stafibeelt uit diamant gedreven,
 Daer mijn getergde wrack den Massageet deed beven
 Op't trotse metzelwerk in 't aenzien van de nijt.
 Wie heeft het vallend hof van monfteren bevryt?
 En, niet vernoegt alleen den vyant t'overvallen,
 En op den hoogften trap van oorlogslof te brallen,
 Het fchendig bloetjuk van zijn vryen hals gefchudt,
 En 't uitgemergelt graeuw gelukkig onderftut?
 Nu kryt een bastertzoon, diens moordluft, reets aen 't waffen,
 Op 't bloetspoor van Zunchin, in burgerbloet wou paffen,
 Mijn deugt voor veinzery, mijn moet voor wreedheid uit:
 Maer mijn voorzichtigheit heeft zijn geweld gefluit,
 De reukeloosheit heeft den onverlaat bedrogen.
 Sta vast. men sleep hem hier.

Nam. O fmart! wie zal mijne oogen,
 De helft van 't leven, al t'onmenschlijk uitgefneên
 My wedergeven, hoortge niet naer mijn geweên,
 Verftokte Goden! wrack! waer ben ik? koom verwoede,
 Koom ruk mijn boezem op. nu ben ik 't leven moede.
 Wie heeft mijn oogen door zijn holle keel geflokt?
 Wie heeft het streng gezicht voor lekkerny gebrokt,
 In 't duurgeplengde bloet van God Taimingaes neven?
 Op, flumrende onderdaen, befcherm uw keizers leven.
 Befcherm. neen! wreek my; maer bestorm het monfterdier,
 Dat al de werrelt zengt en blakert met het vier
 Van vorstefchendery. hoe is de tijt verloopen!
 Heer Vader heeft het rijk verdadigt tegen 't ftroopen

Der rijkvrybuiters die, verlekkert op den roof,
 De boeren teisterden: zijn groote krijgsmoet sloof
 Heel Tartarie door; hy floot den Vyant buiten,
 En nam een arger plaeg, met grooter magt te sluiten,
 De kroonzucht binnen: ach! al t'onbedachte Vorst!
 Gy voedde een vyant op, den kanker in uw borst,
 Die wreeder als het heir der wrevele Tartaren,
 Den grooten werreltheer in 't zonneshilt dorst varen.
 Verrijs uit d'yfse slaep heer Vaders groote geest,
 Bezie eens wie ik ben en eertijts heb geweest.
 Het noodlot is beluft uw zonnenhuis te knotten;
 Maer uwe heldefaem zal noit in 't graf verrotten.
 Vertrê genade. recht den wreetheitslander op.
 Al rukt gy alles nêer, noch steigere ik in top:
 Een Vorst leeft na zijn doot in 't hart der onderzaten.
 Ik zal de Borgery; zy noit mijn naem verlaten.
 Ik schei met wapenlof. geef my mijne oogen weêr,
 Of plonder ook mijn ziel met uw bebloet geweer.
 Scheur vry Namolizont met doodelijke wonden
 En gruwlijk foltertuig; zijn eer blyft ongeschonden.
 Waer dwaelt de blinde Vorst? waer ben ik?

Traz. Daer uw Vorst
 Den troon bekleet.

Nam. Daer 't hoost der vloekverwanten dorst
 Naer 't hemelsch bloet van God Taimingaes zonnepuiten.
Lyku. Genade, Vorst. uw magt gaet hier zich zelf te buiten.
 Rampzalige oorlogshelt, ik deel aen uwe smart.

Nam. Drukt u mijn zwarigheid, zoo treê Trazil op 't hart.
 Zijn ondergang alleen kan my weêr vrolijk maken.
 Troulooze huispest. voort. gy zult het bloet wêer braken
 Dat gy gezopen hebt.

Traz. Dit schelden voegt u niet,
 Het past niet dat een slaef zijn opperheer gebiet. (den,
Nam. Noch minder, daer het recht verkracht den dwingelan-
 Door

Door ſtaetzucht opgeruit, den ſcepter geeft in handen.
Ik ben uw Vorſt. geef my d'ontwronge rijksſtaf weêr.
Buig, onderworping voor uw aertskeizer neêr.

Traz. Gy voert den naem van Vorſt en laet niet vorſtlijx blijken.
waer zijn uw ſtanders? waer uw groote koninkrijken?
De wijde werrelt is met mijnen naem vervult.

Geen menſch rept oit van u. wie heeft u ingehult?

Nam. Al ſchijnt my nu helaes! een ander lot beſchoren,

Ik ben tot heerſchappy geboren, niet gekoren.

Al ben ik in de plaets van Vorſt een blindeman,

Mijn zonneltamgod leeft die 't zien en wreken kan.

Traz. Waer zijn uw lijſtaffiers?

Qui. Va.

Hier.

Nam.

Trouwe lotgenooten!

Traz. Waer uwe kroon en troon?

Nam.

Gy hebtm' er afgeſtooten.

Traz. Uw rijxvolk?

Nam.

Gy, en al uw beulenmoordgeſpan.

Traz. Uw landen?

Nam.

Sina, en al wat ge als aertſtieran

Uitmergelt onder ſchijn van lieffelijk regeren.

Zoo grijpt en ſchokt een wolf, gedoft in ſchapekleeren.

Traz. Wat blaſt gy? uw gewelt is onder mijn gewelt,

Gy zijt u zelfſ niet meer, maer van mijn arm geknelt;

Of wiltge uw leven ook verliezen met uw leden?

Lyk. Ontzachtbre Majesteit, ach! laet uw boezem kneden

Door zoo veel tranen. 't is wel ſpâ; maer niet te ſpâ:

De droefheit dringt mijn tong te bidden om genâ,

Verſchoon den blinden helt; en raek hem niet aen 't leven.

Nam. Gy weigert my genâ met my gena te geven.

Wie zijtge die alleen mijn kroonrecht gadeslaet?

Lyk. Ik, die van 't ſlaeffche juk ontlafte dezen ſtaet,

En nu my zelve niet van droefheit kan bevryen.

Ik wederſtont met vreugt het buldrend' Tartarien.

Nu perst my laes! mijn vrients geweent en bittre smart
De tranen uit het oog, de droefheit in het hart.

Nam. Verdelt den dwingclant, dat is mijn smart verkleenen.

My helpt verwijft geschrei noch rusteloos beweenen.

Een artseny alleen kan my van ramp ontslaen,

De wrack van Vaders doot en 't leet my aengedaen.

Mijn rammelend gebeente eischt bloet der vloekgezinden.

Zoo wort mijn wrack bekent aen alle vier de winden.

In zulk een vierschaer wort dit kroonleidoi beslecht.

Traz. Wy achten geen geweld. wy zijn hier zelfs 't gerecht.

Nam. Al onderdrukt gy 't recht, 't zal eeuwig triomferen:

Terwijlge ô aertsstieran dit moorden en schofferen

Voor 't onderaertsch gericht in 't ledenloos gewoel,

Vergeeffich verdedigen vergeeffich den rechterstoel

Ontveinzen zult uw, door den hals getrokkenene eeden,

Tot duizentmael gestaeft en meermael overtreden.

Zoo slokt een vuile beër zijn brokken weder in

Die eens zijn uitgebraekt. is dit de Vorstenmin'?

Heeft Vader om die trou den bastert opgetogen,

Van het bezoedelt bed, daer hy vergif gezogen

En wrok en afgunst had met smaek gelekkertant?

Ey! had u 't blixemvuur in 's moeders lijf verbrant,

Zoo gaestge tot mijn val, verwate scepterover,

Niet al uw eeden op, en al die woorden oyer.

Struikroovende Arabiers, hoe cerloos omgekocht,

Zijn noit meinediger dan zulk een schrikgedrocht.

Lyk. Hoe zal dit kroongeschil de rijken gaende maken!

Traz. Wie durf zoo lang ik leef my aen mijn scepter raken?

Nam. Die uw gezagh niet vreesst.

Traz.

Ik zal my doen ontzien.

Nam. Dat 's buiten uwe magt, my kan geen leet geschien.

Indienge my tot straf het leven laet behouwen,

Zal ik tot dankbaerheit u ramp op rampen brouwen.

Maer als de doot mijn rif verbrijzelt in het graf,

Verwacht van sterker hant uw lang vertraegde straf,
 Zoo u in 't hoog paleis geen lantzaet aen durft randen,
 Zal d'altijtwrokkende Katajer van de wanden
 Noch 't roestig oorlogstuig afscheuren met het staël.
 Ach! 't godloos bastertzaet is doof voor zulk een tael,
 Dat denkt na onze doot geen ongemak te vreezen.
 Maer wacht. een wreker, uit mijn wrokkende asch verreezen,
 Zal u verweldigen. 't gaet wel zoo dat gelukt
 Dien 't alles tegenloopt.

Traz. 'K ben noch niet onderdrukt,
 Het onheil dat my dreigt verwachte ik zonder schroomen.
 Men zal dien stouten mont muilbanden en betoomen.

*Maövenlung. Vanli. Namolizout. Trazil.
 Lykungs. Quizing.*

Daer is 't bestorven hoofd van uwe Vyandin.

Vanli. Heeft u in 't monsterlant Afrijke, een tygerin
 Met tijgermelk geaest? of zijtge in scherpe klippen
 Van beeren voortgeteelt? zijn dit de wijze lippen,
 Waeruit de zomerbie haer honig gaerde? neen!
 Het vriendelijk gezicht is in een marmersteen
 Verandert. spreek noch eens, het zy uw geest gaet dwalen,
 En schorre donders spreekt in plaets van geestetalen,
 In 't duister zielenryk, of droef en afgemat
 Van bulderen, omhelst in d'onderaertsche stad
 Uw Vader, daer hy weêr ter heerschtroon opgeklommen
 By 't lichaemlooze volk zijn eertrompet doet brommen,
 En stamp den vloek en haet ter helle uit tegen 't hof,
 Een kuf van keizerbeuls en snollen, zonder lof,
 Die 's hemels taje roê zal plettren, en verflinden
 Dit bloedige siment der vloekverwantgezinden.
 Wat hangt een zwarte wolk ons over 't hoofd! ach! ach!
 Wat heeft de werrelt voor dees yszelijken dagh
 Een nacht te wachten! breek door d'aerde, Kamizame,

Bespook de schenders. tot dat ik zal straf beramen.

Waer draelt gy?

Nam. ô ach! ach! mijn bange boezem scheurt.

De maegden, overal in 't woeden vrygeurt,

Zijn... maer de droefheit bint mijn tong. ik kanniet spreken.

Mezuster, ach! mijn ziel! waert gy hun klauw ontweken!

Traz. Maövenlung, val aen. 't is onze last en wil.

Val aen, en ruk de tong, die d'afkômst van Trazil

Durft basterden, en ons vol gruwel wederspreken,

'Ten barschen gorgel uit. ik zal de koppen breken,

Die ik niet buigen kan.

Lyk. Hoe? / is uw hart van stael?

Een blinden heer op 't lijf te vallen altemael?

Of is 't niet strafs genoeg noit zonneglans t' aenschouwen?

Traz. Durftge in mijn aengezicht verraderyen brouwen?

Is dit gehoorzaam zijn, zoo 't onderzaten past?

Lyk. Is dit het volk gestreelt, bewaert voor overlast?

Vermeng uw roet met heil, dat 's 't uiterst datwe vragen.

Vaerwel, ontoogde Vorst, en leer uw leet verdragen.

Nam. Ik volge u helt Lykungs. waer gaet gy? 't zal aen moet

My niet ontbreken. ach! hoe kruipte 't kokend bloet

Door d'aderen.

Traz. Die tong ten halze uit.

Nam. Wykt tierannen,

Verraders, wykt. uw Vorst heeft alle vrees verbannen.

Mijn Vaderlijke vloer zy tuige van mijn doot.

Traz. Hy leit'er toe. dat 's uit. nu zijnwe buiten noot.

Vanl. Qui. Nu zijn wy mê verdelgt, en sterven ongewroken.

Rampzalig helt! uw doot heeft ons het hart gebroken.

Wraek! hemel! goden! wraek. nu 't rijk een aertstieran,

Die al de werrelt drukt, niet onderdrukken kan.

Traz. De lijken binnen. gaet en zegt Celione

Mijn schoone lustgenoot my haer gezicht verdoone.

'K verwacht haer. zoo geen wolk dit helder licht verdooft.

Scheen

Scheen noit de zonne my met grooter glans op 't hooft.

Trazil. Celione. Maöventlung.

Mijn schoone, 'k vrees nu niet. de vyant is verwonnen.

Namolizont is doot. de slag met schrik begonnen

Is juichende volbragt, en al 't geweld gevelt.

Cel. Hy telt het zant aen strant die uwe deugden telt.

Maöv. 'T geluk schijnt zelfs beluſt om u om hoog te heffen.

Cel. Nu wortge niet getreſt om dat gy elk kunt treſſen.

Traz. 'K zal met een andren voet gaen treden op mijn troon.

Cel. Maek alle wyken eerſt van alle vlakken ſchoon.

Gy moet de wichelaers in hunnen vleugel byten.

Traz. Ik vrees' het kerkgezagh.

Cel. Dat moetge neder ſmyten.

Traz. En ſtorten zijne op 't lyf?

Cel. Verdrijfze met uw magt.

Traz. Zoo wort het gantsche rijk in rep en roer gebragt.

Maöv. Het graau draegt meer ontzagh aen werreltlijke heeren

Als liefde aen Priesterschaer en kerk.

Traz. Maer 't quaem te keeren?

Cel. Dan raet gezocht.

Traz. Dan is het zoeken veel te laet.

Cel. Nu al te vroeg.

Traz. Is 't ooit te vroeg tot beter raet?

Maöv. Uw Majesteit lijt ſchimp, en wort naer 't hart geſteken.

Traz. Wat onze wil vermag is klaer genoeg gebleken.

Maer wie weërſtaet het graeu in zijne razerny?

Maöv. Men muilbant dat gedrocht met klem van heerschappy.

Gy hebt den ſcepter in uw handen.

Traz. Zy den degen

Door dolheit aengevat.

Cel. Zet daer uw krijgsliſt tegen.

Traz. Een zenuwlooze liſt.

Cel. Hebt gy de Ridders niet?

Yyy 2

Traz.

Traz. Die waejen met den wint, en zwaejen als het riet..

Hoe kan ik onverfmaet der Priestren magt befnoejen?

Cel. Roci hen niet teffens uit, belet hen maer te groeien..

Traz. Wat drijft u tot dien haet bekorelijke Vrouw?

Cel. Genade, keizer!

Traz. Spreek.

Cel. Mijn ongekreukte trouw.

Een Vorst die van de vrees zoo verre is ingenomen,

Dat hy den Tempelier moet vreezen in te toomen,

Die brantmerk zijnen naem, en draegt zich bloode en laf.

Uw wezen sta gestrekt gelijk uw scepterstaf.

Een keizer kan op d'aerde als d'oppergoden leven,

Zijn wil is yders wet. hy moet de Staten geven.

En nemen onberispt. zal nu een werreltheer

Voor Priesters zwichten, die hem tasten in zijn eer?

De hemel schaft u stof tot wraek. de vreemdelingen

Die zoo verre omgesolt door 's werrelts ommekringen

Voor 't prachtige Peking verzuft staen, daer die stad

Een werrelt toont, gepropt met Sinaes eelsten schat,

Daer 't al van paerlen blinkt, en rickt naer boomkaneelen,

Die speceryen geeft aen alle werreltsdeelen,

Zijn buiten hunne schult een doelwit van de nijt.

D'Aertswichlaer, die om uw grootachtbaerheit van spijt

En gramschap zwelt, zoekt nu uw heerschappy te smoren.

Zy komen.

Maöv. Schuilen wy.

Traz. Hier zalmen 't alles hooren.

Rei van Sineesche Priesteren. Ignatius. Aertspriester.

Urbaen. Trazil. Maöventlung. Celione.

Wy slepen, op 't bevel van uwe Heiligheit,

De kruisgodiften hier.

Ign. Men hoor

Aerts.

- Aerts.* 'T wort u ontzeit,
- Urb.* Een vreemdeling helaes! ...
- Aerts.* Wy lachen om uw weenen.
- Ign.* Ontboeit ...
- Aerts.* Men knevele hun strenger dan voorhenen.
- Urb.* De wet verbiet ...
- Aerts.* Houd op. 'k heb my die wet gestelt.
- Ign.* Wy staen, mijn broeder; voor een vierſchaer van gewelt.
- Rei.* Men zal uw lastertong van Godenvloek besnoejen.
- Urb.* Ontzyzer' d'armen dan, en sla de tong in boejen.
- Ign.* De kruisleer zal de spraek voor by treên in haer vlucht,
Al zou de donder zelf God roemen uit de lucht.
En zwijgen wy, zoo zie ik deze kerkpilaren,
Eenparelijk bevrucht, een oogst van tongen baren,
Die d'afgodiftery vervloeken door al 't rijk,
En voeren 't kruisgeloof ten hemel uit het slijk.
- Rei.* Zal een gevange slaef, zoo fier en onbezweken,
Met opgeheven kruin den priesters tegenspreken?
Die hem de doot doen zien?
- Urb.* Verscheur mijn leden vry.
Wat eer behaeltge door die Kriteslachtery?
Wat zege hebtge door een slavenmoort bevochten?
Dat kan een winterwolf en dolle roofgedrochten.
- Aerts.* Een van u tween verzoen het Priesterlijk geweer,
En strekk' zich knielende voor 't heilig outer neêr.
- Ign.* Onzalige, my kan geen marteldoot vervaren;
Maer 'k zal niet buigen voor uw goddelooze altaren.
- Urb.* Ach! spaer dien grijzen helt, zoo vreedzaam van gemoet,
Maer ik ben moedig en oplopende van bloet.
Men scheure my van een en deel mijn ingewanden,
Ten zegeroem in alle afgodaenbidders landen.
- Ign.* Neen! kerf geen jonge bloem, zoo lieflijk van aert.
Mijn winterrozen zijn in doorenen herbaert.
Men buigt een lentespruit, geen scherppgepunten dooren.

Urb. Men moet in halsgeschil de weêrpartyen hooren.
 Mijn broeder kent, op 't licht der zeevaert afgericht,
 De lantstreek door 't kompas, de landen door 't gezicht.
 Door zeilsteenkunde weet hy zich een weg te vinden
 In 't gapend pekelschuim en stormende onweêrwinden.
 Natuurweet opent hem de wegen waer hy streeft.
 Ik ken geen Rome meer.

Ign. Ach! ik ben afgeleest,
 En lang genoeg gefolt, in 's werrelts ongenuchten.
 Ik sineuvelc met vreugt.

Urb. Uw vreugde doetme zuchten.
 Ik zal in broeders steê 't moordadig zwaert voldoen.

Ign. Treê herwaerts pagodist, en neem mijn bloet tot zoen.

Aerts. Dit prevelen duurt te lang. men vall' den jongsten tegen.

Urb. Hou stant. Urbaen worde eerst van 't moortgeweer dorre-

Aerts. My dunkt gy staet verstelt, en steekt de hoofden vast (gen.

Al suffende by een. volvoertge zoo mijn last?

Rei. Verschoon uw priesterdom, ô wreker van de Goden.

Hun trou verlet mijn hant.

Aerts. En teffens mijn geboden.

Doorsteek hun beide met het zoenzwaert. voort. stoot toe.

Stoot toe. de Goden zijn die lastermonden moê,

Dit is het hof ten spijt.

Urb. Wy sterven martelaren.

Op 't spoor des kruisgezants....

Aerts. 'K gebiede u in te varen.

Voort.

Ign. Ach! mijn broeder, ach? omhelsme doch. ik hoor

De vreugtbazuin alreê, in 't hooge hemelkoor.

Urb. ô Hemel, geef my kracht om 't aengezicht te wenden.

'T afgodisch moortaltaer bezwaait mijn laetste elenden.

Ign. 'K ontfang uw veege ziel in mijn besturven mont.

Verlicht dit blinde volk door uw genâverbont.

Traz. Men spreek hen aen, en straff' die moet wil naer behoren.

Maöv. Genadighste, vertoef.

Traz. 'K mistrouwe zelf mijne ooren

In deze tieranny. verbaftert kerkgebroet,

Hoe zal uw kop hier na noch druipen van dit bloet!

Celi. De keizer staet verftomt; maer 't zal noch anders dagen.

Daer rijft noch zwarter bui met ongestuimer vlagen.

Die zwarte donderstorm hangt uwen troon op 't hooft.

'T is alles my ontdekt.

Aerts. Ik heb u lang beloofst,

Pagodelingen en godvrugte altaergenooten,

Van 't voorrecht te voorzien daer gy zijt uitgestooten.

Terwijl de heerschappy noch teêr is, en 't gezagh

Der tempeliers veel by 't muitend hof vermag,

Zal ik op deeze wijs mijn tempeleeden staven,

Den keizer smeken dat hy zijn vervloekte slaven,

Ten godenoffer geve op 't oorlogsdankaltaer.

Om Xunchis nederlaeg en 't afgekeert gevaer;

En om de godbegeerte een beter glans te geven,

Heb ik in vaerzen dit orakel uitgeschreven.

Dat zullen nu, als ik den Vorst in 't hof ontmoet',

De kerkkoralen hem voorlezen in mijn floet.

Dan weet ik dezen moort den keizer op te dringen,

Het opgehitte graeu het hof te doen bespringen,

Op mijnen wenk, en dan Trazil, verlegen, flus

Te dwingen naer mijn hant tot hy mijn voeten kuff'.

Rei. De goden hebben dit u ingestort van boven.

Aerts. Noch hel noch hemel zal ons van dit recht berooven.

Ik zie Trazil den staf gebroken in de hant.

Dan is de tempelhulk naer onzen wensch gelant.

De Priesterlieverei verwinn' den staf en degen.

Rei. Wy hebben lang genoeg gedoken en gezwegen.

Het duiken wort met recht van 't geestlijk volk gehaet,

Dat rust niet voor de troon beneden 't outer staet.

Aerts. Elk make zich gereet om d'aenflag kracht te geven.

En

En toone zich vol list. dat niemant onbedreven
 Den keizer nader. dat dit nergens uit en breekt.
Traz. De wraek sla hen, en my, indien ik dit niet wreek.

Sinkio.

De Tarters hebben burg en markten ingenomen,
 En storten in de stad als overlade stroomen.
 Peking schijnt in een zee van bloet en vlam hervormt,
 Die langs de daken giert, terwijl men vecht en stormt.
 Het hof, dat als een stad met wallen wort besloten,
 Hoort noch van d'oproer niet, door d'omgekochte grooten.
 En't is geschapen dat het eer geen onweêr hoor,
 Hoe fel het noorden brult, voor dat de groote Moor,
 De stormbrug overrukke om in't paleis te wijken,
 Wiens Keizer 't slot bewaert van vyftien Koninkrijken.

Trazil. Celione. Maövenlung.

Ik zie hen in't verschiet.
Cel. Zy komen herwaerts aen.
Traz. Maar zullen zonder wraek mijn handen niet ontgaen.
 Ik zal de gramfchap, die me ontroert, wat doen bedaren.
Maöv. Breek teffens nu 't gezagh der valsche tempelaren.

Rei van Priesteren. Aertswichelaer.
Trazil. Celione. Maövenlung.

Ik ben beluſt op menschenſchonken.
 Blusſch uit de vruchtelooze vonken,
 Smakt beeftespieren van't altaer.
 Men ſlachte my de Kriſtepapen.
 Zoo ſtrekk' mijn gunſt het rijk een wapen,
 Waerop het aſtuit al't gevaer.

Wich. Zoo zong de Waermont en zoogalmde 't koorgewelf.

Wy zagen een gerit van stralen, en hem zelf

In 't midden van een vlam uitflikkren, daer de zonne

Haer ooggen blint op ziet, door grooten glans verwonnen.

Zoo bralt in 't middelpunt de tintelende maen,

Als zy rontom zich heeft de starrelichten staen,

En met haer vier verwint de kleiner hemellichten.

Zoo blonk de God toen hy de staetorakeldichten

Geeindicht had, en vloog door al de daken heen.

Wy volgden met ons oog kerkplichtig van bencên;

Daer hy, gezwinder als een schietpijl opgeschoten,

Door wolk en hemeltrans de blaauwe hemelklooten

Zijn zoolen kussen liet. noch blonk in ons gezicht

Een goddelijke vonk van dat verquikkend licht,

Als eindelijk die Israël met hem quam op te steigen.

Wie durf den hemelvorst die godbelofte weigeren?

Traz. Betael ze zoo gy wilt, men hout de slaven vry.

Ik zal niet lijden dat die outertieranny

De lenden van mijn staet, reets quijnende en gebroken,

Geheel in stukken sla. het menschenoffer-smoken

Heeft al te quaden geur. daer is al meer aen vast.

Het geeft te vrijen voet tot grooter overlast,

Aen 't wreede papendom dat vol van leugenvonden,

Geduurig twistvuur stookt, zich wentlende in de zonden

Daer 't andre schuw van maekt, en volk en Vorst verdeelt,

Ja zelfs al lachende met kroon en scepters speelt:

Daer 't, tredende in zijn gout, noch durft den Vorst bespotten.

Waer dreef oit Wichelaer zijn dolk door menschelrotten?

Waer wierde 't moortaltaer met vreemdlingsbloet begruift?

Of hebtge dan alleen in uwe ziel gehuift

Al wat de Scyten zelf versmoren met hun lippen?

Laet zich d'orakelgod die gruwelen ontslippen?

Ik zie door 't wuiven heen, en merk dien toegel wel.

Elk hou zich by zijn dienst en staek dit heiloos spel.

Bezwanger het altaer met plegtige offerhanden.

Betaft de veezelen. doorfnuffel d'ingewanden.

Ik vier' het priesterampt; maer haet' hem die't bekleet,

Wanneer hy van't altaer op vorftetroonen treet.

Wich. Gy durft, na dat gy 't rijk met uwe vloekverwanten

Verweldigt hebt, u noch met d'oppergoden kanten;

En, niet vernogt de wet gelijk een dwingelant,

En't graeu dat daer voor buigt, te stellen naer uw hant,

My, out en afgeleeft, befneeut van zilvre haren,

Met een gewacnde magt, in't flikkrig godfchild varen!

De Godfpraek roept om vleefch, die ons deze infpraek gaf.

Het outer opent ons de lippen, niet uw ftaf.

Dit's ons bedrijf: wy zien hoe laeg de zonneftalen

Neêrfchieten van om hoog, of deze ftarren dwalen,

Die op gepalten tijt voltrekken haren loop:

Wacrom de maen, als met een diamanten knoop.

Vereenigt aen de zon, niet van zich zelf kan lichten,

Of d'aerdkloot, hangende in zijn spillen en gewrichten,

Zijn lichaem tuffchen't hooft der heldre zon en maen

Kan dringen, en het licht der mane fchuil doen gaen:

Of't alles uit een ei, zoo Kochinciners dryven,

Geteelt is; of het wit weêrzijs den doir kan ftyven;

En fcheppen uit den dop het groote hemelvelt.

Of d'aerde, zoo tot noch by elk is vaftgeftelt,

Zich fluit in't hemeldak in't vierkant met vier punten;

Dan ofze, om boven al wat vreemt is uit te munten,

Geflaeg om't vaft gebou des hemels rolt en wendt:

Of dit heelal beftaet uit klooten zonder end.

Of Omtofers, die hier uit Indoftan belanden,

[Daer Ganges 't zuidereind bepaelt met goude ftanden]

Met recht de zielen doen in andre rompen gaen:

Of d'aerde kleener is als't lichaem van de maen:

Of Panzon, d'eerfte mensch, is door een ei gebeten,

Of van't verwart gevaerte allenx by een gefmeten:

Of van God Tain met ziel en lichaem aengedaen:

Of wy na onze doot geheel en al vergaen,

Met Lanzus, die den lust voor 't hoogste goet bepalen:

Waerom het volk dat in Peru komt schatten halen,

Den zeilsteen flypen kan dat hy naer 't noorden draeit;

En schoon 't getakelt bosch naer 't oost en westen zwacit,

Noch vint hy 't noorder as en ziet geen andre streken.

En zijuwe moede met den Brachman 't hoeft te breken,

Men wekt de zangkonst op, dat kerk en koorgalm bromm',

Dan lust het ons voor 't rijk 't verbolgen godendom

Te zoeken, en zijn gunst aen onze zy te trekken,

Dat hunne magt den staet een pyler mag verstrekken,

En Xunchi breidele, die vruchteloos zijn volk

Ter vleeschbank heeft gebracht, ten doel van uwen dolk.

Mijn leven is vergeeffsch ten dienst van 't lant versleten,

Zoo gy, door ouden wrok op 't Priesterdom gebeten,

De godheit, bronaer van al 't wenschelijke goet,

Te leur durft stellen om een hant vol smook en bloet.

Traz. Een godheit, die gy zelf verziert in uw gedachten,

En oppronkt zooge wilt in rustelooze nachten:

Een godheit die voor al geen wichelaren past,

Een bloetgod die met een ondragelijken last

Mijn schouders dreigt. geen god, maer huichelende papen

Ontzeg ik 't menschen-smook.

Wich.

Gaet voor, mijn offerknapen,

Wy volgen, maer ik zweer!

Traz.

Ontaerde gryzaert leer

Uw keizer vreezen.

Maöv.

Hier en helpt geen tegenweer.

Beziet uw staetzucht daer, vermomt met papedroomen.

Het offer is volvoert. de moeite u afgenomen.

Daer zijn de lijken.

Geh.

Ziet gy....

Sinkio. Trazil. Celione. Maövenlung. Aertswichelaer.

Wapen! wapen! moort!

Traz. Waer wort dat naer gekrijfch dat moortgedruifch gehooft?

Wat brengt ons Sinkio, dus fchielijk aengevlogen?

Sink. Een woeften baiert vol rampzaligheid. mijne oogen

Zijn blind, en gruwen voor de gruwlen dezer nacht.

Het Aziaenfche rijk valt Xunchis oorlogsmagt

Ten roof. de trotsfe kam is ons van 't hooft gebeten.

De Tarter wort alom voor Rijkshooft uitgekreten.

De fchorre hooren fchreut geduurig moort en brant.

De wapenburg weêrftaet hun magt aan d'oofterkant.

De veltheer heeft zijn heir rontom het hof geflagen,

En ftreeft ter muurbrefse in met zijne hinderlagen.

Uw middelhof alleen is noch van inval vry.

De weêrwrack van Zunchin dekt hun verradery.

Ze roepen niet als wrack, gy kuntze niet verdryven,

Noch hunne hant ontgaen.

Traz. Wie zal mijn zijde ftyven,

Datwe in ons uiterfte de plondraers tegenftaen?

Cel. Laet af. gy gefpt vergeeffch 't wanhoopig harnas aen.

Ik wil mijn bedgenoot als doodgenoot verzellen.

Een krijgsman laet zich niet al levende beknellen

Van zijne weêrparty.

Traz. Gâ heen dan fchoone Vrouw,

Berei uw liefde plaets tot zegel van uw trouw.

Ik zal u volgen. gy koft hier mijn bloet ontvonken

Met minneprikkelen. daer zal uw liefde dronken

Van uw welluftigheid, haer wit bereiken. gae.

Gaê, dael naer onderen daer gy geen ongenaê

Geen Tarter in het hof der fchimmen hoeft te vreezen.

Waert gy mijn luftgenoot, gy zult zijn boel niet wezen.

Maöv. Heeft uw verwoede hant, ô zinnelooze Vorft,

Het

Het klinkend ſtael gedrukt in deze blanke borſt!

O korte heerſchappy! ik zalme een open maken
Door d'yzre drommen, of met u mijn ziele braken.

Cel. Ach! volgme: want de geest ontſlipt mijn dootſchen mont:
Of vlucht. maer hoe. begraef my in een andren gront,
En ſchrijf op 't graf: Dit kon Trazil zijn Vrouw bewijzen
In ballingschap. niet meer. ik ſterf.

Traz. De ſchimmen ryzen
Ten afgront uit. ai my! daer komt d'ontzielde Vorſt.
Hy daelt, en toont my in het dalen d'ope borſt
En ribben, door dit ſtael geſcheiden.

Wich. 'T zijn de goden,
Ondankbre rijxpeſt, die u pynigen, geen dooden.
Nu ſtaet mijn wraek in top. het onverzade graf
Ontſluit geen geeften als tot laetſte loon en ſtraf.
Dat komt van 't godendom zoo ſtout te heeten liegen.
Maer 't hemelſche gerecht is niet in ſlaep te wiegen.
O hemelrechteren, vermeerder hem zijn pijn!

Traz. Fortuin! hoe lang, hoe lang zult gy me tegen zijn!

Wich. Sterf dwingelant, dan zultge 't onheil met u ſlepen.
De wraek ſtaet ſchrap om u ter werrelt uit te zwepen.

Traz. Mijn lijffſchutbenden, ach! waer zijnze? vat den ſchelm,
En doet hem ziel en bloet uitſtorten in mijn helm,
Op dat die laetſte dronk mijn heete wraek magh laven.

Wich. Ga nu zachtmoedig Prins, verlos uw Kriſtenſlaven.

Traz. Vertrek bedrieger, en verlaet mijn hof. voort, voort.
Ik blijve in al mijn ramp Trazil. mijn vorſtlijk woort
Is u een godspraek. ik ben tot uw haet geboren.

Wich. O vrouwenmoordenaer, 'k zal haeft uw ſterven hooren.
Woed nu zoo lang gy wilt. ik gaê.

Traz. ô Goden ach!

Verhoort my. ſlopt gy nu uw ooren? is mijn dagh
Zoo draê in nacht verkeert? en kan ik 't niet ontvluchten
Zoo luſt het ons voor 't laeft het harte eens uit te zuchten,

Vervloekte nacht die noit in mijn gedachten zijt,
 Dat gy 't geweten niet dien keizermoort verwijt,
 My domplende in een kolk van troostelooze tranen.
 Maer 't is te laet bedacht. nu zal ik deze lanen
 En lustprieelen weêr doen galmen op mijn kreet.
 Ach! had een Krokodil, zoo hongurig en wreet,
 De boorden van den Nijl bezoedelt met mijn spieren,
 En 't overschot geschafst aen hongrige dieren!
 De doove hemel schijnt te lachen om mijn druk.
 Die brout me dit verraet en gruwlijk ongeluk.
 Elk poogt den nieuwen Vorst de voeten dwars te zetten.
 'K zie paerdehoeven, en ik hoor triomftrompetten
 Een doodlijk stormgedruisch schakeren. wijkme. stil.
 Daer ryft mijn gemaelin van ondren op. ik wil
 Haer vragen wat zy met dat fakkellicht zal maken.
 Ik zie Zunchin, bespat van bloet, de banden flaken
 Van Koja, die noch naeu zijn adem halen kan.
 Wy zijn omsingelt van een geestenvloekgespan.
 Mijn kamerlingen, mijn trouwanten, mijn soldaten,
 Waer zijtge? hebtge my met mijn geluk verlaten?
 Onzalig nootlot! foei? gy hebt my in uw schoot
 Gekoestert, om my nu in d'allerbangste noot
 Te sliken, en myn vloek my te doen overleven.
 Waer is mijn rechterhant Maövenlung gebleven?
 Of preft hy in mijn dienst zijn regementen aen?
 Omring de Tarters. zoo. val in. sla doot. val aen.
 Gy gaest my eerst de kroon die ik nu zal behouwen.
 Verheug u Celione! ik heb 't vergif gebrouwen.
 Waeraen uw Vyant zich te barste zweigen zal,
 'T is wollefswortelsap en drakenspog met gal.
 Groothartige Lykungs! is 't nu een tijt van vrijen?
 Te velt. te wapen. op. ruk uw foldaterijen,
 Uw forse krijgslie met de nachtklaroen byeen.
 Heeft die niet stems genoeg, zoo moetge zelfs te been,

En van den toorentrens een groover keel opsteken
 Als 't buldrend noorden, wen 't de bergen poogt te breken.
 Verftom den donder met uw vreeslijk krijgsgeluit.
 Maer ftil. wy vallen zelfs den vyanden ten buit.
 Mijn heldre morgenftar is als een rook verdwenen.
 Mijn zonn' die 's avonts rees is 's morgens uitgefchenen.
 Wat woelt'er in mijn brein! ô arm! waer is uw kracht?
 Ontzenuwt, op den loop. ô lange bange nacht,
 Hoe treftge my, en doet my bloet en etter zweeten!
 Helas! 't is uit met ons. het hof wort opgefmeten.
 De deuren met geweld ter spillen uitgetorft.
 Nu zoektmen Vorft Trazil. neen tigers, neen, mijn borft
 Is t'edle roof voor u. geen Tarter zal ons toomen.
 Wy gaen. hier is de koorde, en ginder zijn de boomen.
 Daer rukt de nachtwolf voort. 't is al te lang gemart.
 Mijn eerfte vreugt helaes! is nu mijn laetste fmart.

Rei van Sineefinnen.

ZANG.

Ach! dat Turbanôs geeft, eens uit
 Het gulde grafgewelf gerezen,
 Zijn trotse hoofftad, die, voor dezen,
 Heeft fcheutvry op haer borft gefluit
 Al wat zich kantte met zijn kracht,
 Dus jammerlijk zagh t'onderbragt:
 Hy zou met zuchten, fnik op fnik,
 Dees klaght ten boezem uit doen wellen:
 Wat roofgedrogte komt my quellen
 Dat d'afgeleefde een oogenblik
 De ruft misgunt. ô tigerhol!
 Is noch uw holle balg niet vol
 Gepropt met dierbaar menschen bloet?
 Moest gy mijn erfdeel meê aenranden?

Ach!

T R A Z I L,

Ach! slâ veel liever uwe tanden,
 Met uwer moordenaren floct,
 In mijn gebeente, wie gy zijt,
 Die my noch na mijn doot benijt:
 En doet my, zoo lang ongeroert,
 In mijn paleizen komen spoken,
 (Was noch de wraek maer zat gewroken!)
 Van burgertranen opgevoert.
 Mijn Vaderlooze burgerschaer!
 'K zal u bedekken met mijn vleugelen,
 Of ik die tigers kon beteugelen.
 Komt Pekijnnyten, komt vergaer.
 Gy zijt mijn lendenzaet waer heen?
 Maer noemtze eerst die u dus vertreên.

T E G E N Z A N G.

Hou op Turbano! vraeg niet meer.
 (Deze antwoordt zou de burger geven)
 Gy waert helaes! gy waert in 't leven
 Ons wettig oppervorit en heer,
 Nu maer een krachtelooze geest,
 Een nachtschim die den middag vreeft.
 Ik buig my echter voor uw last.
 D'ersvyant kruift op uwe straten.
 Ach! Tartarie is uitgelaten;
 De tierannie brult en bast
 • En dreigt het al met wreedden muil
 Te rukken naer den afgront. schuil
 Ey schuil, eer dat zy u, beschorst
 Met borstpantfier en beukelaren,
 Dreigt brullende in de kroon te varen,
 Die gy zoo lofslijk hebt getorst.
 Geen maegt of zuigling wort verschoont.

Trazil,

Trazil, noch eerst tot Vorst gekroont,
 Heeft, om des vyants hant t'ontgaen,
 Zijn hant tot vyant moeten maken.
 'T verwulffel van uw trotsse daken,
 Dat als een wonder pleeg te staen,
 Is nu een moortkuil vol gevaer.
 De krijg maekt Vorsten eigenmoorders:
 Het vreedzaam graeu' tot vreêverstoorders:
 De steden hellen, dootsch en naer',
 Naer 't einde; een ongenadig lot,
 Waer mê uw glori wort geknot.

SLOTZANG.

'T verraet heeft ons dien ramp gebrouwen,
 Geblinthokt door den schat.
 Koom leer u nu niet meer vertrouwen
 Op schoonen schijn, en wat
 Het oog van buiten u komt liegen,
 De broeder zelf is uit
 Om zijnen broeder te bedriegen.
 Ach! Blixemslinger fluit
 Den inbreuk die een veilig open
 Aen allen gruwel geeft.
 Moet nu de burglary bekoopen
 Het geen haer keizer heeft,
 Gelijk de nyt verdicht, bedreven?
 Geen onheil duurt altijt.
 Het bittere wort in dit leven
 Met honig gekonfyt.
 Het rond is vol verwisselingen.
 Die keeren beurt om beurt.
 Gelukkig die uit alle dingen
 Het allerbeste keurt.

A a a

Wy

Wy troosten ons al d'ongelukken,
 En hoopen beter staet.
 De Goden houden in 't verdrukken,
 Altijt de middelmaet.

V Y F D E B E D R Y F.

Xunchi. Trazil. Nojoza.

DAt nu Peking, vol rook en vlammen,
 Taimingaes Keizerlijken stammen
 Geheel vergete en smoore in bloet,
 Dat als een doorgebroken vloet,
 Of hooge waterval, komt storten
 Langs 't neêrgeblixemt hof, en korten
 Den roem van haer gedachtenis,
 Nu 't al door my vertreden is.
 En gy, ô hoofd der muitelingen,
 Hoe dorst gy naer die glorie dingen,
 Meineedige, die zoo verwoet
 Geplaat hebt in uw Koningsbloet?
 Dat roept mijn armen nu tot wrake.
 Gy ziet hoeze uit mijn oogen blake;
 En heft gy 't onbeschaemt gezicht
 Noch ongedootverft in het licht?

Traz. Gy hoeft my 's Keizers doot zoo scherp niet toe te byten.
 Ik deede een andre daet, die moogtge my verwyten,
 Dat ik, niet denkende op uw krokodillenaert,
 De kroon, zoo duur gekocht, niet beter heb bewaert.

Xun. Ik heb mijn Vorstlijk recht gewroken;
 Maer wie heeft eerst 't verbont gebroken,
 Toen na het Ningiveens gevecht
 Voor ceuwig d'erftwist wiert beslecht?
 Heeft toen Zunchin niet op uw raden

Den oorlog op zijn hals geladen.

En, buiten alle recht, geflaekt

De vredebanden, nieu gemaakt?

Traz. 'T is waer. ik heb hem eerit den oorlog doen beloven,

Om dat gy grooter buit met plonderen en rooven

En lantontheifteren veroverde als in twift,

En't rijk, in fchijn van vrede, uithongerde met lift.

Uw vrede ftont hem duur; en nu is't eerst gebleken,

Hoe zuur die valsche vreê het rijk komt op te breken.

Ach! had ik Sina, voor dien zwaren donderflag,

Veel liever met zijn Vorst verdelgt in eenen dag!

Xun. Ik zal die fiere tong bedwingen.

Wie kan van wederspannelingen

En Vorstenvlegels, snoot van staet,

Dat tegenspartlen zonder maet,

Verdragen, zonder zich t'ontftekten?

Ik zal dien harden kop haest breken.

Traz. Dan zal ik, stervende, noch wenschen dat het hof

U en uw ryxboelin verplettere tot stof.

Nojof. Dien kroonvloek ftuite al't hemelheir der Goden,

Die Tartarie in hare bergpagoden

En kerken viert, de werrelt door; maer gy

Rampzalige wat trotse razerny

Doet u aldus uw slaeffchen ftant vergeten?

Voort, voort, men fla den dollen aen een keten.

Xun. Leg eerst al't Vorstlijk hulfel neêr.

Hoe, biet een slave ons tegenweer?

Waer zal die trotse moet noch enden?

Voort, voort. men fcheur het van zijn lenden.

Traz. Moet ik in't aengezicht van mijn verheerden troon

Afleggen heerschappye, en vrygeboorte en kroon;

En zien een halven man, verwijft in alle leden,

Gewentelt in het gout, mijn eigen stoel betreden?

O goden! had Trazil noch voor een man gebukt,

Die hem al vechtende den scepter had ontruk :
 Dan zou zijn mont zich niet van 't slinx geval beklagen.
 Nu is hem Sina niet ontweldigt, maer ontdragen,
 Verraderlijk, gelijk een nachtbeer blode en mat
 Een onverdachte proi in zijne tanden vat,
 En zuigt het laeuwe bloet uit aderen en schonken,
 En hangt op 't lekker aes ten halze vol gedronken.
 Hoe heeft my 't onheil steeds de voeten dwars gezet,
 En in de doot ook zelfs de galgendoot belet!
 Dees'goude koordenrop was om mijn hals gewrongen,
 Toen uwe hinderlaeg my schielijk heeft besprongen,
 En d'eervergeten Moor van d'ebbentak gesneên,
 Om uwen Olifant, geketent, voor te treên.
 'Hy had de donder my veel liever neêrgeflagen,
 Als dat d'elendige Trazil uw schimp moet dragen!

De veltheer, uw krijgsgesfel vol van lof,
 Zal aenstonts zelf verschijnen in het hof.
 Hy moet zich in Pekings verderf vermaken,
 Daer éene zee van vuur d'aeloude daken
 Aen d'oostergas verdrenkt in smook en puin,
 Met alle die harttrekkig hunne kruin
 Opsteken, en den blixem der Tartaren
 Niet vreezen in zijn gruwlijk schilt te varen.
 Het grof geschut van geen gewelt gestuit
 Braekt storm op storm salpeterwolken uit,
 En dondert en rammeit de burg en rotsen
 In stukken die de Noortsche standers trotsen.
 Gy moet Peking, noch stikkende in den gloet,
 De drooge keel verzaden met uw bloet.

Xun. Ik zal u eerst dat zegebranden
 Door 't hofverschiet langs dees'waranden
 Vertoonen, en Peking van hier,
 Begraveu onder 't oorlogsvier;
 Zoo ver het my durst tegenkanten;

Dan

Dan moogt gy zelf uw vloekverwanten,
Gesleept, gescheurt op 't moortschavot
Van ons baldadig legerrot,

In uitgebroke razernye
Beschreien met uw rijxvoogdye.

De veltheer zal noch voor den dagh
Dat schoufpiel, onder 't hofgelach,
Met my bezien; maer d'oorlogshooren
Doet my de legervreugden hooren.

De groote Moor stapt herwaert aen.
Ik hoor de zegetrommels slaen.

Nojof. Ik zie hem zelf een legergod vertonen,
Om 't strijtbaer hoeft bekransft met lauwerkroonen.

Xun. Mevrouw laet my een wijl alleen.
Trauwanten brengt Trazil beneên.

Quarong, Xunchi.

Dat alle landen voor dit krijgsgeluk verstommen.
Zoo moet uw majesteit gelijk een zon, geklommen
Door d'oorlogsnevelen en 't harte van den nacht,
Al't ondermaensche volk doen schrikken voor haer magt.
Nu vreeft uw staetgelei geen oorlogsbarreningen.
Gy zult het yzervolk in d'yzerryken dwingen,
En zwemmen 't marmer door aen's werrelts morgenfont
In 't holgebuikte vlot. gy zult den gouden mont
Van mijn geboortevloet, daer 't middagvuur de mooren
Braet in een andre lugt, doen naer uw krijgswet hooren,
En zien den Tiber, die de Kriitenoevers schaeft
En op zijn Priesterdom ten starrenhemel draeft.
Ik heb mijn keurebende, en 't leger van Terutzen
Vervarelijk gehelmt met ruige wollefsmutzen,
Daer eene beerenhuit hun hopmans pantsfer strekt,
En met bebloeden muil dat forsche voorhoofd dekt,

Met Nairos troepen, en die aen de watervlieten
 Van 't klippige Luzzou vergifte pylen schieten,
 Ter ooftburg aengevoert, daer 't winterleger stout
 Het hoofd durft biên, en in twee rotfen zich onthout.
 De stormklaroen ontvonkt den moet. wy, onbezweken,
 Slaen stormgereetschap in de burgtgehuchte, en steken
 Den ftander op. en ftacet een krijgsman 't roemen vry,
 De dubble rots bezwijkt voor uwe heerschappy.
 Dat nu d'onmeetbre kreits van vijftien koninkrijken,
 Na 't vallen van Peking, haer trotfe vlag leer ftrijken.
Xun. Ik kenne uw wapeneer, en als na 't ongeluk
 Der hoofftad, Sina zich zal buigen onder 't juk,
 Zal ik uw oorlogsdeugt met grooter ftacet bedenken.
 Geen roem vergroot uw lof, geen lafter kanze krenken.
Quar. Dat ik uw Majesteit ootmoedig dien en eer,
 Is 't opperfte geluk dat ik van haer begeer.

Sinkio. Hunguan. Quarong. Xunchi.

Ik koom den grooten Cham, 't Sineesch gezagh, begroeten
 Op d'erftroon van Peking, en kuffe deze voeten,
 Die beide werrelden doen davren op hun tret.
 Zoo wort d'aloude wrok door nieuwe wraek verplet!
 D'erfvyantschap, de haet en moort, gezusterlingen,
 Gedondert door uw hant, uit alle werreltkringen!
 Uw krijgslîen dringen vast, gelijk een vogelvlucht,
 Die in de laegten ftrijkt uit d'onbepaelde lucht,
 Zich uitspreit in het dal en vult 'et berggeweste,
 Ter poorten in, langs brug en neêrgeſchote veſte.
 Zy woelen in een ty van roofbegeerte en eer.
 Men teſt de baren eer in 't grondelooze meir,
 Die d'yszee doet het hoofd door gryze beeren rollen,
 Wen donderzwangre lucht zwart en om 't hoofd gezwollen,
 Het golvenrak beſtormt met hagelbui en wint:

De koorenaren, die de rijke lantman vint
 En oegst, wanneer de zon, het leeuwenhoofd doorreden,
 Vast arbeit met meer gloet den staert voorby te treden,
 En geeft al 't koorenvelt een tabbert geel van gout,
 Zijn minder als het volk dat Sinaes pracht beschoot:
 En, in 't bespiegelen der hoofstad opgetogen,
 Geen stad, maer werrelt schijnt t'ondekken met hun' oogen.
 De neêrlaeg van Peking zal alle steden 't hoofd
 Doen onderhalen, eer 't de Keizer zelfs gelooft.

Sink. Hung. Lang leef de werreltvorst!

Xun. Manhafte wraekgenoten,

'K zal uw verlooren schat herstelen en vergrooten.
 Het akkerlant, van daer Kanton in zee gestort,
 Door duizent aders, speelt by d'Indianen, wort
 Aen Sinkio en u, die, uit den flam geboren
 Der Hunguannen, steeds de lantlucht hebt verkoren
 Voor 't ongestadig Hof, om uwen dienst vereert.
 Wie wapenhandel lust, en allerlieft verkeert
 Daer heele legers in slagorden 't zamen horten,
 Begeer het maer. ik wil nu niemants lust verkorten.

Sink. Hung. Wraekg. Lang leve uw Majesteit.

Hung. Wy zullen uwen lof

Verbreiden, zoo lang gy uw hofpoëten stof
 Tot dichtery verschaft om heerlijk op te brommen.
 Men zal aen 's werrelts kim noch Xunchis eindkolommen
 Uit marmerrotsen zien ten hemel opgehaelt,
 Opdat gy van die kruin ons als een Zon bestraelt.

Wy zijn voldaan.

Binnen.

Xun. Ik niet. 'k bemin 't verraet, maer hate
 Verraders die hun Vorst om wat genots verlaten:
 Want die zijn vaderlant uit dolle wraek verkoopt,
 Zal zelf den donderaer, schoon hy de bergen sloopst,
 En aerde en hemel mengt niet vreezen aen te schennen.
 'Tis raedzaemst hun dienlust, eer't meer gebeurt, t'ontwennen.

Zoo

Zoo lang die flange my in 't rustloos ingewant
 Mag nestlen, vreeze ik. volg haer op den waterkant,
 Trauwanten, en brengt my hun hoofden voor den morgen.
 Een Vorst moet voor zijn rust meer als zijn opspraak zorgen.

Trazil. Quarang. Nojoza. Xunchi.

Betrokken hemel stort een dichten watervloet,
 Een regenoeaen op deze zee van gloet,
 En toom het oosten dat met opgespalkte kaken,
 Dien snellen vuurstroom jaegt door zulk een rift van daken,
 Hofstimmeraedjen en Pagoden nieu en out,
 Gepropt van paerelschat, bevloert met zijde en gout.
 Zoo zult gy dan Peking begraven in zijn assen:
 Die koningin, die elk was boven 't hoofd gewassen,
 Zal haer gefoltert lijk verliezen onder 't puin,
 En gaen voor eeuwig schuil met haer verbrande kruin.
 Zoo zal de dageraet de Rijkstat zien verslagen
 Die s' avonts noch de kroon des werrelts had gedragen,
 En als een middelpunt den weg te wyzen plagh,
 Door 't flikkren van haer gout aen d'ondergaenden dagh.
 Moest ik Peking in smook en vlammen zien verteeren,
 Ter neêr gesmeten van griffoenen die 't beheeren,
 En na haer sterfnacht zelf op 't dootsche kerkhof staen,
 Die liever in haer brant zou stikken en vergaen
 Dan dus, geketent en ontbloot van onderzaten,
 Een halve vrouw te zien met zijne nachtsoldaten;
 Die, vreezende met my een tocht in 't oorlogsvelt
 Grootmoedig uit te staen, mijn volk met kracht van gelt
 Heeft omgekocht, en als beschaemt zijn kop t'ontdekken,
 In 't zonnelicht, by nacht, ter nachtsform aen quam trekken.
 De hemelvierschaer wreek dat gruwlijk lantverraet.
Quar. Zoo blaft een dolle hont, die aen den halsbant gaet.
 Heb ik u, in 't gezicht des ringmuurs, niet verslagen,

De leeuwftandaerden zelf van uwe tent gedragen,
 En uwe benden zoo met ftryden afgemat,
 Dat gy uw hielen lichtte en bergde 't lijf in ftad,
 Daer gy uw ongeval en neêrlage op moft kroppen;
 En wy met weinig volks, en met bebloede koppen,
 U als een hartejaght vervolgdten op dien tret,
 Den vlugter kennende aen zijn hoog gepluimt helmet?

Traz. Toen was mijn heir verdeelt. en, om dien hoon te wreken

Heb ik het krijgsgeluk daer na meê afgekeken;

Toen gy mijn hant ontfnapte aen 't biezigte moeras,

Daer d'ongenaekbre rots ter noot uw vryburg was.

Al d'oorlogsroem dien gy in 't krijgsveld hebt verkregen,

Toen d'eere u waerder was als uw bevochte zegen

Legt, met het dempen van Peking, gefmoort in ftof.

Ik ben befchaemt dat gy, een krijgsman zoo vol lof,

Die met d'opftaende zon den naem der Morianen

Verhefte, tot daer 't licht de groote hemelbanen

Doorvlogen, 't gloeiend hooft in zee verkoelt, uw faem.

Dus brantmerkt, moedig op uw nachtverraders naem.

Nojof. Getergde Vorft die alle vier de winden,

Op uwe ftem ontbinden kunt en binden,

Gaet u die hoon niet boven het gedult?

Verdraegt gy dat een moordenaer, gehult

En tegen regt op Sinaes troon gedrongen,

Van fhelmen die met hem hun Vorft besprongen,

U zoo verwaent in 't aengezicht braveert?

Quar. Befnoei dien hoogmoet. treê die trots in 't ftof ter nêer.

Doorluchtigfte Monarch, zijn maght leit al aen mooten:

Zoo zie ik den Sineefch zijn wrevlig voorhoofd ftooten.

Wie oit gelijk een leeuw met u te ftrijden quam,

Zal, door die fierheit, zich herfcheppen in een lam.

Want om uw nieuwen troon te grootscher op te treden,

Moet deze dwingelant uw trap zijn van beneden.

Xun. Zoo leertmen 't al den kop verpletten,

Bbbb

Dat

Dat tegen Xunchi zich durft zetten,
 En onverzeert op tigers gaen,
 Die alle jagers tegenstaen.
 Hoe brullende in getergden toren,
 Het moet hun lusten ons te hooren.
 Zoo leertmen draken, hoe verwoet,
 De lenden intreên met den voet!
 Waer samlen nu mijn hoftrouwanten?
 Taft toe, taft toe, van alle kanten,
 En wurgt aen deze Hospilaer
 Den grooten Keizermoordenaer.

Binnen.

Traz. Mijn ongevallen zijn tot zulk een top gerezen,
 Dat my de strengste doot nu moet genadig wezen.
 Verraders, toeft niet, komt, verworgtme op deze steê.
 Ik walg van u, van 't hof en van my zelve meê.
 Wie zich te blint vergaapt aen staet en Vorstendommen,
 Zie my, weleer ten top van mogentheit geklommen,
 Die met mijn scepter reikte aen 't eind van d'oceaan:
 Die andre werelden deed in mijn boejen slaen,
 Daer andre starren om een andren hemel waren;
 Zie my, zoo groot een Vorst, in ketens der Tartaren.
 Maer gy scherprechteren, zegt uwen dwingelant
 Dat ik de dood ontfang gelijk een Vorstlijk pant.
 Zoo moet hem 't zelfde licht, dat hem om hoog zagh klimmen;
 Raampzaliger dan my zien dalen by de schimmen.

Quarong. Xunchi.

Dat Polizangi nu vry opzie uit zijn kil,
 En spelemeie om hoog, hoe dwingelant Trazil
 Geblixemt in zijn hof, wort op het hart getreden.
 Hy hoore van zijn strant de barsse wapens smeden
 Voor hoofstiad Kambalu, die trots een itedekroon
 Van twalef voorsteên met haer poorten draegt ten toon;
 En breit haer grenzen uit aen 't zuiden by de Mooren,
 Daer

Daer Ganges paerlen teelt, en d'oovers kroont met koren:
 Of trapt den Poolfchen gront; of dempt Vizul met fteen
 Aen 't lenteblazent weft: of breekt door Sina heen,
 In 't oosten van Japan dat drieënvystig kroonen
 Voor groot Meako doet verneedren en vertoonen,
 Zoo dikmael haer tieran de groote vierfchaer fpant:
 Of zent om fpecerie in der Molukken lant,
 Of boort door 't heet Peru en 't lant der Patagonen,
 Dat ftrijdbre Reuzelant, daer Polifemen woonen;
 Tot daer het vierde deel der groote werreltkloot
 Een eeuwig leven ftelt in Kriſtus kruis en doot.
 Laet nu, ô Hemelzoon, uw legerleeuw doen blijken,
 Dat gy befchermheer zijt van zoo veel Koninkrijken;
 En dat Trazil hier ſta, of zijn gelijkenis,
 Ten ſpiegel, welk de loon den Keifermoorders is.

Xun. Zijn koopre beeltenis'bewake dees' pilaren,
 Tot d'aerde in d'ope keel der omgelege baren,
 Waer op haer afpunt drijft, verdrinke en ondergaë.
 Maer 't Vorftelijke lijk ontfange ik in genaë.
 Zoo lang Trazil verwoet het zwaert op zy kon dragen
 Was hy mijn gramschap waerd: nu is hy neêrgeslagen.
 Men paei zijn grootschen geest, en geef een romp aen 't graf.

Quar. Genade maekt een Vorft aenzienlijker dan ſtraf.
Xun. De veltmaerfchalk daeg'voort zijn hoofden en kornetten,
 In hunne vaendels, met opftekende trompetten:
 Verzekre zich met kracht den rijkſtroom den Kiang,
 En d'opperſteden in dien wijden ommevang.
 Zoo wort een havixheir omringt van adelaren.
 Neem alle havens in en fleutels van de baren.
 Wijk geen Sinezen als op d'oever van de doot.
 Gy zult my zelf met een geweldige oorlogsvloot
 De rijxrivieren als een blixem af zien drijven,
 Om uw grootdadigheid in oorlogsramp te ſlijven.
 Wanneer ik Sina, die geſlage vyandin

Van onze dapperheit, het bekkeneel heb in
Getrapt, zal ik vol vuur uit alle werrelttransen
Vervloekten Mahomet bestoken in Byzansen,
En doen 't Besnedendom, met zijn gehoornde maen
En maenbanieren, in een bloetsee ondergaen,
Tot heel het aertrijk schuile in schaduw van mijn standert.
Zoo blijft geen Heerschappy ter werrelt onverandert.

U I T.

BLADTWYZER DER GEDICHTEN

V A N

J. ANTONIDES VANDER GOES.

DEYSRTOOM.
BELLONE AEN BANT.

ZEGEZANGEN.

Zeeetriomf der Venetianen.	pag. 165.
De Teems in brant	169.
Op de goude Koppen, vereert aen de Heeren de Wit, de Ruiter, en van Gent.	172.
Nederlaeg der Turken.	175.
Zeeetriomf der Nederlanderén.	177.
Nederlantfche Zeeetriomf.	178.
Derde Zeeetriomf.	180.
Vrede tuffchen Vrankryk en Nederlant.	183.
Verbont met de Deenfche Majesteit.	187.

BRUILOFTDICHTEN.

Ter Bruilofte van Eufthathius van Bronkhorft, en Debora Bake.	193.
— van Joan Buifero, en Maria Engels.	196.
— van Jakob Sas van den Boffche, en Katharina van Alteren.	198.
— van Eufthathius van Bronkhorft, en Margareta van den Kapelle.	201.
— van Pieter de Liefde, en Maria vander Does	202.
— van Jo. Vollenhove en Katharina Rozeboom.	205.
— van Kaspar Brant en Sara Zwaerde kroon.	207.

— van Floris Vlaming en Kriftina van Beek.	210.
— van Egbert Edens, en Elizabet de Flines.	212.
— van Antoni Godin, en Elizabet Martens.	214.
— van Hendrik Tolinx, en Maria Kruis.	216.
— van Nicolaes Bevelot en Jofina Holwerpen.	218.
— van Thomas Teiler, en Franfina de Waele.	221.
— van Jan Kopyn, en Magdalena Vriezenburg.	225.
— van Jakob van Mollem, en Maria Zydervelt.	229.
— van Vincent Peterfz. en Elizabet van Veen.	232.
— van Daniel de Neufville en Aeltje Bruin.	235.
— van Joannes Fenwyk en Sara Bormans.	237.
— van Henderyk Popta en Anna Ter Gouw.	240.
— van Kornelis Nolthenius, en Agatha van Wezel.	240.
— van Joannes Ketelhoet en Sara Emans.	243.
— van Michiel Komans en Katharina Ritzert.	246.
— van Govert Bidloo en Hendrine Kiskes.	247.
— van Peter de Wit, en Helene Koning.	249.
— van Dion. vander Schuren en Ma-	

I N H O U T E N

Maria Noppen.	250.	Verjaerwensch aen Antoni Janz. van der Goes.	289.
— van Antonis Timmerman en Anna Timmerman.	252.	Op het verjaren van Mejuffrou Suzanna Bormans.	290.
— van Abraham van den Bogaert en Katarina van Asperen.	256.		
— van Michiel Komans en Elizabeth vander Maerfch.	258.		
— van Anton. Timmerman en Aukenia Jajes Koopman.	260.		
— van Adriaen van Mollem en Sibille van Halmael.	261.		
— van Dion. vander Schuuren, en Anne Marie Lups.	263.		
— van P. S. en A. T. V. D.	266.		
— van Izaak vander Straten en Katarine Meulenaer.	270.		
— van Theodoor Kerkring, en Klara Maria van den Enden.	271.		

VERJAERGEDICHTEN.

Aen de Princeffe van Oranje.	275.	Op de aenkomst van het Lyk van den Amirael de Ruiter.	293.
Aen Mevrouw Buifero.	275.	Uitvaert des zelve Amiraels.	297.
Op het verjaergetyde van den Heer Mr. Joan Kievit.	276.	Lykftaetfie des zelve.	300.
Geboortedicht voor Laur. Buifero.	277.	Gravfchrift op den zelve.	301.
Op het jaergetyde der Vrouwe van Heraertshetningen.	279.	Lykgedicht op Laurens Buifero.	302.
Op het verjaergetyde van den Heere Gerb. Zas van den Boffche.	279.	Ter uitvaert van Mevrouw Elizabeth van Outshoorn.	303.
Verjaergroete aen de Vrou van Jaersvelt.	280.	Uitvaert van J. van den Vondel.	305.
Geboortedicht voor El. Klara Buifero.	281.	Op het overlyden van Rudolpha Alaerts Zantvoort.	316.
Verjaerwensch aen den Heer Jakob Sas van den Boffche.	283.	Op de doot van J. F. Gimmenich.	317.
Op het verjaergetyde van Jonkvrou Machtilde Sas van den Boffche.	284.	Op het aftarven van G. Braut.	320.
Verjaergedicht voor Joost van den Vondel.	285.	Op de doot van J. Barbara Sas.	323.
Verjaerwensch aen Joan van Brakel.	285.	Op het verongelucken van Simon Blok.	325.
Aen den Heer Martinus Martens.	286.	Op het aftarven van J. de Haen.	327.
Op het jaergetyde van den Heer Mr. Katper Hendrik Selkart.	287.	Op de doot van Laurens Buifero.	328.
Verjaergroete aen Juffr. Katarine van den Berg.	288.	Op het aftarven van Peter de Wit.	329.
		Gravfchrift voor Adr. de Haze.	330.
		— voor Jo. de Liefde.	330.
		— voor Jan van Amftel.	331.
		Op het aftarven van H. van Zittert.	331.
		Gravfchrift voor Korn. van Alderwerelt.	333.
		— voor Magdalena Stenaerts.	333.
		— voor een gifsende Filofoof.	333.
		— Op het aftarven van Kasper Engels.	334.

LYK- en GRAEDICHTEN.

L O F D I C H T E N .

Op de Korenbloemen van Huigens	337.
Op de Befchryvinge van den Scheepsbou van den Heer Nikolaes Witfen	339.
Op de werken van Joannes de Mey	342.
Op de Kundschappen van Parnas	345.
Op de Bibelzangen van L. Bake	347.
Op de Redenkaveling van J. Oxford	349.
Aan	

BLADTWYZER DER GEDICHTEN.

Aen Hendrik Tholingx op zyn Bevoorde- ring in de Regtsgeleertheit	350.
Aen Jeremias Oxfort, toen hy der beide Rechten Doëtor wiert ingewydt	351.
Op de Inwyding van Joan de Witte	351.
Aen David van Hoogstraten op zyne Inwyding	352.
Op de wonderen van G. Bidloo	354.
Aen H. Goutappel op zyn Inwyding	356.
Op de Inwydinge van M. Dop	357.
Op de geestelyke Gedichten van H. Zweerts	358.
Op de gedichten van Kornelia. Kalf	358.
Op het uitschryven eeniger vaerzen van Juffr. Elizabeth Limborgh	359.

MENGELDICHTEN.

Eerste Boek.

Oorspronk van 's Lants ongevallen	363.
Lof der Geleertheit	367.
Lof der Eenzaamheit	371.
Op het vertrek en de gewenschte we- derkomst van Henrik uit den huize van Sidnei	380.
Op het Burgermeesterschap van Mr. Lambert Reinst	383.
Aen Peter Francois, toen hy Profes- sor verkoren wiert	386.
Aen Franciscus van den Enden, toen hy tot Raedsheer verkoren wiert	388.

MENGELDICHTEN.

Tweede Boek.

Aen den Heer Geeraert Brant	391.
Op den oorlogh met Engelant	395.
Aen den Hollantschen Leeu	396.
Op Ymont	397.
Op het Burgermeesterschap van den	

Heer Hendrik Hooft	398.
Op Bossenburgh.	399.
Geluk aen Henrik Koning	402.
Marsyas, Hekeldicht	405.
Zege der Schilderkunst	411.
Aen den Vogel, den Heere Groothar- toge van Tuskanen vereet	412.
Damon, Herderfzang	414.
Lantvermaek aen Suz. Borsman	417.
Op een heerlyk juweel.	419.
Op eenen Tiger	420.
Aen den Koraelketen van Rozemont.	421.
Oordeel van Schoonheit	421.
De Schoonheit	423.
De ware Schoonheit	425.
Aen Rozemont	425.
Aen Juffr. Suzanna Bormans	426.
Behoude reis aen de Juffroawen Wil- helma en Kornelia Bergh	427.
Jagtzang op de Schelde	428.
Kroon voor de verwinnaren	429.
Aenspraek der arme Weezen	430.
Dankzegging	433.
Aen Juffr. Geertr. van Halmael	434.

BYSCHRIFTEN.

Op de printen des Geneestmeesters by de zieken.	437.
Print van den optogt der Batavieren	438.
Op de Rymoeffeningen van David van Hoogstraten, en Peter Rabus	439.
Op den Prys van Niklaes Six	439.
Op de Afbeelding des Graven van Straßfort	440.
— van Marten Tromp	440.
— van Jakob, Baron van Wasse- naer, Amiraal van Hollant	441.
Op het beelt van Erasmus	441.
Op de Afbeelding van Gal. Abrahamsz.	442.
— van Geer. Brant	442.
— van Tobias Goverts van den Wyngaert	443.
— van Nic. van Dalen	443.
— van Jac. van Dalen	444.
van	

I N H O U T.

— van Henr. Koning.	444.	— op Brutus	459.
Op Heraklyt en Demokryt.	445.	— aen Cripus Salustius	460.
Op Joan en Kornelis de Wit	445.	— aen Licinius	461.
Op een gouden Penning	446.	— aen Pyrrha	462.
Aen Nikolaes van Looidrecht	446.	— Vlock op den knoplook	463.
Op de zilvere Bruiloft van G. van Ge-		— op Cassius Sever	464.
lein en J. de Neufville	446.	— aen de Romeinen	465.
Op den zilveren Beker aen drie Kinde-		— op Mevius	466.
ren vereert door de Stadt Briele	447.	— op Ligny	467.
Op den Wynhof van A. Roeters	447.	— Tweelpraek van Horatius en	
Voor het Weeshuis der Doopsgefin-		Lydie	467.
den	447.	— aen Meceen	469.
		— lof der Stanvastigheit	470.

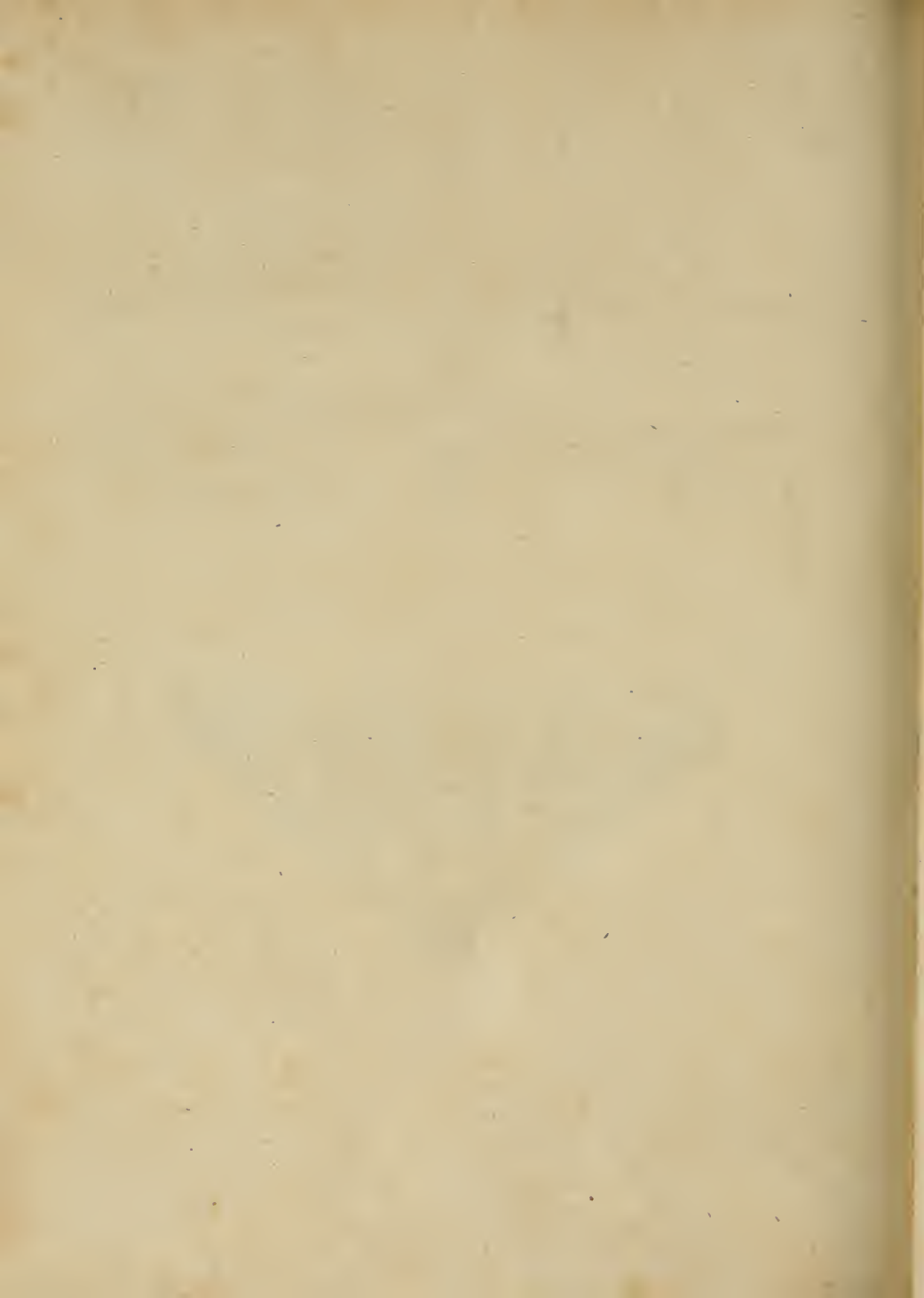
V E R T A L I N G E N.

Uit Silius Italicus	451.
Uit Ovidius	454.
Uit Horatius, aen Mecenas	456.
— aen Delius	458.

T R A Z I L, of Overrompelt S I N A.

E I N D E.

Lisa & Leonard Baskin

